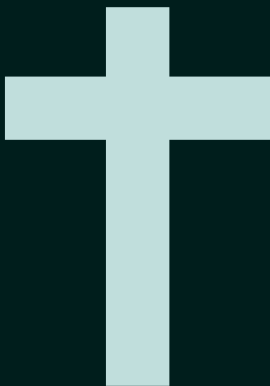

Anötö ndê Yom Lêñsêm
Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lêñsêḿ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

MATYU	1
MAK	69
LUK	111
JON	181
APOSEL	235
ROM	303
1 KORIN	337
2 KORIN	372
GALESIA	395
EPESAS	408
PILIPAI	420
KOLOSI	429
1 TESALONIKA	437
2 TESALONIKA	444
1 TIMOTI	448
2 TIMOTI	458
TAITUS	465
PILEMON	470
HIBRU	472
JEMS	499
1 PITA	508
2 PITA	518
1 JON	524
2 JON	533
3 JON	535
JUD	537
REVELESEN	540

Matyu ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-ñga

Matyu in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, ma in ndê ñaê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têñ ñamata-ñga in kôm gwelenñ whinñ gavman Rom-ñga ma kôc mone takis-ñga yêc lau Israel-ñga. Ma tinambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ñgacsêñom dan.

Matyu in ñgac Israel-ñga, ma in to ñawaê ñayham dindéc gic in dau ndê lau Israel-ñga ñawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nañ Anötö gic bata bu êñkinñ têt lau Israel-ñga, nañ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabunñ (nañ dasam bu Yom Lêñsêm Akwa) bu puc yom nañ in to pi Yisu, nañ dôñ, ma bu tôc asê bu yom hoñ nañ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nañ ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nañ Yisu sôm ma kêdôhônñ têt lau, ma pi gêñ nañ in kôm.

Ñawaê ñayham dindéc gic waê lau Israel-ñga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-ñga hoñ. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlinñ (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whinñ bu lau hoñ sêsôc in ndê gôlinñ ñapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom

nañ Yisu sôm têt lau Israel-ñga, ma Matyu to yêc 4:17, nañ yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôlinñ menñ kêpinñ su.
Bocdinanñ anem daôm
kwi ma ahu mêtê sac
sinñ.

*Yisu ndê apai ñadênanñ
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênanñ dindéc. In sa akênñ Dawid ndê, ma Dawid sa akênñ Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai. ³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, nañ Peres lu Sera. Peres ndê atu in Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram. ⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kinñ Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nañ munñga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê

atu in Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atui, nan Yekonaya ti ndê asii. Têj Josaya ndê têt lau Babilon-nga sêngaho lau †Israel-nga su, ma sêkôc nac sa si sêndôc gamej apa Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga.

¹² Têj ndoc lau Israel-nga sêmbo gamej Babilon-nga, nan Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinjambu lau Israel-nga sêmbu akêj gamej Babilon-nga sêmej, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu in Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu in Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nan kôc Yisu, ngac nan sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinañ, têj Abraham ndê têt ma meñ têj Kin Dawid ndê têt, Yisu ndê apangaci 14 sêmbo. Ma têj Dawid ndê têt ma meñ têj ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têj ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, e meñ têj ndoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc in namij dau dec. Nac sêhé in dinda Maria têj Josep su, magoc inlu sêmbo sêwhij dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In daê akêj Nalau Dabuñ ndê. ¹⁹ Josep, nan sêmasañ yom bu

nem Maria, nan ngac gitên, ma bu kôm in maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in sin gelec.

²⁰ In kôc gauc dinañ su, goc Pômdau ndê anela dan hoc dau asê têj in na mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apangac, töt daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awê, bu Nalau Dabuñ dau kêj balêkoc nan mbo in natak nalôm. ²¹ Maria oc kôc balê dan, ma am oc sam in ndê naê bu †Yisu, nahu bu in oc nem in ndê lau si yêc nac si sac ngâyô.”

²² Gêj hon dinañ hóc asê ma bocdinañ Pômdau ndê yom nan propet Aisaya hoc asê muñ su, nan nandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nan. Awhê akin dan oc daê e kôc balêkoc ngac dan, ma nac oc sêsam in ndê naê bu Imanuel.

[Ais 7:14]

(Naê ‘Immanuel’ dau nahu bu ‘Anötö mbo whij yac.’)

²⁴ Têj ndoc Josep tapo sa, nan in kôm gitôm Pômdau ndê anela gic atu in, ma kôc Maria sa meñ mbo in ndê andu ti in ndê awê. ²⁵ Inlu sêmbo sêwhij dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in kôc balêkoc dau su. Ma in sam in ndê naê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêhsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc in yêc malac Betlehem yêc gamej Judia-nga, têj têt Kin †Herod gêm gôlij mbo. Tinjambu lau

apa ñatô sêhôn asê Jerusalem. Ñac lau tigauc tu sênyalê tata-nga, ma sêmen akêñ gameñ ac pi-nga. ² Sêhôn asê ma sêndac, “Balêkoc nan bu ti lau Israel si kiñ, nan dinda kôc in yêc nde? Yac alic tata wakuc dan pô yac mba gameñ dec kên puc yac bu in hôn asê su. Ma yac amen bu atoc in sa ti apôn handuc têt in.”

³ Ñac si yom dinan kôm Kin Herod sô ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-nga hon boc-dinan. ⁴ Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabunsigna atu-tu ti lau nan sêndôhôn yomsu, nan sa sêpitigen, ma ndac ñac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in yêc malac bocke?” ⁵ Ma sê in ndê yom ma sêsôm, “In dinda oc kôc in yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga. Propet akwa dan to yom pi in mun su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameñ nan †Juda ndê ton sêwêkain. Malac atu-tu hon nan sêyêc Juda ndê gameñ, nan ñadan hôn gêlêc am su dom, ñahu bu gôlinwaga nan oc sa yêc am, nan oc ti ñac atu tu yob anen lau Israel-nga.”
[Mai 5:2]

⁷ Herod ngô yom hon dinan su, ma kên ñac sêsa si. Goc in gic lau tigauc dinan sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ñac, bu bêc bocke tata dau meñ hôn asê ma ñac sêlic. Ñac sic min yom hon têt in su, ⁸ ma in kêkin ñac bu sêtên malac Betlehem sêndi,

ma sôm têt ñac, “Andi anjalê balêkoc dau, ma têt ndoc mac atap in sa, nan goc ambu amen akên ñawaê têt aô bu aô dauñ waloc, ma watoc in sa.”

⁹ Lau dinan sêngô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata nan sêlic su yêc ñac si gameñ ac pi-nga, nan wê ñac gi e kalhac andu nan balêkoc yêc, nan ñahô solop. ¹⁰ Ñac sêlic tata dau dec kôm ñac atac ñayham atu. ¹¹ Sêsôn andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn haduc têt balêkoc dau ma sêtoc in sa. Goc ñac sêkac si talhi sa, ma sêkên si awalauñ nan ñaôli atu-tu têt in kain gitôm gol, ma a ñakwi ñamalu ti gên ñamalu ñayham. ¹² Têt ndoc dinan Anôtô kên puc ñac ña mbê bu sêmbu sêtên Herod sêndi dom. Bocdinan sêlhô sêsa sen dan dau-nga dan, ma sêmbu sêtên ñac si gameñ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têt têt lau tigauc dinan sêhu ñac sin su, Pômdau ndê anela dan sun mbê têt Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic in ndu. Bocdinan tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinan e tôm aô wakên puc mac.” ¹⁴ Josep ngô anela ndê yom su, goc tisa têt ôbwêc dinan ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si. ¹⁵ Ma ñac sêmbu gameñ dinan, e Herod mbac ndu su. Ma ñalên dau dinan dec Pômdau ndê yom nan propet dan hoc asê mun

su, nanj nandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aö kagalêm anenj atungac sa akêj gamej Isip-nga mej. [Hos 11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶Têj ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, nanj Herod hôj lau tigauc bu sêkêj njawaê têj inj pi balê dau. Magoc njac sêmej dom, dec inj kêyalê bu njac sênsau inj, ma inj tac nandê atu. Goc kêkinj inj ndê lau sinj-nga sêtêj Betlehem si, ma sic balêkoc njac dedec honj ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gamej njamakê-nga whinj. Inj tap njawaê sa su yêc lau tigauc, pi bêc nanj tata hôc asê njac-nga, ma bocdinanj njac sic balêkoc njac dedec e gi tap njac nanj si yala tilu, nanj honj ndu. ¹⁷Ma tu dinanj-nga yom nanj propet Jeremaya to, nanj nandô sa. Inj to yom bocdec bu:

¹⁸Lau sêtanj danjgibo atu yêc malac Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtanj njac si balêkoc nanj sinja su. Ma lau danj sêtôm bu sênem malô njac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmej

¹⁹Tinjambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê anjela hoc dau asê têj Josep njambê, ²⁰ma sôm têj inj, "Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêj gamej Israel-nga andi. Lau nanj sêkôm bu

sêndic balê dau ndu, nanj honj sêmbac ndu su." ²¹Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma njac sêmbu sêtêj Israel si. ²²Tigenj Josep ngô bu Akelaus gêm gôlinj gamej Judia-nga ô damba Herod su, dec töc dau bu mbu têj gamej Judia-nga ndi. Ma Pômdau kêj puc inj njambê bu têj gamej Galili-nga ndi. ²³Goc njac sêtêj Galili si, ma sêndöc malac danj njac Nasaret. Ma bocdinanj yom nanj propet akwa-kwa sêto munj su, nanj nandô sa pi Yisu. Njac sêto yom yêc bocdec bu, "Lau oc sêsam inj bu njac Nasaret-nga."

3

Jon, Njac Kêku Lau-nga kêmasanj Yisu ndê sej (Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

¹Tinjambu Jon, Njac Kêku Lau-nga hôc asê gamej Judia-nga, ma gêm mêtê mbo gamej sawa. ²Inj sôm têj lau, "Anötö ndê gôlinj mej kêpinj su. Bocdinanj anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinj." ³Gêj dau kêkuc yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su bocdec bu:

Njamalac danj ta yom mbo gamej sawa, bocdec bu, 'Amasanj Pômdau ndê sej tisolop. Amasanj nem njalôm bu akôc inj sa.' [Ais 40:3]

⁴Jon sôc njakwê nanj sêmasanj njakamel njamlichu, ma kic pinjakap yêc inj njampêbalê. Ma inj gêj gêj bambalinj gitôm wakô ma lêp.

* 2:18: Rama - malac saunj danj nanj yêc kêpinj Jerusalem.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêṅ Jon si. Nac lau akêṅ malac atu Jerusalem ma malac hoṅ yêc gameṅ Judia-ṅga, ma lau naṅ sêndöc Bu Jordan ṅamakê. ⁶ Nac sêhoc si sac asê têṅ Jon, ma iṅ kêku nac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêṅ gameṅ naṅ Jon kêku lau mbo, naṅ si. Têṅ ndoc Jon gêlic nac iṅ sôm nac bocdec bu, “Mac mboc ṅatui mac! Tu sake-ṅga mac alhö amenṅ? Mac aköc gauc pi Anötö ndê tac ṅandê naṅ lau propet sêkêṅ puc yac bu oc meṅ sa, dec gauc gêm bu amenṅ ma aliṅ sanṅu ṅambwa, a? ⁸ Anṅô! Akôm mêtê ṅayham naṅ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. ⁹ Ma asôm têṅ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaṅ-ṅga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm têṅ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoṅ dindéc kwi sêti Abraham ndê atui sêo mac. ¹⁰ A hoṅ naṅ sem ṅandô ṅayham dom, naṅ kwahic dec Anötö kêṅ ki ṅamata têṅ ṅawakac, ma iṅ oc lêṅ su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aö wasôm têṅ mac hoṅ bu ṅac daṅ oc meṅ êṅkuc aö, naṅ ndê ṅaclai hôc gêlêc aneṅ su. Aö ṅac ṅambwa, gitôm dom bu wati iṅ ndê ṅac akiṅ tu wakenṅ iṅ ndê atapa-ṅga. Aö dec kaku mac ṅa bu ṅambwa, naṅ tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigeṅ iṅ ṅac dau oc êṅku mac ṅa Nalau Dabuṅ ti ya. ¹² Iṅ meṅ bu êṅsahê lau, gitôm ṅac naṅ whê wit ṅandô ti ṅapa kôc,

goc gic ṅandô sa sôc andu gêṅ ṅandô-ṅga gi, ma tuc ṅapa sip ya naṅ sa ṅapan, naṅ gi.”

Jon kêku Yisu
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22;
Jon 1:32-34)

¹³ Têṅ dinaṅ Yisu meṅ akêṅ gameṅ Galili-ṅga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Iṅ tac whiṅ bu Jon êṅku iṅ. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têṅ iṅ ma sôm, “Am bu êṅku aö, oc ṅayham. Bocke dec am sôm bu aö wanṅku am?” ¹⁵ Tigeṅ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êṅku aö, bu tanṅuc lêṅ solop naṅ Anötö kêmasaṅ gwananṅ su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êṅku iṅ. ¹⁶ Yisu gêliṅ sanṅu su ma pi akêṅ bu meṅ. Ma undambê kac sa, ma iṅ gêlic Anötö ndê Nalau sip meṅ gitôm balusi ma sac iṅ ṅahô. ¹⁷ Ma awha daṅ sa akêṅ undambê, naṅ sôm bu, “Aö Atunṅac atac whiṅ-ṅga dau dindéc. Aö gatisambuc iṅ ṅandô.”

4

Sadaṅ kêtôm Yisu
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tiṅambu Nalau Dabuṅ wê Yisu sa gameṅ sawa gi, bu †Sadaṅ êntôm iṅ. ² Yisu gêṅ gêṅ daṅ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiṅambu gêṅ yô iṅ ṅandô. ³ Ma têṅ dinaṅ Sadaṅ hôc asê iṅ ma sôm têṅ iṅ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaṅ sôm têṅ hoc dindéc bu sênem dau kwi ti gêṅ daneṅ-ṅga.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto

Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Gêñ daney-nga ñambwa kên lau sêndöc tali dom. Nac danğa wambu yom hoñ nan Anötö sôm, dec ñac oc sêndöc tali.*’ ”

⁵ Goc Sadañ kôc in sa pi malac dabuñ Jerusalem gi, ma kên in kalhac ðlôm dabuñ ñapoc lôlôc. ⁶ Ma sôm têt in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pômdau oc êñkin ndê anjela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tiñ gahim pi hoc dan dom.*’ ” ⁷ Magoc Yisu sôm têt in, “Mba! Sêto yom dan ðiyham yêc bocdec bu, ‘*Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.*’ ”

⁸ Goc Sadañ kôc in sa, ma lu sêpi lôc baliñ dan si. Ma gameñ hoñ nan kin nom-nga sem gôliñ, ma kin dau si awa ti gêt ñayham-ñayham hoñ, nan Sadañ tôc têt Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pôn hamduc têt aö ma nem akiñ aö, goc wakêt gêt hoñ dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têt in, “Mba, Sadañ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pôn hamduc têt Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ in tawasê.*’ ” ¹¹ Têt dinañ Sadañ hu in siñ, ma anjela sêmeñ ma sem akiñ in.

Yisu gic hu ndê gwelen

¹² Tiñambu ðHerod kên in ndê lau siñ-nga si ma sêkôc Jon dôñ, ma sêkêt in ndöc gapocwalô. Ma têt ndoc Yisu ñgô ñawaê, goc in mbu têt gameñ Galili-nga gi. ¹³ In gi ndöc malac Nasaret dom,

magoc in gi ndöc Kapenaom, malac nan yêc kên in Bugicton Galili-nga. Muñ-nga andô ðJakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkain nom yêc gameñ dinañ. ¹⁴ Ñalêt dinañ yom nan propet Aisaya to muñ su, nan ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Ñawê atu dan meñ pô lau nan sêndöc Sebulun lu Naptali si gameñ nan yêc kên in bugicton, ma yêc Bu Jordan ñamakê. Gameñ Galili-nga dinañ sêsam bu lau apa si gameñ, ma lau nan sêndöc dinañ, nan sêmbotôm lau nan ñasec atu kôm ñac ahuc, ma tôm lau nan sêmpin bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic ñawê atu su. [Ais 9:1-2]

¹⁷ Têt ndoc dinañ Yisu gic hu ndê gwelen nem mêtê lau-nga, ma in hoc yom asê têt lau bocdec bu, “Anötö ndê gôliñ meñ kên in su. Bocdinañ anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac siñ.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêñkuc in-nga

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁸ Têt bêt dan Yisu kêsêlêt mbo Bugicton Galili-nga ñamakê. Ma in gêlic Saimon nan ndê ñaê dan Pita, lu asi Andru. Inlu sêkêt wasan sêmbotôm, bu inlu ñgac sêkôc i-nga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têt inlu, “Amlu amen anjuk aö, ma aö wakêt amlu ahê ñamalac sêmeñ sêñkuc aö, tôm nan kwahic dec amlu ahê i.” ²⁰ Ma

ñagahô inlu sêtec si wasañ yêc, ma sêñkuc in.

²¹ Sêñsêlêñ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, nañ Jems lu Jon. Sêndöc wañ sêwhiñ damba Sebedi, ma sêpô si wasañ kic sêmbö. Yisu mbwêc inlu bu sêmen sêñkuc in, ²² ma ñagahô inlu sêhu damba ti wañ siñ, ma sêñkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

²³ Dinañ su, goc Yisu kêsêlêñ golom-golom malac yêc gameñ Galili-nga. In kêdôhôn lau mbo flôm wê-nga, ma gêm mêtê ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliñ. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hon ñayham sa. ²⁴ Ñawaê pi gêñ dau gêm gameñ Siria-nga hon ahuc, ma tu dinañ-nga lau sêkôc ñac si lau gêmbac hon sêtêñ Yisu si, ma in kôm ñac ñayham sa. Lau nañ sêhóc ñandê atu, lau ti ñalau sac, lau bôliñ, ma lau denñ ti mboloctê, lau ti ñawapac hon dinañ in gêm ñac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sêñkuc in. Ñatô sêmen akêñ gameñ Galili-nga, ma ñatô akêñ gameñ Dekapolis-nga.* Ma ñatô sêmen akêñ malac Jerusalem ma malac hon yêc gameñ Judia-nga, ma ñatô sêmen akêñ Bu Jordan ñadañga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

* **4:25:** Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu 'malac amanlu.' Malac amanlu dinañ sêyêc Bugicton Galili-nga ñagameñ têñ ac pi-nga.

¹ Têñ bêc dan Yisu gêlic bu lau daêsam sêñkuc in, goc pi lôc dan gi. In ndöc sic, ma in ndê †sêñomi sêtigasuc in. ² Ma in gic hu kêdôhôn ñac ma sôm,

³ "Anötö ndê mwasin gic waê lau nañ sêñgwiniñ dau yêc in añgô-nga. In gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbö in ndê gôliñ ñapu.

⁴ Anötö ndê mwasin gic waê lau nañ sêndöc ti ñalôm ñawapac. In oc kôm ñac si ñalôm timalô.

⁵ Anötö ndê mwasin gic waê lau ti lêñ malô ma yom malô. Bu ñac oc sêwêkain gameñ nom-nga sambob.

⁶ Anötö ndê mwasin gic waê lau nañ atac whiñ ndu andô bu sêsa lêñ gitêñ en. In oc nem ñac sa sêti lau gitêñ ñandô.

⁷ Anötö ndê mwasin gic waê lau nañ tawalô lau. In oc tawalô ñac.

⁸ Anötö ndê mwasin gic waê lau ti ñalôm ñawasi. Ñac oc sêlic Anötö.

⁹ Anötö ndê mwasin gic waê lau nañ sêñsalê lêñ tu sêmbö ti yom malô-nga. In oc sam ñac bu in dau atui awhê ma ñac.

¹⁰ Anötö ndê mwasin gic waê lau nañ sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêñ gitêñ-nga. In gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbö in ndê gôliñ ñapu.

¹¹ "Têñ ndoc lau sêkêñ kisa mac ma sêpu mac ti sêñgôliñ

yom sac daêsam pi mac tu mac an̄kuc aõ-nga, nan̄ ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasiñ mac. ¹² Atac ñayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêñ ñaôli ñayham têtñ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu ñalêñ tigenñ, lau sêkêñ kisa Anötö ndê lau propet nan̄ sêmbo mun̄ su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ñawê

¹³ Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêtñ danen̄-nga bu dakôm gêtñ dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so. Tigenñ gwêc so bu ñamakic ñinga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? In̄ tisac su, ma tambaliñ siñ ñinga, ma lau sêkwê dôñ.

¹⁴ “Ma mac ambo nom atôm ñawê bu pô gameñ. Malac dan̄ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siñ dau kwi. ¹⁵ Ma têtñ ndoc datun̄ lam asê, oc tan̄gatôc ña suc ahuc dom. Tan̄kiñ sa bu ñawê pô gameñ hon̄. ¹⁶ Bocdinañ, akôm mêtê ñayham yêc lau hon̄ an̄gô-nga, nan̄ gitôm mac nem ñawê bu pô gameñ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ñayham, ma sêmpiñ Damam undambê-nga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

¹⁷ “Gauc nem dom bu aõ gameñ tu wasen̄ Anötö ndê yom nan̄ Moses ti lau propet sêto yêc, nan̄ su-nga. Aõ gameñ tu wasen̄ su-nga dom, tigenñ tu wakôm yom dau ñandô sa-nga. ¹⁸ Yomandô, aõ wasôm têtñ mac bu undambê

ti nom bu ñinga, magoc yom ñalhô saun̄ dan̄ oc ñinga yêc yomsu dom e aõ dauñ wandic dabiñ gêtñ hon̄. ¹⁹ Asa nan̄ kêtñ yomsu nan̄ hêganôn̄ gêtñ saun̄ andô dan̄, me kêdôhôn̄ lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nan̄ ti ñamalac waêmbe yêc Anötö ndê gôliñ ñapu. Magoc asa nan̄ dan̄ga wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhôn̄ lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nan̄ ti ñamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliñ ñapu. ²⁰ An̄gô! Lau Palêsai ti ñkêdôhôn̄-waga yomsu-nga sêñsahê ñan̄ga bu sêti lau gitêtñ, tigenñ aõ wasôm têtñ mac, bu mac bu ati lau gitêtñ ahôc gêlêc ñac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliñ ñapu.”

Yomsu dandic ñamalac ndu-nga ñahu

²¹ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Mac an̄yalê yom nan̄ Anötö kêtñ têtñ aban̄i bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa nan̄ bu ndic ñamalac ndu, nan̄ oc tap ñagêyô sa.’ ²² Tigenñ kwahic dec aõ wasôm têtñ mac, bu asa nan̄ tac ñandê têtñ ñamalac dan̄, nan̄ oc tap ñagêyô sa gitôm in̄ nan̄ gic ñamalac ndu. Ma mac nem ñagôliñ dan̄ sôm bu lau atu-tu sêmatôc ñamalac nan̄ sam ndê asidôwa bu ñamalac gauc mbasi-nga. Magoc aõ wasôm têtñ mac, bu asa nan̄ sôm yom kain̄ dinañ, nan̄ gitôm bu tap ñagêyô lambwam-nga sa.

²³ “Bocdinañ têtñ ndoc am bu lic om ma bu kêtñ nem da têtñ Anötö, ma bu gauc nem yom dan̄ yêc amlu ñamalac

dan̄ ḡasawa, ²⁴ nan̄ goc hu nem da siḡ yêc alta ḡamakê ma sa ndi tap ḡamalac dau sa. Gêḡ ḡamata-ḡga amlu amasaḡ yom nan̄ yêc amlu ḡasawa, goc mbu ndi ma kêḡ nem da têḡ Anötö.

²⁵ “Ma am nem tōp bu yêc ḡamalac dan̄, ma iḡ bu wê am têḡ ḡgac êmatôc yom-ḡga ndi, nan̄ êmasaḡ yom têḡ iḡ ḡgahô, têḡ ndoc amlu aḡsêlêḡ ambo seḡ. Ma bocdinaḡ ḡgac dau oc kêḡ am têḡ ḡgac êmatôc yom-ḡga dom. Bu mba, mboe ḡgac êmatôc yom-ḡga oc kêḡ am têḡ ḡgac yob gapocwalô-ḡga, ma iḡ êmbaliḡ am sôc gapocwalô ndi. ²⁶ Aô wasôm yom ḡandô têḡ am, am oc ndôc gapocwalô ḡapaḡ e am ndic nem tōp hon̄ pacndê.”

Yomsu mockaiḡ-ḡga ḡahu

²⁷ “Ma mac aḡyalê yom nan̄ Moses to bocdec bu, ‘Kôm gêḡ mockaiḡ-ḡga dom.’ ²⁸ Tigeḡ kwahic dec aô wasôm têḡ mac, ḡgac dan̄ bu tahê awhê dan̄ e ḡalôm ḡagalac, nan̄ gitôm iḡ kôm mêtê mockaiḡ-ḡga têḡ iḡ su, yêc iḡ ndê ḡalôm.

²⁹ “Am tanôm dan̄ga bu hê am têḡ sac, goc kip tanôm dinaḡ sa ma êmbaliḡ niḡga. Am tanôm dan̄ bu niḡga, nan̄ hóc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma

tiḡambu Anötö kêḡ am sip ya lambwam-ḡga ti ḡamlic sambuc ndi. ³⁰ Ma amam dan̄ga bu tim am, goc tim kic ma êmbaliḡ niḡga. Amam dan̄ bu niḡga, nan̄ hóc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiḡambu sip ya lambwam-ḡga ti ḡamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ḡgac sêhu dau siḡ dom

³¹ “Ma Moses to yom dan̄ bocdec bu, ‘ḡgac dan̄ nan̄ gauc gêm bu hu nawhê siḡ, nan̄ kêḡ bapia sêhu dau siḡ-ḡga têḡ nawhê, goc hu iḡ siḡ.’

³² Tigeḡ aô wasôm têḡ mac, bu yom tigeḡ yêc bu ḡgac hu iḡ nawhê siḡ, nan̄ awhê dau kôm mêtê mockaiḡ-ḡga whiḡ ḡgac dan̄. ḡgac dan̄ bu hu nawhê siḡ ḡambwa, nan̄ kôm iḡ ti awhê mockaiḡ-ḡga. Ma ḡgac wakuc dan̄ bu nem awhê dau, nan̄ kôm mêtê mockaiḡ-ḡga* whiḡ.”

Dasôm yom tidôḡ goc dakôm ḡandô sa

³³ “Mac aḡyalê yom dan̄ tiyham nan̄ Anötö kêḡ têḡ abaḡi bocdec bu, ‘Yom bocke nan̄ mac amatiḡ tidôḡ, nan̄ akôm popoc dom,’ ma ‘Yom nan̄ mac bu apuc dôḡ bu yomandô yêc Pômdau aḡgô-ḡga, nan̄ akôm ḡandô sa.’

³⁴⁻³⁵ Magoc aô wasôm têḡ mac, bu asôm yom dan̄ tu

* **5:32:** Lau ḡatô gauc gêm bu yom dau ḡahu bocdec. ḡgac dan̄ bu hu ndê nawhê siḡ ḡambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ḡatô oc gauc nem bu iḡ nakweḡ hu iḡ siḡ tu iḡ kôm mêtê mockaiḡ-ḡga whiḡ ḡgac dan̄, ma bocdinaḡ ḡac oc sêlic iḡ tôm awhê mockaiḡ-ḡga. Ma lau ḡatô gauc gêm bu yom dau ḡahu bocdec. Têḡ ndoc awhê dinaḡ nakweḡ hu iḡ siḡ, goc iḡ oc nem ḡgac wakuc. Tigeḡ Anötö gêlic bu iḡ nakweḡ hu iḡ siḡ ḡambwa, dec iḡlu si yom sênem dau-ḡga gacgeḡ yêc. Bocdinaḡ awhê dau lu nakweḡ wakuc sêkôm mêtê mockaiḡ-ḡga yêc Anötö aḡgô-ḡga.

apuc nem yom dôḡ-ḡga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôḡ-ḡga dom, ḡhahu bu Anötö inḡ undambê ti nom ḡadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyalinḡ malac dau sa ti inḡ ndê kinḡ atu ndê malac. ³⁶ Ma asôm yom pi nem ḡagôlônḡ dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauḡ danḡ tisêp me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc bu kôm gêḡ danḡ, nanḡ sôm 'Aêc, aö wakôm,' ma bu kôm dom goc sôm, 'Mba, aö wakôm dom.' Yom ḡatô bocke nanḡ mac asôm tu apuc yom dau dôḡ-ḡga, nanḡ meḡ akêḡ Sadanḡ ndê."

Daô sac nanḡ sêkôm têḡ yac, nanḡ dom

³⁸ "Ma mac anyalê yom nanḡ Moses to bocdec bu, '*Namalac danḡ bu ndic am tanôm tisac, nanḡ ndic inḡ ndê ô. Ma asa nanḡ tuc nem ḡalhôm danḡ dulu, nanḡ tuc inḡ ndê dulu ô.*' ³⁹ Tigeḡ aö wasôm têḡ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac nanḡ lau sêkôm têḡ mac, nanḡ dom. Danḡ bu tap am sip alim andô danḡga, nanḡ kêḡ danḡga bu inḡ ndic whinḡ. ⁴⁰ Ma ḡgac danḡ bu wê am têḡ lau sêmatôc yom-ḡga, ma inḡ tac whinḡ bu am nemlhi inḡ ḡa am nem gêḡ sauḡ danḡ, goc kêḡ nem gêḡ atu têḡ inḡ whinḡ. ⁴¹ Ma lau †Rom-ḡga si ḡgac sinḡ-ḡga danḡ bu kac yom am bu honḡ inḡ ndê wapa seḡ ḡasawa apê, goc honḡ wapa dau êmsêlêḡ seḡ ḡasawa balinḡ whinḡ inḡ ndi. ⁴² Êmgaminḡ nem gêḡ têḡ lau nanḡ sêteḡ gêḡ têḡ am, nanḡ dom, ma danḡ bu

ndac am bu nem inḡ sa ḡa gêḡ danḡ, nanḡ puc dômwêm inḡ dom."

*Atac whinḡ nem ḡacyo
(Luk 6:27-36)*

⁴³ "Ma mac anyalê yom nanḡ Moses to bocdec bu, '*Atac whinḡ nem lau meḡpan am-ḡga,*' ma yom nanḡ lau sêsôm bocdec bu, 'Atac tec nem ḡacyo.' ⁴⁴ Tigeḡ aö wasôm têḡ mac bu atac whinḡ nem ḡacyo, ma atêḡ mbec tu lau nanḡ sêkêḡ kisa mac-ḡga. ⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinanḡ, goc Damam undambê-ḡga oc sam mac bu inḡ atui awhê ma ḡgac. Inḡ dau kêḡ ndê ac pi pô lau sac ti lau ḡayham, ma kêḡ u gic lau gitêḡ ti lau nanḡ sêsa lêḡ giso. ⁴⁶ Lau sac ma lau nanḡ sêkôc takis-ḡga atac whinḡ lau nanḡ atac whinḡ ḡac, ma sêtec lau nanḡ sêtec ḡac. Mac bu anḡkuc ḡac si mêtê, dec tu sake-ḡga Anötö oc lic mac ḡayham? ⁴⁷ Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ḡatô. Bocdinanḡ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ḡga Anötö oc lic mac ḡayham hôc gêlêc lau sambuc? ⁴⁸ Akôc gauc pi yom honḡ dinanḡ, ma akôm mêtê solop eḡ, tôm Damam undambê-ḡga ndê mêtê."

6

Yom pi sakinḡ gitêḡ ḡatô

¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Ayob daôm bu akôm nem sakinḡ anem akinḡ Anötö-ḡga tu bu lau sêlic e sêmpinḡ mac-ḡga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpinḡ mac-ḡga, oc

atap nem ñaôli danj sa yêc Damam undambê-nga dom.”

Mêté dakêñ gêñ têtj lau-nga

2 “Bocdinañ têtj ndoc am bu nem lau ñalôm sawa sa, nañ goc sêc gêñ dau ahuc. Ndic dahuc tañ bu kêñ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-nga nañ sêtoc dau sa, nañ sêkôm bocdinañ yêc lôm wê-nga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpiñ ñac. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpiñ ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. 3 Tigenj têtj ndoc am bu kêñ gêñ têtj lau ñalôm sawa, nañ siñ ma kêñ gelec têtj ñac, ma yob bu lau danj sêngô ñayom dom. 4 Bocdinañ am nem mêté kôm yác lau-nga oc yêc siñ dau. Ma Damam nañ gêlic gêñ nañ yêc siñ, nañ oc kêñ ñaôli têtj am.”

Mêté dateñ mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)

5 “Ma têtj ndoc am bu tenj mbec, nañ tenj tôm lau sêtim yom lau-nga dom. Ñac atac whiñ bu sêteñ mbec sêlhac lôm wê-nga ti señ ñamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpiñ ñac-nga. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpiñ ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. 6 Têtj têtj am bu tenj mbec, nañ goc sôc nem andu ñalôm ma sêc gatam ahuc, ma tenj mbec têtj Damam yêc malam nañ lau danj sêlic dom. Ma Damam nañ kêyalê gêñ nañ yêc siñ dau, nañ oc kêñ ñaôli têtj am.

7 “Ma têtj têtj mac bu atenj mbec, nañ atenj mbec baliñ tôm lau sambuc dom. Ñac gauc gêm bu mbec dau oc ñandô sa tu ñac si yom ñalhô daêsam-nga. 8 Ankcuc ñac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanaj su, gêñ nañ mac apônda.

9 Bocdinañ atenj mbec bocdec bu:

Damañ, am nañ mbo undambê. Am nem ñaê lau sênem dabuñ mañ.

10 Mweñ ti lau hoñ si Pômdau. Kêñ lau danja wambu nem yom ñapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

11 Kêñ yac mba gö têtj ac dindec.

12 Suc yac mba sac ñatôp kwi, tôm yac asuc lau nañ sêkôm sac têtj yac, nañ si sac ñatôp kwi.

13 Yob yac têtj lêtôm bu tap yac sa dom, ma têtj ñgac sac Sadañ bu kôm yac ñayom dom.

14 Mac bu asuc lau nañ sêkôm sac têtj mac, nañ si sac kwi, goc Damam undambê-nga oc suc mac nem kwi bocdinañ. 15 Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêté dahu gêñ daney-nga
siñ tu danem akiñ Anötö-nga

16 “Ma têtj têtj mac bu ahu gêñ daney-nga siñ tu anem akiñ Anötö-nga, nañ akôm añôm andô masiñ-masiñ tôm lau sêtim yom lau-nga sêkôm, nañ dom. Lau dinañ sêkôm añgô andô tisac, bu lau sêlic

ma sênyalê bu ñac sêhu gêñ daney-nya siñ ma tu dinay-nya sêmpin ñac. Yomandô aô wasôm têt mac bu lau si sêmpin ñac, dinay ti ñac si ñaôli sambuc nan sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinañ têt têt mac ahu gêñ daney-nya siñ tu anem akin Anötö-nya, nan alin bu ma amasan daôm ñapep. ¹⁸ Ma ñalêñ dinay lau dan oc sênyalê dom bu mac ahu gêñ daney-nya siñ. Tigen mac nem Damam nan mbo siñ dau, nan kêyalê gêñ hon nan yêc siñ dau, ma bocdinañ oc kêñ nem ñaôli têt mac.”

Tañsalê awa ñandô undambê-nya

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôm gêñ dau tibalê, ma lau kan oc sênem kan sa. ²⁰ Apo gêñ undambê-nya sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc señ su dom, ma gitôm dom bu lau kan sêsôc sêndi bu sênem kan. ²¹ Aô gasôm yom dinay, ñahu bu gameñ bocke nan mac nem awa yêc, nan mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôñ ñapan.”

Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê

(Luk 11:33-36)

²² “Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê nan tôc señ têt ñac. Bocdinañ mac nem tanôm bu wê mac asa lêtñ ñayham, goc mac nem ñamlic ñagêñ hon oc yêc ñawê ñalôm eñ. ²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêtñ sac-nya, goc mac gacgeñ ambo

ñasec ñalôm. Bocdinañ mac bu gauc nem bu ambo ñawê ñalôm, magoc asa lêtñ ñasec-nya, nan dec ñasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akin ñadau lu dom

²⁴ “Ñamalac dan gitôm dom bu nem akin ñadau lu, bu in oc tec dan, ma atac whin dan, me sap dan dôñ ma pu dan. Ma mac bocdinañ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-nya lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

Dahêgo dauñ dom

(Luk 12:22-32)

²⁵ “Tu dinay-nya dec ahêgo daôm dom tu gêñ aney-nya ti anôm-nya, me tu ñakwê asôc-nya. Anötö kêñ mac ambo tamli, ma gêñ dinay in gêñ atu. Gêñ daney-nya in gêñ atu dom. Ma Anötö kêñ mac nem ñamlic ñagêñ hon, ma gêñ dinay in gêñ atu. Ñakwê asôc-nya in gêñ atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. Ñac sêsô gêñ dom, sêhon gêñ ñandô ma sic sa sôc andu gêñ ñandô-nya dom. Tigen Damam undambê-nya gôlôm ñac. Ma in tac whin mac ñamalac hôc gêtêc mbac hon su. ²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têt ku ndê têt mbo tali-nya?

²⁸ “Tu sake-nya mac nem ñalôm ñawapac tu ñakwê asôc-nya? Akôc gauc pi ñaola ñayham nan sêpo sêlhac kwan ñalôm, nan sêkôm gwelen ti sêmasan ñakwê dom. ²⁹ Tigen aô wasôm têt mac bu Kin Solomon in sôc ñakwê ñayham andô, magoc in ndê gôlôn ti

ñawasi hôc gêlêc ñaola dinañ dañ su dom. ³⁰ O mac lau nañ akêñ whiñ gwalec, aṅgô! Kwañ ti ñaola nom-ṅa a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêñ ya neñ su. Magoc Anötö kên gêñ dau ti ñadalô ñayham, ma yob ñapep. Ma bocdinañ aṅyalê bu yom ñandô, iñ oc yob mac, ma kên ñakwê têtñ mac whiñ. ³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneñ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ñakwê bocke?’ lec dom. ³² Lau sambuc nañ sêñyalê Anötö dom, nañ sêhêgo dau tu gêñ hoñ dinañ-ṅa, tigenñ Damam undambê-ṅa kêyalê su bu mac apônnda gêñ hoñ dinañ. ³³ Gêñ ñamata-ṅa akôm ñaṅga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôliñ ñapu, ma bu asa iñ ndê lêtñ gitêtñ. Ma iñ oc yob mac tu gêñ nom-ṅa-ṅa whiñ.

³⁴ “Bocdinañ ambo ti nem ñalôm ñawapac tu gêñ lañsê-ṅa dom. Ahu siñ yêc e lañsê dau hôc asê. Ñawapac bêc tigenñ-ṅa nañ gitôm bêc tigenñ dinañ.”

7

Dapu lau ñambwa dom (Luk 6:37-42)

¹ Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ñambwa tu ñac si lêtñ ti sakiñ-ṅa dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-ṅa dom. ² Bu Anötö oc êñsahê mac tôm mac aṅsahê lau, ma nem dôhôn mac nem lêtñ ti sakiñ tôm dôhôn nañ mac am dôhôn lau si.

³ “Tu sake-ṅa am hêgo daôm tu gêñ golop sauñ nañ yêc nem asidôwa tandô, tigenñ gêñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ gêlic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têtñ nem asidôwa, ‘Aô bu wakôc gêñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa.’ Tigenñ gêñ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ṅac tim yom lau-ṅa! Kôc gêñ golop atu sa yêc daôm tanôm muñ e tanôm ñawa sa, nañ goc kôc gêñ golop sauñ dinañ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêñ dabuñ ñapep

⁶ “Akêñ gêñ dabuñ têtñ giam dom, b u oc sêkac dau kwi ma sêseñ mac. Ma ambaliñ nem gôlôn ñayham têtñ hôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö iñ ñadau bu kên gêñ têtñ yac-ṅa

⁷ “Ateñ gêñ têtñ Anötö, dec oc akôc ñandô, aṅsalê iñ ti ndê lêtñ, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêtñ su têtñ mac. ⁸ Bu Anötö kên gêñ têtñ lau hoñ nañ sêndac iñ, ma lau hoñ nañ sêñsalê iñ ti ndê lêtñ, nañ oc sêtap sa, ma ñac nañ sêmati gatam nañ oc lêtñ su têtñ ñac.

⁹ “Mac dambai aṅgô! Nem balê dañ bu teñ gô têtñ am, dec am oc kên hoc têtñ iñ, a? ¹⁰ Ma bu teñ i oc kên mboc sac têtñ iñ, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigenñ atoc nem balêkoc sa ña gêñ ñayham. Magoc Damam nañ mbo undambê iñ gitêtñ eñ, ma oc kên gêñ ñayham-ñayham eñ têtñ lau nañ sêteñ iñ. ¹² Akôm mêtê

ñayham têtj lau hoñ, gitôm mêtê ñayham nan mac atac whiñ bu sêkôm têtj mac. Yom hoñ nan Moses ti lau propet sêto, nan hêganôñ yac dakôm mêtê ñayham bocdinañ.”

Yom señ lu-ñga

13 “Anjahê ñanğa bu atap gameñ andöc tamli ñapañ-ñga sa, magoc anyalê bu gatam gameñ dinañ-ñga in gatam saun. Bu gameñ andiñam-ñga dê yêc, ma señ têtj gameñ dau in señ atu, ma ñagatam atu bocdinañ. Lau daêsam sêsa señ atu dinañ, ma oc sêsöc gatam atu dau. 14 Magoc gameñ dandöc tanli ñapañ-ñga ñagatam in gatam saun, ma señ têtj gameñ dinañ in señ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasan

15 “Ayob daôm tu propet tasan-ñga. Ñac sêtôm giam pôm nan sêmpanñ dau ahuc ña domba ñamlic, tu bu sêti gasuc domba-ñga ma sêseñ ñac su. Ñalêñ tigen propet tasan oc sêtêñ mac sêloc tu sêñsau mac-ñga. 16 Anjahê ñac si lêtj dec tôm bu mac anyalê bu ñac lau tasan. Ñalêñ tigen, yac dalic a ñandô ma tanjalê a dau bu ñayham me sac. Oc tôm dom bu dahiñ ñandô ñayham yêc a sac. 17 Yomandô! A ñayham sem ñandô ñayham, ma a sac sem ñandô sac. 18 A ñayham dan gitôm dom bu nem ñandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ñandô ñayham. 19 Ma a hoñ nan sem ñandô sac, nan oc sêlêñ su ma

sêruc pi ya ndi, ma ya nen su. 20 Bocdinañ anjahê propet si lêtj, ma anyalê ñac bu propet ñayham me sac.”

Pômdau kêyalê in ndê lau su

21 “Lau daêsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’ tigen ñac hoñ oc sêtap gameñ undambê-ñga sa dom. Mba! Lau nan danğa wambu Daman undambê-ñga ñapep, ma sêkôm mêtê tôm in atac whiñ, nan oc sêtap undambê sa. 22 Têtj Anötö ndê bêc êmatöc lau-ñga, nan lau tasan daêsam oc sêsôm têtj aö bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atiñ ñalau sac su ma akôm gêñ dalö daêsam am am anôm. Bocdinañ kôc yac sa.’ 23 Tigen aö wasôm têtj ñac bu, ‘Aö kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aö!’ ”

Yom gôlin pi ñgac lu nan sêkwê andu (Luk 6:46-49)

24 “Lau nan sêngô aneñ yom ma sêkôm ñandô sa, nan sêtôm ñgac tiguañ nan kwê ndê andu kalhac nom ñanğa ma kêñ hoc kêgapiñ alhö dôñ. 25 Têtj ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ñadinda hôc pi andu dau, nan andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiñ dôñ. 26 Magoc lau nan sêngô aneñ yom ma sêkôm ñandô sa dom, nan sêtôm ñgac gauc mba nan kwê ndê andu kalhac nom babalê. 27 Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc ñadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

28 Yisu gic bata ndê yom dinañ, ma lau hoñ sêhêdaê tu

in̄ ndê yom-nga. ²⁹ Nahu bu yom nan̄ in̄ kêdôhôn̄ têt̄ ɲac nan̄ yom ti ɲaclai, hôc gêlêc lau Israel-nga si kêdôhôn̄waga yomsu-nga si yom hon̄ su.

8

Yisu kôm ɲac ti gêmbac leprasi ɲayham sa

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

¹ Yisu sip akêñ lôc meñ, ma lau daêsam sêñkuc in̄. ² Ma ɲgac dan̄ ti gêmbac ðleprasi têt̄ in̄ gi, goc pôn̄ haduc ma sôm, “Pôm̄dau. Am bu tac whin̄ dec gitôm bu am oc kôm aô ɲamlic ɲawasi sa.”

³ Yisu kêmatôc amba sa gi ma kêmasac in̄, ma sôm, “Aô atac whin̄, dec wasôm têt̄ am bu ɲamlic ɲawasi sa.” Ma ɲagahô eñ gêmbac hu in̄ sin̄, ma in̄ ɲamlic ɲayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têt̄ in̄, “Am ɲgô! Gêñ nan̄ kwahic dec hôc asê am, nan̄ sôm asê têt̄ lau dan̄ dom. Tigen̄ têt̄ ðdabuñsiga ndi, tôc daôm têt̄ in̄ bu lic bu am nem ɲamlic ɲawasi sa su. Ma kêñ da tôm yomsu nan̄ Moses kêñ têt̄ yac. Ma ɲalêñ dinan̄ lau hon̄ oc sêñyalê bu am ɲamlic ɲayham sa.”

ɲgac bata sin̄-nga dan̄ kêñ whin̄ ɲan̄ga

(Luk 7:1-10)

⁵ Tin̄ambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ɲgac bata Rom-nga dan̄, nan̄ gêm gôlin̄ lau sin̄-nga 100, nan̄ têt̄ in̄ gi ma ndac in̄ bu nem in̄ sa. ⁶ In̄ sôm, “Pôm̄dau, aneñ ɲgac akin̄ dan̄ ndôc bôlin̄. In̄ yêc andu ɲapan̄ ma kêsahê ɲandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têt̄ in̄, “Aô oc

waloc ma wakôm in̄ ɲayham sa.” ⁸ Tigen̄ ɲgac bata dau ô yom ma sôm, “Pôm̄dau, am ɲgac atu ma aô ɲgac apa, dec mayan̄ dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigen̄ aô kayalê su bu am ɲgac ti ɲaclai atu, ma bocd-inan̄ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ɲgac akin̄ oc ɲayham sa. ⁹ Bu aô dauñ dan̄an̄ wambu lau nan̄ si ɲaclai hôc gêlêc aô neñ, ma aneñ lau sin̄-nga dan̄ga wambu aô. Aô bu wasôm têt̄ dan̄, ‘Am ndi!’ goc in̄ oc ndi. Ma bu wasôm têt̄ dan̄, ‘Am mweñ,’ goc in̄ oc meñ. Ma bu wasôm têt̄ aneñ ɲgac akin̄ bu kôm gêñ dan̄, goc in̄ oc kôm.”

¹⁰ Yisu ɲgô ɲgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têt̄ lau nan̄ sêñkuc in̄ bu, “Yomandô wasôm têt̄ mac, bu yêc lau Israel hon̄ aô gatap ɲac si dan̄ nan̄ kêñ whin̄ ɲan̄ga gitôm ɲgac Rom-nga dindêc, nan̄ sa dom. ¹¹ An̄gô! Lau daêsam nan̄ lau Israel dom, nan̄ oc sêmeñ akêñ nom ɲabatin̄ hon̄, ma sêtap mwasin̄ atu sa yêc undambê sêwhin̄ Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigen̄ lau Israel daêsam nan̄ gauc gêm bu sic waê bu sêndôc undambê, nan̄ Anôtô oc êmasuc ɲac su sêndôc gamen̄ ɲasec-nga, ma sêtan̄ ti lhô êñsin̄ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinan̄ têt̄ lau hon̄ su, goc sôm têt̄ ɲgac bata, “Am lhô mbu ndi. Aô oc wakôm am nem ɲgac akin̄ dinan̄ ɲayham sa, tôm am kêñ whin̄.” Ma têt̄ ndoc dau dinan̄ gêmbac hu ɲgac akin̄ dau

siñ, ma inñ ñayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ñayham sa

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Tinambu Yisu têtñ Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc.

15 Yisu têtñ inñ gi ma kêmasec inñ amba, goc gêmbac hu inñ siñ. Ma inñ tisa, ma ndê gêtñ danenñ-nga ma kêñ têtñ Yisu.

16 Têtñ telha dinañ ac gi sip su, g oc lau malac-nga sêkôc lau daêsam nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nañ sa sêtêtñ Yisu si. Ma inñ gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau siñ, ma inñ kôm lau gêmbac hoñ ñayham sa.

17 Ñalêtñ dau dinañ yom nañ propet Aisaya sôm su nañ dec ñandô sa. Muñ-nga inñ to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inñ hôc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-nga. [Ais 53:4]

Lêtñ tanjuk Yisu-nga
(Luk 9:57-62)

18 Têtñ bêc dañ Yisu gêlic lau daêsam sêtñgihi inñ ahuc, goc sôm têtñ ndê tñgacsêtñomi bu sêlom bugictonñ ma sêpi dañga sêndi.

19 S êmasañ dau sêmbo ma kêdôhôn-waga yomsu-nga dañ meñ ma sôm têtñ inñ, “Kêdôhôn-waga, aô bu wanjuk am, wawhiñ am watêtñ gameñ bocke nañ am oc ndi.” 20 Ma Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuñ yêc, ma mbac lôlôc-nga si ñaic yêc, tigenñ †Ñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-nga mba.”

21 Ma sêtñom dañ sôm têtñ inñ, “P ômdau, aô bu wanjuk am, magoc gêtñ ñamata-nga aô wandi wambo wawhiñ anenñ lau e anñsuhuñ damañ su nañ.”

22 Tigenñ Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aô, nañ gêtñ ñamata-nga. Tec lau batê sêtñsuhuñ lau batê.”

Yisu kôm bu ñamponñ timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Yisu sôm yom dinañ su, goc pi wan dañ gi. Ma inñ ndê ñgac-sêtñomi sêtñkuc inñ ma sêpi wan sêwhiñ. 24 Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponñ sa gic sip wan, e kêpiñ bu wan pac. Tigenñ Yisu yêc bêc yêc wan. 25 Dec sêtêtñ inñ si, sêuñ inñ sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandiñañ.” 26 Magoc Yisu sôm têtñ ñac, “O mac lau nañ akêtñ whiñ gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc inñ tisa ma sôm yom ñañga têtñ mbu ti bu ñamponñ, ma gameñ ñañenñ sa. 27 Ma ñac hoñ sêhêdaê ma sêsôm têtñ dandi, “Ei! Inñ ñgac kaiñ bocke? Bu gêtñ hoñ sêsôc inñ ndê yom ñapu, ma mbu ti bu sêwhiñ.”

Yisu soc ñalau sac su yêc ñgac lu

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ñac sêhêc asê bugictonñ ñadañga ma sêsôc lau Gadala-nga si gameñ si. Ma yêc dindê ñgac lu sêsa akêtñ ôm sêhôn-nga ma sêtêtñ Yisu si. Inñlu ñgac lu nañ ñalau sac sêmbo inñlu ñalôm, ma sêkôm inñlu sêti ñgac pôm. Ma bocdinañ lau hoñ sêtôc inñlu ma sêmbo ahê

inlu, ma inlu sêndöc ôm sêhô-
nga napan. ²⁹ Têñ ndoc inlu
sêhoc asê Yisu, nan njalau sac
nan sêmbu inlu njalôm, nan
sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö
ndê Atu! Am bu kôm sake têt
yac? Têm bu Anötö êmatöc
yac-nga yêc dôn yêc. Ma
bocke am kwahic dec mwen
bu kôm yac nayom?”

³⁰ Bôc tonj atu danj senj gêt
sêmbu ahê gamen nan njac
sêlhac. ³¹ Goc njalau sac sêtenj
Yisu bu, “Am bu soc yac su,
nan kêt yac asip bôc njalôm.”
³² Ma inj sôm têt njac, “Andi!”
Goc sêhu njac lu dinanj sinj
ma sêsöc bôc njalôm si. Ma
bôc honj sênti sêsip salic sac,
sêsip bugictonj njalôm si, ma
bu kô njac sêmbac ndu. ³³ Lau
sêyob bôc-nga sêlic gêt dau,
goc sêlhö sêsa malac si, ma
sic minj têt lau malac-nga pi
gêt honj dinanj, ma pi gêt nanj
Yisu kôm têt njac lu ti njalau
sac. ³⁴ Ma lau malac-nga honj
sêsa sêtêt Yisu si, ma têt ndoc
sêlic inj, nan sêtenj inj bu hu njac
si gamen sinj.

9

*Yisu kôm njac bôlinj danj
nayham sa*

(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)

¹ Goc Yisu pi wanj gi ma gic
bugictonj kic, ma têt inj ndê
malac Kapenaom gi. ² Ma lau
gamenj dinanj-nga sêmbalanj
njac bôlinj danj yêc sac danj
ma sêtêt Yisu si. Inj gêlic bu
njac sêkêt whinj inj, dec sôm
têt njac bôlinj dau, “Anenj
balê, atac nayham sa. Kwahic

dec aö oc wasuc am nem sac
kwi.”

³ Kêdôhônjwaga yomsu-nga
njatö s êngö Yisu ndê yom dau,
goc sêsöm têt dandi, “Njac dê
ndê yom sac sambuc! Anötö
tijen gitôm bu suc sac kwi.”
⁴ Yisu kêyalê njac si gauc, goc
ndac njac, “Tu sake-nga mac
gauc gêm yom sac yêc nem
njalôm? ⁵ Mac akêt whinj dom
bu anenj njac lai yêc bu wasöm
têt njac dau bu, ‘Aö wasuc
am nem sac kwi.’ Bocdinañ
aö wasöm têt inj bu, ‘Tisa ma
êmsêlêt.’ ⁶ Ma têt ndoc mac
alic bu anenj yom dinanj njandö
sa, goc anyalê bu Anötö kêt
njac lai têt Njamalac ndê Atu yêc
nom, bu suc njamalac si sac
kwi whinj.” Goc Yisu sôm têt
njac bôlinj bu, “Tisa ma hóc
nem mbö sa, ma lhö têt nem
andu ndi!” ⁷ Goc njac dau
tisa ma kölhö têt ndê andu
gi. ⁸ Ma lau daêsam nanj sêlic
gêt dau sêhêdaê njandö, ma
sêmpinj Anötö nanj kêt njac lai
bocdinañ têt njamalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu
êñkuc inj*

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Yisu kêsêlêt gi ma gêlic
njac danj njac Matyu nanj ndöc
ndê mala kôc takis-nga. Ma inj
sôm têt inj, “Êmkuc aö!” Goc
Matyu tisa ma kêkuc inj.

¹⁰ Tinjambu Yisu gêt gêt
ndöc Matyu ndê andu njalôm,
ma lau daêsam sêmenj ma
senj gêt sêndöc sêwhinj Yisu
ti ndê njacsêñjomi. Njac lau
sêkôc takis-nga ti lau njatö nanj
lau Palêsai sêsam njac bu lau
sac. ¹¹ Ma lau Palêsai njatö

sêlic gêñ dinañ, goc sêndac iñ ndê ñgacsêñomi bocdec bu, “Tu sake-ña mac nem kêdôhônwaga gêñ gêñ ndöc whiñ lau sac dindê?” ¹² Yisu ñgô ñac si yom dau ma sôm, “Lau nañ sêlic dau bu gêmbac mba, nañ oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom nañ propet akwa dañ to yêc bocdec bu, ‘Gêñ atu nañ aô atac whiñ, nañ bu mac tamwalô lau, hôc gêlêc domba hoñ nañ mac bu andic ndu ma akêñ ti da, nañ su.’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e aňyalê ñahu ñapep. Bu aô gameñ bu wañgalêm lau nañ sêlic dau bu lau gitêñ, nañ sa dom. Aô gameñ bu wañgalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu.”

Yao gêñ daney-ña-ña

(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

¹⁴ Ma Jon, Ñgac Kêku Lau-ña ndê sêñomi ñatô sêtêñ Yisu si ma sêndac iñ bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêñ bêc ñatô bu aney gêñ dom tu gauc nem Anötö-ña, tigen am nem ñgacsêñomi señ gêñ tôm bêc hoñ?” ¹⁵ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Ñgac nem awhê-ña dañ bu êñgalêm lau sa sêmbô sêwhiñ iñ tu sêney mwasiñ nem awhê-ña, dec oc tôm dom bu sêhu gêñ daney-ña siñ ma sêndöc ti ñalôm ñawapac têñ ndoc ñgac dau mbo whiñ ñac. Mba! Ma bocdinañ aney ñgacsêñomi sêmbô sêwhiñ aô ti atac

ñayham, ma sêhu gêñ daney-ña siñ dom. Tigen ndoc oc meñ nañ lau oc sêkôc aô su yêc ñac, ma têñ têm dinañ ñac oc ñalôm ñawapac ma sêñkuc lêñ dahu gêñ daney-ña siñ-ña.”

Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc

(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nañ kic, nañ dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic e ti-sac sambuc. ¹⁷ Ma têñ ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nañ sêkêc sip bôc ñamlic wain-ña akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê ñiñga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham.”

Yisu kôm awhê lu ñayham sa

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ñgac bata dañ meñ pôn haduc têñ iñ ma sôm, “Aney aturwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweñ ma kêñ amam sac iñ, dec iñ oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma iñ ti ndê ñgacsêñomi sêwhiñ ñgac dau si.

²⁰ Sêñsêlêñ sêmbô, ma awhê dañ tigasuc iñ kalhac iñ dômbwê ma kêmasac iñ ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hôc ñawapac gêm dac-ña ñapan gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aô bu wamasec iñ ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aô

ņayham sa tiyham.”²² Yisu kac dau kwi e gêlic iņ, goc sôm, “Aneņ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêņ whiņ aö-ņga.” Ma têtņ ndoc dau dinaņ awhê dau ñayham sa.

²³ Ma tiņambu Yisu gi e hôc asê ñgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toņ atu sêmbo. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtaņ ti ñanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhõ su, bu bawhê dau mbac ndu dom. Iņ yêc bêc naņ yêc.” Magoc ñac sêmbwac iņ. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma iņ tisa. ²⁶ Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameņ dinaņ.

Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa

²⁷ Dinaņ su, goc Yisu kêsêlêņ gi. Ma ñgac tapec lu sêņkuc iņ ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!” ²⁸ Magoc Yisu kêsêlêņ gi sôc andu dan, dec ñgac lu dinaņ sêtêņ iņ si, ma iņ ndac, “Amlu akêņ whiņ bu aneņ ñaclai yêc bu wakôm amlu ñayham sa, me mba?” Ma iņlu sêsôm, “Aêc, Pômdu!” ²⁹ Goc Yisu kêmasec iņlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêņ whiņ aö-ņga, dec gêņ naņ amlu andac, naņ oc ñandô sa.”

³⁰ Ma iņlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao iņlu bu sêsôm gêņ dau ñayom asê têtņ lau dan dom. ³¹ Magoc iņlu sêsa si, ma sêkôm iņ ndê waê sa e tiapa gêm gameņ dinaņ ahuc.

Yisu kôm ñgac awha mba sôm yom asê

³² Ñac sêsa si ma lau ñatô sêtêņ Yisu sêmeņ. Ñac sêkôc ñgac dan, naņ ñalau sac kôm iņ awha mba. ³³ Yisu soc ñalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinaņ sêseņ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêņ dan bocdec yêc Israel dom andô.” ³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “Iņ kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau Sadaņ, dec tiņ ñalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêņ golom-golom malac atu ti sauņ. Iņ kêdôhôn lau mbo lôm wê-ņga, ma hoc ñawaê ñayham pi Anôtô ndê gôliņ asê. Ma iņ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoņ ñayham sa.

³⁶ Magoc têtņ ndoc iņ gêlic lau daêsam naņ sêņkuc iņ, naņ tawalô ñac. Ñahu bu iņ gêlic ñac sêtôm domba naņ si ñgac yob ñac-ņga mba, dec giam pôm sêtê ñac salin-salin ñapaņ. ³⁷ Goc iņ sôm têtņ iņ ndê ñgacsêņomi, “Gêņ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ñandô sa-ņga daêsam dom. ³⁸ Bocdinaņ ateņ mbec têtņ ôm ñadau bu êņkiņ lau gwelen-ņga sêsôc iņ ndê ôm ma sêndic gêņ ñandô sa.”

10

Yisu kêyalin †aposel 12 sa

(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta iņ ndê ñgac-sêņomi 12 sêtêņ iņ si, ma kêņ ñaclai têtņ ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hoņ

ņayham sa. ² Aposel 12 dau si ņae bocdec. Ҋgac ņamata-ņga iņ Saimon naņ sēsam bu Pita, lu iņ asi Andru, ma Sebedi ndē atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ņgac kōc takis-ņga Matyu, ma Alpayas ndē atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon naņ sēsam bu ‘Ҋgac †Selot,’ ma Judas Iskeriot naņ tiņambu hoc Yisu asē.

Yisu kēkiņ aposel 12 sēsa si bu sēnem mētē lau

(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kēkiņ lau 12 dinaņ sēsa si bu sēnem mētē, ma gic yomsu ņac bocdec bu, “Asōc lau apa ti lau †Samaria-ņga si malac daņ dom, ⁶ tigen gēņ ņamata-ņga atēņ domba Israel-ņga naņ siņga su, naņ andi. ⁷ Anem mētē ma asōm tēņ lau bu Anötö ndē gōliņ meņ kēpiņ su. ⁸ Akōm lau gēmbac ņayham sa, ma akōm lau ti gēmbac leprasi ņamlic ņawasi sa. Auņ lau batē sētisa, ma asoc ņalau sac su yēc lau. Anötö kēņ ņaclai tēņ mac ņaōli mba, ma bocdinaņ anem lau sa ņambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma tēņ ndoc mac aņsêlēņ andi, naņ gauc nem wapa seņ-ņga dom. Aņsêlēņ amam sawa, akōc mone dom, ampwic talhi dom, akōc ņakwē aō daōm-ņga ti atapa dom, ma ahōc tōc dom. Ҋalēņ solop bu lau sêlōm lau naņ sem gwelen mētē-ņga ma sēpuc ņac dōņ ņa gēņ dinaņ, naņ ti ņac si ņaōli ô gwelen.

¹¹ “Malac bocke mac bu asōc andi, naņ aņsalē ņamalac ņayham naņ toc Anötö sa

ņapep, bu ambo awhiņ iņ e mac ahu malac dau siņ. ¹² Tēņ ndoc mac api iņ ndē andu andi, naņ anem mbec iņ ndē lau ņa mbec yom malō-ņga. ¹³ Ma ņac lau dau bu lau gitēņ, goc yom malō oc yēc ņac. Ma ņac bu lau gitēņ dom, goc mac nem mbec yom malō-ņga oc gacgeņ yēc mac-ņga. ¹⁴ Ma lau malac daņ bu sêkōc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinaņ siņ ma aton kop su yēc gahim. ¹⁵ Aō wasōm tēņ mac bu tēņ Anötö ndē bēc êmatōc lau-ņga, lau malac dinaņ-ņga oc sêtap ņagêyō sac sambuc sa, hōc gêlēc ņagêyō naņ iņ oc kēņ tēņ lau Sodom ti Gomora-ņga tēņ tēm ņambu-ņga, naņ su.”

Yisu ndē lau oc sêtap kisa sa

(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ņgō su naņ! Aō waņkiņ mac asa andi, atōm domba naņ sēsip giam pōm si gameņ. Bocdinaņ akōc gauc ņapep ma akōm nem gwelen, ma akōm mētē ņayham eņ e lau daņ gitōm dom bu sēpu mac. ¹⁷ Ayob daōm tēņ lau naņ sêkēņ whiņ aō dom, bu ņac oc sêkēņ mac atēņ lau sēmatōc yom-ņga andi, ma sēhi mac ņa sō yēc ņac si lōm wē-ņga. ¹⁸ Tu mac aņkuc aō-ņga dec ņac oc sêkēņ mac alhac gōliņwaga ti kiņ si aņgō-ņga. Ndoc dinaņ ti mac nem ndoc bu awhē aneņ yom sa tēņ lau atu-tu dinaņ, ma tēņ lau akēņ gameņ hoņ, naņ whiņ. ¹⁹ Ma tēņ ndoc sêkōc mac dōņ, naņ ahêgo daōm dom tu yom asōm-ņga.

Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-nga. ²⁰ Ma yom nan mac bu asôm, nan mac nem yom dom. Damam undambê-nga oc kêj inj ndê Nalau puc mac dôj, ma hôc nem awham sa.

²¹ “Têj ndoc jawapac-nga dinaj, lau nan sêkêj whinj dom oc sêhoc si asidôwai sêkêj whinj aö-nga asê bu sêndic nac ndu, ma dambai oc sêkôm têj atui boc-dinaj. Balêkoc oc sêli dau sa têj damba ti dindai, ma sêkêj nac sêtêj lau bu sêndic nac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aö-nga. Magoc asa nan bu lhac nanja ma hu aö sinj dom, nan oc tap Anötö ndê mwasinj nem inj si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêj kisa mac, goc ahu nac si malac sinj ma atêj malac danj andi. Yom nandô aö wasôm têj mac! Mac nem gwelêj anem mêtê jawae njayham-nga yêc malac Israel-nga honj oc pacndê dom, e Njamalac ndê Atu menj sa tiawê.”

Lau nan sêjkuc Yisu oc sêhoc jawapac gitôm inj dau
(Luk 6:40)

²⁴ “Kwapuc danj oc hôc gêlêc gwalam akwa nan kêdôhônj inj, nan dom. Ma ngac akinj oc hôc gêlêc inj ndê njadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ngac akinj bu tôm ndê njadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac njadau aö ma sêsam aö bu †Belsebal, ma bocdinaj nac oc sêkôm têj njadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atöc lau nom-nga dom
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Magoc atöc daôm tu lau nanj sêkêj kisa mac-nga dom. Nahu bu gêj honj nanj lau sem ahuc, me yêc sinj dau, nanj oc menj sa tiawê. ²⁷ Yom nanj aö gasôm têj mac têj ôbwêc, nanj asôm asê têj acsalô, ma yom nanj aö gac yom sec têj mac, nanj asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atöc lau nanj bu sêndic mac ndu-nga dom, bu nac gitôm dom bu sêsej mac gatôm su whinj. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc inj njapu. Bu mba, goc inj gitôm bu kêj mac namlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêninga gacgenj.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nanj lau sêlic bu gêj njambwa. Tigenj Anötö gêlic gêj sau nj dinaj bu gêj njambwa dom, ma inj bu lôc dom, dec danj oc ninja dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinaj ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whinj mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Inj kêyalê mac e pi sa, gitôm inj sê mac nem kêclauj honj sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

³² “Asa nanj sôm asê yêc njamalac anjô-nga bu inj kêj whinj aö, nanj aö wasôm inj ndê naê asê yêc Damanj undambê-nga anjô-nga. ³³ Tigenj asa nanj sêc inj ndê kêj whinj aö-nga ahuc yêc njamalac anjô-nga, nanj wasêc inj ahuc yêc Damanj anjô-nga bocdinaj.”

*Tarɣkuc Yisu ti dahôc
ɳawapac*

(Luk 12:49-53; 14:26-27;
9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aô gameŋ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aô-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêŋ kisa dau. ³⁵ Tu aô-ŋga dec damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ. ³⁶ Ngac daŋ oc tap iŋ ndê ɳacyo sa yêc iŋ dau ndê lau.

³⁷ “Asa naŋ tac whiŋ damba me dinda me atuŋgac me atuwê hôc gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aô su, naŋ oc tôm dom bu ti aneŋ daŋ. ³⁸ Ma asa naŋ tec bu hôc iŋ ndê a gicso dau* ma êŋkuc aô, naŋ tôm dom bu ti aneŋ daŋ bocdinaŋ. ³⁹ Lau naŋ takwê gêŋ nom-ŋga ɳapaŋ tu puc ɳac si ɳamlic dôŋ-ŋga, naŋ oc sêniŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu aô-ŋga, naŋ oc mbo tali ɳapaŋ.

⁴⁰ “Lau naŋ sêkôc mac sa, naŋ gitôm sêkôc aô dauŋ sa, ma ɳac naŋ sêkôc aô sa, naŋ sêkôc Anötö naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ sa. ⁴¹ Asa naŋ toc aneŋ propet daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu iŋ ti propet gêm aô aŋôŋ-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ɳagêyô ɳayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ têŋ propet dau. Ma asa naŋ toc ɳamalac gitêŋ daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu aneŋ ɳaê-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ɳagêyô ɳayham têŋ iŋ gitôm iŋ kêŋ têŋ ɳac

gitêŋ dau. ⁴² Ma asa naŋ kôm gêŋ sauŋ bocke bu nem lau naŋ sêŋkuc aô, naŋ sa, tôm iŋ kêŋ bu ɳalhuc têŋ ɳac sênôm, naŋ Anötö oc êŋlhiŋ iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ ɳagêyô ɳayham têŋ iŋ yomandô.”

11

¹ Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê ɳgacsêŋjomi 12 tu êndôhônŋ ɳac-ŋga. Iŋ gic bata yom dau, goc kêsêlêŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga dinaŋ, ma gêm mêtê ti kêdôhônŋ lau.

*Yisu sôm yom pi Jon, Ngac
Kêku Lau-ŋga
(Luk 7:18-35)*

² Têŋ ndoc dinaŋ Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndöc gapocwalô, ma iŋ ɳgô ɳawaê pi gêŋ hoŋ naŋ Kilisi kôm. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê sêŋjomi ɳatô sêtêŋ Yisu si, ³ ma sêndac iŋ bocdec bu, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc akêŋ batanaŋ ɳac daŋ tiyham?” ⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têŋ Jon pi mêtê naŋ mac aŋgô aô gahoc asê, ma pi gêŋ naŋ mac alic aô gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ɳamlic ɳawasi sa, lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, lau batê sêtisa, ma lau ɳalôm sawa sêŋgô ɳawaê ɳayham. ⁶ A ɳgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aô-ŋga dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naŋ ɳahu bu tamasaŋ dauŋ tôm bêc hoŋ bu dahôc ɳandê ti ɳawapac tu iŋ-ŋga e tôm dambac ndu tôm iŋ dau mbac ndu.

⁷ Jon ndê sêḡomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têt lau ton atu naḡ sêmbo sêwhin in. In ndac ḡac bocdec bu, “Têt ndoc mac asa atêt Jon yêc gameḡ sawa a, dec gauc gêm bu atap ḡamalac kain bocke sa? Mac bu alic ḡac gauc babalê gitôm gakoc naḡ mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic ḡac daḡ naḡ sôc ḡakwê ḡayham, a? Mba! Lau naḡ sêsôc ḡakwê ḡayham, naḡ sêmbo gameḡ ḡayham gitôm kin si andu. ⁹ Bocdinaḡ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daḡ? Yomandô! In propet daḡ, ma in hôc gêlêc propet hon su. ¹⁰ Propet akwa daḡ to yom naḡ Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, ‘Aö waḡkin aneḡ ḡac aheḡ-ḡga muḡ am, bu êmasaḡ am nem seḡ.’ Y om pi ḡac aheḡ-ḡga dau hêganônḡ Jon solop. ¹¹ Yêc ḡamalac nom-ḡga, daḡ hôc gêlêc Jon, ḡac Kêku Lau-ḡga su dom. Tigeḡ aö wasôm yom ḡandô têt mac, bu lau hon naḡ sêmbo Anötö ndê gôlinḡ ḡapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinaḡ, naḡ hon sêhôt gêlêc Jon su yêc Anötö aḡgô-ḡga.

¹²⁻¹³ “Muḡ-ḡga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanaḡ pi Anötö ndê gôlinḡ. Ma ḡac si yom ḡandô sa dom, e Jon meḡ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôlinḡ meḡ kêpinḡ. Têt ndoc Jon gic hu yom dau e meḡ têt kwahic dec, Anötö ndê gôlinḡ kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê

gôlinḡ ḡapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu êḡkinḡ propet daḡ muḡ Mesaya, naḡ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têt mac bu yomandô, Jon in propet dau dinaḡ. Mac akêt whinḡ yom dinaḡ, me mba? ¹⁵ Mac bu daḡamsuḡ yêc, naḡ aḡgô aneḡ yom!

¹⁶ “Lau têt dindêc-ḡga ḡac lau kain bocke? ḡac sêtôm balêkoc naḡ sêkôt whê sêmbo malac lôm, naḡ sêtucdinḡ ḡac si silip ḡatô ma sêsôm, ¹⁷ “Têt ndoc naḡ yac ac oḡ bu datê wê, naḡ mac atec. Ma têt ndoc yac am wê daḡgibo-ḡga, naḡ mac atec bu ataḡ awhinḡ. ¹⁸ Ma lau têt dindêc-ḡga bocdinaḡ. Jon meḡ ma gêt gêt ti nôm gêt ḡayham dom, ma sêsôm bu ḡalau sac mbo in ndê ḡalôm. ¹⁹ Ma ḡamalac ndê Atu meḡ nôm ti gêt gêt ḡayham, tigeḡ sêsôm bu in ḡac gêt gêt ti nôm wain ḡawahô-ḡga, ma bu in hê silip têt lau sac ti lau sêkôt takis-ḡ ga. Bocdinaḡ, mac lau têt dindêc-ḡga atôm balêkoc naḡ sêkôm tô aninḡ ḡapanḡ. Tigeḡ Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêt hon, ma in ndê lau sêḡyalê bu in ndê lêt in lêt solop.”

Yisu sôm yom pi lau naḡ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)

²⁰ Têt dinaḡ Yisu gic hu pu lau naḡ sêndôc malac ḡatô. ḡahu bu in kôm gêt dalô daêsam yêc ḡac aḡgô-ḡga, tigeḡ ḡac sem si ḡalôm kwi dom. ²¹ In sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ḡga. Mac ac waê bu atap Anötö

ndê atac nhandê sa. Lau apa nanj sêndöc Taya ma Saidon, nanj bu sêlic gêñ dalô nanj aö gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc tòm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtañ si sac. ²² Tigenj mac akôm dom, dec wasôm têt mac bu têt ndoc Anötö êmatöc lau-nga, nanj inj oc kêt ñagêyô sac sambuc têt mac, hóc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêt têt lau Taya ti Saidon-nga, nanj su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-nga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêñ dalô gitôm mac alic su, dec oc tòm sêhu si sac siñ ma sêndöc ñayham e kwahic dec. ²⁴ Aö wasôm têt mac bu Anötö oc kêt ñagêyô sac têt mac, hóc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêt têt lau Sodom-nga.”

Yisu kêpiñ Damba (Luk 10:21-22)

²⁵ T êñ ndoc dinanj Yisu teñ mbec ma sôm, “O Damanj, undambê ti nom ñadau. Aö wampinj am bu am töt nem yom ña-ñandô asê têt lau nanj sêñgwiniñ dau, ma siñ kwi têt lau nanj gauc gêm bu ñac lau tiguauc ma sêñyalê gêñ hoñ. ²⁶ Aêc, Damanj, am kôm bocdinanj kêkuc am daôm nem atac whiñ.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damanj kêt gêñ hoñ sip aö amanj. Lau danj sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau danj sêñyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau

nanj Atu dau atac whiñ bu töt inj asê têt ñac, nanj sêñyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hoñ nanj ahôc ñawapac ma kwampac, nanj atêt aö amenj, ma aö wakêt mac asê awham su. ²⁹ Amenj ma akôm aö neñ gwelenj awhiñ aö, ma aö oc wandôhôn mac. Aö ñgac malô ma gatoc dauñ sa dom, ma mac oc atap malam anjwhañ daôm-nga sa yêc aö. ³⁰ Nahu bu gwelenj nanj mac akôm awhiñ aö, nanj ñadehe dom, ma aö wakêt mac ahôc ñawapac atu dom.”

12

Yisu inj Pômdau bêc Sabat-nga

(Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têt têt dinanj ñabêc †Sabat-nga danj, nanj Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêñ sêmbo lôcwha nanj gic ôm wit-nga danj kic. Ma gêñ yô ñgacsêñomi, dec sêkôc wit nhandô ma señ. ² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têt inj, “Lic su nanj. Am nem ñgacsêñomi sêkôc wit nhandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelenj kainj dinanj têt bêc Sabat-nga dom.” ³ Goc Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc, pi gêñ nanj Kinj Dawid ti ndê lau sêkôm têt ndoc gêñ yô ñac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuñ nanj lau sêkêt ti da, nanj Moses kêt yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ, ma

lau bambalin sêneḡ dom. Ma Dawid ti ndê lau seḡ, magoc lau daḡ sêḡḡolin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kēgîlî yomso lec dom.

⁵ “Ma gēḡ daḡ tiyham, naḡ mac asam su yêc Moses ndê yomso. Têḡ bêc Sabat-ḡga hoḡ dabuḡsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuḡ, ma gwelen dinaḡ kēgîlî yomso Sabat-ḡga. Magoc lau sêḡḡolin yom pi ḡac dom.

⁶ “A ö wasôm têḡ mac, bu gwelen naḡ aö gameḡ tu wakôm-ḡga, naḡ hôc gêlêc sakinî lôm dabuḡ-ḡga hoḡ su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, *‘Gēḡ atu naḡ aö atac whinḡ, naḡ hôc gêlêc mac nem da hoḡ su, naḡ bu mac tamwalô lau.’* Mac aḡyalê yom dau ḡahu dom. Mac bu aḡyalê, dec gitôm dom bu mac aḡḡolin yom pi lau naḡ sêkôm gēḡ so daḡ dom. ⁸ Bu ḡamalac ndê Atu in gēḡ hoḡ ḡadau, ma in Pômdau bêc Sabat-ḡga whinḡ.”

Yisu kôm ḡgac amba balê ḡayham sa têḡ bêc Sabat-ḡga (Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêḡ gi, ma sôc ḡac si lôm wê-ḡga gi. ¹⁰ Ma yêc dinaḡ, ḡgac amba tibalê daḡ ndöc. Lau Palêσαι sêḡsalê yom tu sêḡḡolin pi Yisu-ḡga, goc sêḡdac inḡ, “Yac bu dakôm ḡamalac daḡ ḡamlic ḡayham sa têḡ bêc Sabat-ḡga, oc taḡgîlî yomso Sabat-ḡga, me mba?”

¹¹ Ma Yisu sôm têḡ ḡac, “Mac nem domba daḡ, bu peḡ sip

sê ḡalôm têḡ bêc Sabat-ḡga, naḡ mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ḡamalac sêhóc gêlêc domba su! Bocdinaḡ yac bu dakôm ḡayham ma danem lau sa têḡ bêc Sabat-ḡga, oc daso yomso Sabat-ḡga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têḡ ḡgac dau, “Êmatôc amam!” Ma in kêmatôc amba, ma amba dau ḡayham sa tiyham, gitôm inḡ amba daḡga. ¹⁴ Tigeḡ lau Palêσαι sêsa si ma sem yomgalôm pi lêḡ sêḡdic Yisu ndu-ḡga.

Yisu inḡ Anötö ndê ḡgac Akinḡ

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêσαι si gauc, goc hu gameḡ dinaḡ sinḡ. Lau daêsam sêḡkuc inḡ, ma inḡ kôm ḡac si gêmbac hoḡ ḡayham sa. ¹⁶ Tigeḡ inḡ gic yao bu sêsôm inḡ ḡahu asê dom. ¹⁷ ḡalêḡ dinaḡ yom naḡ propet Aisaya sôm pi Mesaya muḡ su, naḡ ḡandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic aneḡ ḡgac akinḡ dindec, naḡ aö kayalinḡ inḡ sa. Aö atac whinḡ inḡ kêlêc, ma aneḡ ḡalôm tisambuc inḡ. Wakêḡ aneḡ ḡalau nem inḡ ahuc, ma inḡ oc hoc yom gitêḡ matôc-ḡga asê têḡ lau akêḡ gameḡ nom-ḡga hoḡ.

¹⁹ Inḡ oc sôm yom tac ḡandê-ḡga me mbwêc ḡaḡga dom. Ma lau daḡ oc sêḡḡo inḡ whasuḡ yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec inḡ oc pônḡ dulu dom, ma ya ḡawê naḡ tisaunḡ, naḡ inḡ oc yu

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ḡawê naḡ mbac, naḡ hêganônḡ lau naḡ sêkêḡ whinḡ ḡaḡga dom.

ndu dom.* Ma in oc kôm bocdinañ e nditôm in ndê yom gitêñ matôc-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akêñ gameñ nom-nga honñ oc sêkêñ bata bu Anötö nem ñac si tu in ndê ñaê-nga. [Ais 42:1-4]

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Têñ têm dinañ lau sêwê ñgac dañ nañ ñalau sac kôm in tandô t ipec ma awha mba, nañ sêtêñ Yisu sêmeñ. Yisu soc ñalau sac dinañ su, goc kôm ñgac dau ñayham sa, ma in gêlic gameñ ma sôm yom asê. ²³ Lau honñ sêhêdaê tu Yisu-nga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu in ñgac dau dec, me?” ²⁴ Tigenñ lau Palêsai sêngô ñawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “In kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau †Belsebal, dec in soc ñalau sac su.” ²⁵ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ dañ, me malac dañ, me gôlôwac dañ, bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñannga dom, ma ñac si ñacyo oc sêku ñac dulu. ²⁶ Ma Sadanñ boc-dinañ. In bu soc dau ndê ñalau sac su, dec in kênñ kisa dau, ma in ndê ñaclai oc ñinga.

²⁷ “Mac asôm bu aö gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêñomi nañ sêsoc ñalau sac sêwhinñ, nañ mac anğôlinñ yom dau pi ñac whinñ, a? Ñac oc sêlic mac nem yom bu so

ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigenñ aö gasoc ñalau sac ña Ñalau Dabunñ ndê ñaclai, dec anñyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlinñ gêñ honñ, nañ hóc asê mac su.

²⁹ “Ñgac dañ oc sôc ñgac ti licwalô atu dañ ndê andu ma êngaho in ndê wapa su ñalêñ bocke? Gêñ ñamata-nga in sô ñgac dau dônñ, goc kôc in ndê wapa su. Ma Sadanñ in gitôm ñgac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa nañ kalhac whinñ aö dom, nañ ti aneñ ñacyo. Ma asa nañ gic lau sa sêtêñ aö sêmeñ dom, nañ soc ñac su yêc aö. ³¹ Tu dinañ-nga aö wasôm têtñ mac bu ñamalac nañ kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sinñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac honñ kwi. Tigenñ yom sac nañ ñamalac dañ bu sôm pi Ñalau Dabunñ, nañ Anötö oc suc kwi dom.† ³² Asa nañ bu sôm yom sac pi Ñamalac ndê Atu, tigenñ tinambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi. Magoc asa nañ bu sôm yom sac pi Ñalau Dabunñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi têtñ têm dindéc-nga dom, ma têtñ têm ñambu-nga dom bocdinañ.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac

(Luk 6:43-45)

³³ Ma Yisu sôm, “A ñayham sem ñandô ñayham. Ma a sac sem ñandô sac. Dalic a ñandô, dec tanñyalê a bu ñayham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc

† 12:31: Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ñaclai yêc Sadanñ ndê ma soc ñalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc nañ sêsôm pi Ñalau Dabunñ.

natui! Mac atôm bu asôm yom n̄ayham dan̄ dom! Bu lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê nan̄ h̄oc n̄ac si n̄alôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê n̄ayham h̄oc lau n̄ayham si n̄alôm ahuc, dec sêsôm yom n̄ayham. Ma gauc ti mêtê sac h̄oc lau sac si n̄alôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aô wasôm yom n̄andô têt̄ mac. Tin̄ambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom n̄ambwa hon̄ nan̄ n̄ac sêsôm. ³⁷ Lau nan̄ si yom n̄ayham, nan̄ in̄ oc sam n̄ac bu lau gitêt̄, magoc n̄ac nan̄ si yom sac, nan̄ oc sêtap in̄ ndê matôc sa.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêt̄ dalô
(Luk 11:29-32)

³⁸ Goc lau Palêsai ti kédôhôn̄-waga yomsu-n̄ga n̄atô sêsôm têt̄ Yisu, “Kédôhôn̄waga, yac bu alic am kôm gêt̄ dalô atu bu whê nem n̄ahu sa.” ³⁹ Ma Yisu sôm, “Mac lau têt̄ dindec-n̄ga, mac lau sac nan̄ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêt̄ bambalin̄ gitôm lau mockain̄-n̄ga. Mac andac bu alic gêt̄ dalô, magoc Anötö oc kêt̄ gêt̄ dalô tigen̄ têt̄ mac alic, tôm gêt̄ dalô nan̄ in̄ kôm pi propet Jona. ⁴⁰ Jona mbo i atu n̄alôm gitôm acsalô tö ti ôbwêc tö. Ma bocdin̄an̄ N̄amalac ndê Atu oc yêc nom n̄alôm nditôm acsalô tö ti ôbwêc tö. ⁴¹ Têt̄ ndoc Jona gêm mêtê lau Ninewa, nan̄ sêkac si n̄alôm kwi. Ma n̄gac nan̄ h̄oc gêt̄ Jona su

dec mbo, tigen̄ mac am daôm kwi dom. Tu dinan̄-n̄ga têt̄ bêt̄ matôc-n̄ga, lau Ninewa oc sêtisa akêt̄ lau batê sêwhin̄ mac lau têt̄ dindec-n̄ga, ma n̄ac oc sêhoc mac nem sac asê. ⁴² Mun̄n̄ga, Kwin Siba-n̄ga[‡] kêsêlêt̄ sen̄ balin̄ bu ngô Kin̄ Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec n̄gac nan̄ h̄oc gêt̄ Solomon su, nan̄ mbo dec. Magoc mac akêt̄ dan̄am in̄ dom. Tu dinan̄-n̄ga, têt̄ bêt̄ matôc-n̄ga, Kwin dau oc tisa whin̄ mac lau têt̄ dindec-n̄ga, ma hoc mac nem sac asê.”

Nalau sac sênsalê mala nan̄ yêc n̄ambwa
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Têt̄ ndoc n̄alau sac dan̄ sa yêc n̄amalac dan̄, nan̄ gitôm in̄ kêt̄gihi mbo gamen̄ sawa ma kêsâlê mala ên̄whan̄ dau-n̄ga. Tigen̄ têt̄ ndoc in̄ tap sa dom, ⁴⁴ nan̄ in̄ oc sôm têt̄ dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu nan̄ aô gahu sin̄ su.’ Ma in̄ oc mbu ndi ma tap sa bu n̄amalac dau ndê n̄alôm yêc n̄ambwa, gitôm andu nan̄ sêmasan̄ n̄awasi sa. ⁴⁵ Dec in̄ oc sa ndi, wê n̄ alau 7 nan̄ sac sambuc sêh̄oc gêt̄ in̄ su, nan̄ sêmen̄, ma hon̄ sêsôc n̄amalac dau ndê n̄alôm sêndi, ma sêmbô dinan̄. Bocdin̄an̄ n̄awapac nan̄ tap n̄amalac dau sa, nan̄ h̄oc gêt̄ n̄awapac n̄amata-n̄ga-n̄ga su. Ma n̄alên̄ tigen̄ mac lau sac têt̄ dindec-n̄ga, oc atap n̄awapac atu sa têt̄ têt̄ n̄ambu-n̄ga.”

[‡] 12:42: Matyu to yom pi Kwin akêt̄ gamen̄ n̄apu-n̄ga (South). Yom dau hêganôn̄ Kwin Siba-n̄ga, nan̄ ndê min̄ sêto yêc 1 Kin̄ 10:1-13. Kwahic dec dasam gamen̄ Siba-n̄ga bu ‘Arabia.’

Yisu dinda ti asii

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Lau daêsam sêmbu andu danj sêwhiñ Yisu têtñ ndoc inj sôm yom dinañ mbo, ma inj dinda ti asii sêmeñ sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têtñ inj. ⁴⁷ Goc ñamalac danj kêñ ñawaê têtñ inj ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têtñ am.” ⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneñ dinañ asa, ma asiñi ñac lau asa?” ⁴⁹ Goc inj tôc amba têtñ ndê ñgacsêñomi, ma sôm, “Aô dinañ ti asiñi dau dindec. ⁵⁰ Bu lau nañ danja wambu Damañ undambê-ñga ndê yom, nañ ñac aô asiñi ti lhuñwêi ma dinañi.”

13

Yom gôliñ pi ñgac kêbalip wit ñawhê

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Têtñ bêc dinañ Yisu hu andu siñ ma sa gi ndöc Bugictonj Galili-ñga ñamakê. ² Ma lau daêsam sêkac sa sêñgihi inj ahuc e ñasawa mbasi. Tu dinañ-ñga dec inj pi gi ndöc wañ danj nañ poc kêpiñ baö. Ma lau hoñ dinañ sêlhac baö. ³ Goc Yisu sôm yom gôliñ daêsam têtñ ñac. Inj sôm yom gôliñ danj bocdec bu, “Ñgac danj sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc inj ndê ôm. ⁴ Ma têtñ ndoc inj kêbalip gêñ dau, nañ ñatô sêpeñ sêsip señ, dec mbac sêmeñ ma señ su. ⁵ Ma ñawhê ñatô sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nañ nom ñagec sac hoc ñahô ñambwa. Ñawhê dau sêsip nom ñalôm gacgeñ si dom, dec sêpo sêpi sêmeñ

ñagahô. ⁶ Magoc tiñambu ac pec ñagatôm ma gêm bôliñ. Ñahu bu nom ñayham mba tu ñawakac sip ndi-ñga. ⁷ Ma wit ñawhê ñatô sêpeñ sêsip kwanj ti ñakwa ñalôm, magoc têtñ ndoc sêpo sêpi sêmeñ, nañ kwanj pi whiñ e yañ ndu. ⁸ Ma ñatô sêpeñ sêsip nom ñayham ma sêpo sêpi ñayham e sem ñandô. Ñatô sem ñandô 30, ma ñatô sem 60 ma ñatô sem ñandô 100. ⁹ Asa bu danjasuñ yêc, nañ ñgô aneñ yom.”

Yom gôliñ ñahu

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tiñambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêtigasuc inj ma sêndac, “Tu sake-ñga am sôm yom têtñ lau ña yom gôliñ?” ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôliñ ñalêñ ñahu sip ñalôm gi. Inj kêyalin mac sa bu añyalê ñahu dau, magoc lau nañ sêkêñ whiñ aô dom, nañ oc tôm dom bu sêñyalê. ¹² Asa nañ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidôn, nañ Anötö oc kêñ gauc têtñ inj êñlêc, e inj êñyalê yom dau timala eñ. Magoc asa nañ yom dau tidôn inj dom, nañ Anötö oc kôc gêñ hoñ su yêc inj. ¹³ Tu dinañ-ñga aô wasôm yom têtñ lau ña yom gôliñ. Ñac sêlic gêñ ñapañ, tigeñ ñac si gauc sa dom, ma ñac sêñgô yom ñapañ, tigeñ ñac sêñyalê ñahu dom. ¹⁴ Yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su, nañ dec ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ñac sêñgô aneñ yom ñapañ,
magoc sêñyalê ñahu dom.

Ma sêlic gêñ nañ aô

gakôm nanj napanj, tigenj njac si gauc sa dom.

15 Lau dau si njalôm njadandi. Njac si danjasunj hóc ahuc, ma njac sêpóc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma danjasunj sêngô, ma sênyalê aô tidônj yêc njac si njalôm e sênem dau kwi, ma aô wakôm njac njayham sa.” [Ais 6:9-10]

16 Ma Yisu sôm têtj ngacsênyomi, “Aô wampinj mac nem tanôm ti danjasunj, bu mac alic gêtj atu-tu nanj aô gakôm, ti anjô anej yom.

17 Aô wasôm yom njandô têtj mac bu propet ti lau gitêtj daêsam nanj sêmbo munj su, nanj sêkêtj bata bu sêlic gêtj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêtj bata bu sêngô yom nanj mac anjô su, tigenj sêngô dom.”

Yisu whê yom gôlinj wit njawhê-nja njahu sa

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Ma Yisu sôm, “Dec akêtj danjam ma wawhê yom gôlinj njac kêbalip wit njawhê-nja sa.

19 Yom pi njawhê nanj sêpeñ sêsip señ, nanj hêganônj lau nanj sêngô yom pi Anötö ndê gôlinj, magoc sênyalê njahu dom. Bocdinañ Sadañ dau meñ kêgaho yom dau su yêc njac si njalôm.

20 Ma yom pi njawhê nanj sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, ma sêkóc sa njagahô ma ti atac njayham. 21 Magoc tôm njawhê dinañ njawakac sip gi dom, nanj yom dau tidônj yêc lau

dinañ si njalôm dom. Sêlhac njasawa saunj, tigenj têtj ndoc sêtap njawapac sa me lau sêkêtj kisa njac tu Anötö ndê yom-nja, nanj sêhu si sêkêtj whinj sinj njagahô eñ. 22 Ma yom pi njawhê nanj sêpeñ sêsip kwanj ti njakwa njalôm, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm njandô yêc njac si njalôm dom. Njahu bu njac sêhêgo dau pi gêtj nom-nja napanj, ma sêsa lêtj atac whinj mone-nja e gêtj kainj dinañ kôm Anötö ndê yom ahuc. 23 Ma yom pi njawhê nanj sêpeñ sêsip nom njayham ma sem njandô 30, me 60, me 100, nanj hêganônj lau nanj sêngô yom ma sênyalê njahu, ma sem njandô daêsam.”

Yom gôlinj pi wahô

24 Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec bu, “Aô bu wawhê Anötö ndê gôlinj sa njalêtj bocdec. Ngac danj kêbalip wit njawhê njayham sip ndê ôm. 25 Magoc têtj ndoc lau sêyêc bêc, nanj inj ndê njacyo meñ, ma kêbalip wahô njawhê sip ôm dau whinj wit njawhê njayham, goc kôlhô gi. 26 Tinjambu wit njawhê po pi meñ, ma têtj ndoc njandô sa, nanj lau sêlic bu wahô pi meñ whinj. 27 Goc ôm njadau ndê lau akinj sêtêtj inj si ma sêsôm, ‘Njatau, yac alic bu am kêbalip njawhê njayham sip nem ôm. Magoc wahô dec meñ akêtj nde?’ 28 Ma inj ô yom ma sôm, ‘Njacyo danj kôm gêtj dau.’ Ma sêndac inj, ‘Am tac whinj bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ 29 Ma inj sôm, ‘Mba!

Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whin. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhin dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêñ ñandô sa-nga. Têñ dinan aô oc wasôm têtñ lau sêndic gêñ ñandô sa-nga bu sêndic wahô sa mun, goc sêkic dôñ ma sêkêñ pi ya ndi. Ma tiñambu sêndic wit ñandô sa pi aneñ andu gêñ ñandô-nga.”

Yom gôlin pi gêñ ñawhê saun
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma in sôm yom gôlin dan têtñ ñac bocdec, “Anötö ndê gôlin gitôm a soc ñawhê, nan ñgac dan sô sip in ndê ôm. ³² Ñawhê dau in gêñ saun-têc, tigen tiñambu oc po pi meñ e ti a atu hóc gêlêc gêñ ôm-nga hon, ma mbac lôlôc-nga oc sêmeñ sêhê si ñaic yêc ñasañgac.”

Yom gôlin pi yist
(Luk 13:20-21)

³³ Ma in sôm yom gôlin dan tiyham bocdec, “Anötö ndê gôlin gitôm yist, nan awhê dan kêtñ sip plawa lôñ atu dan ma kêgaluñ e kôm plawa hon suñ.”

Yisu sôm yom gôlin daêsam
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yom hon nan Yisu sôm têtñ lau ton atu dinan, nan in sôm ña yom gôlin ñambwa. Ma in sôm yom ñalêñ dan dom. ³⁵ Ma boc-dinan propet ndê yom bocdec ñandô sa:

Aô wasôm aneñ yom ña yom gôlin, ma gêñ nan yêc sin dau têtñ têtñ Anötö kêtñ undambê ti nom e

meñ, nan kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gôlin wahô-nga ñahu

³⁶ Goc Yisu hu lau hon sin ma sôc andu gi. Ma in ndê ñgacsêñjomi sêtêñ in si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlin wahô-nga ñahu sa têtñ yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ñgac nan kêbalip ñawhê ñayham, nan ñamalac ndê Atu. ³⁸ Ma in ndê ôm, nan nom sambuc lec. Yom pi ñawhê ñayham hêganôn lau nan sêmbô Anötö ndê gôlin ñapu, ma wahô hêganôn ñalau sac si ñadau ndê lau. ³⁹ Ma ñacyo nan kêbalip wahô ñawhê, nan Sadan dau. Ndoc sêndic gêñ ñandô sa-nga, nan tôm bêc ñambu-nga, ma lau sêndic gêñ ñandô sa-nga, nan Anötö ndê añela. ⁴⁰ Têtñ bêc ñambu-nga, lau sac oc sêsip ya atu ñalôm sêndi, ñalêñ tigen tôm wahô nan lau sic sa ma sêkêñ pi ya gi. ⁴¹ Ñamalac ndê Atu oc êñkin ndê añela, ma ñac oc sêkôc gêñ lêtôm-nga ti lau hon nan sêkôm sac, nan su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma ñac oc sêmbalin ñac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtan atu ti lhô êñsin pi dau. ⁴³ Têtñ dinan lau gitêtñ si ñawasi ti ñawê oc pô gameñ gitôm ac, yêc ñac si Damba ndê gameñ undambê-nga. Mac bu danamsuñ yêc, nan anğô aneñ yom.”

Yom gôlin lu pi Anötö ndê gôlin

⁴⁴ “Anötö ndê gôlin ñamwasiñ gitôm awa ñayham andô dan nan yêc sin dau

yêc nom danŋ ɲalôm. ɲamalac nanŋ tap awa dau sa, nanŋ oc siŋ kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac ɲayham atu ma kêŋ ndê gêŋ honŋ têtŋ lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinanŋ bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôliŋ ɲamwasinŋ gitôm yac ɲapa ɲaôli atu. ɲgac tidulu gêŋ-ɲga nanŋ kêsâlê yac ɲapa ɲayham tu êmasanŋ gôlônŋ-ɲga, nanŋ bu tap yac ɲapa ɲayham andô dau sa, dec inŋ oc lhô ndi ma kêŋ ndê gêŋ honŋ têtŋ lau sênemlhi, goc nemlhi yac ɲayham dau.”

Yom gôliŋ pi wasanŋ

⁴⁷⁻⁴⁸ “M a yom gôliŋ danŋ tiyham. ɲalêtŋ nanŋ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo inŋ ndê gôliŋ ɲapu, nanŋ gitôm wasanŋ nanŋ lau sêkêtŋ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasanŋ dau si e meŋhu. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sêŋyaliŋ i ɲayham-ɲayham sa sip dalu, ma i sac-sac, nanŋ sêmbalinŋ sinŋa. ⁴⁹ Ma ɲalêtŋ tigenŋ têtŋ bêc ɲambu-ɲga, aŋela oc sêmeŋ ma sêwhê lau sac ti lau gitêtŋ kôc. ⁵⁰ ɲac oc sêmbalinŋ lau sac sêsip ya atu ɲalôm sêndi, ma ɲac oc sêtanŋ ti lhô êŋsinŋ pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹ Yisu gic bata yom dinanŋ, goc ndac inŋ ndê ɲgacsêŋomi, “Mac anŋalê aneŋ yom honŋ dindêc ɲahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵² Goc inŋ sôm têtŋ ɲac, “Kêdôhônŋwaga yomsu-ɲga nanŋ sêŋyalê Anötö ndê gôliŋ ɲahu tidônŋ whinŋ, nanŋ sêtôm bu sêwhê yom akwa

sa têtŋ lau, ma yom wakuc whinŋ. Ma bocdinanŋ ɲac sêtôm andu ɲadau danŋ nanŋ gic awa daêsam sa, dec têtŋ awa akwa ti awa wakuc asê têtŋ lau.”

Yisu ndê lau sêkôc inŋ sa dom

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yisu sôm yom gôliŋ honŋ dinanŋ pacndê, goc hu gameŋ dinanŋ siŋ. ⁵⁴ Inŋ mbu têtŋ inŋ ndê malachu gi, ma kêdôhônŋ lau mbo ɲac si lôm wê-ɲga. Dec ɲac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ɲayham ti ɲaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu, nanŋ ɲgac dec tap sa yêc nde?” ⁵⁵ Inŋ k apenta ndê atu! Inŋ dinda inŋ Maria, ma inŋ asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma inŋ ndê lhuwêi sêmba sêwhinŋ yac. Bocdinanŋ gêŋ honŋ dindêc inŋ kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma ɲac atac lu-lu tu inŋ-ɲga. Magoc Yisu sôm têtŋ ɲac, “Lau honŋ sêtoc propet danŋ sa, tigenŋ yêc propet dau ndê malachu, inŋ dau ndê lau sêtoc inŋ sa dom.” ⁵⁸ Ma tu ɲac sêkêtŋ whinŋ inŋ dom-ɲga, dec inŋ kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam yêc ɲac si gameŋ dom.

14

Herod Antipas ɲgô ɲawaê pi Yisu

(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

¹ Têtŋ ndoc dinanŋ †Herod, nanŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ɲga, nanŋ ɲgô ɲawaê pi Yisu. ² Ma inŋ sôm têtŋ inŋ ndê lau akinŋ bu, “ɲgac dê mboe Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga nanŋ tisa akêtŋ lau batê-ɲga. Ma tu dinanŋ-ɲga

in̄ kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu dinan̄.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin̄ (Mak 6:17-29)

³⁻⁴ Mun-nga, Herod gêm in̄ ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têt in̄, “Am kôm gêñ so sambuc.” Tu dinan̄-nga Herod kêkin̄ ndê lau bu sêkôc Jon dôñ ma sêkêñ in̄ ndöc gapocwalô. ⁵ Herod tac whin̄ bu ndic Jon ndu, tigen̄ in̄ töc lau daêsam nan̄ sêlic Jon bu propet dan̄. ⁶ Têt ndoc dan̄ sêndê mwasiñ tu Herod ndê bêc dinda kôc in̄-nga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasiñ dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, ⁷ dec in̄ kêmatiñ yom têt in̄ ma sôm, “Yomandô aö wasôm têt am. Gêñ bocke am bu tac whin̄ nan̄ sôm, ma aö oc wakêñ têt am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. In̄ dinda tec Jon, dec sôm têt bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aö tac whin̄ bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kêñ in̄ ndê ñagôlôn sip pele dan̄ ma kêñ têt aö, bu walic pi tanôn bu in̄ mbac ndu ñandô.” ⁹ Têt ndoc Herod ñgô yom dinan̄, in̄ ndê ñalôm ñawapac atu. Tigen̄ tu in̄ kêmatiñ yom yêc lau hon̄ an̄gô-nga, dec in̄ sôm têt in̄ ndê lau siñ-nga bu sêkôm tôm bawhê dau ten̄. ¹⁰ In̄ kêkin̄ ñac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkêñ ñagôlôn sip pele dan̄, ma sêkôc sêmen̄ ma sêkêñ

têt bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêñ têt dinda gêlic. ¹² Tin̄ambu Jon ndê sêñomi sêmen̄ sêkôc in̄ ñamlan̄ sa ma si sêñsuhun̄. Goc sêtêt Yisu si ma sic min̄ têt in̄.

Yisu gôlôm lau 5,000 (Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

¹³ Têt ndoc Yisu ñgô ñawaê pi Jon, nan̄ in̄ pi wan̄ dan̄ gi bu pi bugicton̄ ñadan̄ga, ma lhö têt gameñ sawa dan̄ ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêñgô ñawaê bu in̄ pi wan̄ dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baö ma sêñkuc in̄. ¹⁴ Têt ndoc Yisu sôc baö gi, nan̄ gêlic lau daêsam dinan̄ ma tawalô ñac. Ma in̄ kôm ñac si gêm bac ñayham sa.

¹⁵ Têt telha, kêpiñ bu ac ndi sip, goc ñgacsêñomi sêtêt in̄ sêmen̄ ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kêñ lau sêlhö sêtêt malac sêndi bu sênemlhi si gêñ sênen̄-nga.” ¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sênen̄ gêñ yêc dec. Mac daôm akêñ gêñ têt ñac sênen̄.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalêñ nde, bu yac mba bolom aman̄dan̄ ma i lu solop dec yêc.” ¹⁸ Goc in̄ sôm, “Akôc gêñ dau sa amen̄.” ¹⁹ Ma in̄ sôm têt lau bu sêndöc sic sêndöc kwan̄. In̄ kôc bolom aman̄dan̄ ma i lu, tatic undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma in̄ kêñ têt ñgacsêñomi, ma sic sam têt lau. ²⁰ ñac hon̄ sen̄ gitôm, ma ñgac-sêñomi sic gêñ ñadêlê sa sip gatop 12 e men̄hu. ²¹ Lau nan̄ sen̄ gêñ dau, nan̄ si laun̄gac ñanamba

gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhiņ.

Yisu kêsêlêņ mbo bu ņahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

²² Dinaņ su, goc Yisu kêkiņ ndê ņgacsêņomi sêpi waņ bu sêmuņ iņ sêmbu sêpi bugictonņ ņadaņga sêndi. Ma iņ dau gacgeņ mbo, bu kêņ lau sêlhô sêndi. ²³ Sêlhô si su, goc iņ pi lôc tawasê gi bu teņ mbec. Nasec sa, ma iņ tawasê mbo. ²⁴ Magoc waņ dau sa awê tibalıņ gi su, ma mbu ņadinda gêli bu sa e gic sip waņ.

²⁵ Têņ ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêņ mbo bu ņahô têņ ņac gi. ²⁶ Magoc têņ ndoc ņgacsêņomi sêlic iņ kêsêlêņ mbo bu ņahô, naņ sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Nalau daņ!” ²⁷ Goc Yisu sôm têņ ņac, “Atöc daôm dom! Nalôm pêņ dôn, bu aö dauņ dec.” ²⁸ Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinaņ, naņ goc sôm aö waņsêlêņ wambo bu ņahô watêņ am waloc.” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Mweņ!” Goc Pita sip yêc waņ, ma kêsêlêņ mbo bu ņahô têņ iņ gi. ³⁰ Magoc mbu ņadinda kôm iņ töc dau atu ma iņ kwê bu solon tigeņ. Goc iņ mbwêc, “Pômdau, nem aö sa!” ³¹ Nğahô Yisu kêmatöc amba gi, hê iņ sa ma sôm, “O am ņgac kêņ whiņ babalê-ņga. Bocke ma am atac lu-lu tu aneņ ņaclai-ņga?” ³² Goc iņlu sêpi waņ si, ma mbu timalô. ³³ Ma ņgacsêņomi naņ sêndöc waņ sêpôn haduc ma sêmpiņ iņ ma sêsôm, “Yomandô, am Anötö ndê Atu!”

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret

(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

³⁴ Sêlac waņ si e sêsöc baö yêc malac Genesaret. ³⁵ Ma têņ ndoc lau malac-ņga sêlic bu Yisu meņ, naņ sêkêņ ņawaê têņ gameņ ņamakê-ņga hoņ, ma lau sêkôc si lau gêmbac hoņ sa sêtêņ iņ sêmeņ. ³⁶ Nğc sêteņ bu sêmasec iņ ndê ņakwê ņadali ņambwa, ma lau hoņ naņ sêmasec iņ, naņ ņayham sa.

15

Gêņ naņ kôm ņamalac ņadômbwi sa yêc Anötö aņgô-ņga

(Mak 7:1-23)

¹ Têņ dinaņ lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-ņga ņatô sêmeņ akêņ Jerusalem sêtêņ Yisu si, ma sêndac iņ, ² “Tu sake-ņga am nem ņgacsêņomi sêkôm ņagôliņ naņ lau andô sic dulu têņ yac, naņ popoc? Têņ ndoc sêneņ gêņ, naņ sêņgwasiņ amba muņ su dom.” ³ Ma Yisu ô ņac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-ņga mac atoc lau andô si ņagôliņ sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc? ⁴ Anötö dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa,*’ ma iņ sôm tiyham bu, ‘*Asa naņ sôm yom sac pi iņ damba me dinda, naņ oc sêndic iņ ndu.*’ ⁵ Tigeņ mac aņkuc yomsu dau dom. Nğac daņ ndê awa me gêņ bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc iņ sôm têņ iņlu, ‘Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gêņ dindac aö wakêņ ti da têņ Anötö,’ ⁶ goc mac alic

ñayham bu in toc damba sa dom. Bocdinañ mac asen Anötö ndê yom nañ sôm bu atoc damam lu dinam sa, nañ popoc, tu bu ankcuc lau andô si ñagôlinj. ⁷ Mac lau atim yom lau-ña! Yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su, nañ hêganônj mac solop. In sôm bu, ⁸ *'Lau dindec sêtoc aô sa ña whasunj ñambwa, tigenj ñac si ñalôm yêc danj dau-ña.* ⁹ *Ñac sem akinj aô ñandô dom, ma yom nañ sêndôhônj têñ lau, nañ ñamalac si yomsu ñambwa.'*"

¹⁰ Goc Yisu ta lau honj ma sôm, "Anjô ma anjalê ñapep. ¹¹ Gêñ danen-ña nañ sip ñamalac whasunj, nañ kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña dom. Tigenj yom nañ sa akêñ ñamalac whasunj, nañ kôm ñac ñadômbwi sa." ¹² Têñ dinañ Yisu ndê ñgacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm têñ in, "Lau Palêsai sêñgô am nem yom dinañ, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?" ¹³⁻¹⁴ Goc in sôm têñ ñac, "Ahêgo daôm tu ñac-ña dom! Atec ñac. Lau honj nañ danja wambu Daman undambê-ña ndê yom dom, nañ sêtôm wahô nañ in oc puc sa ti ñawakac. Ñac bu sêtôc senj têñ lau ñatô, magoc ñac tandô pec. Ma ñgac tapec danj bu wê tapec danj, inlu lu-lu oc sêpenj sêsip sê."

¹⁵ Dec Pita sôm, "Gitôm bu am whê yom gôlinj dinañ ñahu sa têñ yac?" ¹⁶ Goc Yisu ndac, "Ma bocke? Têñ nde mac oc anjalê? ¹⁷ Alic! Gêñ nañ sip ñamalac whasunj, nañ sip in

ñatac ñalôm gi, ma tinjambu sa menj tiyham. ¹⁸ Tigenj yom sac nañ sa ñamalac whasunj, nañ sa akêñ in ndê ñalôm, ma sac nañ yêc ñamalac ñalôm, dec kôm in ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-ña, mêtê mockainj-ña nañ lau nañ sem dau sa su, ma lau nañ sem dau sa su dom, nañ sêkôm, mêtê sênem kanj gêñ-ña, yom tasanj, ma yom sêpu lau-ña, ²⁰ nañ yêc ñamalac ñalôm, nañ kôm ñac ñadômbwi sa. Tigenj yac bu tanjwasinj amanj dom ma danenj gêñ, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña dom."

Awhê Kanan-ña kên whinjanja
(Mak 7:24-30)

²¹ Yisu hu malac dinañ sinj, ma in ti ndê ñgacsêñomi sêtênj malac Taya ma Saidon ñagameñ ñamakê-ña si. ²² Ma awhê Kanan-ña danj, nañ ndôc gameñ dinañ, nañ têñ in menj ma mbwêc, "O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô. Ñalau sac kên ñawapac atu têñ aô atuñwê, ma kôm in tisac." ²³ Yisu gêm dôñ ma ô yom danj dom, goc ñgacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm, "Kên in lhô ndi, bu in kêkuc yac ma mbwêc yom ñapanj." ²⁴ Ma in sôm, "Awhê dau in awhê Israel-ña dom. Anötö kêkinj aô bu wanem lau Israel-ña sa, bu ñac sêtôm domba nañ sinja su."

²⁵ Têñ dinañ awhê dau menj pônj haduc têñ in ma ndac tiyham, "Pômdau, nem aô

sa.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêñ danen-nga su ma tambalin têtj giam sênenj.” ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigenj giam nanj sêndöc ñadau ndê tebo ñapu, nanj senj gêñ ñapopoc nanj penj yêc tebo.” ²⁸ Yisu ngô yom dinanj ma sôm, “O awhê, am kêñ whin ñannga. Aö oc wakôm tôm am ndac.” Ma têtj acgatu ñasawa dau dinanj, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)*

²⁹ Yisu kölhö gi ma kêsêlêñ whin ndê ñgacsêñomi mbo Bugictonj Galili-nga ñamakê. Goc inj pi lôc danj gi ma ndöc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêñ inj sêmenj. Ñac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôlinj, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkêñ ñac sêyêc Yisu anğô-nga. Ma inj kôm ñac honj ñayham sa. ³¹ Têtj ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôlinj sêñsêlêñ tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, nanj sêhêdaê ñandô. Ma sêmpinj Anötö Israel-nga.

³² Yisu ta inj ndê ñgacsêñomi sêmenj, goc sôm têtj ñac, “Aö tanjalô lau dindec, bu sêmbö sêwhinj aö gitôm bêc tö su. Ñac si gêñ danen-nga pacndê, ma aö gatec bu wakêñ ñac sêlhö sêndi ti gêñ yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc senj.” ³³ Magoc ñgac-sêñomi sêsôm, “Bocke? Gameñ dec gameñ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêñ têtj ñac sênenj?” ³⁴ Ma

Yisu ndac, “Mac nem bolom hinga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ñatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têtj lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec inj k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm danje, p ô kôc-kôc, ma kêñ têtj ñgacsêñomi, ma ñac sic sam têtj lau. ³⁷ Ñac honj senj e gitôm, ma tiñambu ñgac-sêñomi sic gêñ ñadêlê sa sip gatop 7 e menju. ³⁸ Lau daêsam senj gêñ dinanj e gitôm. Ñac si launğac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbö sêwhinj.

³⁹ Tiñambu Yisu kêñ lau honj sêlhö si, goc inj ti ndê ñgacsêñomi sêpi wanj danj ma sêtêñ malac Magadan ñagameñ si.

16

*Lau Palêsai sêndac gêñ dalô
(Mak 8:11-13)*

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ñatô sêtêñ Yisu sêmenj bu sêñsahê inj. Ñac sêndac inj bu kôm gêñ dalô bu tôc asê bu inj kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ² Dec inj sôm, “Mac bu alic umbonj tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’ ³ Ma mac bu alic umbonj tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêñ dalô umbonj-nga dinanj, ma anjalê ñahu. Ma bocke dec mac anjalê gêñ dalô daêsam nanj aö gakôm têtj ñasawa dindec, nanj ñahu dom? ⁴ Mac lau sac nanj apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêñ bambalinj gitôm lau mockainj-nga. Mac anjalê gêñ dalô, tigenj Anötö oc kêñ gêñ dalô tigenj têtj mac alic, gitôm gêñ dalô nanj inj kôm pi

Jona.” Yisu sôm yom dinaŋ su, goc hu ŋac siŋ ma kôlhô gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê
(Mak 8:14-21)

5 Têŋ ndoc Yisu ti ŋgacsêŋomi sêmbu akêŋ bug-ictonŋ ŋadaŋga sêmeŋ, naŋ ŋgacsêŋomi sêkôc bolom dom, sêŋlhiŋ dau siŋ. 6 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ayob daôm ŋapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” 7 Goc ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “Inŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu yac dakôc bolom dom.” 8 Magoc Yisu kêyalê ŋac si yom dau, dec sôm, “O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec! Tu sake-ŋga mac am yomgalôm awhiŋ daôm, ma gauc gêm bu aô gasôm yom pi yist, ŋahu bu mac nem bolom mba? 9 Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ aô gakôm, naŋ dom? Gauc nem bolom amanŋaŋ naŋ gakêŋ têŋ lau 5,000 seŋ. Tiŋambu mac ahonŋ ŋadêlê sa sip gatop hiŋga? 10 Ma têŋ ndoc lau 4,000 seŋ bolom amanŋaŋ ŋandôlu, naŋ ŋadêlê sip gatop hiŋga? 11 Aô gasôm yom pi bolom kainŋ dinaŋ dom, ma bocke dec mac aŋyalê aneŋ yom ŋahu dom? Ayob daôm ŋapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” 12 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc sa. Ma sêŋyalê bu inŋ ndê yom hêganônŋ yist bolom-ŋga dom. Sêŋyalê bu inŋ kêŋ puc ŋac bu

sêyob dau pi yom naŋ lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhônŋ têŋ lau.

Pita hoc Yisu ŋahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôt asê gameŋ naŋ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma inŋ ndac ŋac, “Lau sêsôm sake pi ŋamalac ndê Atu? Sêsôm bu inŋ asa?” 14 Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si daŋ.”

15 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” 16 Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anôtô Tali ŋadau ndê Atu am.” 17 Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aô awhaŋ hôt am, bu ŋamalac daŋ hoc yom dau asê têŋ am dom. Damaŋ undambê-ŋga kêŋ gauc dinaŋ têŋ am. 18 Aô wasôm têŋ am, bu am Pita, ma aô wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac hoc dau ŋahô.* Ma ŋaclai lambwam-ŋga gitôm dom bu ku ŋac dulu. 19 Ma aô wakêŋ ki têŋ am bu yob gatam lau sêsôt Anôtô ndê gôliŋ ŋapu-ŋga. Ma gêŋ bocke naŋ am bu êmbwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ am bu sô dônŋ yêc nom, naŋ wasô dônŋ yêc undambê bocdinaŋ.” 20 Yisu sôm yom

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ŋaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ŋatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ inŋ ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ŋahô, naŋ hêganônŋ yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu inŋ Mesaya, Anôtô Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋahu.

dinan su, goc gic yao in ndê ngacsênomi ti nanga, bu sêsôm asê têt lau bu in Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwanan bu in oc hôc nandê

(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Têt têt dinan Yisu gic hu sôm yom têt ndê ngacsênomi, pi gêt nan oc hôc asê in. In whê sa bu in gic waê bu têt Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-nga ti dabunsga atu-tu, ma kêdôhônwaga yomsu-nga oc sêkêt nâwapac daêsam têt in e lau sêndic in ndu. Ma têt bêc titô-nga Anötö oc un in sa mbo tali tiyham. ²² Goc Pita kôc in sa nâsawa sau gi, ma sôm in bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-nga, oc mba! Gêt dinan oc tap am sa dom andô!” ²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têt Pita, “Sadan, kôc daôm sa lhö su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêt dom, am bu êmkuc nâmalac si gauc nambwa.”

Lau nan sênkuc Yisu oc sêhoc nâwapac

(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Goc in sôm têt in ndê ngac-sênomi, “Asa nan tac whin bu ênkuc aö, nan êngwinin dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma ênkuc aö. ²⁵ Bu asa nan tac whin bu sap gêt nom-nga dô nâpan tu mbo tali-nga, nan oc ninnga. Magoc asa nan bu hu gêt nom-nga sin tu ênkuc aö-nga, nan oc ninnga dom. ²⁶ Nâmalac dan bu po gêt nom-nga hon

sa, magoc in dau gatu bu ninnga, dec gêt nom-nga hon dinan oc tôm dom bu nem in sa. Gêt nâyham bocke yêc, nan gitôm bu dakêt têt Anötö ô yac nêt gatun? ²⁷ Tinambu Nâmalac ndê Atu oc mbu me n ti Damba ndê nâclai ti nâwasi undambê-nga, ma whin anela hon. Têt dinan in oc kêt nâgêyô têt nâmalac hon tôm ndi, ênkuc mêtê nan nâc sêkôm. ²⁸ Aö wasôm yom nandô têt mac! Lau nâtô nan sêlhac dec, nan oc gacgen sêmbo tali e sêlic Nâmalac ndê Atu me n ti ndê nâclai nem gôlin-nga.”

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê nâwasi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 ginnga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhin in, ma nâc tawasê sêpi lôc balin dan si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê nâmlac kain dan sa. In angô andô nâwê sa gitôm ac pô game n, ma in ndê nâkwê nâwasi sêp sambuc. ³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma inlu sem yomgalôm sêwhin Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têt Yisu, “Pômdau, nâyham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whin, goc aö wakwê bac tö bu mac ambo-nga, am nem bac dan, Moses ndê dan, ma Elaija ndê bac dan.” ⁵ In sôm yom dau mbo, ma dao ti nâwê atu dan sip me n ma kêgatôc nâc ahuc. Ma awha dan sa yêc dao nâlôm, nan sôm, “Aö nêt atunzac dau

dindec. Aö gatisambuc in, ma atac whin in ndu andô. Anğô in ndê yom man!” ⁶ Têñ ndoc ngac-sênomi tö sênğô awha dinan, nan sêtöc dau ñalên sac, ma sêhu dau anğô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têtñ ñac gi, kêmasec ñac ma sôm, “Atisa ma atöc daôm dom.” ⁸ Ma sêhóc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

*Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)*

⁹ Tiñambu ñac sêsip akêñ lôc dau sêmen, ma Yisu kêtñ yao ñac bocdec bu, “Andic min pi gêtñ nan mac alic nan dom, e Ñamalac ndê Atu tisa akêñ lau batê-nga.” ¹⁰ Ma ngacsênomi tö dinan sêndac in bocdec bu, “Lau †Skraib nan sêndôhôn yomsu, nan sêsôm bu Elaija oc meñ hóc asê mun, ma tiñambu Mesaya oc meñ. Yom dau ñahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu meñ ma êmasan gêtñ hon tisolop. ¹² Ma aö wasôm têtñ mac, bu Elaija meñ su, tigen lau sênjalê in dom. Ma sêkôm mêtê sac têtñ in tôm ñac atac whin. Ma ñalên tigen Ñamalac ndê Atu oc sip ñac si amba, ma sêkêtñ ñandê atu têtñ in.” ¹³ Têtñ dinan ñac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganôn Jon, Ngac Kêku Lau-nga.

Yisu soc ñalau sac su yêc balê dan

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Têtñ têtñ ñac sêmbu sêmen, nan sêtap lau ton atu sa, ma ngac dan têtñ Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma in sôm, “Pômdau,

tamwalô anen balê ma nem in sa. In hóc ñawapac atu dan, ma ndoc daêsam kôm in titon e pen sip ya me bu. ¹⁶ Aö gakôc in gatên nem ngac-sênomi ga, magoc ñac sêtôm dom bu sêkôm in ñayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aö gambo gawhin mac ñasawa hic balin su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtñ dan? Aö wambo wawhin mac tu wanem mac sa-nga ñapan dom! Mac nem akêtñ whin mbasi. Akôc balê dau sa amen.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom ñalau sac nan mbo balê dau ñalôm, ma soc in sa awê gi, ma ñagahô en balê dau ñayham sa.

¹⁹ Tiñambu ngacsênomi sêtên Yisu si, ma sêndac in gelec, “Tu sake-nga yac atôm dom bu asen ñalau sac dinan su?” ²⁰ Ma in ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêtñ whin Anötö ndê ñac lai gitôm dom. Yomandô aö wasôm têtñ mac, bu mac nem akêtñ whin bu nditôm gêtñ sauñ andô dan, tôm soc ñamatu sauñ, dec oc tôm bu mac asôm têtñ lôc dan bu puc dau sa ma têtñ gameñ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêtñ whin, ma mac oc atôm bu akôm gêtñ hon. [²¹ Yac bu dasoc ñalau sac kain dinan su, goc gêtñ ñamata-nga dahu gêtñ danen-nga sin tu gauc nem Anötö-nga, ma daten mbec ñanğa.]”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tiñambu Yisu ndê ngac-sênomi sêkac dau sa yêc

18

gamen Galili-nga, ma in sôm têtj nac, “Tiñambu oc sêkêtj Namalac ndê Atu sip lau ñatô amba. ²³ Ñac oc sêndic in ndu, magoc têtj bêc titô-nga Anötö oc uñ in sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinan kôm ñgacsêñomi si ñalôm ñawapac ñandô.

Takis Lôm Dabuñ-nga

²⁴ Tiñambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêhóc asê malac Kapenaom, ma lau nan sêkôc takis lôm dabuñ-nga,* nan sêtêtj Pita si ma sêndac in bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhônwaga oc kêtj mone nemlhi takis lôm dabuñ-nga, me mba?” ²⁵ Ma Pita sôm, “Hecen, in oc nemlhi.”

Têtj ndoc Pita sôc andu gi, nan in gic miñ yom dau têtj Yisu dom, magoc Yisu dau ndac in, “Saimon, am gauc gêm sake? Kin nom-nga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ñac dau si atui, me sêkôc yêc lau ñatô?” ²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ñac sêkôc takis yêc lau ñatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinan yomsu takis-nga hêganônj Kin ndê atui dom. ²⁷ Tigen yham dom bu ñac sêlic yac sac. Bocdinan sa ndi ma kêtj gam yêc bugictonj. Ma i ñamata-nga nan am hê sa, nan kac i dau whasun sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neñ takis lôm dabuñ-nga. Kôc sa, ma kêtj têtj ñac.”

Asa ti ñamalac ñamata-nga?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Têtj ndoc dinan ñgac-sêñomi sêtêtj Yisu si, ma sêndac in bocdec bu, “Lau nan sêmbo Anötö ndê gôlinj ñapu, nan si asa ti ñamalac ñamata-nga?” ² Goc Yisu ta balêkoc saun dan meñ, ma kêtj in kalhac ñac ñalhu. ³ Ma in sôm, “Anem daôm kwi ma angwiniñ daôm e atôm balêkoc saun. Bu mba, nan wasôm yom ñandô têtj mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôlinj ñapu. ⁴ Asa nan bu êngwiniñ dau nditôm balêkoc dindac, nan ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö ndê gôlinj ñapu. ⁵ Ma asa nan kôc balêkoc saun dan gitôm in dindac, nan sa tu aneñ ñaê-nga, nan gitôm in kôc aô dauñ sa.”

Puc pi lêtôm

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan bu tim balêkoc saun dindac si dan nan kêtj whiñ aô bu kôm mêtê sac, nan kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dan pi in kachu, ma tambalin in sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô in mbac ndu. Ma bocdinan oc tôm dom bu in tim balêkoc dau, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ “Aô wasôm têtj mac, bu gêtj lêtôm-nga oc sêmeñ, ma sêkêtj ñawapac têtj lau nom-nga. Tigen asa nan bu kôc gêtj lêtôm-nga dan meñ, nan

* **17:24:** Tôm yala tigen-tigen launçac Israel-nga hon nan si yala hóc gêlêc 20, nan semlhi takis lôm dabuñ-nga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ñaôli nan sêkôc tu gwelenj bêc lu-nga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê! ⁸ Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham bu am sôc undambê ma ndöc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hóc gêlêc naŋ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigenŋ, naŋ hóc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga ndi.”

Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga

(Luk 15:4-7)

¹⁰ “Ma ayob daôm ŋapep bu alic lau sauŋ dindéc gitôm gêŋ ŋambwa dom. Aö wasôm têt mac, bu ŋac si aŋela naŋ sêmbo undambê, naŋ sêlhac Damaŋ undambê-ŋga ndê aŋgô andô-ŋga. [¹¹ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu nem lau naŋ siŋga su, naŋ si.]

¹² “Akôc gauc pi ŋgac daŋ naŋ yob domba 100. Têt ndoc domba daŋ bu êŋsêlêŋ bambaliŋ e ndi niŋga, naŋ iŋ oc kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbo, ma sa ndi êŋsalê daŋ naŋ giŋga. ¹³ Aö wasôm têt mac bu têt ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ ndê atac ŋayham tu domba tigenŋ dinaŋ-ŋga oc hóc gêlêc iŋ ndê atac ŋayham pi 99 naŋ sêmbo, naŋ su. ¹⁴ Ma bocdinaŋ, mac nem Damam undambê-ŋga tec bu lau sauŋ daŋ sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

¹⁵ “Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac têt am, goc am tamwasêm têt iŋ ndi, ma sôm iŋ ndê giso asê têt iŋ. Iŋ bu ŋgô am nem yom ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu apitigenŋ tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc iŋ bu ŋgô dom, dec kôm tôm yac neŋ ŋagôliŋ, naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tö sêpuc dôŋ, naŋ dakôc sa ti yom ŋandô. Boc-dinaŋ kôc ŋamalac tigenŋ me lu sêwhiŋ am, tu bu sêpuc am nem yom dôŋ-ŋga, ma atêt nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si yom ŋapu dom, naŋ sôm yom dau asê têt gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma iŋ bu tec bu sôc gôlôwac dabuŋ si yom ŋapu, naŋ goc alic iŋ gitôm ŋgac sambuc me ŋgac kôc takis-ŋga naŋ kêyalê Anötö dom.

¹⁸ “Aö wasôm yom ŋandô têt mac. Gêŋ bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ mac asô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.

¹⁹ “Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem ŋamalac lu me tö bu ŋalôm tigenŋ bu atêŋ gêŋ daŋ têt Damaŋ undambê-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ têt mac. ²⁰ Ŋahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem ŋamalac lu me tö akac daôm sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ aö oc wambo wawhiŋ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

21 Pita têtj Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, "Pômdau, sôm têtj aö. Anetj asidôwa dan bu kôm sac têtj aö njapan, nan wasuc in ndê sac kwi tidim hinnga? Nditôm 7, me tidim hinnga?" 22 Goc Yisu sôm, "Aö wasôm têtj am, bu tidim 7 dom. Suc in ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

23 "Angô su nan! Aö bu wawhê sa têtj mac, lêtj dasuc sac kwi-nnga nan gic waê lau nan sêmbo Anötö ndê gôlinj njapu. Kinj dan mbo, ma in tac whinj bu êmasanj yom whinj in ndê lau akinj nan si tôp yêc in. 24 In gic hu gwelenj dau, ma sêkênj ngac dan kalhac in angô-nnga, nan ndê tôp atu andô, gitôm mone talent 10,000.* 25 Ngac dinanj gitôm dom bu ô ndê tôp, goc Kinj dau sôm bu sêkênj in ti in ndê awhê ma balêkoc ma in ndê gêtj honj bu lau sênemlihi ô tôp dau. 26 Dec ngac akinj dau hu dau sip gi pônj haduc têtj Kinj, ma tenj in bocdec bu, 'Kêtj njasawa têtj aö, ma waö gêtj honj!' 27 Goc Kinj tawalô in, ma hu yom tôp-nnga sinj, ma kêtj in sa gi.

28 "Tigenj tinjambu ngac dau tap ngac akinj dan sa, nan ndê tôp saunj yêc in, gitôm mone †denarii 100.† Inj gôlô ngac dau dônj, hôc in sip kachu, ma sôm, 'Am ndic nem tôp têtj aö!' 29 Ma ngac dau hu dau sip gi pônj haduc ma tenj in bocdec bu, 'Kêtj njasawa têtj aö

ma waö nenj tôp.' 30 Tigenj in tec, ma kêtj ngac dau ndöc gapocwalô e in ô tôp honj pacndê. 31 Lau akinj njatô sêlic gêtj dinanj, dec njalôm njawapac njandô, ma sêtêtj Kinj si ma sic minj gêtj honj têtj in. 32 Goc in ta ngac akinj dau ma sôm têtj in, 'Am ngac sac! Am tenj aö bu tanjalô am, dec aö gahu am nem yom tôp-nnga sinj. 33 Tu sake-nnga am tamjalô ngac dinanj dom, gitôm aö tanjalô am?' 34 Goc in tac njandê atu, ma kêtj ngac akinj dau têtj lau gapocwalô-nnga, bu sêndic in njamlic njandê ma ndöc gapocwalô e in ndic ndê tôp sambuc su."

35 Yisu gic bata yom gôlinj dau, goc sôm, "Mac bocdinanj, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tijham dom. Bu mba, dec anetj Damanj undambê-nnga oc kôm têtj mac gitôm Kinj dinanj kôm têtj ndê ngac akinj."

19

Anötö tec bu awhê lu ngac sêhu dau sinj
(Mak 10:1-12)

1 Yisu sôm yom dau su, goc hu gamenj Galili-nnga sinj, ma têtj gamenj Judia-nnga nan yêc Bu Jordan njadanga têtj ac pi-nnga, nan gi. 2 Lau daêsam sênkuc in, ma yêc gamenj dinanj in kôm njac si gêmbac njayham sa.

3 Ma lau Palêsai njatô sêtêtj in si bu sêtin in, dec sêndac in bocdec bu, "Yom danj yêc,

* **18:24:** Lau Grik si mone nanj sêsam bu talent, nan njalô atu andô - talent tigenj gitôm K5-6,000. Bocdinanj ngac dau ndê tôp hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28:** Ngac dau ndê tôp gitôm K5-600.

nañ tòm bu ñgac dañ hu ndê awhê siñ, me mba? In oc êngilî yomsu, me mba?" ⁴ Goc in sôm, "Mac anyalê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, 'Têñ têm ñamata-ñga Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac.' ⁵ Ma yom dañ tiyham sôm, 'Tu dinan-ñga ñgac dañ oc hu damba lu dinda siñ, ma sap in ndê awhê dôñ. Ma inlu sêti gêñ tigen.' ⁶ Yom dau whê sa bu inlu sêmbo sêtôm ñamalac lu dom, inlu sêti gêñ tigen yêc Anötö anğô-ñga. Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêñ nañ Anötö dau kên pitigen, nañ su."

⁷ Goc sêndac in, "Bocdinañ dec tu sake-ñga Moses to yomsu dañ, nañ sôm bu ñgac dañ gitôm bu to bapia hu nawhê siñ-ñga, goc hu in siñ?" ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, "Moses kêyalê bu mac nem ñalôm ñadandi, dec sôm bu ñgac dañ gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigen têt têm ñamata-ñga Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac tu bu sêhu dau siñ-ñga dom. ⁹ Aö wasôm têt mac, bu yom tigen yêc bu ñgac dañ hu ndê awhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockain-ñga whin ñgac dañ. Ma ñgac dañ bu hu ndê awhê siñ tu gêñ dau-ñga dañ-ñga, ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockain-ñga yêc Anötö anğô-ñga."

¹⁰ Têt dinañ Yisu ndê ñgac-sêñomi sêsôm têt in, "Bu bocdinañ, dec mboe oc ñayham bu lau sênem dau

dom, a? Oc ñawapac atu bu awhê lu ñgac sêsôc yom dau ñapu." ¹¹ Magoc in sôm, "Mba! Anötö kêmasañ awhê lu ñgac bu sênem dau. Magoc lau tigen-tigen in kêmasañ ñac bu sênem awhê me ñgac dom. ¹² Lauñgac ñatô dindai sêkôc ñac, nañ sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauñgac ñatô nañ sêsê ñac bu sênem awhê dom. Ma ñatô sêkêñ dau sambuc tu gwelen ñawaê ñayham-ñga tu bu sêpo Anötö ndê gôlin sa, ma tu dinañ-ñga dec sem awhê dom. Am asa nañ gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc ñapu, nañ kôc sa."

Yisu gêm mbec balêkoc

(*Mak 10:13-16; Luk 18:15-17*)

¹³ Lau ñatô sêkôc si balêkoc sêtêt Yisu si. Ñac tac whin bu in kêt amba sac ñac, ma têt mbec pi ñac. Tigen ñgacsêñomi sêsôm dinda ti damba. ¹⁴ Goc Yisu sôm, "Atec balêkoc sêtêt aö sêmeñ. Alhac ñac ahuc dom, bu Anötö ndê gôlin gic lau nañ sêtôm balêkoc saun dindac, nañ ñawaê." ¹⁵ Ma in kêt amba sac ñac hoñ ma gêm mbec ñac, goc tisa ma kôlhô gi.

Ñgac ti lêtôm

(*Mak 10:17-22; Luk 18:18-23*)

¹⁶ Ma ñgac dañ têt Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, "Kêdôhônwaga, aö wakôm gêñ ñayham bocke, dec tinambu Anötö oc kôc aö sa wandôc tañli yêc undambê?" ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, "Tu sake-ñga

am ndac aö bu gêñ sake in gêñ ñayham? Anötö tawasê in ñayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, nan danam wambu yomsu nan Anötö kêñ têtñ Moses.”¹⁸ Goc ñgac dau ndac, “Yomsu honj, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘*Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêñ mockaiñ-ñga dom. Nem kanj gêñ dom. Sôm yom tasanj pi lau dom.*’¹⁹ *Toc damam lu dinam sa,*’ ma ‘*Tac whiñ lau ñatô gitôm am tac whiñ daôm.*’”²⁰ Goc in sôm, “Yomsu honj dinan aö kakuc gambo. Ma gêñ sake yêc tu wakôm-ñga?”²¹ Ma Yisu sôm, “Am bu ti ñgac gitêtñ, nan sa ndi ma kêñ nem gêñ honj têtñ lau sênemlihi, ma kêñ ña-awa têtñ lau ñalôm sawa. Ma bocdinan dec êmyalê bu am nem awa ñandô yêc undambê. Ma tinjambu mweñ ma êmkuc aö.”²² Ñgac dau in ndê yala daêsam dom, ma têtñ ndoc in ñgô Yisu ndê yom dinan, goc in kölhö ti ñalôm ñawapac gi. Ñahu bu in ñgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(*Mak 10:23-31; Luk 18:24-30*)

²³ Goc Yisu sôm têtñ ndê ñgac-s êñomi, “Yomandô wasôm têtñ mac, bu lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu ñagahô, ñahu bu ñac si awa ti wapa hê ñac kwi.²⁴ Anjô! Bôc atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hóc gêlêc ñgac ti lêlôm danj, nan bu sôc Anötö ndê gôliñ ñapu.”²⁵ Têtñ

ndoc ñgacsêñomi sêñgô yom dinan dec sêhêdaê ñandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinan dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-ñga sa? Oc ñawapac atu!”²⁶ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêñ nan ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nan Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêñ honj siñ tu anjuc am-ñga. Bocdinan yac oc atap mwasiñ bocke sa?”²⁸ Dec Yisu sôm têtñ ñac honj, “Yomandô wasôm têtñ mac, bu têtñ ndoc ñambu-ñga nan gêñ honj sêtiwakuc, nan ñamalac ndê Atu oc ndöc in ndê pônj Kiñ-ñga ti ñaclai ma ñawasi atu. Ma mac lau nan anjuc aö, nan oc andöc pônj 12, ma anem gôliñ lau Israel-ñga si tonj 12.”²⁹ Ma lau honj nan sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siñ tu aö-ñga, nan Anötö oc kêñ gêñ kaiñ dinan daêsam têtñ ñac ô. Ma tinjambu in oc kêñ ñac sêwêkaiñ gamen sêndöc tali ñapanj-ñga.

³⁰ “Magoc lau daêsam nan sêti lau ñamata-ñga têtñ têm kwahic dec-ñga, nan oc sêti lau ñambu-ñga, ma lau ñambu-ñga oc sêti lau ñamata-ñga.”

20

Yom gôliñ pi lau nan sem gwelenj yêc ôm wain-ñga.

¹ Goc Yisu sôm, “Anjô yom gôliñ dindéc pi Anötö ndê gôliñ, oc whê anej yom dinan sa. Ñgac danj mbo, nan wêkaiñ ôm wain-ñga atu danj.

In tisa têtj bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sênem gwelenj yêc in ndê ôm-nga. ² In tap lau natô sa, ma sôm bu in oc nemlhi nac na mone gitôm †denarias tigenj tu gwelenj bêc tigenj-nga. Goc in kêkinj nac sêsôc in ndê ôm si. ³ Ma têtj acgatu gitôm 9 kilok, in sa gi gêlic lau natô sêlhac nambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma in sôm têtj nac, ‘Andi akôm gwelenj yêc anenj ôm wain-nga, ma aô oc wakêj nãoli solop têtj mac ô nem gwelenj.’ ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelenj. Ma in kôm bocdinaj têtj ac kalhac lhu ma têtj 3 kilok telha-nga. In gi tap lau sa, ma kêkinj nac si sêkôm gwelenj. ⁶ Ma têtj 5 kilok telha-nga in sa gi tap lau natô sa, nanj sêlhac nambwa. Ma in sôm têtj nac, ‘Tu sake-nga mac ambo nambwa têtj acsalô sambuc dindéc?’ ⁷ Ma sêsôm, ‘Lau danj sêmenj sêkêj gwelenj têtj yac tu akôm-nga dom.’ Goc in sôm, ‘Mac andi anem gwelenj yêc anenj ôm.’

⁸ “Têtj ac gi sip, goc ôm nã dau sôm têtj in ndê ngac nã mata-nga, ‘M bwêc lau nanj sem gwelenj sêmbo, nanj sêmenj, ma kêj nac si nãoli têtj nac. Nemlhi lau nanj sêmenj têtj 5 kilok telha-nga nanj munj, goc tinjambu nemlhi lau nanj sêmenj têtj bêbêc.’ ⁹ Ma lau nanj nã dau kôc nac sa têtj 5 kilok, nanj sêkôc denarias tigenj-tigenj ti nac si nãoli tôm gi. ¹⁰ Tu dinaj-nga dec lau nanj sic hu gwelenj têtj bêbêc, sêkêj bata bu oc sêkôc

nãoli hóc gêlêc denarias tigenj su. Magoc nac honj sêkôc denarias tigenj. ¹¹ Têtj dinaj nac sic hu sêtucdinj nã dau, ¹² ma sêsôm, ‘Lau nanj sêmenj tinjambu, nanj sem gwelenj gitôm nã sawa apê, ma yac am gwelenj atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindéc. Magoc yac honj akôc nãoli kainj tigenj.’ ¹³ Magoc nã dau sôm têtj nac si danj, ‘O anenj silip! Bocke dec am sôm bu aô gakôm gêj so têtj am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenj ti am nem nãoli gwelenj-nga. ¹⁴ Boc-dinaj kôc nem nãoli sa, ma lhô ndi. Aô tac whinj bu wakêj nãoli têtj lau nambwa-nga gitôm aô gakêj têtj am. ¹⁵ Mone dindéc anenj gêj, ma wakôm tôm aô atac whinj. Bocke dec am gêlic sac bu aô ngac wamwasinj lau-nga.’”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtj ndê ngac-sênomi, “Bocdinaj, lau nambwa-nga oc sêti lau nã mata-nga, ma lau nã amata-nga oc sêti lau nambwa-nga.”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Tinjambu Yisu ma lau nanj sênkuc in, sênsêlêj sêmbo senj bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ngacsênomi 12 sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têtj nac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ngac danj oc kêj Nã malac ndê Atu sip dabun-siga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga amba. Nac oc sêkic yom bu sêndic in ndu,

19 ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba. Ma lau Rom-ŋga oc sêsu iŋ susu, ma sêndic iŋ ŋamlic ŋandê atu, goc sêndic iŋ ndu pi a gicso dau. Ma têtŋ bêc titô-ŋga, Anötô oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc
ŋgac-sêŋomi ŋatô*

(Mak 10:35-45)

20 Têtŋ ndoc dinaŋ Jems lu Jon dinda bu teŋ gêtŋ daŋ têtŋ Yisu nem iŋlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinaŋ sa sêtêtŋ Yisu si, ma pôtŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga. 21 Ma Yisu ndac, “Am tac whiŋ sake?” Goc awhê dau sôm, “Aô tac whiŋ bu am toc aneŋ atuŋ lu dindec sa, ma sôm bu iŋlu sêndöc sêwhiŋ am têtŋ ndoc am ndöc nem pôtŋ kiŋ-ŋga ma nem gôliŋ lau. Kêŋ daŋ ndöc amam andô-ŋga, ma daŋ ndöc gasê-ŋga.” 22 Dec Yisu sôm têtŋ iŋlu, “Amlu anyalê gêtŋ naŋ amlu andac, naŋ dom. Amlu atôm bu anôm gêtŋ sip laclhu ŋawapac-ŋga naŋ aô wanôm, a?” Ma iŋlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” 23 Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc ŋawapac gitôm aô wahôc. Magoc aô dec oc wanjaliŋ lau sa bu sêndöc aô amanŋ andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ dom. Aneŋ Damaŋ ti ŋadau bu ênyaliŋ lau sa bu sêndöc dinaŋ.”

24 Têtŋ ndoc ŋgacsêŋomi amanlu sêŋgô yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê têtŋ Jems lu Jon. 25 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêtŋ iŋ si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau

sambuc si gôliŋwaga sêtoc dau sa têtŋ ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo ŋac ŋapu. 26 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa naŋ tac whiŋ bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötô aŋgô-ŋga, naŋ nem akiŋ mac. 27 Aêc! Asa naŋ bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ ŋambwa. 28 Nalêŋ tigeŋ ŋamalac ndê Atu meŋ bu lau sênem akiŋ iŋ dom. Iŋ meŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kêtŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

*Yisu kôm ŋgac tapec lu
ŋayham sa*

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Têtŋ ndoc Yisu ti iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêhu malac Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam sêŋkuc iŋ. 30 ŋgac tapec lu sêndöc seŋ ŋamakê, ma sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sêmbwêc, “Pômdu, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” 31 Goc lau sêsôm iŋlu bu sênem dau dôŋ. Magoc iŋlu sêmbwêc ti ŋaŋga, “Pômdu, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” 32 Yisu kwê dôŋ kalhac ma ta iŋlu sêmeŋ. Ma iŋ ndac, “Amlu atac whiŋ bu wakôm sake têtŋ amlu?” 33 Ma sêô yom ma sêsôm, “Pômdu, alu atac whiŋ bu tanôtŋ ŋayham sa.” 34 Dec Yisu tawalô iŋlu, ma kêmasêc iŋlu tandô. Ma ŋagahô iŋlu tandô ŋayham sa, ma sêŋkuc iŋ.

21

Yisu hóc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

¹ Njac sêsuŋ sa Jerusalem ma sêhóc asê malac Betpagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋomi si ŋgac lu, ² ma sôm têtŋ inlu, “Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki dinda daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac, whiŋ doŋki dau ŋatu. Anŋapwêc su, ma akôc sa atêtŋ aô amêŋ. ³ Ma ŋamalac daŋ bu ndac amlu pi gêtŋ dau, naŋ asôm têtŋ in bu, ‘Pômduu tac whiŋ bu doŋki lu dindêc sênem in sa,’ ma ŋagahô in oc kêŋ doŋki lu dau têtŋ amlu.”

⁴ Njalêŋ dinaŋ dec yom naŋ propet akwa daŋ sôm, naŋ ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têtŋ lau †Sayon-ŋga bu, “Alic su naŋ! Mac nem Kiŋ têtŋ mac meŋ. In ŋgac malô, ma in meŋ ndöc doŋki ŋatu daŋ ŋahô.” [Sêk 9:9; Ais 62:11]

⁶ Ngacsêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê doŋki dinda lu ŋatu sêtêtŋ Yisu si, ma sêkêtŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, ma Yisu pi gi ndöc ŋahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ŋalauŋ ma sêkêtŋ yêc seŋ.

⁹ Ma lau toŋ atu naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu, ti lau naŋ sêŋkuc in, naŋ sêmbwêc, “Hosana têtŋ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec in naŋ meŋ gêm Pômduu anŋô. Hosana têtŋ Anötö lôlôc-ŋga.”

¹⁰ Têtŋ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, naŋ lau malac-ŋga hoŋ gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “In asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêŋgô ŋac si yom ma sêsôm, “In Yisu, propet atu naŋ meŋ akêtŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ

(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)

¹² Yisu sôc lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêtŋ ti semlhi gêtŋ, naŋ su. Ma in tac lau naŋ sêô mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêtŋ balusi† tu lau sênemlhi-ŋga, naŋ in kêbalip ŋac si gêtŋ hoŋ giŋga. ¹³ Ma in sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, naŋ sôm, ‘Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbô-ŋga.’ Tigeŋ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

¹⁴ Lau bôliŋ ti lau tapec sêtêtŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma in kôm ŋac ŋayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc naŋ sêmbô gameŋ dinaŋ, naŋ sêmbwêc yom bocdec,

* **21:12:** Lau sêmeŋ akêtŋ gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêtŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. Njac gitôm dom bu sênemlhi gêtŋ bu sêkêtŋ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga ŋa mone akêtŋ ŋac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêkôm gwelen yêc lôm dabuŋ ma sêô ŋac si mone ŋa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêtŋ-ŋga. † **21:12:** Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêtŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêtŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

“Hosana têtj Dawid ndê Atu!” Magoc têtj ndoc dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhônwaga yomsu-nga sêlic gêtj dalô nanj Yisu kôm, ma sêngô balêkoc dau si yom, dec kôm ñac atac ñandê atu. ¹⁶ Ma sêndac inj, “Am ngô balêkoc dindéc sêmbwêc yom so, me?” Ma inj sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anötö kêtjalinj balêkoc ti lau sauñ sa, tu bu sêhoc inj ndê waê asê-nga.’”

¹⁷ Tinambu Yisu hu ñac sinj ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têtj ôbwêc dinanj inj yêc malac Betani.

Yisu pucbo a kinj danj
(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Têtj bêbêc ganduc Yisu kêsêlêñ bu mbu têtj Jerusalem ndi, ma gêtj yô inj. ¹⁹ Ma inj gêlic a kinj danj kalhac señ ñamakê, goc têtj a dau gi ma kêsâlê a ñandô. Tigenj a dau ñandô mba, inj tap ñalauñ ñambwa sa. Dec inj pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ñandô tiyham dom!” Ma ñagahô a dau mbac. ²⁰ Têtj ndoc ñgacsêñomi sêlic gêtj dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ñagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ñandô têtj mac. Akêñ whinj, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ñaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm nanj aô gakôm têtj a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêtj dalô atu-tu ñatô whinj. Oc nditôm mac asôm têtj lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ñalôm ndi,’ ma gêtj dau oc ñandô sa. ²² Mac bu akêñ whinj, goc gêtj nanj mac

atenj têtj Anötö, nanj inj oc kêtj têtj mac.”

Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yisu têtj lôm dabuñ gi, ma kêdôhônj lau mbo lôm ñamakê, ma dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêtêñ inj si. Ma sêndac inj, “Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêtj hoñ nanj am kôm? Asa kêtj têtj am?” ²⁴ Ma inj sôm, “Gêñ ñamata-nga aô wakêñ gêndac danj têtj mac. Mac aô aneñ yom muñ, goc wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtj mac. ²⁵ Mac asôm têtj aô, asa kêtj ñaclai têtj Jon, dec inj kêtj lau? Anötö kêtj ñaclai têtj inj, me mba?”

Goc ñac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtj dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêtj ñaclai têtj Jon, goc inj oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêñ whinj Jon dom?’ ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtj lau kêtjuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, dec lau oc sêkôm yac ñayom, ñahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet danj.” ²⁷ Bocdinañ sêsôm têtj Yisu, “Yac añyalê dom.” Ma inj sôm têtj ñac, “Ma bocdinañ aô wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtj mac dom.”

Yom gôlinj pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Akôc gauc pi yom dindéc. Ngac danj ti inj ndê atu lu sêmbô. Têtj bêc danj inj ndac balê danj bocdec bu, ‘Aneñ balê, kwahic dec aô bu wandac am bu sôc ôm wain-nga ndi ma nem gwelêñ.’

29 Ma balê dau sôm, 'Mba, aö gatec!' Tigenj tinjambu inj kac ndê ñalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelenj. 30 Ma damba gi tap balê tilu-nga sa, ma ndac inj bu nem gwelenj ôm-nga. Ma inj sôm, 'Aêc, oc wandi.' Tigenj tinjambu inj tec ma gi dom."

31 Dec Yisu ndac ñac, "Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whinj?" Ma sêsôm, "Balê ñamata-nga." Goc inj sôm têtj ñac, "Yomandô aö wasôm têtj mac. Lau nañ sêkôc takis ma lauwhê señ-nga sêsôc Anötô ndê gôlinj ñapu, sêhóc gêlêc mac lau dabunjsiga ti lau bata su. 32 Bu Jon hôc asê mac bu têtj lêtj gitêtj têtj mac, tigenj mac akêtj whinj inj dom. Lau nañ sêkôc takis ma lauwhê señ-nga sêkêtj whinj inj ndê yom ma sem dau kwi. Ma têtj têtj mac alic gêtj nañ lau dau sêkôm, nañ mac am daôm kwi dom, ma akêtj whinj dom."

Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Ma Yisu sôm, "Anjô yom gôlinj danj tiyham. Ngac danj sô ôm wain-nga danj, sô tunj kêtjghi, kêmasanj gamenj sêmasanj wain ñakwi-nga, ma kwê andu balinj danj, bu lau sêlhac ma sêtjip lau kanj. Goc inj kêtj ôm dau têtj lau ñatô sêyob, ma kölhö gi mbo gamenj danj. 34 Têtj ndoc sêhoñ ôm dau ñandô sa-nga, nañ inj kêtj lau akinj ñatô sêtêtj lau sêyob ôm-nga si, bu sêkêtj wain ñandô ñatô têtj ñac. 35 Magoc ñac

sêlô lau akinj dau dôñ. Sic ñgac akinj danj ñamlic ñandê, sic danj ndu, ma sêtuc danj ña hoc. 36 Ma tinjambu ôm ñadau kêtj lau akinj tonj hic atu tiyham, magoc lau nañ sêyob inj ndê ôm, nañ sêkôm mêtê kainj tigenj têtj ñac. 37 Tinjambu inj kêtj inj ndê atunjgac têtj ñac gi, bu inj gauc gêm bu ñac oc sêtoc inj ndê atu dau sa. 38 Tigenj têtj têtj lau sêyob ôm-nga sêlic ñadau ndê atu dau kêsêlêtj menj, nañ sêsôm têtj dandi, 'Balê kêlê oc wêkainj ôm dindec ti ndê gêtj lêtjsêm. Bocdinañ dandic inj ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neñ.' 39 Goc sêlô inj dôñ ma sêhê inj sa awê gi, ma sic inj ndu."

40 Yisu gic bata yom gôlinj dau, ma ndac, "Têtj ndoc ôm ñadau mbu menj, nañ inj oc kôm sake?" 41 Ma sêsôm têtj inj, "Ôm ñadau oc ndic lau sac dinañ ndu, ma kêtj ndê ôm têtj lau ñatô sêyob. Ma ñac oc sêkêtj ôm ñandô têtj inj têtj ndoc sêhoñ ñandô sa-nga." 42 Goc Yisu sôm têtj ñac, "Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, 'Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic dec ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic ñayham.' Mac asam yom dau su, me mba? 43-44 [Asa nañ peñ tu hoc dinañ-nga, nañ oc ñinja, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac, dec oc sec inj popoc.] Bocdinañ aö wasôm têtj mac, bu Anötô oc señ mac su bu ayob lau nañ sêmbo inj ndê gôlinj ñapu, nañ tiyham dom.

Ma in̄ oc ênyalin̄ lau n̄atô sa bu sêyob in̄ ndê lau, nan̄ oc sêkôm gwelen̄ n̄apep ma sênem n̄andô n̄ayham.”

⁴⁵ Dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sên̄gô Yisu ndê yom gôlin̄ dinan̄, ma sên̄yalê bu yom dau hêganôn̄ n̄ac. ⁴⁶ Dec sên̄salê lên̄ bu sêkôc in̄ dôñ, magoc sêtöc lau, bu lau hon̄ sêlic in̄ bu propet dan̄.

22

*Yom gôlin̄ pi mwasiñ atu
(Luk 14:16-24)*

¹ Ma Yisu sôm yom gôlin̄ dan̄ tiyham tên̄ n̄ac bocdec bu, ² “Nalên̄ nan̄ Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo in̄ ndê gôlin̄ n̄apu, nan̄ bocdec. Kin̄ dan̄ kêmasan̄ mwasiñ atu dan̄ tu in̄ ndê atungac nan̄ bu nem awhê-n̄ga. ³ Ma in̄ kêkin̄ in̄ ndê lau akin̄ bu sêkên̄ ahen̄ lau nan̄ sic waê bu sênen̄ mwasiñ dau. Magoc n̄ac hon̄ sêtec bu sêmen̄. ⁴ Goc in̄ kêkin̄ lau akin̄ n̄atô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm tên̄ lau nan̄ aö kagalêm n̄ac sa su, bu aö kamasan̄ gên̄ hon̄ pacndê su. Aneñ lau sic makao tôp n̄ayham ndu su, bocdinan̄ dec amen̄ aneñ mwasiñ dau.’ ⁵ Tigen̄ lau hon̄ sêtec in̄ ndê yom dau, ma sêmbo si gên̄. N̄atô sêsôc ôm si, ma n̄atô sem si gwelen̄ awa-n̄ga. ⁶ Ma n̄atô sêlô Kin̄ ndê lau akin̄ dôñ, sêkôm n̄atô n̄ayom, ma sic n̄atô ndu. ⁷ Goc Kin̄ dau tac n̄andê atu. Ma in̄ kêkin̄ in̄ ndê lau sin̄-n̄ga ma n̄ac sic lau sac dinan̄ ndu. Ma sêkên̄ ya gên̄ n̄ac si malac hon̄ su.

⁸ “Goc in̄ sôm tên̄ ndê lau akin̄, ‘Aö kamasan̄ gên̄ hon̄ su. Magoc aö galic lau nan̄ aö kagalêm n̄ac sa, nan̄ gitôm dom bu sênen̄ mwasiñ dau. ⁹ Bocdinan̄ asa sen̄ malac-n̄ga andi, ma an̄galêm lau bocke nan̄ mac bu atap sa, nan̄ sa sêmen̄ ma sênen̄ mwasiñ dau.’ ¹⁰ Goc n̄ac sêsa sen̄ si ma sên̄salê lau, ma sêhon̄ lau daêsam sa, lau n̄ayham ma lau sac sêwhin̄ sêmen̄, e andu n̄alôm atu sênen̄ mwasiñ-n̄ga men̄hu.

¹¹ “Tên̄ ndoc Kin̄ men̄ bu lic in̄ ndê n̄aclen̄ dinan̄, dec in̄ gêlic n̄gac dan̄ nan̄ sôc n̄akwê mwasiñ-n̄ga dom. ¹² Ma in̄ ndac, ‘Bocke dec am sôc mwen̄, magoc am sôc n̄akwê mwasiñ-n̄ga dom?’ Ma n̄gac dau ndê yom mba. ¹³ Goc Kin̄ sôm tên̄ in̄ ndê lau akin̄, ‘Mac asô in̄ ndê amba ti gahi dôñ, ma atuc in̄ sa awê ndi mbo gameñ n̄asac-n̄ga. Yêc dê lau oc sêtan̄ atu ti lhô êñsin̄ pi dau.’”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc in̄ oc kôc n̄ac hon̄ sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-n̄ga

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Tên̄ dinan̄ lau Palêsai sêsa si, ma sêmasan̄ yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan̄. ¹⁶ Goc sên̄kin̄ n̄ac si lau n̄atô sêwhin̄ lau Israel-n̄ga n̄atô nan̄ sêpuc Herod ma lau Rom-n̄ga si gôlin̄ dôñ, nan̄ sêtên̄ in̄ si, ma sêsôm tên̄ in̄,

“Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am ngac sôm yom nandô-nga, ma bu am whê Anötö ndê lêj sa ti yom nandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc nac honj sa nalêj tigenj. ¹⁷ Boc-dinanj sôm asê têj yac. Solop bu dakêj takis têj †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu nac bu sêtim inj, dec sôm, “Mac lau daêtîm-nga! Tu sake-nga mac bu atim aö? ¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-nga danj têj aö.” Goc sêkêj denarias tigenj têj inj. ²⁰ Ma inj ndac nac, “Asa ndê nagatu ti naê yêc mone dindec?” ²¹ Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc inj sôm, “Bocdinanj atoc Sisa sa na gêj nanj gic inj njawaê, ma atoc Anötö sa na gêj nanj gic inj njawaê.” ²² Têj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinanj, nanj sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga, ma sêhu inj sinj ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêj lau batê-nga
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têj bêc dinanj lau natô akêj Sadiusi si tonj sêtêj Yisu si bu sêkêj gêndac têj inj. Lau dau sêkêj whinj bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. ²⁴ Ma sêsôm têj inj, “Kêdôhônwaga, Moses to yom pi ngac nanj gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma inj ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têj yac bu ngac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁵ Têj ndoc danj, asidôwa 7 sêmbo sêwhinj yac. Ngac namata-nga gêm

awhê sa magoc inj mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ngac tilu-nga gêm dôwa ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc inj mbac ndu, ma nalêj tigenj ngac titô-nga sip e gi têj ngac jambu-nga nac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ²⁷ Ma tinjambu awhê dau mbac ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau natô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinanj si asa nawhê? Bu nac honj sem inj su têj ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötö ndê yom ti inj ndê naci lai dom. ³⁰ Têj têm jambu-nga nanj lau batê sêtisa, nanj lau oc sênem dau dom. Nac oc sêmbo sêtôm anjela undambê-nga. ³¹ Ma yom danj tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, nanj mac asam su. ³² Inj sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinanj si Anötö? Inj lau batê si Anötö dom, inj lau tali si Anötö.” ³³ Nalêj dinanj Yisu kêdôhônj lau, ma lau honj nanj sêngô inj ndê yom dinanj sêhêdaê.

Yomsu namata-nga
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêngô Yisu ndê yom dinanj ma nac si yom mba. Ma lau Palêsai sêngô gêj dau njawaê, goc nac si lau natô sêtêj Yisu si. ³⁵ Nac si danj inj gwalam akwa yomsu-nga ma

in bu êṅsahê Yisu dec ndac in bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhôn-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ṅamata-ṅga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu naṅ sôm, ‘*Am atac whiṅ Pômdau am nem Anötö, ti nem ṅalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.*’” ³⁸ Yomsu dinaṅ tiṅamata ma hôc gêlêc yomsu ṅatô hoṅ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-ṅga naṅ gitôm ṅamata-ṅga, naṅ sôm, ‘*Atac whiṅ nem asidôwai gitôm am atac whiṅ daôm.*’” ⁴⁰ Yomsu lu dinaṅ sêpiṅ yom hoṅ naṅ Moses ti lau propet sêto, naṅ dôṅ sêpitigenj.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(*Mak 12:35-37; Luk 20:41-44*)

⁴¹ Lau ṅatô akêṅ Palêsai si toṅ sêlhac dinaṅ, dec Yisu ndac ṅac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? In asa ndê atuṅgac?” Ma sêsôm têtṅ in bu, “Mesaya in Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu in dau ndê Pômdau? Nalau Dabuṅ puc Dawid dôṅ, dec in to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘*Anötö sôm têtṅ aneṅ Pômdau, “Am ndöc aö amanṅ andô-ṅga e nditôm aö wakêṅ nem ṅacyo sêsôc am gahim ṅapu.”*’” ⁴⁵ Bocdinaṅ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam

Mesaya bu Dawid ndê Atu?” ⁴⁶ Ma ṅac si daṅ gitôm dom bu ô in ndê yom. Ma tiṅambu lau hoṅ sêtöc dau bu sêkêṅ gêndac têtṅ in tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-ṅga
(*Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46*)

¹ Goc Yisu sôm têtṅ lau daêsam naṅ sêkac dau sa sêmbo, ma têtṅ in ndê ṅgacsêṅomi bu, ² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn Anötö ndê yomsu têtṅ lau, tôm Moses kôm têtṅ têtṅ ṅamata-ṅga. ³ Bocdinaṅ asôc ṅac ṅapu, ma aṅgô ṅac si yom. Magoc aṅkuc ṅac si mêtê dom, bu ṅac lau sêtim yom lau-ṅga. Sêsôm yom ṅayham-ṅayham, magoc ṅac dau sêṅkuc si yom dau dom. ⁴ Ma yomsu daêsam naṅ sêkêṅ têtṅ lau, naṅ kêtṅ ṅawapac atu têtṅ ṅac, magoc ṅac dau sêkôm gêtṅ daṅ tu sênem lau dau sa-ṅga dom.

⁵ “Ma gêtṅ hoṅ naṅ ṅac sêkôm, naṅ sêkôm yêc lau si aṅgô-ṅga tu sêtöc dau sa-ṅga. Yomsu ti apaṅ naṅ sêkic pi dau, naṅ sêmasaṅ atu-tu tu lau sêlic-ṅga, ma sêsôc ṅakwê ti ṅabala baliṅ.*” ⁶ ṅac atac whiṅ bu sêndöc lau tiwaê si pôn yêc lau si mwasiṅ ṅalôm, ma yêc lôm wê-ṅga. ⁷ ṅac tac whiṅ bu lau sêhé mwalêc ṅac yêc malac lôm, ma bu lau hoṅ

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu ṅatô sip bapia ma sêkêṅ sip apaṅ saunṅ, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têtṅ ndoc sêteṅ mbec. ṅac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ṅac bu sêkôm bocdinaṅ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ṅakwê ti ṅabala bu sêtöc asê bu ṅac lau sem akinṅ Anötö-ṅga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasaṅ apaṅ atu, ma ṅakwê ti ṅabala baliṅ, tu bu sêtöc dau sa ma sêhóc gêlêc lau ṅatô su-ṅga.

sêtoc ñac sa ma sêsam ñac bu 'Kêdôhônwaga.'

⁸ "Magoc ankcuc ñac si mêtê dom. Mac honj ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôn-waga tigenj mbo. Tu dinañ-nga solop dom bu lau sêsam mac bu 'Kêdôhônwaga.'

⁹ Ma asam lau nom-nga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigenj mbo undambê. ¹⁰ Ma mac nem ñadau tigenj mbo, nañ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ñac si ñadau. ¹¹ Asa nañ gêm akiñ mac, nañ ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö anğô-nga. ¹² Bu asa nañ toc dau sa, nañ Anötö oc êngwiniñ inj, ma asa nañ kêgwiniñ dau, nañ Anötö oc toc inj sa.

¹³ "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac nem lêtj kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu dom. Mac daôm asôc inj ñapu dom, ma lau nañ tac whiñ bu sêsôc inj ñapu, nañ mac alhac ñac ahuc. [¹⁴ Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-nga. Mac atenj mbec baliñ bu atoc daôm sa yêc lau si anğô-nga, magoc têtj ndoc lau sêlic mac dom, nañ mac anjsau lauwê sawa bu anğaho ñac si andu su. Tu dinañ-nga Anötö oc kêñ ñagêyô sac sambuc têtj mac.]

¹⁵ "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac anjsêlêtj senj baliñ yêc b aô ma yêc gwêc, bu atap sêñom danj sa tu êñkcuc mac-nga. Mac Sadañ ndê lau mac! Ma têtj ndoc mac ahê

sêñom danj kêkcuc mac, nañ mac akôm inj ti Sadañ ndê balêkoc danj, hóc gêlêc mac daôm su.

¹⁶ "Oyaê! Mac bu atôc senj têtj lau ñatô, magoc mac daôm tampec. Têtj ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom inj yom ñambwa. Magoc têtj ndoc sêsôm yom pi gôlônj gol nañ yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu yom dau tidônj su, ma gitôm dom bu sêsenj su. ¹⁷ Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêñ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuñ nañ kôm gol dau ti gêtj dabuñ? ¹⁸ Ma lau bu sêsôm yom pi alta nañ kalhac lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom inj yom ñambwa. Magoc ñac bu sêsôm yom pi da nañ kalhac alta ñahô, nañ mac asôm bu yom dau tidônj. ¹⁹ Mac lau tampec! Gêñ sake ti gêtj ñamata-nga? Da, me alta nañ kôm da dau ti dabuñ? ²⁰ Asa nañ sôm yom pi alta, nañ sôm pi alta ma pi gêtj honj nañ kalhac alta ñahô whiñ. ²¹ Ma asa nañ sôm yom pi lôm dabuñ, nañ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö nañ ti lôm dabuñ ñadau, nañ whiñ. ²² Ma asa nañ sôm yom pi undambê, nañ sôm pi Anötö ndê pônj atu, ma pi Anötö nañ ndöc pônj ñahô, nañ whiñ.

²³ "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-nga! Mac awhê gêtj saun- saunj ôm-nga honj kôc gi tonj

amanlu, ma akêḅ tonḅ danḅ ti da. Magoc mac ahu mêtê ḅandô yomsu-ḅga siḅ. Mêtê atu hêganôḅ mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ḅalêḅ gitêḅ, ma akôm nem yom ḅandô sa. Mêtê hoḅ dinanḅ iḅ gêḅ atu! Solop bu mac akôm gêḅ sauḅ-sauḅ tôm yomsu sôm, magoc akôm gêḅ atu-tu whiḅ.

24 “Mac lau tampec nanḅ akôm bu atôc seḅ têḅ lau ḅatô. Mac atôm lau nanḅ sêhêgo dau bu sêḅgati gêḅ golop atêc nanḅ poc bu ḅahô, nanḅ sa, magoc gêḅ ḅadômbwi atu nanḅ poc bu dau ḅalôm, nanḅ sêlic apu.

25 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ḅga! Mêtê tamgatu gêḅ ti aneḅ gêḅ ḅawahô-ḅga hôt mac nem ḅalôm ahuc. Bocdinaḅ mac atôm laclhu ti pele nanḅ sêḅgwasiḅ ḅadômbwê-ḅga ḅambwa ḅawasi sa. 26 O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêḅ ḅamata-ḅga aḅgwasinḅ laclhu ti pele ḅalôm ḅawasi sa, goc gêḅ awê-ḅga oc ḅawasi sa bocdinaḅ.

27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ḅga! Mac atôm sêhô nanḅ sêsê pen pi gi e ḅawasi sêḅ sambuc ma lau sêlic ḅayham. Magoc yêc sêhô dau ḅalôm lau batê si ḅakwa ti gêḅ mbôḅ meḅhu. 28 Ma mac lau daôm bocdinaḅ. Lau sêlic gêḅ awê-ḅga nanḅ mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêḅ. Magoc

yêc mac nem ḅalôm, mêtê tasanḅ ma mêtê aḅgili yomsu-ḅga hôt mac ahuc.

29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-ḅga! Mac amasanḅ sêhô ti gôlôḅ atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêḅ nanḅ mac apami sic ndu muḅ su, nanḅ sa. 30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têḅ apami si têm, dec mac oc aḅkuc ḅac si lêḅ sêkêc propet dau si dac siḅ-ḅga dom. 31 Mac nem yom dinanḅ tôt asê bu mac asa akêḅ lau Israel-ḅga nanḅ sic lau propet ndu. 32 Bocdinaḅ dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. 33 Mac mboc, ma mboc ḅatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötô ndê matôc sa. Iḅ oc êḅkiḅ mac asip lambwam andi.

34 “Aḅgô! Aô wanḅkiḅ lau propet ma lau tigauc, ma lau ḅatô bu sêndôhônḅ mac. Magoc mac oc andic ḅac lic ḅandê yêc mac nem lôm wê-ḅga, ma ambulu ḅac alom-alom malac. Ma ḅac si lau ḅatô mac oc andic ndu, ma andic ḅatô pi a gicso dau sêndi. 35 Bocdinaḅ mac oc atap ḅagêyô sa tu lau gitêḅ hoḅ si dac, nanḅ apami sêkêc siḅ-ḅga. Abel iḅ ḅgac ḅamata-ḅga, ma Berekaya ndê atu Sekaria iḅ ḅgac ḅambu-ḅga.† Sekaria iḅ ḅgac nanḅ sic ndu yêc lôm dabuḅ ma alta nanḅ kalhac lôm dau ḅasactô, nanḅ ḅalhu. 36 Yomandô wasôm têḅ mac. Mac lau têm dindec-ḅga

† 23:35: Yisu sôm yom dinanḅ hêganôḅ lau gitêḅ hoḅ nanḅ lau Israel sic ndu, nanḅ sêto ḅaminḅ yêc Yom Lêḅsêm Akwa. Abel iḅ ḅgac ḅamata-ḅga - alic Gen 4:8, ma Sekaria iḅ ḅgac ḅambu-ḅga - alic 2 Kr 24:20-22.

oc atap matôc sa pi lau hon dinan si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitên nan in kêkin têt mac, nan mac atuc na hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whin bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôlin napan tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic natu sa sêsôc namakê napan. Tigen mac atec. ³⁸ Bocdinan Anötö oc hu mac ti mac nem andu sin. ³⁹ Aö wasôm têt mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampin Mesaya nan men gem Pômdau ango.’”

24

Yisu sôm yom pi lôm dabun Jerusalem-nga

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yisu hu lôm dabun nagamen sin ma bu ênsêlên ndi, ma in ndê ngacsênomi sêtên in si. Ma sêsôm yom pi lôm dabun ma pi gêt nayan hon nan lau sêkwê yêc gamen dinan. ² Magoc in sôm, “Mac alic gêt hon dindec. Aö wasôm yom nandô têt mac, bu nacyo oc sêsen hoc hon dindec su e hoc dan ndôc hoc dan nahô tiyham dom.”

Gêt wapac têt nambu-nga-nga

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Tinambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma in ndê ngacsênomi tawasê sêtên in si, ma sêndac, “Sôm têt yac, nawapac nan am sôm yom pi, nan oc hôc asê Jerusalem têt têt bocke? Ma gêt sake oc kêt puc yac

bu am oc mbu mwen, ma bu bêc nambu-nga oc hôc asê?” ⁴ Goc in sôm, “Ayob daôm napep bu lau dan sênsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sênsau bu sênem aö anôn ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dan dec!’ Ma nac oc sênsau lau daêsam. ⁶ Ma têt ndoc mac ango nawaê bu lau sic sin têt dau me sêmasan dau tu sêndic sin-nga, nan asô dom. Bu gêt hon dinan gic waê bu men hôc asê, magoc têt nambu-nga yêc dôj yêc. ⁷ Kin nom-nga oc sêkêt kisa dau, ma lau gamen dan oc sêndic sin têt lau gamen dan. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm gamen natô tisac. ⁸ Gêt hon dinan oc ndic hu nawapac têt nambu-nga-nga gitôm awhê nan kêsahê balêkoc tun in ma gêt dau gic hu nandê atu nan in oc hôc tu kôc balêkoc-nga.

⁹ “Têt ndoc dinan lau oc sêkôc mac dôj ma sêkôm mac nayom, ma sêndic mac nem natô ndu. Lau nom-nga hon oc atac tec mac tu mac ankc aö-nga. ¹⁰ Têt têt dinan lau daêsam oc sêhu si sêkêt whin aö sin, ma nac oc sêhoc si lau natô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasan daêsam oc sêhoc asê ma sênsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc ênsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whin asidôwai-nga sin. ¹³ Magoc asa nan bu lhac nan ma hu aö sin dom e ndê têt pacndê, nan oc tap Anötö ndê mwasi nem in sin-nga sa. ¹⁴ Ma bêc nambu-nga oc hôc asê dom, e lau sêhoc

ɲawaê ɲayham pi Anötö ndê gôliɲ asê, tòm nom ɲagamerɲ sambob, ma lau hoɲ sêɲgô su.”

ɲawapac gameɲ Judia-ɲga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwananɲ su, pi gêɲ sac sambuc* nanɲ lau oc sêkêɲ lhac lôm dabuɲ, nanɲ oc kôm gameɲ tisac.” (Asa nanɲ sam yom dindec, nanɲ kôc gauc pi ɲapep, bu ɲahu yêc siɲ dau.)
¹⁶ “Têɲ ndoc mac alic gêɲ sac dinaɲ, nanɲ mac lau hoɲ nanɲ ambo gameɲ Judia-ɲga alhõ api gameɲ lôc-ɲga andi.
¹⁷ Alhõ ɲagahõ, ma gauc nem mac nem gêɲ danɲ dom. Lau nanɲ sêndöc andu ɲasactõ, nanɲ sêsôc andu ɲalôm bu sêkôc ɲac si gêɲ danɲ sa dom.
¹⁸ Ma ɲac nanɲ sêmbo ôm, nanɲ bocdinaɲ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêɲ ɲatõ dom.
¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ɲac nanɲ sêkêɲ su têtɲ balêkoc, nanɲ oc sêtap ɲawapac atu sa têtɲ têtɲ dinaɲ.
²⁰ Ateɲ mbec bu têtɲ ɲawapac-ɲga dinaɲ tap ma sa têtɲ ndoc uhõ-ɲga me têtɲ bêc Sabat-ɲga danɲ dom.
²¹ Bu ɲawapac têtɲ dinaɲ-ɲga oc hõc gêlêc ɲawapac hoɲ su. Têtɲ têtɲ ɲamata-ɲga e meɲ têtɲ kwahic dec, ɲawapac atu kainɲ dinaɲ danɲ hõc asê su dom. Ma tiɲambu ɲawapac kainɲ dinaɲ oc hõc asê tiyham

dom.
²² Anötö oc tawalõ lau nanɲ iɲ kêyalinɲ ɲac sa su, ma tu dinaɲ-ɲga iɲ oc kêɲ têtɲ ɲawapac-ɲga dau tiapê. Bu mba, ma têtɲ d au tibalɲ, goc lau hoɲ oc sêɲiɲga.

²³ “Têtɲ têtɲ dinaɲ, lau danɲ bu sêsôm têtɲ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meɲ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nanɲ akêɲ whiɲ ɲac dom.
²⁴ Bu lau nanɲ sêɲsau bu ɲac Mesaya, ma propet tasanɲ oc sêhõc asê sêmeɲ, ma sêkôm gêɲ dalõ atu-tu bu sêɲsau lau. Ma ɲac oc sêɲsahê bu sêtɲim lau nanɲ Anötö kêyalinɲ ɲac sa, nanɲ sêwhiɲ.
²⁵ Anɲgõ ɲapep, bu aõ gasôm gêɲ hoɲ dindec têtɲ mac gwananɲ.
²⁶ Bocdinaɲ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameɲ sawa,’ nanɲ asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu danɲ ɲalôm,’ nanɲ akêɲ whiɲ dom.
²⁷ ɲamalac ndê Atu oc mbu meɲ ɲagahõ eɲ, gitôm sickac nanɲ gic hep tigenɲ, ma umbonɲ ɲasawa sambuc ɲawê sa.
²⁸ Mac bu alic macmponɲ sêɲgihi sêmbo, nanɲ anɲyalê bu gêɲ danɲ mbac ndu yêc. Ma bocdinaɲ gêɲ hoɲ dindec kêɲ puc mac pi ndoc ɲamalac ndê Atu mbu meɲ-ɲga.”

ɲamalac ndê Atu ndê bêc mbu meɲ-ɲga

(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

²⁹ “T êɲ ndoc ɲawapac-ɲga dinaɲ pacndê, goc ac oc nem

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganõɲ anötö tasanɲ Seus ndê gwam nanɲ Antiokus Epipanes kêɲ kalhac lôm dabuɲ têtɲ yala 168BC. Yisu ndê yom tõe asê bu gêɲ kainɲ dinaɲ oc hõc asê tiyham têtɲ têtɲ ɲambu-ɲga. Lau ɲatõ gauc gêm bu yom dau hêganõɲ lau Rom-ɲga nanɲ seɲ lôm dabuɲ popoc têtɲ yala 70AD. Ma lau ɲatõ gauc gêm bu yom dau hêganõɲ gêɲ nanɲ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umbonj oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akêñ umbonj. ³⁰ Têñ ndoc dinañ lau titoñ-titoñ nom-ñga hoñ oc sêlic gêñ dalô yêc umbonj, nañ kêñ puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hoñ oc sêtañ dañgibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndöc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc inj oc êñkinj inj ndê añela sêndic dahuc tañ atu, ma sêsa sêtêñ nom ñabatinj ti undambê ñabatinj hoñ, bu sêndic lau nañ inj kêyalinj ñac sa su, nañ sa.

³² “Gauc nem a lañ. Têñ ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ añyalê bu ndoc ac-ñga meñ kêpiñ. ³³ Ma bocdinañ têtñ ndoc mac alic gêñ nañ aö gasôm yom pi, nañ añyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga meñ kêpiñ su, gitôm inj meñ kalhac gatam nem andu-ñga. ³⁴ Yomandô! Lau têtñ dinañ-ñga oc sêmbac ndu dom e gêñ hoñ dinañ hôc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niñga, magoc aneñ yom dañ oc niñga dom. Gêñ hoñ oc ñandô sa tôm aö gasôm.”

Lau dañ sêñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-ñga dom
(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac dañ kêyalê bêc me acgatu nañ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ dom. Añela undambê-ñga sêñyalê dom, ma Anötô ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têñ ndoc Ñamalac ndê Atu

mbu meñ, nañ lau oc sêmba tôm lau sêmba têtñ Noa ndê têtñ. ³⁸⁻³⁹ Têñ ndoc dinañ, lau sêñlhinj dau siñ ma señ ti sêñôm gêñ, ma sem dandi e Noa sôc wañ gi, ma bu suñ meñ ma señ ñac hoñ su siñga. Ma lau nom-ñga oc sêmba ñalêñ tigenj dinañ, têtñ Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelenj sêmba ôm, ma Anötô oc kôc injlu si dañ sa, ma hu dañ siñ. ⁴¹ Ma awhê lu oc sêndê gêñ sêmba, ma inj oc kôc dañ sa, ma hu dañ siñ.

⁴² “Bocdinañ amasañ daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ. ⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ñadau dañ, bu êñyalê ndoc nañ ñgac kañ dañ oc meñ, nañ inj oc yob inj ndê andu bu ñgac kañ dau sôc meñ dom. ⁴⁴ Ma bocdinañ, amasañ daôm tôm bêc hoñ, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têtñ ndoc nañ mac akêñ batam, nañ dom.”

Yom gôlinj pi ñgac akinj ñayham ma sac
(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ñgac akinj ñayham ma ti gauc, inj ñgac kainj bocdec. Inj ndê ñadau bu lhö têtñ gameñ dañ ndi, goc inj oc kêñ inj yob lau akinj ñatô, ma kêñ gêñ danen-ñga têtñ ñac tôm ñandoc. ⁴⁶ Ma têtñ ndoc ñadau mbu meñ, ma tap inj sa kôm inj ndê gwelenj ñapep mbo, nañ inj oc lic inj ñayham ma kôm ñayham têtñ inj. ⁴⁷ Yomandô! Ñadau oc kêñ inj yob inj ndê wapa hoñ.

48 Magoc ngac akiñ sac oc sôm têtj dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.’ 49 Goc in oc ndic lau akiñ ñatô, ma sa ndi nôm ti neñ gêtj whin lau nañ sênôm gêtj êñin ñac-ñga ñapañ. 50 Ñadau oc mbu meñ hôt asê têtj bêc ti acgatu nañ ngac akiñ dau kêtj bata, nañ dom. 51 Ma in oc kêtj ñagêtjô sac sambuc têtj in, ma soc in su ndi mbo whin lau sêtin yom lau-ñga. Yêc dindê lau oc sêñsahê ñandê atu e sêtañ ma lhô êñsin pi dau ñapañ.”

25

Yom gôlin pi lauwê akiñ amanlu

1 Ma Yisu sôm yom gôlin dañ bocdec bu, “Têtj ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ bu nem gôlin gêtj hoñ, nañ lau ñatô oc sêmasañ dau ñapep, ma lau ñatô oc mba. Oc tôm lauwê akiñ amanlu nañ sêkôt si lam ma sêsa si bu sêhôn ngac nem awhê-ñga, nañ sêkêtj bata bu oc meñ. 2 Ñac si aman dañ ñac lauwê tiguauc, ma aman dañ ñac lauwê gauc mbasi. 3 Lauwê gauc mbasi dinañ sêkôt si lam, magoc sêkôt buya ñatô whin dom. 4 Ma lauwê tiguauc sêkôt si lam, ma sêkôt buya ñatô sip bu akôp tôhôn. 5 Ñac sêhôn ngac nem awhê-ñga sêmbo, magoc in hôt asê ñagahô dom e ñac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

6 “Timaninhu goc ngac aheñ-ñga dañ ta yom bocdec bu, ‘Oê! Ñgac dau meñ!

Asa andi ma akôt in sa.’ 7 Goc lauwê akiñ sêtisa, ma sêmasañ ñac si lam. 8 Ma aman dañ gauc mbasi dinañ sêndac lauwê tiguauc bocdec, ‘Akêtj buya ñatô têtj yac, bu yac mba lam sêmbac.’ 9 Magoc ñac sêô yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac hoñ dom. Magoc mac andi alic lau nañ sêkêtj buya tu lau sênemli-ñga, ma anemlihi nem.’ 10 Magoc têtj ndoc sêlhô si bu sênemlihi buya, goc ngac nem awhê-ñga meñ hôt asê. Ma lauwê akiñ nañ sêmasañ dau gwanañ, nañ sêwhin in sêsôt in ndê gameñ si, bu sêneñ mwasin awhê-ñga. Goc in gic gatam ahuc. 11 Tinambu lauwê akiñ gauc mbasi dinañ sêmbu sêmeñ ma sêmbwêc, ‘Ñadau! Ñadau! Lêc gatam su têtj yac.’ 12 Magoc ñadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ” 13 Yisu gic bata yom gôlin dinañ ma sôm, “Boc-dinañ anem ali ma ayob daôm ñapep, bu mac anyalê bêc ti acgatu nañ aô oc wambu wameñ, nañ dom.”

*Yom gôlin pi mone gol
(Luk 19:12-27)*

14 Ma Yisu sôm yom gôlin dañ tiyham pi têtj ñambu-ñga bocdec bu, “Ñgac tiwaê dañ bu sa têtj gameñ baliñ dañ ndi. Bocdinañ in mbwêc in ndê lau akiñ, ma kêtj ndê gêtj ñatô têtj ñac bu sêyob e in mbu meñ. 15 In kêtj mone gol nañ sêsam bu talent* têtj ñac, kêtjuc

* 25:15: Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

ņac si licwalô ti ñac si gauc. In kên talent amanđan têt ñac đan, ma talent lu têt đan, ma talent tigen têt đan. Goc in hu ñac sin ma kôlhô gi. ¹⁶ Ma ñac akiñ nañ kôc mone amanđan, nañ gi kôm gwelen pi mone dau e t ap mone amanđan tiyham sa. ¹⁷ Ma in nañ kôc mone lu nañ kôm boc-dinañ, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ñac nañ kôc mone tigen, nañ sa gi kwê sê đan ma sin ñadau ndê mone kwi yêc sê dau ñalôm.

¹⁹ “Ñasawa hic baliñ gi su, goc lau akiñ dinañ si ñadau mbu meñ, ma bu ñgô ñac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ñac nañ kôc mone amanđan, nañ kôc amanđan nañ in tap sa, nañ whiñ ma sôm, ‘Pômdau, am kên mone amanđan têt aô gayob, ma lic, aô gakôc amanđan tiyham.’ ²¹ Goc ñadau sôm, ‘O aneñ ñac ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêt amanđan ñapep, dec wakêt am yob gêt daêsam. Mweñ ma mbo whiñ aô ti atac ñayham.’ ²² Ma ñac akiñ nañ kôc mone lu, nañ meñ ma sôm, ‘Pômdau, am kên mone lu têt aô gayob, ma aô gakôc mone lu tiyham whiñ.’ ²³ Ma ñadau sôm, ‘O aneñ ñac akiñ ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêt lu ñapep, dec wakêt am yob gêt daêsam. Mweñ ma mbo whiñ aô ti atac ñayham.’

²⁴ “Têt dinañ ñac nañ kôc mone tigen, nañ meñ ma sôm, ‘Pômdau, aô kayalê bu am ñac lêlê-ñga dom, ma bu am

oc kên batam bu ndic gêt ñandô sa yêc gameñ nañ am daôm kêbalip gêt ñawhê me sô gêt dom. ²⁵ Bocdinañ aô gatôc dauñ ma kasalê lêt bu am nem mone niñga dom, dec gasa ga gasiñ kwi yêc nom ñalôm. Lic, gêt dau kelec.’ ²⁶ Goc ñadau ô yom ma sôm, ‘Am ñac sac solop! Am ñac oyom. Am kêyalê su bu aô oc wandic gêt ñandô sa yêc gameñ nañ aô gasô gêt dom. ²⁷ Bocdinañ am gitôm bu kên aneñ mone têt lau sêyob mone-ñga bu sêyob e aô wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkêt mone ñagec sac mone dau ñahô, ma aô wakôc hoñ sa.’ ²⁸ Goc ñadau sôm têt in ndê lau ñatô, ‘Akôc mone su yêc in, ma akêt têt ñac nañ kôc mone amanđan. ²⁹⁻³⁰ Ma atiñ ñac akiñ sac dindec sa awê ndi bu mbo gameñ ñasec-ñga nañ lau sêtañ, ma ñalhô êñsin pi dau. Bu asa nañ yob gêt nañ gakêt sip in amba, nañ ñapep, nañ wakêt gêt ñatô tiyham têt in whiñ, ma in ndê gêt oc ti daêsam. Magoc asa nañ yob ndê gêt ñapep dom, nañ wakôc in ndê gêt hoñ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têt bêc ñambu-ñga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têt ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ whiñ añela hoñ, nañ in oc ndôc in ndê pôt kiñ-ñga ti in ndê ñaclai ma ñawasi atu undambê-ñga. ³² Ñac oc sêndic ñamalac hoñ sa sêlhac in angô-ñga. Ma in oc whê ñac kôc gitôm ñac yob domba-ñga,

nañ whê in ndê domba ti naniñ kôc. ³³ In oc kêñ domba sêlhac in amba andô-nga, ma naniñ sêlhac gasê-nga.

³⁴ “Dec Kin atu dau oc sôm têt lau nañ sêlhac in amba andô-nga, ‘Ameñ mac lau nañ Damañ gêlic mac ñayham. Ma andôc mac nem malam yêc gameñ undambê-nga, nañ Damañ kêmasañ tu mac-nga têt ndoc in kêñ undambê ma nom. Dinañ ti mac nem gêñ lêñsêm. ³⁵ Yom dinañ ña-ñandô in bocdec. Têt ndoc aô gêñ yô aô, nañ mac akêtñ gêñ aô gan. Ma têt ndoc bu yô aô, nañ mac akêtñ bu têt aô ganôm. Aô ñgac apa, ma mac akôc aô sa ma ayob aô. ³⁶ Aneñ ñakwê mba, ma mac akêtñ têt aô. Aô gêmbac, ma mac am yaom aô. Aô gandöc gapocwalô, ma mac amañ ac aô kêsi.’

³⁷ “Ma têt dinañ lau gitêtñ oc sêo yom ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têt nde yac alic am gêñ yô am me bu yô am, ma yac akêtñ gêñ daney-nga me bu têt am? ³⁸ Ma têt nde yac alic am ñgac apa, ma akôc am sa, me am pônđa ñakwê, ma akêtñ têt am? ³⁹ Ma têt nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac amañ alic am?’ ⁴⁰ Goc Kin atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkêtñ whiñ-nga hon nañ sêti aney asini ti lhunwêi. Yomandô wasôm têt mac, bu gêñ bocke nañ mac akôm têt ñac si ñamalac tiwaê me ñamalac waê-mba dan, nañ gitôm mac akôm têt aô daun.’

⁴¹ “Goc in oc sôm têt lau nañ sêlhac in amba gasê-nga, ‘Mac lau atap Anötö ndê atac ñandê sa-nga! Alhö su yêc aô, asip ya nañ sa ñapan andi. Ya dau, Anötö kêmasañ gic Sadañ ti in ndê anela sac ñawaê. ⁴² Yom dinañ ña-ñandô in bocdec. Aô gêñ yô aô, magoc mac akêtñ gêñ daney-nga têt aô dom. Ma bu yô aô, magoc mac akêtñ têt aô dom. ⁴³ Aô ñgac apa, magoc mac akôc aô sa dom. Aô gapônđa ñakwê, ma mac akêtñ têt aô dom. Aô gêmbac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac amañ alic aô dom.’

⁴⁴ “Ma ñac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têt nde yac alic am gêñ yô am, bu yô am, am ñgac apa, am pônđa ñakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’ ⁴⁵ Ma in oc sôm, ‘Yomandô wasôm têt mac, bu têt ndoc mac alic aney lau tiwaê me lau waêmba dan nañ pônđa dau, magoc am in sa dom, nañ gitôm mac am aô daun sa dom.’

⁴⁶ “Têt dinañ in oc êñkin ñac sêtêtñ gameñ sêhóc ñandê-nga sêndi, bu sêmbo ñapan. Magoc lau gitêtñ in oc kôc ñac sa sêndöc tali ñapan.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom hon dinañ su, goc sôm têt in ndê ñgacsêñomi, ² “Bêc lu yêc dön yêc tu lau Israel-nga sêlic om

atu †Pasowa-nga. Ma lau oc sêkêḡ Njamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic iḡ ndu pi a gicso dau.”

³ Têḡ ndoc dinanḡ dabuḡsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sic dau sa sêmbô †dabuḡsiga ḡamata-ḡga Kayapas ndê andu. ⁴ M a ḡac sêḡsalê lêḡ bu sêkôc Yisu dôḡ gelec ma sêndic iḡ ndu. ⁵ Magoc ḡac sêsôm, “Dakôm têḡ Mwasiḡ Pasowa-ḡga ḡandoc dom, mbo lau daêsam nanḡ sêmbô Jerusalem tu Pasowa-ḡga, nanḡ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê danḡ gêm oso Yisu

(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tiḡambu Yisu mbo whiḡ ḡac danḡ ḡaê Saimon yêc malac Betani. Muḡ-ḡga iḡ ḡac ti gêm bac leprasi. ⁷ Yisu ndôc tebo, ma awhê danḡ meḡ kôc bu ḡamalu ḡayham nanḡ ḡaôli atu sip kac danḡ, ma kêc pi iḡ ḡagôlônḡ. ⁸ Yisu ndê ḡgacsêḡnômi sêlic gêḡ dinanḡ ma tac ḡandê. Ma sêsôm têḡ dandi, “Tu sake-ḡga iḡ kêyaiḡ gêḡ ḡamalu ḡayham dinanḡ? ⁹ Gitôm bu dakêḡ têḡ lau sênemlhi ḡa-awa atu, goc dakêḡ têḡ lau ḡalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ḡac sêsôm yom dinanḡ, goc sôm, “Akêḡ ḡawapac têḡ iḡ dom! Iḡ kôm gêḡ ḡayham kêlêc têḡ aô. ¹¹ Lau ḡalôm sawa oc sêmbô sêwhiḡ mac ḡapaḡ. Tigerḡ aô oc wambo wawhiḡ mac ḡapaḡ dom. ¹² Iḡ kêc gêḡ ḡamalu dec pi aô, tôm iḡ kêmasanḡ aô neḡ ḡamlic gwananḡ tu sêḡsuhuḡ aô-ḡga.

¹³ Yomandô aô wasôm têḡ mac, bu tiḡambu lau oc sêhoc ḡawaê ḡayham asê yêc gamenḡ hoḡ, ma têḡ dinanḡ ḡac oc sêsôm yom pi gêḡ nanḡ awhê dindêc kôm, ma lau oc gauc nem iḡ.”

Judas sôm tidônḡ bu hoc Yisu asê

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têḡ dinanḡ ḡgacsêḡnômi 12 si danḡ, ḡac nanḡ sêsam bu Judas Iskeriot, nanḡ têḡ dabuḡsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, “Aô bu wahoc Yisu asê têḡ mac, goc mac oc akêḡ sake têḡ aô?” Dec sêlic ḡayham ma semlhi iḡ ḡa mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsalê lêḡ tu bu hoc Yisu asê-ḡga.

Sêmasanḡ Mwasiḡ Pasowa-ḡga

(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

¹⁷ Têḡ †Mwasiḡ Bolom Yist Mba-ḡga ḡabêc ḡamata-ḡga, nanḡ ḡgacsêḡnômi sêtêḡ Yisu si, ma sêndac iḡ bocdec bu, “Am tac whiḡ bu yac amasanḡ gamenḡ tu danenḡ Mwasiḡ Pasowa-ḡga yêc nde?” ¹⁸ Goc iḡ sôm yom pi ḡac malac Jerusalem-ḡga danḡ, ma kêkiḡ ḡac sêtêḡ iḡ si ma sôm, “Asôc malac ma atêḡ ḡac dau andi, ma asôm têḡ iḡ, ‘Yac mba kêdôhônḡwaga sôm bu iḡ ndê têm meḡ kêpiḡ su. Ma iḡ bu neḡ Mwasiḡ Pasowa-ḡga whiḡ iḡ ndê ḡgacsêḡnômi yêc am nem andu.’” ¹⁹ Bocdinanḡ ḡgacsêḡnômi sêkôm tôm iḡ sôm têḡ ḡac, ma sêmasanḡ Pasowa.

Yisu sôm bu ngac danj oc hoc inj asê

(*Mak 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²⁰ Têj ôbwêc dinanj, Yisu ti ndê ngacsêjomi 12 sêtêj andu dau si, ma sêndöc sêwhinj dau. ²¹ Nac senj gêj sêmbo, ma inj sôm, “Yomandô aö wasôm têtj mac bu mac nem danj oc hoc aö asê.” ²² Yom dau kôm njac sêsö ma njalôm njawapac atu, ma njac tigenj-tigenj sêsôm têtj inj, “Pômdau, mboe aö, a?” ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Inj njac nanj alu anj gêj sip pele tigenj, nanj oc hoc aö asê. ²⁴ Gêj dau oc njandô sa pi Njomalac ndê Atu, tôm yom nanj sêto yêc. Tigenj njac nanj bu hoc aö asê, nanj oc tap njawapac atu sa, ma tu dinanj-nga inj dinda bu kôc inj dom, dec oc njayham.” ²⁵ Goc Judas, nanj oc hoc inj asê, nanj sôm, “Kêdôhônj-waga, mboe aö, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.”

Yisu gic hu Mwasinj Dabuj
(*Mak 14:22-26; Luk 22:15-20*)

²⁶ Têtj ndoc njac senj gêj sêndöc, nanj Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc inj kêtj têtj njac-sêjomi ma sôm, “Akôc loc ma anej. Aö neñ njandô dau dec.” ²⁷ Goc inj kôc laclhu wain-nga danj ma gêm danje, ma kêtj têtj njac ma sôm, “Mac honj akôc loc anôm. ²⁸ Anej dac wamatinj pwac-nga dau dec. Wakêc sinj tu wasuc lau daêsam si sac kwi-nga. ²⁹ Aö wasôm têtj mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom

e wanôm wawhinj mac têtj ndoc Damanj ndê gölinj menj sa tiawê.”

³⁰ Tinjambu njac sem wê danj ma sêsa sêtêj Lôc Olib si.

Yisu sôm gwananj bu Pita oc sêc inj ahuc

(*Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³¹ Ma Yisu sôm têtj njac, “Tu gêj nanj oc hóc asê aö têtj ôbwêc dindec-nga, dec mac honj oc ahu aö sinj, tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Aö wandic njac yob domba-nga, ma domba oc sêlhö babalip.’”

³² Magoc tinjambu aö oc watisa tiyham, ma wamunj mac watêtj gameñ Galili-nga wandi.” ³³ Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau honj bu sêhu am sinj, magoc aö oc wahu am sinj dom.” ³⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom njandô têtj am, têtj ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö munj, nanj goc dalec oc tanj.” ³⁵ Magoc Pita sôm têtj inj, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhinj am, aö oc wasêc am ahuc dom!” Ma ngacsêjomi honj sêsôm yom kainj tigenj.

Yisu tenj mbec mbo ôm Getsemani

(*Mak 14:32-42; Luk 22:39-46*)

³⁶ Goc Yisu ti ndê ngacsêjomi sêtêj gameñ nanj sêsam bu Getsemani, nanj si. Ma inj sôm têtj njac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma wateñ mbec.” ³⁷ Goc inj kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhinj inj si. Têtj ndoc dinanj inj ndê njalôm njawapac atu ma kedehe inj. ³⁸ Ma inj sôm têtj njac, “Aö neñ njalôm

kêсахê ñawapac atu, kêpiñ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiñ aö.”

³⁹ Goc inñ hu ñac siñ ma sa ahic gi, ma hu dau anğô andô têtñ nom, ma teñ mbec bocdec bu, “Damanñ, aö wandac am bu nditôm, nañ goc kôc laclhu ñawapac-ñga dindéc su yêc aö. Magoc êmkuc aö neñ atac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm.”

⁴⁰ Inñ teñ mbec su, goc tisa ma mbu têtñ ñgacsêñomi tötö dinañ gi, ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Inñ uñ ñac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiñ aö gitôm acgatu ñasawa danñ, a?”
⁴¹ A nem ali, ma ateqñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm lichalê, tigenñ ñamlic kwapac.”
⁴² Goc inñ sa gi ma teñ mbec tiyham ma sôm, “Damanñ, am bu kôc ñawapac dindéc su yêc aö dom, nañ aö wahôc, ma wakôm am nem yom ñandô sa.”
⁴³ Inñ teñ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac tandô hê ñac sa ñandô.
⁴⁴ Dec inñ hu ñac siñ ma sa gi teñ mbec tidim tötö-ñga, ma sôm yom tigenñ dinañ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma inñ mbu têtñ ñgac-sêñomi gi, ma sôm têtñ ñac, “Tu sake-ñga mac ayêc bêc ma anwhañ daôm ñapanñ? Anğô su nañ! Sêhoc Ñamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meñ sa bu sêkêñ inñ sip lau sac amba.”
⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ñgac nañ hoc aö asê dec meñ su.”

Sêkôc Yisu dôtñ
 (Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma Judas, ñgacsêñomi 12 si danñ, meñ hôc asê whiñ lau daêsam nañ sêkôc bienñ baliñ ti siñ. Dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-ñga sêñkiñ lau dau sêwhiñ Judas.
⁴⁸ Judas kêtñ puc ñac gwanañ su bocdec bu, “Ñgac nañ mac anşalê, nañ aö wanğutô inñ tu bu watôc inñ asê, ma mac akôc inñ dôtñ.”
⁴⁹ Bocdinañ inñ têtñ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônğwaga,” ma ñgutô inñ.
⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneñ silip, gêtñ nañ am gauc gêm bu kôm, nañ kôm.” Têtñ dinañ lau nañ sêwhiñ Judas, nañ sêtêtñ Yisu si ma sêkôc inñ dôtñ.
⁵¹ Goc Yisu ndê ñgacsêñom danñ puc inñ ndê bienñ sa, ma pa dabuñ-siga ñamata-ñga ndê ñgac akiñ ndê danğalauñ danñ su.
⁵² Magoc Yisu sôm têtñ inñ, “Kêtñ nem bienñ mbu sip ñapanñ tiyham. Asa nañ kôc bienñ sa tu ndic lau-ñga, nañ oc sêndic inñ ndu ña bienñ.
⁵³ Anğyalê ñapep bu oc tôm bu aö wateñ Damanñ ma inñ oc kêtñ anela tausen ma tausen sêmeñ ñgahô ma sênem aö sa.
⁵⁴ Tigenñ aö bu wateñ bocdinañ, dec gêtñ nañ sêto yêc muñ su, nañ oc ñandô sa ñalêñ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têtñ lau daêsam dinañ, “Bocke dec mac akôc bienñ ti wapa siñ-ñga, ma asa ameqñ bu akôc aö dôtñ gitôm ñgac kañ danñ? Tôm bêc hoñ aö gandôc ti kadôhônğ lau gambo lôm

dabuŋ ɲabatêmdö, magoc mac akôc aö dön dom.
⁵⁶ Tigen gêŋ hoŋ dindéc hôc asê bu kôm yom naŋ lau propet sêto pi aö muŋ su, naŋ ɲandô sa.” Têŋ dinaŋ Yisu ndê ɲgacsêŋomi hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bata Israel-ɲga sêmatôc Yisu

(*Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24*)

⁵⁷ Lau naŋ sêndôhôn yomsu ti lau bata Israel-ɲga sêkac dau sa su ma sêhôn sêmbo dabuŋsiga ɲamata-ɲga Kaya-pas ndê andu. Ma lau naŋ sêkôc Yisu dön, naŋ sêwê iŋ sêtêŋ andu dau si. ⁵⁸ Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu mbo ahê e hôc asê dabuŋsiga ɲamata-ɲga ndê andu. Goc iŋ sôc gi ndöc andu ɲatunlôm whiŋ lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ɲga ɲatô, bu lic gêŋ bocke oc hôc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ sêndöc †Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê yom tu sêngôliŋ pi Yisu-ɲga ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ɲga amba bu sêndic iŋ ndu. ⁶⁰ Lau tasan daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasan pi iŋ, magoc yom ɲandô bu sêngôliŋ pi iŋ, naŋ sêtap daŋ sa dom. Tiŋambu ɲac si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “Iŋ ɲgac dec sôm bu iŋ gitôm bu seŋ Anötö ndê lôm dabuŋ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.” ⁶² Goc dabuŋsiga ɲamata-ɲga tisa ma sôm têŋ Yisu, “Am ɲgô yom dê sêngôliŋ pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dön. Ma dabuŋsiga dau sôm, “Sôm yom

ɲandô yêc Anötö Tali aŋgô-ɲga! Sôm asê têŋ yac bu am Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naŋ am sôm. Tigen aö wasôm têŋ mac hoŋ, tiŋambu mac oc alic ɲamalac ndê Atu ndöc Anötö ɲaclai ɲadau ndê andô-ɲga, ma sip meŋ ndöc dao ɲahô.”

⁶⁵ Têŋ ndoc dabuŋsiga ɲamata-ɲga ɲgô yom dinaŋ, naŋ tac ɲandê atu dec kêc dau ndê ɲakwê kic ma sôm, “Iŋ ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hoŋ aŋgô su. Yac dapônda yom daŋ tu taŋgôliŋ pi iŋ-ɲga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Iŋ mbac ndu maŋ.” ⁶⁷ Ma sêhê gasôp p i iŋ aŋgô andô, ma sêŋguluŋ amba ma sêpêŋ iŋ. Ma lau ɲatô sêtap iŋ, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc

(*Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Têŋ têm dinaŋ Pita ndöc andu dau ɲamakê, ma awhê akiŋ daŋ têŋ iŋ gi, ma sôm, “Am ɲgac naŋ kêkuc Yisu Galili-ɲga whiŋ.” ⁷⁰ Magoc iŋ pa dau yêc ɲac hoŋ aŋgô-ɲga ma sôm, “Mba! Aö kayalê am nem yom ɲahu dom.”

⁷¹ Goc iŋ sa gi kalhac gatam. Ma bawhê daŋ gêlic iŋ ma sôm têŋ lau, “Iŋ ɲgac dê, iŋ ɲgac daŋ naŋ kêkuc Yisu Nasaret-ɲga.” ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ɲaŋga, “Yom ɲandô! Aö kayalê iŋ dom!” ⁷³ ɲasawa sauŋ ma

lau nanj sêlhac dinanj, sêtêj Pita si ma sêsôm, “Lau nanj sêhkuc inj, nanj si danj am! Yomandô! Am sôm yom nja awha nanj gi tap lau Galili-nga dinanj si sa.” ⁷⁴ Goc inj sôm, “Mba! A ö bu wasôm yom tasanj, nanj Anötö ndic aö. Aö kayalê inj dom andô!” Ma njagahô dalec tanj. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc tanj.” Goc inj kölhö sa awê gi, ma tanj dau ndu.

27

Sêwê Yisu têtj Pailot gi

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têtj bêbêc ganduc dabunjsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga honj si njalôm pitigenj bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô inj amba dôj, ma sêwê inj gi ma sêkêj inj sip Pailot amba. Pailot inj Rom si gôlinjwaga nanj gêm gôlinj gamej Judia-nga.

Judas kinj dau ndu

³ Têtj ndoc Judas gêlic gêtj dinanj, ma ngô bu sêsôm tidônj bu sêndic Yisu ndu, nanj inj njalôm njawapac bu inj hoc inj asê. Goc inj kêtj mone silba 30 dinanj mbu têtj dabunjsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma inj sôm, “Aö gakôm so, bu aö gahoc ngac gitêtj danj asê, ma oc sêkêc inj ndê dac sinj.” Ma njac sêô inj awha ma sêsôm, “Tu sake-nga am sôm têtj yac? Am daôm nem njawapac!”

⁵ Dec Judas kêbalinj mone dau yêc lôm dabunj namakê, ma sa gi kinj dau ndu. ⁶ Ma lau

dabunjsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindêc ahuc, ma yac bu dakêtj sip apa da-nga yêc lôm dabunj, dec oc daso yomsu.”

⁷ Goc sêsôm yom tidônj bu sêkôc mone dau ma sênemlhi ngac pec lônj-nga ndê nom danj, ma sênyalinj nom dau sa ti lau apa si ôm sêhô-nga. ⁸ Tu dinanj-nga lau têtj dindêc-nga sêsam gamej dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinanj yom nanj propet Jeremaya sôm, nanj dec njandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-nga sêkôc mone silba 30 nanj sênyalinj sa ti inj ndê njâlî, nanj sa, ¹⁰ ma semlhi ngac pec lônj-nga ndê nom, tôm Pômdau kêtj yatu aö. [Sek 11:12-13]

Pailot kêsu Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹¹ Sêkêj Yisu kalhac gôlinjwaga Pailot anjô-nga, ma inj ndac Yisu, “Am lau Israel si Kinj, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ¹² Têtj dinanj dabunjsiga atu-tu ma lau bata Israel-nga sêngôlinj yom pi inj, magoc inj ô njac si yom dom. ¹³ Goc Pailot ndac inj, “Am ngô yom nanj sêngôlinj pi am, me mba?” ¹⁴ Magoc Yisu ô yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj danj dom. Ma tu dinanj-nga Pailot hêdaê njandô.

¹⁵ Tôm yala honj, têtj ndoc lau Israel sêndê Mwasinj Pasowa-nga, nanj Pailot kêkuc lêtj danj bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac njac

gapocwalô-nga dan, dec in oc êngapwêc in su têtj nac. ¹⁶ Têtj ndoc dinan ngac dan ndôc gapocwalô. In ndê naé Barabas, ma lau honj sênjalê bu in ngac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinan bu, “Mac atac whin bu wahu asa sinj têtj mac? Barabas, me Yisu nanj sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pailot kêyalê bu lau dabunjsiga dau sem lêmunj Yisu nambwa, ma tu dinan-nga dec sêkêj Yisu têtj in. Bocdinan in gauc gêm bu êngapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gênj danj tiyham. Têtj n doc Pailot ndôc in ndê pônj êmatôc yom-nga, nanj in ndê awhê kêj yom têtj in bocdec bu, “Kôm gênj danj têtj ngac gitênj dinan dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi in, nanj kôm anej nalom jawapac nandô.”

²⁰ Magoc dabunjsiga atutu ti lau bata sêli lau nalom sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas sinj têtj nac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac nac tiyham, “Mac atac whin bu wahu ngac lu dec si asa sinj têtj mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” ²² Goc in ndac, “Bocdinan aô wakôm sake têtj Yisu nanj sêsam bu Kilisi?” Ma nac honj sêsôm bu, “Ndic in pi a gicso dau ndi.” ²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke?” Tigenj nac sêmbwêc atu, “Ndic in pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu nac oc sêsôc in ndê yom naju dom, ma nac sêli dau sa nandô. Bocdinan in kôc bu, ma

kêgwasi in amba yêc nac honj anjô-nga, ma sôm, “Gênj dec sip mac amam. Aô wawêkainj ngac dindac ndê dac ngagêyô wawhinj mac dom.” ²⁵ Ma lau honj sêsôm, “In ndê dac ngagêyô mej pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têtj nac, ma kêj Yisu têtj in ndê lau sinj-nga bu sêhi in namlac nandê, ma sêndic in ndu pi a gicso dau.

*Lau sinj-nga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Pailot ndê lau sinj-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu na-malac lôm si, goc sêta lau sinj-nga honj sêkac sa sêmej, ma sênghi in ahuc. ²⁸ Sêkôc in ndê njakwê balinj su, ma sêkêj in sôc njakwê kokoc balinj tôm kinj sêsôc. ²⁹ Ma sêwhê wac kêj ma sêkêj in unj gitôm sunsunj. Ma sêkêj a danj in gêm kôm yêc amba andô-nga gitôm kinj si tôc. Goc sêpônj haduc têtj in, ma sêsu in susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kinj dindac sa manj!” ³⁰ Sêhê gasôp pi in, ma sêkôc a dau su yêc in, ma sic in pi ngagôlônj tidim daêsam. ³¹ Sêsu in susu pacndê, goc sêkac njakwê dinan su, ma sêkêj in sôc dau ndê njakwê sa tiyham. Goc sêwê in sêsa malac Jerusalem namakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Têtj ndoc sêwê Yisu sêsa si, nanj sêtap ngac apa danj sa,

nañ meñ akêñ malac Sairin. Inj ndê ñaê Saimon. Ma sêkac inj bu êmbalañ Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma ñac si e sêhóc asê gameñ nañ sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu 'Gameñ Ñakêcyha-ñga.') ³⁴ Lau siñ-ñga sêkêñ bu ñamakic sip laclhu dañ whiñ wain, ma sêkêñ têtñ Yisu nôm. Inj kêsahê ma tec. ³⁵ Goc ñac sic inj pi a gicso dau. Ma tiñambu sêwhê inj ndê ñakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatiñ inj. ³⁷ Ma yom nañ lau bata Israel-ñga sêngôliñ pi inj, nañ sêto ma sêkêñ kalhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, "Ñgac dindéc inj Yisu, lau Israel-ñga si Kiñ."

³⁸ Têtñ bêc dinañ ñac sic ñgac kañ lu sêpi a gicso dau sêwhiñ Yisu, dañ kêgalêñ Yisu ndê andô-ñga, ma dañ kêgalêñ gasê-ñga. ³⁹ Lau nañ sêñsêlêñ si sêmeñ sêndahiñ ñasu ma sêtañ bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, "Am ñgac nañ sôm bu señ lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tõe. Am bu Anötö ndê Atu, nañ goc nem daôm si ma sip mweñ!" ⁴¹ Ma ñalêñ tigenñ dinañ dabuñsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhônñ yomsu ma lau bata señgec inj. ⁴² Ma sêsôm têtñ dau, "Inj gêm lau ñatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Inj lau Israel-ñga si Kiñ, a? Inj bu sip meñ akêñ a gicso dau meñ, dec yac oc dakêñ whiñ inj. ⁴³ Inj kêtñ whiñ Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whiñ

inj, dec oc nem inj si." ⁴⁴ Ma ñgac kañ lu nañ sic inj lu sêpi a gicso, nañ sêsôm yom kainñ tigenñ dinañ pi Yisu.

Yisu mbac ndu
(*Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

⁴⁵ Têtñ ac kac lhu, ñasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ñga. ⁴⁶ Ma têtñ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau danem kwi bu 'Aneñ Anötö, aneñ Anötö, tu sake-ñga am hu aõ siñ?') ⁴⁷ Lau nañ sêlhac sêmpinñ, nañ sêngô inj ñapep dom ma sêsôm, "Inj ta Elaija." ⁴⁸ Ma ñgac dañ kêtñ gi ma kêtñ sôwam dañ sip wain ñamakic, goc sô dôñ pi a baliñ dañ, ma puc pi Yisu whasuñ bu inj nôm. ⁴⁹ Ma lau ñatô sêsôm, "Hu inj siñ ma dalic. Elaija oc meñ nem inj sa, me mba?"

⁵⁰ Têtñ dinañ Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têtñ ndoc dinañ po baliñ nañ kêgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nañ dau kic gi lu, kalhac ñahô-ñga e gi têtñ ñapu-ñga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhô sêhóc kôc, ma lau dabuñ daêsam nañ sêmbac ndu su, nañ sêtisa sêmbô tali tiyham. ⁵³ Ñac sêsa akêñ sêhô sêmeñ, ma tiñambu têtñ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc malac dabuñ Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têtñ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têtñ ndoc ñgac bata siñ-ñga ti inj ndê lau nañ sêyob Yisu sêmbô, nañ sêlic tiyhô ti

gêñ honj dinanj, dec sêtoç dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Ngac dec inj Anötö Atu!”⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêñ honj dinanj. Nac lauwhê nanj sêñkuc Yisu akêñ gamenj Galili-nga sêmenj, ma sem akinj inj.⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo sêwhinj lauwhê dinanj.

Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasuj

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Lau nanj sêñkuc Yisu, nanj si danj inj ngac ti lêlôm nanj ndê ñaê Josep, ma inj menj akêñ malac Arimatiya. Têñ telha dinanj,⁵⁸ inj têtñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlañ. Pailot gôlôc ma kêñ yom têtñ inj ndê lau sinj-nga bu sêhu Yisu ndê ñamlañ sinj têtñ Josep.⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ñamlañ ma kêpanj si ña po ñawasi danj.⁶⁰ Ma inj kôc sa gi ma kêñ yêc inj dau ndê sêhò, nanj sêlêñ gwananj su yêc hoc ñalôm. Ma Josep kêpi hoc atu danj gi ndöc sê awha ahuc, goc kôlhö gi.⁶¹ Têtñ ndoc dinanj Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria, sêndöc sêhò ñamakê ma sêlic.

Lau sinj-nga sêyob sêhò

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtñ bêc nanj lau Israel sêmasanj dau tu Sabat-nga, ma têtñ ñagalanj sê dabunjsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêtñ Pailot si.⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom danj nanj ngac tasanj dau sôm têtñ ndoc inj

mbo tali. Inj sôm bu mbac ndu ma tinjambu bêc tö ñinga inj oc tisa tiyham.⁶⁴ Bocdinañ ndic atu lau bu sêyob sêhò e bêc tö ñinga su. Mboe inj ndê ngacsêñomi oc sêmenj ma sênem kanj inj ndê ñamlañ, ma sêsôm têtñ lau bu inj tisa su. Inj kêsau lau ma sôm bu inj Mesaya dau, magoc ñac bu sêkôm tasanj dau, oc hôc gêlêc tasanj nanj inj kôm ñamata-nga, nanj su.”⁶⁵ Goc Pailot sôm têtñ ñac, “Akôc lau sinj-nga sa andi, ma akêñ ñac sêyob sêhò ñannga.”⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nanj ti gatam sêhò-nga, nanj dôñ ñannga ña a ñakwi bu lau danj sêkac sa dom. Ma sêkêñ lau sinj-nga sêyob.

28

Yisu tisa

(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga menj gi su, ma têtñ wake ñabêc ñamata-nga, Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria sêti têtñ bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhò dau.² Têtñ ndoc dinanj tiyhö gêm atu, ma Pômdau ndê anjela danj sip akêñ undambê menj, ma kêpi hoc nanj ndöc sê awha ahuc, nanj su, goc pi gi ndöc ñahö.³ Inj ndê ñawasi pô gamenj gitôm sickac, ma inj ndê ñakwê sêp sambuc.⁴ Têtñ ndoc lau sinj-nga sêlic inj, nanj sêtoç dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê.⁵ Ma anjela dau sôm têtñ awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu amlu anjalê Yisu nanj sic inj ndu pi a gicso dau.⁶ Inj

mbo lec dom. In tisa su tòm in sôm gwanan su. Amen alic gameñ nan sêkên in yêc nan. ⁷ Goc ambu andi ñagahô, ma asôm têt in ndê ñgacsêñomi bu in tisa akên lau batê-ña su. Ma in oc muñ mac ndi mbo gameñ Galili-ña. Yêc dindê mac oc alic in. Kwahic dec aô gahoc yom dindêc asê têt amlu, ma amlu angô su.”

⁸ Têt ndoc dinan awhê lu dau sêlhô si bu sêkên ñawaê dau têt Yisu ndê ñgacsêñomi. Inlu si ti atac ñayham atu, magoc ñalôm lu-lu ma sêtôc dau. Sênti sêmbo señ, ⁹ ma ñagahô Yisu hoc dau asê têt inlu ma hê mwalêc inlu. Goc inlu sêtigasuc in ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc in sip gahi ma sêmpiñ in. ¹⁰ Goc Yisu sôm têt inlu, “Atôc daôm dom. Andi ma asôm têt aneñ asidôwai hoñ bu sêtêt Galili sêndi, ma ñac oc sêlic aô yêc dindê.”

Lau siñ-ña sêsôm Yisu tisa ñawaê

¹¹ Têt ndoc nan awhê lu dinan sêmbo señ, nan lau siñ-ña ñatô nan sêyob sêhô dau, nan sêmbu sêtêt Jerusalem si. Ma sêkên ñawaê têt dabuñsiga atu-tu, pi gêt hoñ nan sêlic. ¹² Goc lau dabuñsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasañ yom pi gêt dau. Ñac semlhi lau siñ-ña ña mone atu, ¹³ ma sêsôm têt ñac, “Mac asôm têt lau bu, ‘Têt ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma in ndê ñgacsêñomi sêmeñ, ma sem kan in ndê ñamlan.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ñgô bu mac ayêc

bêc, dec yac oc amasan yom awhiñ in, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinañ lau siñ-ña sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tòm lau bata Israel-ña sêsôm têt ñac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-ña ñalôm, ma lau ñatô sêsôm e meñ têt kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têt ñgacsêñomi

¹⁶ Têt ndoc dinan ñgacsêñomi 11 sêsa sêtêt lôc nan yêc gameñ Galili-ña si, gitôm Yisu sôm têt ñac muñ su. ¹⁷ Têt ndoc sêlic in, nan sêpôn haduc ma sêmpiñ in. Magoc ñac si lau ñatô atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ñac ma sôm, “Anötô kêt ñaclai têt aô pi gêt undambê ti nom-ña hoñ. ¹⁹ Bocdinañ atêt gameñ hoñ andi ma andôhôn lau e sêñyalê aô ma sêkên whiñ aô. Anku ñac anem Damba, Atu, ma Ñalau Dabuñ angô. ²⁰ Ma andôhôn ñac bu danja wambu yom hoñ nan aô gac atu mac. Ma anyalê pi ñandô bu aô oc wambo wawhiñ mac ñapan, e nom ñatêm pacndê.”

Mak ndê ɲawaê ɲayham Yom whê ɲawaê ɲayham dindéc sa-ɲga

Mak in Yisu ndê ɲgacsêɲomi 12 si daɲ dom, magoc in tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêɲ hoɲ naɲ Yisu kôm têɲ ndoc dinaɲ. Tiɲambu Mak kêsêlêɲ whiɲ Pita têɲ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ɲawaê ɲayham pi Yisu kêkuc mêtê naɲ Pita gêm. Lau ɲatô gauc gêm bu yom naɲ Mak to yêc 14:51-52 naɲ hêganôɲ in dau. Tiɲambu in gêm Poł lu Banabas sa tu inlu si gwelen-ɲga. Alic yom ɲatô pi in yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gwelen naɲ Yisu kôm, magoc yom daêsam naɲ Yisu sôm tu bu êndôhônɲ lau-ɲga, naɲ in to dom.

*Jon kêmasaɲ Yisu ndê senj
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)*

¹ Yom dindéc gic hu ɲawaê ɲayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Muɲ-ɲga, propet daɲ to yom naɲ Anötö sôm têɲ in ndê Atu bocdec bu:

Aô wakêɲ aneɲ ɲgac aheɲ-ɲga muɲ am. In oc êmasaɲ am nem senj. [Mal 3:1]

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ɲgac aheɲ-ɲga dau bocdec bu:

³ ɲamalac daɲ ta yom mbo gameɲ sawa bocdec bu, 'Amasaɲ Pômdau ndê senj tisolop. Amasaɲ nem ɲalôm bu akôc in sa.' [Ais 40:3]

⁴ Yom dau ɲandô sa pi Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga, naɲ tiɲambu hóc asê ma gêm mêtê mbo gameɲ sawa. In sôm têɲ lau bu sêliɲ saɲgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ɲalôm kwi ma sêhu mêtê sac siɲ, dec Anötö oc suc ɲac si sac kwi. ⁵ Lau daêsam akêɲ malac Jerusalem, ma akêɲ malac hoɲ yêc gameɲ Judia-ɲga, sêsa sêtêɲ Jon si. ɲac sêhoc si sac asê, ma in kêku ɲac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ɲakwê naɲ sêmasaɲ ɲa kamel ɲamlichu, ma kic piɲkap yêc in ɲampêbalê. Ma in gêɲ gêɲ bambaliɲ gitôm wakô ma lêp. ⁷ In gêm mêtê ma sôm têɲ lau bocdec bu, "ɲgac daɲ oc meɲ êɲkuc aô, naɲ ndê ɲaclai hóc gêlêc aô neɲ su. Aô ɲgac ɲambwa dec gitôm dom bu wati in ndê ɲgac akiɲ naɲ pônɲ sic ma kêgapwêc in ndê atapa ɲawalô. ⁸ Aô kaku mac ɲa bu ɲambwa, tigeɲ in oc êɲku mac ɲa ɲalau Dabuɲ."

*Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22;
Jon 1:32-34)*

⁹ Têɲ têm dinaɲ Yisu meɲ akêɲ malac Nasaret yêc gameɲ Galili-ɲga, ma hóc asê Jon. Ma Jon kêku in yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têɲ ndoc Yisu pi akêɲ bu meɲ, in gêlic undambê kac sa, ma ɲalau

Dabuŋ gêm balusi anğô, ma sip têtŋ iŋ meŋ. ¹¹ Goc awha daŋ sa akêtŋ undambê, naŋ sôm, “Aô Atuŋgac atac whiŋ-ŋga am. Aô gatisambuc am ŋandô.”

Sadaŋ kêsahê Yisu
(*Mat 4:1-11; Luk 4:1-13*)

¹² Dinaŋ su, goc Ŋalau wê Yisu sa gameŋ sawa gi, ma iŋ mbo tawasê. ¹³ Tôm bêc 40 iŋ mbo gameŋ sawa, ma Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ. Iŋ mbo whiŋ bôc gameŋ sawa-ŋga, ma aŋela sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu iŋ ndê gwelen

¹⁴ Tiŋambu †Herod kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndôc gapoc-walô. Têtŋ têtŋ dinaŋ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötô ndê ŋawaê ŋayham asê têtŋ lau yêc gameŋ Galili-ŋga. ¹⁵ Iŋ sôm, “Têtŋ naŋ Anötô kêyalŋ sa, naŋ meŋ sa su. †Anötô ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem nem ŋalôm kwi, ma akêtŋ whiŋ Anötô ndê ŋawaê ŋayham.”

Yisu mbwêc lauŋgac hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga
(*Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42*)

¹⁶ Têtŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugictoŋ Galili ŋamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Iŋlu ŋgac lu sêkôc i-ŋga, ma sem gwelen sêkêŋ wasaŋ sip bu sêmbo. ¹⁷ Ma Yisu sôm têtŋ iŋlu, “Amlu ameniŋ aŋkuc aô, ma aô wakêtŋ amlu ahê ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aô, tôm naŋ kwahic dec amlu ahê

i.” ¹⁸ Ma ŋagahô iŋlu sêtec si wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.

¹⁹ Iŋ kêsêlêŋ ŋasawa sauŋ, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndôc waŋ daŋ ma sêmasaŋ si wasaŋ naŋ kic. ²⁰ Yisu mbwêc iŋlu bu sêmeŋ sêŋkuc iŋ, goc sêhu damba Sebedi ti lau naŋ sêkôm gwelen sêwhiŋ iŋ, naŋ siŋ sêmbo waŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kêtôhôn lau ma soc ŋalau sac yêc malac Kapenaom
(*Luk 4:31-37*)

²¹ Yisu kôc lau hale dinaŋ ma sêŋsêlêŋ sêtêŋ malac Kapenaom si. Sêhôt asê têtŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, ma Yisu sôt †lôm wê-ŋga gi, ma gic hu kêtôhôn lau. ²² Ma lau Kapenaom-ŋga sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga, bu iŋ kêtôhôn ŋac gitôm kêtôhônwaga ti ŋaclai atu, hôt gêlêc lau Israel si †kêtôhônwaga yomsu-ŋga hoŋ su.

²³ Ŋgac daŋ ndôc lôm wê-ŋga dinaŋ, naŋ ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm. Iŋ ta yom bocdec bu, ²⁴ “Ei! Yisu Nasaret-ŋga. Aô kayalê am, am ŋgac dabuŋ naŋ Anötô kêkiŋ. Am bu kôm sake têtŋ yac? Am mwen bu seŋ yac su, a?” ²⁵ Magoc Yisu hec yom ŋalau sac ma sôm, “Am mamaŋ ma hu iŋ siŋ!” ²⁶ Goc ŋalau sac kêmwanaŋ ŋgac dau ti ŋaŋga ma hu iŋ siŋ ti mbwêc atu.

²⁷ Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Gêŋ bocke dec? Iŋ kêtôhôn yac ŋa lêtŋ wakuc ma ti ŋaclai

atu. Ma inj kôc ñaclai pi ñalau sac whin, bu inj kên yatu ñac, ma sêsôc inj ndê yom ñapu.”
 28 Ma tinjambu lau sic minj yom pi gên dau, e ñagahô enj inj ndê waê gêm gameñ Galili-ña hoñ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 Ñac sêhu lôm wê-ña dinañ sinj, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtên injlu si andu si. 30 Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê ma yêc andu dau ñalôm, ma lau sêkên ñawaê têtj Yisu. 31 Bocdinañ Yisu têtj inj gi, kêm inj sip amba ma keñ inj sa. Ma gêmbac hu awê dau sinj, ma inj gêm akinj ñac.

32 Têtj telha dinañ têtj ndoc ac gi sip, nañ lau malac-ña sêhoñ lau gêmbac daêsam ti lau nañ ñalau sac sêmbo si ñalôm, ma sêkôc ñac sêtên Yisu sêmeñ.* 33 Lau malac-ña hoñ sêkac dau sa, sêmbo andu dau ñamakê. 34 Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinañ sa, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau. Tigenj inj kên yao ñalau sac bu sêsôm inj asê dom, ñahu bu ñac sênyalê bu inj †Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sinj

(Luk 4:42-44)

35 Têtj ñagalañsê ac pi meñ su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau sinj. Inj sa gi bu

mbo tawasê ma teñ mbec. 36 Saimon ma lau ñatô nañ sêwhin inj, nañ sêsa si bu sêñsalê inj. 37 Ma têtj ndoc sêtap inj sa, nañ sêsôm têtj inj bu, “Lau hoñ sêñsalê am.” 38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aô oc wambo malac tigenj dinañ dom. Dalhô datêtj malac nañ sêyêc gameñ ñamakê-ña dandi, bu wanem mêtê wambo dinañ. Tu gwelenj dinañ-ña dec aô gameñ.”

39 Ma tinjambu inj kêsêlênj golom-golom malac hoñ yêc gameñ Galili-ña. Inj gêm mêtê mbo lau si lôm wê-ña, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi ñayham sa

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têtj bêc dañ, ñgac ti gêmbac †leprasi dañ têtj Yisu gi. Inj pônj haduc ma teñ Yisu bu nem inj sa. Inj sôm, “Am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa.” 41 Yisu tawalô inj, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasêc inj, ma sôm, “Aô atac whin, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.” 42 Ma ñagahô enj gêmbac dau hu inj sinj, ma inj ndê ñamlic ñawasi sa. 43-44 Goc Yisu kêkinj inj têtj †dabuñ-siga gi, ma sôm ti ñañga têtj inj, “Am ñgô! Gêñ nañ kwahic dec hôc asê am, nañ sôm asê têtj lau dañ dom. Tigenj têtj dabuñsiga

* 1:32: Lau Israel si yomsu Sabat-ña gic yao lau bu sêñsêlênj senj baliñ me sêkôm gwelenj têtj bêc Sabat-ña dom. Magoc bêc Sabat-ña ña-yao pacndê têtj ndoc ac gi sip. Tu dinañ-ña dec lau sêhônj e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtênj Yisu si.

ndi, ma tôc daôm têtj inj bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêtj da tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôc yomsu nan Moses kêtj têtj yac. Ma ñalên dinan lau honj oc sênjyalê bu am ñamlic ñayham sa.”⁴⁵ Ma ñgac dau sa gi ma gic miñ pi gêtj dau e yom dau tiapa. Tu dinan-nga lau honj takwê Yisu, dec inj tec bu sôc malac danj yêc lhu. Inj mbo gameñ ñamakê-nga, magoc lau akêtj gameñ honj sêwê sêtêtj inj si ñapanj.

2

Yisu kôm ñgac bôlinj danj ñayham sa

(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

¹ Bêc ñatô ginja su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-nga sênjgô ñawaê bu inj mbu meñ ndôc andu danj. ² Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ñac. Lau daêsam andô sêkac sa e ñasawa mba yêc andu ñalôm ma yêc ñasactô bocdinañ. ³ Ma launçac hale sêmbalanj ñgac bôlinj danj yêc sac danj sêmeñ, ma bu sêtêtj Yisu sêndi. ⁴ Magoc lau daêsam dinan sem gameñ ahuc, ma tu dinan-nga dec ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasañ ñalasê danj yêc gameñ nan Yisu kalhac, nan ñahô-nga. Goc sênjwhañ sac ti ñgac bôlinj sip têtj Yisu gi. ⁵ Yisu gêlic gêtj dinan ma kêtjalê bu ñac sêkêtj whinj inj, goc sôm têtj ñgac bôlinj, “Aneñ balê, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Têtj ndoc dinan kêtjôhônjwaga yomsu-nga ñatô sêndôc andu dau. Sênjgô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ñac si ñalôm, ⁷ “Anôtô tigenj gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ñgac dindê sôm yom kainj dinan? Inj ndê yom sac sambuc.” ⁸ Yisu kêtjalê ñagahô bu ñac gauc gêm yom bocdinañ, dec inj sôm têtj ñac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom bocdinañ? ⁹ Mac akêtj whinj dom bu aneñ ñaclai yêc bu wasôm têtj ñgac bôlinj dindêc bu wasuc inj ndê sac kwi. Bocdinañ aô wasôm têtj inj, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêtj.’ ¹⁰ Ma têtj têm mac alic aneñ yom dau ñandô sa, dec anjyalê bu Anôtô kêtj ñaclai têtj †Ñamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ñamalac si sac kwi whinj.” Goc Yisu sôm têtj ñgac bôlinj, ¹¹ “Aô wasôm têtj am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têtj nem andu ndi.” ¹² Ma ñgac dau tisa yêc lau honj anjgô-nga, kôc ndê mbô sa ma kôlhô gi. Gêtj dau kôm lau honj sêhêdaê ñandô. Sêmpiñ Anôtô ma sêsôm, “Gêtj kainj dindêc, yac alic danj su dom.”

Yisu kêtjalêm Liwai bu ênjuc inj

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictonj ñamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sênjuc inj, ma inj kêtjôhônj ñac. ¹⁴ Ma tinjambu inj kêtjêlêtj gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atunçac ndôc ndê mala kôc takis-nga. Goc Yisu sôm têtj inj, “Êmkuc aô.” Ma Liwai tisa ma kêtjuc inj.

asam su, me? Têñ ndoc nan Abiata in †dabuñsiga ñamata-nga, nan Dawid ti lau nan sêwhin in, nan sêpônda dau ma gêñ yô ñac. Goc Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma gêñ bolom dabuñ nan lau sêkêñ ti da, nan Moses kên yao bu lau dabuñsiga tawasê oc sêner. Ma in kên têñ lau nan sêmbo sêwhin in, ma ñac sen. Magoc lau dan sêngôlin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgîl yomsu lec dom.”

²⁷ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Bocdinañ akôc gauc ñapep pi yomsu. Anötö kên bêc Sabat-nga bu nem ñamalac sa. In kên ñamalac tu bêc Sabat-nga dom. ²⁸ Ñamalac ndê Atu in gêñ hon ñadau, ma in Pômdau Sabat-nga whin.”

3

Yisu kôm ñac amba balê ñayham sa têñ bêc Sabat-nga (Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Têñ bêc dan tiyham Yisu sôc lôm wê-nga gi. Ma ñac amba tibalê dan ndôc. ² Palêsai ñatô sêñsalê yom bu sêngôlin pi Yisu, dec sêtip in ñapep bu mboe in oc kôm ñac dau ñayham sa têñ bêc Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu in kêgîl yomsu Sabat-nga. ³ Yisu sôm têñ ñac nan amba tibalê, “Tisa, ma lhac ñalhu whin aô.” ⁴ Dec in ndac lau hon bocdec bu, “Gêñ bocke oc êngîl yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têñ lau, me dakôm sac têñ lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” Magoc ñac hon

sem dôñ. ⁵ In tahê ñac ma tac ñandê sa, ma ñalôm ñawapac tu ñac si ñalôm ñadandi-nga. Goc in sôm têñ ñac dau, “Êmatôc amam.” Ma ñac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

⁶ Têñ dinañ lau Palêsai sêhu lôm wê-nga dau sin ma sêsa si. Ma ñac sêndôc sêwhin lau Israel-nga nan tac whin Herod ma lau Rom-nga si gôlin, ma ñac hon sêkôc gauc pi lêñ sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu kêdôhôn lau ma kôm gêmbac ñayham sa (Luk 6:17-19)

⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêtêñ bugictoñ si, ma lau daêsam sêñkuc ñac. Ñac lau akêñ gameñ Galili-nga ma gameñ Judia-nga, ⁸ ma akêñ malac Jerusalem ma akêñ gameñ Judia ma Idumia-nga ma akêñ Bu Jordan ñadanga, ma akêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ. Lau daêsam dinañ sêngô ñawaê pi gêñ nan Yisu kôm, dec sêsa sêtêñ in si.

⁹ Yisu gêlic lau ton atu nan bu sêngapiñ in sa, dec sôm têñ ndê ñgacsêñomi bu sêmasañ wan saun dan tu in pi ndi ndôc-nga. ¹⁰ In sôm yom dinañ ñahu bu in kôm lau gêmbac daêsam ñayham sa su e lau daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasac in. ¹¹ Ma têñ ndoc lau ti ñalau sac sêlic in, nan sêhu dau sêyêc in anğô-nga, ma ñalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.” ¹² Tigen Yisu kên gic yao ñanga bu sêsôm in ñahu asê dom.

Yisu kêyalinŋ ngacsêŋomi 12 sa
(*Mat 10:1-4; Luk 6:12-16*)

¹³ Tinambu Yisu pi lôc dan gi ma mbwêc lau nanŋ inŋ atac whinŋ, nanŋ sêtêŋ inŋ sêmenŋ. ¹⁴ Goc inŋ kêyalinŋ ŋac si lau 12 sa, ma sam ŋac bu †Aposel, bu ŋac oc sêmbô sêwhinŋ inŋ, ma inŋ oc kêŋ ŋac sêsa sêndi bu sênem mêtê. ¹⁵ Ma inŋ kêŋ ŋaclai têtŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 nanŋ Yisu kêyalinŋ ŋac sa, nanŋ bocdec: Saimon (nanŋ inŋ sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu nanŋ Yisu sam bu ‘wapap atui’), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (nanŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot’), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, ŋac nanŋ tinambu hoc Yisu asê.

Lau sêŋgihi Yisu ahuc ŋapanŋ

²⁰ Yisu sôc andu danŋ gi, magoc lau tonŋ atu sêsap inŋ dôŋ ŋapanŋ e ŋasawa mba bu inŋ ti ndê ŋac-sêŋomi sênenŋ gêtŋ. ²¹ Gêtŋ dau ŋawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ŋac sêsôm, “Inŋ ndê gauc tisac.” Bocdinaŋ dec sêtêŋ inŋ si bu sêkôc inŋ sa ndi.

Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(*Mat 12:22-32; Luk 11:14-22*)

²² Têtŋ têtŋ dinaŋ kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga ŋatô sêmenŋ akêŋ Jerusalem ma sêŋgôlinŋ yom pi Yisu bocdec bu, “Ŋalau sac si ŋadau †Belsebal gêm gôlinŋ inŋ, ma kêŋ ŋaclai têtŋ inŋ bu soc ŋalau sac su.” ²³ Goc Yisu mbwêc ŋac sêtigasuc inŋ, ma ô ŋac si yom ŋa yom gôlinŋ danŋ

bocdec bu, “Bocke ma Sadanŋ oc soc Sadanŋ? ²⁴ Gôlinŋwaga danŋ ndê lau bu sêkêŋ kisa dau, dec inŋ ndê gôlinŋ oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac danŋ bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac ŋanŋa dom. ²⁶ Ma Sadanŋ bu kêŋ kisa têtŋ dau ma whê dau kôc, dec inŋ oc lhac ŋanŋa dom, inŋ ndê ŋaclai oc pacndê. ²⁷ Anŋô! Sadanŋ inŋ gitôm ŋac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc ŋac ti licwalô atu danŋ ndê andu bu tanŋaho inŋ ndê gêtŋ, nanŋ gêtŋ ŋamata-ŋga dasô inŋ dôŋ, goc tanŋaho inŋ ndê gêtŋ.

²⁸ “Yomandô aô wasôm têtŋ mac. Ŋamalac nanŋ kac ndê ŋalôm kwi ma hu ndê sac sinŋ, nanŋ Anôtô oc suc inŋ ndê sac ti yom sac-sac honŋ kwi. ²⁹ Tigenŋ ŋamalac danŋ bu sôm yom sac pi Ŋalau Dabuŋ, nanŋ Anôtô oc suc inŋ ndê sac kwi dom andô. Inŋ kôm gêtŋ sac sambuc, ma inŋ ndê giso oc yêc ŋapanŋ.”

³⁰ Yom honŋ dinaŋ Yisu sôm, ŋahu bu ŋac sêsôm bu ŋalau sac danŋ mbo inŋ ŋalôm.

Yisu dinda ti asii

(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹ Têtŋ têtŋ dinaŋ Yisu dinda ti ndê asii sêhôt asê andu dau. Sêlhac awê ma sêŋkinŋ ŋamalac danŋ sôc gi bu kôc inŋ sa sa menŋ. ³² Lau daêsam nanŋ sêndôc sêŋgihi Yisu ahuc, nanŋ sêsôm têtŋ inŋ bu, “Am dinam ti nem asimi dec sêmenŋ sêlhac awê ma sêndac am.” ³³ Goc inŋ ndac ŋac, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi nanŋ asa?” ³⁴ Ma inŋ tahê lau nanŋ sêndôc sêŋgihi inŋ ahuc, ma sôm, “Aneŋ dinaŋ

ti asiŋi dau dindec. ³⁵ Bu lau naŋ daŋga wambu Anötö ndê yom, naŋ ŋac sêti aö asiŋi ti luŋwêi ma dinaŋi.”

4

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê

(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)

¹ Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugicton ŋamakê, ma gic hu kêdôhôn lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmen e ti ton atu andô. Tu dinaŋ-ŋga iŋ pi waŋ daŋ gi poc bugicton kêpiŋ baö, ma lau daêsam dinaŋ sêlhac baö.

² Yisu sôm yom gôliŋ daêsam bu êndôhôn lau dinaŋ. Iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têtŋ ŋac bocdec bu, ³ “Anŋô! Ngac daŋ sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc iŋ ndê ôm. ⁴ Têtŋ ndoc iŋ kêbalip gêtŋ dau, naŋ ŋawhê ŋatô sêpen sêsip sen, ma mbac sêsip sêmen ma sen su. ⁵ Ma ŋawhê ŋatô sêpen sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ nom ŋagec sac hoc ŋahô ŋambwa. Ŋawhê dau sêsip nom ŋalôm gacgen si dom, dec sêpo sêpi sêmen ŋagahô. ⁶ Tigen tiŋambu ac pec ŋagatôm ma gêm bôliŋ. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu ŋawakac sip ndi-ŋga. ⁷ Ma wit ŋawhê ŋatô sêpen sêsip kwan ti ŋakwa ŋalôm, ma kwan lu wit sêpi sêwhiŋ dau e kwan yan wit ndu ma gêm ŋandô daŋ dom. ⁸ Ma wit ŋawhê ŋatô sêpen sêsip nom ŋayham, ma tiŋambu sem ŋandô daêsam, ŋatô sem ŋandô 30, ŋatô sem ŋandô 60, ma ŋatô sem ŋandô 100.”

⁹ Goc Yisu sôm, “Asa bu daŋga-sun yêc, naŋ ŋgô anen yom.”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa

(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

¹⁰ Tiŋambu lau daêsam sêmbo dom, ma lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, ti ŋgacsêŋomi 12 sêndac Yisu pi yom gôliŋ dau ŋahu. ¹¹ Ma iŋ whê sa têtŋ ŋac bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ ŋalêtŋ ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa bu anyalê ŋahu dau, magoc lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋalôm dom, naŋ wasôm yom têtŋ ŋac ŋa yom gôliŋ ŋambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kainŋ dinaŋ, naŋ yêc bocdec bu:

Ŋac sêlic gêtŋ naŋ aö gakôm, naŋ ŋapaŋ, magoc ŋac si gauc sa dom. Ma ŋac sêŋgô anen yom ŋapaŋ, magoc sêŋyalê ŋahu dom.

Ŋac bu sêŋyalê, dec oc tôm bu sênem dau kwi, ma Anötö oc suc ŋac si sac kwi.” *[Ais 6:9-10]*

¹³ Goc Yisu sôm têtŋ ŋac, “Bocke dec mac anyalê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu dom? Bocdinaŋ ŋalêtŋ bocke mac oc anyalê yom gôliŋ ŋatô ŋahu? ¹⁴ Anŋô! Yom pi ŋgac naŋ kêbalip wit ŋawhê, naŋ hêganônŋ ŋgac naŋ hoc Anötö ndê yom asê. ¹⁵ Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpen sêsip sen, naŋ hêganônŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc ŋagahô Sadaŋ men ma kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm. ¹⁶ Ma wit ŋawhê naŋ sêpen sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ

hêganôn lau nan sêngô A nôtô ndê yom ma sêkôc sa ñagahô ti atac ñayham. ¹⁷ Tigen tôm wit nan ñawakac mbasi, nan lau dau sêlhac ñasawa baliñ dom. Têñ ndoc sêtap ñawapac sa, me lau sêkêñ kisa ñac tu Anötô ndê yom-nga, nan sêhu si sêkêñ whiñ siñ ñagahô eñ. ¹⁸ Ma wit ñawhê nan sêpeñ sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, nan hêganôn lau nan sêngô Anötô ndê yom, ¹⁹ tigen sêhêgo dau pi gêñ nom-nga kêlêc, ma lêñ atac whiñ mone ti wapa nom-nga hê ñac si gauc ñapan e kôm Anötô ndê yom ahuc, ma ñandô mbasi. ²⁰ Ma wit ñawhê nan sêpeñ sêsip nom ñayham, ma sem ñandô 30, me 60, me 100, nan hêganôn lau nan sêngô Anötô ndê yom, sêkôc sa e tidôn, ma sem ñandô daêsam.”

*Dasiñ lam ñawê kwi dom
(Luk 8:16-18)*

²¹ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Lam in gêñ pô gameñ-nga, ma bocdinañ yac tanjatôc ña suc ahuc me dasiñ kwi sôc sasac ñapu dom. Mba! Tanñin êngalêñ ñalhu bu ñawê pô gameñ. ²² Ma ñalêñ tigen, yom nan yêc siñ dau me ñahu sip ñalôm gi, nan oc meñ sa tiawê. ²³ Asa nan dangasuñ bu yêc, nan ñgô.”

²⁴ Ma in gic têku yom ma sôm, “Akôc gauc ñapep pi Anötô ndê yom nan mac anjô. Mac bu atac whiñ bu anjalê ñahu, dec Anötô oc kêñ gauc têñ mac, ma in oc kôm mac nem gauc êñsôwec tiatu. ²⁵ Bu asa nan kôc Anötô ndê

yom sa sip ndê ñalôm e tidôn, nan Anötô oc kêñ gauc têñ in êñlêc. Magoc asa nan kôc sa tidôn dom, nan Anötô oc kôc in ndê yom hoñ su yêc in.”

*Yom gôliñ pi gêñ ñawhê nan
po pi meñ*

²⁶ Ma Yisu sôm, “Ñalêñ nan Anötô ndê gôliñ kêsôwec, nan gitôm gêñ ñawhê nan ñamalac dan sô sip ndê ôm. ²⁷ Ma tiñambu in yêc bêc ôbwêc ma tisa têñ acsalô, ma ñawhê dau po pi meñ. Magoc ñamalac dau kêyalê ñalêñ dom. ²⁸ Têñ ñamata-nga ñawhê dau hôc nom kôc ma ñagatôm pi meñ, malô goc ñamlha sa ma tiñambu gêm ñandô. ²⁹ Magoc têñ ndoc gêñ ñandô dau tilôwê in oc ndic su, bu bêc sêhoñ gêñ ñandô sa-nga meñ sa.”

*Yom gôliñ pi gêñ ñawhê saun
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom gôliñ bocke tu bu wawhê ñalêñ nan Anötô ndê gôliñ kêsôwec, nan sa? Aô wanem dôhôn pi gêñ sake bu wawhê sa? ³¹ Anötô ndê gôliñ gitôm gêñ ñawhê saun andô dan nan dasô sip nom, gitôm a soc ñawhê. ³² Gêñ dau gêñ saun andô, tigen yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hôc gêlêc gêñ ôm-nga hoñ su. Ma ñasañgac oc sêhê baliñ e mbac lôlôc-nga sêmeñ sêhé si ñaic yêc ayuñ ñayham dau.”

³³ Yom gôliñ kaiñ dinañ Yisu sôm têñ lau ñapan. In kêdôhôn ñac tôm ñac si gauc. ³⁴ Yom hoñ nan in sôm têñ ñac, nan in sôm ña yom gôliñ.

Ma têtj têtj nanj inj ti ndê ngacsêñomi sêmbo tawasê, nanj inj whê gêñ honj sa têtj ñac.

Yisu kôm bu ñamponj timalô (Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Têtj acsalô dinanj kêpiñ bu ñasec sa, nanj Yisu sôm têtj inj ndê ngacsêñomi, “Yac dalhõ, dapi bugictonj ñadañga dandi.” ³⁶ Goc sêhu lau tonj atu dinanj sinj ma sêkõc Yisu whiñ ñac sêpi wanj danj ma sêlhõ si. Ma wanj ñatõ sêlac sêwhiñ. ³⁷ Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponj sa gic sip wanj e kêpiñ bu wanj pac. ³⁸ Magoc Yisu tenj gwalim ma yêc bêc yêc wanjku-ñga. Ngacsêñomi sêuj inj sa, ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandinanj, a?” ³⁹ Goc inj tisa, ma sôm yom ñañga têtj mbu ti bu ñamponj bocdec bu, “Nanj gitôm! Timalô!” Goc mbu timalô ma gameñ ñañej sa. ⁴⁰ Ma inj sôm têtj ñac bu, “Tu sake-ñga mac atõc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêñ whiñ aõ dom, a?” ⁴¹ Magoc ñac sêsõ ti sêtõc dau ñandõ ma sêndac dandi, “Inj asa dec? Gêñ honj sêsõc inj ndê yom ñapu, ma mbu ti bu ñamponj sêwhiñ!”

5

Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhõc asê Bugictonj Galili-ñga ñadañga têtj gameñ ac pi-ñga, ma sêsõc baõ yêc lau Gerasa-ñga si gameñ. ² Sêpi baõ si, ma

ñgac danj nanj ñalau sac mbo inj ndê ñalôm, nanj sa akêñ òm sêhõ-ñga ma têtj Yisu gi. ³ Inj ñgac dau êlêmê ndõc òm sêhõ-ñga, ma têtj daêsam lau sêñsahê bu sêsõ inj dõñ ña wac me ña sen, magoc gitôm dom. ⁴ Têtj daêsam sêsõ inj amba ti gahi dõñ ña sen, magoc inj hê sen kic ma senj gapocwalõ gahi-ñga su. Lau danj sêtôm dom bu sêkôm inj timalô. ⁵ Têtj acsalô ti ôbwêc, inj mbo òm sêhõ-ñga ti gameñ ñabaõ, ma tanj asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau ñamlic tisac.

⁶ Têtj têtj dinanj inj gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêti gi ma pônj haduc yêc inj anjõ-ñga. ⁷⁻⁸ Ma Yisu sôm têtj inj, “Ñalau sac, am hu ñgac dinanj sinj.” Dec ñalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anõtõ Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu, am bu kôm sake têtj aõ? Tu Anõtõ ndê ñaê-ñga, aõ watenj am bu kôm aõ ñayom dom.” ⁹ Goc Yisu ndac inj, “Am nem ñaê asa?” Ma ñalau sac ô yom ma sôm, “Aneñ ñaê ‘Tonj Atu,’ bu yac ñalau daêsam.” ¹⁰ Ma ñalau dau tenj Yisu tidim daêsam, bu soc ñac su yêc gameñ dinanj dom.

¹¹ Têtj têtj dinanj bõc tonj atu senj gêñ sêmbo lôc ñapu yêc gameñ dinanj. ¹² Goc ñalau sac sêtenj Yisu ma sêsôm, “Êmkinj yac atêñ bõc dindê andi, bu yac asõc bõc si ñalôm.” ¹³ Yisu gôlõc goc ñalau sac sêhu ñgac dinanj sinj, ma sêsõc bõc ñalôm si. Goc bõc honj sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugictonj e bu kô ñac sêmbac ndu. Bõc dau tonj atu, ñanamba gitôm

2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-nga sênti si, ma sic miñ yom dinañ têtj lau nañ sêmbo malac atu ti gameñ ñamakê-nga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêtj nañ Yisu kôm. ¹⁵ Sêhóc asê in ma sêlic ñgac nañ Yisu soc ñalau sac toñ atu dinañ su yêc in, nañ ndóc ti gauc ñawa ma sôc ñakwê, dec ñac sêtöc dau. ¹⁶ Ma lau nañ sêlic gêtj dau, nañ sic miñ pi gêtj nañ Yisu kôm têtj ñgac ti ñalau sac, ma têtj bôc. ¹⁷ Goc lau gameñ dinañ-nga sêteñ Yisu ñaŋga bu hu ñac si gameñ siñ.

¹⁸ Têtj ndoc Yisu bu pi wañ ndi, nañ ñgac nañ in soc ñalau sac su yêc in, nañ teñ in ñaŋga bu whiñ in ndi. ¹⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têtj nem lau ndi, ma ndic miñ têtj ñac pi ñalêñ nañ Pômdau tawalô am, ma pi gêtj hoñ nañ in kôm têtj am.” ²⁰ Goc ñgac dau kôlhô gi, ma kêgihi gameñ nañ sêsam bu Dekapolis,* ma gic miñ yom pi gêtj atu nañ Yisu kôm têtj in. Ma lau hoñ sêhêdaê.

Yisu kôm awhê lu ñayham sa (Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Yisu ti ndê ñgacsênomi sêpi wañ ma sêmbu sêpi bug-icton ñadañga si. Ma têtj ndoc in sip baö gi, nañ lau toñ atu sêkac sa e sêñgihi in ahuc. ²² Ma ñgac dañ ñaê Jairas, nañ yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc gameñ dinañ, nañ meñ hóc asê. In gêlic Yisu goc hu dau sip nom yêc in gahi-nga. ²³ Ma in teñ

in ñaŋga bocdec bu, “Aneñ bawhê sauñ gêmbac atu kêpin bu oc mbac ndu. Aö tac whiñ bu am mweñ, kêñ amam sac in tu bu in mbac ndu dom, ma ñayham sa tiyham.” ²⁴ Goc Yisu whiñ in gi.

Yisu kêsêlêñ mbo, ma lau daêsam sêñkuc in ma sêñgihi in ahuc. ²⁵ Lau toñ dinañ si dañ in awhê nañ gêm dac ñapañ tôm yala 12. ²⁶ In kêsâlê dokta daêsam bu sênem in sa, ma gêmlihi ñac e in ndê mone hoñ pacndê. Magoc ñac sêtôm dom bu sênem in sa. In hóc ñandê atu tu ñac-nga, ma gêmbac dau hóc gêlêc su. ²⁷⁻²⁸ Awhê dau ngô Yisu ñawaê su, dec gauc gêm têtj dau bu, “Aö bu wamasec in ndê ñakwê, dec oc kôm aö ñayham sa.” Tu dinañ-nga in kêsêlêñ yêc lau toñ atu ñalôm kêkuc in, ma kêmasec in ndê ñakwê. ²⁹ Ma ñagahô eñ in ndê dac sa tiyham dom, ma in kêsahê bu in ndê gêmbac pacndê su.

³⁰ Yisu kêyalê bu ñaclai sa yêc in, goc ñagahô in kac dau kwi yêc lau toñ atu ñalôm ma ndac, “Asa kêmasec aö neñ ñakwê?” ³¹ Magoc in ndê ñgacsênomi sêo yom ma sêsôm, “Lic lau daêsam dindêc s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu ñac si asa kêmasec am?” ³² Magoc Yisu taso lau hoñ, ma kêsâlê ñamalac nañ kôm gêtj dau. ³³ Awhê dau kêyalê bu in ñayham sa su, dec têtj Yisu gi ma pôn haduc yêc

* **5:20:** Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu ‘malac amanlu.’ Malac amanlu dinañ sêyêc Bugicton Galili-nga ñagameñ têtj ac pi-nga.

inŋ anŋô-ŋga. Inŋ tōc dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêŋ nanŋ inŋ kôm. ³⁴ Goc Yisu sôm tenŋ inŋ, “O aneŋ bawhê, am nem kêŋ whinŋ aō dec kôm am ŋayham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem ŋawapac pacndê su.”

³⁵ Yisu sôm yom dinanŋ mbo, ma lau ŋatô sêmeŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sêsôm têtŋ inŋ, “Am atôm wê mbac ndu su. Tu sake-ŋga am bu kêŋ ŋawapac têtŋ Kêdôhônŋ-waga? Sôm têtŋ inŋ bu meŋ dom.” ³⁶ Tigenŋ Yisu hêgo dau tu ŋac si yom-ŋga dom, ma sôm têtŋ Jairas, “Tōc daôm dom, kêŋ whinŋ.” ³⁷ Goc Yisu kalhac lau honŋ ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhinŋ Jairas si. ³⁸ Sêŋsêlêŋ si e sêhōc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ŋanta atu, ŋac sêhu daŋgibo asê ma sêtaŋ. ³⁹ Goc inŋ sôc gi ma ndac ŋac, “Mac akôm ŋanta ti daŋgibo atu dindec tu sake-ŋga? Bawhê dau mbac ndu dom, inŋ yêc bêtŋ nanŋ yêc.” ⁴⁰ Magoc ŋac sêmbwac inŋ. Yisu kêŋ ŋac sêsa awê si, ma kôc bawhê ŋadamba lu dinda ti ŋgacsêŋomi tō dinanŋ sêwhinŋ inŋ si, ma sêsôc ŋalôm nanŋ bawhê yêc. ⁴¹ Inŋ kêŋ bawhê dau sip amba ma sôm têtŋ inŋ, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau danem kwi bu, ‘Bawhê saunŋ, am tisa.’) ⁴² Ma ŋagahô eŋ bawhê dau, nanŋ ndê yala ti 12, nanŋ tisa ma kêsêlêŋ. Ma lau honŋ nanŋ sêlic gêtŋ dau, nanŋ sêhêdaê ŋandô. ⁴³ Magoc Yisu kêŋ yao ŋanŋa bu sêsôm gêtŋ

dau asê têtŋ lau ŋatô dom. Ma inŋ sôm bu sêkêŋ gêtŋ danenŋ-ŋga têtŋ bawhê dau neŋ.

6

Yisu ndê lau sêkôc inŋ sa dom
(*Mat 13:54-58; Luk 4:16-30*)

¹ Yisu mbu têtŋ inŋ ndê malac-hu gi, ma inŋ ndê ŋgacsêŋomi sêŋkuc inŋ. ² Têtŋ bêtŋ Sabat-ŋga danŋ inŋ sôc lôm wê-ŋga gi, ma gic hu kêdôhônŋ lau. Ma lau daêsam nanŋ sêŋgô inŋ ndê yom, nanŋ sêhêdaê ma sêsôm têtŋ dandi, “Aluê! Inŋ ŋgac dec tap gêtŋ honŋ dindec sa yêc nde? Asa kêŋ gauc atu-tu dinanŋ têtŋ inŋ, ma ŋaclai tu kôm gêtŋ dalô-ŋga?” ³ Inŋ yac neŋ ŋgac nanŋ muŋ-ŋga kôm gwelenŋ kapenta-ŋga. Inŋ Maria ndê atuŋgac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma inŋ ndê lhuwêi sêmbô sêwhinŋ yac.” Ma ŋac atac lu-lu tu inŋ-ŋga. ⁴ Goc Yisu sôm têtŋ ŋac, “Lau honŋ sêtoc propet danŋ sa, tigenŋ yêc inŋ ndê malachu, inŋ ndê asidôwai ma inŋ dau ndê lau sêtoc inŋ sa dom.” ⁵ Ma yêc gameŋ dinanŋ inŋ gitôm dom bu kôm gêtŋ dalô daêsam. Inŋ kêŋ amba sac lau gêmbac tigenŋ-tigenŋ, ma kôm ŋac ŋayham sa. ⁶ Ma inŋ hêdaê bu ŋac sêkêŋ whinŋ inŋ dom.

Tinŋambu inŋ kêsêlêŋ golom-golom malac, ma kêdôhônŋ lau.

Yisu kêkinŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
(*Mat 10:7-11; Luk 9:1-5*)

⁷ Yisu mbwêc ndê ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ inŋ sêmeŋ,

ma in kênin nac lu-lu sêsa sêtên malac natô si, bu sênem mêtê lau. Ma in kênin nac lai têtin nac bu sêsoc nalau sac su yêc lau. ⁸⁻⁹ In kênin nac ti sôm yom têtin nac bocdec bu, “Anjêlên andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tôc. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêtin danen-nga me awa me nakwê aô daôm-nga dom. ¹⁰ Têtin ndoc mac asôc malac dan andi, ma lau sêkôc mac sa asôc nac si andu, nan ambo whin nac e mac ahu malac dau sin. ¹¹ Ma lau malac dan-nga bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc aton kop su yêc gahim têtin ndoc mac ahu nac sin, bu atôc nac si giso asê.”

¹² Goc nac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si nalôm kwî ma sêhu mêtê sac sin. ¹³ Sêsoc nalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib nakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm nac nayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu

(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Lau sic min pi Yisu napan e in ndê waê tiapa, ma Kin Herod ngô nawawê pi in whin. Lau natô sêsôm bu, “Yisu in Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nan tisa akênin lau batê-nga, ma bocdinan in kôc nac lai bu kôm gêtin dalô.” ¹⁵ Ma natô sêsôm, “Mba! In ngac dec in propet Elaija nan tisa akênin lau batê-nga.” Ma natô sêsôm, “Mba! In propet dan tôc propet akwa-kwa.” ¹⁶ Magoc têtin têtin Herod

ngô yom dinan pi Yisu, nan in sôm, “Ngac dê mboe Jon, ngac nan aô gatim in kachu kic, nan tisa akênin lau batê-nga.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu namin
(Mat 14:3-12)

¹⁷⁻¹⁸ Mun-nga, Herod kôc in asi Pilip ndê awê Herodias ma gêm ti ndê awê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têtin in, “Am gêm nem asim ndê awê, dec kôm gêtin so sambuc.” Tu dinan-nga Herod kênin ndê lau sin-nga bu sêkôc Jon dôn, ma sêkênin in ndôc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac nandê têtin in ma tac whin bu sêndic in ndu. Magoc in gitôm dom, ²⁰ bu Herod kyalê bu Jon in ngac gitên ti dabun, dec tôc Jon ma yob in napep. Herod tac whin bu ngô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm in gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tinambu Herodias tap lêtin dan sa bu lau sêndic Jon ndu. Têtin Herod ndê bêc dinda kôc in-nga, nan Herod ndê mwasin dan ma kégalem in ndê lau atu-tu, ti lau bata sin-nga, ma lau bata Galili-nga. ²² Nac sêndôc mwasin dau nalôm ma Herodias atuwê sôc mejen ma tê wê. Gêtin dau kôm Kin Herod ti ndê nac len hon atac nayham kêlêc. Goc in sôm têtin bawê dau, “Am ndac gêtin bocke nan am atac whin, ma wakênin têtin am.” ²³ Ma in kêmatin yom têtin in bocdec bu, “Gêtin nan am bu ndac, nan aô wakênin têtin am, tôc aô wawê nen wapa hon

kôc ndi ton lu ma wakêñ ton dan têt am.”²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aô wandac gêt sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê ñagôlôn.”²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêtî mbu têt Kîñ Herod gi, ma sôm têt in bu, “Aô tac whin bu kwahic dec, am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, goc kêt in ndê ñagôlôn sip pele dan ma kêt têt aô, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.”²⁶ Yom dau kôm Kîñ Herod ñalôm ñawapac atu, tigen tu in kêmatin yom yêc ñacleñ hon anğô-nga, dec kôm tôm bawhê dau ndac.²⁷ Ma ñagahô in kêt in ñgac dan bu ndic Jon ndu ma kôc in ñagôlôn mbu men. Ngac dau sôc gapoc-walô gi, tim Jon ndê kachu kic,²⁸ ma kêt ñagôlôn sip pele dan. Goc kôc sa gi kêt têt bawhê, ma bawhê kêt têt dinda gêlic.

²⁹ Têt têt Jon ndê sêñomi sêñgô gêt dau ñawaê, nan sêmen ma sêkôc in ndê ñamlan sa, ma si sêñsuhun.

Yisu ndê ñgacsêñomi sêmbu sêmen

³⁰ Ngacsêñomi nan Yisu kêt in ñac sêsa si, nan sêmbu sêtêt in sêmen, ma sic min pi gêt hon nan sêkôm, ma yom nan sêndôhôn têt lau.³¹ Têt têt dinan lau daêsam sêwê sêtêt Yisu sêmen ñapan, dec ñasawa mba bu in ti ndê lau sênen gêt. Tu dinan-nga dec in sôm têt ñac, “Mac tamwasêm awhin aô, ma yac

dasa gameñ sawa dan dandi, ma tanwhan dan.”

Yisu gôlôm lau 5,000

(*Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15*)

³² Bocdinañ ñac sêpi wan dan bu sêlhô sêtêt gameñ sawa dan sêndi.³³ Magoc lau daêsam sêlic ñac sêpi wan ma sêñyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinañ lau akêt malac hon yêc gameñ dinan sêñkuc ñac, sênti sêmbu baô ma sêhôt gêlêc ñac.³⁴ Têt têt Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêsôt baô si, in gêlic lau daêsam dinan ma tawalô ñac, bu ñac sêtôm domba nan si ñgac yob ñac-nga mba. Dec in gic hu kêdôhôn yom daêsam têt ñac.

³⁵ Sêmbu e telha sa, goc Yisu ndê ñgacsêñomi sêtêt in si ma sêsôm, “Gameñ dindêc gameñ sawa, ma ac pacndê.³⁶ Kêt lau dau sêlhô sêtêt malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sênemli gêt sênen-nga.”³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêt gêt têt ñac sênen.” Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Lau dindêc ñac lau daêsam andô! Yac bu anemli bolom ña mone atu gitôm ñdenarii 200, dec oc tôm bu ñac hon sênen ñagec-ñagec. Yac akôm bocdinañ, a?”³⁸ M a in ndac, “Mac nem bolom hinga ndôc? Andi alic.” Ma ñac si sêlic goc sêmbu sêmen ma sêsôm, “Yac mba bolom limdan, ma i lu sêndôc.”

³⁹ Goc Yisu sôm têt ñac bu sêkêt lau hon sêndôc sic titoñ-titoñ sêndôc kwan.⁴⁰ Ma lau hon sêndôc sic titoñ-titoñ, ton

natô gitôm lau 100, ma natô gitôm 50. ⁴¹ Goc Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatac undambê ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma kên têt ngacsênomi bu sêndic sam têt lau. Goc in kôm bocdinañ pi i lu. ⁴² Lau hon señ gêt e hôc ñac dôñ. ⁴³ Ma tiñambu ngacsênomi sic bolom ti i ñadêlê sa sip gatop 12 e menhu.

⁴⁴ Yisu gôlôm lau ton atu dinañ, ma laungac nañ sêmbo ton dau ñalôm ma señ gêt, nañ si namba gitôm 5,000.

*Yisu kêsêlêt mbo bu ñahô
(Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Têt têt dinañ Yisu kên ndê ngacsênomi sêpi wañ dan si, ma kêkin ñac sêmun in sêpi bugicton ñadanga, bu sêtêt malac Betsaida sêndi. Ma in dau mbo baö bu kên lau ton atu dinañ sêlhô si. ⁴⁶ In hu ñac sin su, goc pi lôc dan gi bu ten mbec.

⁴⁷ Nâsec sa su, ma wañ dau sa bugicton ñalhu, ma Yisu tawasê mbo baö. ⁴⁸ In gêtic ndê ngac-sênomi sêhêc wañ ñanga, bu mbu atu kêsêlêt ma puc ñac dôñ. Têt ôbwêc lôm in kêsêlêt mbo bu ñahô, ma sa têt ñac gi. In bu hôc gêtic ñac, ⁴⁹ magoc têt ndoc sêlic in kêsêlêt mbo bu ñahô, ñac gauc gêm bu sêlic ñalau dan. ñac sêmbwêc atu, ⁵⁰ bu ñac hon sêlic in ma sêtoc dau. Magoc ñagahô in sôm yom têt ñac bu, "Ñalôm pêt dôñ ma atoc daôm dom, bu aö dauñ dindec!" ⁵¹ Goc in kêsêlêt têt ñac ma pi wañ gi. Ma

mbu timalô ma binôn sip. ñac sêhêdaê ñandô, ⁵² ñahu bu ñac sêlic gêt nañ in kôm pi bolom ti i, magoc ñac si gauc sa dom pi in ndê ñaclai. ñac si ñalôm ñadandi.

*Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)*

⁵³ ñac sêhêc asê malac Genesaret yêc bugicton ñadanga, ma sêso wañ dôñ. ⁵⁴ ñac sêsip baö si ma ñagahô lau sênjalê bu Yisu. ⁵⁵ Goc sênti sêtêt malac hon yêc gamen dinañ, ma sêkên Yisu ñawaê. Ma tiñambu lau sêmbalañ si lau gêmbac sêtêt malac bocke nañ sêngô bu Yisu mbo. ⁵⁶ Ma malac atu ti sauñ, me gamen ñamakê-nga bocke nañ Yisu mbo, nañ lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ñamala, ma sêten Yisu bu ñac sêmasec in me bu sêmasec in ndê ñakwê ñambwa. Ma lau hon nañ sêmasec in, nañ ñamlic ñayham sa.

7

Gêt nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña

(Mat 15:1-20)

¹ Lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-nga natô akên Jerusalem sêtêt Yisu si. ² Ma ñac sêlic bu in ndê ngacsênomi natô sêngwasin amba dom ma señ gêt. Bocdinañ ñac gauc gêm bu ngac-sênomi si amba ñadômbwi. ³ ñac gauc gêm yom dinañ, ñahu bu lau Palêsai ti lau Israel-nga daêsam sênkuc mêtê nañ

lau andô sic dulu têtj ñac, bu sêñgwasinj amba muñ su, goc sêneñ gêtj. ⁴ Ma têtj ndoc sêmbu akêtj maket sêmeñ,* nañ sêñgwasinj amba muñ, goc sêneñ gêtj. Ma ñac sêñgwasinj laclhu ti akôp ma suc, ma sêñkuc mêtê kainj dinañ daêsam, nañ lau andô Israel-ña sic dulu têtj ñac.

⁵ Bocdinañ lau Palêsai ti kêdôhônj-waga yomsu-ña dinañ sêndac Yisu, “Tu sake-ña am nem ñgac-sêñjomi sêñkuc ñagôlinj nañ lau andô sic dulu têtj yac, nañ dom, ma señ gêtj ti amba ñadômbwi?” ⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Propet Aisaya hoc yom asê muñ su, nañ hêganônj mac lau atim yom lau-ña solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindac sêtoc aô sa ña whasuñ ñambwa, tigenj ñac si ñalôm yêc dañ dau-ña.

⁷ Ñac sem akinj aô ñandô dom, ma yom nañ sêndôhônj têtj lau, nañ ñamalac si yomsu ñambwa.” [Ais 29:13]

⁸ Goc Yisu gic têtj yom ma sôm, “Mac ahu Anötö ndê yomsu sinj, ma asap ñamalac ñambwa si ñagôlinj dôñ. ⁹ Mac alic ñayham bu asap mac daôm nem ñagôlinj dôñ, magoc atec Anötö ndê yomsu, a? ¹⁰ Bu Moses to Anötö ndê yomsu bocdec bu, ‘Toc damam lu dinam sa.’ Ma

inj to yom dañ whinj bocdec bu, ‘Ñgac dañ bu sôm yom sac pi inj damba lu dinda, nañ lau sêndic inj ndu manj.’ ¹¹ Tigenj mac andôhônj lau bu sêñgili yomsu dinañ. Ñamalac dañ ndê awa me gêtj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj bu ndic yao gêtj dau ma sôm têtj injlu, ‘Gêtj nañ bu nem amlu sa, nañ gasam bu Koban.’ (Yom Koban dinañ ñahu bu inj kêtjalinj gêtj dau sa bu kêtj ti da têtj Anötö.) ¹² Tu dinañ-ña inj gêm inj damba lu dinda sa dom, ma mac alic ñayham. ¹³ Ñalêtj dinañ mac asenj Anötö ndê yom popoc ma anjuc lau andô si ñagôlinj nañ apami sic dulu têtj mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinañ.”

¹⁴ Goc Yisu ta lau hoñ sêtêtj inj sêmeñ tiyham, ma sôm, “Mac lau hoñ, anjô ma anjalê. ¹⁵⁻¹⁶ Gêtj hoñ nañ yêc awê ma sip ñamalac ñatac ñalôm, nañ ñadañ kôm inj ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña dom. Magoc mêtê ti gauc sac nañ meñ akêtj ñamalac ñalôm, nañ kôm inj ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña.”

¹⁷ Tinjambu Yisu hu lau dinañ sinj ma inj ti ndê ñgacsêñjomi sêsôc andu dañ si. Goc sêndac inj pi yom gôlinj dinañ ñahu. ¹⁸ Ma inj ndac ñac, “Bocke dec mac atôm lau ñatô nañ si gauc sa dom? Alic bu gêtj n anj yêc awê, ma

* **7:4:** Têtj ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbu maket, nañ semlhi gêtj yêc lau Israel ñatô nañ sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ña dom, ma †lau gameñ apa-ña nañ sêmbu maket ñamala. Ñac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña, ma bocdinañ sêñgwasinj amba têtj ndoc sêmbu akêtj maket sêmeñ.

sip ñamalac ñatac ñalôm, nan oc kôm in ñadômbwi sa dom. ¹⁹ Nahu bu gêñ dinan sip in ñalôm ti gauc dom, magoc sip in ñatac ñalôm goc tinambu sa menj tiyham.” (Yisu ndê yom dinan tôc asê bu Anötö gic yao gêñ danen-nga danj bu gêñ ñadômbwi dom.)

²⁰ Ma in gic têku yom ma sôm, “Gêñ sac bocke nan sa yêc ñamalac si ñalôm me whasun, nan kôm in ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. ²¹⁻²² Mêtê sac daêsam nahu yêc ñamalac si ñalôm. Gauc sac, mêtê sênem kanj gêñ-nga, sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mockainj-nga nan lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom nanj sêkôm, lêñ atac whin awa ti wapa-nga, mêtê sêlic lau sac-nga ti sênsau lau-nga, mêtê sênenj gêñ ñawahô-nga, mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mêtê lêmunj-nga, ma sêsôm yom sac-sac-nga, mêtê sêtoc dau sa-nga, ma lêñ gauc mbasi-nga. ²³ Mêtê sac kainj dinan honj nahu yêc ñamalac si ñalôm, ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga.”

Awhê Kanan-nga danj kênj whin nanja

(Mat 15:21-28)

²⁴ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gamen dinan sinj, ma sêtênj gamen nanj yêc kêpinj malac Taya ma sêsôc andu danj si. In tec bu lau danj sênyalê gamen nanj in mbo, magoc in gitôm dom bu sinj dau. ²⁵⁻²⁶ Awhê danj mbo gamen dinan, nanj ñalau sac

danj mbo inj atuwê ñalôm. In awhê Grik-nga nanj dinda kôc inj yêc gamen Sairo-Pionisia-nga. Têñ ndoc awhê dau ñgô ñawaê pi Yisu, nanj têñ inj gi, ma hu dau sip nom yêc inj gahi-nga. Ma inj tenj Yisu nanja bu inj soc ñalau sac dau su yêc inj atuwê.

²⁷ Ma Yisu sôm têñ inj, “Gêñ ñamata-nga dakênj gêñ danen-nga têñ balêkoc bu sênenj e hóc ñac dôñ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêñ danen-nga, ma tambalinj têñ giam sênenj.” ²⁸ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam nanj sêndöc tebo ñapu, nanj senj gêñ ñapopoc nanj balêkoc sênyainj sip nom.” ²⁹ Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinan-nga dec aô wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu ñalau sac dau hu am atômwê sinj su.” ³⁰ Goc awhê dau mbu têñ ndê andu gi, ma tap sa bu ñalau sac dau hu inj atuwê sinj ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ngac awha mba ma danjasun bic

³¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu malac Taya ñagamenj sinj. Nac sênsêlênj sêmbo senj têñ malac Saidon goc sêtênj bugictonj Galili-nga, ma sêpi bugictonj ñadanja ma sêtênj gamenj Dekapolis-nga si. ³² Yêc gamenj dinan lau ñatô sêkôc ñgac danj danjasun bic ma awha mba ma sêtênj Yisu si, ma sêtenj inj bu kênj amba sac inj. ³³ Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc

ngac dau ma injlu sêsa ñasawa saun si sêlhac dau-nga. Ma inj kên amba-atu sôc ñgac dau dançasun, ma inj hu gasôp pi amba-atu ma kên pi ñgac dau êmbala. ³⁴ Goc inj tatac undambê, sê awha atu, ma sôm têtj inj bu, “Epata.” (Yom dau danem kwi bu ‘Po asê.’) ³⁵ Ma ñagahô inj dançasun po asê, êmbala tigolon, ma inj sôm yom yêc awê.

³⁶ Yisu gic yao lau bu sêndic minj pi gêtj dinan têtj lau ñatô dom, magoc sêsôc inj ndê yom ñapu dom. Inj gic yao ñac tidim daêsam, magoc ñac sic minj pi inj hóc gêlêc su. ³⁷ Ma lau honj nanj sêtjgô, nanj sêhêdaê ñandô ma sêsôm, “Inj kôm gêtj honj ñapep eñ, ma gitôm bu kôm lau dançasun bic sêtjgô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)*

¹ Têtj têtj dinan lau daêsam sêkac sa tiyham e lau tonj atu sêmbo sêwhinj Yisu. Inj gêlic bu ñac si gêtj sêneñ-nga mba, goc ta ndê ñgacsêñomi sêtêtj inj sêmeñ, ma sôm têtj ñac bu, ² “Aô tanwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhinj aô gitôm bêc tötö su, ma ñac si gêtj sêneñ-nga pacndê. ³ Ma aô bu wakêtj ñac sêlhö ti gêtj yô ñac, dec ñac oc tagôlô yêc señ. Ñac si lau ñatô sêmeñ akêtj gameñ baliñ.” ⁴ Magoc inj ndê ñgacsêñomi sêô inj ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gameñ sawa, ma oc dakôc gêtj

daneñ-nga y êc nde, nanj tôm bu lau honj dindec sêneñ?” ⁵ Ma Yisu ndac ñac, “Mac nem bolom hinnga ndöc?” Ma ñac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndöc.”

⁶ Goc Yisu sôm têtj lau bu sêndöc sic sêndöc nom. Ma inj kôc bolom 7 dinan ma gêm dançe, pô kôc-kôc, ma kêtj têtj ndê ñgac-sêñomi bu sêndic sam têtj lau, dec sic sam. ⁷ Ma ñac si i mwambwa ñatô sêndöc, nanj Yisu gêm mbec whinj, ma sôm bu sêndic sam têtj lau. ⁸ Ma lau honj señ e hóc ñac dôñ, goc ñgacsêñomi sic ñadêlê sa sip gatop 7 e meñhu. ⁹ Launçac nanj señ gêtj dau, nanj si namba gitôm 4,000. Tinambu Yisu kêtj ñac sêlhö si, ¹⁰ ma inj ti ndê ñgac-sêñomi sêpi wanj danj ma sêtêtj gameñ nanj sêsam bu Dalmanuta, nanj si.

*Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêtj dalô
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Lau Palêsai ñatô sêtêtj Yisu si, ma sic hu sêtjsu inj. Ñac bu sêtjsahê inj, dec sêndac inj bu kôm gêtj dalô danj bu tötö asê bu inj kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm têtj ñac, “Tu sake-nga mac lau têtj dindec-nga ançalê gêtj dalô? Yomandô wasôm têtj mac bu aô wakôm gêtj dalô tôm mac andac, nanj danj dom.” ¹³ Goc inj hu ñac sinj ma pi wanj tiyham whinj ndê ñgac-sêñomi ma sêlhö bu sêmbo sêpi bugictonj ñadança sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Têñ ndoc ngacsênomi sêpi wañ dau si, nañ sêñlhiñ dau siñ bu sêkôc bolom ñatô, ma ñac si bolom tigen yêc wañ dau ñalôm. ¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ñaŋga têtñ ñac bu, “Ayob daôm ñapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.” ¹⁶ Ma ñac sem yomgalôm sêwhiñ dandi ma sêsôm, “In sôm yom dinañ ñahu bu yac neñ bolom mbasi.” ¹⁷ Yisu kêyalê yom nañ ñac sêsôm, dec sôm têtñ ñac, “Tu sake-ŋga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom nañ aö gasôm pi yist, nañ ñahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêtñ hon nañ aö gakôm, nañ dom? Mac nem ñalôm ñadandi sa, a? ¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gêtñ dañ ñapep dom. Dañamsuñ yêc, magoc mac aŋgô yom dom. Gauc nem gêtñ nañ aö gakôm su. ¹⁹ Têtñ têtñ nañ aö gac sam bolom aman dañ têtñ lau 5,000, nañ mac ahon ñadêlê sa sip gatop hinga?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” ²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma têtñ têtñ nañ aö gac sam bolom 7 têtñ lau 4,000, nañ mac ahon ñadêlê sa sip gatop hinga?” Ma sêsôm “Gatop 7.” ²¹ Goc in sôm têtñ ñac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ñgac tapec ñayham sa

²² Ñac sêlac wañ si e sêhôt asê malac Betsaida. Ma lau ñatô sêkôc ñgac tapec dañ sêtêtñ Yisu si, ma sêndac Yisu

bu kêñ amba sac in. ²³ Goc Yisu kêñ in sip amba, ma wê in sa malac ñamakê gi. In hê gasôp pi in tandô ma kêñ amba sac in, ma ndac, “Am gêlic gêtñ dañ me mba?” ²⁴ Ma ñgac dau hôt tandô sa ma sôm, “Aêc, aö galic ñamalac sêñsêlêñ sêmbo, magoc galic ñac ñadauñ-dauñ. Aö galic ñac sêtôm a.” ²⁵ Goc Yisu kêñ amba sac in tandô tiyham, ma in tandô po asê ma ñayham sa. Ma in gêlic gêtñ hon ñawa ñayham. ²⁶ Goc Yisu kêñ in kôlhô gi ma sôm, “Am lhô solop têtñ nem andu ndi. Mbu sôt malac dec ndi dom.”

Pita hoc Yisu ñahu asê

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Tinambu Yisu ti ndê ñgacsênomi sêlhô bu sêtêtñ malac ñatô nañ yêc kêpiñ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêñsêlêñ sêmbo señ ma Yisu ndac ñac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aö asa?” ²⁸ Ma ñac sêsôm têtñ in, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ñgac Kêku Lau-ŋga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet akwa-kwa si dañ.” ²⁹ Dec in ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita ô in awaha ma sôm, “Am Mesaya dau.” ³⁰ Goc Yisu gic yao ñac bu sêsôm in asê têtñ lau dañ dom.

Yisu sôm gwanan bu in oc hôt ñandê

(Mat 16:21-23; Luk 9:22)

³¹ Têtñ têtñ dinañ Yisu gic hu kêdôhôn ñac pi gêtñ nañ oc hôt asê Ñamalac ndê Atu. In oc hôt ñawapac daêsam, ma lau bata

Israel-nga ti †dabun̄siga atu-tu ma lau nan̄ sêndôhôn̄ yomsu oc sêtec in̄. Lau oc sêndic in̄ ndu, ma tin̄ambu bêc tō nin̄ga su in̄ oc tisa tiyham. ³² In̄ sôm yom dinan̄ yêc awê, dec Pita kôc in̄ sa n̄asawa sauñ gi, ma sôm in̄. ³³ Magoc Yisu kac dau kwi, tahê ndê ngacsêñjomi ma sôm Pita bocdec bu, “Sadan̄, kôc daôm sa lhö su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêng dom, am bu êmkuc n̄amalac si gauc n̄ambwa.”

Lau nan̄ sêñkuc Yisu oc sêhoc n̄awapac

(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Goc in̄ mbwêc ndê ngacsêñjomi ti lau daêsam nan̄ sêñkuc in̄, nan̄ sêtên̄ in̄ sêmen̄, ma sôm têng n̄ac, “Asa nan̄ tac whin̄ bu êñkuc aö, nan̄ êñgwiniñ dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö. ³⁵ Bu asa nan̄ tac whin̄ bu sap gêng nom-nga dön̄ n̄apan̄ tu mbo tali-nga, nan̄ oc nin̄ga. Magoc asa nan̄ bu hu gêng nom-nga sin̄ tu êñkuc aö-nga ma tu n̄awaê n̄ayham-nga, nan̄ oc nin̄ga dom. ³⁶ N̄amalac dan̄ bu po gêng nom-nga hon̄ sa, magoc in̄ dau gatu bu nin̄ga, dec gêng nom-nga hon̄ dinan̄ oc tôm dom bu nem in̄ sa. ³⁷ Bu gêng n̄ayham bocke yêc, nan̄ gitôm bu dakên̄ têng Anötö ô yac neñ gatuñ?

³⁸ “Lau têm dindec-nga n̄ac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêng bambalin̄ tôm lau mockain̄-nga. Asa nan̄ kwahic dec maya tu aö ti anen̄ yom-nga, nan̄ N̄amalac

ndê Atu oc maya tu in̄-nga têng ndoc n̄ambu-nga nan̄ in̄ mbu men̄ ti Damba Anötö ndê n̄awasi, ma an̄jela dabun̄ sêwhin̄.”

9

¹ Ma in̄ sôm têng n̄ac, “Yomandô aö wasôm têng mac! Lau n̄atô kwahic dec sêmbu, nan̄ oc gacgen̄ sêmbu tali e sêlic Anötö ndê gôlin̄ men̄ sa tiawê ma ti n̄aclai atu.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê n̄awasi

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 gin̄ga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin̄ in̄, ma n̄ac tawasê sêpi lôc balin̄ dan̄ si. Têng têm dinan̄ Yisu ndê n̄amlic kain̄ dan̄ sa, ma sêlic in̄ ndê n̄awasi. ³ In̄ ndê n̄akwê sêp sambuc ma n̄awasi atu, hôc gêlêc gêng sêsêp nom-nga hon̄. ⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma in̄lu sem yomgalôm sêwhin̄ Yisu. ⁵ Goc Pita sôm têng Yisu, “Kêdôhôn̄waga, n̄ayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tō tu mac ambo-nga, am nem bac dan̄, Moses nde dan̄, ma Elaija ndê bac dan̄.” ⁶ Ngacsêñjomi tō dinan̄ sêtöc dau atu, ma bocdinan̄ Pita gêm gauc yom tu sôm-nga. ⁷ Têng dinan̄ dao dan̄ men̄ kêgatöc n̄ac ahuc, ma awha dan̄ sa yêc dao n̄alôm, nan̄ sôm, “Aö neñ atuñgac dau dindec, nan̄ aö atac whin̄ ndu andô. An̄gô in̄ ndê yom man̄.” ⁸ Ma n̄agahô n̄ac tahê gamen̄ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whin̄ n̄ac.

*Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)*

⁹ Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmen, ma Yisu kên yao bu sêsôm yom pi gêŋ nanj sêlic yêc lôc, nanj asê dom e tôm Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga. ¹⁰ Tu dinan-ŋga ŋac sem yom dinan ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ŋapanj pi gêŋ dau. Ŋahu bu Yisu ndê yom pi iŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, nanj sêŋyalê ŋahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib nanj sêndôhôn yomsu, nanj sêsôm bu Elaija oc menj hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc menj. Yom dau ŋahu bocke?” ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hôc asê muŋ Mesaya, bu êmasanj gêŋ honj tisolop. Ma aô wasôm têŋ mac, bu Elaija menj hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têŋ iŋ tôm ŋac atac whiŋ, tôm Anötö ndê yom nanj sêto yêc gwanan su. Ma yom nanj sêto yêc pi Ŋamalac ndê Atu nanj sôm bu iŋ gic waê bu hôc ŋandê atu, ma lau oc sêpu iŋ ma sêtec iŋ. Mac anyalê yom dau ŋahu, me mba?”

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê danj

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Yisu ma ŋgacsêŋomi tö dinan sêsip akêŋ lôc dau sêmen ma sêlic bu kêdôhônwaga yomsu-ŋga ŋatô ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm dau sêmbo, ma lau tonj atu sêŋgihi ŋac ahuc. ¹⁵ Têŋ ndoc lau honj dinan sêlic Yisu nanj sêhêdaê

ŋandô, ma sênti sêtêŋ iŋ si ti sêhê mwalêc iŋ. ¹⁶ Ma Yisu ndac ŋac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” ¹⁷ Ma ŋamalac danj nanj mbo lau tonj atu ŋalôm, nanj ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, aô gakôc anenj balê dindéc gamenj, bu ŋalau sac danj mbo iŋ ŋalôm ma kôm iŋ awha mba. ¹⁸ Têm ŋatô ŋalau sac dau kôc iŋ dôŋ ma tuc iŋ sip nom gi, kôm iŋ whapwic sa ma senj lhô, ma iŋ amba ti gahi ŋanŋa sa. Aô gandac am nem ŋgacsêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” ¹⁹ Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “O mac lau, aô gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ danj? Aô wambo wawhiŋ mac ŋapanj dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa amenj.”

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtêŋ Yisu sêmen, ma têŋ têm ŋalau sac gêlic iŋ, nanj ŋagahô iŋ kêmwanan balê dau ti ŋanŋa, goc tuc iŋ sip nom gi, ma iŋ kêpi ti whapwic sa yêc nom. ²¹ G oc Yisu ndac balê dau ŋadamba, “Ŋalau sac kôm iŋ bocdinanj tôm yala hiŋga?” Ma damba sôm, “Iŋ mbo bocdinanj têŋ têm iŋ balêkoc saunj ŋapanj e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam ŋalau sac dau tuc iŋ peŋ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic iŋ ndu niŋga. Tigenj am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.” ²³ Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Bocke dec am sôm têŋ aô, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêŋ whiŋ, dec gêŋ honj oc nditôm.”

24 Ma ñagahô balê ñadamba ta yom ma sôm, “Aö gakêñ whiñ. Nem aö sa bu wakêñ whiñ ñaŋga.”

25 Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeñ, dec hec yom ñalau sac ma sôm, “Am ñalau daŋgasuñ bic ma awha mba-ña, aö wandic atu am bu hu balê dindéc siñ, ma sôc iñ ñalôm tiyham dom!” 26 Goc ñalau sac dau mbwêc asê ma kêmwanan balê dau ñalêñ sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ñgac batê dañ, dec lau daêsam sêsôm, “Iñ mbac ndu su.” 27 Tigen Yisu kêm iñ sip amba, keñ iñ sa, ma iñ tisa kalhac.

28 Tiñambu Yisu sôc andu dañ gi, ma iñ ndê ñgacsêñomi sêndac iñ gelec, “Bocke dec yac atôm dom bu asoc ñalau dinañ su?” 29 Ma iñ sôm, “Mac bu asoc ñalau kainñ dinañ su, nañ atenñ mbec ñaŋga. Ñalêñ dañ mba.”

Yisu sôm tiyham bu iñ oc mbac ndu ma tisa

(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

30-31 Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gameñ dinañ siñ, ma sêñsêlêñ sêmbo gameñ Galili-ña. Yisu bu êndôhôn ñac têt têt dinañ, dec tec bu lau sêñyalê gameñ nañ ñac sêmbo. Iñ sôm têt ñac, “Tiñambu oc sêkêñ Ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba. Ñac oc sêndic iñ ndu, magoc têt bêc tö niñga su, iñ oc tisa tiyham.”

32 Magoc ñac si gauc sa pi iñ ndê yom dom, ma sêtôc dau bu sêndac iñ pi yom dau ñahu.

Asa ti ñamalac ñamata-ña?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Ñac sêñsêlêñ e sêhóc asê malac Kapenaom, goc si sêndôc andu dañ. Ma Yisu ndac ñac, “Mac aseñ daôm pi gêñ sake yêc señ?” 34 Magoc ñac sem dôñ, bu yêc señ ñac sem yomgalôm sêwhiñ dandi pi ñac si asa iñ ñgac ñamata-ña. 35 Yisu ndôc sic ma ta ñgacsêñomi 12 sêtêñ iñ si, ma sôm têt ñac, “A sa nañ bu ti ñamalac ñamata-ña yêc Anötô aŋgô-ña, nañ êñgwiniñ dau ti ñgac ñambu-ña, ma nem akiñ lau hoñ.” 36 Goc iñ kôc balêkoc sauñ dañ ma kêñ iñ kalhac ñac ñalhu. Ma iñ kêgape iñ ma sôm, 37 “Asa nañ bu kôc balêkoc sauñ dañ tôm iñ dindéc, nañ sa tu aö neñ ñaê-ña, nañ gitôm iñ kôc aö dauñ sa. Ma asa nañ kôc aö sa, nañ kôc aö tañwasêñ sa dom, magoc kôc Daman nañ kêkiñ aö gameñ, nañ sa bocdinañ.”

Lau nañ sêkôm gwelen tu Yisu-ña, nañ sêwhê dau kôc dom

(Luk 9:49-50)

38 Têt bêc dañ Jon sôm têt Yisu bu, “Kêdôhônwaga, yac alic ñgac dañ kôm gwelen ma soc ñalau sac su yêc lau ña am nem ñaê. Yac ac yao iñ, bu iñ kêkuc am whiñ yac dom.” 39 Magoc Yisu sôm, “Alhac iñ ahuc dom, bu ñamalac nañ kôm gêñ dalô ña aneñ ñaê, nañ gitôm dom bu kac ndê awha kwi ñagahô, ma sôm yom sac pi aö. 40 Asa nañ kêñ kisa yac dom, nañ yac neñ

daŋ. ⁴¹ Yomandô aô wasôm têt mac bu asa naŋ kôm gêt saun daŋ bu nem mac sa tu mac aŋkuc aô Kilisi-ŋga, gitôm iŋ kêt bu laclhu daŋ têt mac anôm, naŋ Anötö oc êŋlhiŋ iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêt ŋagêyô ŋayham têt iŋ.”

Puc pi lêtôm

(*Mat 18:6-9; Luk 17:1-2*)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim balêkoc saun daŋ naŋ kêt whiŋ aô bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi niŋga. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, naŋ tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti amam gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ŋa amam lu-lu e am sip ya lambwam-ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, naŋ tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. ⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, naŋ kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga ti tanôm tigeŋ, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö

tuc am sip lambwam ndi. ⁴⁸ Yêc gameŋ dinaŋ lau oc sêhóc ŋandê ŋapaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to yêc bocdec bu, ‘*Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ŋapaŋ.*’

⁴⁹ “Bocdinaŋ ayob daôm tu lêtôm-ŋga, bu Anötö oc kêt ya êmbô lau hoŋ, * gitôm lau sêkêt gwêc so pi wata tu bu yêc ŋayham ŋasawa baliŋ. ⁵⁰ Gwêc so dau iŋ gêt ŋayham, magoc ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? Bocdinaŋ ambo lau nom-ŋga ŋalôm atôm gwêc so, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô.”

10

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ

(*Mat 19:1-12*)

¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋjomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ Judia-ŋga si. Goc sêpi Bu Jordan ŋadaŋga naŋ yêc têt gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si. Yêc gameŋ dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêŋ iŋ si, ma iŋ kêtuc iŋ ndê mêtê ma kêdôhôn ŋac.

² Ma lau Palêsai ŋatô sêmeŋ ma bu sêtim Yisu, dec sêndac iŋ bocdec bu, “Ŋgac daŋ bu hu ndê awhê siŋ, naŋ oc êŋgili yomsu, me mba?” ³ Ma Yisu ndac ŋac ô, “Moses to yomsu bocke?” ⁴ Goc sêsôm, “Moses sôm bu ŋgac daŋ gitôm

* **9:49:** Yom naŋ yêc ŋabatiŋ ⁴⁹ naŋ ŋahu yêc awê dom, magoc lau ŋatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whiŋ bu lau sêkêt whiŋ Yisu-ŋga sêhu mêtê sac hoŋ siŋ ma sêsa lêt gitêt eŋ. Gêt bocke naŋ bu lhac ŋac ahuc tu sêtap gameŋ undambê-ŋga sa, naŋ sêhu siŋ tôm yom naŋ yêc ŋabatiŋ ⁴³⁻⁴⁷ whê sa. Ma Anötö oc kêt ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ŋa ya tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop yêc.

bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc hu ndê awhê siŋ.”⁵ Ma Yisu sôm, “Aêc. Moses to yomsu dinaŋ tu mac nem ŋalôm ŋadandi-ŋga. ⁶ Magoc têtj têtj Anötö kêtj undambê ti nom, naŋ iŋ kêtmasaŋ ŋamalac ŋgac ti awhê. ⁷ Ma tu dinaŋ-ŋga ‘*ŋgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ,*’ ⁸ *ma iŋlu sêti gêtj tigerj.*’ Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom, iŋlu sêti gêtj tigerj yêc Anötö aŋgô-ŋga. ⁹ Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac sêkac gêtj naŋ Anötö dau kêtj pitigenj, naŋ su.”

¹⁰ Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêtjomi sêndöc andu daŋ, ma sêndac iŋ pi yom dinaŋ ŋahu. ¹¹ Ma iŋ sôm, “Ŋgac naŋ hu iŋ ndê awhê siŋ ma gêm awhê wakuc, naŋ kôm gêtj mockaiŋ-ŋga têtj iŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. ¹² Ma awhê naŋ hu nakweŋ siŋ ma gêm ŋgac wakuc, naŋ kôm gêtj mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Têtj bêtj daŋ lau sêhoŋ si balêkoc sêtj Yisu si, bu iŋ kêtj amba sac ŋac. Magoc iŋ ndê ŋgac-sêtjomi sêsôm dinda ti damba. ¹⁴ Têtj têtj Yisu gêlic gêtj dau iŋ tac ŋandê, ma sôm têtj ŋac, “Atec balêkoc dinaŋ sêtj aö sêmênj. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc saun dindac, naŋ ŋawaê. ¹⁵ Aö wasôm yomandô têtj mac bu asa naŋ bu sôtj Anötö ndê

gôliŋ ŋapu gitôm balêkoc saun daŋ dom, naŋ oc nditôm dom bu sôtj ndi.” ¹⁶ Goc iŋ kôtj balêkoc dau sa ma kêtgape ŋac. Ma iŋ kêtj amba sac ŋac, ma gêm mbec ŋac.

Ŋgac ti lêtôm

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

¹⁷ Yisu ti ma kêtj sêtj mbo seŋ whiŋ ndê ŋgacsêtjomi. Ma ŋgac daŋ kêtj meŋ ma pôtj haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ndac iŋ bocdec bu, “K êdôhônŋwaga ŋayham, aö wakôm bocke dec tiŋambu Anötö oc kôtj aö sa wandöc taŋli ŋapaŋ.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têtj iŋ, “Tu sake-ŋga am sam aö bu ŋayham? Anötö tigerj iŋ ŋayham. ¹⁹ Am kêtjalê yomsu naŋ Anötö kêtj têtj Moses, ‘*Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêtj mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêtj dom. Sôm yom tasanj pi lau dom. Êmsau lau bu kôtj ŋac si gêtj dom,*’ ma ‘*Toc damam lu dinam sa.*’”

²⁰ Ma iŋ sôm, “Kêdôhônŋwaga, aö kakuc yomsu hoŋ dinaŋ, têtj ndoc aö gambo balê ŋapaŋ e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê iŋ ma tac whiŋ iŋ kêtjêc. Ma iŋ sôm, “Gêtj tigerj yêc tu am kôm-ŋga. Am ndi, kêtj am nem gêtj hoŋ têtj lau sênemlihi, ma kêtj ŋa-awa têtj lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ ma êmkuc aö.” ²² Magoc têtj têtj ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ iŋ wec, ma kôlhô ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêtôm.

Puc pi awa ti wapa

(*Mat 19:23-30; Luk 18:24-30*)

²³ Goc Yisu tahê lau hoŋ, ma sôm têtj in ndê ngacsêŋomi, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.” ²⁴ Ŋac sêŋgô in ndê yom dinaŋ e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têtj ŋac tiyham, “O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ŋamalac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gêŋ saun dom. ²⁵ Bôc atu dan gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô, hôc gêlêc ŋac ti lêlôm dan bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.” ²⁶ Yisu ndê ŋac-sêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma sêhêdaê ŋandô. Ma sêsôm têtj dandi, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasin nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!” ²⁷ Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêŋ hoŋ.”

²⁸ Goc Pita sôm têtj in, “Yac oc bocke? Yac ahu gêŋ hoŋ sin tu aŋkuc am-ŋga.” ²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô têtj mac. Asa naŋ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom sin tu aô-ŋga ma tu gwelenj ŋawaê ŋayham-ŋga, ³⁰ naŋ Anötö oc kêtj gêŋ kainj dinaŋ daêsam têtj in ô, têtj ndoc in mbo nom. Ma in oc tap kisa ti ŋawapac sa tu aô-ŋga whiŋ. Ma têtj têm

ŋambu-ŋga, Anötö oc kôc in sa, ma kêtj in ndôc tali ŋapan yêc undambê. ³¹ Tigerj lau daêsam naŋ kwahic dec sêti lau ŋamata-ŋga, naŋ oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga oc sêti lau ŋamata-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu

(*Mat 20:17-19; Luk 18:31-34*)

³² Yisu wê in ndê ngacsêŋomi ma sêŋsêlêŋ sêmbo senj bu sêtêŋ Jerusalem sêndi. In ndê ŋac-sêŋomi sêŋsêlêŋ ti sêhêdaê, ma lau ŋatô naŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ ŋac, naŋ sêtôc dau.* Bocdinaŋ Yisu kôc ngacsêŋomi 12 sêsa si sêlhac dau-ŋga, ma sôm yom tiyham pi gêŋ naŋ oc hôc asê in. ³³ In sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ŋac dan oc hoc ŋamalac ndê Atu asê ma kêtj in sip dabunŋiga atu-tu ti kêdôhônj-waga yomsu-ŋga amba. Ŋac oc sêkic yom bu sêndic in ndu, ma sêkêtj in sip lau Rom-ŋga amba. ³⁴ Ŋac oc sêsu in susu, sêhê gasôp pi in, sêndic in ŋamlic ŋandê ma sêndic in ndu. Magoc tiŋambu bêc tō niŋga su, goc in oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhêc gêlêc ŋgacsêŋomi ŋatô

(*Mat 20:20-28*)

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu, sêtêŋ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhônjwaga, alu atac whiŋ gêŋ dan, ma

* **10:32:** Lau naŋ sêŋkuc Yisu naŋ sêhêdaê ti sêtôc dau, ŋahu bu ŋac gauc gêm yom naŋ Yisu sôm têtj ŋac su, pi gêŋ naŋ oc hôc asê in têtj têm in bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30.

bu andac am bu kôm gêṅ dau ṅandô sa.”³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whiṅ bu aô wakôm sake?”³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whiṅ bu têtṅ ndoc am ndöc nem pônṅ kiṅ-ṅga ti ṅawasi atu, naṅ am kêtṅ alu andöc awhiṅ am, daṅ ndöc amam andô-ṅga ma daṅ ndöc gasê-ṅga.”³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu aṅyalê gêṅ naṅ amlu andac, naṅ dom. Amlu atôm bu anôm gêṅ sip laclhu ṅawapac-ṅga naṅ aô wanôm, a? Ma atôm bu aliṅ saṅgu† naṅ aô oc waliṅ, a?”³⁹ Ma iṅlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêṅ sip laclhu tôm aô wanôm, ma aliṅ saṅgu tôm naṅ aô waliṅ.”⁴⁰ Magoc aô dec oc waṅyalinṅ lau sa bu sêndöc aô amanṅ andô-ṅga ti amanṅ gasê-ṅga, naṅ dom. Anötô ti ṅadau bu êṅyalinṅ lau sa bu sêndöc dinanṅ.”

⁴¹ Têtṅ ndoc ṅgacsêṅomi 10 sêṅgô yom dau ṅawaê, naṅ ṅac tac ṅandê têtṅ Jems lu Jon. ⁴² Goc Yisu mbwêc ṅac sêtêtṅ inṅ si, ma sôm, “Mac aṅyalê bu lau sambuc si gôlinṅwaga sêtoc dau sa têtṅ ṅac si lau, ma ṅac si lau bata sêṅgwiniṅ lau naṅ sêmbo ṅac ṅapu.”⁴³ Tigerṅ mac aṅkuc ṅac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti ṅamalac tiwaê yêc Anötô aṅgô-ṅga, naṅ nem akiṅ mac. ⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem ṅamalac ṅamata-ṅga, naṅ êṅgwiniṅ dau ma ti mac hoṅ nem ṅac akiṅ ṅambwa.

⁴⁵ Nahu bu lêtṅ dau ti aneṅ lêtṅ. ṅamalac ndê Atu meṅ tu bu lau sênem akiṅ inṅ-ṅga dom. Mba. Inṅ meṅ bu nem akiṅ lau, ma bu kêtṅ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ṅatôp.”

Yisu kôm ṅgac tapec Batimeas ṅayham sa

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yisu ti ndê ṅgacsêṅomi sêṅsêlêṅ e sêhóc asê malac Jeriko, ma lau toṅ atu sêṅkuc ṅac. Têtṅ ndoc ṅac bu sêhu Jeriko siṅ, naṅ sêtap ṅgac tapec daṅ sa, naṅ ndöc seṅ ṅamakê ma teṅ gêṅ. Inṅ Batimeas, ṅgac daṅ ṅaê Timeas ndê atuṅgac. ⁴⁷ Têtṅ têtṅ inṅ ṅgô bu Yisu Nasaret-ṅga kêsêlêṅ mbo seṅ, naṅ gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô!”⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom inṅ ma sêsôm bu inṅ nem dônṅ. Magoc inṅ mbwêc ti ṅaṅga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aô.”⁴⁹ Yisu ṅgô ṅac si yom ma kwê dônṅ kalhac, goc sôm têtṅ lau, “Mac asôm têtṅ inṅ bu meṅ.” Goc sêta yom têtṅ ṅgac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac ṅayham! Inṅ ta am bu mweṅ.”⁵⁰ Goc ṅgac dau kac ndê ṅakwê andô-ṅga baliṅ su yêc nom, ma tisa ṅagahô ma têtṅ Yisu gi. ⁵¹ Ma Yisu ndac inṅ, “Am tac whiṅ bu aô wakôm sake têtṅ am?” Ma ṅgac tapec dau sôm, “Kêdôhônṅ-waga, aô tac whiṅ bu tanônṅ ṅayham sa.”⁵² Goc

† 10:38: Yisu ndê yom pi laclhu naṅ inṅ oc nôm, ma saṅgu naṅ inṅ oc linṅ, naṅ ṅahu sip ṅawapac daêsam naṅ oc hôc asê inṅ.

Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kêŋ whiŋ aõ dec kôm am ŋayham sa.” Ma ŋagahô iŋ tandô ŋawa sa, ma iŋ kêkuc Yisu mbo senj.

11

Yisu sôc Jerusalem gi

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

¹ Yisu ti ndê sêŋjomi sêŋsêlêŋ sêhêganôŋ Jerusalem e sêsuŋ sa malac Betani ma malac Betpagi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋjom lu, ² ma sôm têtŋ iŋlu, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap donjki danj sa, nanj sêsô donj kalhac. Iŋ donjki ŋatu wakuc, nanj ŋamalac danj ndôc ŋahô muŋ su dom. Anjgapwêc su ma akôc sa amenj. ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu anjgapwêc donjki dau, nanj asôm têtŋ ŋac bu, ‘Pômdau tac whiŋ bu donjki dindec nem iŋ sa ŋasawa saunj, goc iŋ oc kêŋ mbu menj.’”

⁴ Bocdinaŋ dec iŋlu sêsôc malac dau si ma sêtap donjki danj sa, nanj lau sêsô donj kalhac senj ŋadali k êpiŋ andu danj. Iŋlu bu sêŋgapwêc su, ⁵ ma lau ŋatô nanj sêlhac sêmpinj, nanj sêndac iŋlu, “Amlu akôm sake, dec bu anjgapwêc donjki dau su?” ⁶ Ma iŋlu sêô ŋac si yom tôm Yisu sôm têtŋ iŋlu, dec sêhu donjki dau siŋ têtŋ iŋlu. ⁷ Sêwê iŋ sa sêtêtŋ Yisu si, ma sêhu si ŋakwê awê-ŋga sac donjki, goc Yisu pi gi ndôc ŋahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc senj. Ma lau ŋatô sêhêako a ŋalaunj yêc

senj ŋamakê ma sêkêŋ yêc senj. ⁹ Lau nanj sêmuŋ Yisu ti lau nanj sêŋkuc iŋ, nanj sêmbwêc “Hosana! Anôtô nem mbec ŋgac nanj menj gêm Pômdau anjgô. ¹⁰ Anôtô nem mbec iŋ nanj menj bu puc abanj Dawid ndê gôliŋ donj. Hosana têtŋ Anôtô lôlôc-ŋga.”

¹¹ Yisu hôc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabunj ŋabatêmdô gi, ma gêlic gêtŋ sambob nanj yêc dindê. Magoc ac gi su dec iŋ ti ndê ŋgacsêŋjomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kiŋ danj

(Mat 21:18-19)

¹² Têtŋ bêtêc Yisu ti ndê ŋgac-s êŋjomi sêhu Betani siŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbu senj, ma gêtŋ yô Yisu. ¹³ Iŋ gêlic a kiŋ danj nanj kalhac ahê, goc têtŋ a dau gi. Têm dinaŋ iŋ têtŋ nanj a kiŋ sem ŋandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinaŋ ŋalaunj kêsôlô su dec kêŋ bata bu mboe kiŋ ŋandô oc sêŋgalêŋ. Magoc ŋandô mbasi, iŋ tap ŋalaunj ŋambwa sa. ¹⁴ Goc iŋ pucbo a dau ma sôm, “Lau danj oc sêneŋ ŋandô yêc a dindec tiyham dom.” Ma iŋ ndê ŋgacsêŋjomi sêŋgô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabunj

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

¹⁵ Yisu ti ndê sêŋjomi sêŋsêlêŋ si e sêhôt asê Jerusalem, ma sêtêtŋ lôm dabunj si. Yêc lôm dabunj ŋabatêmdô lau sêtidulu gêtŋ ti semlhi gêtŋ sêmbu, ma Yisu gic hu soc ŋac sêsa awê. Iŋ kac

lau sêo mone-nga si tebo sa, ma kac lau nanj sêyob balusi bu lau sênemli,* nanj si pôŋ sa whiŋ. ¹⁶ Ma inj gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-nga sôc lôm dabuŋ ŋagameŋ tiyham dom. ¹⁷ Ma inj kêdôhônŋ lau ma sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aö neŋ andu gic waê bu lau akêŋ gameŋ hoŋ sêteŋ mbec sêmbo-nga.’ Mac anjalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anötö ndê andu ti lau kanj si gameŋ?”

¹⁸ Tinjambu dabuŋsiga atu-tu ma lau nanj sêndôhônŋ yomsu, nanj sêŋgô ŋawaê pi gêŋ nanj Yisu kôm, ma sêŋjalê bu lau sambob sêhêdaê tu inj ndê yom-nga. Tu dinaŋ-nga dec sêtôc Yisu, ma sêŋsalê lêŋ bu sêndic inj ndu. ¹⁹ Yisu ti ndê ŋgac-sêŋnômi sêmbo Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbo sêsa si.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti dateŋ mbec-nga

(Mat 21:20-22)

²⁰ Ŋagalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ŋgacsêŋnômi sêŋsêlêŋ bu sêmbo sêtêŋ Jerusalem sêndi, ma sêhêc asê a kiŋ nanj Yisu pucbo. Ŋac sêlic bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti ŋawakac hoŋ tibasô. ²¹ Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têtŋ inj, “Kêdôhônŋwaga, lic a kiŋ nanj am pucbo, nanj mbac su.” ²² Goc Yisu ô yom ma sôm têtŋ ŋac, “Akêŋ whiŋ Anötö. ²³ Aö wasôm yomandô têtŋ mac, bu asa nanj bu sôm têtŋ lôc danj bu, ‘Puc daôm sa ma sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom

magoc kêtŋ whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau ŋandô sa, dec gêtŋ dau oc ŋandô sa. ²⁴ Bocdinaŋ aö bu wasôm têtŋ mac bu gêtŋ bocke nanj mac bu atêŋ Anötö bu kêtŋ têtŋ mac, nanj akêŋ whiŋ bu mac akôc su, ma aö wasôm yom ŋandô, inj oc kêtŋ têtŋ mac. ²⁵⁻²⁶ Ma têtŋ ndoc mac bu atêŋ mbec, ma bu gauc nem lau nanj sêkôm sac têtŋ mac, nanj goc asuc ŋac si sac kwi. Ma mac nem Damam nanj mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinaŋ.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Yisu ti inj ndê ŋgacsêŋnômi sêhêc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêm-ndô, ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônŋwaga yomsu-nga ma lau bata sêtigasuc inj. ²⁸ Ma sêndac inj, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêtŋ hoŋ nanj am kôm? Asa kêtŋ têtŋ am?” ²⁹ Goc Yisu sôm têtŋ ŋac, “Gêŋ ŋamata-nga aö wakêŋ gêndac danj têtŋ mac. Mac bu aö aneŋ yom, dec wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtŋ mac. ³⁰ Asa kêtŋ ŋaclai têtŋ Jon dec inj kêtŋ lau? Anötö kêtŋ ŋaclai têtŋ inj, me mba? Asôm têtŋ aö.”

³¹ Ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtŋ dau, “Yac bu dasôm bu Anötö kêtŋ ŋaclai têtŋ Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’

* 11:15: Alic yom ŋapu-nga (footnote) yêc Mat 21:12.

³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Ñac sênyalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet dan, dec sêtôc dau. ³³ Bocdinañ sêsôm têtj Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma inj sôm têtj ñac, “Bocdinañ aô wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtj mac dom.”

12

Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ma inj gic hu yom gôlinj dan ma sôm têtj lau bata Israel-nga dinañ, “Ñgac dan sô ôm wain-nga dan. Inj sô tunj sa, kêmasañ gameñ tu lau sêmasañ wain ñakwi-nga, ma kwê andu baliñ dan bu lau sêlhac ma sêtíp lau kañ. Tinjambu inj kêñ ôm dau têtj lau ñatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gameñ dan. ² Têtj têtj sêndic wain ñandô sa-nga, nañ ñadau kêkinj ñgac akinj dan têtj lau sêyob ôm-nga, tu bu sêkêñ wain ñandô ñatô têtj inj. ³ Tigenj ñac sêlô inj dôñ, sic inj ñamlic ñandê, ma sêkêñ inj kôlhô amba sawa gi. ⁴ Goc ñadau kêkinj ñgac akinj dan tiyham, tigenj ñac sic inj pi ñagôlônj, ma sêkôm mêtê sac têtj inj. ⁵ Tinjambu ñadau kêkinj ñgac titô-nga, magoc ñac sic inj ndu. Ma inj kêkinj lau daêsam tiyham, ma ñac sic ñatô ñamlic ñandê, ma sic ñatô ndu. ⁶ Tinjambu ñgac tigenj mbo, nañ ñadau ndê atuñgac,

nañ inj tac whinj ndu andô. Goc ñadau kêkinj ndê atu dau têtj ñac gi, ma gauc gêm têtj dau, ‘Lau nañ sêyob aneñ ôm, nañ oc sêtoc aneñ atuñgac dindéc sa.’ ⁷ Tigenj têtj têtj ñadau ndê atu hóc asê, nañ lau sêyob ôm-nga sêsôm têtj dau, ‘Ñgac dinañ inj ñadau ndê atuñgac nañ oc wêkainj ôm dindéc ti ndê gêtj lêtjsêm. Bocdinañ dandic inj ndu ma dakôc ôm dindéc su ti yac neñ.’ ⁸ Ma sêkôc atuñgac, sic inj ndu ma sêtuc inj sa awê gi.”

⁹ Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ñadau oc kôm sake têtj lau nañ sêyob inj ndê ôm? Inj oc meñ ma ndic ñac ndu, ma kêñ ôm dau têtj lau ñatô sêyob. ¹⁰ Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. ¹¹ Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me?”

¹² Têtj dinañ lau bata Israel-nga sênyalê bu Yisu sôm yom gôlinj dau hêganônj ñac, dec sêñsalê lêtj bu sêkôc inj dôñ. Magoc sêtôc lau toñ atu nañ sêmbo sêwhinj Yisu, ma tu dinañ-nga sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Tinjambu lau bata dinañ sêñsalê lêtj bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan. Ñac sêñkinj lau Palêsai ñatô sêwhinj lau Israel-nga ñatô nañ sêpuc Herod ma lau Rom-nga si

gôliŋ dôŋ, naŋ sê têtêŋ Yisu si.
¹⁴ Nac sêhôt asê iŋ ma sêsôm,
 “Kêdôhôn-waga, yac aŋyalê bu
 am ŋac sôm yom ŋandô-ŋga.
 Am gauc gêm lau si waê dom,
 ma toc ŋac hoŋ sa ŋalêŋ tigenŋ.
 Ma am kêdôhôn Anötô ndê
 lêtêŋ têtêŋ lau kêkuc yom ŋandô
 solop. Kwahic dec yac bu
 andac am bu iŋ solop bu yac
 dakêŋ takis t êŋ †Sisa, me
 mba? Yac oc danemlhi takis,
 me mba?”

¹⁵ Yisu ŋgô yom dau, tigenŋ
 iŋ kêyalê bu ŋac gauc gêm bu
 sêtîm iŋ, dec sôm, “Tu sake-
 ŋga mac bu atim aô? Akôc
 mone silba daŋ ma atôc têtêŋ
 aô.” ¹⁶ Goc sêkêŋ mone daŋ
 têtêŋ iŋ, ma iŋ ndac ŋac, “Asa
 ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone
 dindec?” Ma sêo yom ma
 sêsôm, “Sisa ndê.” ¹⁷ Dec Yisu
 sôm, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa
 ŋa gêtêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, ma
 atoc Anötô sa ŋa gêtêŋ naŋ gic
 iŋ ŋawaê.” Nac sêŋgô Yisu ndê
 yom dau, ma sêhêdaê tu iŋ
 ndê gauc-ŋga.

*Lau Sadiusi bu sêtîm Yisu pi
 yom datisa akêŋ lau batê-ŋga*
 (Mat 22:23-33; Luk 20:27-
 38)

¹⁸ Ma lau †Sadiusi ŋatô
 sêtêŋ Yisu si, bu sêkêŋ gêndac
 daŋ têtêŋ iŋ. Nac lau Israel si
 toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ whiŋ dom
 bu lau batê oc sêtîsa tiyham.
¹⁹ Ma ŋac sêndac iŋ bocdec bu,
 “Kêdôhôn-waga, Moses to yac
 neŋ yomsu daŋ bocdec bu.
 Ngac daŋ bu ndê dôwa nem
 awhê sa ma bu mbac ndu ma
 balêkoc mbasi, naŋ ŋac dau

oc nem dôwa ndê awhê sawa,
 ma kwê balêkoc asê tu dôwa-
 ŋga. ²⁰ Têtêŋ ndoc daŋ asidôwai
 7 sêmbo. Ngac ŋamata-ŋga gêm
 awhê sa, magoc mbac ndu,
 ma balêkoc mba. ²¹ Goc iŋ asi,
 ŋac tilu-ŋga, gêm awhê sawa
 dau, magoc mbac ndu ma
 balêkoc mba. Ngac titô-ŋga
 bocdinaŋ, ²² ma asidôwa hale
 bocdinaŋ, hoŋ sem awhê
 sawa dau sa, magoc sêmbac
 ndu, ma balêkoc mba. Ma
 tiŋambu awhê dau mbac ndu.
²³ Kwahic dec yac bu andac
 am bocdec bu. Lau batê bu
 sêtîsa tôm lau ŋatô sêsôm, dec
 awhê dau oc ti asidôwa asa
 ndê awhê? Bu asidôwai 7
 dinaŋ hoŋ sem awhê tigenŋ
 dinaŋ su têtêŋ ndoc sêmbo
 tali.”*

²⁴ Ma Yisu sôm têtêŋ ŋac,
 “Mac akôc gauc so, bu mac
 aŋyalê Anötô ndê yom ti iŋ
 ndê ŋaclai dom. ²⁵ Têtêŋ têtêŋ lau
 batê sêtîsa, naŋ lau oc sênem
 dau dom. Nac oc sêmbo sêtôm
 aŋela undambê-ŋga. ²⁶ Ma
 yom daŋ tiyham têtêŋ asê bu
 lau batê oc sêtîsa. Mac asam
 su yêc Moses ndê buku. Têtêŋ
 ndoc Moses gêlic ya golom a
 daŋ, naŋ Anötô sôm têtêŋ iŋ
 bu, ‘Aô Abraham ndê Anötô,
 Aisak ndê Anötô ma Jakob ndê
 Anötô.’ ²⁷ Lau batê bu sêtîsa
 dom, dec tu sake-ŋga Anötô
 sam dau bu lau têtêŋ dinaŋ si
 Anötô? Iŋ lau batê si Anötô
 dom, iŋ lau tali si Anötô. Mac
 nem gauc iŋ so sambuc.”

Yomsu ŋamata-ŋga
 (Mat 22:34-40; Luk 10:25-

* **12:23:** Lau Sadiusi gauc gêm bu ŋac si gêndac dau têtêŋ asê bu lau batê oc sêtîsa tiyham dom.

28)

28 Kêdôhônwaga yomsu-nga dan kalhac whin lau nan sêkên danğa Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma in gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom napep. Bocdinañ in ndac Yisu, “Anötö ndê yomsu bocke ti yomsu namata-nga?” 29 Ma Yisu sôm, “Yomsu namata-nga nan hôc gêlic yomsu hon nan bocdec, ‘Mac lau Israel-nga anğô! Pômdau yac neñ Anötö in Pômdau tiger. 30 Atac whin Pômdau am nem Anötö ti am nem nalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.’ 31 Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, ‘Atac whin lau menpañ am-nga, tôm am atac whin am daôm.’ Yomsu lu dinañ sêhôn gêlic yomsu hon su.”

32 Goc kêdôhônwaga yomsu-nga dau sôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tiger mbo, ma anötö nandô dan mbo dom. 33 Ma yac bu atac whin A nôtö ti neñ nalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whin lau menpañ yac-nga tôm yac atac whin yac dauñ, nan hôc gêlic bu yac dakên wata ti da pi ya ndi, me bu dakên gêt nâtö ti da.” 34 Yisu gêlic bu ngac dau ô yom ti gauc nayham, dec sôm têt in, “Êmkuc gauc nayham dinañ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôlin nalôm.”

Yisu sôm yom dinañ, ma tinambu lau sêtöc bu sêkên gëndac têt in tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Yisu kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ namakê, ma ndac nac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? 36 Dawid dau hoc yom asê tôm Nalau Dabuñ puc in dôñ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘Anötö sôm têt aneñ Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-nga e nditôm aö wakên nem nacyo sêsöc am gahim napa.” ’ 37 Dawid dau sam Mesaya bu in ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam in bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hon sênğô Yisu ndê yom ti atac nayham atu.

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac

(Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)

38 Ma Yisu kêdôhôn lau ma sôm, “Ayob daôm napep bu anğuc lau Skraib si gêbôm dom. Nac sêsöc nakwê baliñ ma sênşêlên sêmbo malac lôm, bu nac atac whin bu lau sêtöc nac sa ma sêhê mwalêc nac. 39 Nac atac whin bu sêndöc mala namata-nga yêc lôm wê-nga, ma sêndöc lau tiwaê si mala têt ndoc sêneñ mwasiñ. 40 Yêc lau hon anğô-nga lau dau sêteñ mbec baliñ. Magoc têt ndoc lau sêlic nac dom, nan sênşau lauwhê sawa bu sênğaho nac si andu su. Anötö oc êmatöc nac, ma kêt nageyö sac sambuc têt nac.”

Awhê tuc dan kêt da danğe
(Luk 21:1-4)

41 Tinjambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuŋ ɲabatêmdö kêpiŋ apa naŋ lau sêkêŋ si da sip-ŋga, ma tahê lau hoŋ naŋ sêkêŋ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêŋ awa atu. 42 Tigeŋ awhê tuc ɲalôm sawa daŋ meŋ ma kêŋ awa saun lu gitôm wan toea lu sip apa da-ŋga. 43 Goc Yisu ta ndê ɲgac-sêŋomi sêmeŋ ma sôm, “Yomandô, aô wasôm têt mac bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ɲalôm sawa dindéc kêŋ da naŋ hôc gêlêc lau hoŋ si da su. 44 ɲahu bu lau ti lêlôm hoŋ sêkêŋ si da, magoc ɲac si awa daêsam gacgeŋ yêc ɲac-ŋga. Magoc awhê dindéc iŋ awhê ɲalôm sawa, ma iŋ kêŋ ndê gêŋ hoŋ ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

1 Têt ndoc Yisu bu hu lôm dabuŋ ɲagameŋ siŋ, naŋ iŋ ndê ɲgacsêŋom daŋ sôm têt iŋ, “Kêdôhîwaga, lic hoc atu-tu ma andu ɲayham kêlêc naŋ sêkwê sa sêlhac dec.” 2 Magoc Yisu ô yom ma sôm têt iŋ, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabuŋ dindéc! Aô wasôm têt am, bu tinjambu ɲacyo oc sêseŋ hoc atu-tu hoŋ dindéc su e hoc daŋ oc ndöc hoc daŋ ɲahô tiyham dom.”

Gêŋ wapac têt ɲambu-ŋga-ŋga

(Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)

3 ɲac sêsa sêtêtêŋ Lôc Olib si, ma tinjambu Pita, Jems, Jon

ma Andru tawasê sêtêtêŋ Yisu si ma sêndöc aŋgô têt lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem. Ma ɲac sêndac iŋ bocdec bu, 4 “Sôm têt yac bu ɲawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têt têt bocke, ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu têt dau meŋ kêpiŋ?” 5 Goc Yisu sôm têt ɲac, “Ayob daôm ɲapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom. 6 Bu lau daêsam oc sêmeŋ sênem aô aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dauŋ dec,’ ma oc sêŋsau lau daêsam. 7 Ma têt ndoc mac aŋgô ɲawaê bu lau sic siŋ têt dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-ŋga, naŋ asô dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ sa, m agoc têt ɲambu-ŋga yêc dôŋ yêc. 8 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têt lau gameŋ daŋ. Tiyhô oc nem yêc gameŋ hoŋ, ma tôbôm oc sa. Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu ɲawapac têt ɲambu-ŋga-ŋga, gitôm awhê naŋ kêsahê balêkoc tun iŋ ma gêŋ dau gic hu ɲandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.

9-10 “Gêŋ ɲamata-ŋga lau oc sêhoc ɲawaê ɲayham asê têt lau sambob, ma têt dinaŋ têt ɲambu-ŋga oc meŋ hôc asê. Ayob daôm ɲapep. Lau oc sêwê mac atêtêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac ɲa sô yêc lôm wê-ŋga. Tu aô-ŋga dec lau oc sêkêŋ mac al-hac gôliŋwaga ti kiŋ aŋgô-ŋga, magoc ndoc dinaŋ ti têt bu mac ahoc yom ɲandô asê têt ɲac. 11 Têt têt naŋ sêkôc mac dôŋ ma sêwê mac atêtêŋ lau

sêmatôc mac-nga andi, nan ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom. Asôm yom nan Anötö oc kêñ têt mac têt ndoc dinañ, bu mac daôm oc asôm yom dom, Njalau Dabuñ oc sôm.

12 “Têt ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nan sêkêt whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêt whiñ aö-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têt atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têt damba ti dindai, ma sêkêt ñac sêtêt lau bu sêndic ñac ndu. 13 Lau hoñ oc sêtec mac tu aö neñ ñaê-nga. Magoc asa nan bu lhac ñañga ma hu aö siñ dom e ndê têt pacndê, nan oc tap Anötö ndê mwasin nem in si-nga sa.”

Ñawapac gameñ Judia-nga
(*Mat 24:15-28; Luk 21:20-24*)

14 “Gêt sac sambuc nan oc kôm gameñ tisac, nan lau oc sêkêt lhac gameñ nan gic in ñawaê dom. (Asa nan sam yom dindê, nan kôc gauc ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) Mac lau asa nan ambo gameñ Judia-nga ma alic gêt dau, nan hoñ alhö api gameñ lôc-nga andi. 15 Alhö ñagahô ma gauc nem mac nem gêt dañ dom. Lau nan sêtwhañ dau sêndöc andu ñasactô, nan sêsôc andu ñalôm bu sêkôc si gêt dañ tôhôn dom. 16 Ma ñac nan sêmbo ôm, nan bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêt ñatô dom. 17 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nan sêkêt su têt balêkoc, nan oc sêtap ñawapac atu sa têt têt

dinañ. 18 Ateñ mbec bu gêt dinañ tap mac sa têt ndoc uhô-nga dom. 19 Nahu bu ñawapac ñandô nan bu sa têt têt dinañ, nan oc hóc gêlêc ñawapac hoñ nan sêhóc asê nom têt têt nan Anötö kêñ undambê ti nom e kwahic dec, ma tiñambu oc sa bocdinañ tiyham dom. 20 Magoc Pômdau oc kêñ ndoc dinañ tiapê tu bu nem lau nan in kêyaliñ sa su, nan sa-nga. Bu mba, goc lau hoñ oc sêtinañ.

21 “Têt ndoc dinañ ñac dañ bu sôm têt mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ nan akêt whiñ ñac dom. 22 Lau nan sêtñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasan oc sêmen ma sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu bu sêtñsau lau. Ma ñac oc sêtñsahê bu sêtim lau nan Anötö kêyaliñ ñac sa, nan sêtwhiñ. 23 Aö gakêt puc mac gwanañ, ma bocdinañ ayob daôm ñapep.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga

(*Mat 24:29-36; Luk 21:25-33*)

24 Ma Yisu sôm, “Ndoc ñawapac-nga dinañ oc pacndê, ma tiñambu lau oc sêlic gêt dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ñawê tiyham dom. 25 Ma tata oc sêpen akêt umbon, ma gêt ti ñaclai nan sêlhac umbon oc wiwic sa. 26 Ma tiñambu lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ndöc dao ñahô ti ndê ñaclai ma ñawasi atu. 27 Ma in oc êñkiñ ndê anjela sêsa sêtêt nom

ɲabatinɲ ti undambê ɲabatin hoŋ sêndi, bu sêndic lau naŋ inɲ kêtalinɲ ɲac sa su, naŋ sa.

²⁸ “Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic ɲalauŋ wakuc bu lêc, naŋ mac aɲyalê bu ndoc ac-ɲga meŋ kêpiŋ. ²⁹ Ma bocdinaŋ têtŋ ndoc mac alic gêtŋ naŋ aô gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec aɲyalê bu ɲamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ɲga meŋ kêpiŋ su, gitôm inɲ meŋ kalhac gatam. ³⁰ Yomandô! Lau têtŋ dinaŋ-ɲga oc sêniŋga dom e gêtŋ hoŋ dinaŋ hôc asê. ³¹ Undambê ti nom oc niŋga, magoc aneŋ yom oc niŋga dom. Gêtŋ hoŋ oc ɲandô sa tôm aô gasôm.”

Lau daŋ sêɲyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ɲga dom

(Mat 25:13-15)

³² Ma Yisu sôm, “Lau daŋ sêɲyalê bêc me acgatu naŋ ɲamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela undambê-ɲga sêɲyalê dom, Anötö ndê Atu kêtalê dom, Damaŋ tawasê kêtalê. ³³ Bocdinaŋ anem ali ma ayob daôm ɲapep! Mac am gauc têtŋ naŋ bêc ɲambu-ɲga dau oc meŋ sa. ³⁴ Gitôm andu ɲadau daŋ naŋ bu sa ndi lic gameŋ ɲatô. Inɲ hu ndê andu siŋ ma kêŋ inɲ ndê lau akiŋ sêwêkaiŋ si gwelenɲ têtŋtêtŋ. Ma inɲ oc sôm têtŋ ɲgac yob gatam-ɲga, bu inɲ nem ali ma tatiŋ gameŋ ɲapep e inɲ mbu meŋ. ³⁵ Bocdinaŋ anem ali, bu mac aɲyalê ndoc naŋ andu ɲadau oc mbu meŋ, naŋ dom. Inɲ oc hôc asê têtŋ telha me timaniŋhu, me dalec taŋ, me bêbêc ganduc, naŋ

mac aɲyalê dom. ³⁶ Ayob daôm ɲapep, mboe inɲ oc mbu meŋ ɲagahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. ³⁷ Yom naŋ aô gasôm têtŋ mac, naŋ dec wasôm têtŋ lau hoŋ bocdinaŋ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

¹ Lau Israel si †Mwasinɲ Pasowa ti †Mwasinɲ Bolom Yist Mba-ɲga ɲandoc meŋ kêpiŋ, ma bêc lu yêc dôŋ yêc. Ma dabuŋ-siga atu-tu ti lau naŋ sêndôhônɲ yomsu-ɲga sêŋsalê lêŋ daŋ bu sêkôc Yisu dôŋ gelec ma sêndic inɲ ndu.

² Tigeŋ sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têtŋ Mwasinɲ Pasowa-ɲga ɲandoc dom, mboe lau daêsam naŋ sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-ɲga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daŋ gêm oso Yisu

(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

³ Têtŋ têtŋ dinaŋ Yisu mbo malac Betani, ma gêtŋ gêtŋ ndöc whinɲ ɲgac daŋ ɲaê Saimon. Muŋ-ɲga inɲ ɲgac ti gêm bac leprasi. Yisu ndöc tebo ma awê daŋ meŋ, naŋ kôc bu ɲamalu ɲayham ɲaôli atu sip kac daŋ. Inɲ kac gêtŋ dau sa, ma kêc gêtŋ malu dau pi Yisu ndê ɲagôlônɲ. ⁴ Lau ɲatô sêlic dec tac ɲandê têtŋ awê dau, ma sêsôm, “Tu sake-ɲga inɲ kêyainɲ gêtŋ ɲamalu dinaŋ? ⁵ Gitôm bu dakêŋ têtŋ lau sênemlihi ma datap awa atu sa, ma dakêŋ têtŋ lau ɲalôm sawa. ɲaôli dau oc

hóc gêlêc ñaôli tu gwelenj yala sambuc-ñga su.” Ma sêhec yom in ñalêñ sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu in sinj ma akêñ ñawapac têtj in dom. Inj kôm gêtj ñayham solop têtj aô. ⁷ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac ñapanj, ma bocdinañ dec têtj bocke mac bu atac whin, nan oc têtj bu mac anem ñac sa. Tigenj aô oc wambo wawhin mac ñapanj dom. ⁸ Awhê dindéc gitôm bu êmwasiñ aô ñalêñ dinañ, dec kôm. Inj kêc gêtj ñamalu pi aô, dec têtj inj kêmasañ aô neñ ñamlic gwanaj tu sêñsuhuj aô-ñga. ⁹ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu tinjambu lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gamenj hoñ, ma têtj dinañ ñac oc sêsôm yom pi awhê dindéc ma lau oc gauc nem inj.”

Judas sôm tidônj bu hoc Yisu asê

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Têtj ndoc dinañ Judas Iskeriot, ñgacsêñomi 12 si danj, têtj dabunjsiga atu-tu gi ma sôm bu inj oc hoc Yisu asê têtj ñac. ¹¹ Ñac sêñgô inj ndê yom ti atac ñayham, ma sêsôm tidônj bu sênemli inj. Bocdinañ inj kêsalê lêtj tu bu hoc Yisu asê-ñga.

Yisu ndê ñgacsêñomi sêmasañ Mwasin Pasowa-ñga

(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

¹² Têtj Mwasin Bolom Yist Mba-ñga ñabêc ñamata-ñga, bêc nanj lau Israel-ñga sic domba Pasowa-ñga ndu, nanj ñgacsêñomi sêsôm têtj Yisu

bu, “Am tac whin bu yac amasanj Mwasin Pasowa bu am neñ whin yac-ñga yêc nde?” ¹³ Dec Yisu kêkinj ndê ñgacsêñom lu ma sôm têtj inlu, “Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ñgac danj sa nanj kêbalañ bu lôñ danj. Awhin inj atêtj inj ndê ñadau ndê andu andi. ¹⁴ Ma asôm têtj andu ñadau, ‘Alu mba kêdôhônjwaga ndac am tu andu ñalôm ñaclerj-ñga, bu inj ti ndê ñgacsêñomi bu sênenj Mwasin Pasowa-ñga yêc am nem andu.’ ¹⁵ Ma inj oc têtj ñalôm atu danj yêc andu dau ñahô-ñga têtj amlu. Tebo ti gêtj hoñ tu yac danenj Mwasin Pasowa-ñga yêc ñalôm dau, goc amasanj gêtj yêc dinañ.” ¹⁶ Goc sêñom lu dinañ sêsôc malac si, ma sêtap gêtj hoñ sa têtj Yisu sôm su, ma sêmasañ Pasowa.

Yisu sôm asê bu ñgac danj oc hoc inj asê

(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

¹⁷ Têtj ac gi su Yisu ti ñgacsêñomi 12 sêtêtj andu dau si. ¹⁸ Ñac sêndôc ti senj gêtj sêmbo, ma Yisu sôm, “Yomandô aô wasôm têtj mac, bu mac nem danj oc hoc aô asê. Ñgac dau kwahic dec ndôc ma gêtj gêtj whin aô.” ¹⁹ Yom dau kôm ñac sêsô, ma ñalôm ñawapac atu, ma ñac tigenj-tigenj sêsôm têtj inj, “Mboe aô, a? Mba!” ²⁰ Goc inj sôm têtj ñac, “Ñgac dau inj mac lau 12 nem danj, ma kwahic dec alu anj gêtj sip pele tigenj. ²¹ Gêtj dau oc ñandô sa pi

Ŋamalac ndê Atu, tòm yom naŋ sêto yêc. Tigeŋ ŋgac naŋ hoc aô asê, naŋ oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu kôc iŋ dom, dec oc ŋayham.”

Yisu gic hu Mwasin Dabuŋ
(*Mat 26:26-29; Luk 22:15-20*)

²² Têŋ têm ŋac seŋ gêŋ sêmbo, naŋ Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têŋ ŋac. Ma iŋ sôm, “Akôc sa loc, aô neŋ ŋandô dau dindéc.” ²³ Ma iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma gêm danŋe, goc kêŋ têŋ ŋac ma ŋac hoŋ sênôm. ²⁴ Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aô neŋ dac wamatin pwac-ŋga dau dec, naŋ wakêc sin tu lau daêsam-ŋga. ²⁵ Yomandô aô wasôm têŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Damaŋ ndê gôlin meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ aô wanôm tiyham.”

²⁶ Tinambu ŋac sem wê daŋ, ma sêlhô sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc

(*Mat 26:31-35; Luk 22:31-34*)

²⁷ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac hoŋ oc ahu aô sin, tòm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Aô oc wasen ŋgac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhô babalip.’ ²⁸ Magoc tinambu aô watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.” ²⁹ Dec Pita sôm têŋ iŋ, “Ŋac hoŋ bu sêhu am sin, tigeŋ aô wahu am sin dom.” ³⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô bu

ôbwêc dau dindéc am oc sêc aô ahuc tidim tō su, goc dalec oc taŋ tidim lu-ŋga.” ³¹ Tigeŋ Pita sôm yom ti ŋaŋga, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhin am, aô oc wasêc am ahuc dom.” Ma ŋac hoŋ sêsôm yom kain tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani

(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

³² Ŋac sêsa si e sêhóc asê ôm †olib-ŋga daŋ, ôm naŋ sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Andöc dec ma aô water mbec.”

³³ Goc iŋ kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin iŋ si, ma sêhu ŋgacsêŋomi ŋatô sin. Têŋ ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma iŋ pô sim dau ŋandô.

³⁴ Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Mac andöc dec ma anem ali.”

³⁵ Goc iŋ hu ŋac sin ma sa ŋasawa saun gi. Iŋ hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu nditôm goc Anötö nem iŋ sa bu êŋlêc têm hóc ŋandê-ŋga naŋ oc hóc asê iŋ. ³⁶ Iŋ sôm, “Damaŋ, O Damaŋ, am gitôm bu kôm gêŋ hoŋ. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindéc su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whin dom, kôm tôm am daôm nem atac whin bu kôm.”

³⁷ Iŋ teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ŋgacsêŋomi sêyêc bêc sêyêc. Goc iŋ uŋ ŋac sa ma sôm têŋ Pita, “Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm ac-gatu ŋasawa tigeŋ, a? ³⁸ A nem ali ma ateŋ mbec bu lêtôm tap

mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigen ɲamlic kwapac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma ten mbec tigen dinan tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc in mbu gi ma gêlic ɲac sêyêc bêc, bu ɲac tandô hê ɲac sa ɲandô. Ma ɲac sêpônda yom tu sêsôm têt in ɲga. ⁴¹ Goc in gi ma ten mbec tidim tō-ɲga. Ma têt ndoc in mbu têt ɲac tiyham, nan in sôm, “Tu sake-ɲga mac ayêc bêc ti aɲwhaɲ daôm ɲapaɲ? Gitôm! Ndoc meɲ hêc asê su bu sêhoc ɲamalac ndê Atu asê ma sêkêɲ in sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic ɲgac nan hoc aô asê dec meɲ su.”

Sêkôc Yisu dôn

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

⁴³ Yisu sôm yom dinan mbo, ma Judas, ɲgacsêɲomi 12 si dan hêc asê whin lau daêsam nan sêhêc bien ti sijn. †Dabuɲsiga atu-tu ti kêdôhônɲwaga yomsu-ɲga ma lau bata sêɲkin lau ton dinan sêwhin Judas sêmeɲ. ⁴⁴ Judas kêɲ puc lau d au gwanan su, ma sôm, “ɲgac nan mac aɲsalê, nan aô oc wanɲutô in bu watôc in asê têt mac. Akôc in dôn ma akêɲ lau sêyob in, goc awê in sa andi.” ⁴⁵ Bocdinan têt ndoc Judas hêc asê, nan in têt Yisu solop gi ma sôm, “Kêdôhônɲwaga,” ma ɲgutô in. ⁴⁶ Dec lau nan sêwhin Judas, nan sêkôc Yisu dôn. ⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpin in, ma ɲac si dan puc ndê bien sa ma pa dabuɲsiga atu ndê ɲgac akin ndê danɲalauɲ dan su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akôc bien ti gêt sijn-ɲga ma asa amen bu akôc aô dôn gitôm ɲgac kan dan? ⁴⁹ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac ma kadôhônɲ lau yêc lôm dabuɲ ɲabatêmdô, magoc mac akôc aô dôn dom. Tigen gêt nan mac akôm kwahic dec, nan kôm Anötô ndê yom nan sêto yêc, nan ɲandô sa.”

⁵⁰ Têt dinan Yisu ndê lau hon sêhu in sijn ma sêlhô si. ⁵¹ ɲgac batac dan kêkuc Yisu ma mbo whin in ti ndê lau têt ôbwêc dinan, ma in puc po ɲambwa. Lau sijn bu sêlô in dôn, ⁵² tigen in hu ndê po sijn yêc ɲac si amba, ma kôlhô ɲamlic ɲambwa gi.

Lau bata Israel-ɲga sêmatôc Yisu

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabuɲsiga atu-tu Israel-ɲga, ti lau bata ma kêdôhônɲwaga yomsu-ɲga hon sêkac sa sêmbô dabuɲsiga ɲamata-ɲga ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôn sêwê in sêtêt andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlêɲ kêkuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabuɲsiga ɲamata-ɲga ndê andu ɲatunlôm gi. Ma in ndôc sic whin lau sijn sêyob lôm dabuɲ-ɲga ɲatô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabuɲsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndôc Sanedrin si ton, nan sêɲsalê yom bu sêɲgôlin pi Yisu ma sêkêɲ in sip lau Rom-ɲga amba bu sêndic in ndu. Magoc sêtap yom dan sa dom.

⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu

sêhoc yom tasanj asê pi Yisu, magoc njac honj si yom so dau. ⁵⁷ Tiñambu lau njatô sêtisa, ma sêkêñ yom tasanj pi in bocdec bu, ⁵⁸ “Yac anjô njac dau sôm, ‘Lôm dabunj nanj njamalac sêkwê sa, nanj aö oc wasen su. Ma têtj bêc titö-ñga aö oc wakwê andu wakuc danj sa, nanj gitôm andu nanj njamalac sêkwê, nanj dom.’ ” ⁵⁹ Magoc njac tigenj-tigenj si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabunjsiga njamata-ñga tisa kalhac njalhu, ma ndac Yisu, “Am ngô yom dê sêñgôlinj pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶¹ Tigenj Yisu gêm dau dônj ma ô yom dom. Goc dabunjsiga dau ndac in tiyham, “Am Mesaya dau, Anötö Atunjac, me mba?” ⁶² Ma Yisu sôm, “Aêc, aö dauj dindéc. Ma tiñambu mac oc alic Njamalac ndê Atu ndöc Anötö Njalai Njatau ndê amba andô-ñga, ma sip menj ndöc dao njahô.”

⁶³ Têtj ndoc dabunjsiga njamata-ñga ngô yom dinanj, nanj tac njandê atu dec kêc dau ndê njakwê kic ma sôm, “Yac dapônnda yom danj tu tanjgôlinj pi in-ñga dom. ⁶⁴ Yom nanj in sôm pi dau, nanj sac sambuc! Mac anjô su, ma mac gauc gêm bocke?” Ma njac honj sêsôm pitigenj bu in mbac ndu. ⁶⁵ Lau njatô sêhu gasôp pi in. Njac sêkic in tandô ahuc nja po, goc sêtap in ma sêsôm, “Am bu propet, nanj sôm asê bu asa gic am.” Ma lau sinj-ñga sêkôc in sêsa si, ma sêhi in nja sô.

Pita sêc Yisu ahuc
(*Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Têtj têtj dinanj Pita mbo andu dau njamakê, ma dabunjsiga njamata-ñga ndê awhê akinj danj kêsêlêtj menj. ⁶⁷ In gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê in ma sôm, “Am njac nanj kêkuc Yisu Nasaret-ñga whinj.” ⁶⁸ Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba, aö kayalê am nem yom njahu dom.” Dec in tisa gi kalhac kêpinj tunjôm njagatam.

⁶⁹ Malô goc awhê akinj dau gêlic in tiyham, ma sôm yom kainj tigenj têtj lau nanj sêlhac sêmpinj, “Alic njac kêlê. In Yisu ndê lau si danj.” ⁷⁰ Magoc Pita pa dau tiyham. Njasawa saunj ma lau nanj sêlhac dindê, nanj sêsôm, “Am njac Galili-ñga. Yomandô, am njac si danj.” ⁷¹ Magoc Pita sôm ti njanja, “Mba! Aö bu wasôm yom tasanj, nanj goc Anötö ndic aö. Aö kayalê njac nanj mac asôm yom pi in, nanj dom andô!” ⁷² Ma njagahô dalec tanj tilu-ñga, dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bu in oc sêc in ahuc tidim tö su, goc dalec oc tanj tidim lu-ñga. Ma in tanj dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsu Yisu
(*Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16*)

¹ Têtj bêbêc ganduc, dabunjsiga atu-tu ti lau bata ma lau nanj sêndôhônj yomsu ti lau †Sanedrin-ñga honj si njalôm tigenj tu gêtj bocke bu sêkôm têtj Yisu-ñga. Goc sêsô

in̄ amba dôḡ ma sêwê in̄ sêtêḡ Pailot si. ² Ma Pailot ndac in̄, “Am lau Israel-ḡga si kin̄, a?” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naḡ am daôm sôm.” ³ Têḡ dinan̄ dabuḡsiga atu-tu sêḡḡolin̄ yom daêsam pi in̄. ⁴ Dec Pailot ndac in̄ tiyham, “Am oc ô ḡac si yom, me mba? ḡac sêḡḡolin̄ yom daêsam pi am.” ⁵ Tigeḡ Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷ Têḡ têm dinan̄ ḡgac dan̄ ndöc gapocwalô, naḡ ndê ḡaê Barabas. Muḡ-ḡga lau ḡatô sêli dau sa têḡ lau Rom-ḡga naḡ sem ḡolin̄ lau Israel-ḡga, ma sic lau ḡatô ndu. Magoc lau Rom-ḡga sêkôc ḡac dôḡ ma sêkêḡ ḡac sêndöc gapocwalô. Ma Barabas in̄ ḡac si dan̄.

Tôm yala hon̄ têḡ ndoc lau Israel-ḡga si om atu Mwasin̄ Pasowa-ḡga hôc asê, naḡ Pailot kêkuc lêḡ dan̄ bocdec bu. Lau Israel-ḡga oc sêndac ḡgac gapocwalô-ḡga dan̄, dec in̄ oc êḡḡapwêc in̄ su têḡ ḡac. ⁸ Lau daêsam naḡ sêkac dau sa têḡ ndoc Pailot kêsahê Yisu, naḡ sêndac in̄ bu êḡḡapwêc ḡgac gapocwalô-ḡga dan̄ su êḡkuc ḡagôlin̄ dinan̄. ⁹⁻¹⁰ Pailot kêyalê bu dabuḡsiga atu-tu sem lêmuḡ Yisu ḡambwa, ma tu dinan̄-ḡga dec sêwê Yisu sêtêḡ in̄ sêmeḡ. Bocdinan̄ in̄ gauc ḡêm bu êḡḡapwêc Yisu su, dec ndac ḡac, “Mac atac whin̄ bu aö wahu Kin̄ Israel-ḡga sin̄ têḡ mac, me mba?” ¹¹ Tigeḡ dabuḡsiga atu-tu sêḡḡalôm lau toḡ atu dinan̄ e sêndac Pailot bu hu Barabas sin̄ têḡ

ḡac. ¹² Goc Pailot ndac ḡac, “Bocdinan̄ aö oc wakôm sake têḡ ḡgac dindec, naḡ mac asam bu lau Israel-ḡga si Kin̄?” ¹³ Ma sêmbwêc, “Ndic in̄ pi a gicso dau!” ¹⁴ Magoc Pailot ndac ḡac, “Tu sake-ḡga? In̄ kôm giso bocke?” Magoc sêmbwêc ti ḡan̄ga, “Ndic in̄ pi a!”

¹⁵ P ailot bu kôm lau atac ḡayham sa, dec ḡolöc bu êḡḡapwêc Barabas su têḡ ḡac. Ma in̄ kêkin̄ Yisu têḡ lau sin̄-ḡga bu sêhi in̄ ḡa sö, ma sêndic in̄ ndu pi a gicso dau.

*Lau sin̄-ḡga sêsu Yisu susu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Lau sin̄-ḡga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ḡamalacôm si, ma sêta yom bu lau sin̄-ḡga hon̄ sêkac sa. ¹⁷ Goc sêkêḡ Yisu sôc ḡakwê kokoc balin̄ tôm kin̄ sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma sêkêḡ in̄ uḡ gitôm sun̄sun̄. ¹⁸ Goc ḡac sic hu sêmbwêc in̄, “Ei! Datoc lau Israel-ḡga si kin̄ dindec sa man̄!” ¹⁹ Ma ḡac sêkôc a dan̄ ma sic in̄ pi ḡagôlin̄ tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi in̄. Sêpôn̄ haduc têḡ in̄, ma sêḡsau bu sêtoc in̄ sa. ²⁰ Sêsu in̄ susu pacndê, goc sêkôc ḡakwê balin̄ dinan̄ su, ma sêkêḡ in̄ sôc dau ndê ḡakwê sa tiyham. Ma sêwê in̄ sêsa malac Jerusalem ḡamakê si, bu sêndic in̄ ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

²¹ Lau sin̄-ḡga sêwê Yisu sêmbö seḡ, ma ḡgac dan̄

kêsêlêṅ mbo seṅ akêṅ gameṅ ṅamakê-ṅga meṅ. Ma sêkac iṅ bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ngac dau ndê ṅaê Saimon. Iṅ Aleksanda lu Rupas damba, ma iṅ ndê malachu Sairin. ²² Sêwê Yisu sêsa si e sêhôt asê gameṅ naṅ sêsam bu Golgota. (ṅaê dau danem kwi bu ‘Gameṅ ṅakêcyha-ṅga.’) ²³ Lau siṅ-ṅga bu sêkêṅ wain ti bu ṅamakic têṅ Yisu nôṁ, magoc iṅ tec. ²⁴ Bocdinaṅ sêhu siṅ, ma sic iṅ pi a gicso dau. Ma tiṅambu sêwhê iṅ ndê ṅakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ṅakwê bocke.

²⁵ ṅac sic iṅ pi a gicso têṅ bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. ²⁶ Ma yom naṅ lau bata Israel-ṅga sêṅgôliṅ pi iṅ, naṅ sêto pi bapia daṅ, naṅ sôm, “Lau Israel-ṅga si Kiṅ.” ²⁷⁻²⁸ ṅac sic ṅgac sac lu pi a gicso dau sêwhiṅ, daṅ kêgalêṅ Yisu amba andô-ṅga, ma daṅ kêgalêṅ gasê-ṅga. ²⁹ Lau naṅ sêṅsêlêṅ si sêmeṅ, naṅ sêndahiṅ ṅasu ma sêtaṅ bôlê Yisu. Sêsôm, “Ei. Am ṅgac naṅ sôm bu seṅ lôṁ dabuṅ su ma kwê sa tiyham tôṁ bêc tô. ³⁰ Dec sip akêṅ a gicso dau mweṅ, ma nem daôm sa!” ³¹ Ma dabuṅsiga atu-tu ti kêdôhônṅwaga yomsu-ṅga bocdinaṅ sêsu iṅ susu ma sêsôm têṅ dandi, “Iṅ gêm lau daêsam sa, tigeṅ gitôm dom bu nem dau sa. ³² Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiṅ dindec-ṅga, sip akêṅ a gicso dau meṅ, dec yac oc akêṅ whiṅ iṅ.” Ma ṅgac lu naṅ sic pi a gicso sêwhiṅ Yisu, naṅ sêsu

iṅ susu bocdinaṅ.

Yisu mbac ndu
(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

³³ Têṅ ac kalhac lhu, ṅasec atu gêm gameṅ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ṅga. ³⁴ Ma têṅ 3 kilok Yisu mbwêc awaha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu, ‘Aô neṅ Anötô, aô neṅ Anötô, tu sake-ṅga am hu aô siṅ?’) ³⁵ Lau naṅ sêlhac sêmpin, naṅ sêṅgô iṅ ṅapep dom ma sêsôm, “Anṅô, iṅ ta propet Elaija.” ³⁶ Ma ṅgac daṅ kêtî gi kêṅ sôwam daṅ sip wain ṅamakic, ma sô dôṅ pi a baliṅ daṅ. Goc iṅ puc pi Yisu whasuṅ bu iṅ nôṁ ma sôm, “Dahu iṅ siṅ ma dalic, Elaija oc sip meṅ ma kôc iṅ su, me mba.”

³⁷ Têṅ têm dinaṅ Yisu mbwêc awaha atu ma mbac ndu. ³⁸ Ma têṅ dinaṅ po baliṅ naṅ kêgalêṅ lôṁ dabuṅ ṅalôm, naṅ dau kic gi lu, kalhac ṅahô ma gi têṅ ṅapu-ṅga. ³⁹ Ma ṅgac bata siṅ-ṅga naṅ kalhac Yisu anṅô-ṅga, naṅ gêlic iṅ ndê mbac ndu ṅalêṅ, goc sôm, “Yomandô, ṅgac dindec iṅ Anötô ndê Atu.”

⁴⁰ Lauwhê ṅatô sêlhac ahê ma sêlic gêṅ hoṅ dinaṅ. Maria Magadala lu Maria naṅ Jems sauṅ lu Joses dinda, ma Salome sêṁbo sêwhiṅ ṅac. ⁴¹ Muṅ-ṅga, têṅ têm Yisu mbo gameṅ Galili-ṅga, naṅ lauwhê dinaṅ sêṅkuc iṅ, ma sem akiṅ iṅ. Ma lauwhê daêsam naṅ sêpi Jerusalem sêwhiṅ Yisu, naṅ sêlhac sêwhiṅ ṅac.

Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasuj

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Bêc nañ sic Yisu ndu, nañ lau Israel-nga si bêc sêmasañ dau tu Sabat-nga.* Bocdinañ têt telha, ⁴³ ñgac bata Israel-nga dañ ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhuj Yisu ñamlañ. Josep in ñgac akêñ malac Arimatiya-nga, ma in lau Sanedrin-nga si ñgac tiwaê dañ nañ kêñ bata Anötö ndê gôlin bu meñ sa tiawê. In ndê ñalôm pên dôn, dec têt Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlañ. ⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sô, ñahu bu in kêyalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinañ in ta lau sin si ñgac bata ma ndac in bu Yisu mbac ndu su, me mba. ⁴⁵ In tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc têt Josep bu kôc Yisu ndê ñamlañ sa ndi êñsuhuj. ⁴⁶ Josep kôc po ñayham dañ nañ in gêmli muñ su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpañ in ahuc ña po dau. Ma in kôc in sa gi ma kêñ in yêc sêhôn nañ lau sêlên gwanaj su yêc hoc ñalôm. Goc in kêpi hoc dañ gi ndöc sê awha dau ahuc. ⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc hocsuj dinañ.

16

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semlihi gêt malu bu sênem oso Yisu ndê ñamlañ. ² Têt wake ñabêc ñamata-nga dinañ sêti têt bêbêc ganduc bu sêtêt sêhôn sêndi. Ac pi meñ su ma sêñsêlên sêmbo señ, ³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nañ yêc sê awha, nañ su?” ⁴ Tigen sêhôn tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. ⁵ Bocdinañ dec sêsôc sêhôn ñalôm si. Sêlic ñgac batac dañ nañ sôc ñakwê sêsêp, ma ndöc andô-nga, dec sêsö ñandô. ⁶ Magoc ñgac dau sôm, “Asö dom. Mac añsalê Yisu Nasaret-nga, nañ sic in ndu pi a gicso dau. In yêc dec dom, in tisa su. Alic mala nañ sêkên in yêc, nañ sawa. ⁷ Magoc andi ma asôm têt in ndê sênjomi ma têt Pita bu in oc muñ mac têt Galili ndi. Mac oc alic in yêc dindê, tôm yom nañ in sôm têt mac muñ su nañ.” ⁸ Yom dinañ kôm awhê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akêñ sêhôn, ma sêlhö sênti si. Magoc sêtöc dau dec sêsôm yom têt ñamalac dañ yêc señ dom.

⁹ Têt têt Yisu tisa têt Sonda bêbêc, in hoc dau asê ti-ñamata-nga têt Maria Magadala, awhê nañ muñ-nga in soc ñalau sac 7 su yêc in ñalôm. ¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê têt lau nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkôm dañgibo ti sêtañ sêmbo. ¹¹ Maria sôm têt ñac

* **15:42:** Lau Israel sêsôm bu têt ndoc ac gi sip têt bêc nañ muñ bêc Sabat-nga, nañ têt dau gic hu bêc Sabat-nga. Bocdinañ ñac bu sêñsuhuj lau batê muñ ac ndi sip.

bu in gêlic Yisu ma in mbo tali tiyham. Magoc ñac sêkên whin dom.

12 Tinjambu Yisu ndê ñgac-sênom lu sêhu Jerusalem sin ma sêñsêlêñ sêmbo sen, ma Yisu hoc dau asê têt inlu gitôm ñgac ango batac dan. 13 Dec inlu sêmbu si ma sic min têt sêñomi ñatô, magoc ñac sêkên whin inlu dom bocdinañ.

Yisu kêt gwelen têt lau nan sêñkuc in

14 Tinjambu ñgacsêñomi 11 sen gêt sêmbo sêwhin dau, ma Yisu hoc dau asê têt ñac. Ma in sôm ñac tu ñac si ñalôm ñadandi-ñga, bu sêkên whin lau nan sêlic in têt ndoc in tisa su, nan dom. 15 Goc in sôm têt ñac, “Atôm nom ñagamen sambob andi, ma ahoc ñawaê ñayham asê têt lau hon. 16 Lau nan sêkên whin ma sêlin sanju, nan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa. Magoc lau nan sêkên whin dom, nan oc sêtap in ndê matôc sa. 17 Ma Anötö oc kêt ñaclai têt lau nan sêkên whin, dec oc tôm bu sêkôm gêt dalô bocdec bu. Ñac oc sêkôm gwelen sênem aö anôn, ma sêsoc ñalau sac su yêc lau. Ñac oc sêsôm yom awha wakuc-ñga nan sêndôhôn mun su dom. 18 Ñac bu sêkôm mboc sac sip ñac amba me sênôm bu ñamalic, dec oc kôm ñac sêtisac dom. Ma ñac oc sêkên amba sac lau gêmbac, ma sêkôm ñac ñayham sa.”

19 Yisu sôm yom dinañ têt ñac su, goc Anötö kôc in su yêc nom. In pi undambê gi, ma ndôc Anötö ndê amba andô-ñga. 20 Ma in ndê sêñomi sêsa si, ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gamen hon. Ma Pômdau mbo whin ñac, ma kêt ñaclai têt ñac bu sêkôm gêt dalô atu-tu tu bu puc yom nan sêhoc asê, nan dôn-ñga.

Luk ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-ñga

Luk in Yisu ndê ñgacsêñom dom, ma in ñgac Israel-ñga dom. In ñgac Grik-ñga, ma in dokta, ma bocdinañ tanyalê bu in ñgac tiguauc. Luk dau gêlic gêñ honñ nañ Yisu kôm, nañ dom, magoc in kip yom honñ sa yêc lau nañ sêmbo sêwhiñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelenñ e in mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ñawaê ñayham hêganônñ Yisu ti in ndê gwelenñ, ma in to bapia dañ tiyham (Aposel) pi gwelenñ nañ lau aposel sêkôm ña Nalau Dabuñ ndê ñaclai.

Yêc in ndê yom ñamata-ñga, Luk sôm bu in to yom têtñ ñgac atu dañ ñaê Tiopilas. Ñaê dau danem kwi bu 'ñgac nañ atac whiñ Anötö'. Magoc in to tu ñgac tigenñ dinañ-ñga dom, in to ndê ñawaê ñayham hêganônñ lau nañ lau Israel dom gitôm in dau, ma lau Israel-ñga sêwhiñ. In tac whiñ bu ñac sêñyalê bu Yisu, in lau Israel-ñga si Mesaya, ma in menñ gic waê lau Israel-ñga tawasê dom, magoc menñ bu ti lau honñ si Pômdau, ma bu

mbac ndu tu lau honñ-ñga. Ma bocdinañ Luk tac whiñ bu Yisu ndê ñawaê sa têtñ gameñ nom-ñga honñ, bu lau sêñgô ma sêkêñ whiñ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa.

Yom Ñamata-ñga

¹ O ñgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêñsahê bu sêto yom pi gêñ honñ nañ ñandô sa yêc yac mba gameñ. ² Ñac sêto sêñkuc yom nañ lau nañ sêmbo sêwhiñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelenñ, nañ sic dulu têtñ yac. Lau dau sêlic gêñ honñ nañ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ñawaê ñayham asê pi gêñ dau. ³ Ma aô bocdinañ, gakip yom honñ sa pi gêñ ñamata-ñga ma menñ têtñ kwahic dec, ma galic ñayham bu wato sip bapia dindéc ma wanñiñ têtñ am. Aô gato yom kakuc ñadênañ tôm gêñ honñ nañ hóc asê. Tu dinañ-ñga O ñgac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom honñ pi Yisu nañ am ñgô su, nañ yom ñandô.

Jon, Ñgac Kêku Lau-ñga ndê puc dinda kôc in-ñga

⁵ Têtñ têtñ Kiñ †Herod gêm gôliñ gameñ Judia-ñga, nañ †dabuñsiga dañ mbo, in ndê ñaê Sekaria. In kôm ndê gwelenñ whiñ dabuñsiga nañ

* **1:5:** Abaisa - dabuñsiga ñamata-ñga dañ nañ mbo têtñ Kiñ Dawid ndê têtñ. Têtñ têtñ dinañ lau Israel si dabuñsiga sêwhê dau kôc ti tonñ 24 kêkuc dabuñsiga ñamata-ñga si ñaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tiñambu sêkôm gwelenñ tôm ñatonñ 24 dinañ sêyô dau sêyô dau. Têtñ Yisu ndê têtñ, lau dabuñsiga daêsam sêndöc gameñ ñamakê-ñga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelenñ yêc †lôm dabuñ tôm ñac si tonñ si ndoc, ma tiñambu sêmbu sêtêtñ si gameñ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ñaê 'dabuñsiga' sa-ñga yêc buku dindéc ñambu-ñga.

sêmbo dabuñsiga ñamata-nga Abaisa* ndê toñ. Sekaria ndê awhê ndê ñaê Elisabet, ma inñ Aron† ndê wakuc dañ, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anötö gêlic inñlu sêsa lêñ gitêñ yêc inñ anğô-nga, sêñsêlêñ sêñkuc Anötö ndê yomsu ti ñagôlinñ ñalêñ ñayham. ⁷ Inñlu sêti awhê andô ma ñgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet inñ awhê gapoc.

⁸ Têñ têm dañ Sekaria ndê toñ si ndoc sênem akinñ Anötö-nga hôc asê, ma inñ gêm ndê gwelenñ dabuñsiga-nga mbo Anötö ndê lôm dabuñ yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabuñsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuñ ñalôm ndi, ma kêñ da ñamalu ñayham. ¹⁰ Ma têtñ ndoc inñ sôc gi bu kêñ da ñamalu ñayham, nañ lau Israel-nga hoñ nañ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-nga, nañ sêtenñ mbec sêlhac awê. ¹¹ Têtñ ndoc dinañ Pômdau ndê anjela dañ hoc dau asê têtñ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-nga ña-ndö-nga. ¹² Têtñ ndoc Sekaria tandô pi anjela dau, inñ sô ti töc dau ñandô. ¹³ Magoc anjela sôm têtñ inñ, “Töc daôm dom Sekaria, bu Pômdau ñgô mbec nañ am tenñ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômñgac dañ, ma am oc sam inñ ndê ñaê bu Jon. ¹⁴ Inñ oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc inñ-nga, ¹⁵ bu inñ oc ti ñgac tiwaê yêc Pômdau

anğô-nga. Inñ oc nôm wain me bu ñanğa dom, magoc têtñ têm inñ yêc dinda atac ñalôm enñ, nañ Ñalau Dabuñ oc nem inñ ahuc, ma mbo whinñ inñ ñapanñ. ¹⁶ Ma têtñ ndoc inñ tiatu, nañ inñ oc nem lau Israel-nga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ñac si Anötö ñapu. ¹⁷ Inñ oc ti propet ñanğa ma ti ñaclai gitôm propet ñamata-nga Elaija. Ma inñ oc munñ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whinñ atui, ma lau dañgapêc oc sêti lau ti gauc nañ sêsa si lêñ gitêñ. Ñalêñ dinañ inñ oc êmasañ lau si ñalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ñgô anjela ndê yom dinañ su, goc sôm têtñ inñ, “Alu ati awhê andô ma ñgac andô su. Boc-dinañ ñalêñ bocke dec aô wanyalê bu am nem yom oc ñandô sa?” ¹⁹ Goc anjela ô yom ma sôm, “Aô Gabriel nañ galhac Pômdau anğô-nga, ma inñ kêkinñ aô bu wahoc ñawaê ñayham dindéc asê têtñ am. ²⁰ Gêñ nañ aô gasôm yom pi, nañ oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigenñ am kêñ whinñ aô dom, ma bocdinañ am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêñ hoñ dindéc hôc asê su.”

²¹ Têtñ dinañ lau nañ sêmbo awê, nañ sêhônñ Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma inñ mbo tiwandêc yêc lôm dabuñ ñalôm. ²² Ma têtñ ndoc Sekaria mbu sa awê gi, nañ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ñambwa têtñ ñac, dec

† 1:5: Aron - lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga nañ gêm akinñ Anötö têtñ Moses ndê têm. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

ñac si gauc sa bu in gêlic gêñ ñagatu dan yêc lôm dabun ñalôm.

²³ Tinjambu in ndê bêc gwelen-nga pacndê, ma in kölhö mbu têtj ndê malac gi. ²⁴ Ma in ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ñapep, ma mbo teñ mbo inlu si andu gitôm ayô amanðan. Elisabet sôm, ²⁵ “Pômdau kôm gêñ dindec ma gêm aô sa. Ñamata-nga aô gambo ti mayan yêc lau anğô-nga, bu aô awhê gapoc, tigen kwahic dec Pômdau tawalô aô, ma kôc aô mayan su.”

Yisu ndê puc dinda kôc in-nga

²⁶ Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêkinj anjela Gabriel têtj malac Nasaret nan yêc gameñ Galili-nga, ²⁷ bu kêñ aheñ têtj awhê akinj dan. In ndê ñaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ngac dan ñaê Josep, nan Kin Dawid ndê apanğac dan. ²⁸ Anjela dau têtj Maria gi ma sôm, “O awhê nan Anötö tac whin am ndu andô, Pômdau whin am.” ²⁹ Yom dau kôm Maria sö ñandô, ma in gauc gêm têtj dau bu, “In awha gic aô tu sake-nga?” ³⁰ Goc anjela sôm têtj in, “Tôc daôm dom Maria, bu Anötö gêlic am ñayham kêlêc. ³¹ Am oc daêm ma kôc balêkoc ngac dan, ma sam in ndê ñaê bu Yisu. ³² In oc ti ngac tiwaê, ma lau oc sêsam in bu Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêñ in wêkainj apanğac Dawid ndê

pôn kin-nga. ³³ In oc nem gôlinj †Jakob ndê wakuc lau Israel-nga, ma in ndê gôlinj oc pacndê dom.”

³⁴ Goc Maria ndac anjela dau bu, “Aô gayêc gawhinj ngac dan dom, ma bocdinanj yom dau oc ñandô sa ñalênj bocke?” ³⁵ Ma anjela ô yom ma sôm, “Ñalau Dabun oc têtj am meñ, ma Anötö, Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê ñaclai oc nem am ahuc. Tu dinan-nga balêkoc dabun nan am oc kôc, nan lau oc sêsam in bu Anötö ndê Atu. ³⁶ Ma am ngô! Elisabet, awhê andô nan yêc am apami si toñ, nan daê ma oc kôc balêkoc dan. Sêsôm bu in awhê gapoc, magoc kwahic in daê tôm ayô 6 su. ³⁷ Bu gêñ dan yêc dom, nan Anötö gitôm dom bu kôm ñandô sa.” ³⁸ Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akinj aô. Bocdinanj, yom nan am sôm, nan ñandô sa pi aô.” Maria sôm yom dinan su, goc anjela hu in sinj.

Maria gic Elisabet kêsi

³⁹ Têtj têtj dinan Maria kêmasanj dau, ma kêsêlênj ñagahô têtj malac dan yêc gameñ ñabaô Judia-nga gi. ⁴⁰ In hóc asê ma têtj Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ñaê. ⁴¹ Têtj têtj Elisabet ngô Maria ndê yom, nan balêkoc nan yêc in ñalôm kwê soc ti ñanğa, ma Ñalau Dabun gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma in sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hóc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc nan am oc kôc,

nañ sa bocdinañ. ⁴³ Aö awê bocke, dec am, aneñ Pômdau dinda mweñ bu lic aö? ⁴⁴ Têñ ndoc aö gañgô am mbwêc aö, nañ balêkoc nañ yêc aö ñatac, nañ kwê soc ti atac ñayham. ⁴⁵ Am kêñ whiñ bu Pômdau ndê yom p i am oc ñandô sa, ma tu dinañ-ñga am tap iñ ndê mwasiñ sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneñ ñalôm sambuc, ma aö atac ñayham kêlêc tu Anötö nañ gêm aö si-ñga. ⁴⁸ Nahu bu iñ kêlhiñ iñ ndê awê akiñ ñambwa, aö dec siñ dom. Têñ kwahic dec ma ndi, lau hoñ oc sêsam aö bu awê nañ Anötö kêmwasiñ. ⁴⁹ Iñ Nãnga Nadau nañ kôm gêñ atu têñ aö, ma iñ ndê ñaê dabuñ.

⁵⁰ Tôm têm sambob, iñ tawalô lau hoñ nañ sêtöc iñ ma sêtoc iñ sa. ⁵¹ Iñ amba ñaंगा kôm gêñ atu, ma lau nañ yom sêtoc dau sa-ñga gêm ñac si ñalôm ahuc, nañ iñ soc ñac su sêlhö têtñtêñ. ⁵² Iñ kêmasuc kiñ nom-ñga su yêc ñac si pôñ kiñ-ñga, magoc lau nañ sêñgwininñ dau, nañ iñ toc ñac sa.

⁵³ Iñ kêmwasiñ lau ñalôm sawa ña gêñ ñayham-ñayham, magoc iñ kêkiñ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Iñ gêm iñ ndê lau akiñ Israel-ñga sa, ma tôm yom nañ iñ gic

bata têñ abañ Abraham, ma têñ iñ ndê wakuc hoñ nañ sêñkuc iñ, nañ iñ tawalô ñac.”

⁵⁶ Maria kêpiñ Anötö ma sôm yom dinañ su, goc mbo whiñ Elisabet gitôm ayô tö, ma tiñambu iñ kölhö mbu têñ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc men sa dec iñ kôc balêkoc ñac dau. ⁵⁸ Ma iñ ndê dawai ti lau menpañ iñ-ñga sêñgô bu Pômdau tawalô iñ ñalêñ dinañ, ma ñac hoñ atac ñayham sêwhiñ iñ. ⁵⁹ Têñ balêkoc dau ndê bêc ti-8-ñga, ñac hoñ sêmen bu sêsê balê ndê ñamlic ñatô su sêñkuc lau Israel-ñga si ñpwac, ma ñac tac whiñ bu sêkêñ damba Sekaria ndê ñaê pi iñ. ⁶⁰ Tigen iñ dinda sôm, “Mba! Dasam iñ ndê ñaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêsôm têñ iñ, “Yêc am nem dawam, ñac ñaê Jon dau mbo dom.” ⁶² Ma ñac sic amba têñ damba bu sêñyalê ñaê bocke iñ tac whiñ. ⁶³ Iñ kôm ña amba bu sêkêñ tapele dau têñ iñ, dec sêkêñ ma iñ to, “Iñ ndê ñaê Jon,” goc lau hoñ sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ñagahô iñ êmbala tigolon, ma iñ sôm yom asê ma kêpiñ Anötö.

⁶⁵ Gêñ dau kôm ñac lau hoñ sêsö, ma lau nañ sêmbo Judia ñagamenñ lôc-ñga, nañ sem yom-galôm ñapan pi gêñ hoñ dinañ. ⁶⁶ Lau hoñ sêñgô ñawaê, ma ñac gauc gêm yom dau ñapan yêc ñac si ñalôm. Ma ñac sêlic bu Pômdau ndê ñaclai tôc dau asê yêc balê

dau, dec sêndac dandi, “Inj oc ti ñamalac kainj bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têñ têm dinañ Njalau Dabuñ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma inj hoc yom asê gitôm propet dañ ma sôm,

⁶⁸ “Tampiñ Pômdau, yac lau Israel-nga neñ Anötö, bu inj meñ bu nem inj ndê lau si. ⁶⁹ Inj po ñgac ti ñaclai dañ sa yêc inj ndê ñgac akiñ Dawid ndê lau wakuc, nañ gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabuñ sêhoc yom asê pi gêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ Inj kêmasañ lêñ dinañ, bu nem yac si yêc yac neñ ñacyo ti lau nañ sêtec yac amba. ⁷² Inj tawalô yac, tôm inj gic bata têñ abañi, ma gauc gêm inj ndê pwac dabuñ, ⁷³ nañ inj kêmatin tidôn whin abañ Abraham. ⁷⁴ Inj oc nem yac si yêc yac neñ ñacyo amba, tu bu yac danem akiñ inj ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tañsêlêñ dasa lêñ gitêñ ti dabuñ yêc inj aňgô-nga tôm bêc hoñ. ⁷⁶ Ma Jon, aneñ balê, lau oc sêsam am bu ‘Anötö, Ñaclai ti Njawasi Njatau ndê propet,’ bu am oc muñ Pômdau ma êmasañ lau si ñalôm tu sêkôc inj sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lêñ nañ inj oc suc ñac si sac kwi tu bu nem ñac si-nga. ⁷⁸ Yac

neñ Anötö ndê lêñ tawalô yac-nga, nañ oc tôm ac nañ pi ma kalhac umbon, ⁷⁹ ma pô lau nañ sêndöc gameñ ñasec, ma lau nañ sêmpin bu sêmbac ndu. Inj oc wê yac dasa señ bu datap yom malô sa.”

⁸⁰ Tinjambu balê dau tiatu, ma kêñ ndê ñalôm sambuc tu nem akiñ Anötö-nga. Ma inj mbo gameñ sawa e tôm bêc nañ inj gic hu ndê gwelen, dec gêm mêtê kalhac lau Israel aňgô-nga.

2

Maria kôc Yisu

¹ Têñ têm dinañ †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hoñ nañ sêmbo Rom si gôlinj ñapu, nañ sa tu bu sênemlihi takis-nga. ² (Têñ ndoc dinañ Kirinios gêm gôlinj gameñ Siria-nga, ma gêñ dinañ ti têm ñamata-nga nañ sêsê lau sa yêc inj ndê gôlinj ñapu.) ³ Bocdinañ lau hoñ sêtêñ si malachu si, bu sêto si ñaê sip bapia sêsê ñac sa-nga.

⁴ Josep inj Dawid ndê wakuc dañ, ma bocdinañ inj hu malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga sinj, ma sip têñ Dawid ndê malac yêc gameñ Judia-nga gi, malac nañ sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhin dau si bu sêkêñ si ñaê, bu sêhoc inj lu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têñ ndoc inj lu sêmbo Betlehem, nañ Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hôc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu ñasawa mbasi yêc

andu n̄aclen-nga. Ma yêc dê, Maria kôc in̄ ndê balêkoc ngac n̄amata-nga. Ma in̄ kôm in̄ si n̄a po, ma kêñ in̄ yêc bôc si apa sêneñ gêñ-nga.

Anjela sêhoc Yisu n̄awaê asê

⁸ Têñ ôbwêc dinan̄ lau n̄atô sêyob si domba sêmbo malac dau n̄amakê. ⁹ Ma Anötö ndê anjela dan̄ hoc dau asê têtñ n̄ac. Pômdau ndê n̄awê pô n̄ac, ma sêtôc dau n̄andô. ¹⁰ Goc anjela dau sôm têtñ n̄ac bu, “Atôc daôm dom! Aô bu wakêñ n̄awaê n̄ayham dan̄ têtñ mac, nan̄ oc kôm mac atac n̄ayham atu. Ma n̄awaê dindéc gic waê lau hon̄. ¹¹ Mac nem ngac nem mac si-nga hóc asê têtñ bêc dau dindéc. In̄ dinda kôc in̄ yêc Betlehem, malac nan̄ sêsam bu Dawid ndê malac. In̄ †Mesaya dau nan̄ Anötö gic bata bu êñkin̄ meñ, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atêñ Betlehem andi, ma mac oc anjyalê balêkoc dau pi gêñ bocdec bu. Sêkôm in̄ si n̄a po, ma sêkêñ in̄ yêc bôc si apa sêneñ gêñ-nga.” ¹³ Ma n̄agahô anjela undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhin̄ anjela dinan̄, ma sem wê sêmpin̄ Anötö bocdec bu, ¹⁴ “Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têtñ lau nan̄ Anötö gêlic n̄ac n̄ayham.”

Lau sêyob domba-nga sêtêñ Betlehem si

¹⁵ Anjela sem wê dinan̄ su, goc sêmbo sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têtñ dandi, “Ayôc! Datêñ Betlehem dandi, ma dalic gêñ atu nan̄ Pômdau ndê anjela

sêhoc asê têtñ yac.” ¹⁶ Goc sêñsahic dau sêtêñ Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sêneñ gêñ-nga. ¹⁷ Sêlic in̄ su goc sêsa si, ma sic min̄ yom nan̄ anjela hoc asê têtñ n̄ac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hon̄ nan̄ sêngô n̄ac si yom, nan̄ sêhêdaê n̄andô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hon̄ n̄apan̄ yêc ndê n̄alôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-nga sêlhô sêmbo sêtêñ gameñ sêyob domba-nga si. Sêmpin̄ Anötö ma sêtoc in̄ ndê waê sa tu gêñ hon̄ nan̄ sêngô ti sêlic, nan̄ gitôm anjela sôm asê têtñ n̄ac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabun̄

²¹ Têñ bêc 8 giñga su, sêsê balê ndê n̄amlic n̄atô su, kêkuc lau Israel-nga si pwac. Ma sêsam in̄ ndê n̄aê Yisu, tôm anjela sam in̄ têtñ ndoc in̄ kêñ puc Maria bu in̄ oc daê.

²² Mun̄-nga, Moses to yomsu dan̄ pi lauwhê Israel-nga nan̄ sêkôc balêkoc, nan̄ yêc bocdec bu. Sêhôn̄ e bêc 40 pacndê, goc n̄ac oc n̄awasi sa tiyham yêc Anötö anjê-nga. Bocdinan̄ têtñ Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc in̄lu Josep sêkôc Yisu sêtêñ lôm dabun̄ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôc in̄ yêc Pômdau anjê-nga. ²³ Sêkôm bocdinan̄ kêkuc Pômdau ndê yomsu nan̄ Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ngac mbêc hon̄ bu dabun̄ yêc Pômdau anjê-nga.” ²⁴ Ma têtñ têm dinan̄ in̄lu sêkêñ da bu Maria n̄awasi sa tiyham. Sêkêñ da tôm Pômdau ndê

yomsu, balusi lu me mbac saun lu.

²⁵ Têñ têm dinan ngac dan ñaê Simeon mbo Jerusalem. In ngac gitên ti dabun, ma in hon ndoc bu Anötö êñkin in ndê Mesaya bu nem lau Israel-nga si. Nalau Dabun whin in tòm bêc hon, ²⁶ ma têt ndoc dan, kêt gauc têt in bu in oc mbo tali e lic Mesaya nan Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Nalau Dabun wê Simeon têt lôm dabun gi, têt bêc nan Yisu dinda lu damba sêkôc in sêmen bu sêkêt da sênkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ In pê Yisu sa, goc kêpin Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom nan am gic bata su, nan kwahic dec ñandô sa. Aô tanôn galic am nem †Ngac Nem Lau Si-nga su, ma bocdinañ dec oc tòm bu am nem ngac akiñ aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasañ lêt dindéc yêc lau hon anğô-nga. ³² Am nem ñawê oc pô lau hon, bu têt am asê têt lau gameñ apa-nga, ma bu po am nem lau Israel-nga si waê sa.”

³³ Simeon sôm yom dinan pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec ñac, ma sôm têt Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalin balê dindéc sa, ma tu in-nga lau Israel-nga daêsam oc sêpen, magoc daêsam nan sêkêt whin in, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin sa. In men bu têt Anötö ndê lêt asê têt lau,

magoc daêsam oc sêpu in ti ndê yom, ³⁵ ma ñalên dinan gauc nan yêc lau daêsam si ñalôm, nan oc men sa tiawê. Ma tu gêt nan oc hêt asê in-nga, am daôm oc hêt ñandê atu tòm bien kun am ñatê.”

³⁶ Propet awhê dan mbo lôm dabun ñabatêmdö. In ndê ñaê

Ana, ma in damba in Panuel, nan yêc Aser ndê ton.* Ana in ti awhê andô su. Mun-nga in gêm ngac su ma inlu nakwen sêmbo sêwhin dau gitôm yala 7, ³⁷ goc nakwen mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e in ndê yala ti 84. Tòm acsalô ti ôbwêc hon in gêm akiñ Anötö mbo lôm dabun ñabatêmdö, ma têt daêsam in hu gêt danen-nga sin tu nem dabun dau ti ten mbec ñanğa-nga. ³⁸ Têt têt nan Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nan Ana têt ñac gi, ma gêm danğe Anötö. Ma in gic hu sôm yom pi balêkoc têt lau hon nan sêhôn ndoc nan Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gêt hon tòm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêt ñac si malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ñayham ma Anötö ndê mwasin gêm in ahuc.

Yisu mbo lôm dabun

⁴¹ Tòm yala hon Maria lu Josep sêpi Jerusalem si,

* **2:36:** Aser - Jakob ndê atui 12 si dan. Lau Israel sêwhê dau kêt ti ton 12 sênkuc apai 12 dinan (alic Gen 35:26).

bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Têñ Yisu ndê yala ti 12, nan ñac hon sêpi si, tòm inlu si gêbôm. ⁴³ Ma têtñ ndoc Mwasin Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem sin bu sêmbu sêtên inlu si malac sêndi. Yisu gacgeñ mbo Jerusalem, magoc inlu sêñyalê dom, ⁴⁴ bu sêñsêlêñ sêmbu señ sêwhin lau ton atu, dec sem gauc bu in oc mbo lau ton atu dinan ñalôm. Sêhu Jerusalem sin sêsa si gitôm bêc dan, goc sêñsalê in yêc ñac si lau. ⁴⁵ Sêtap in sa dom, dec bêc tilu-nga inlu sêmbu sêtên Je rusalem si, bu sêñsalê in. ⁴⁶ Sêhóc asê Jerusalem, ma ñagalan sê sêtap in sa yêc lôm dabuñ. In ndöc whin lau nan sêndôhôn mêtê, ma in kêñ dan ñac si yom. Ma in ndac ñac pi gêtñ daêsam. ⁴⁷ Lau hon nan sêngô in, nan sêhêdaê tu in ndê gauc-nga, ma tu yom hon nan in ô têtñ kêdôhônwaga-nga.

⁴⁸ Têtñ ndoc Maria lu Josep sêlic in, nan sêhêdaê. Ma Maria ndac in, “Aneñ balê, tu sake-nga am kôm gêtñ dindêc têtñ alu damam? Alu an salê am ti ñalôm ñawapac.” ⁴⁹ Ma Yisu ndac inlu, “Tu sake-nga amlu an salê aô? Daman ndê andu dindêc, ma aô gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigen ñac sêñyalê in ndê yom ñahu dom.

⁵¹ Goc Yisu whin inlu, ma sêmbu sêtên malac Nasaret si, ma in dan ñac wambu têtñ inlu ñapep. Ma in dinda gauc gêm yom hon dinan ñapan yêc ndê

ñalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ñac tigauc, ma Anötö ma ñamalac hon sêlic in ñayham.

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêmasan Yisu ndê señ

(*Mat 3:1-12; Mak 1:2-8*)

¹ Tinambu Taibirias ti lau Rom-nga si kin atu,* ma têtñ in ndê yala ti-15-nga, nan in ndê la u bata bocdec sem gôlin lau Rom-nga si gameñ ñatô. Pontias Pailot gêm gôlin gameñ Judia-nga, †Herod Antipas gêm gôlin Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôlin Ituria ma Trakonitas, ma Lisianas gêm gôlin Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-nga si †dabun sîga ñamata-nga. Têtñ ndoc dinan Anötö kêkin in ndê yom têtñ Jon, Sekaria ndê atungac nan mbo gameñ sawa. ³ Bocdinan Jon gic hu in ndê gweleñ. In golom-golom malac hon nan yêc Bu Jordan ñamakê, ma gêm mêtê bu lau sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon mun su, tòm in to yêc ndê buku bocdec bu:

Ñamalac dan ta yom yêc gameñ sawa bocdec bu,
‘Amasan Pômdau ndê señ.
Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.

⁵ Busun hon oc sêti gameñ apa-pa, ma lôc ti ñabaô hon oc sêti gameñ

* **3:1:** Kin atu nan gêm gôlin gameñ Rom-nga hon nan sêsam bu †Sisa.

gapon. Sen mbwê hon oc sêtisolop, ma sen hoc-hoc oc sêti sen nayham.

6 Ma lau nom-nga hon oc sêlic Anötö ndê lêñ nem lau si-nga. [Ais 40:3-5]

7 Ma tu dinañ-nga Jon sôm têtj lau daêsam nan sêsa si bu in êñku ñac, “Mac mboc natui mac! Tu sake-nga mac alhö amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ñandê nan lau propet sêkênj puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amenj ma alin busanju ñambwa, a? 8 Anjô! Akôm mêtê nayham nan tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têtj daôm dom, bu ‘Abraham apai yac, ma tu dinañ-nga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hon dindec kwi sêti Abraham atui sêô mac. 9 A hon nan sem ñandô nayham dom, nan kwahic dec Anötö kênj ki ñamata têtj ñawakac, ma in oc lêñ su ma tuc pi ya ndi.”

10 Lau tonj atu dinañ sênjô Jon ndê yom ma sêndac in, “Bocdinañ yac oc akôm sake?” 11 Ma in ô yom ma sôm, “Tamwalô lau ñatô. Mac nem asa ndê ñakwê ñandô-nga lu bu sêyêc, nan kênj danj têtj lau nan si ñakwê mbasi. Ma asa ndê gêtj danen-nga yêc, nan nem lau nan sêpônnda dau, nan sa bocdinañ.”

12 Lau sêkôc takis-nga ñatô sêsa si bu Jon êñku ñac, ma sêndac, “Kêdôhônjwaga, yac oc akôm sake?” 13 Goc Jon sôm têtj ñac, “Akôc takis ñapep,

ma ahôc gêtjêc dôhônj nan lau Rom-nga sêkênj, nan dom!”

14 Ma lau sin-nga ñatô sêndac in, “Ma yac, oc akôm sake?” Ma in sôm, “Anjôlinj yom tasanj pi lau, me akôm gêtj ti ñaclai bu anjaho ñac si mone me gêtj dom. Akôc ñaôli gwelen-nga nan lau Rom-nga sêkênj têtj mac, ma tamgatu awa ñatô dom.”

15 Têtj têtj dinañ lau Israel-nga sêkênj bata bu Anötö oc êñkinj in ndê Mesaya, ma lau hon nan sênjô Jon, nan sêhê gauc bu mboe in Mesaya dau.

16 Magoc Jon sôm têtj lau hon, “Ngac danj oc meñ hôc asê. In ndê ñaclai hôc gêtjêc aö nenj su. Aö ngac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akinj nan kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. Aö dec kaku mac ña bu ñambwa, tigenj in oc êñku mac ña Nalau Dabunj ti ya. 17 In meñ bu êñsahê lau, gitôm ngac nan whê wit ñandô ti ñapa kôc, dec oc ndic ñandô sa sôc andu gêtj ñandô-nga, ma tuc ñapa sip ya nan sa ñapanj ndi.” 18 Nalênj dinañ Jon hoc ñawaê nayham asê têtj lau, ma gêm la ñac ña yom ñanja daêsam.

19 Tinjambu Jon puc Kinj Herod ndê giso asê, bu Herod gêm in asi ndê awê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whin. 20 Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso danj tiyham bocdec bu, in kênj Jon ndôc gapocwalô.

*Jon kêtj Yisu
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11;
Jon 1:32-34)*

²¹ Têḅ tēm naḅ Herod kêḅ Jon ndöc gapocwalô su dom, naḅ Yisu sa tēḅ Jon gi, ma Jon kêku iḅ whiḅ. Tiḅambu Yisu kalhac ma teḅ mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma ḅalau Dabuḅ gêm balusi aḅgô, ma sip meḅ sac Yisu ḅahô. Ma awha daḅ sa akêḅ undambê, naḅ sôm, “Aô neḅ Atuḅgac atac whiḅ-ḅga am. Aô gati-sambuc am ḅandô.”

*Yisu ndê apai si ḅadênaḅ
(Mat 1:1-17)*

²³ Yisu gic hu ndê gwelen tēḅ iḅ ndê yala gitôm 30. Ma iḅ ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep iḅ Eli atu, ²⁴ naḅ Matat atu, naḅ Liwai atu, naḅ Melki atu, naḅ Yanai atu, naḅ Josep atu, ²⁵ naḅ Matatias atu, naḅ Amos atu, naḅ Nahum atu, naḅ Esli atu, naḅ Nagai atu, ²⁶ naḅ Mat atu, naḅ Matatias atu, naḅ Semin atu, naḅ Yosek atu, naḅ Yoda atu, ²⁷ naḅ Yoanan atu, naḅ Resa atu, naḅ Serubabel atu, naḅ Siltiel atu, naḅ Neri atu, ²⁸ naḅ Melki atu, naḅ Adi atu, naḅ Kosam atu, naḅ Elmadam atu, naḅ Er atu, ²⁹ naḅ Josua atu, naḅ Eliesa atu, naḅ Yorim atu, naḅ Matat atu, naḅ Liwai atu, ³⁰ naḅ Simeon atu, naḅ Juda atu, naḅ Josep atu, naḅ Yonam atu, naḅ Eliakim atu, naḅ Melea atu, ³¹ naḅ Mena atu, naḅ Matata atu, naḅ Natan atu, naḅ Dawid atu, ³² naḅ Jessi atu, naḅ Obed atu, naḅ Boas atu, naḅ Salmon atu, naḅ Nason atu, ³³ naḅ

Aminadab atu, naḅ Ram atu, naḅ Hesron atu, naḅ Peres atu, naḅ Juda atu, ³⁴ naḅ Jakob atu, naḅ Aisak atu, naḅ Abraham atu, naḅ Tera atu, naḅ Naho atu, ³⁵ naḅ Serug atu, naḅ Reu atu, naḅ Peleg atu, naḅ Eber atu, naḅ Sela atu, ³⁶ naḅ Kenan atu, naḅ Apakad atu, naḅ Sem atu, naḅ Noa atu, naḅ Lamek atu, ³⁷ naḅ Metusela atu, naḅ Inok atu, naḅ Yared atu, naḅ Mahalalel atu, naḅ Kenan atu, ³⁸ naḅ Inos atu, naḅ Set atu, naḅ Adam atu, naḅ Anötö atu.

4

*Sadaḅ kêtôm Yisu
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ ḅalau Dabuḅ gêm Yisu ahuc ma iḅ hu Bu Jordan siḅ. Ma ḅalau wê iḅ bambaliḅ mbo gameḅ sawa ² gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadaḅ kêsahê bu êntôm iḅ. Tôm bêc hoḅ dinaḅ Yisu gêḅ gêḅ daḅ dom, ma tiḅambu gêḅ yô iḅ ḅandô. ³ Ma Sadaḅ sôm tēḅ iḅ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaḅ sôm tēḅ hoc dindéc bu nem dau kwi ti bolom.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêḅ daney-ḅga ḅambwa kêḅ lau sêndöc tali dom.’”

⁵ Goc Sadaḅ kôc iḅ sa pi lôc baliḅ daḅ gi, ma ḅagahô iḅ tôc tēḅ iḅ gameḅ hoḅ naḅ kiḅ nom-ḅga sem gôliḅ. ⁶⁻⁷ Ma iḅ sôm, “Gêḅ hoḅ dindéc yêc aney gôliḅ ḅapu. Ma gitôm bu wakêḅ tēḅ asa naḅ aô atac

whiñ nanj. Am bu pôñ hamduc têtj aö, dec wakêtj ñaclai ti ñawasi hoñ dindéc têtj am.”
 8 Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôñ hamduc têtj Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ in tigeñ.’”

9 Goc Sadañ wê in pi malac Jerusalem gi, ma kêtj in kalhac lôm dabuñ ñapoc lôlôc, ma sôm têtj in, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêtj dec ndi. 10 Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc êñkiñ ndê añela bu sêyob am. 11 Ñac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiñ gahim pi hoc dañ dom.’” 12 Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’”

13 Ñalêñ dinañ Sadañ kêsahê lêtj daêsam tu êntôm Yisu-ñga. Ma tiñambu in hu in siñ ma kölhö gi, bu hôñ têtj dañ tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelenj yêc Galili

14 Ñalau Dabuñ ndê ñaclai gêm Yisu ahuc, ma in mbu têtj gameñ Galili-ñga gi. Ma ñawaê pi in sa têtj gameñ ñamakê-ñga hoñ gi. 15 In kêdôhôn lau yêc ñac si lôm wê-ñga, ma lau hoñ sêmpinj in.

Yisu ndê lau sêsoc in yêc ndê malac Nasaret

16 Tiñambu Yisu hôc asê in ndê malachu Nasaret. Yêc dinañ in kékuc ndê gêbôm, ma têtj bêc †Sabat-ñga in sôc lôm wê-ñga gi. In tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, 17 ma sêkêtj propet Aisaya

ndê bapia tilhuñ têtj in. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsâlê yom nanj sêto yêc bocdec bu:

18 Pômdau kêtj ndê Ñalau gêm aö ahuc, dec kêtjalinj aö sa bu wasôm ñawaê ñayham asê têtj lau ñalôm sawa. In kêtj in aö bu wasôm asê têtj lau bu Anötö kêmasanj lêtj bu êñgapwêc ñac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapec si tandô po asê, bu wanem lau nanj si ñacyo sêñgwiniñ ñac, nanj sa, 19 ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêtjalinj têtj wakuc sa bu êmwasiñ lau. [Ais 61:1-2]

20 Yisu sam yom dau su, goc kêtjhuñ bapia dau sa tiyham, kêtj mbu têtj dabuñwaga, ma ndôc sic. Lau hoñ nanj sêndôc lôm, nanj tahê in, 21 dec in gic hu ndê yom ma sôm, “Yom nanj mac anjô, nanj ñandô sa têtj acsalô dindéc.”

22 Lau hoñ sem yomgalôm pi in ti sêlic in ñayham, ma sêhêdaê tu in ndê yom ñayham-ñga. Ma sêsôm têtj dandi, “In Josep ndê atuñgac. Bocke ma in sôm yom kainj dinañ?” 23 Ma Yisu sôm têtj ñac, “Aö kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôlinj dindéc têtj aö, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêtj nanj aö gakôm yêc malac Kapenaom, nanj mac anjô ñawaê su, dec mac atac whiñ bu aö wakôm tiyham yêc dec, a?” 24 Ma in sôm, “Yomandô! Yêc propet dañ ndê malac, in ndê lau oc sêkôc in sa

dom. ²⁵ Têñ propet Elaija ndê têt, nañ lauwê sawa Israel-nga daêsam sêmbô. Têñ ndoc dinañ u gic dom e tòm yala tō ma ayō 6, ma tōbôm atu gêm gameñ ahuc. ²⁶ Tigeñ Anötō kêkiñ Elaija têt awhê sawa Israel-nga dañ dom, magoc kêkiñ in bu nem awhê sawa dañ sa yêc Sarepet, malac nañ yêc Saidon ñagameñ. ²⁷ Ma têt propet Elaisa ndê têt, nañ lau ti gêmbac ðleprasi daêsam sêmbô lau Israel-nga ñalôm. Tigeñ Elaisa kôm Israel si dañ ñayham sa dom. In gêm ñgac Siria-nga Naman tawasê sa.”

²⁸ Yisu ndê yom dinañ kôm lau nañ sêndöc lôm wê-nga, atac ñandê atu. ²⁹ Sêtisa ma sêsoc in ma sêkôc in sa sêtêtñ salic sac nañ yêc malac dau ñamakê, bu sêsuc in sip ndi. ³⁰ Tigeñ in kêsêlêñ gic ñac kôc, ma kôlhö gi.

Yisu kêdôhôn lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom (Mak 1:21-28)

³¹ Tinjambu in mbu têt malac Kapenaom nañ yêc gameñ Galili-nga gi. Têt bêt Sabat-nga in kêdôhôn lau. ³² Ñac sêhêdaê tu in ndê yom-nga, bu in kêdôhôn lau ti ñaclai atu. ³³ Ma ñgac dañ nañ ñalau sac mbo in ñalôm, nañ ndöc lôm wê-nga dinañ. In mbwêc awha atu, ³⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aö kayalê am, am ñgac dabuñ nañ Anötö kêkiñ. Am bu kôm sake têtñ yac? Am mweñ bu señ yac su, a?” ³⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac dau ma sôm, “Am

mamañ ma hu in sin!” Goc ñalau sac kôm ñgac dau pen sip nom gi yêc lau hoñ anğô-nga, ma sa yêc in, magoc kôm in tisac dom.

³⁶ L au hoñ sêhêdaê tu gêtñ dinañ-nga, ma sêsôm têtñ dau, “Yom bocke nañ in kêdôhôn? In gic atu yom ñanga ma ti ñaclai têtñ ñalau sac, ma soc ñac su!” ³⁷ Ma tinjambu lau sic miñ pi Yisu e in ndê waê gêm gameñ hoñ dinañ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-nga dau sin, ma têtñ Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê atu, dec sêndac Yisu bu nem in sa. ³⁹ Goc Yisu têtñ in gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu in sin. Ma ñgahô awhê dau tisa ma gêm akiñ ñac.

⁴⁰ Têtñ telha dinañ ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac hoñ sa akêtñ ñac si andu, ma sêtêtñ Yisu si. In kêtñ amba sac ñac hoñ, ma kôm ñac ñayham sa. ⁴¹ Ma in soc ñalau sac daêsam su, ma sêhu lau sin ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê Atu.” Magoc in hec yom ñac, ma kêtñ yao bu ñac sêsôm in asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu in Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sin

(Mak 1:35-39)

⁴² Têtñ bêtêc ganduc Yisu hu malac dau sin, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-nga sêsa si bu sêñsalê in, ma têtñ ndoc sêtap in s a,

nañ sêterj inj bu hu ñac sinj dom. ⁴³ Magoc inj sôm têtj ñac, “Mba! Aö gac waê bu wasôm ñawaê ñayham pi †Anötö ndê göliñ asê yêc malac ñatô whiñ. Anötö kêkiñ aö tu gwelenj dinañ-ñga.” ⁴⁴ Ma inj golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Judia-ñga, ma gêm mêtê tôm ñac si lôm wê-ñga hoñ.

5

Yisu kêgalêm ñgacsêñomi ñamata-ñga

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

¹ Têtj bêc dañ Yisu kalhac Bugictonj Genesaret* ñamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêñgihi inj ahuc tu bu sêñgô Anötö ndê yom nañ inj hoc asê. ² Yisu gêlic lau sêkôc i-ñga ñatô sêñgwasinj si wasañ sêmbo baö, ma ñac si wañ lu sêpoc suñ sa têtj baö. ³ Dec inj pi wañ dañ gi, ma ndac wañ ñadau, ñgac nañ sêsam bu Saimon, bu hêc wañ dau sa awê ñagec. Goc inj ndöc sic ndöc wañ, ma kêdôhônj lau nañ sêlhac baö.

⁴ Têtj têtj Yisu gic bata inj ndê yom, nañ sôm têtj Saimon, “Hêc wañ sa bugictonj ñagaponj ndi, ma kêñ nem wasañ sip bu kôc i.” ⁵ Ma Saimon sôm, “O ñgac atu, yac am gwelenj atu ôbwêc balinj, magoc akôc i dañ dom. Magoc tu am sôm-ñga, dec aö wakêñ wasañ sip ndi.” ⁶ Goc Saimon ti ndê lau sêhêc wañ sêsa si, ma sêkêñ wasañ sip

gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasañ menju, kêpiñ bu wasañ kic. ⁷ Bocdinañ ñac sic gayo ñac si silip ñatô nañ sêmbo wañ tilu-ñga bu sêmenj ma sênem ñac sa. Goc ñac sic dulu i sip wañ lu-lu e menju, ma kêpiñ bu wañ lu-lu sêpac.

⁸ Têtj ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinañ, nañ inj pônj haduc yêc Yisu gahi-ñga ma sôm têtj inj, “Pômdau, hu aö sinj, bu aö ñgac sac!” ⁹ Inj sôm yom dinañ, ñahu bu inj ti lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ inj, nañ sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinañ-ñga. ¹⁰ Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atunçac lu nañ sêmbo wañ tilu-ñga, nañ sêhêdaê boc-d inañ. Magoc Yisu sôm têtj Saimon, “Töc daôm dom. Am ñgac kôc i-ñga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelenj bu kôc ñamalac sêmenj sêñkuc aö.” ¹¹ Ma tinjambu sêsôc baö si goc sêhu gêñ hoñ sinj, ma sêñkuc Yisu.

Yisu kôm ñgac ti gêmbac lep-rasi ñayham sa

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Yisu mbo malac atu dañ, ma ñgac dañ nañ gêmbac lep-rasi gêm inj ndê ñamlic sambuc ahuc, nañ têtj inj gi. Têtj ndoc inj gêlic Yisu, nañ inj hu dau ançgô andô têtj nom, ma teñ inj, “Pômdau, am bu tac whiñ, dec gitôm bu am oc kôm aö ñamlic ñawasi sa.” ¹³ Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasêc inj ma sôm, “Aö atac whiñ, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñgahô

* 5:1: Genesaret - Bugictonj Galili-ñga ndê ñaê dañ.

en gêmbac leprasi hu in sinj.
 14 Goc Yisu kêñ yao ma sôm,
 “Ndic minj têtñ ñamalac danj
 dom, tigenj têtñ dabunjsiga ndi,
 ma tôc daôm têtñ in bu lic bu
 am nem ñamlic ñawasi sa su.
 Ma kêñ da tu am ñamlic ñawasi
 sa-nga tòm yomsu nanj Moses
 kêñ têtñ yac. Ma ñalêñ di-
 nanj lau honj oc sêñyalê bu am
 ñamlic ñayham sa.”

15 Yisu bu kêñ yao ñgac dau,
 magoc ñawaê pi gêtñ nanj Yisu
 kôm, nanj gêm gamenj sambuc
 ahuc. Bocdinanj lau daêsam
 sêtêtñ in si ñapanj, bu sêñgô in
 ndê yom, ma bu in kôm ñac
 si gêmbac ñayham sa. 16 Tigenj
 têtñ ñatô in hu lau honj sinj,
 ma sa gamenj sawa gi bu tenj
 mbec.

*Yisu gêm ñgac bôlinj danj sa
 (Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

17 Têtñ bêc danj Yisu kêdôhônj
 lau mbo andu danj. Ma
 lau †Palêsai ti kêdôhônjwaga
 yomsu-nga ñatô nanj sêmenj
 akêñ malac Galili-nga ti
 Ju dia-nga honj, ma akêñ
 Jerusalem, nanj sêndôc sêsunj
 sa têtñ in. Ma Pômdau ndê
 ñaclai gêm Yisu ahuc bu kôm
 lau gêmbac ñayham sa.

18 Têtñ têtñ dinanj lau ñatô
 sêmenj sêmbalanj ñgac bôlinj
 danj yêc sac, ma bu sêsôc andu
 dau sêndi, tu bu sêkêñ in yêc
 Yisu anjô-nga. 19 Magoc lau
 daêsam sêñgihi Yisu ahuc e
 ñasawa mba. Bocdinanj ñac
 sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma
 sêkac poc sa. Goc sêñwhan
 sac ti ñgac bôlinj dau sip lau
 daêsam ñalhu, solop têtñ Yisu
 anjô-nga gi. 20 Yisu gêlic gêtñ

dinanj dec kêyalê bu ñac sêkêñ
 whinj in, ma sôm têtñ ñgac
 bôlinj, “O ñgac daôm, kwahic
 dec aô wasuc am nem sac
 kwi.”

21 Goc lau Palêsai ti lau nanj
 sêndôhônj yomsu sic hu sem
 yom-galôm têtñ dau bocdec
 bu, “Ñgac dindêc in asa? In
 ndê yom sac sambuc! Anôtô
 tigenj gitôm bu suc sac kwi!”

22 Yisu kêyalê ñac si gauc di-
 nanj ma ndac ñac, “Tu sake-
 nga mac gauc gêm yom boc-
 dinanj? 23 Mac akêñ whinj
 dom bu anenj ñaclai yêc bu
 wasôm têtñ ñgac dau bu, ‘Aô
 wasuc am nem sac kwi.’ Boc-
 dinanj aô wasôm têtñ in, ‘Tisa
 ma êmsêlêñ.’ 24 Ma têtñ ndoc
 mac alic anenj yom dau ñandô
 sa, nanj anjalê bu Anôtô kêñ
 ñaclai têtñ †Ñamalac ndê Atu
 bu suc ñamalac si sac kwi yêc
 nom whinj.”

Goc Yisu sôm têtñ ñgac bôlinj
 dau, “Tisa, kôc nem mbô
 sa, ma lhô têtñ nem andu
 ndi.” 25 Ma ñagahô ñgac dau
 kalhac ñac si anjô-nga, kôc
 in ndê mbô sa, ma mbu têtñ
 ndê andu gi ti kêpiñ Anôtô.
 26 Ma lau honj sêhêdaê ñandô.
 Sêmpinj Anôtô ma sêsôm,
 “Acsalô lec yac dalic gêtñ kainj
 danj solop!”

*Yisu kêgalêm Liwai bu êñkuc
 inj*

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

27 Tinjambu Yisu sa awê gi
 ma gêlic ñgac kôc takis-nga
 danj nanj ndê ñaê Liwai, ndôc
 ndê mala kôc takis-nga. Ma
 Yisu sôm têtñ in, “Êmkuc aô!”

28 Goc Liwai tisa, hu gêñ hon siñ yêc, ma kêkuc Yisu.

29 Tiñambu Liwai ndê mwasin atu dan tu Yisu-nga yêc in ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga daêsam, ma lau ñatô sêndôc tebo ma señ gêñ sêwhin inlu Yisu. 30 Ma lau Palêsai ti lau †Skraib ñatô nan sêmbo Palêsai si ton, nan sêlic gêñ dau dec sêtucdin ma sêsôm têtñ Yisu ndê ñgacsêñomi, “Tu sake-nga mac an ti anôm gêñ awhin lau sêkôc takis-nga ti lau sac ñatô?” 31 Ma Yisu dau ô ñac si yom ma sôm, “Lau nan sêlic dau bu gêmbac mba, nan oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. 32 Aô gameñ bu wanjalêm lau nan sêlic dau bu lau gitên, nan sa dom, aô gameñ bu wanjalêm lau sac sa bu sênem dau kwi.”

Yao gêñ danen-nga-nga

(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

33 Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinan sêsôm têtñ in, “Ndoc daêsam Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sêñomi sêhu gêñ danen-nga siñ ma sêten mbec, ma Palêsai si sêñomi sêkôm bocdinan. Magoc tôm bêc hon am nem ñgacsêñomi sênôm ti señ gêñ sêmbo.” 34 Goc Yisu sôm, “Ngac nem awhê-nga dan bu êñgalêm lau sa sêmbo sêwhin in bu sênen mwasin nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu dasôm têtñ ñac bu sêhu gêñ danen-nga siñ têtñ ndoc ñgac dau mbo whin ñac. 35 Nalên tigen aô gambo gawhin anen ñgacsêñomi, ma

tu dinan-nga dec sêhu gêñ danen-nga siñ dom. Tigen ndoc oc meñ, nan ñacyo oc sêkôc aô su yêc ñac, ma têtñ ndoc dinan ñac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêtñ dahu gêñ danen-nga siñ-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc

(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

36 Ma in sôm yom gôlin dan têtñ ñac bocdec bu, “Po akwa dan bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinan dom. Bu dakôm, oc tanjain po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom. 37 Ma têtñ ndoc lau sêmasan wain wakuc, nan sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba. ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê ñinga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinan. 38 Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc. 39 Ma lau nan sênôm wain akwa su, nan sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, in ñayham.’”

6

Yisu in Pômdau bêc Sabat-nga

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Têtñ bêc Sabat-nga dan, Yisu kêsêlên mbo lôcwha nan gic ôm wit-nga dan kic, ma in ndê ñgacsêñomi sêkôc wit ñandô ma sêñsê ñapa goc señ ñandô. 2 Ma Palêsai ñatô sêlic gêñ dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelen nan yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têtñ bêc Sabat-nga

dom?" ³ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Gauc nem yom nanj sêto yêc pi gêj nanj Kin Dawid kôm. Mac asam su, me? Têj ndoc danj gêj yô in ma lau nanj sêwhin in, ⁴ dec inj sôc Anötö ndê andu gi, ma gêj bolom dabun nanj lau sêkêj ti da, nanj Moses kêj yao bu dabun^{siga} tawasê sêne. Ma inj kêj têj lau nanj sêmbo sêwhin in ma nac sen. Magoc lau danj sêngôlin yom pi Dawid me sêsôm bu inj kêngilî yomsu lec dom."

⁵ Ma inj sôm têj nac, "Namalac ndê Atu inj gêj honj nadau, ma inj Pômdau bêc Sabat-nga whinj."

Yisu kôm ngac amba balê nayham sa têj bêc Sabat-nga (Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

⁶ Têj bêc Sabat-nga danj inj sôc lôm wê-nga danj gi, ma kêdôhônj lau. Ma ngac danj nanj ndê amba andô-nga tibalê nanj ndöc. ⁷ Lau Palêsai ti lau nanj sêndôhônj yomsu nanj sênsalê yom bu sêngôlin pi Yisu. Tu dinan-nga dec nac tatinj inj napep bu mboe inj oc kôm ngac dau nayham sa têj bêc Sabat-nga, dec nac oc sêsôm bu inj kêngilî yomsu Sabat-nga. ⁸ Yisu kêyalê nac si gauc, ma sôm têj ngac amba balê, "Tisa, ma lhac lau honj anjô-nga." Ma inj tisa kalhac. ⁹ Goc Yisu sôm têj nac, "Aö bu wandac mac bu gêj bocke oc ênjilî yomsu Sabat-nga? Dakôm nayham têj lau, me dakôm sac têj lau? Danem namalac sa, me datec nac sêmbac ndu?" ¹⁰ Inj tahê

ngac honj, ma sôm têj ngac dau, "Êmatôc amam." Goc ngac dau kêmatôc amba, ma amba dau nayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêj dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac nandê atu, ma nac sem yomgalôm têj dau pi Yisu, ma pi gêj bocke bu sêkôm têj in-nga.

Yisu kêyalin aposel 12 sa (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Têj bêc danj Yisu pi lôc danj gi bu tenj mbec, ma tôm ôbwêc balinj inj tenj mbec mbo. ¹³ Têj galañsê bêbêc inj kêgalêm lau nanj sênkuc inj sêmenj, ma kêyalin nac si lau 12 sa, ma sam nac bu lau †Aposel. ¹⁴ Lau Aposel dau si ñaê bocdec: Saimon, nanj Yisu sam bu 'Pita,' lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, ¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nanj Alpayas ndê atu), Saimon (nanj sêsam bu 'Ngac †Selot'), ¹⁶ Judas (nanj ñadamba inj ngac danj ñaê Jems), ma Judas Iskeriot nanj tinjambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhônj lau ma kôm gêmbac nayham sa (Mak 3:7-12)

¹⁷ Yisu ti ndê ngacsênomi sêsip akêj lôc sêmenj, ma Yisu kalhac gamej gaponj. Ma †sênomi daêsam nanj sênkuc Yisu, nanj sêkac sa su sêmbo dinanj. Ma lau toj atu akêj malac Jerusalem ti malac gamej Judia-nga honj, ma lau akêj gamej gwêc-nga nanj yêc kêpinj malac Taya ma Saidon, nanj sêmenj bu sêngô inj ndê yom, ma bu inj

kôm ñac si gêm bac ñayham sa. 18 Lau nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nañ Yisu kôm ñac ñayham sa. 19 Ma lau hoñ sêhóc sôsôwec bu sêmasac in, ñahu bu ñaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêm bac hoñ ñayham sa.

*Yisu ndê yom ñatô
(Mat 5:1-12)*

20 Yisu tahê in ndê ñgacsêñomi ma sôm,

“Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau ñalôm sawa, bu in gêlic ñayham bu kôc mac sa andöc in ndê gôlin ñapu.

21 Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec gêñ yô mac, bu in oc kên gêñ hóc mac dôñ-ñga.

Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec andöc ti tamsulu, bu in oc nem malô mac e ambwac.

22 Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ sêtec mac ma sêtiñ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac añkuc Ñamalac ndê Atu-ñga. 23 Ahêgo daôm dom têt ndoc lau sêkôm bocdinañ, tigen atê wê ti atac ñayham, bu Anötö oc kên ñagêyô ñayham têt mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau nañ sêtec mac, nañ si apaï sêkôm ñalên tigen dinañ têt Anötö ndê lau propet ñamata-ñga.

24 Oyaê mac lau nañ apo daôm sa ña awa ti wapa daêsam. Mac atap nem

mwasiñ ñayham sa têt têt kwahic dec-ñga, magoc gêñ dau oc tôm dom bu nem mac sa têt têt ñambu-ñga.

25 Oyaê mac lau nañ añ gêñ ñawahô kwahic dec. Tiñambu gêñ oc yô mac.

Oyaê mac lau nañ ambwac kwahic dec. Tiñambu mac oc atan dangibo atu ma andöc ti tamsulu.

26 Oyaê mac lau nañ lau hoñ sêmpiñ mac. Atac ñayham tu gêñ dinañ-ñga dom, bu ñalên tigen lau Israel-ñga si apaï sêmpiñ lau propet tasan.”

*Atac whiñ mac nem ñacyo
(Mat 5:43-48)*

27 Ma Yisu sôm têt lau dinañ, “Anğô aneñ yom. Atac whiñ mac nem ñacyo, ma akôm ñayham têt lau nañ sêtec mac. 28 Anem mbec lau nañ sêpucbo mac, ma ateñ mbec pi lau nañ sêkôm sac têt mac. 29 Ngac dañ bu tap am sip alim andô danğa, nañ kên danğa bu in ndic whiñ. Ngac dañ bu kôc nem ñakwê baliñ su yêc am, nañ êmgamiñ nem ñakwê ñandô-ñga dom magoc kên têt in whiñ. 30 Ngac dañ bu ndac gêñ dañ, nañ kên têt in. Ma ñgac dañ bu kôc am nem gêñ dañ, nañ ndac bu in kên mbu meñ dom. 31 Mêtê ñayham-ñayham nañ mac atac whiñ bu lau sêkôm têt mac, nañ mac daôm akôm têt ñac.

32 “Lau hoñ atac whiñ lau nañ atac whiñ ñac ô. Bocdinañ mac bu atac whiñ nem silip tawasê ma atac tec nem

ɲacyo, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom.

³³ Ma lau hoɲ sêkôm ɲayham têtɲ lau naɲ sêkôm ɲayham têtɲ ɲac ô, ma mac bu akôm bocdinaɲ, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom.

³⁴ Ma mac bu akêɲ tôp têtɲ mac nem silip, naɲ iɲ gêtɲ atu dom. Mac aɲyalê su bu tiɲambu ɲac oc sêndic tôp dau. Lau sac sêkêɲ tôp têtɲ si silip, ma takwê bu ɲac sêndic tôp hoɲ mbu meɲ.

³⁵ “Bocdinaɲ ayob daôm bu aɲkuc lau sac si mêtê dom. Atac whiɲ nem ɲacyo, ma akôm ɲayham têtɲ ɲac. Akêɲ gêtɲ têtɲ ɲac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ɲac oc sêkêɲ gêtɲ dau mbu meɲ-ɲga. Tu dinaɲ-ɲga Anötö, ɲaclai ti ɲawasi ɲadau oc kêtɲ ɲaôli ɲayham atu têtɲ mac, ma sam mac bu iɲ ndê atui awhê ma ɲgac. Bu Anötö dau kêmwasinɲ lau sac ma lau naɲ sem daɲge iɲ dom, naɲ sêwhiɲ.
³⁶ Bocdinaɲ tamwalô lau hoɲ, tôm Damam undambê-ɲga tawalô lau.”

*Yom datoc asidôwai sa-ɲga
(Mat 7:1-5)*

³⁷ Ma Yisu sôm, “Anem dôhônɲ lau si lêɲ ti sakiɲ tu bu alic lau ɲatô sac ɲambwa, me tu bu apu ɲac-ɲga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêɲ ti sakiɲ-ɲga bocdinaɲ. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi bocdinaɲ. ³⁸ Têtɲ ndoc mac bu anem lau ɲatô sa, naɲ akêɲ gêtɲ têtɲ ɲac ti nem ɲalôm

sambuc, ma boc-dinaɲ Anötö oc kêtɲ gêtɲ hôc gêlêc su têtɲ mac e meɲhu ma êɲsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasiɲ mac, gitôm mac amwasinɲ lau.”

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôliɲ daɲ bocdec, “ɲgac tapec gitôm bu wê tapec daɲ dom. Mba! Inlu lu-lu oc sêpeɲ sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc daɲ oc hôc gêlêc gwalam akwa naɲ kêdôhônɲ iɲ, naɲ dom. Magoc kwapuc hoɲ naɲ sêndôhônɲ gêtɲ hoɲ e tidônɲ ɲac, naɲ oc sêtôm ɲac si kêdôhônɲwaga.

⁴¹ “Tu sake-ɲga am hêgo daôm tu gêtɲ golop saunɲ naɲ yêc nem asidôwa tandô, tigenɲ gêtɲ golop atu naɲ yêc am daôm tanôm, naɲ am gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têtɲ nem asidôwa, ‘Aneɲ asidôwa, aô bu wakôc gêtɲ golop naɲ yêc am tanôm, naɲ sa,’ magoc gêtɲ golop atu naɲ pôc am daôm tanôm ahuc, naɲ am gêlic dom? Am ɲgac tim yom lau-ɲga! Gêtɲ ɲamata-ɲga kôc gêtɲ golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ɲawa sa, goc tiɲambu kôc gêtɲ golop saunɲ naɲ yêc nem asidôwa tandô, naɲ sa.”

Lau si mêtê whê ɲac sa bu ɲayham me sac

(Mat 7:16-19; 12:33-35)

⁴³ Ma Yisu sôm, “A ɲayham daɲ oc nem ɲandô sac dom, ma a sac oc nem ɲandô ɲayham dom. ⁴⁴ Dalic ɲandô naɲ a tidau-tidau sem, ma bocdinaɲ yac taɲyalê bu a ɲayham me sac. Gitôm dom bu dahiɲ ɲandô ɲayham yêc a

sac. ⁴⁵ Ma ñalêñ tigen, yom nan lau sêsôm, nan tôc gên bocke nan hôc ñac si ñalôm ahuc, nan asê. Mêtê ti gauc ñayham yêc lau ñayham si ñalôm, ma bocdinañ sêkôm mêtê ñayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ñalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôlinj pi ñgac sêkwê andu-nga lu

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Tu sake-nga mac asam aö bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigen mac danam wambu anej yom dom? ⁴⁷ Namalac nan têt aö meñ ma ñgô anej yom, ma danğa wambu yom dau, nan aö bu wawhê in sa têt mac. ⁴⁸ In gitôm ñgac kwê andu-nga nan kwê sê baliñ sip nom ñanğa, ma kêñ hoc kégapiñ alhö dôñ têt ndoc in kêsuhuj sip sê baliñ dinañ. Têt ndoc uhô-nga, bu hêc meñ hôc pi andu dau, magoc andu dau kalhac ñanğa, bu in kwê ñapep. ⁴⁹ Magoc ñamalac nan ñgô anej yom ma danğa wambu dom, nan gitôm ñgac nan kwê andu, magoc kêñ alhö sip nom ñalôm gi dom. Têt ndoc uhô-nga, bu hêc ma hôc pi ndê andu e ñagahô en andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

7

Ñgac bata siñ-nga danj kêñ whiñ ñanğa

(Mat 8:5-13)

¹ Yisu gic bata yom nan in kêdôhôn têt lau tonj atu dinañ, goc sôc malac Kape-naom gi. ² Ma ñgac bata

Rom-nga nan gêm gôlinj lau siñ-nga 100, nan mbo malac dau. In ndê ñgac akinj danj nan in tac whiñ kêtêc, nan gêmbac e kêpiñ bu mbac ndu. ³ Ma in ñgô Yisu ñawaê, dec kêkinj lau bata Israel-nga ñatô sêtêt in si, bu sêndac in bu meñ ma kôm in ndê ñgac akinj ñayham sa. ⁴⁻⁵ Ñac sêhôt asê têt Yisu, ma sêsôm têt in bu, “Ñgac bata siñ-nga dinañ in ñgac ñayham, ma in tac whiñ yac lau Israel-nga. In gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-nga. Boc-dinañ yac aten am bu nem in sa.”

⁶ Goc Yisu whiñ ñac gi. In meñ sunj sa têt andu, ma ñgac bata siñ-nga dau kêkinj ndê silip ñatô bu sêsôm têt in, “Pômdau, ñgac bata siñ-nga dau sôm bu in tec bu kêñ ñawapac têt am. In sôm bu am ñgac tiwaê nan hôc gêtêc in su, dec in maya bu am têt in ndê andu ndi. ⁷ Tu dinañ-nga in dau têt am meñ dom. Tigen in sôm bu in kêyalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am gitôm bu sôm ña awham ñambwa, dec in ndê ñgac akinj oc ñayham sa. ⁸ Bu in dau danğa wambu lau nan si ñaclai hôc gêtêc in ndê, ma in ndê lau siñ-nga danğa wambu in. In bu sôm têt danj, ‘Am ndi,’ dec in oc ndi. Ma in bu sôm têt danj, ‘Mwen!’ dec in oc meñ. Ma in bu sôm têt ndê ñgac akinj bu kôm gên danj, dec in oc kôm.”

⁹ Yisu ñgô ñgac bata siñ-nga ndê yom dinañ e hêdaê. In kac dau kwi ma sôm têt lau

tonj atu nanj sênkuc inj, "Aö wasôm têtj mac bu yêc lau Israel-nga honj aö gatap njac si danj nanj kênj whinj nanjga gitôm ngac Rom-nga dinanj, nanj sa dom."

¹⁰ Ma tinjambu ngac bata sinj-nga ndê lau sêmbu sêtêtj inj ndê andu si, ma sêtap sa bu ngac akinj dau njayham sa su.

Yisu unj ngac danj nanj mbac ndu su, nanj sa

¹¹ Bêc njatô giŋga su, ma Yisu têtj malac Neinj gi, ma inj ndê ngac-sênjomi ti lau daêsam sêwhinj inj si. ¹² Têtj têtj inj meŋ kêpiŋ malac dau njagatam, inj gêlic lau njatô sêsa sêmeŋ, sêmbalanj ngac batê danj bu sênsuhuj inj. Ngac batê dinanj dinda inj awhê sawa nanj ndê balêkoc njatô mbasi. Ma lau malac-nga daêsam sêwhinj dinda sêsa sêmeŋ. ¹³ Pômdau gêlic dinda, ma tawalô inj njandô, goc sôm, "Am tanj dom." ¹⁴ Goc inj têtj njac gi, ma kêmasac sasac nanj ngac batê yêc. Ma lau nanj sêhóc sasac, nanj sêlhac teŋ. Ma inj sôm, "Aneŋ balê, aö wasôm têtj am bu tisa!" ¹⁵ Ma ngac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kênj inj mbu têtj dinda gi. ¹⁶ Gêŋ dinanj kôm lau honj sêtöc dau atu, ma njac sic hu sêmpinj Anötö. Njatô sêsôm, "Propet atu danj hóc asê yac." Ma njatô sêsôm, "Anötö kêlhinj inj ndê lau yac sinj dom, inj gêm yac sa." ¹⁷ Ma tinjambu njawaê pi gêŋ nanj Yisu kôm, nanj gêm gameŋ Judia-nga ma gameŋ njamakê-nga honj ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga

(Mat 11:2-18)

¹⁸ Têtj ndoc dinanj Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndöc gapocwalô, ma inj ndê sênjomi sic miŋ têtj inj pi gêŋ honj nanj Yisu kôm. Goc Jon kêyalinj inj ndê sênjomi lu sa, ¹⁹ ma kêkinj injlu sêtêtj Yisu si, bu sêndac inj, "Anötö gic bata têtj yac bu oc êŋkinj Mesaya. Am daôm dinanj, me yac oc akêŋ batanj ngac danj tiyham?"

²⁰⁻²¹ Têtj ndoc ngac lu dinanj sêhóc asê Yisu, inj gêm gwelenj mbo, ma kôm lau daêsam njayham sa, lau gêmbac ma lau ti njalau sac. Ma inj kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma injlu sêsôm têtj inj, "Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêkinj alu atêŋ am amenj, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêŋ batanj ngac danj tiyham?" ²² Goc Yisu ô injlu si yom ma sôm, "Amlu ambu andi ma asôm yom têtj Jon pi mêtê nanj amlu anjô aö gahoc asê, ma pi gêŋ nanj amlu alic aö gakôm. Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôlinj sênsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi si njamlic njawasi sa, lau dangasuj bic sêŋgô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau njalôm sawa sêŋgô njawaê njayham. ²³ Anjô! Lau nanj atac lu-lu tu aö-nga dom, nanj oc sêtap Anötö ndê mwasinj sa."

²⁴ Ngac lu nanj Jon kêkinj, nanj sêhu Yisu sinj ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têtj lau tonj atu, ma ndac

ɲac bocdec bu, “Têɲ ndoc mac asa atêɲ Jon yêc gameɲ sawa a, naɲ mac gauc gêm bu atap ɲamalac kainɲ bocke sa? Mac bu alic ɲgac gauc babalê, gitôm gakoc naɲ mbu kêwic, a? ²⁵ Mac asa a bu alic ɲgac naɲ sôc ɲakwê ɲayham, a? Mba! Lau naɲ sêsôc ɲakwê ɲayham ma seɲ gêɲ ɲayham, naɲ sêmbo gameɲ ɲayham gitôm kiɲ si andu. ²⁶ B ocdinaɲ dec aô bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daɲ? Yomandô! Inɲ propet daɲ, ma inɲ hôc gêlêc propet hoɲ su. ²⁷ Propet akwa daɲ to yom naɲ Anötö sôm têtɲ Mesaya bocdec bu, ‘Aô wanɲiɲ aneɲ ɲgac aheɲ-ɲga muɲ am, bu êmasaɲ am nem seɲ.’ Y om pi ɲgac aheɲ-ɲga dau hêganônɲ Jon solop. ²⁸ ɲamalac naɲ dinda nom-ɲga sêkôc ɲac, naɲ si daɲ hôc gêlêc Jon su dom. Tigeɲ aô wasôm têtɲ mac, bu lau hoɲ naɲ sêsôc Anötö ndê gôliɲ ɲapu su, lau tiwaê, ma lau waêmbe bocdinaɲ, naɲ hoɲ sêhôt gêlêc Jon su yêc Anötö aɲgô-ɲga.”

²⁹ Lau daêsam naɲ sêɲgô Yisu ndê yom dinaɲ, ma lau sêkôc takis-ɲga sêwhiɲ, naɲ sêtôt asê bu sêlic Anötö ndê lêɲ bu lêɲ solop eɲ. ɲahu bu muɲ-ɲga, têtɲ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo, naɲ sêkôc inɲ ndê yom sa ma sêliɲ saɲgu. ³⁰ Tigeɲ lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ɲga sêkôc Jon ti inɲ ndê yom sa dom, ma sêliɲ inɲ ndê saɲgu dom, dec tôc asê bu sêtêc Anötö ndê lêɲ naɲ Jon tôc têtɲ

ɲac.

³¹ Ma Yisu gic têtɲ yom ma sôm, “Lau têtɲ dindêc-ɲga ɲac lau kainɲ bocke? Aô wanem dôhônɲ pi gêɲ sake tu bu wawhê ɲac si lêɲ sa-ɲga? ³² ɲac sêtôm balêkoc naɲ sêkôc whê sêmbo malac lôm, naɲ sêtucdiɲ ɲac si silip ɲatô ma sêsôm, ‘Têɲ ndoc naɲ yac ac oɲ bu datê wê, naɲ mac atec. Ma têtɲ ndoc yac am wê daɲgibo-ɲga, naɲ mac atec bu ataɲ awhiɲ.’ ³³ Ma mac lau têtɲ dindêc-ɲga bocdinaɲ. Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga meɲ ma gêɲ gêɲ ɲayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ɲalau sac daɲ mbo inɲ ndê ɲalôm. ³⁴ Ma ɲamalac ndê Atu meɲ hôc asê, ma gêɲ gêɲ ɲayham ti nôm wain, ma mac asôm bu inɲ ɲgac gêɲ gêɲ ti nôm wain ɲawahô-ɲga, ma inɲ hê silip têtɲ lau sac ti lau sêkôc takis-ɲ ga. Bocdinaɲ, mac lau têtɲ dindêc-ɲga atôm balêkoc naɲ sêkôm tô anɲiɲ ɲapaɲ. ³⁵ Tigeɲ Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêɲ hoɲ, ma inɲ ndê lau sêɲyalê bu inɲ ndê lêɲ inɲ lêɲ solop.”

Awhê daɲ kêc bu ɲamalu pi Yisu gahi

(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8*)

³⁶ Palêsai daɲ ɲaê Saimon kêgalêm Yisu bu neɲ gêɲ whiɲ inɲ, dec Yisu sôc inɲ ndê andu gi, ma ndôc tebo bu neɲ gêɲ.

³⁷ Yêc malac dinaɲ, awhê sac daɲ mbo. Inɲ ɲgô ɲawaê bu Yisu ndôc Palêsai ndê andu dinaɲ, dec kôc bu ɲamalu ɲayham sip kac daɲ, ma têtɲ

andu dau gi. ³⁸ Inj pôŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga ma taŋ, ma inj ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc inj puŋ Yisu gahi ŋa kêclauŋ, ŋgutô inj gahi, ma mbac gêŋ malu dau pi inj gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêŋ dau, ma gauc gêm yêc dau, “Ŋgac dindéc inj bu propet daŋ, dec inj oc êŋyalê bu awhê naŋ kêmaséc inj, naŋ awhê sac daŋ.” ⁴⁰ Yisu kêyalê yom naŋ Saimon gauc gêm, goc sôm, “Saimon, aö bu wasôm yom daŋ têtŋ am.” Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, sôm.”

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Ŋgac lu sêkôc tôp yêc ŋgac ti lêlôm. Ŋgac daŋ ndê tôp gitôm †denarii 500 ma daŋ ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² Inlu si mone sêndic tôp-ŋga mbasi, dec inj hu injlu si tôp ŋayom siŋ. Am gauc gêm bocke? Inlu si asa oc atac whiŋ ŋgac dau hôc gêlêc?” ⁴³ Ma Saimon sôm, “Ŋgac naŋ kôc tôp atu, naŋ.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.” ⁴⁴ Goc inj kac dau kwi, tahê awhê dinaŋ, ma sôm têtŋ Saimon, “Aö gasôc am nem andu gameŋ, magoc am kêŋ bu têtŋ aö bu wanŋwasinŋ gahiŋ-ŋga tôm lau Israel-ŋga si gêbôm dom. Tigeŋ lic awhê dec. Inj ndê tasulu kôm aö gahiŋ ŋamaim sa, ma inj puŋ aö gahiŋ ŋa kêclauŋ. ⁴⁵ Am ŋgutô aö dom, tigeŋ awhê dec ŋgutô aö gahiŋ ŋapaŋ. ⁴⁶ Am kêc olib ŋakwi pi aö ŋagôlônŋ dom, tigeŋ inj kêc bu ŋamalu pi aö gahiŋ. ⁴⁷ Bocdinaŋ aö

wasôm têtŋ am bu awhê dindec kêyalê bu Anötö suc inj ndê sac daêsam kwi, ma bocdinaŋ inj atac whiŋ aö ŋandô. Tigeŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac si sac atu dom, naŋ oc atac whiŋ inj naŋ bu suc ŋac si sac kwi, naŋ ŋandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têtŋ awhê dau, “Aö gasuc am nem sac kwi su.” ⁴⁹ Ma ŋaclêŋ ŋatô naŋ sêndöc sêwhiŋ, naŋ sêsôm têtŋ dandi, “Ŋgac dindéc inj ŋgac kaiŋ bocke, dec inj suc sac kwi?” ⁵⁰ Tigeŋ Yisu sôm têtŋ awhê dau, “Am nem kêŋ whiŋ gêm am si. Lhë ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu

¹ Tiŋambu Yisu golom malac atu-tu ti saun-saun, ma gêm mêtê ma hoc ŋawaê ŋayham asê pi Anötö ndê gôliŋ. Ma †ŋgacsêŋjomi 12 ² ti lauwhe daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ inj. Lauwhê dinaŋ ŋatô Yisu soc ŋalau sac su yêc ŋac, ma ŋatô inj kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa. Ŋac si daŋ inj Maria Magadala, naŋ Yisu soc ŋalau sac 7 su yêc inj. ³ Ma awhê daŋ inj Joana, naŋ ndê akweŋ Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhe daêsam sêŋkuc Yisu ma sêkêŋ si awa ti wapa tu sênem inj ti ndê ŋgacsêŋjomi sa-ŋga.

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Têtŋ têtŋ daŋ lau toŋ atu sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma lau akêŋ

malac honj yêc gamej Galili-nga sêmbô sêwhiŋ. Ma Yisu sôm yom gôliŋ danj bocdec bu, ⁵ “Ngac danj sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc ndê ôm, ma têtŋ ndoc iŋ kêbalip gêtŋ dau, nanj ŋatô sêpej sêsip seŋ, dec lau sêkwê dôŋ ma mbac lôlôc-nga sêsip sêmeŋ ma seŋ su. ⁶ Ma ŋawhê ŋatô sêpej sêsip gamej hoc-hoc, ma têtŋ têtŋ sêpo sêpi sêmeŋ, nanj sem bôliŋ, bu nom dau tibasô. ⁷ Ŋawhê ŋatô sêpej sêsip kwanj ti ŋakwa ŋalôm, ma têtŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ, nanj kwanj pi whiŋ e yanj gêtŋ dau ndu. ⁸ Ma ŋawhê ŋatô sêpej sêsip nom ŋayham, ma sêpo sêpi sêmeŋ e sem ŋandô gitôm 100.” Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm, “Asa bu danjgasuŋ yêc, nanj ŋgô aneŋ yom!”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-nga ŋahu sa
(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Tiŋambu Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ bu whê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu sa. ¹⁰ Ma iŋ sôm, “Anötô ndê gôliŋ ŋalêtŋ ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ kêyalij mac sa bu anyalê ŋahu dau, magoc aô wasôm yom têtŋ lau ŋatô ŋa yom gôliŋ ŋambwa. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm, ‘*Ŋac sêlic gêtŋ nanj aô gakôm, nanj ŋapanj, magoc ŋac si gauc sa dom. Ma ŋac sêŋgô aneŋ yom ŋapanj, tigenj ŋac sêŋyalê ŋahu dom.*’ ”

¹¹ Goc Yisu sôm, “Yom gôliŋ dau ŋahu bocdec. Yom pi wit ŋawhê nanj hêganônj Anötô ndê yom. ¹² Wit ŋawhê nanj

sêpej sêsip seŋ, nanj hêganônj lau nanj sêŋgô Anötô ndê yom, magoc Sadaŋ meŋ ma kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm, tu bu ŋac sêkêtŋ whiŋ dom, ma sêtap Anötô ndê mwasij nem ŋac si-nga sa dom. ¹³ Ma yom pi wit ŋawhê nanj sêpej sêsip gamej hoc-hoc, nanj hêganônj lau nanj sêŋgô Anötô ndê yom ma sêkôc sa ti atac ŋayham, tigenj gitôm gêtŋ ŋawhê nanj ŋawakac mba, dec lau dinaŋ sêkêtŋ whiŋ ŋasawa sauŋ, magoc lêtôm meŋ ku ŋac dulu. ¹⁴ Ma yom pi wit ŋawhê nanj sêpej sêsip kwanj ti ŋakwa ŋalôm, nanj hêganônj lau nanj sêŋgô Anötô ndê yom, magoc ŋawapac ma mone ti gêtŋ ŋayham-ŋayham nom-nga gêm ŋac si ŋalôm ahuc, ma ŋac si ŋandô mbasi. ¹⁵ Tigenj wit ŋawhê nanj sêpej sêsip nom ŋayham, nanj hêganônj lau ti ŋalôm ŋawasi, nanj sêŋgô Anötô ndê yom ma sêkôc sa tidônj yêc si ŋalôm, ma sêlhac ŋanŋa ŋapanj ma sem ŋandô daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom
(Mak 4:21-25)

¹⁶ Ma Yisu sôm yom danj bocdec bu, “Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi sip lôŋj ŋalôm, me dakêtŋ sôc sasac ŋapu dom. Mba! Tanjkiŋ êŋgalêtŋ ŋalhu, bu lau nanj sêsôc sêmeŋ, nanj sêlic ŋawê. ¹⁷ Ma ŋalêtŋ tigenj, yom nanj yêc siŋ dau, ma yom nanj ŋahu sip ŋalôm gi, nanj oc meŋ sa tiawê.

¹⁸ “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi Anötô ndê yom nanj

mac anğô. Asa nanj kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidônj, nanj Anötö oc kênj ñagauc daêsam têtj inj. Magoc asa nanj gauc gêm bu inj kôc Anötö ndê yom sa su, tigej inj kôc sa tidônj dom, nanj Anötö oc kôc yom dau su yêc inj.”

Yisu dinda ti asii

(*Mat 12:46-50; Mak 3:31-35*)

¹⁹ Yisu ndöc andu danj, ma inj dinda ti asii sêmenj bu sêlic inj. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhinj inj, ma gitôm dom bu sêtigasuc inj. ²⁰ Ma ñamalac danj sôm têtj Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma ñac bu sêlic am.” ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau nanj sêngô Anötö ndê yom ma danğa wambu ñapep, nanj sêti aö dinanji ti asinji.”

Yisu kôm bu ñamponj timalô
(*Mat 8:23-27; Mak 4:35-41*)

²² Têtj bêc danj Yisu sôm têtj inj ndê ñgacsêñomi, “Dapi bugictonj ñadanga dandi,” goc inj pi wanj danj whinj ñac, ma sêsa si. ²³ Sêlac wanj sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma ñamponj gic sip wanj e kêpij bu wanj pac. ²⁴ Dec sêtêtj Yisu si, sêuj inj sa ma sêsôm, “Ñadau, ñadau, yac oc dandinan!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ñanğa têtj mbu ti bu ñamponj, dec ñamponj dau timalô, ma gamej ñanjen sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Tu sake-ñga mac akêj whinj gwalec?” Ma ñac sêtöc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têtj dandi, “Ei! Inj ñgac dec

asa? Inj gitôm bu kênj yatu gêj honj, ma mbu ti bu ñamponj sêwhinj, ma sêsôc inj ndê yom ñapu!”

Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa

(*Mat 8:28-34; Mak 5:1-20*)

²⁶ Sêlac e sêhóc asê lau Gerasa-ñga si gamej nanj yêc Bugictonj Galili-ñga ñadanğa mbu têtj gamej ac pi-ñga. ²⁷ Yisu sip baö gi, ma ñgac danj akêj malac atu nanj yêc gamej dinanj, nanj têtj inj mej. Inj ñgac nanj ñalau sac sêmbo inj ndê ñalôm. Ñasawa baliñ su ñgac dau sôc ñakwê dom, ma ndöc andu dom, magoc mbo ôm sêhônga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam ñalau sac sêkôc inj dôj, ma lau sêñsahê bu sêsô inj amba ti gahi dôj ña sen ñanğa ma sêyob inj. Magoc têm honj inj hê sen kic, ma ñalau sac sêwê inj sa gamej sawa gi. Têtj ndoc inj gêlic Yisu mej, nanj inj mbwêc ma hu dau sip nom yêc inj anğô-ñga. Ma Yisu gic atu ñalau sac bu sêhu ñgac dau sinj, goc ñalau danj ta yom ti ñanğa, “Yisu, Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu, am bu kôm sake têtj aö? Aö watenj am bu kôm aö ñayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ñalau sac, “Am nem ñaê asa?” Ñalau sac daêsam sêmbo ñgac dau ñalôm, ma tu dinanj-ñga ñac si danj ô Yisu ndê yom ma sôm, “Anenj ñaê ‘Tonj Atu.’ ” ³¹ Ma ñalau sac h onj dinanj sêtej Yisu tidim daêsam, bu êñkinj ñac sêsip sunj baliñ sac nanj sêsam bu Abis,* nanj sêndi dom.

* **8:31:** Sunj baliñ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

³² Têḡ tēm dinaḡ bôc toḡ atu seḡ gēḡ sēmbô lôc ḡapu yêc gameḡ dinaḡ, ma ḡalau dau sêteḡ Yisu bu êḡkiḡ ḡac sêsoç bôc dinaḡ si ḡalôm, ma Yisu gôlôc. ³³ Goc ḡalau sac sêhu ḡgac dinaḡ siḡ ma sêsoç bôc si ḡalôm si. Ma bôc hoḡ sēnti sēsip salic sac ma sēsip bugictōḡ ḡalôm si, ma bu kô ḡac sēmbac ndu. ³⁴ Têḡ ndoc lau sêyob bôc-ḡga sêlic gēḡ dau, naḡ sêlhô si, ma sic miḡ pi gēḡ dau tēḡ lau naḡ sēmbô malac atu ti gameḡ ḡamakê-ḡga. ³⁵ Ma lau hoḡ sêsa si bu sêlic gēḡ naḡ Yisu kôm. Têḡ tēm sêhôc asê iḡ, naḡ sêlic ḡgac naḡ iḡ soc ḡalau sac su yêc iḡ, naḡ ndôc Yisu gahi-ḡga. Sêlic bu iḡ ndê gauc ḡawa sa, ma iḡ sôc ḡakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. ³⁶ Lau naḡ sêlic gēḡ dau, naḡ sic miḡ tēḡ ḡac pi ḡalêḡ naḡ Yisu kôm ḡgac ti ḡalau sac ḡayham sa. ³⁷ Ma lau Gerasa-ḡga hoḡ sêndac Yisu bu hu ḡac siḡ, bu ḡac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi waḡ ma bu lhô ndi. ³⁸ Ma ḡgac naḡ ḡalau sac sêhu iḡ siḡ, naḡ teḡ Yisu ḡaḡga bu whiḡ iḡ ndi, magoc Yisu kêkiḡ iḡ sa gi ma sôm, ³⁹ “Am mbu tēḡ am nem andu ndi, ma ndic miḡ gēḡ hoḡ naḡ Anötô kôm tēḡ am.” Goc ḡgac dau kôlhô gi, ma gic miḡ tēḡ lau hoḡ naḡ sēmbô malac atu dinaḡ, pi gēḡ atu naḡ Yisu kôm tēḡ iḡ.

*Yisu kôm awhê lu ḡayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Lau daêsam sêhônḡ Yisu sēmbô gameḡ Galili-ḡga, ma

tēḡ tēm iḡ mbu akêḡ bugictōḡ ḡadanaḡ meḡ, naḡ sêkôc iḡ sa ti atac ḡayham. ⁴¹ Ma ḡgac bata daḡ, naḡ yob lôm wê-ḡga yêc gameḡ dinaḡ, naḡ meḡ hôc asê Yisu. Iḡ ndê ḡaê Jairas, ma iḡ hu dau sip nom yêc Yisu aḡgô-ḡga, ma teḡ iḡ ḡaḡga bu tēḡ iḡ ndê andu ndi, ma nem iḡ ndê atuwê sa. ⁴² Bu iḡ ndê atuwê tigeḡ, naḡ ndê yala gitôm 12, naḡ gēmbac atu e kêpiḡ bu mbac ndu. Bocdinaḡ Yisu whiḡ iḡ gi.

Iḡ kêsêlêḡ mbo seḡ, ma lau toḡ atu sēḡgihi iḡ ahuc. ⁴³ Lau toḡ dinaḡ si daḡ iḡ awhê naḡ gēm dac ḡapaḡ tôm yala 12 su, magoc ḡamalac daḡ gitôm bu nem iḡ sa dom. ⁴⁴ A whê dau meḡ kêsêlêḡ mbo Yisu ḡambu-ḡga, ma kêmasêc iḡ ndê ḡakwê sip ḡadali. Ma ḡgahô iḡ ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵ Têḡ dinaḡ Yisu ndac, “Asa kêmasêc aö?” Lau daḡ sêsoç dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneḡ ḡadau, lau toḡ dindec sêwhiḡ yac sêkôm am si.” ⁴⁶ Magoc Yisu sôm, “ḡamalac daḡ kêmasêc aö, bu aö kayalê bu aneḡ ḡaclai ḡatô sa gi.” ⁴⁷ Awhê dinaḡ kêyalê bu iḡ gitôm dom bu siḡ dau, dec tigasuc Yisu. Iḡ kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoḡ aḡgô-ḡga, iḡ whê sa bu iḡ kêmasêc Yisu tu bu ḡayham sa-ḡga, ma bu tēḡ ndoc iḡ kêmasêc iḡ, naḡ ḡgahô iḡ ḡayham sa. ⁴⁸ Ma Yisu sôm tēḡ iḡ, “O aneḡ bawhê, am nem kêḡ whiḡ aö dec kôm am ḡayham sa. Am lhô ti atac malô ndi.”

49 Yisu sôm yom dinan mbo, ma ngac dan men akên Jairas ndê andu, ma sôm têt Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kên nwapac têt Kêdôhônwaga dau dom.”
50 Yisu ngô yom dinan, magoc in sôm têt Jairas, “Tôc daôm dom. Kên whin, ma in oc nayham sa.”

51-53 Têt ndoc sêhóc asê Jairas ndê andu, nan sêlic lau daêsam sêhu dan gibo asê ma sêtan sêmbo. Goc Yisu sôm, “Mac atan dom! In mbac ndu dom, in yêc bêc yêc.” Magoc nac sêmbwac in, bu sênjalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigen Yisu kalhac lau hon ahuc sêmbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhin in ma sêsóc andu si. 54 Ma in kêm bawhê dau sip amba ma sôm, “Ane bawhê, tisa!” 55 Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ngagahô in tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkên gên danen-nga têt in. 56 In damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic min pi gên nan in kôm, nan dom.

9

Yisu kêkin ngacsênomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

1 Yisu kêgalêm ngacsênomi 12 sa sêpitigen, ma kên naclai ti licwalô têt nac gitôm bu sêsoc nalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac nayham sa. 2 Ma in kêkin nac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötö ndê gôlin, ma bu sênem lau

gêmbac sa. 3 In sôm têt nac, “Anselên amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me nakwê aô daôm-nga dom. 4 Têt têt mac asóc malac dan ma lau sêkôc mac sa asóc nac si andu, nan ambo whin nac e mac ahu malac dau sin. 5 Ma lau malac dan-nga bu sêkôc mac sa dom, nan aton kop su yêc gahim têt ndoc mac ahu nac sin, bu atôc nac si giso asê.” 6 Ngacsênomi sêngô yom dinan, goc sêsa si. Nac sênsêlên sêlom-sêlom malac ma sêhoc njawê nayham asê, ma sêkôm lau nayham sa yêc gamen hon.

Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Têt ndoc dinan gôlinwaga Galili-nga Herod ngô yom pi gên hon nan Yisu kôm. Ma in gauc gêm yom daêsam, bu lau natô sêsôm bu Yisu in Jon, Ngac Kêku Lau-nga nan tisa akên lau batê-nga. 8 Ma lau natô sêsôm bu in propet akwa Elaija nan men hoc dau asê, ma natô sêsôm bu in propet namata-nga si dan, nan tisa akên lau batê-nga. 9 Tigen Herod sôm, “Aô gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic min pi in?” Ma in tac whin bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

10 Têt têt aposel 12 sêmbu sêmen, nan sic min têt Yisu pi gên hon nan sêkôm. Ma tinambu in kôc nac sa sêwhin in, ma nac tawasê sêtên malac

Betsaida si. ¹¹ Magoc lau daêsam sêngô ñawaê ma sêtêñ Yisu si. Ma inj kôc ñac sa, ma sôm y om têtñ ñac pi Anötö ndê gôlinj, ma kôm ñac si lau gêmbac ñayham sa.

¹² Sêmbo e kêpinj bu ac ndi sip, goc ñgacsêñomi 12 sêtêñ inj si ma sêsôm, “Gamenj dindéc yac dambo, nanj gamenj sawa. Bocdinañ êmkinj lau toñ dindéc sêlhö sêtêñ malac ti gamenj ñamakê-ñga sêndi, bu sêñsalê gêtñ sêneñ-ñga ma gamenj sêyêc bêc-ñga.”

¹³ Magoc Yisu sôm, “Mac akêtñ gêtñ têtñ ñac sêneñ.” Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Yac mba gêtñ danen-ñga daêsam dom. Bolom limdanj ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlhi gêtñ bu lau honj sêneñ, a?” ¹⁴ Ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu lau toñ dinañ si laungac ñanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têtñ inj ndê ñgac-sêñomi, “Akêtñ lau sêndöc sic titoñ-titoñ tôm 50.” ¹⁵ Goc ñac sêkôm gitôm inj sôm, ma lau honj sêndöc sic. ¹⁶ Ma Yisu kôc bolom limdanj ma i lu sa, tatic undambê, ma gêm danje, goc pô kôc-kôc, ma kêtñ têtñ ñgacsêñomi bu sêndic sam têtñ lau. ¹⁷ Lau honj señ gêtñ e hôc ñac dônj, ma tinjambu ñgacsêñomi sic gêtñ ñadêlê sa sip gatop 12 e menjhu.

Pita sôm Yisu ñahu asê

(*Mat 16:13-20; Mak 8:27-30*)

¹⁸ Têtñ ndoc danj Yisu ti inj ndê ñgacsêñomi sêmbo tawasê, ma inj tenj mbec mbo. Pacndê, goc inj ndac ñac, “Lau sêsôm bu aö asa?” ¹⁹ Ma

sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-ñga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet ñamata-ñga si danj, nanj tisa akêtñ lau batê-ñga.” ²⁰ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nanj Anötö gic bata bu êñkinj menj.” ²¹ Yisu ngô yom dau ma gic yao ñac bu sêsôm asê têtñ lau danj dom e tinjambu. ²² Inj sôm, “Ñamalac ndê Atu gic waê bu hôc ñawapac daêsam. Lau bata ti †dabuñsiga atu-tu ma lau nanj sêndôhônj yomsu oc sêtec inj ma lau oc sêndic inj ndu. Magoc têtñ bêc titö-ñga Anötö oc unj inj sa tiyham.”

Lau nanj sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac

(*Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1*)

²³ Ma inj sôm têtñ ñac honj, “Asa nanj tac whinj bu êñkuc aö nanj êngwininj dau, ma tôm bêc honj hôc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö. ²⁴ Bu asa nanj tac whinj bu sap gêtñ nom-ñga dônj ñapanj tu mbo tali-ñga, nanj oc ninja. Magoc asa nanj bu hu gêtñ nom-ñga sinj tu êñkuc aö-ñga, nanj oc ninja dom. ²⁵ Ñamalac danj bu po gêtñ nom-ñga honj sa, magoc inj dau gatu bu ninja, dec gêtñ nom-ñga honj dinañ oc tôm dom bu nem inj sa. ²⁶ Asa nanj bu maya tu aö ti anenj yom-ñga, nanj Ñamalac ndê Atu oc maya tu inj-ñga, têtñ ndoc inj mbu menj ti inj dau ndê ñawasi, ma Damba ndê ñawasi ma anjela dabuñ si ñawasi whinj.

27 Ma aö wasôm bu yomandô, lau ñatô kwahic dec sêmbo, nañ oc gacgeñ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliñ meñ sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi

(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

28 Yisu sôm yom dinañ su, ma bêc ñatô gitôm 8 meñ gi su. Ma Yisu bu teñ mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhiñ iñ ma sêpi lôc dañ si. 29 Ma têtñ têtñ Yisu teñ mbec mbo, nañ iñ ndê aňgô andô kaiñ dañ sa, ma iñ ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. 30-31 Ma ñgac lu sêhôt asê ti ñawasi atu, nañ Moses lu Elaija, ma iñlu sem yomgalôm sêwhiñ Yisu. Sêsôm yom pi gêtñ nañ oc hôt asê Yisu yêc malac Jerusalem têtñ ndoc meñ sa bu iñ hu nom dindéc siñ.

32 Têtñ ndoc dinañ, Pita ma ñgac lu nañ sêwhiñ iñ, nañ kwapac ma bêc yô ñac, tigenñ ñac tali sa ma sêlic Yisu ndê ñawasi ti ñgac lu nañ sêlhac sêwhiñ iñ. 33 Têtñ têtñ Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siñ, nañ Pita sôm têtñ iñ, “Ñadau, ñayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tö, am nem dañ, Moses ndê dañ, ma Elaija ndê bac dañ.” Iñ sôm yom dinañ, magoc iñ ndê gauc sa dom. 34 Iñ sôm yom dinañ mbo, ma dao dañ meñ ma kôm ñac ahuc e ñgacsêñomi tö dinañ sêtötôc dau atu. 35 Ma awha dañ sa yêc dao ñalôm, nañ sôm, “Aö neñ atungac dau dindéc, nañ aö kayaliñ sa. Aňgô iñ ndê yom mañ!”

36 Sêtñgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiñambu ñac sem yom dau ahuc yêc dau-ña, ma têtñ ndoc dinañ sêsôm yom asê pi gêtñ nañ sêlic, nañ dom.

Yisu soc ñalau sac su yêc balê dañ

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Têtñ galañsê ñac sêsip akêtñ lôc dau sêmeñ, ma lau toñ atu sêkac sa sêtêtñ Yisu si. 38 Ñac si dañ ta yom bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aö gakôc aneñ atungac tigenñ dindéc meñ, ma waterñ am bu nem iñ sa. 39 Ñalau sac dañ mbo iñ ñalôm, ma têtñ daêsam kôc iñ dôñ, m a kêmwanañ iñ ñaŋga e iñ mbwêc atu, ma whapwic sa. Ñalau sac dau bu kôm iñ tisac, ma tec bu hu iñ siñ. 40 Aö gaterñ am nem ñgac-sêñomi bu sêsoc ñalau dau su, magoc ñac sêtôm dom.” 41 Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêtñ whiñ mbasi! Aö gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtñ dañ? Aö oc wambo wawhiñ mac tu wanem mac sa ñapañ-ña dom!” Ma Yisu sôm têtñ balê dau ñadamba, “Kôc nem balê sa mweñ.”

42 Têtñ têtñ balê dau kêsêlêtñ meñ, nañ ñalau sac kôc iñ dôñ ma kêmwanañ iñ. Tigenñ Yisu hec yom ñalau sac, ma kôm balê dau ñayham sa, ma kêtñ iñ mbu têtñ iñ damba gi. 43 Ñalêtñ dinañ Yisu tôc Anötö ndê ñaclai ti ñawasi atu asê, dec kôm lau hoñ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê tu gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm-ŋga, ma in sôm têŋ in ndê ŋgacsêŋomi, ⁴⁴ “Anŋô aneŋ yom dindec ŋapep! Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba.” ⁴⁵ Magoc ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu dom. Yom dau ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac, ma sêtôc bu sêndac Yisu bu whê sa têŋ ŋac.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Tiŋambu Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêseŋ dau pi ŋac si asa in ŋgac ŋamata-ŋga. ⁴⁷ Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc kôc balê sauŋ daŋ ma kêŋ in kalhac kêpiŋ in, ⁴⁸ ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ kôc balê sauŋ daŋ tôm in dindec sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ kôc aô sa, ma asa naŋ kôc aô sa, naŋ kôc in naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ sa. Mac nem asa naŋ kêgwiniŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga yêc Anötô anŋô-ŋga.”

Lau naŋ sêkôm gwelenj tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom

(Mak 9:38-41)

⁴⁹ Ma Jon sôm, “Ŋadau, yac alic ŋgac daŋ kôm gwelenj ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am nem ŋaê. In kêkuc am whiŋ yac dom, ma boc-dinaŋ yac ac yao in bu kôm gwelenj dau dom.” ⁵⁰ Tigeŋ Yisu sôm, “A lhac in ahuc dom, bu asa naŋ

kêŋ kisa mac dom, naŋ mac nem daŋ.”

Lau gameŋ Samaria-ŋga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec in kêmasaŋ dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² In kêkiŋ lau aheŋ-ŋga sêmuŋ in, sêsôc lau †Samaria-ŋga si malac daŋ si, bu sêmasaŋ gameŋ tu in mbo-ŋga. ⁵³ Magoc lau Samaria-ŋga sêŋyalê bu in kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc in sa dom. ⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêŋ dau, goc sêndac Yisu, “Pômdu, am bu sôm, dec yac oc anŋalêŋ ya sip akêŋ undambê meŋ, ma seŋ ŋac su.” ⁵⁵ Tigeŋ Yisu kac dau kwi, ma sôm inlu. ⁵⁶ Ma ŋac hoŋ sêlom malac daŋ si.

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga

(Mat 8:18-22)

⁵⁷ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbô seŋ ma ŋgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aô bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” ⁵⁸ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ŋaic yêc, tigeŋ Ŋamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

⁵⁹ Ma in sôm têŋ ŋgac daŋ, “Mweŋ êmkuc aô!” Magoc ŋgac dau sôm, “Pômdu, gêŋ ŋamata-ŋga aô wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e anŋahuŋ damaŋ su naŋ, ma tiŋambu wambu wameŋ waŋkuc am.” ⁶⁰ Ma Yisu sôm têŋ in, “Mba!

Am êmkuc aö nanj gêñ ñamata-nga. Tec lau batê sêñsuhunj lau batê. Tigenj am ndi, ma hoc yom asê têtj lau pi Anötö ndê gôlinj.”

⁶¹ Ma ñgac danj tiyham sôm, “Pômdau, aö bu wanjuk am, tigenj gêñ ñamata-nga wambu watêtj anej andu, ma wakam anej lau.” ⁶² Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Asa nanj gic hu gwelenj danj, tigenj kac dau kwi ma hêgo gêñ nanj inj hu sinj su, nanj gitôm dom bu nem gwelenj mbo Anötö ndê gôlinj ñapu.”

10

Yisu kêkinj sêñomi 72 sêsa si

¹ Tinjambu Pômdau kêyalinj sêñomi 72 tiyham sa, bu êñkinj ñac lu-lu sêsa sêndi sêmunj inj, sêtêtj gameñ ti malac honj nanj inj atac whinj bu ndic kêsi. ² Ma inj sôm têtj ñac, “Gêñ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêñ ñandô sa-nga daêsam dom. Bocdinanj atej mbec têtj ôm ñadau bu êñkinj lau gwelenj-nga sêsôc inj ndê ôm sêndi, ma sêndic gêñ ñandô sa. ³ Kwahic dec aö bu wanjinj mac asa andi! Magoc ayob daôm ñapep, bu aö kakinj mac bu asa andi atôm domba ñatu, nanj sêtêtj giam pôm si gameñ sêndi. ⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma anjêlêñ ñagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc senj dom. ⁵ Têtj ndoc mac bu asôc andu danj, nanj asôm bu, ‘Yom malô têtj lau andu dindec-nga.’ ⁶ Andu ñadau bu ñgac yom malô-nga dom, dec mac

nem mbec yom malô-nga oc gacgenj yêc mac-nga. Ma andu ñadau bu ñgac yom malô-nga, dec inj oc kôc mbec yom malô-nga dinanj sa. ⁷ Ambo andu dinanj, ma alom-alom andu dom. Anej ti anôm gêñ bocke nanj sêkêñ têtj mac, nanj ti mac nem ñaôli gwelenj-nga. Mêtê solop bu lau g welenj-nga sêkôc ñaôli gwelenj-nga.

⁸ “Têtj têm mac asôc malac danj, ma lau sêkôc mac sa, nanj anej gêñ danej-nga nanj sêkêñ têtj mac. ⁹ Akôm ñac si lau gêmbac ñayham sa, ma asôm têtj ñac, ‘Anötö ndê gôlinj menj kêpinj.’ ¹⁰ Tigenj mac bu asôc malac danj, ma sêkôc mac sa dom, nanj goc alhac malac lôm ma asôm, ¹¹ ‘Yac atonj kop mac nem malac-nga su yêc yac mba gahinj. Yac akêñ kop dindec mbu têtj mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigenj anyalê bu Anötö ndê gôlinj menj kêpinj.’ ¹² Yomandô aö wasôm têtj mac bu têtj bêc Anötö êmatôc lau-nga, nanj lau malac dinanj-nga oc sêtap ñagêyô sac andô sa, hóc gêlêc ñagêyô nanj Anötö oc kêñ têtj lau sac malac Sodom-nga.”

Yisu sôm yom pi lau nanj sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)

¹³ Yisu gic têtj yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-nga. Mac oc atap Anötö ndê atac ñandê sa. †Lau apa nanj sêndôc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêñ dalô nanj aö gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma

sêndöc ti sêtaŋ si sac. ¹⁴ Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têtŋ mac bu têtŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêtŋ ŋagêyô sac sambuc têtŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêtŋ têtŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

¹⁵ “Ma mac lau Kapenaom-ŋga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Iŋ oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

¹⁶ Ma Yisu sôm têtŋ sêŋomi 72 bu, “Asa naŋ kôc mac nem yom sa, naŋ gitôm iŋ kôc aneŋ yom sa. Ma asa naŋ tec mac, naŋ gitôm iŋ tec aö bocdinaŋ. Ma asa naŋ tec aö, naŋ tec Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ.” Yisu sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si.

Sêŋomi 72 sêmbu sêmeŋ

¹⁷ Tiŋambu sêŋomi 72 dinaŋ sêmbu sêmeŋ ti atac ŋayham, ma sêsôm, “Pômdau, têtŋ ndoc yac asôm am nem ŋaê asê, naŋ gêtŋ hoŋ sêsôc yac mba yom ŋapu, ma ŋalau sac sêwhiŋ.” ¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêtŋ naŋ mac akôm, naŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai dulu, e tôm iŋ peŋ akêtŋ undambê ŋagahô ŋambwa, tôm sickac hep tigeŋ. ¹⁹ Aö gakêtŋ ŋaclai têtŋ mac su, tôm bu akwê mboc ti gapiŋgap dôŋ, ma bu ahôc gêlêc mac nem ŋacyo Sadaŋ ndê ŋaclai hoŋ su. Gêtŋ daŋ oc kôm mac atisac dom. ²⁰ Kwahic dec mac atac ŋayham bu ŋalau sac sêsôc mac nem yom ŋapu. Tigeŋ atac ŋayham atu, bu Anötö to mac nem ŋaê sa yêc undambê.”

²¹ Têtŋ ndoc dinaŋ ŋalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc, ma iŋ tac ŋayham atu, ma sôm, “O Damaŋ, undambê ti nom ŋadau. Aö wampinŋ am bu am têtŋ nem yom ŋa-ŋandô asê têtŋ lau naŋ sêŋgwininŋ dau, ma siŋ kwi têtŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau tiguauc ma sêŋyalê gêtŋ hoŋ. Aêc, Damaŋ, am kôm bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whiŋ.

²² “Damaŋ kêtŋ gêtŋ hoŋ sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma lau daŋ sêŋyalê Damba dom, tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ, ma lau naŋ Atu dau atac whiŋ bu têtŋ iŋ asê têtŋ ŋac, naŋ sêŋyalê Damba.”

²³ Ma iŋ kac dau kwi ma sôm têtŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi tawasê, “Atac ŋayham tu mac alic gêtŋ hoŋ dindec-ŋga. ²⁴ Aö wasôm têtŋ mac bu propet ti kiŋ daêsam atac whiŋ bu sêlic gêtŋ naŋ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma ŋac atac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ mac aŋgô su, magoc sêŋgô dom.”

Yom gôliŋ pi lau meŋpaŋ yac-ŋga

(*Mat 22:34-40; Mak 12:28-31*)

²⁵ Têtŋ ndoc daŋ gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ tisa bu êŋsahê Yisu. Ma iŋ ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônŋwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo taŋli ŋapaŋ yêc undambê?” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Am kêyalê yomsu hoŋ naŋ Anötö kêtŋ têtŋ Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” ²⁷ Goc ŋgac dau sôm,

“Yomsu danj sôm bu, ‘Atac whij Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu danj tiyham sôm bu, ‘Atac whij lau menpañ am, tôm am tac whij am daôm.’”²⁸ Ma Yisu sôm, “Am sôm solop. Kôm bocdinañ, dec am oc ndöc tamli ñapañ.”

²⁹ Magoc ñgac dau gauc gêm bu tôc asê bu in ñgac gitên, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti aneñ lau menpañ aô-ñga?”³⁰ Yisu ô in ndê yom ña yom gôlinj danj bocdec bu, “Ñgac Israel-ñga danj kêsêlênj mbo señ akênj Jerusalem ma bu sip têtj malac Jeriko ndi, ma lau kanj sêkôc in dôñ. Ñac sêkôc in ndê ñakwê su, sic in tisac e kêpinj bu mbac ndu, goc sêhu in sinj yêc ma sêlhö si.³¹ Tinjambu dabuñsiga Israel-ñga danj kêsêlênj mbo señ tigenj dinañ menj, ma têtj ndoc in gêlic ñgac dau, nanj kêlêc in ma kölhö gi.³² Malô goc ñgac Israel-ñga danj akênj †Liwai ndê toñ menj hôc asê, gêlic ñgac dau, ma kêlêc in ma kêsêlênj gi.³³ Tinjambu ñgac Samaria-ñga danj kêsêlênj mbo señ dinañ, menj hôc asê, goc gêlic ñgac dau ma tawalô in.³⁴ Inj têtj in gi, kêtgwasinj in ndê gamboc ña olib ñakwi ti wain, goc kêpañ. Ma inj kêtj in ndöc in ndê donji ñahô, kôc in sa gi sôc andu ñaclen-ñga danj, ma yob in.³⁵ Galañsê bêtêc in kêtj mone denarii lu têtj andu ñadau, ma sôm, ‘Nem yaom

ñgac dindêc. Ma mone dindêc bu nditôm dom, goc wakênj mone ñatô tiyham têtj ndoc aô wambu wameñ.’”

³⁶ Ma Yisu ndac, “Am gauc gêm bocke? Lau tö dinañ si asa in ñgac nanj sip lau kanj si amba, nanj ndê ñgac menpañ in-ñga?”³⁷ Goc ñgac yomsu-ñga sôm, “Ñgac dê, nanj tawalô in.” Ma Yisu sôm, “Am ndi ma kôm bocdinañ. Tamwalô lau honj ma nem ñac sa.”

Mata lu Maria

³⁸ Yisu ti ndê ñgacsênjomi sêñsêlênj si e sêhóc asê malac danj. Ma awhê danj, nanj ndê ñaê Mata, kêtgalêm Yisu bu neñ gêtj yêc in ndê andu.³⁹ Têtj ndoc Yisu sôc gi ndöc, nanj Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêpinj Pômdau gahi-ñga, bu ñgô in ndê yom.⁴⁰ Tigenj Mata kôm gwelenj atu tu ndê gêtj-ñga. Inj têtj Yisu menj ma ndac, “Pômdau, aô tanwasênj gakôm gwelenj gambo! Aô asinwê lec gêm aô sa dom, ma am gêlic ñayham, me? Sôm bu inj nem aô sa.”⁴¹ Magoc Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mata, Mata, am hêtgo daôm tu gêtj daêsam-ñga.⁴² Magoc lau honj sêpônja gêtj atu tigenj. Maria tac whij gêtj ñayham dau, ma lau danj oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc in.”

11

Yom pi lêñ dateñ mbec-ñga (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Têtj bêt danj Yisu tenj mbec mbo gameñ danj. Inj tenj mbec pacndê, ma inj ndê ñgac-sênjom danj sôm têtj in,

“Pômdau, tòm Jon kêdôhôn in ndê sênomi, dec êmdôhôn yac bu aten mbec.” ² Ma Yisu sôm, “Têh ndoc mac bu aten mbec, nan aten bocdec bu:

Daman, am nem ñaê lau sênem dabun man.

Mwen ti lau hon si Pômdau.

³ Tôm bêc hon kêh yac mba gö têt yac.

⁴ Suc yac mba sac kwi, bu lau hon nan sêkôm sac têt yac, nan asuc si sac ñatôp kwi bocdinañ.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom.”

⁵⁻⁶ Ma in gic têt ku yom ma sôm, “Akôc gauc pi mac daôm nem lêt nan aten gêt têt nem dawami. Mboe am nem ñacleñ señ baliñ-nga dan meñ hóc asê têt ôbwêc, ma am pôn da gêt daneñ-nga bu kêh têt in. Ma têt timaniñhu am bu têt am nem dawam dan ndi, ma sôm têt in, ‘Oê dawañ, kêh gö ñatô têt aö bu wakêt têt aö neñ silip nan kwahic dec meñ hóc asê.’ ⁷ Am gauc gêm bocke? Am dawam dinañ oc ô nem yom yêc andu ñalôm ma sôm, ‘Kêh ñawapac têt aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma aneñ balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakêt gêt dan têt am!’ In oc sôm bocdinañ, a? ⁸ Aö wasôm têt am, bu am nem dawam oc tisa ma kêh gêt têt am, magoc in oc kêh tu am dawam in-nga dom. In oc kêh gêt têt am tôm am ndac, ñahu bu am pôn da daôm ma mayam pac tu ndac in-nga.

⁹ “Bocdinañ aö wasôm têt

mac. Ateñ gêt têt Anötö, dec oc akôc ñandô, anşalê in ti ndê lêt, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc lêt su têt mac. ¹⁰ Bu Anötö kêh gêt têt lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sêñşalê in ti ndê lêt, nan oc sêtap sa, ma ñac nan sêmati gatam, nan oc lêt su têt ñac.

¹¹ “Damba dan, bu atungac teñ i, dec oc kêh mboc wêm dan têt in dom. ¹² Ma atungac bu ndac mbac ñ agulu, goc damba oc kêh gapiñgap têt in dom. ¹³ Mac lau sac, tigeñ atoc nem balêkoc sa ña gêt ñayham-ñayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitêt eñ, ma oc kêh Ñalau Dabun têt lau nan sêteñ in.”

Yisu ndê ñaclai ñahu

(*Mat 12:22-32; Mak 3:23-27*)

¹⁴ Têt ndoc dan Yisu soc ñalau sac awha mba dan su yêc ñgac dan. Têt têm ñalau sac hu ñgac awha mba dau siñ, nan ñgac dau gic hu sôm yom asê, ma lau toñ atu nan sêlic, nan sêhêdaê.

¹⁵⁻¹⁶ Lau ñatô bu sêñşahê Yisu, dec sêndac in bu kôm gêt dalô dan bu têt asê bu in kôc ñaclai yêc Anötö ndê. Ma lau ñatô sêsôm, “Ñalau sac si ñadau †Belsebal kêh ñaclai têt Yisu, ma bocdinañ in soc ñalau sac su.” ¹⁷ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ dan bu sêwhê dau kôc, dec ñac si ñacyo oc sêseñ ñac su. Ma gôlôwac dan bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñanğa dom, ma ñac si ñacyo oc sêku

ɲac dulu. ¹⁸ Ma Sadan bocdinan. In bu kên kisa in ndê ɲalau sac, dec in ndê gôlin oc ninga. Bocke dec mac asôm bu aô gasoc ɲalau sac su ɲa Belsebal ndê ɲaclai. ¹⁹ Mac asôm bu aô gakôc ɲaclai yêc Belsebal, dec gasoc ɲalau sac su. Ma bocke? Mac nem sênomi nan sem gwelen sêsoc ɲalau sac-ɲga sêwhin, nan mac anjôlin yom dau pi ɲac whin, a? ɲac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰ Aô gasoc ɲalau sac ɲa Anötö ndê ɲaclai, bocdinan anyalê bu Anötö ndê ɲaclai bu nem gôlin gên hon, nan hóc asê mac su.

²¹ “Sadan in gitôm ɲgac ti licwalô atu nan kôc in ndê wapa sin-ɲga, ma yob in ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêngaho ɲgac kain dinan ndê gên dan. ²² Tigen ɲgac ti licwalô atu nan hóc gêlêc in ndê bu ndic sin tên in ma ku in dulu, dec in oc kôc in ndê wapa sin-ɲga su, ma whê in ndê wapa hon kôc.

²³ “Asa nan kalhac whin aô dom, nan ti anen ɲacyo. Ma asa nan gic lau sa sêtên aô sêmen dom, nan soc ɲac su yêc aô.”

ɲalau sac sêɲsalê mala nan yêc ɲambwa

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Tên ndoc ɲalau sac dan sa yêc ɲamalac dan, nan gitôm in kêgih mbo gameɲ sawa ma kêsalê mala êɲwhan dau-ɲga. Tigen tên ndoc in tap sa dom, nan in oc sôm tên

dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu nan aô gahu sin su.’

²⁵ Ma in oc mbu ndi, ma tap sa bu ɲamalac dau ndê ɲalôm yêc ɲambwa, gitôm andu sawa nan sêmasan ɲawasi sa. ²⁶ Dec in oc sa ndi, kôc ɲalau sac 7 nan sac sambuc sêhóc gêlêc in su, nan sêmen, ma ɲac hon oc sêsôc andu dinan sêndi ma sêmbô dinan. Bocdinan ɲawapac nan tap ɲamalac dau sa, nan hóc gêlêc ɲawapac ɲamata-ɲga-ɲga su.”

²⁷ Yisu sôm yom dinan, ma awê dan yêc lau ton atu ɲalôm ta yom ma sôm, “Am dinam nan kôc am ma kên su am, nan tap Anötö ndê mwasin sa su.” ²⁸ Ma Yisu sôm, “Lau nan sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti danja wambu, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin sa hóc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gên dalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau daêsam nan sêmbô sêwhin Yisu, nan si ton kêsôwec ɲapan. Ma in sôm, “Lau têm dindec-ɲga ɲac lau sac. Sêndac gên dalô, magoc Anötö oc tôle gên dalô tigen tên ɲac, tôm gên dalô nan in kôm pi Jona. ³⁰ Anötö kêkin Jona tên lau Ninewa gitôm gên dalô dan, ma ɲalên tigen gên nan oc hóc asê ɲamalac ndê Atu, nan oc ti lau têm dindec-ɲga si gên dalô.

³¹ “Muɲ-ɲga, Kwin Siba-ɲga* kêsêlên sen baliɲ, bu ɲgô Kin Solomon ndê yom ti

* **11:31:** Kwahic dec dasam gameɲ Siba-ɲga bu ‘Arabia.’ Min pi Kwin Siba-ɲga sêto yêc 1 Kin 10:1-13.

gauc atu-tu. Ma kwahic dec ngac nanj hôc gêlêc Solomon su mbo dec, tigenj lau têm dindec-nga sêpu inj ndê yom. Tu dinanj-nga, kwinn dau oc tisa akênj lau batê têtj ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma inj oc hoc lau têm dindec-nga si sac asê. ³² Ma njalênj tigenj, têtj bêc njambu-nga lau Ninewa oc sêtisa sêwhinj lau têm kwahic dec-nga, ma njac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Nahu bu lau Ninewa sênjô Jona ndê yom ma sem si njalôm kwi. Ma kwahic dec, ngac nanj hôc gêlêc Jona su mbo dec, tigenj lau kwahic dec-nga sem dau kwi dom.”

Namalac si tandô gitôm ya jawê

(Mat 6:22-23)

³³ “Yac datunj lam asê tu bu dasinj kwi me tanjatôc njac suc ahuc dom. Mba! Dakênj êngalênj lhu, bu lau nanj sêsôc sêmenj nanj sêlic jawê.

³⁴ “Am nem tanôm gitôm ya jawê nanj tôc sejn têtj am. Bocdinañ am nem tanôm bu wê am sa lêtj njayham, dec am oc gacgeñ mbo jawê njalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêtj sac-nga, dec am gacgeñ mbo njasec njalôm. ³⁵ Tu dinanj-nga dec yob daôm njapep bu jawê nanj yêc nem njalôm, nanj mbac e njasec sa dom. ³⁶ Ma am bu sap lêtj jawê-nga dônj njapanj, ma ndic ahê lêtj njasec-nga, dec jawê oc nem am nem njalôm sambuc ahuc, tôm lam danj pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-nga

³⁷ Yisu gic bata yom dinanj su, goc Palêsai danj kêgalêm inj bu nejn gêtj whinj inj. Yisu sôc ngac dau ndê andu gi ma ndöc sic ndöc tebo. ³⁸ Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêtj gêtj magoc kêgwasinj amba munj su dom. ³⁹ Goc Pômdau sôm têtj inj, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele nanj sêngwasinj njadômbwê-nga njawasi sa, magoc njalôm njadômbwi yêc dônj yêc. Bu mêtê tamgatu gêtj ma mêtê sac hôc mac nem njalôm ahuc. ⁴⁰ Mac lau gauc mbasi-nga. Anötö nanj kêmasanj njamalac njamlic ti gêtj awê-nga nanj kêmasanj njalôm-nga whinj. ⁴¹ Tamwalô lau njalôm sawa, ma akênj nem njalôm sambuc tu anem njac sa-nga, ma bocdinañ dec mac nem njamlic ti njalôm whinj oc njawasi sa yêc Anötö anjô-nga.

⁴² “Oyaê. Mac lau Palêsai awê nem gêtj ôm-nga saun- saunj honj kôc ti tonj amanju, ma akênj tonj tigenj ti da têtj Anötö. Mac akôm gêtj saunj dinanj, tigenj mac ahu gêtj atu sinj. Mac amatôc lau si yom njapep dom, ma atac whinj Anötö su dom. Gêtj saunj nanj mac akôm, inj njayham, magoc akôm yêc gêtj atu-tu whinj bocdinañ. ⁴³ Oyaê. Mac lau Palêsai atac whinj bu andöc lau tiwaê si pônj yêc lôm wê-nga, ma atac whinj bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm. ⁴⁴ Oyaê. Tu mêtê sac nanj hôc mac nem njalôm ahuc, dec mac atôm nom nanj sênsuhunj ngac batê danj yêc njalôm, ma lau sênyalê dom ma

sêṅsêlêṅ sêmbo ṅahô.”

45 Gwalam akwa yomsu-ṅa daṅ ṅô Yisu ndê yom dinaṅ ma sôm, “Kêdôhônṅwaga, am sôm yom dinaṅ pi lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-ṅa whiṅ.” 46 Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-ṅa akêṅ yomsu daêsam têṅ lau naṅ kêṅ wapac ṅac ṅandô, tigeṅ mac daôm akôm gêṅ daṅ bu anem ṅac sa tu sêhôn ṅawapac dinaṅ-ṅa dom.

47 “Oyaê. Mac amasaṅ sêhôn bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. 48 Bocdinaṅ mac atôc asê bu mac alic gêṅ naṅ apami sêkôm, naṅ bu ṅayham. 49 Anötö kêyalê gêṅ hoṅ, dec hoc yom asê gwananṅ pi mac apami bocdec bu, *‘Aô wanṅiṅ lau propet ma lau aposel sêtêṅ ṅac sêndi, magoc ṅac oc sêndic propet ṅatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têṅ ṅatô.’* 50 Bocdinaṅ mac lau têm dindec-ṅa oc awêkaiṅ ṅagêyô awhiṅ apami, tu propet hoṅ si dac naṅ sêkêc siṅ-ṅa, têṅ têm ṅamata-ṅa andô e meṅ. 51 Aêc, Abel iṅ ṅac ṅamata-ṅa, ma Sekaria iṅ ṅac ṅambu-ṅa, propet naṅ ṅac sic ndu yêc lôm dabuṅ, ma alta naṅ kalhac lôm dabuṅ ṅasactô, naṅ ṅalhu. Aêc, aô wasôm têṅ mac, lau têm kwahic dec-ṅa oc sêtap matôc sa pi lau hoṅ dinaṅ si dac.

52 “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-ṅa bu awhê Anötö ti ndê lêṅ sa têṅ ṅac, magoc mac am ṅac

sa ṅapep dom. Mac atôm lau naṅ sêyob ki gatam-ṅa, ma sêtec bu sêkac sa têṅ lau naṅ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aṅyalê Anötö ti asôc iṅ ṅapu dom, ma mac alhac lau naṅ bu sêṅyalê iṅ ti sêsôc iṅ ṅapu, naṅ ahuc.”

53 Yisu gic bata yom dinaṅ ma hu andu dau siṅ. Ma lau Palêsai ti lau naṅ sêndôhônṅ yomsu, naṅ sic hu sêkêṅ kisa iṅ ṅandô. ṅac sêndac iṅ pi gêṅ daêsam, 54 sêṅsahê bu sêtim iṅ bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc iṅ.

12

*Yisu ndê yom ṅatô
(Mat 10:26-33)*

1 Têṅ têm dinaṅ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêṅgapiṅ dau sa. Ma Yisu sôm yom têṅ iṅ ndê ṅgacsêṅomi bocdec bu, “Ayob daôm ṅapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. ṅac sêsôm yom ṅayham magoc ṅac dau sêkôm ṅandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist naṅ tôm bu nem bolom ahuc ṅagahô eṅ.

2 Gêṅ hoṅ naṅ lau sem ahuc, ma gêṅ hoṅ naṅ yêc siṅ dau, naṅ oc meṅ sa tiawê.

3 Yom bocke naṅ mac asôm têṅ daôm têṅ ôbwêc, naṅ lau oc sêṅgô têṅ acsalô. Ma yom naṅ mac asôm malô têṅ daôm yêc andu ṅalôm, naṅ oc sêsôm asê yêc malac lôm. 4 Aneṅ lau mac aṅgô. Atôc lau naṅ bu sêndic mac ndu-ṅa dom, bu tiṅambu ṅac sêtôm dom bu sêkôm gêṅ daṅ tiyham têṅ

mac. ⁵ Tigen aö wasôm têt mac bu atöc Anötö, ma asöc in ñapu. Bu têt ndoc mac ambac ndu su, in ndê ñaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aö wasôm têt mac, atöc in!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nan lau sêlic bu gêt ñambwa. Tigen Anötö oc êñliñ ñac si dan sin dom. ⁷ Ma Anötö tac whin mac hôc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm in sê mac nem kêclauñ hon sa timala. Bocdinañ atöc daôm dom.

⁸ “Aö wasôm têt mac bu asa nan sôm asê yêc lau anğô-nga bu in kêñ whin aö, nan ñamalac ndê Atu oc sôm ñamalac dau ndê ñaê asê yêc Anötö ndê anela anğô-nga. ⁹ Tigen asa nan sêc in ndê kêñ whin aö-nga ahuc yêc lau anğô-nga, nan ñamalac ndê Atu oc sêc in ahuc yêc Anötö ndê anela anğô-nga bocdinañ. ¹⁰ Asa nan bu sôm yom sac pi ñamalac ndê Atu, tigen tinambu kac ndê ñalôm kwi, nan Anötö oc suc in ndê sac kwi. Tigen asa nan sôm yom sac sambuc pi Ñalau Dabuñ, nan Anötö oc suc in ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tinambu lau oc sêkôc mac dôñ tu mac akêt whin aö-nga. Ñac oc sêwê mac atêt lau bata Israel-nga andi, bu sêmatôc mac yêc ñac si lôm wê-nga. Ma ñac oc sêkêt mac alhac gôlinwaga ma lau ti ñaclai anğô-nga bocdinañ. Têt ndoc dinañ, ahêgo daôm

tu yom asôm ma aö têt ñac-nga dom. ¹² Bu Ñalau Dabuñ oc êndôhôn mac ma kêñ yom têt mac tu asôm-nga têt ndoc dinañ.”

Yom gôlin pi ñac ti lêlôm

¹³ Ñgac dan yêc lau ton atu dinañ ñalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônwaga, sôm têt aö dôwan bu whê daman ndê wapa lêñsêm kôc ma kêñ ñatô têt aö.” ¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am ngô su nan. Anötö kêyaliñ aö sa ti am nem ñgac êmatôc yom-nga me ñgac whê wapa kôc-nga dom.” ¹⁵ Goc in sôm têt lau hon, “Ayob daôm ñapep bu tamgatu wapa nom-nga dom. Bu ñamalac si ñahu sêmbo tali-nga sip awa ti wapa daêsam nan sic sa-nga, nan dom.”

¹⁶ Ma in sôm yom gôlin dan têt ñac bocdec bu, “Ñgac ti lêlôm dan mbo, ma gêt nan in sô yêc ndê nom gêm ñandô daêsam andô. ¹⁷ Dec in gauc gêm têt dau, ‘Aö wakôm sake? Aneñ andu wakêt gêt ñandô sôc-nga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinañ dec in sôm, ‘Aö wakôm gêt bocdec. Aö wasen andu akwa-kwa hon su, ma wakwê andu wakuc ñatô nan atu andô. Ma yêc dinañ, aö wandic aneñ gêt ñandô ti wapa hon sa. ¹⁹ Ma aö wasôm têt dauñ, “Aö gac gêt ñayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aö wanwhañ dauñ, ma waneñ ti wanôm gêt ma watisambuc.” ²⁰ Magoc Anötö sôm têt in, ‘Am ñgac gauc mbasi-nga! Ôbwêc dec am oc

mbwac ndu. Ma wapa nan am gic sa tu daôm-nga, nan oc ti asa ndê?” ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau hon nan sic wapa daêsam sa tu dau-nga, magoc sêmbo sêtôm lau ñalôm sawa tu sênyalê Anötö ti ndê mêtê dom-nga, nan lau gauc mbasi-nga bocdinañ.”

*Dahêgo dauñ dom
(Mat 6:25-34)*

²² Ma Yisu sôm têtñ in ndê ñgacsêñomi, “Bocdinañ dec aö wasôm têtñ mac, ahêgo daôm tu gêtñ aneñ-nga, me tu ñakwê asôc-nga dom. ²³ Bu Anötö kêtñ mac ambo tamli, ma gêtñ dinañ in gêtñ atu. Gêtñ daneñ-nga in gêtñ atu dom. Ma Anötö kêtñ mac nem ñamlic ñagêtñ hon. Dinañ in gêtñ atu, ma ñakwê asôc-nga in gêtñ atu dom.

²⁴ “Akôc gauc pi mbac ko. Ñac sêsô gêtñ dom, ma sic gêtñ ñandô sa dom. Ñac si andu gêtñ ñandô-nga mbasi, tigen Anötö gôlôm ñac. Ma Anötö tac whiñ mac ñamalac hóc gêlêc mbac hon su. ²⁵ Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tôm bu ndic têtñ ndê têtñ mbo tali-nga? ²⁶ Mac atôm dom bu akôm gêtñ sauñ andô dinañ, bocdinañ tu sake-nga mac ahêgo daôm pi gêtñ ñatô?”

²⁷ “Ma akôc gauc pi ñaola ñayham nan sêpo sêlhac kwan ñalôm. Sêkôm gwelen dom, ma sêmasañ ñakwê dom, tigen aö wasôm têtñ mac, bu Kiñ Solomon in sôc ñakwê ñayham andô, magoc in ndê gôlôn ti ñawasi hóc gêlêc ñaola dinañ dañ su dom. ²⁸ O mac lau

nan akêtñ whiñ gwalec, añgô! Kwan ti ñaola nom-nga sêlhac bêt daêsam dom, ma lau oc sêkêtñ ya neñ su, magoc Anötö kêtñ gêtñ dau ti ñadalô ñayham ma yob ñapep. Ma bocdinañ, anyalê bu yom ñandô, Anötö oc yob mac ma kêtñ ñakwê têtñ mac whiñ. ²⁹ Ahêgo daôm pi gêtñ aneñ ti anôm-nga dom, ma ambo ti ñalôm ñawapac dom. ³⁰ Lau sambuc nan sênyalê Anötö dom, nan sêhêgo dau pi gêtñ kain dinañ ñapan, magoc Damam undambê-nga kêtñalê su bu mac apônda gêtñ dau. ³¹ Ahêgo daôm tu gêtñ dinañ-nga dom, magoc akôm ñannga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlin ñapu. Ma in oc yob mac tu gêtñ nom-nga-nga whiñ. ³² O aneñ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-nga tac whiñ bu ti mac nem Kiñ ma kôc mac sa andôc in ndê gôlin ñapu.”

Tañsalê awa ñandô undambê-nga

(Mat 6:19-21)

³³⁻³⁴ “Aö wasôm têtñ mac, bu gameñ bocke nan mac nem awa yêc, nan mac oc ahê gauc pi ma atac whiñ ñapan. Bocdinañ akêtñ nem wapa nom-nga têtñ lau sênemlihi, ma akêtñ nem awa tu anem lau ñalôm sawa sa-nga. Ma apo gêtñ undambê-nga sa ti nem awa ñandô, nan oc yêc ñayham ñapan. Lau kan oc sêtôm dom bu sênem kan, ma gêtñ dañ oc kôm tisac dom.”

Tamasanɗ dauɗ tu Pômdau mbu meɗ-ɗga
(Mat 24:42-51)

35-36 “Amasanɗ daôm ɗapep. Ambo atôm lau akinɗ nan sêsôc ɗakwê gwelenɗ-ɗga sa, ma sêtuɗ si lam asê ma sêhônɗ si ɗadau bu mbu meɗ akêɗ mwasiɗ nem awhê-ɗga. Têɗ ndoc ɗac si ɗadau mbu meɗ ma êmati gatam, nan ɗac oc sêkac gatam sa têtɗ inɗ ɗagahô. 37 ɗadau bu mbu meɗ ma tap lau akinɗ sa, nan sêmasanɗ dau gwananɗ ma sêhônɗ inɗ sêmbo, dec ɗac oc sêtap mwasiɗ atu sa yêc inɗ. Aô wasôm yomandô, ɗadau dau oc meɗ, sôc ɗakwê tôm lau akinɗ sêsôc, kêtɗ ɗac sêndôc tebo, ma nem akinɗ ɗac. 38 ɗadau bu meɗ têtɗ timaniɗhu me têtɗ ôbwêc lôm, ma tap ɗac sa sem ali ma sêhônɗ inɗ sêmbo, dec inɗ oc êmwasiɗ ɗac êɗlêc. 39 Tigenɗ anɗô su nan! Lau kanɗ sêkêtɗ puc pi ndoc sêmeɗ-ɗga dom. Andu ɗadau danɗ, bu êɗyalê ndoc nanɗ ɗgac kanɗ danɗ oc meɗ, dec inɗ oc yob inɗ ndê andu ɗapep bu ɗgac kanɗ dinanɗ sôc meɗ dom. 40 Ma mac bocdinanɗ, amasanɗ daôm ɗapep ma anem ali ɗapanɗ, bu ɗamalac ndê Atu oc mbu meɗ têtɗ ndoc nanɗ mac akêɗ batam, nanɗ dom.”

41 Têtɗ dinanɗ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôlinɗ dinanɗ bu yac ɗgacsêɗnomi anɗô, me bu lau honɗ sêɗgô?”

42 Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa inɗ gitôm ɗgac akinɗ ɗayham ma ti gauc? ɗgac akinɗ kainɗ dinanɗ ndê ɗadau bu

lhô têtɗ gameɗ danɗ ndi, goc inɗ oc kêtɗ inɗ yob lau akinɗ ɗatô ma kêtɗ gêtɗ danenɗ-ɗga têtɗ ɗac tôm ɗandoc. 43 Ma têtɗ ndoc ɗadau mbu meɗ ma tap inɗ sa kôm inɗ ndê gwelenɗ ɗapep mbo, nan inɗ oc lic inɗ ɗayham ma kôm ɗayham têtɗ inɗ. 44 Yomandô! ɗadau oc kêtɗ inɗ yob inɗ ndê wapa honɗ. 45 Magoc ɗgac akinɗ sac oc sôm têtɗ dau, ‘Aneɗ ɗadau oc mbu meɗ ɗagahô dom.’ Goc inɗ oc ndic lau akinɗ ɗatô, ma neɗ gêtɗ ɗawahô ti nôm wain e êɗinɗ inɗ. 46 ɗadau oc mbu meɗ hôt asê têtɗ bêc ti acgatu nanɗ ɗgac akinɗ dau kêtɗ bata, nanɗ dom. Ma inɗ oc kêtɗ ɗagêyô sac sambuc têtɗ inɗ, ma soc inɗ su ndi bu mbo whinɗ lau nanɗ danɗgapêc ma sêkêtɗ whinɗ dom.

47 “ɗgac akinɗ nanɗ kêyalê gêtɗ nanɗ inɗ ndê ɗadau tac whinɗ bu inɗ kôm, tigenɗ tec bu kôm ma kêmasanɗ dau dom, nanɗ oc tap ɗagêyô atu sa. 48 Magoc ɗgac akinɗ nanɗ kêyalê gêtɗ nanɗ ɗadau tac whinɗ bu inɗ kôm, nanɗ dom, dec kôm mêtê sac nanɗ gic waê bu inɗ tap ɗagêyô sa, nanɗ oc kôt ɗagêyô saunɗ. Lau honɗ nanɗ sêtap mwasiɗ sa yêc Anôtô, nanɗ inɗ takwê ɗac bu sêkôm gwelenɗ ɗa mwasiɗ dinanɗ e nem ɗandô. Ma ɗac nanɗ sêtap mwasiɗ atu sa, nanɗ inɗ takwê ɗandô daêsam.”

Lau oc sêwhê dau kôt tu Yisu-ɗga

(Mat 10:34-36)

49 Ma Yisu gic têtɗku yom ma sôm, “Aô gasip nom gameɗ bu wakêtɗ ya êɗsahê lau nom-ɗga, ma aô atac whinɗ bu ya dau

lom asê ñagahô. ⁵⁰ Aô dauñ oc wahôc ñawapac ti ñandê atu, nañ gitôm busañgu kainñ danñ tu waliñ-ñga. Ma aô wapô sim dauñ ñandô e gêñ dau ñandô sa. ⁵¹ Gauc nem bu aô gameñ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aô-ñga dec lau oc sêwhê dau kôc. ⁵² Têñ kwahic dec ma ndi, lau nañ sêmbo andu danñ, nañ oc sêwhê dau kôc tu aô-ñga. Lau amanñdanñ bu sêmbo, goc lu oc sêkêñ kisa tö, ma tö oc sêkêñ kisa lu. ⁵³ Tu aô-ñga dec ñac oc sêwhê dau kôc. Damba lu atunñgac oc sêkêñ kisa dau, ma dinda lu atuwê oc sêkêñ kisa dau. Ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêñ kisa dau bocdinañ.”

Tañyalê ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sôm têñ lau tonñ atu, “Mac bu alic dao yec sambuc danñ puc pi meñ, dec mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu êñsêlêñ, dec mac asôm bu gameñ oc ñandê sa, ma gameñ ñandê sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-ñga! Mac alic gêñ dalô nom-ñga ti umboñ-ñga ma mac atôm bu anyalê ndoc. Ma bocke dec mac alic gêñ hoñ nañ aô gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa pi aô neñ ñahu lec dom.

⁵⁷ “Oc tôm bu mac anñsahê gêñ hoñ tu bu anyalê lêñ bocke inñ lêñ gitêñ, magoc tu sake-ñga mac akôm dom? ⁵⁸ Anñgô! Am asa nañ nem tôp bu yêc ñamalac danñ, ma inñ bu wê am têñ ñgac êmatôc yom-ñga, nañ goc êmsahê bu

êmasañ yom whinñ inñ têñ ndoc amlu anñsêlêñ ambo señ. Ma bocdinañ ñgac dau oc kêñ am têñ ñgac êmatôc yom-ñga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-ñga o c kêñ am têñ ñgac yob gapocwalô-ñga, ma inñ oc kêñ am sôc gapoc-walô ndi. ⁵⁹ Aô wasôm têñ am bu am oc ndôc gapocwalô ñapanñ e am ndic nem tôp hoñ pacndê.”

13

Danem dauñ kwi bu dandinñanñ dom

¹ Têñ ndoc dinañ lau ñatô sêmbo sêwhinñ Yisu, ma ñac sic miñ yom pi lau Galili-ñga ñatô. Lau dinañ sic domba ndu bu sêkêñ ti da, ma gôlinñwaga Pailot ndê lau sêmeñ ma sic ñac ndu ma sêñgaluñ ñac si dac whinñ domba si dac. ² Yisu ngô ñac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-ñga dinañ si sac hôc gêlêc lau Galili-ñga ñatô si sac su, ma bocdinañ ñawapac dinañ hôc asê ñac, a? ³ Aô wasôm, mba! Tigeñ mac bu anem nem ñalôm kwi dom, dec mac oc andinñam. ⁴ Gauc nem andu baliñ nañ lau sêkwê yêc Siloam, nañ ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinañ si sac hôc gêlêc lau Jerusalem-ñga si sac, a? ⁵ Aô wasôm têñ mac, mba! Tigeñ mac bu anem nem ñalôm kwi dom, dec mac hoñ oc andinñam.”

⁶ Goc Yisu sôm yom gôlinñ danñ bocdec bu, “Yêc ñgac danñ ndê ôm wain-ñga, a kinñ danñ

kalhac. Ma ngac dau gi kêsalê a kiŋ nandô, magoc tap sa dom. ⁷ Dec iŋ sôm têtŋ ngac nan yob iŋ ndê ôm, “Tôm yala tō aō gameŋ kasalê nandô yêc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Lêŋ dulu, bu a dau pōc gameŋ ahuc ma gêm nandô dom.” ⁸ Tigeŋ ngac yob ôm-nga sôm, ‘Aneŋ n̄adau, hu siŋ lhac yala dan tiyham. Aō wandic gwelec ma wahôc nom pi n̄ahu. ⁹ Iŋ bu nem nandô têtŋ yala wakuc, dec oc n̄ayham. Ma bu nem nandô dom, nan goc am lêŋ dulu.’ ”

Yisu kôm awhê bôliŋ dan n̄ayham sa têtŋ bêc Sabat-nga

¹⁰ Têtŋ bêc Sabat-nga dan, Yisu kêdôhônŋ lau mbo lôm wê-nga dan. ¹¹ Ma awhê dan mbo, nan n̄alau sac kôm iŋ ndôc bôliŋ tôm yala 18. Iŋ kêsêlêŋ kêŋkônŋ ma gitôm dom bu iŋ lhac solop. ¹² Yisu gêlic iŋ ma ta iŋ meŋ, goc sôm, “O awhê daôm, aō bu wasen gêŋ nan sô am dônŋ, nan su.” ¹³ Goc Yisu kêŋ amba sac iŋ, ma n̄agahô iŋ kalhac tisolop, ma kêpiŋ Anötö.

¹⁴ Tigeŋ ngac bata nan yob lôm wê-nga dinaŋ, iŋ tac nandê bu Yisu kôm awhê dinaŋ n̄ayham sa têtŋ bêc Sabat-nga. Dec iŋ sôm têtŋ lau, “Bêc 6 yêc bu danem gwelenŋ. Mac bu atac whiŋ bu n̄ayham sa, dec amên têtŋ bêc Sabat-nga dom. Amên têtŋ bêc 6 dinaŋ n̄adaŋ.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô iŋ ndê yom ma sôm, “Mac lau atim yom lau-nga. Mac hoŋ akôm gwelenŋ têtŋ bêc Sabat-nga têtŋ ndoc mac

ambwala nem donki ti makao su, ma awê n̄ac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶ Awhê dindec iŋ Abraham ndê apawê dan, ma Sadaŋ sô iŋ dônŋ tôm yala 18 su. Tu sake-nga dec tambwala iŋ su têtŋ bêc Sabat-nga dom?” ¹⁷ Yisu ndê yom dau kôm iŋ ndê n̄acyo hoŋ maya atu. Tigeŋ lau daêsam atac n̄ayham pi gêŋ n̄ayham hoŋ nan iŋ kôm.

Yom gôliŋ pi gêŋ n̄awhê saunŋ
(*Mat 13:31-32; Mak 4:30-32*)

¹⁸ Ma Yisu ndac lau dinaŋ, “Anötö ndê gôliŋ kêsôwec n̄alêŋ bocke? Aō wanem dôhônŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa? ¹⁹ Anötö ndê gôliŋ gitôm n̄awhê saunŋ andô dan, gitôm a soc n̄awhê. Ngac dan kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tiŋambu gêŋ dau po ti a atu, ma mbac lôlôc-nga sêmeŋ sêhê si n̄aic yêc n̄asaŋgac.”

Yom gôliŋ pi yist
(*Mat 13:33*)

²⁰ Ma iŋ sôm yom gôliŋ dan tiyham bocdec bu, “Aō wanem dôhônŋ Anötö ndê gôliŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa? ²¹ Aō wanem dôhônŋ pi yist, nan awhê dan kêŋ sip plawa lôŋ atu dan ma kêgaluŋ. Ma n̄asawa saunŋ en yist dinaŋ kôm plawa hoŋ suŋ.”

Gatam undambê-nga saunŋ andô

²² Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ hêganônŋ Jerusalem gi. Iŋ golom-golom malac atu-tu ti saunŋ-saunŋ hoŋ, ma kêdôhônŋ lau. ²³ Ma n̄amalac dan ndac iŋ, “Pômdau, Anötö oc kôc

lau tigen-tigen sa sêndöc undambê, me lau daêsam?" Ma Yisu ô yom ma sôm têtj lau, ²⁴ "Lau daêsam oc sênsahê bu sêsöc gatam sêndi, magoc ñac oc sêtôm dom, bu gatam dau sauñ andô. Bocdinañ akôm ñaŋga bu asöc gatam dau andi. ²⁵ Andu ñadau bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, 'Pômdau, lêc gatam su têtj yac.' Magoc iñ oc sôm têtj mac bu, 'Mac lau dinañ amenñ akêñ nde? Aö kayalê mac dom.' ²⁶ Ma mac oc asôm, 'Yac añ gêtj ti anôm gêtj awhiñ am, ma am kêdôhôn lau yêc yac mba malac lôm.' ²⁷ Tigen iñ oc sôm, 'Mac lau dinañ amenñ akêñ nde? Aö kayalê mac dom. Alhö su yêc aö, mac lau akôm sac-ñga!' ²⁸⁻²⁹ Têtj têtj ñambu-ñga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hoñ sêndöc Anötö ndê gameñ undambê-ñga. Ma lau oc sêmeñ akêñ nom ñabatiñ hoñ, ma sêneñ mwasiñ atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac su andi ambo gameñ ahöc ñandê-ñga, ma yêc dinañ mac oc atañ, ma mac nem lhôm êñsiñ pi dau. ³⁰ Anğö su nañ! Lau ñatö nañ kwahic dec sêti lau ñambu-ñga, nañ oc sêti lau ñamata-ñga, ma lau ñamata-ñga oc sêti lau ñambu-ñga."

Yisu tañ pi lau Jerusalem-ña

³¹ Têtj ndoc dinañ lau Palêsai ñatö sêtêtj Yisu sêmeñ ma sêsôm, "Hu gameñ dindec

siñ ma lhö ndi, bu Herod tac whiñ bu ndic am ndu." ³² Magoc Yisu sôm têtj ñac, "Mac andi asôm têtj Herod, giam pôm dinañ, 'Acsalö lec ma lañsê aö oc wasoc ñalau sac su, ma wakôm lau gêmbac ñayham sa. Ma têtj bêc titö-ñga aö oc wandic dabiñ aneñ gwelen.' ³³ Aö oc wakôm aneñ gwelen tôm bêc ñatö, ma tiñambu aö watêtj Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ñga ac propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinañ dec aö gac waê bu wapi wandi wawhiñ.

³⁴ "O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêtj nañ iñ kêkin têtj mac, nañ mac atuc ña hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiñ bu wandic mac lau sa asöc Anötö ndê gôliñ ñapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ñatu sa sôc ñamakê ñapu. Tigen mac atec. ³⁵ Bocdinañ Anötö oc hu mac ti nem andu siñ. Ma aö wasôm têtj mac bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, "Tampinñ Mesaya nañ meñ gêm Pômdau anğö."

14

Yisu gêm ñgac ñamlic suñ dañ sa

¹ Têtj bêc Sabat-ñga dañ, Yisu sôc ñgac bata dañ ndê andu gi bu neñ gêtj. Ñgac bata dau iñ lau Palêsai si dañ, ma ñac si lau ñatö tatiñ Yisu sêmbo. ² Yisu gêlic ñgac gêmbac dañ ndöc, nañ amba ti gahi suñ. ³ Goc iñ ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ñga

bocdec bu, “Yac bu dakôm lau ñayham sa têtj bêc Sabat-nga, dec oc tanğilî yomsu Sabat-nga, me mba?”⁴ Ñac sem dôñ ma sêo yom dañ dom, goc in kêmasec ñgac ti gêm bac dinañ, kôm in ñayham sa, ma kêtj in kôlhô gi.⁵ Ma in ndac ñac, “Mac nem balê dañ me doñki dañ bu peñ sip sê ñalôm têtj bêc Sabat-nga, dec mac oc akôm sake? Mac oc ahê in sa pi meñ, me ahu in siñ yêc?”⁶ Ma ñac sêtôm dom bu sêo in ndê yom.

Datoc daun sa dom

⁷ Yisu gêlic bu lau nañ ñgac bata dau kêgalêm ñac sa bu sêneñ gêtj sêwhin in, nañ atac whin bu sêndôc pôn nañ gic lau tiwaê ñawaê. Dec in sôm yom gôlin dañ têtj ñac bocdec bu,⁸ “Lau bu sêkêtj aheñ am bu neñ mwasiñ nem awhê-nga, nañ ndi ndôc lau tiwaê si pôn dom. Mboe mwasiñ ñadau kêgalêm ñgac tiwaê dañ nañ hôc gêlêc am su.⁹ Bu bocdinañ dec in oc têtj am meñ ma sôm, ‘Kêtj pôn ñayham dindêc têtj ñgac atu dindêc.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndôc pôn ñambwa.¹⁰ Bocdinañ lau bu sêkêtj aheñ am bu neñ mwasiñ, nañ ndi ma ndôc pôn ñambwa. Ma mboe ñadau oc meñ ma sôm têtj am, ‘Aneñ silip, tisa ma mweñ ndôc pôn ñayham.’ Ma bocdinañ in oc po am nem waêm sa yêc ñaclêñ hoñ añgô-nga.¹¹ Ñalêñ tigeñ, lau nañ sêtoc dau sa, nañ Anötö oc êngwiniñ ñac. Ma lau nañ sêngwiniñ dau, nañ Anötö oc toc ñac sa.”

Tamwasin lau ñalôm sawa

¹² Ma Yisu sôm têtj ñgac bata dau, “Am bu ndê mwasiñ bu lau sêneñ sêwhin am, nañ kêtj aheñ nem silip ti asidôwai, me lau ti lêlôm nañ sêndôc am nem malac, nañ dom. Am bu kôm bocdinañ, dec tinambu ñac oc sêkêtj aheñ am bu neñ gêtj whin ñac, ma mwasiñ dau ti am nem ñagêyô.¹³ Têtj têtj am ndê mwasiñ dañ, nañ kêtj aheñ lau ñalôm sawa ti lau bôlin ma lau tapec.¹⁴ Ma bocdinañ am oc tap Anötö ndê mwasiñ sa. Ñahu bu lau dinañ sêtôm dom bu sêkêtj gêtj dañ ô nem mwasiñ têtj kwahic dec. Magoc têtj ndoc lau gitêtj sêtisa akêtj lau batê-nga, nañ Anötö oc kêtj ñagêyô ñayham têtj am.”

Yom gôlin pi mwasiñ atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau nañ señ gêtj sêwhin Yisu, nañ si ñgac dañ ñgô Yisu ndê yom dinañ ma sôm têtj in, “Lau nañ bu sêneñ mwasiñ atu yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga, nañ oc atac ñayham hôc gêlêc.”¹⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ñgac dañ kêmaseñ mwasiñ atu dañ, ma kêtj aheñ lau daêsam.¹⁷ Têtj mwasiñ dau ñabêc in kêkin ñgac akin dañ bu sôm têtj lau nañ in kêgalêm ñac sa bu, ‘Ameñ, bu aô kamasan gêtj hoñ su.’¹⁸ Tigeñ ñac hoñ sêtec bu sêmeñ, dec sêmasan yom têtj in. Ñgac dañ sôm, ‘Aô waloc dom, bu aô gamlihi nom dañ su, ma kwahic dec aô bu wasa wandi walic. Aô wateñ am bu hu aô siñ.’¹⁹ Ma

dañ sôm, 'Aö waloc dom, bu aö gamlhi makao amanlu, ma kwahic dec aö bu wasa wandi ma wañsahê ñac tu sêkôm gwelen-nga. Watenj am bu hu aö siñ.' ²⁰ Ma dañ tiyham sôm, 'Kwahic dec aö gam awê sa, bocdinañ gitôm dom bu waloc.' ²¹ Bocdinañ ñgac akiñ dau mbu gi ma gic miñ yom dinañ têtj iñ ndê ñadau. Ma yom dau kôm ñadau tac ñandê, dec iñ kêkiñ ndê ñgac akiñ tiyham ma sôm, 'Ñagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau ñalôm sawa ti lau bôliñ ma lau tapec sa sêmenj bu sênenj aö neñ mwasin.' ²² Ma ñgac akiñ kôm bocdinañ, goc mbu menj ma sôm, 'Aneñ ñadau, aö gakôm gitôm am sôm, ma ñasawa yêc dôñ yêc.' ²³ Dec ñadau sôm têtj iñ, 'Sa señ ma gameñ ñamakê-nga ndi, ma kac lau bu sêsôc sêmenj. Aö tac whiñ bu aneñ andu menju. ²⁴ Yomandô aö wasôm têtj mac, bu lau nañ aö gakêñ aheñ têtj ñamata-nga, nañ si dañ oc neñ aneñ mwasin dom.' "

Lêñ tanjuc Yisu-nga

²⁵ Lau daêsam sêñsêlêñ sêwhiñ Yisu, ma iñ kac dau kwi ma sôm têtj ñac, ²⁶ "Asa nañ têtj aö menj ma bu êñkuc aö, nañ atac whiñ aö hôc gêlêc gêtj hoñ ndic ñawaê. Iñ bu atac whiñ damba me dinda, me iñ nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me iñ dau ndê lêñ mbo-nga hôc gêlêc iñ ndê atac whiñ aö, dec oc tôm dom bu iñ ti aneñ dañ ma êñkuc aö. ²⁷ Asa nañ bu êñkuc

aö, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, nañ gitôm dom bu êñkuc aö.

²⁸ "Mac nem dañ bu kwê andu atu dañ, nañ gêtj ñamata-nga iñ oc ndôc sic ma kôc gauc pi iñ ndê mone ti gêtj bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba. ²⁹ Iñ bu kêñ alhô sip nom ndi, magoc ndic dabiñ andu dom, dec lau nañ sêlic, nañ oc sêsu iñ susu, ³⁰ ma sêsôm, 'Ñgac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabiñ.'

³¹ "Ma kiñ dañ bu sa ndi bu ndic siñ têtj kiñ dañ, dec gêtj ñamata-nga iñ oc ndôc sic ma kôc gauc pi iñ ndê lau siñ-nga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhóc gêlêc kiñ dinañ ndê lau siñ-nga 20,000, me mba. ³² Iñ bu lic bu ñac sêtôm dom, dec iñ oc êñkiñ lau wamba-nga sêtêtj kiñ dinañ têtj ndoc iñ mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-nga.

³³ "Bocdinañ akôc gauc ñapep muñ su, goc amenj anjuc aö. Asa nañ tec bu hu iñ ndê gêtj hoñ siñ tu aö-nga, nañ oc nditôm dom bu ti aö neñ dañ.

³⁴ "Gwêc so iñ gêtj ñayham, tigenj ñamakic bu ñinga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? ³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinañ tambaliñ siñ ñinga. Mac dañamsuñ bu yêc, nañ anjô aneñ yom."

15

Yom gôliñ pi domba dañ nañ giñga

(Mat 18:12-14)

1 Lau sêkôc takis-nga ma lau njatô nan lau Palêsai sêsam njac bu lau sac, nan daêsam sêtêj Yisu si bu sêngô in ndê yom. 2 Ma lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu, nan sêtucdin Yisu ma sêsôm, “Ngac dau kôc lau sac sa, ma gêj gêj whin njac.” 3 Dec Yisu sôm yom gôlinj danj têtj njac bocdec bu, 4 “Mac nem njac danj bu yob domba 100, ma in ndê domba danj bu ninja, dec in oc kôm sake? In oc hu 99 sinj sêmbo gamej gaponj, ma êjsalê domba nanj ginja su e inj tap sa. 5 Ma têtj ndoc inj tap sa, nanj inj oc hu sac bakêyac ti atac njayham atu. 6 Ma inj oc mbu têtj ndê andu ndi, ma êjgalêm inj ndê lau menjan inj-nga ti ndê silip, ma sôm têtj njac, ‘Mac atac njayham awhinj aô, bu aô gatap anej domba nanj ginja su, nanj sa.’ 7 Aô wasôm têtj mac, bu njalêj tigenj dinanj Anötö ti anjela undambê-nga oc atac njayham atu tu njamalac sac danj nanj gêm ndê njalôm kwi, hóc gêlêc atac njayham tu lau gitêj 99 nanj si yom me giso tu sênem dau kwi pi-nga mbasi.”

Yom gôlinj pi mone nanj ginja

8 Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê danj, nanj ndê mone silba amanlu sêndôc. Mone danj bu ninja, dec in oc tunj lam asê ma sê andu njabasac sa, goc êjsalê njapep e inj tap mone dau sa. 9 Têtj ndoc inj tap sa su, nanj inj oc êjgalêm inj ndê silip ti lau menjan inj-nga sêmênj sêpitigenj ma sôm,

‘Mac atac njayham awhinj aô, bu aô gatap mone nanj ginja su, nanj sa.’ 10 Aô wasôm têtj mac bu njalêj tigenj, Anötö ti anjela undambê-nga oc atac njayham atu, têtj ndoc njamalac kôm sac-nga danj gêm ndê njalôm kwi.”

Yom gôlinj pi balê nanj ginja

11 Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Ngac danj mbo ma inj ndê atungac lu. 12 Ma balê saunj sôm têtj damba, ‘Damanj, wapa lêjsêm nanj gic aô njawaê, nanj kêj têtj aô.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêj honj kôc tu injlu-nga, ma kêj têtj balê saunj tôm inj ndac. 13 Njasawa saunj ma balê saunj dau gic inj ndê gêj honj sa, ma kôlhö têtj gamej balinj danj gi. Ma yêc dindê inj kôm gêj honj tôm inj ndê atac whinj, ma kêyainj ndê awa ti gêj honj. 14 Têtj ndoc inj ndê mone honj pacndê, nanj tôbôm atu gêm gamej dinanj ahuc ma inj pônnda dau. 15 Goc inj têtj njac atu danj yêc gamej dinanj gi, ma kêsâlê gwelenj. Ma njac dau kêj inj gôlôm inj ndê bôc. 16 Gêj yô inj njandô, tigenj lau sêkêj gêj danj têtj inj tu nen-nga dom, ma boc-dinanj inj gauc gêm bu nejj gêj nanj bôc sejj. 17 Tinjambu inj ndê gauc sa, ma inj sôm têtj dau, ‘Damanj ndê lau akinj sêpônnda gêj danen-nga dom. Tigenj gêj yô aô ndu tôm bu wambac ndu-nga. 18 Aô walhö wambu watêj damanj wandi, ma wasôm, ‘Damanj, aô gakôm mêtê sac têtj Anötö ma têtj am. 19 Aô

ngac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atômngac tiyham. Lic aö gitôm am nem ngac akiñ dañ.”²⁰ Goc in tisa ma mbu têtj damba gi.

“Inj kêsêlêñ mbo señ, ma damba gêlic inj yêc ahê ma tawalô inj ñandô, dec kêtî têtj inj gi, gôlô inj dôñ ma ñgutô inj.²¹ Magoc atunğac sôm têtj inj, ‘Damañ, aö gakôm mêtê sac têtj Anötô ma têtj am. Aö ngac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atômngac tiyham.’²² Tigenj damba sôm têtj inj ndê lau akiñ, ‘Ñagahô, akôc ñakwê ñayham ti atapa bu inj sôc, ma akêñ gôlônj amañatu-ğga sôc inj amba-atu.²³ Ma akôc makao ñatu töp ñayham dañ, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasiñ atu ti atac ñayham,²⁴ bu yac gauc gêm bu aneñ atunğac dindéc mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu inj mbo tali. Inj giñga su, ma datap inj sa tiyham.’ Ma ñac hoñ atac ñayham.

²⁵ “Têtj ndoc dinañ balê dau dôwa kôm gwelenj mbo ôm, ma têtj ndoc inj mbu meñ suñ sa andu, nañ inj ngô lau sêtê wê ti sêkôm atac ñayham atu.²⁶ Goc inj mbwêc ngac akiñ dañ meñ ma ndac inj bu, ‘Lau lê sêkôm ñanta ti atac ñayham tu sake-ğga?’²⁷ Ma inj sôm, ‘Am asim meñ su ma inj mbo ñayham, ma bocdinañ dec damam gic makao töp ñayham dañ ndu, ma ndê mwasiñ atu.’²⁸ Yom dau kôm dôwa tac ñandê atu, ma inj tec bu sôc balanj ñalôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwanen

inj bu sôc ndi.²⁹ Tigenj inj sôm têtj damba, ‘Yala ñeñ su aö gam akiñ ti dañañ wambu am. Tigenj am kêtj naniñ ñatu me gêtj sauñ dañ têtj aö bu wandê mwasiñ tu aneñ silip-ğga dom.³⁰ Kwahic dec am nem atômngac dinañ, nañ kêtjaiñ am nem awa ti wapa whiñ lauwhê señ-ğga, nañ mbu meñ ma am gic makao tu inj-ğga.’³¹ Magoc damba sôm, ‘Aneñ balê, am mbo whiñ aö ñapañ, ma aneñ gêtj hoñ ti am nem.³² Tigenj am asim dindéc nañ yac gauc gêm bu inj mbac ndu su, nañ mbo tali. Inj giñga su, ma datap inj sa tiyham. Bocdinañ inj lêñ solop bu yac atac ñayham atu ma dandê mwasiñ tu inj-ğga.’ ”

16

Yom gôliñ pi ñgac yob wapa-ğga

¹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dañ têtj ndê ñgacsêñomi bocdec bu, “Ñgac ti lêlôm dañ mbo, ma lau sic miñ têtj inj bu ñgac nañ yob inj ndê gêtj, nañ kêtjaiñ inj ndê wapa daêsam.² Dec inj ta ñgac dau meñ, ma sôm têtj inj, ‘Yom bocke dec gangô pi am lec. Kwahic dec am sa ndi ma sê gêtj hoñ sa ma êmasañ bapia wapa-ğga bu kêtj têtj aö. Bu aö oc watiñ am su yêc gwelenj yob aneñ wapa-ğga.’³ Dec ñgac yob wapa-ğga sôm têtj dau, ‘Aö wakôm bocke? Aö neñ ñadau oc soc aö su yêc aneñ gwelenj. Aneñ licwalô gitôm dom bu wakôm gwelenj ôm-ğga, ma

aö mayan bu waten gêñ. ⁴ Aö kayalê gêñ nan bu wakôm-nga, ma têtñ ndoc ñadau tin aö su yêc anen gwelen, dec lau oc sêkôc aö sa ma sênem yaom aö yêc ñac si andu.’ ⁵ Bocdinañ in mbwêc lau nan si têtñ yêc in ndê ñadau, nan tigen-tigen sêtêtñ in sêmen. Goc in ndac ñgac ñamata-nga bocdec bu, ‘Am nem têtñ bocke yêc aö neñ ñadau?’ ⁶ Ma ñgac dau sôm, ‘Anen têtñ gitôm olib ñakwi sip lôñ* 100.’ Goc ñgac yob wapa-nga sôm têtñ in, ‘Am nem bapia têtñ-nga kelec. Kôc sa, ndôc sic ñagahô, ma to bu am nem têtñ gitôm olib ñakwi sip lôñ 50.’ ⁷ Goc in sôm têtñ ñgac tilu-nga, ‘Am nem têtñ bocke yêc?’ Ma ñgac dau sôm têtñ in, ‘Anen têtñ gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc ñgac yob wapa-nga sôm, ‘Kôc nem bapia têtñ-nga, ma to bu am nem têtñ gitôm dalu 80.’

⁸ “Goc ñadau kêpin ñgac yob wapa-nga sac dinañ, bu in kôm gêñ ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nga ma sêhê silip ñac si lau. Nalên dinañ ñac sêkôm gêñ ti gauc sêhêc gêlêc Anötö ndê lau. ⁹ Awa nom dindec-nga hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-nga. Magoc aö wasôm têtñ mac bu akôc nem awa nom-nga ma anem lau sa, ma ñalên dinañ ahê silip têtñ daôm. Tinambu awa dau oc ninnga, magoc ñac oc sêkôc mac sa ti atac ñayham têtñ ndoc mac andôc undambê.”

¹⁰ Ma Yisu gic têtñ yom ma

sôm, “Asa nan yob gêñ saun ñapep, nan oc yob gêñ atu ñapep bocdinañ. Ma asa nan yob gêñ saun ñapep dom, nan oc yob gêñ atu ñapep dom. ¹¹ Bocdinañ mac bu ayob awa nom-nga ñapep dom, dec Anötö oc kêñ awa ñandô têtñ mac tu ayob-nga dom! ¹² Ma mac bu ayob lau ñatô si gêñ ñapep dom, dec Anötö oc kêñ gêñ dan ti mac nem gêñ dom!

¹³ “Namalac dan gitôm dom bu nem akin ñadau lu, bu in oc tec dan, ma atac whin dan, me oc sap dan dôñ ma pu dan. Ma mac boc-dinañ, gitôm dom bu atoc Anötö ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

¹⁴ Yisu sôm yom dinañ, ma lau Palêsai ñatô nan sêngô, nan sem tô in. Nahu bu ñac lau atac whin mone-nga. ¹⁵ Tigen Yisu sôm têtñ ñac, “Yêc ñamalac anô-nga, mac lau dinañ atoc daôm sa bu mac lau gitên, magoc Anötö kêyalê mac nem ñalôm su. Gêñ nan mac lau nom-nga atoc sa bu gêñ ñayham kêlêc, nan Anötö gêlic gitôm gêñ sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôñ

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Anötö kêñ Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sêñkuc e Jon, ñgac Kêku Lau-nga hêc asê. Têtñ Jon ndê têtñ ma men, nan lau sêhoc ñawaê asê pi Anötö ndê gôlin. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu. ¹⁷ Gitôm bu undambê

* 16:6: Lôñ dinañ lôñ atu - tigen-tigen gitôm 35-40 lita.

ti nom oc ninğa, tigen gitôm dom bu Moses ndê yomsu ñalhô atêc dañ ninğa. ¹⁸ Ngac dañ bu hu nawhê siñ ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockain-nga yêc Anötö aňgô-nga. Ma ngac nañ gêm awhê nañ hu ndê akweñ siñ, nañ kôm mêtê mockain-nga bocdinañ.”

Ngac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Ngac ti lêlôm dañ mbo, nañ sôc ñakwê ñayham ma po dau sa ña gêñ ñayham-ñayham tôm bêc hoñ. ²⁰ Ma yêc in ndê andu ñamakê, ngac ñalôm sawa dañ ndöc, nañ ndê ñaê Lasarus. Gamboc daêsam sem in ñamlic ahuc, ²¹ ma giam sêmeñ ma sêndambwê gamboc dau. In gêñ yô in, dec in takwê bu neñ gêñ ñapopoc nañ peñ akêñ ngac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba. ²² Têñ bêc dañ ngac ñalôm sawa dinañ mbac ndu, ma añela sêkôc in sa gi ndöc undambê whiñ Abraham. Ma ngac ti lêlôm mbac ndu bocdinañ, ma lau sêñsuhuñ in. ²³ In sip lambwam gi ma kêsahê ñandê atu, dec hôc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiñ in. ²⁴ Goc in ta yom têt in ma sôm, ‘Abañ Abraham, tamwalô aô! Êmkiñ Lasarus bu kêñ amba-atu sip bu ndi, ma meñ kêñ pi aô êmbalañ. Ya dindêc kôm aô ñamlic ñandê atu.’ ²⁵ Tigen Abraham ô yom ma sôm, ‘Aneñ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, nañ am tap

gêñ ñayham-ñayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ñapañ. Kwahic dec in mbo ñayham, ma am tap ñandê atu sa. ²⁶ Ma gêñ dañ tiyham. Yêc hêclu ñalhu, Anötö kêñ ñasawa atu dañ, dec oc tôm dom bu lau sêtêt am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem dañ lom têt yac meñ.’ ²⁷ Goc ngac dau sôm, ‘Bocdinañ aô water am abañ, êmkiñ Lasarus têt aô damañ ndê andu ndi, ²⁸ ma kêñ puc aneñ asidôwai amañdañ, bu sênem dau kwi tu bu sêmeñ ma sêhôt ñandê yêc gameñ dindêc dom.’ ²⁹ Magoc Abraham sôm, ‘Moses ma Propet si yom yêc bu kêñ puc ñac. Am nem asidôwai bu sêkêñ dañga ñac si yom, dec oc tôm bu sênem dau kwi.’ ³⁰ Ma ngac dau sôm, ‘Mba, abañ Abraham! Lau batê si ngac dañ bu mbu têt ñac ndi, dec ñac oc sêkac si ñalôm kwi.’ ³¹ Ma Abraham sôm, ‘Ñac bu sêkêñ whiñ yom nañ Moses ma lau propet sêto, nañ dom, dec ñac oc sêkêñ whiñ ngac nañ tisa akêñ lau batê-nga, nañ dom.’ ”

17

Yisu ndê yom ñatô

(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têt in ndê ngacsêñomi, “Gêñ lêtôm-nga oc sêmeñ sêhôt asê. Tigen ñamalac asa nañ bu kôc gêñ lêtôm-nga dañ meñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ² Oc ñayham bu dasô hoc atu dañ pi in kachu, ma tambaliñ in sip gwêc ndi. Ma bocdinañ oc tôm dom bu in

êntôm aneŋ lau sauŋ si dan bu kôm mêtê sac, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

3 “Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep! Am nem asidôwa dan bu kôm sac, naŋ goc hec yom iŋ. Ma iŋ bu nem dau kwi, goc suc iŋ ndê sac kwi. 4 Iŋ bu kôm sac têtŋ am tidim 7 têtŋ acsalô tigenŋ, magoc tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi ma ndac am bu suc iŋ ndê sac kwi, naŋ dec am suc iŋ ndê sac kwi maŋ.”

5 Ma lau aposel sêsôm têtŋ Pômdau, “Nem yac sa bu akêtŋ whiŋ ŋaŋga.” 6 Goc iŋ ô yom ma sôm, “Mac nem akêtŋ whiŋ bu gêtŋ sauŋ andô nditôm soc ŋamatu sauŋ danŋ, dec oc tôm bu mac asôm têtŋ a atu dindéc bu, ‘Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ŋagaponŋ,’ ma a dau oc danŋa wambu mac.”

7 Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ŋgac akiŋ naŋ gic nom me yob domba, ma mbu têtŋ ŋadau ndê andu têtŋ telha. Iŋ ndê ŋadau oc sôm têtŋ iŋ bu, ‘Mweŋ ŋagahô, ndöc sic ma neŋ gêtŋ,’ a? 8 Mba, iŋ oc sôm, ‘Sôc ŋakwê sakiŋ-ŋga sa, ma êmasaŋ gêtŋ bu waneŋ, ma nem akiŋ aô e aô waneŋ ti wanôm gêtŋ pacndê. Goc tiŋambu am daôm neŋ ti nôm gêtŋ.’ 9 Ma ŋadau oc nem danŋe ŋgac akiŋ dau bu iŋ danŋa wambu iŋ ndê yom, a? Mba! 10 Ma mac bocdinaŋ, têtŋ ndoc mac akôm gêtŋ hoŋ naŋ Anötö gic atu mac, naŋ asôm, ‘Yac lau akiŋ ŋambwa. Yac akôm gêtŋ naŋ gic yac ŋawaê eŋ.’ ”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ŋayham sa

11 Yisu kêsêlêtŋ hêganônŋ malac Jerusalem gi, ma mbo seŋ naŋ yêc gameŋ Samaria ti Galili-ŋga ŋabatin. 12 Iŋ hôc asê malac danŋ, ma tap launŋac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ŋamakê. Ŋac sêlhac ahê, 13 ma sêta iŋ ŋa awha atu bocdec bu, “Ŋadau Yisu, tamwalô yac!” 14 Yisu tahê ŋac ma sôm, “Andi, ma atôc daôm têtŋ lau dabuŋsiga.” Ma têtŋ ndoc ŋac sêlhô s i, naŋ sêlic bu ŋac si ŋamlic ŋawasi sa. 15 Ŋac si danŋ gêlic bu iŋ ŋayham sa su, dec gic hu kêpiŋ Anötö ŋa awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têtŋ Yisu gi. 16 Ŋgac dau iŋ ŋgac gameŋ Samaria-ŋga, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ŋga, ma gêm danŋe iŋ. 17 Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 hoŋ ŋamlic ŋayham sa, me? Bocdinaŋ dec lau 9 sêmbo nde? 18 Am ŋgac Israel-ŋga dom, magoc am ŋgac tigenŋ dec mbu mweŋ ma kêpiŋ Anötö.” 19 Ma Yisu sôm têtŋ iŋ, “Tisa, ma lhô ndi. Am nem kêtŋ whiŋ kôm am ŋayham sa.”

Anötö ndê gôliŋ ŋapuc

20 Têtŋ bêc danŋ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têtŋ ndoc Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, naŋ oc tôm dom bu mac alic gêtŋ danŋ tu kêtŋ puc mac-ŋga. 21 Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêtŋ dau kelec,’ me ‘Gêtŋ dau kêlê.’ ”

Mba! Anötö ndê gôlinj meŋ sa su, ma yêc mac ŋalôm.”

*Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:37-44)*

²² Ma inj sôm têtj inj ndê ŋgac-sêŋomi, “Têm oc meŋ sa, naŋ mac tamkwê bu alic Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ma mbo whinj mac tiyham, magoc mac oc alic inj dom. ²³ Lau oc sêŋsau bu inj mbu meŋ su, ma sêsôm inj mbo gameŋ bocdê, me gameŋ bocdec. Magoc aŋgô ŋac si yom dau dom, ma aŋkuc ŋac dom. ²⁴ Bu têtj ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ inj oc hóc asê ŋagahô gitôm sickac hep tigenj ma umbonj ŋasawa sambuc ŋawê sa. ²⁵ Tigenj gêŋ ŋamata-ŋga inj oc hóc ŋandê atu ma lau têtj dindec-ŋga oc sêtec inj.

²⁶ “Têm naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm sêmbo têtj Noa ndê têtj. ²⁷ Têtj ndoc dinaŋ lau seŋ gêŋ ti sênôm gêŋ, ma launŋac ti lauwê sem dau e Noa sôc waŋ gi. Goc bu atu suŋ ma seŋ ŋac hoŋ su siŋga. ²⁸ Ma oc kainj tigenj tôm Lot ndê têtj, naŋ lau seŋ ti sênôm gêŋ, semlhi gêŋ ti sêkêŋ gêŋ bu lau semlhi, sêsô gêŋ ŋawê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têtj bêc Lot hu malac Sodom siŋ, naŋ ya ti †solpa peŋ sip akêŋ undambê ma seŋ lau Sodom-ŋga hoŋ su. ³⁰ Ma lau oc sêmbo ŋalêŋ tigenj dinaŋ têtj bêc naŋ Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ma hoc dau asê. ³¹ Têtj bêc dinaŋ, oc tôm dom bu lau naŋ sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsôc andu ŋalôm

sêndi bu sêkôc gêŋ danj. Ma ŋalêŋ tigenj, oc tôm dom bu lau naŋ sêmbo ôm, naŋ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ danj. ³² Gauc nem gêŋ naŋ hóc asê Lot ndê awhê! ³³ Asa naŋ tac whinj bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ hu siŋ tu êŋkuc aô-ŋga, naŋ oc niŋga dom. ³⁴ Aô wasôm têtj mac, têtj bêc naŋ Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ ŋamalac lu oc sêyêc andu danj, ma Anötö oc kôc injlu si danj, ma hu danj siŋ. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêŋ sêmbo, ma Anötö oc kôc danj, ma hu danj siŋ.” ³⁷ Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dau su, goc sêndac inj, “Pômdu, gêŋ dinaŋ oc hóc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmponj sêŋgihi sêmbo, naŋ taŋyalê bu gêŋ mbôp danj yêc.”

18

*Yom gôlinj pi lêŋ daten
mbec-ŋga*

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj têtj inj ndê ŋgac-sêŋomi, ma kêdôhônj ŋac bu sêteŋ mbec tôm bêc hoŋ, ma takwê bu sêtap ŋandô sa ma sêhu siŋ dom. ² Inj sôm, “Ŋgac êmatôc yom-ŋga danj mbo malac atu danj. Inj töc Anötö dom, ma toc ŋamalac danj sa dom. ³ Ma awhê sawa danj ndöc malac dinaŋ, ma inj têtj ŋgac êmatôc yom-ŋga dau gi ŋapaŋ, ma sôm, ‘Ŋamalac danj kêŋ ŋawapac têtj aô. Nem aô sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴ Inj ndac tidim daêsam magoc ŋgac dau tec bu nem inj sa e tiŋambu inj sôm

têḡ dau, 'Aö gatöc Anötö dom, ma gatoc ḡamalac sa dom, ⁵ tigenḡ awhê sawa dindéc ndac aö ḡapanḡ, ma bocdinaḡ aö wanem inḡ sa ma wamatöc inḡ ndê yom. Aö bu wakôm dom, dec inḡ oc meḡ ḡapanḡ e kôm aö lic kam sa.' "

⁶ Ma Pômḡdau sôm tēḡ ndê ḡgac-sēḡnomi, "ḡgac êmatöc yom-ḡga dau inḡ ḡgac gitēḡ dom, magoc inḡ sôm bu nem awhê sawa dinaḡ sa. ⁷ Mac lau naḡ Anötö kêyalinḡ mac sa ati inḡ ndê, naḡ aterḡ mbec tēḡ inḡ acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ḡgô mac nem mbec ma nem mac sa, a? ⁸ Mba! Aö wasôm tēḡ mac bu inḡ oc nem mac sa ḡgahô. Tigenḡ, tēḡ ndoc ḡamalac ndê Atu mbu meḡ, naḡ inḡ oc tap lau ḡatô sa, naḡ sêsap si sêkêḡ whin inḡ-ḡga dôḡ sêmbo, me mba?"

Yom gôlinḡ pi Palêsai ma ḡgac kôc takis-ḡga daḡ

⁹ Yisu kêyalê bu lau ḡatô naḡ sêkêḡ daḡga inḡ, naḡ sêtoc dau sa bu lau gitēḡ ma sêpu lau ḡatô. Bocdinaḡ inḡ sôm yom gôlinḡ daḡ bocdec bu. ¹⁰ "ḡgac lu sêtēḡ lôḡ dabunḡ si, bu sêteḡ mbec. Inḡlu si daḡ inḡ Palêsai, ma ḡgac daḡ inḡ ḡgac kôc takis-ḡga. ¹¹ Palêsai dau tisa kalhac, ma teḡ mbec tu dau-ḡga bocdec bu, 'Anötö, aö wanem daḡge am bu aö gatôm lau ḡatô naḡ lau sac, naḡ dom. Aö gatôm lau kaḡ dom, me lau naḡ sêkôm mêtê sac me mêtê mockainḡ-ḡga dom. Ma yomandô, aö gatôm ḡgac kôc takis-ḡga

dindê dom. ¹² Yêc wake hon ḡalôm aö gahu gēḡ danēḡ-ḡga siḡ tidim lu tu gauc nem am-ḡga. Aö gawhê neḡ awa ti wapa honḡ kôc gi toḡ amanḡlu, ma gakēḡ toḡ daḡ ti da tēḡ am.' ¹³ Palêsai teḡ mbec bocdinaḡ, tigenḡ ḡgac kôc takis-ḡga kalhac ahê. Inḡ hôc tandô sa tēḡ undambê dom, magoc wec ti ḡalôm ḡawapac ma teḡ mbec bocdec bu, 'Anötö, tamwalô aö ḡgac sac dec.' " ¹⁴ Goc Yisu sôm, "Aö wasôm tēḡ mac bu Anötö gêlic ḡgac kôc takis-ḡga dinaḡ ti ḡgac gitēḡ, ma Palêsai dinaḡ mba. ḡahu bu asa naḡ po dau ndê waê sa, naḡ Anötö oc êḡgwiniḡ inḡ, ma asa naḡ kêgwiniḡ dau, naḡ Anötö oc toc inḡ sa."

Yisu gêm mbec balêkoc saunḡ (Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Tēḡ bêc daḡ lau sêkôc si balêkoc saunḡ sêtēḡ Yisu sêmeḡ, bu inḡ kêḡ amba sac ḡac. Inḡ ndê ḡgac-sēḡnomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. ¹⁶ Tigenḡ Yisu mbwêc ḡac sêmeḡ ma sôm, "Atec balêkoc dinaḡ sêtēḡ aö sêmeḡ, ma alhac ḡac ahuc dom. Bu Anötö ndê gôlinḡ gic lau naḡ sêtôm balêkoc saunḡ-saunḡ dindéc, naḡ ḡawaê. ¹⁷ Aö wasôm yom ḡandô tēḡ mac, bu asa naḡ bu sôc Anötö ndê gôlinḡ ḡapu nditôm balêkoc saunḡ daḡ dom, naḡ oc nditôm dom bu sôc ndi."

ḡgac bata ti lêlôm (Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

18 Ma ngac bata Israel-nga dan ndac Yisu, “Kêdôhônwaga ngayham, aô wakôm sake, dec tinambu Anötö oc kôc aô sa wambo tanli yêc undambê?”

19 Ma Yisu sôm, “Tu sake-nga am sam aô bu ngayham? Anötö tawasê in ngayham.

20 Am kêyalê Moses ndê yomsu, ‘*Kôm gêñ mockair-nga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kan gêñ dom. Sôm yom tasan pi lau dom,*’ ma ‘*Toc damam lu dinam sa.*’”

21 Ma ngac dau sôm, “Aô kakuc yomsu hon dinan têt ndoc aô gambo balê napan e kwahic dec.”

22 Yisu ngô yom dinan ma sôm têt in, “Am pônâda gêñ tigen. Kêt am nem wapa hon têt lau sênemlihi, ma ndic sam ña-awa têt lau ñalôm sawa. Ma bocdinan am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tinambu mwen ma êmkuc aô.”

23 Magoc ngac dau ngô Yisu ndê yom e ñalôm ñawapac, ñahu bu in ngac ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa

(*Mat 19:23-30; Mak 10:23-31*)

24 Yisu tahê in ma sôm, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu ñagahô.

25 Bôc atu dan gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hôc gêlêc ngac ti lêlôm dan bu sôc Anötö ndê gôlin ñapu su.”

26 Lau nan sêngô yom dau sêsôm, “Bu bocdinan dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-nga sa? Oc ñawapac atu!”

27 Magoc

Yisu ô yom ma sôm, “Gêñ nan ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nan Anötö gitôm bu kôm.”

28 Ma Pita sôm têt in, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêñ hon sin tu ankc am-nga.”

29 Ma Yisu sôm têt in, “Aô wasôm yom ñandô têt mac bu asa nan bu hu andu, me awê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc sin tu ênkuc aô-nga, 30 nan Anötö oc kêt gêñ kain dinan daêsam têt in ô, têt têt in mbo nom. Ma têt têt ñambu-nga, Anötö oc kôc in sa ma kêt in ndôc tali napan yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu

(*Mat 20:17-19; Mak 10:32-34*)

31 Yisu kôc ngacsênomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têt ñac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêñ hon nan lau propet sêto pi ñamalac ndê Atu, nan oc ñandô sa. 32 Lau oc sêkêt in sip lau Rom-nga amba, ma ñac oc sêsu in susu, sêkôm in ngayom, sêhê gasôp pi in, sêtap in, ma sêndic in ndu. 33 Magoc in oc tisa tiyham têt bêc titô-nga.”

34 Tigen ñac sênjalê yom dau ñahu dom. Ñahu yêc sin dau têt ñac, ma ñac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ngac tapec tandô po asê

(*Mat 20:29-34; Mak 10:46-52*)

35 Yisu ma lau nan sênkc in sênjêlêñ e sêsun sa malac Jeriko. Ma yêc señ ñamakê ngac tapec dan ndôc ma têt

gêñ. ³⁶ Ngac dau ngô bu lau daêsam sêñsêlêñ sêmbo señ, goc ndac gêñ dau ñahu. ³⁷ Ma lau sêsôm têtñ inñ bu Yisu Nasaret-nga kêsêlêñ mbo señ meñ. ³⁸ Goc inñ mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ³⁹ Lau nañ sêñsêlêñ sêmunñ Yisu sêhec yom ngac tapec dau, ma sêsôm têtñ inñ bu nem dôñ. Magoc inñ mbwêc ti ñaŋga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁰ Yisu kwê dôñ kalhac, ma sôm têtñ lau bu sêkôc ngac dau sêtêtñ inñ sêmên. Ma têtñ ndoc inñ tigasuc Yisu, nañ Yisu ndac inñ, ⁴¹ “Am tac whinñ bu aö wakôm sake têtñ am?” Ma inñ sôm, “Pômdau, aö tac whinñ bu tanôñ ñayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têtñ inñ, “Tanôm ñayham sa! Am nem kêñ whinñ kôm am ñayham sa.” ⁴³ Ma ñagahô eñ inñ tandô ñayham sa, ma inñ kêkuc Yisu ma kêpinñ Anötö. Ma lau hoñ nañ sêlic gêñ dinañ, nañ sêmpinñ Anötö bocdinañ.

19

Yisu lu Sakias

¹ Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êñsêlêñ gacgeñ sa ndi. ² Ma ngac danñ mbo, nañ sêsam inñ ndê ñaê bu Sakias. Inñ ngac bata kôc takis-nga, ma inñ dau ndê mone daêsam. ³ Inñ tac whinñ bu lic Yisu pi ñandô, magoc inñ gitôm dom, bu inñ ngac apê, ma lau daêsam sêñgihi Yisu ahuc. ⁴ Tu dinañ-nga inñ kêtî munñ gi, ma pi a kinñ danñ, bu lic Yisu nañ kêsêlêñ mbo señ meñ. ⁵ Têtñ ndoc Yisu hôc asê a dinañ ñapu, nañ

tatac ma sôm têtñ inñ, “Sakias, sip mweñ ñagahô! Acsalô dec aö wambo am nem andu wawhinñ am.” ⁶ Goc ñagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ñayham, ma sêtêtñ inñ ndê andu si. ⁷ Magoc lau hoñ nañ sêlic gêñ dau sêtucdinñ ma sêsôm, “Yisu bu ndic ngac sac danñ kêsî!”

⁸ Têtñ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, nañ ngac dau tisa ma sôm têtñ Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aö wawhê aneñ wapa hoñ kôc ndi toñ lu, ma wakêñ toñ danñ têtñ lau ñalôm sawa. Ma lau nañ aö kasau ñac ma gakôc ñac si mone, nañ aö waô mone dau tidim hale têtñ ñac.” ⁹ Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasinñ nem lau si-nga meñ pi lau andu dindec-nga. Bu ngac dindec inñ Abraham ndê apanñac danñ whinñ. ¹⁰ Ñamalac ndê Atu meñ bu êñsalê lau nañ sinñga su, ma bu nem ñac si.”

Yom gôlinñ pi mone gol (Mat 25:14-30)

¹¹ Lau nañ sêñgô Yisu ndê yom dinañ, nañ sêlic bu inñ sunñ sa têtñ Jerusalem, ma sêkêñ bata bu têtñ ndoc inñ hôc asê, nañ Anötö ndê gôlinñ oc meñ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-nga si kinñ. Bocdinañ Yisu gic hu sôm yom gôlinñ danñ têtñ ñac. ¹² Inñ sôm, “Ngac ti waê atu danñ kêmasañ dau bu têtñ gameñ baliñ danñ ndi, bu yêc dindê kinñ atu oc kêñ ñaclai têtñ inñ bu nem gôlinñ lau yêc inñ dau ndê gameñ. Ma tinjambu inñ oc mbu

meñ. ¹³ Boc-dinañ in kêgalêm in ndê lau akin amanlu sa, ma kêñ mone gol dan nañ sêsam bu 'maina' têtñ nac tòm gi.* Ma in sôm têtñ nac, 'Akôc mone dec sa, ma akôm gwelen pi e nditôm aö wambu wameñ.' ¹⁴ Magoc in ndê lau sêtec in, ma sêkêtñ lau ahen-nga natô sêñkuc in bu sêsôm têtñ kin atu bu, 'Yac atec ngac dec bu nem gôlin yac.' ¹⁵ Magoc kin atu ngô nac si yom dom ma kêñ naclai têtñ ngac dau bu nem gôlin lau, goc in mbu têtñ in ndê gameñ gi. In hôc asê su, goc kêñ yom bu in ndê lau akin nañ in kêñ mone têtñ nac, nañ sêtêtñ in sêndi. In bu lic nac sêkôm gwelen bocke pi mone dau.

¹⁶ "Ngac akin namata-nga meñ ma sôm, 'Aneñ nãdau, aö gakôm gwelen pi am nem mone tigen, ma gatap mone amanlu tiyham sa.' ¹⁷ Ma nãdau sôm, 'Aneñ ngac akin, am kôm nayham! Am yob gêtñ sauñ dindec nãpep, ma kwahic dec aö wakêtñ am nem gôlin malac amanlu.'

¹⁸ "Ma ngac tilu-nga meñ ma sôm, 'Nãdau, aö gakôm gwelen pi am nem mone tigen, ma gatap mone amañdan tiyham sa.' ¹⁹ Ma nãdau sôm têtñ in, 'Kwahic dec aö wakêtñ am nem gôlin malac amañdan.'

²⁰ "Ma lau akin dau si dan meñ ma sôm, 'Nãdau, am nem mone gol tigen kelec. Aö kapan si nãpep. ²¹ Aö gatôc am, bu am ngac lêtêt-nga dom. Am

kêtñ batam bu kôc gêtñ nãdô yêt lau nañ am kêtñ gêtñ têtñ nac dom. Ma am gic gêtñ nãdô sa yêt gameñ nañ am sô gêtñ nãwhê dom.' ²² Goc nãdau sôm têtñ in, 'Am ngac akin sac! Aö wamatôc am wanñkuc yom nañ am daôm sôm. Am kêyalê bu aö ngac lêtêt-nga dom, ma bu aö gakêtñ batan bu wakôc gêtñ yêt lau nañ aö gakêtñ gêtñ têtñ nac dom, ma bu wandic gêtñ nãdô sa yêt gameñ nañ gasô gêtñ dom. ²³ Tu sake-nga am kôm gwelen pi aneñ mone dom? Oc tòm bu am kêñ aneñ mone têtñ lau sêyob mone-nga bu sêyob e aö wambu wameñ, dec oc tòm bu sêkêtñ mone nãgec sac mone dau nãhê ma aö wakôc hon sa.'

²⁴ "Ma in sôm têtñ lau nañ sêlhac sêmpin, 'Akôc in ndê mone tigen dinañ su, ma akêtñ têtñ ngac akin nañ kôc mone amanlu.' ²⁵ Magoc nac sêsôm, 'Nãdau, in kôc mone amanlu su!' ²⁶ Goc nãdau sôm, 'Aö wasôm têtñ mac bu asa nañ yob gêtñ nañ aö gakêtñ sip in amba, nañ nãpep, nañ wakêtñ gêtñ natô tiyham têtñ in whin. Tigen asa nañ yob ndê gêtñ nãpep dom, nañ aö wakôc in ndê gêtñ hon su. ²⁷ Ma anjô! Aneñ nãcyo nañ sêtec bu aö wanem gôlin nac, nañ akôc nac sêmeñ, ma andic nac ndu yêt aö anjôn-nga.' "

*Yisu hôc asê Jerusalem
(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10;
Jon 12:12-15)*

* 19:13: Maina tigen gitôm ðdenarii 100, nañ gitôm nãôli gwelen bêc 100-nga.

28 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma kêsêlêŋ hêganôŋ Jerusalem gi, ma iŋ ndê sêŋomi sêŋkuc iŋ. 29 Iŋ kêsêlêŋ gi e kêpiŋ malac lu naŋ sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu naŋ sêyêc Lôc Olib. Ma iŋ kêkiŋ ndê ŋgacsêŋom lu 30 ma sôm têŋ iŋlu, “Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki ŋatu wakuc, naŋ ŋamalac daŋ ndöc ŋahô muŋ su dom. Aŋgapwêc su ma akôc sa amêŋ. 31 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu aŋgapwêc iŋ su, goc asôm têŋ ŋac bu, ‘Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindêc nem iŋ sa.’” 32 Boc-dinaŋ ŋac lu dinaŋ sêsôc malac dau si, ma sêtap doŋki dau sa tôm Yisu sôm. 33 Sêŋgapwêc doŋki sêmbô, ma ŋadaui sêndac iŋlu bu, “Amlu aŋgapwêc iŋ tu sake-ŋga?” 34 Ma sêsôm, “Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindêc nem iŋ sa.”

35 Iŋlu sêwê doŋki dau sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, ma sêkêŋ iŋ pi gi ndöc ŋahô. 36 Yisu ndöc doŋki ma kêsêlêŋ gi, ma lau sêhê si ŋakwê yêc seŋ. 37 Iŋ kêsêlêŋ gi e hôc asê gameŋ naŋ seŋ sip akêŋ Lôc Olib, goc sêŋomi toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc ti atac ŋayham atu, ma sêmpinŋ Anötö pi gêŋ dalô naŋ sêlic. 38 Sêsôm, “Anötö nem mbec kiŋ naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!”

39 Palêsai ŋatô sêmbô sêwhiŋ

lau daêsam dinaŋ, ma sêsôm têŋ Yisu, “Kêdôhônŋwaga, hec yom am nem sêŋomi, bu ŋac si yom so.” 40 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aŋgô! Sêŋomi bu sênem dôŋ, goc hoc dindêc oc sêmbwêc asê!”

41 Yisu kêsêlêŋ gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec taŋ pi malac dau. 42 Iŋ sôm, “Tôm ŋasawa baliŋ su e meŋ têŋ acsalô lec aô tac whiŋ bu mac lau Jerusalem-ŋga aŋyalê lêŋ naŋ oc tôm bu kêŋ mac ambo ti atac malô. Tigeŋ mac nem ŋalôm ŋadandi ma kwahic dec lêŋ dau yêc siŋ dau têŋ mac. 43 Têm oc meŋ sa, naŋ nem ŋacyo oc sêŋgihi mac ahuc ma sêŋgiliŋ tunbôm ma sêsôc nem malac sêloc. 44 ŋac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoŋ ndu, m a sêseŋ malac dindêc su e hoc daŋ ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom. ŋac oc sêkôm bocdinaŋ, ŋahu bu Anötö têŋ mac meŋ bu nem mac sa, magoc mac aŋyalê dom.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ

(*Mat 21:12-17; Mak 11:15-17*)

45 Têŋ ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, naŋ iŋ kêsêlêŋ gi e sôc lôm dabuŋ ŋabatêmdö gi. Ma iŋ soc lau naŋ sêkêŋ gêŋ bu lau sênemlihi, naŋ sêsa awê. 46 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbô-ŋga,’ magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

47 Tôm bêc hoŋ in kédôhôn lau mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau †Skraib naŋ sêndôhôn yomsu, ma lau bata Israel-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic in ndu. 48 Magoc sêtap lêŋ daŋ sa dom, bu lau hoŋ atac whiŋ bu sêŋgô in ndê yom, ma sêsap in dôŋ ŋapan.

20

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(*Mat 21:23-27; Mak 11:27-33*)

1 Têŋ têm dinaŋ Yisu kédôhôn lau, ma gêm mêtê pi ŋawaê ŋayham mbo lôm dabuŋ. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-ŋga sêtêŋ in si, 2 ma sêsôm, “Sôm têtŋ yac. Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têtŋ am?” 3 Ma in sôm, “Gêŋ ŋamata-ŋga aô bu wakêŋ gêndac daŋ têtŋ mac. Asôm têtŋ aô, 4 asa kêŋ ŋaclai têtŋ Jon dec in kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têtŋ in, me mba?”

5 Ŋac sem yomgalôm têtŋ dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêŋ ŋaclai têtŋ Jon,’ dec in oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’ 6 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, dec lau hoŋ oc sêtuc yac ŋa hoc dambac ndu, bu ŋac sêlic Jon bu Anötö ndê propet daŋ.” 7 Bocdinaŋ sêsôm têtŋ Yisu bu sêŋyalê Jon ndê ŋaclai ŋahu dom. 8 Ma Yisu sôm têtŋ

ŋac, “Ma bocdinaŋ aô wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtŋ mac dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga

(*Mat 21:33-46; Mak 12:1-12*)

9 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têtŋ lau dau bocdec bu, “Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ, ma kêŋ têtŋ lau ŋatô bu sêyob. Goc in têtŋ gameŋ daŋ gi ma mbo ŋasawa baliŋ. 10 Têtŋ ndoc sêhoŋ wain ŋandô sa-ŋga, in kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ têtŋ lau naŋ sêyob in ndê ôm, naŋ gi, bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têtŋ in. Tigeŋ ŋac sic in, ma sêkêŋ in kôlhô amba sawa gi. 11 Goc ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ tiyham, magoc ŋac sic in ma sêkôm mêtê sac têtŋ in, ma sêkêŋ in kôlhô amba sawa gi. 12 Ma in kêkiŋ ŋgac titö-ŋga têtŋ ŋac gi, magoc ŋac sic in basô, ma sêmasuc in sa awê gi. 13 Goc ôm wain-ŋga ŋadau sôm, ‘Aô wakôm sake? Aô waŋkiŋ aneŋ balê, naŋ aô atac whiŋ in ndu andô. Mboe ŋac oc sêtoc in sa.’ 14 Tigeŋ têtŋ têm lau sêyob ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê atu kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm têtŋ dandi, ‘Ŋadau ndê atuŋgac dê oc wêkaiŋ ôm dindec. Dandic in ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.’ 15 Ma sêmasuc in yêc ôm wain-ŋga, ma sic in ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ŋadau oc kôm sake têtŋ ŋac? 16 In oc meŋ ma ndic lau sêyob ôm-ŋga ndu, ma kêŋ ndê ôm têtŋ lau ŋatô

sêyob.” Lau naŋ sêngô yom dinaŋ sêsôm, “Mba! Bocdinaŋ dom!”¹⁷ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ñamata-ŋga yêc andu dau.*’ Mac aŋyalê yom dau ñahu, me mba?”¹⁸ Lau hoŋ naŋ sêtiŋ gahi pi hoc dinaŋ e sêpeŋ, naŋ oc sêniŋga, ma hoc dau bu peŋ pi ñamalac daŋ, dec oc sec iŋ popoc.”

¹⁹ Lau Skraib ti dabuŋsiga atu-tu sênyalê bu Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ hêganôŋ ñac, dec ñac atac whiŋ bu sêkôc iŋ dôŋ ñagahô eŋ. Magoc ñac sêtôc lau naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga

(*Mat 22:15-22; Mak 12:13-17*)

²⁰ Ma lau bata Israel-ŋga dinaŋ tatiŋ Yisu ñapep, ma sêkêŋ lau ñatô bu sêtip iŋ. Lau sêtip Yisu-ŋga dinaŋ sêŋsau bu ñac tac whiŋ bu sêngô iŋ ndê yom. Tigeŋ sêkêŋ daŋga bu mboe sêngô iŋ sôm yom so daŋ, dec ñac oc sêkêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-ŋga ndê amba, bu êmatôc iŋ.²¹ Ma ñac sêsôm têtŋ iŋ bu, “Kêdôhônwaga, yac aŋyalê bu am sôm yom ma kêdôhôn lau ñalêŋ gitêŋ. Am toc lau hoŋ sa ñalêŋ tigeŋ, ma kêdôhôn Anötô ndê lêŋ têtŋ lau kêkuc yom ñandô.”²² Kwahic dec yac bu andac am bu iŋ solop bu yac dakêŋ takis têtŋ Sisa, me mba?”

²³ Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim iŋ, dec sôm têtŋ

ñac,²⁴ “Atôc mone silba daŋ têtŋ aô.” Ma iŋ ndac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?”²⁵ Ma ñac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têtŋ ñac, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa ña gêŋ naŋ gic iŋ ñawaê, ma atoc Anötô sa ña gêŋ naŋ gic iŋ ñawaê.”

²⁶ Ñalêŋ dinaŋ ñac sêŋsahê bu sêtim iŋ bu sôm yom so daŋ yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu iŋ ndê yom ti gauc-ŋga, ma ñac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga

(*Mat 22:23-33; Mak 12:18-27*)

²⁷ Têtŋ dinaŋ lau †Sadiusi ñatô sêtêŋ Yisu si. Ñac lau Israel-ŋga si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ whiŋ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ñac sêkêŋ gêndac daŋ têtŋ Yisu bocdec bu,²⁸ “Kêdôhônwaga, Moses to yac neŋ yomsu daŋ bocdec bu. Ngac daŋ bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, naŋ ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga.”²⁹ Têtŋ têtŋ daŋ, asidôwai 7 sêmbo. Ngac ñamata-ŋga gêm awhê sa, magoc iŋ mbac ndu ma iŋ ndê balêkoc mba.³⁰⁻³¹ Ma ñgac tilu-ŋga gêm awhê sawa dau, tigeŋ mbac ndu ma balêkoc mba. Ñalêŋ tigeŋ ñgac titô-ŋga e têtŋ ñgac ti-7-ŋga hoŋ sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba.³² Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu.³³ Kwahic dec yac bu andac

am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tòm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinan hoj sem in su têtj ndoc sêmbo tali.”

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têtj ñac, “Lau têtj dindéc-nga sem dau, ³⁵ tigerj têtj têtj ñambu-nga, lau nanj Anötö oc lic bu lau gitêtj ma unj ñac sa bu sêndöc tali yêc undambê, nanj oc sênem dau dom. ³⁶ Ma oc tòm dom bu ñac sêmbac ndu tiyham, bu ñac oc sêmbo sêtôm anjela. Lau nanj Anötö unj sa sêndöc undambê, nanj oc sêti in ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau têtj asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom nanj in to pi ndoc in gêlic ya golom sa a danj. Têtj ndoc dinan in sam Pômdau bu Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö, ma Jakob ndê Anötö. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinan si Anötö? Anötö in lau batê si Anötö dom, in lau tali si Anötö, bu lau hoj si ñahu sêmbo tali-nga yêc Anötö.”

³⁹ Lau †Skraib ñatô sêngô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, “Kêdôhôn-waga, am nem yom ñayham!” ⁴⁰ Ma tiñambu lau sêtöc dau bu sêkênj gêndac têtj Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(*Mat 22:41-46; Mak 12:35-37*)

⁴¹ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘Anötö sôm têtj anej Pômdau, “Am ndöc aö

amanj andô-nga, ⁴³ *e nditôm aö wakênj nem ñacyo sêsöc am gahim ñapu.”* ⁴⁴ Bocdinan Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac

(*Mat 23:1-7; Mak 12:38-40*)

⁴⁵ Ma yêc lau hoj dinan si anjô-nga, Yisu sôm têtj in ndê ñgacsênjomi, ⁴⁶ “Ayob daöm ñapep bu anjuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsöc ñakwê baliñ ma sêñsêlênj sêmbo malac lôm, bu ñac atac whiñ bu lau sêtoc ñac sa ma sêhé mwalêc ñac. Ñac atac whiñ bu sêndöc mala ñamata-nga yêc lôm wê-nga, ma lau tiwaê si mala têtj ndoc sênej mwasin-nga. ⁴⁷ Yêc lau hoj anjô-nga, sêtej mbec baliñ, magoc têtj ndoc lau sêlic ñac dom, nanj sêñsau lauwhê sawa bu sêñgaho ñac si andu su. Anötö oc êmatöc ñac ma kêñ ñagêyö sac andô têtj ñac.”

21

Awhê tuc danj kêñ da danje
(*Mak 12:41-44*)

¹ Yisu hóc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkênj si da sip apa da-nga nanj kalhac lôm dabunj ñamakê. ² Ma in gêlic awhê tuc ñalôm sawa danj kêñ awa saunj lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ³ Ma in sôm, “Aö wasôm yomandô têtj mac, bu yêc Anötö anjô-nga awhê tuc ñalôm sawa dindéc kêñ da hóc gêlêc lau hoj si da su. ⁴ Ñahu bu lau ti lêlôm

sêkêñ si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeñ yêc ñac-ñga. Tigen awê dindéc in awê ñalôm sawa, ma in kên in ndê gêñ hoñ ti da.”

*Yisu sôm yom pi lôm dabuñ
Jerusalem-ñga*

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Yisu ndê ñgacsêñomi ñatô sêsôm yom pi hoc ñayham-ñayham ma gôlôn ñayham nañ lau ñatô sêkêñ bu sêñgôlôn lôm dabuñ. Magoc Yisu sôm,
⁶ “Ndoc oc meñ sa, nañ gêñ ñayham hoñ nañ kwahic dec mac alic yêc gameñ dindéc, nañ oc niñga. Nacyo oc sêseñ hoc hoñ su, ma hoc dañ oc ndôc hoc dañ ñahô tiyham dom.”

Gêñ wapac têm ñambu-ñga-ñga

*(Mat 24:3-14; 10:17-22;
Mak 13:3-13)*

⁷ Ma Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in, “Kêdôhônwaga, ñawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hôc asê Jerusalem têt têm bocke? Ma gêñ sake oc kên puc yac bu têm dau meñ kêpiñ?”
⁸ Ma Yisu sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau sêñsau mac dom. Lau daêsam oc sêmeñ sênem aô anôn ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dau,’ ma ‘Têm dau meñ kêpiñ.’ Ankuc ñac dom!
⁹ Ma têt têm mac anô ñawaê bu lau sic siñ têt dau, me lau sêli dau sa, nañ atôc daôm dom. Bu gêñ hoñ dinañ gic waê bu meñ sa mun, magoc têm ñambu-ñga yêc dôn yêc.”
¹⁰ Ma Yisu gic têt ku yom ma sôm, “Kin nom-ñga oc sêkêñ kisa dau, ma lau akêñ gameñ

dañ oc sêndic siñ têt lau akêñ gameñ dañ. ¹¹ Tiyhò oc nem atu, ma tóbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhòc asê gameñ ñatô. Lau oc sêlic gêñ dalô atu-tu yêc umboñ, ma gêñ atu-tu nañ oc kôm ñac sêtôc dau atu.

¹² “Gêñ ñamata-ñga, lau oc sêkêñ kisa mac, ma sêkôc mac dôn. Tu mac akêñ whiñ aô-ñga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-ñga, ma sêkêñ mac andôc gapocwalô. Ma ñac oc sêkêñ mac alhac kiñ ti gôliñwaga anô-ñga bu sêmatôc mac. ¹³ Ndoc dinañ in mac nem têm bu asôm yom asê pi aô. ¹⁴ Ahêgo daôm tu yom asôm-ñga dom, ¹⁵ bu aô dauñ oc wanem mac sa, ma wakêñ yom ti gauc têt mac. Ma mac nem ñacyo oc sêtôm dom bu sêo mac nem yom me sêseñ mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nañ sêkêñ whiñ dom, nañ oc sêhoc mac nem lau ñatô asê, ma sêndic ñatô ndu. ¹⁷ Tu aô-ñga dec lau hoñ oc sêtec mac. ¹⁸ Tigen Anötö oc yob mac e nem kêclauñ ñandô dañ niñga dom. ¹⁹ Magoc alhac ñannga ma ahu aô siñ dom, ma Anötö oc kôc mac sa andôc tamli ñapañ yêc undambê.”

*Ñawapac gameñ Judia-ñga
(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)*

²⁰ “Têt ndoc mac alic lau siñ-ñga sêñgihi Jerusalem ahuc, nañ dec anyalê bu ñasawa sauñ ma ñac oc sêseñ malac atu dau su. ²¹ Têt ndoc dinañ, mac lau nañ

ambo gameŋ Judia-ŋga naŋ alhō ŋagahō api gameŋ lôc-ŋga andi. Lau naŋ sêmbô Jerusalem, naŋ sêhu malac dau siŋ, ma lau naŋ sêmbô gameŋ ŋamakê-ŋga naŋ sêsôc malac atu dau tiyham dom. 22 Yom hoŋ naŋ lau propet sêhoc asê gwananŋ pi ŋagêyô naŋ oc tap lau nom-ŋga sa, naŋ oc ŋandô sa têtj têtj dinanŋ. 23 Oyaê. Lauwhê naŋ daê ma lauwhê naŋ sêkêŋ su têtj balêkoc, naŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têtj têtj dinanŋ. Ŋawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-ŋga oc sêŋsahê ŋacyo si atac ŋandê. 24 Lau gameŋ apa-ŋga oc sêndic lau Israel-ŋga ŋatô ndu ŋa bienŋ baliŋ, ma sêŋgaho ŋatô su ma sêwê ŋac sêtêtj lau apa si gameŋ sêndi sêtôm lau gapocwalô-ŋga. Anötô kêmatiŋ têtj bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-ŋga, ma ŋac oc sêkôm e têtj dau pacndê.”

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga

(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

25 “Lau oc sêlic gêtj dalô ac-ŋga ti ayô-ŋga ma tata-ŋga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êŋsôŋ ma ŋalôm ŋawapac atu. 26 Gêtj ti ŋaclai naŋ sêlhac umbonŋ oc wiwic sa, ma tu dinanŋ-ŋga lau oc sêtôc dau e ŋac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêtj bocke naŋ oc hôc asê nom-ŋga. 27 Têtj ndoc dinanŋ lau oc sêlic Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ndôc dao ŋahô ti ŋaclai

ma ŋawasi atu. 28 Têtj ndoc gêtj kainŋ dinanŋ bu meŋ sa, naŋ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötô ndê mwasinŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ meŋ kêpiŋ.”

29 Ma Yisu sôm yom gôlinŋ danŋ bocdec, “Gauc nem a lanŋ ma a ŋatô. 30 Têtj ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc bu lêtj, naŋ mac anŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. 31 Ma bocdinanŋ têtj ndoc mac alic gêtj naŋ aô gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec anŋyalê bu ndoc meŋ kêpiŋ bu Anötô ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê. 32 Yomandô! Lau têtj dinanŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêtj hoŋ dinanŋ hôc asê. 33 Undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ aneŋ yom danŋ oc niŋga dom.”

Danem ali

34-35 Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ŋamalac danŋ êŋlêc bêc ŋambu-ŋga dau. Bocdinanŋ dec amasanŋ daôm ŋapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêtj êŋiŋ mac-ŋga ma aneŋ gêtj ŋawahô me apô sim daôm tu ŋawapac nom-ŋga êŋlêc dom, bu mboe gêtj dau oc hê nem gauc dônŋ têtj têtj bêc ŋambu-ŋga dau meŋ sa. Bu bêc dau oc hôc asê mac ŋagahô, tôm bôc danŋ sip akô sep eŋ. 36 Anem ali ma ateŋ mbec bu Anötô kêŋ licwalô têtj mac bu ŋawapac hoŋ naŋ oc sêhôtj asê, naŋ ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ŋamalac ndê Atu anŋô-ŋga ti mayam pac.”

37 Têtj ŋasawa dinanŋ Yisu kêdôhônŋ lau mbo lôm dabuŋ ŋabatêmdô têtj acsalô, ma inŋ

sa gi yêc Lôc Olib têtj ôbwêc.
 38 Tôm bêc honj lau daêsam
 sêtêtj lôm dabuj si têtj bêbêc
 ganduc, bu njac atac whinj bu
 sêngô Yisu ndê yom.

22

*Judas sôm tidônj bu hoc Yisu
 asê*
 (Mat 26:14-16; Mak 14:10-
 11)

¹ Lau Israel si †Mwasinj
 Bolom Yist Mba-nga nanj
 lau sêsam bu Mwasinj
 Pasowa-nga, nanj menj kêpinj.
² Ma dabujsga atu-tu ti
 kêdôhôngwaga yomsu-nga
 sêngsalê lêtj bu sêndic Yisu ndu
 gelec, njahu bu sêtôc lau. ³ Têtj
 ndoc dinanj Sadanj sip Judas
 ndê njalôm. Inj njac nanj sêsam
 bu Iskeriot, ma inj njacsêngomi
 12 si danj. ⁴ Inj têtj dabujsga
 atu-tu ti lau sinj-nga nanj sêyob
 lôm dabuj, nanj gi, ma njac
 sem yomgalôm pi lêtj tu Judas
 hoc Yisu asê têtj njac-nga. ⁵ Goc
 njac atac njayham, ma sêsôm
 tidônj bu sênemlhi inj nj mone.
⁶ Judas gôlôc ma kêsâlê ndoc
 bocke nanj lau daêsam oc
 sêmbo sêwhinj Yisu dom, dec
 oc tôm bu inj hoc Yisu asê.

*Yisu ndê njacsêngomi sêmasanj
 Mwasinj Pasowa-nga*

(Mat 26:17-19; Mak 14:12-
 16)

⁷ Mwasinj Bolom Yist Mba-
 nga njabêc nanj lau Israel sic
 domba Pasowa-nga ndu, nanj
 menj hôc asê. ⁸ Ma Yisu kêkinj
 Pita lu Jon ma sôm, “Amlu
 andi ma amasanj Mwasinj
 Pasowa-nga bu danenj.” ⁹ Ma
 sêndac inj, “Am tac whinj bu

alu amasanj Pasowa yêc nde?”
¹⁰ Ma Yisu sôm têtj injlu, “Asôc
 Jerusalem andi, ma amlu oc
 atap njac danj sa, nanj hôc
 bu lônj danj. Anjkuc inj atêtj
 inj ndê njadau ndê andu andi,
¹¹ ma asôm têtj andu njadau,
 ‘Alu mba kêdôhôngwaga ndac
 am pi njalôm njaclej-nga, bu
 inj ti ndê njacsêngomi bu sênenj
 Mwasinj Pasowa-nga yêc am
 nem andu.’ ¹² Ma inj oc tôc
 njalôm atu danj yêc andu dau
 njahô-nga têtj amlu. Tebo ti
 gêtj honj tu yac danenj Mwasinj
 Pasowa-nga yêc njalôm dinanj,
 goc amlu amasanj gêtj yêc
 njalôm dinanj.” ¹³ Goc injlu sêsôc
 Jerusalem si ma sêtap gêtj honj
 sa gitôm Yisu sôm têtj injlu, ma
 sêmasanj mwasinj Pasowa-nga.

Yisu gic hu Mwasinj Dabuj
 (Mat 26:26-29; Mak 14:22-
 26)

¹⁴ Têtj ôbwêc dinanj, Yisu
 ndôc tebo whinj lau aposel
 bu sênenj Mwasinj Pasowa-
 nga. ¹⁵ Ma inj sôm têtj njac,
 “Njasawa saunj aô oc wahôc
 njandê atu, magoc aô atac
 whinj bu wanenj Mwasinj
 Pasowa-nga dindéc wawhinj
 mac munj. ¹⁶ Bu aô wasôm
 têtj mac, aô wanenj Mwasinj
 Pasowa-nga tiyham dom e
 Anötô ndê gôlinj menj sa tiawê,
 ma Pasowa dau nj-njandô
 menj sa.” ¹⁷ Goc inj kôc laclhu
 wain-nga danj, gêm danje ma
 sôm, “Akôc ma akêtj lom têtj
 daôm. ¹⁸ Aô wasôm têtj mac
 bu aô oc wanôm wain tiyham
 dom e Anötô ndê gôlinj menj
 sa tiawê.” ¹⁹ Ma inj kôc bolom,
 gêm danje ma pô kôc, goc gic

sam têtj ñac ma sôm, “Aö nenj ñandô dau dec, nanj gakêtj tu mac-nga. Anenj gêtj dindec tu bu gauc nem aö-nga.”²⁰ Ñac senj gêtj pacndê, goc ñalênj tigenj inj kôc laclhu wain-nga danj ma sôm, “Lacclhu dindec ti dôhônj pwac wakuc anenj dac-nga, nanj wakêc sinj tu mac-nga.”²¹ Tigenj anjô! Ngac nanj bu hoc aö asê, nanj gêtj gêtj ndöc tebo whinj aö.²² Bu gêtj nanj oc hôc asê Ñamalac ndê Atu, nanj kêkuc lêtj nanj Anötö kêmasanj gwananj su, tigenj ñgac nanj hoc aö asê, nanj oc tap ñagêyô atu sa. Oyaê!”²³ Goc ñac honj sêndac dandi pi ñac si asa oc kôm gêtj dau.

Asa ti ñgac ñamata-nga

(*Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45*)

²⁴ Ma têtj ndoc dinanj ñgac-sêñomi sêsenj dau bu ñac si asa ti ñgac ñamata-nga.²⁵ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Lau sambuc si kinj sêtoc dau sa têtj ñac si lau, ma lau nanj sem gôlinj lau, nanj sêsam dau bu lau ñamata-nga.”²⁶ Magoc mac anjuc mêtê kainj dinanj dom. Mac nem asa inj ñgac tiwaê, nanj êngwininj dau ti ñgac waêmba. Ma asa inj ñgac ñamata-nga, nanj ti ñgac akinj ñambwa.²⁷ Mac gauc gêm bocke? Ngac nanj ndöc tebo, ma ñgac nanj gêm akinj inj, nanj injlu si asa ti ñgac ñamata-nga? Yêc ñamalac anjô-nga, ñgac nanj ndöc tebo inj ñgac ñamata-nga. Tigenj aö gambo gawhinj mac gitôm ñgac akinj.

²⁸ “Ndoc bocke nanj ñawapac me kisa tap aö sa su, nanj mac

ahu aö sinj dom.²⁹ Bocdinanj tinjambu aö wakêtj mac anem gôlinj lau, gitôm Damanj kêtj ñaclai tu wanem gôlinj-nga sip aö dauj amanj.³⁰ Ma mac oc anenj ti anôm gêtj awhinj aö yêc gamej undambê-nga, ma mac oc andöc pônj atu ma amatôc Israel si lau ñatonj 12.”

Yisu sôm bu Pita oc sêc inj ahuc

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31*)

³¹ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadanj ndac bu êñsahê mac nem akêtj whinj bu gêtj ñandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ñapa ti ñandô kôc.³² Tigenj aö gatenj mbec tu am-nga Saimon, bu am oc hu nem kêtj whinj sinj dom. Ma tinjambu têtj têtj am nem daôm kwi, nanj puc nem asidôwai dôñ.”³³ Dec Pita sôm, “Pômdu, tôm ñac sêkêtj hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aö wahu am sinj dom.”³⁴ Ma Yisu sôm, “Pita, aö wasôm têtj am, ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tinjambu dalec oc tanj.”

Ngacsêñomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Têtj ndoc aö kakinj mac asa a bu anem mêtê lau, nanj mac akôc talhi mone-nga, ti gata, ma atapa dom. Têtj ndoc dinanj mac apônnda daôm, me mba?” Ma ñac sêsôm, “Mba.”³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-nga me gata bu yêc, nanj akôc sa. Ma mac nem bienj balinj bu mbasi, dec akêtj nem ñakwê awê-nga têtj lau sênemlihi, goc

akôc ña-awa ma anemlhi bien baliñ dañ. ³⁷ Bu sêto yom dañ yêc bocdec bu, 'Sêlic in gitôm lau sac si dañ.' Yom dau hêganônñ aô, ma gic waê bu ñandô sa. Yomandô, yom nañ sêto pi aô, nañ oc ñandô sa." ³⁸ Ma ñgacsêñomi sêsôm, "Pômdau lic! Bien baliñ lu dec sêyêc." Ma Yisu sôm, "Gitôm."

Yisu teñ mbec yêc Lôc Olib
(*Mat 26:36-46; Mak 14:32-42*)

³⁹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu malac Jerusalem siñ, ma sêsa sêtêñ Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameñ dinañ. ⁴⁰ In hóc asê ma sôm têtñ ñac, "Ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom." ⁴¹ Goc in hu ñac siñ ma sa ñasawa sauñ gi, pônñ haduc ma teñ mbec bocdec bu, ⁴² "Damañ, am bu tac whiñ, dec kôc laclhu ñawapac-ñga dindéc su yêc aô. Tigenñ êmkuc aneñ tac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm." ⁴³ Ma añela undambê-ñga dañ hoc dau asê têtñ in, ma kôm in licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau ñandô, ma teñ mbec ñañga, ma in ndê wahnê kês sip nom gitôm dac.

⁴⁵ In teñ mbec su, goc tisa ma mbu têtñ in ndê ñgacsêñomi gi, ma gêlic bu ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac si ñalôm ñawapac kôm ñac kwapac. ⁴⁶ Ma in uñ ñac sa goc ndac ñac, "Tu sake-ñga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom."

Sêkôc Yisu dôñ
(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11*)

⁴⁷ Yisu sôm yom dau mbo, ma ñgacsêñomi 12 si dañ, nañ sêsam bu Judas, nañ hóc asê ma wê lau toñ atu sêwhiñ in. In kêsêlêñ têtñ Yisu bu ñgutô in, ⁴⁸ magoc Yisu ndac in, "Judas, bocke? Am bu ñgutô Ñamalac ndê Atu tu bu hoc in asê, a?" ⁴⁹ Lau nañ sêmbo sêwhiñ Yisu, nañ sêlic gêtñ nañ bu hóc asê ma sêndac, "Pômdau, yac andic ñac ña bien, a?" ⁵⁰ Ma ñac si dañ puc ndê bien sa ma pa dabuñ-siga ñamata-ñga ndê ñgac akin ndê danğalaun andô-ñga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, "Akôm bocdinañ dom!" Ma in kêmasec ñgac dau ndê danğalaun, ma kôm in ñayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têtñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata, ma lau siñ sêyob lôm dabuñ-ñga, nañ sêmey bu sêkôc in dôñ, "Bocke dec mac akôc bien ti gêtñ siñ-ñga ma asa amen bu akôc aô dôñ gitôm ñgac kañ dañ? ⁵³ Tôm bêc hon aô gambo gawhiñ mac yêc lôm dabuñ ñagameñ, ma mac akôc aô dôñ dom. Tigenñ kwahic dec ti mac nem ndoc, ma ñaclai ñasec-ñga gêm gôlin mac."

Pita sêc Yisu ahuc
(*Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁵⁴ Ñac sêkôc Yisu dôñ, ma sêwê in sêtêñ dabuñsiga ñamata-ñga ndê andu si. Ma Pita kêkuc ñac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabuñsiga dau ndê andu natuñlôm, lau ñatô sêkôm ya

golom asê, goc sêndöc sêwhiñ dau ma sêñsulu. Ma Pita gi ndöc sic whiñ ñac. ⁵⁶ Awhê akiñ dañ gêlic Pita ndöc ya ñawê, goc tahê in ma sôm, “In ñgac dindec in kêkuc Yisu whiñ.” ⁵⁷ Tig en Pita pa dau ma sôm, “Awhê! Aö kayalê in dom!”

⁵⁸ Ñasawa saun ma ñamalac dañ gêlic in ma sôm, “Am lau nañ sêñkuc in, nañ si ñgac dañ!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am ñgac, mba!”

⁵⁹ Acgatu ñasawa dañ meñ gi su, ma ñamalac dañ tiyham sôm ti ñaŋga, “Ñgac dindec in kêkuc Yisu whiñ! Yomandô! Bu in ñgac Galili-ña.” ⁶⁰ Magoc Pita sôm, “O ñgac daôm! Aö kayalê yom nañ am sôm, nañ ñahu dom!” In sôm yom dinañ mbo, ma mbac dalec tañ. ⁶¹ Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nañ Pômdau sôm têt in bocdec bu, “Ôbwêc dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tiñambu mbac dalec oc tañ.” ⁶² Goc in sa awê gi, ma tañ dau ndu.

Lau siñ-ña sêsu Yisu susu
(*Mat 26:67-68; Mak 14:65*)

⁶³⁻⁶⁴ Lau siñ-ña nañ sêkôc Yisu dön, nañ sic hu sêsu in susu. Sêkic in tandô ahuc ña po, goc sêtap in ma sêndac, “Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?” ⁶⁵ Ma sêpu in ti sêñgwiniñ in ña yom sac daêsam.

Lau bata Israel-ña sêmatôc Yisu
(*Mat 26:63-68; Mak 14:61-65*)

⁶⁶ Têt bêtêc ganduc lau bata Israel-ña, ma dabuñsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigen, ma sêkêt Yisu kalhac ñac aŋgô-ña. Ñac sêsôm têt in, ⁶⁷ “Am bu Mesaya dau, dec sôm têt yac!” Ma Yisu sôm têt ñac, “Aö bu wasôm, dec mac oc akêt whiñ aö dom, ⁶⁸ ma aö bu wakêt gêndac dañ têt mac, dec mac oc aö aneñ yom dom. ⁶⁹ Tigen, têt kwahic dec ma ndi, Ñamalac ndê Atu oc ndöc Anötö Ñaclai Ñadau ndê amba andô-ña.” ⁷⁰ Ma ñac hoñ sêsôm, “Bocdinañ, am sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aö dauñ dindec.” ⁷¹ Goc sêsôm têt dandi, “Yac dañgô yom nañ in dau sôm su. Dapônda yom dañ tu tañgôliñ pi in-ña dom.”

23

Pailot kêsü Yisu

(*Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29-19:16*)

¹ Goc lau hoñ dinañ sêtisa ma sêwê Yisu sêtêt Pailot si. ² Ma ñac sêñgôliñ yom pi in, ma sêsôm, “Ñgac dindec gêli lau Israel-ña ñalôm sa. In sôm bu lau sêkêt takis têt Sisa dom, ma in toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kiñ nañ lau Israel-ña sêkêt bata.” ³ Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau Israel-ña si kiñ, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nañ am daôm sôm.” ⁴ Dec Pailot sôm asê têt dabuñsiga atu-tu ti lau hoñ, “Aö gatap ñgac dindec ndê giso dañ sa dom, bu tamatôc in pi-ña.” ⁵ Tigen ñac

sêsôm ti nãnga, “Inj kêdôhôn lau ma gêli ñac si ñalôm sa yêc gameñ Judia-nga hon. Inj gic hu yêc gameñ Galili-nga ma kôm ñapañ e meñ têt gameñ dindec.”

Pailot kêkin Yisu têt Herod Antipas

⁶ Têt ndoc Pailot ngô yom dinañ, nañ in ndac ñac bu Yisu in ñgac Galili-nga, me mba. ⁷ Ma in tap sa bu in ñgac Galili-nga, dec kêkin in têt Herod gi. Herod in ñgac nañ gêm gôlin gameñ Galili-nga, ma in mbo malac Jerusalem têt têm dinañ. ⁸ Têt têm Herod gêlic Yisu, nañ in tac ñayham atu, bu ñasawa baliñ su in tac whiñ bu lic in. In ngô ñawaê pi Yisu su, ma kêt bata bu lic in kôm gêt dalô dañ. ⁹ In kêt gêndac daêsam têt Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

¹⁰ Têt dinañ dabuñsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêngôlin yom pi in ti nãnga. ¹¹ Goc Herod ti lau siñ-nga sêsu Yisu susu ma sêngwiniñ in. Sêkêt in sôc ñakwê baliñ gitôm kin sêsôc, ma sêkin in mbu têt Pailot gi. ¹² Muñ-nga Herod lu Pailot sêkêt kisa dau, magoc acsalô dinañ inlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êngapwêc Yisu

¹³ Pailot mbwêc dabuñsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-nga ñatô sêpitigeñ, ¹⁴ ma sôm têt ñac, “Mac akôc ñgac dau atêt aô amen, ma asôm bu in gêli lau ñalôm sa. Aô kasahê in yêc mac añôm-nga, ma gatap sa bu yom nañ

mac añgôlin pi in, nañ ñahu mba. ¹⁵ Ma Herod bocdinañ, bu in kêkin in mbu têt yac meñ. Bocdinañ wasôm têt mac bu ñgac dau kôm giso dañ dom bu dandic in ndu. ¹⁶⁻¹⁷ Tu dinañ-nga aô wakêt aneñ lau sêhi in ña sô, ma sêhu in siñ lhô ndi.” ¹⁸ Magoc ñac sêmbwêc atu sêwhiñ dau bu, “Kôc in sa ma ndic in ndu! Ma hu Barabas siñ têt yac.” ¹⁹ Barabas in ñgac nañ ndôc gapocwalô têt ndoc dinañ, bu in kêtgilí lau bu sêndic siñ, ma in gic lau ñatô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whiñ bu êngapwêc Yisu su, dec sôm yom nãnga tiyham bu nem ñac si ñalôm kwi. ²¹ Magoc ñac sêmbwêc yom ñapañ, “Ndic in pi a gicso dau! Ndic in pi a!” ²² Goc Pailot sôm têt ñac tidim têt-nga, “Tu sake-nga? Inj kôm giso bocke? Aô gatap yom dañ sa pi in dom, bu dandic in ndu. Bocdinañ aô wakêt aneñ lau siñ-nga sêndic in ñamlic ñandê, ma wahu in siñ.” ²³ Tigeñ ñac sêmbwêc hôc ahuc ñapañ, bu sêndic in pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ñapu. ²⁴ In gôlôc ma sôm têt lau siñ-nga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, ñgac siñsêlêc nañ ndôc gapocwalô tu in gic lau ndu-nga, nañ sêngapwêc in su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nañ sêtec, nañ Pailot kêkin in têt lau siñ-nga bu sêndic in ndu.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)*

²⁶ Nac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc seŋ sêtap ŋgac dan ŋaê Saimon sa. In ŋgac malac Sairin-ŋga,* ma in kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ gameŋ ŋamakê-ŋga bu têtŋ Jerusalem ndi. Lau siŋ-ŋga sêkôc Saimon ma sêkêŋ in kêbalaŋ a gicso dau kêkuc Yisu.

²⁷ Lau daêsam sêŋkuc Yisu si, ma lauwhê ŋatô sêwhiŋ ŋac, sêhu danŋibo asê pi in ma sêtaŋ. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têtŋ ŋac, “Mac lauwhê Jerusalem-ŋga, ataŋ aô dom! Tigen ataŋ tu daôm-ŋga, ma tu mac nem balêkoc-ŋga. ²⁹ Bu ndoc ŋawapac-ŋga oc meŋ sa, naŋ mac oc asôm bu in gêŋ ŋayham bu lauwhê ŋatô ŋac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêŋ su têtŋ balêkoc dom. ³⁰ Têtŋ ndoc dinaŋ, lau oc tac whiŋ bu lôc dan tip meŋ ma êŋgatôc ŋac si. ³¹ Gêŋ naŋ kwahic dec sêkôm têtŋ aô, naŋ gitôm sêkêŋ ya gêŋ a batac. Bocdinaŋ ahêgo daôm pi gêŋ ŋac oc sêkôm tiŋambu-ŋga, oc nditôm sêkêŋ ya neŋ a basô.”

³² Lau siŋ-ŋga sêwê ŋgac sac lu sêwhiŋ Yisu, bu sêndic inlu ndu sêwhiŋ in. ³³ Nac sêsa si e sêhóc asê gameŋ naŋ sêsam bu Nækêcyha, ma yêc dinde ŋac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ŋgac sac lu sêpi a gicso sêwhiŋ Yisu, dan kêgalêŋ andô-ŋga, ma dan kêgalêŋ gasê-ŋga. ³⁴ Têtŋ dinaŋ Yisu teŋ mbec ma sôm, “Damaŋ, suc aneŋ ŋacyo si sac kwi, bu ŋac sêŋyalê gêŋ naŋ sêkôm,

naŋ dom.” Tiŋambu lau siŋ-ŋga sêpuc gapoc bu sêlic ŋac si asa oc kôc Yisu ndê ŋakwê.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-ŋga bocdinaŋ. Sêlhac ti sem tô in ma sêsôm, “In gêm lau ŋatô sa. In bu Mesaya naŋ Anötô kêyalin sa, naŋ nem dau si maŋ.” ³⁶ Ma lau siŋ-ŋga sêtigasuc ma sêsu in susu bocdinaŋ. Sêkêŋ wain ŋamakic têtŋ in, ³⁷ ma sêsôm, “Am bu lau Israel-ŋga si kin, naŋ goc nem daôm si.” ³⁸ Nac sêto yom kalhac in ndê a gicso dau ŋahô, naŋ sôm, ‘Lau Israel-ŋga si Kin dindéc.’

³⁹ ŋgac sac dan naŋ kêgalêŋ a gicso dau kêpiŋ Yisu, naŋ su in susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinaŋ dec nem daôm si, ma nem alu si awhiŋ!” ⁴⁰ Tigen ŋgac sac tilu-ŋga hec yom in, ma ndac, “Am töt Anötô, me mba? Yac lau tö dakôc ŋagêyô tigen. ⁴¹ Hêclu dakôc ŋagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ŋgac dindéc kôm giso dan dom.” ⁴² Goc in sôm têtŋ Yisu, “Yisu, têtŋ ndoc am ndöc nem pôtŋ kin-ŋga, naŋ gauc nem aô.” ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têtŋ in, “Aô wasôm yomandô têtŋ am bu acsalô lec am oc ndöc †Paradais whiŋ aô.”

*Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)*

⁴⁴ Têtŋ ac kalhac lhu, ŋasec gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc.

* 23:26: Sairin - malac dan naŋ yêc Not (North) Afrika.

Ma po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu. ⁴⁶ Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbwêc awha atu ma sôm, “Damaŋ, aô gakêŋ aneŋ gatuŋ sip am amam!” In sôm yom dinaŋ su, goc mbac ndu.

⁴⁷ Ngac bata siŋ-ŋga gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ, ma kêpiŋ Anötö ma sôm, “Yomandô! Ngac dindéc in ŋgac gitêŋ!” ⁴⁸ Ma lau daêsam naŋ sêkac sa su bu sêlic lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm ŋac si ŋalôm ŋawapac, dec sêndahiŋ ŋasu ma sêlhô si. ⁴⁹ Ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Yisu, ma lauwhê naŋ sêŋkuc in akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ngac daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê Josep. In ndê malac Ari-matiya yêc gameŋ Judia-ŋga, ma in ŋgac ŋayham ma gitêŋ naŋ kêŋ bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê. In lau †Sanedrin-ŋga si daŋ, tigeŋ in ŋalôm whiŋ yom naŋ ŋac sêkic pi Yisu bu sêndic in ndu, ti gêŋ naŋ sêkôm têŋ in, naŋ dom. ⁵² Têŋ telha dinaŋ in têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlaŋ. ⁵³ Goc in kôc in su yêc a gicso dau, kêpaŋ in ŋa po ŋayham daŋ, ma kêŋ in yêc sêhó daŋ. Lau sêlêŋ sêhó dinaŋ gwanan su yêc hoc daŋ ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac batê daŋ yêc sêhó dau muŋ su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwhê naŋ muŋ-ŋga sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc in meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêŋkuc Josep si, ma sêlic sêhó dinaŋ ti gameŋ naŋ Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc naŋ. Tigeŋ bêc dinaŋ in lau Israel si bêc sêmasaŋ dau tu sêlic om-ŋga, ma ndoc Sabat-ŋga meŋ kêpiŋ. ⁵⁶ Bocdinaŋ lauwhê dinaŋ sêmbu sêtêŋ si andu si, ma sêmasaŋ bu ŋamalu ti gêŋ ŋatô bu sênem oso Yisu. Ma têŋ bêc Sabat-ŋga, ŋac sêŋwhaŋ dau tôm yomsu Sabat-ŋga sôm.

24

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

¹ Sabat meŋ gi su, ma têŋ wake ŋabêc ŋamata-ŋga, goc lauwhê dinaŋ sêti têŋ bêbêc ganduc. Sêkôc gêŋ ŋamalu naŋ sêmasaŋ su, ma sêsa sêtêŋ sêhó dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu naŋ Josep kêpi gi tiŋ sê awha, naŋ ndôc ŋamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ŋamlaŋ sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ŋgac lu ti ŋakwê ŋawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhiŋ ŋac. ⁵ Dec lauwhê sêtôc dau, ma sêwec ango andô têŋ nom. Ma ŋgac lu sêsôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac anjalê in naŋ mbo tali, yêc lau batê si mala? ⁶ In mbo lec dom, in tisa su. Gauc nem yom naŋ in sôm têŋ mac muŋ su, têŋ têm in mbo gameŋ Galili-ŋga. ⁷ In sôm bu lau oc sêhoc ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ in sip lau sac si amba, ma ŋac oc sêndic in pi a gicso

dau, ma têtj bêc titö-nga inj oc tisa tiyham.”⁸ Goc lauwê dinanj gauc gêm yom nanj Yisu sôm munj su.⁹ Ma ñac sêhu sêhô dau sinj ma sêmbu sêtêtj Jerusalem si, ma sic minj yom honj dinanj têtj ñgacsêñomi 11, ma têtj lau honj nanj munj-nga sêñkuc Yisu.

¹⁰ Lauwhê dau si ñaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwê ñatô sêwhinj. Ñac sic minj têtj lau aposel,¹¹ magoc aposel sêñgô yom dau gitôm yom ñambwa, ma sêkêñ whinj dom.¹² Goc Pita tisa ma kêtî têtj sêhô gi. Inj wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm, dec inj gêlic po ñambwa nanj yêc. Goc inj kölhö gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêtj honj dinanj.

Yisu hoc dau asê têtj ñgacsêñom lu

¹³ Têtj bêc tigenj dinanj ñgac-sêñom lu sêñsêlêñ sêmbo senj bu sêtêtj malac Emeyas sêndi. Senj akêñ Jerusalem têtj Emeyas, nanj ñasawa gitôm kilometa 11.¹⁴ Injlu sem yomgalôm têtj dandi, pi gêtj honj nanj hôc asê têtj têm dinanj.¹⁵ Sêñsêlêñ ti sem yomgalôm sêmbo, ma Yisu dau meñ kêsêlêñ whinj injlu.¹⁶ Tigenj Anötö kôm injlu tandô ñalêñ kainj danj sa, dec sêñyalê inj dom.¹⁷ Ma inj sôm têtj injlu, “Yom bocke dec amlu asôm têtj daôm ma añsêlêñ ambo senj?” Goc injlu sêkwê dôñ sêlhac, ma sêwec.¹⁸ Ma injlu si danj nanj sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “Ñaclej honj nanj sêmbo Jerusalem têtj têm

dindec, nanj sêñyalê gêtj nanj hôc asê. Bocke dec am kêyalê dom?”¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêtj sake?” Ma sêsôm têtj inj, “Gêtj nanj hôc asê Yisu Nasaret-nga. Ñgac dau inj propet danj, ma inj kôm gêtj ma sôm yom ti ñaclai atu yêc Anötö ma ñamalac honj añgô-nga.²⁰⁻²¹ Ma yac akêñ batanj su, bu mboe inj Mesaya nanj Anötö oc êñkinj bu êñgaho lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga amba. Tigenj yac mba dabunj-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêkêñ inj têtj lau Rom-nga bu sêmatôc inj, ma ñac sêkic yom bu inj mbac ndu, ma sic inj pi a gicso dau. Gêtj honj dinanj hôc asê inj, ma kwahic dec bêc tötö ginjga su.²² Ma bêbêc lec yac mba lauwê ñatô sêsôm yom nanj kôm yac honj asô. Têtj bêbêc ganduc, ñac sêtêtj sêhô si,²³ magoc sêtap inj ndê ñamlanj sa dom. Sêmbu sêmeñ, ma sêsôm bu añela sêhoc dau asê têtj ñac, ma sêsôm têtj ñac bu Yisu mbo tali.²⁴ Lau ñatô nanj sêmbo sêwhinj yac, nanj sêsa sêtêtj sêhô si, ma sêtap gêtj honj sa tôm lauwê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têtj injlu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc yom asê pi gêtj honj dinanj gwananj su, magoc mac akêñ whinj gwalec!²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hôc ñawapac honj dinanj, ma tinjambu tap inj ndê ñawasi sa.”²⁷ Ma Yisu whê injlu si gauc sa pi yom honj nanj Moses ti lau propet sêto hêganônj inj, e inj

whê Anötö ndê yom honj nanj sêto gwananj pi inj, nanj sa têtj injlu.

28 Njác sêsunj sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu injlu sinj, ma êñsêlêñ gacgenj ndi. 29 Magoc sêteñ inj ti ñanja, ma sêsôm, “Mbo whinj alu, bu ac pacndê ma saunj oc ôbwêc sa.” 30 Dec Yisu sôc malac dau gi, bu mbo whinj injlu. Ma têtj ndoc sêndöc sic bu sêneñ gêtj, nanj Yisu kôc bolom sa, gêm dange ma pô kôc, goc kêtj têtj injlu. 31 Ma injlu si tandô ñawa sa, dec sêñyalê inj. Ma ñagahô eñ Yisu anjô mba. 32 Ma injlu sêsôm têtj dandi, “Yomandô. Têtj ndoc inj sôm yom têtj hêclu yêc señ, ma whê Anötö ndê yom nanj sêto yêc, nanj sa, dec kôm hêclu neñ ñalôm kac hêclu ñandô.” 33 Goc injlu sêtisa ñagahô, ma sêlhö sêmbu sêtêtj Jerusalem si. Ma sêtap ñgacsêñomi 11 sa, ti lau ñatô nanj sêmbu sêwhinj njác. 34 Ma ñgacsêñomi sêsôm têtj injlu, “Pômdau tisa yomandô, ma inj hoc dau asê têtj Saimon!” 35 Goc injlu sic minj yom pi gêtj nanj hóc asê yêc señ, ma bu injlu sêñyalê Yisu têtj ndoc inj pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têtj sêñomi honj

36 Sêsôm yom dinanj sêmbu, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac njác anjô-ñga, ma sôm têtj njác, “Yom malô whinj mac.” 37 Njác sêsö ti sêtöc dandi ñandô, bu njác gauc gêm bu sêlic ñalau danj. 38 Ma

inj sôm têtj njác, “Tu sake-ñga mac nem ñalôm ñawapac, ma gauc gêm yom daêsam? 39 Alic amanj ti gahinjapa, bu aö dauñ dindéc. Amasec aö, ma alic. Njalau si ñamsôm ti ñakwa mbasi, magoc alic aö neñ.” 40 Inj sôm yom dinanj, goc tôc amba ti gahiapa têtj njác.

41 Njác atac ñayham babalec, magoc njác gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu gêtj nanj hóc asê, nanj gêtj ñandô, me mba. Goc inj ndac njác, “Mac nem gêtj danen-ñga ndöc?” 42 Ma sêkêtj i tô danj nanj sêpec su, nanj têtj inj. 43 Ma inj kôc su, ma gêtj yêc njác si anjô-ñga. 44 Goc inj sôm têtj njác, “Gauc nem bu aö gasôm yom têtj mac munj su, pi gêtj nanj kwahic dec ñandô sa. Têtj ndoc aö gambo gawhij mac, nanj gawhê sa bu gêtj honj nanj sêto pi aö yêc Moses ma lau propet si bapia tilhunj, ma yêc Buku Wê-ñga, nanj gic waê bu ñandô sa.” 45 Ma inj whê njác si gauc sa pi Anötö ndê yom honj nanj sêto yêc. 46 Inj sôm têtj njác, “Sêto yom pi Mesaya bu inj oc hóc ñandê atu ma mbac ndu, ma têtj bêc titö-ñga inj oc tisa ma mbo tali tiyham. 47 Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu inj ndê ñaê-ñga, ma sêsôm têtj lau bu sêkac si ñalôm kwi, dec Anötö oc suc njác si sac kwi. Njác oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tinjambu mêtê dau oc sa têtj lau gameñ apa-ñga honj. 48 Gêtj honj dindéc mac alic gatô su, dec oc ahoc yom

ṅandô asê pi gêṅ dau awhiṅ.
 49 Ma alic! Aö oc wakêṅ gêṅ
 naṅ aneṅ Damaṅ gic bata su,
 naṅ têṅ mac. Bocdinaṅ ambo
 malac dindec e Anötö kêṅ iṅ
 ndê ṅaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

50 Tiṅambu Yisu wê ṅac sêsa
 sêtêṅ gameṅ naṅ yêc kêpiṅ
 malac Betani si. Yêc dinaṅ iṅ
 hôc amba sa, ma gêm mbec
 ṅac. 51 Ma têṅ têm iṅ gêm
 mbec ṅac mbo, naṅ iṅ hu ṅac
 siṅ, ma Anötö kôc iṅ sa pi
 undambê gi. 52 Dec ṅac sêpônṅ
 haduc ma sêmpinṅ iṅ. Ma sêlhö
 sêmbu sêtêṅ Jerusalem si ti
 atac ṅayham atu. 53 Ma tôm
 béc hoṅ, sêkac sa sêmbo lôṅ
 dabuṅ ṅabatêṅndö, ma sêhoc
 Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ɲawaê ɲayham Yom whê ɲawaê ɲayham dindéc sa-ɲga

Jon in Yisu ndê ɲgacsêɲomi 12 si dan, naɲ kêsêlêɲ whiɲ Yisu ma mbo whiɲ in tòm in ndê bêc mbo nom-ɲga hoɲ, ma bocdinaɲ dec ɲgô yom hoɲ naɲ in kêdôhôn ma gêlic gwelenɲ naɲ in kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ɲgacsêɲom dan, naɲ Yisu atac whiɲ ɲandô. Lau daêsam sêɲyalê bu yom dau hêganônɲ Jon dau, magoc in tec bu tôc dau tiawê.

Lau ɲatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêɲ Dalô-ɲga,' bu in to yom pi gêɲ dalô atu-tu naɲ Yisu kôm. In to yom pi gêɲ dalô hoɲ naɲ Yisu kôm, naɲ dom. In to yom pi gêɲ naɲ bu whê Yisu sa bu Mesaya naɲ Anötô gic bata bu êɲkiɲ têtɲ in ndê lau Israel-ɲga. Jon dau whê ndê bapia ɲahu sa bocdec bu:

Yom pi gêɲ dalô dindéc, naɲ yêc tu bu mac asam ma akêɲ whiɲ bu Yisu in Mesaya, Anötô ndê Atu. Ma tu mac akêɲ whiɲ in ndê ɲaê-ɲga, dec mac oc atap seɲ ambo tamli-ɲga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötô ndê Yom Dau naɲ mbo titêm-titêm, naɲ meɲ ti ɲamalac. In mbo whiɲ Damba Anötô

têtɲ ɲamata-ɲga, ma in Anötô dau (1:1). Bocdinaɲ lau naɲ sêɲyalê Yisu tidôn, naɲ gitôm sêɲyalê ti sêlic in Damba dau whiɲ (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whiɲ bu lau naɲ sêsam in ndê bapia sêtap seɲ dandôc taɲli-ɲga sa. Ma seɲ dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom naɲ Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aô taɲwasêɲ gati seɲ bu ɲamalac sêtêtɲ Daman sêndi, ma seɲ dan yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹ Têtɲ têtɲ ɲamata-ɲga nom sambuc dindéc mbasi, naɲ Yisu naɲ dasam bu Yom Dau, in mbo. In mbo whiɲ Anötô, ma in Anötô dau. ² In mbo whiɲ Anötô têtɲ têtɲ ɲamata-ɲga. ³ Gêɲ hoɲ naɲ yêc, naɲ in dau kêɲ, ma gêɲ dan hôc asê ɲa lêtɲ dan dom. ⁴ Yac neɲ dambo taɲli ɲahu in dau, ma in dau ti ɲamalac nom-ɲga si ɲawê. ⁵ ɲawê dau pô gameɲ ɲasec, ma ɲasec gitôm dom bu kôm ɲawê dau ahuc.

⁶ Anötô kêkiɲ ɲgac aheɲ-ɲga dan meɲ, naɲ ndê ɲaê Jon. ⁷ In meɲ bu hoc yom ɲandô asê pi ɲawê dau, tu bu lau hoɲ naɲ sêɲgô in ndê yom, naɲ sêkêɲ whiɲ ɲawê dau. ⁸⁻⁹ Jon in ɲawê dau dom, tigeɲ in meɲ bu hoc yom asê pi ɲawê ɲandô dau, naɲ oc meɲ êɲkuc in bu pô ɲamalac hoɲ.

¹⁰ Nom sambuc dindéc Anötô kêɲ ɲa in, tigeɲ têtɲ ndoc in hôc asê, naɲ lau nom-ɲga sêɲyalê in dom. ¹¹ In ti

nom sambuc dindéc ηadaw, magoc têtj ndoc inj menj, nan inj ndê lau Israel-ηga sêkôc inj sa dom. ¹² Magoc lau honj nanj sêkôc inj sa, ma sêkêtj whinj inj, nanj Anötö gêlic ηayham ma kôc ηac sa sêti inj ndê balêkoc. ¹³ Sêti inj ndê balêkoc ηa lêtj tômlau nom-ηga si lêtj sêkwê balêkoc asê-ηga dom, me tu ηamalac dau si gauc gêm me atac whinj-ηga dom. Mba! Anötö dau kôm ηac sêtiwakuc dec sêti inj ndê balêkoc.

¹⁴ Inj nanj dasam bu Yom Dau sip nom menj ti ηamalac, ma mbo whinj yac. Inj menj akêtj Damba Anötö, ma Damba ndê mwasinj ti yom ηandô gêm inj ahuc. Inj Anötö ndê Atu tigenj, dec wêkainj ηaclai ti ηawasi atu, ma yac alic inj ndê ηaclai ti ηawasi dau, nanj su. ¹⁵ Jon hoc yom asê pi inj gwananj su bocdec bu, “Ngac danj oc ênkuc aö, nanj hôc gêlêc aö su, ηahu bu inj mbo wandêc su mbo.” Ma têtj ndoc inj hôc asê, nanj Jon sôm bu, “Inj ηgac dau dinanj dec gahoc yom asê pi inj gwananj su.”

¹⁶⁻¹⁷ Munj-ηga Anötö kêmwasinj lau Israel-ηga ηa yomsu nanj inj kêtj têtj Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi menj, ma Anötö ndê mwasinj gêm inj ahuc sambuc, dec yac honj datap mwasinj ti yom ηandô sa hôc gêlêc su, yêc Yisu. ¹⁸ Namalac danj gêlic Anötö su dom. Magoc inj ndê Atu tigenj Yisu †Kilisi, nanj mbo kêpinj Anötö dau, inj dau inj Anötö, nanj sip nom menj ti ηamalac, ma whê Damba

Anötö sa têtj yac, dec tanjyalê inj.

Lau sêndac bata Jon, Ngac Kêku Lau-ηga

¹⁹⁻²⁰ Têtj ndoc Jon kêku lau mbo, nanj lau bata Israel-ηga sênkij †dabuηsiga ηatô ti lau †Liwai ηatô akêtj Jerusalem sêtêtj inj si, ma sêndac inj bu, “Am asa?” Jon sêc yom danj ahuc dom, inj sôm yom yêc awê bu, “Aö †Mesaya dom.” ²¹ Dec ηac sêndac inj, “Bocdinanj dec am asa? Am Elaija, a?” Ma inj sôm, “Mba!” Goc sêndac, “Am propet gitôm Moses nanj Anötö gic bata bu ênkij menj, a?” Ma inj sôm, “Mba!” ²² Bocdinanj sêsôm têtj inj, “Dec sôm daôm asê têtj yac bu am asa. Yac bu akêtj ηawaê têtj lau nanj sênkij yac amenj nanj.” ²³ Jon ô ηac si gêndac ηa propet Aisaya ndê yom danj, ma sôm, “*Namalac nanj ta yom yêc gamenj sawa bu, ‘Amasanj Pômdau ndê senj tisolop,*’ nanj aö dauj dec.”

²⁴ Lau Palêsai ηatô sêmbo sêwhinj lau nanj lau bata sênkij sêtêtj Jon si. ²⁵ Sêngô Jon ndê yom dau, dec sêndac inj bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?” ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, “Aö dec kaku lau ηa bu, magoc ηgac danj oc ênkuc aö, nanj hôc gêlêc aö su. Aö dec ηgac ηambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ηgac akinj bu wanjapwêc inj ndê atapa ηawalô. Ngac dau kwahic dec

mbo mac ñalhu, magoc mac anjalê in dom.”

²⁸ Jon kêku lau mbo malac dan ñaê Betani, nan yêc Bu Jordan ñadanğa mbu têtj ac pi-nga. Ma gêtj honj dinanğ hôt asê yêc gamej dinanğ.

Yisu in Anötö ndê Domba

²⁹ Bêc danj tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlêj têtj in mej, ma sôm, “Alic ngac dê! In †Anötö ndê Domba, nan Anötö kêj bu kôt ñamalac si sac su. ³⁰ In ngac dau nan aô gasôm yom pi in muj su, bu ngac danj oc êjkcuc aô mej, nan hôt gêlêc aô su, bu in mbo wandêc su mbo. ³¹ Muñ-nga aô dauj nejj gauc sa pi in dom, tigenj kwahic dec aô gamej kaku lau ña bu, tu bu watôt in asê têtj lau Israel-nga.” ³²⁻³³ Jon sôm yom dinanğ su, goc gic têtj yom ma whê yom sa bocdec bu, “Yomandô. Muñ-nga aô dauj nejj gauc sa pi in dom, tigenj Anötö nan kêkinj aô bu wanju lau ña bu, nan sôm têtj aô bu, ‘Am oc lic Nalau Dabun sip têtj ngac danj mej. Ma ngac dau dinanğ oc êjku lau ña Nalau Dabun.’ Tinambu aô galic Nalau Dabun gêm balusi anğô ma sip akêtj undambê têtj ngac dindêc mejj ma mbo whin in. ³⁴ Aô tanônğ galic gêtj dinanğ hôt asê ngac dau su, ma tu dinanğ-nga kwahic dec gahoc yom asê pi in, ma gasôm asê têtj mac bu in Anötö ndê Atu.”

* **1:42:** Ñaê ‘Kepas’ nanj Yisu kêj têtj Pita, inj Yom †Hibru danj, nan danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

Yisu ndê ngacsêjomi ñamata-nga

³⁵ Ñagalañsê Jon mbo bu dau ñadali ma in ndê †ngacsêjom lu sêmbo sêwhin in. ³⁶ Yisu kêsêlêj mejj, ma Jon tahê in ma sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.” ³⁷ Têtj ndoc ngacsêjom lu sêngô Jon ndê yom dinanğ, nan sêhu in sinj ma sêjkcuc Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu inlu sêjkcuc in, dec ndac, “Bocdec dec amlu anjkcuc aô?” Goc inlu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Ñaê †Rabai danem kwi bu ‘Kêdôhôn-waga.’) ³⁹ Ma in sôm, “Amejj ma alic.” Goc inlu sêñsêlêj sêwhin in si, ma sêlic gamejj nan in yêc. Sêhôt asê têtj telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinanğ dec sêmbo sêwhin in.

⁴⁰ Ngac lu nanj sêngô Jon ndê yom ma sêjkcuc Yisu, nanj si danj in Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Ñagahô in gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têtj in, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc inj wê Saimon s a têtj Yisu gi. Yisu tahê in ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aô wasam am bu Kepas.” (Ñaê dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têtj ñagalañsê Yisu tisa ma gi tap ngac danj ñaê Pilip sa. Pilip inj ngac akêtj malac

Betsaida yêc gameŋ Galili-ŋga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whiŋ. Yisu gauc gêm bu têtŋ Galili ndi, dec sôm têtŋ Pilip, “Mweŋ êmkuc aö.”
 45 Goc Pilip gi tap ŋgac daŋ ŋaê Natanael sa, ma sôm têtŋ iŋ bu, “Mesaya naŋ Moses ti lau propet sêto yom pi iŋ muŋ su, naŋ yac atap iŋ sa su. Iŋ Josep ndê atu Yisu akêŋ malac Nasaret.”
 46 Natanael ŋgô su goc ndac, “Nasaret? Gêŋ ŋayham bocke oc meŋ akêŋ malac ŋambwa dinaŋ?”
 Dec Pilip sôm, “Mweŋ ma lic.”

47 Yisu gêlic Natanael têtŋ iŋ meŋ, ma sôm yom pi iŋ bocdec bu, “Yomandô! Iŋ ŋgac Israel-ŋga naŋ yom tasan daŋ yêc iŋ ndê ŋalôm dom.”
 48 Dec Natanael ndac iŋ, “Am kêyalê aö ŋalêŋ bocke?”
 Ma Yisu sôm têtŋ iŋ, “Pilip mbwêc am dom eŋ, ma aö galic am ndôc a atu daŋ ŋahu.”
 49 Natanael ô yom ma sôm, “Kêdôhônŋwaga, am Anötö ndê Atu. Am yac lau Israel-ŋga mba Kiŋ.”
 50 Ma Yisu ô yom ma sôm têtŋ iŋ, “Aö gasôm bu galic am yêc a daŋ ŋahu ma tu dinaŋ-ŋga dec am kêŋ whiŋ. Am oc lic gêŋ atu-tu hóc gêlêc iŋ dinaŋ su.”
 51 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Yom ŋandô aö wasôm têtŋ mac. Tiŋambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Ŋamalac ndê Atu oc ti seŋ bu Anötö ndê aŋela sêsip sêpi-ŋga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

1 Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga sêndê mwasiŋ tu ŋgac daŋ bu nem awhê-ŋga. Yisu dinda mbo whiŋ ŋac, ma
 2 sêkêŋ aheŋ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ mwasiŋ dau sêwhiŋ.
 3 Ma lau seŋ ti sênôm gêŋ sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têtŋ iŋ bu, “Ŋac si wain pacndê su.”
 4 Goc Yisu sôm têtŋ iŋ, “O awhê! Tu sake-ŋga am sôm têtŋ aö? Aneŋ ndoc meŋ sa su dom.”
 5 Tigeŋ Yisu dinda sôm têtŋ lau akiŋ bu, “Gêŋ bocke naŋ iŋ bu sôm têtŋ mac, naŋ akôm.”

6 Yêc mwasiŋ dau ŋamala, lôŋ bu-ŋga 6 sêlhac. Lôŋ dinaŋ atu andô, tigeŋ-tigeŋ gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-ŋga si mêtê sêŋgwasinŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.
 7 Ma Yisu sôm têtŋ lau akiŋ, “Akêŋ bu sip lôŋ hoŋ dinaŋ e meŋhu.”
 8 Sêtac bu sip e meŋhu su, goc iŋ sôm têtŋ ŋac, “Aŋgati sa ma akêŋ têtŋ mwasiŋ ŋadau êŋsahê.”
 Ma sêkôm gitôm iŋ sôm.
 9 Mwasinŋ ŋadau kêsahê bu naŋ Yisu gêm kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meŋ akêŋ nde. Tigeŋ lau akiŋ naŋ sêtac bu sip lôŋ, naŋ dec sêŋyalê. Mwasinŋ ŋadau kêsahê su, goc mbwêc ŋgac gêm awhê-ŋga meŋ, ma sôm têtŋ iŋ,
 10 “Lau hoŋ sêkêŋ wain ŋayham têtŋ lau sênôm muŋ e tac ŋayham sa, goc sêkêŋ wain ŋambwa kêkuc. Tu sake-ŋga am kêgamiŋ wain ŋayham kalhac e tiŋambu?”

11 Yisu kôm gêŋ dalô

ɲamata-ɲga dinaɲ yêc malac Kana, naɲ yêc gameɲ Galili-ɲga. Gêɲ dau tôte inɲ ndê ɲawasi ti ɲaclai asê, ma inɲ ndê ɲgacsêɲomi sêkêɲ whiɲ inɲ. ¹² Ma tiɲambu Yisu lu dinda ma asii ti ɲgacsêɲomi sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbo bêc ɲatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuɲ

(*Mak 11:15-17; Luk 19:45-46*)

¹³ Têɲ têm dinaɲ lau Israel-ɲga si om atu †Mwasinɲ Pasowa-ɲga meɲ kêpiɲ. Tu dinaɲ-ɲga Yisu pi Jerusalem gi. ¹⁴ Inɲ hôte asê su, ma yêc lôm dabuɲ ɲabatêmdö, inɲ gêlic lau sêhoɲ makao ti domba ma balusi bu lau sênemlihi, ma lau ɲatô sêndöc tebo bu sêo lau apa si mone ɲa lau Israel-ɲga si mone. ¹⁵ Dec inɲ gêm bochiɲ wac ti po ma kêbulu ɲac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhiɲ. Ma inɲ tac lau sêo mone-ɲga si tebo sa, ma kêbalip ɲac si mone babalip. ¹⁶ Goc inɲ hec yom lau balusi-ɲga ma sôm têtɲ ɲac, “Akôte nem balusi dinaɲ asa awê andi! Damaɲ ndê andu yêc bu lau sênemlihi gêtɲ sêmbo-ɲga dom. Mac akôm sac sambuc!” ¹⁷ Têtɲ dinaɲ inɲ ndê ɲgacsêɲomi gauc gêm Anötö ndê yom danɲ naɲ sêto yêc boçdec bu:

Aö neɲ atac whiɲ tu am nem andu-ɲga, mbô aö neɲ ɲalôm sa ɲapaɲ. [BW 69:9]

¹⁸ Ma lau bata Israel-ɲga sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa kêɲ ɲaclai têtɲ am bu kôm gêtɲ

dinaɲ? Kôm gêtɲ dalô danɲ bu tôte am nem ɲaclai ɲahu asê têtɲ yac.” ¹⁹ Yisu ô ɲac si awha ma sôm, “Aseɲ lôm dabuɲ dindéc su, ma aö oc wakwê sa tiyham nditôm bêc tö.” ²⁰ Goc sêsôm, “Muɲ-ɲga lau sêkôm gwelenɲ sêkwê lôm dabuɲ dindéc-ɲga gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôm bêc tö?” ²¹ Sêsôm yom dinaɲ bu ɲac sêɲyalê dom bu lôm dabuɲ naɲ inɲ sôm yom pi, naɲ inɲ dau. ²² T inɲambu, têtɲ ndoc Yisu tisa akêɲ lau batê-ɲga, naɲ inɲ ndê sêɲomi gauc gêm inɲ ndê yom dinaɲ. Ma têtɲ dinaɲ sêkêɲ whiɲ yom naɲ inɲ sôm, ma sêkêɲ whiɲ Anötö ndê yom naɲ sêto yêc muɲ su, pi inɲ ndê mbac ndu ma tisa-ɲga.

²³ Yisu mbo Jerusalem têtɲ Om Pasowa-ɲga, ma lau daêsam sêlic gêtɲ dalô hoɲ naɲ inɲ kôm, dec sêkêɲ whiɲ inɲ. ²⁴⁻²⁵ Tigenɲ Yisu kêyalê ɲamalac si gauc ti yom hoɲ naɲ yêc ɲac si ɲalôm. Inɲ pônɲa ɲamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinaɲ-ɲga inɲ whê dau sa sambuc têtɲ ɲamalac danɲ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si ɲgac bata danɲ mbo Jerusalem, naɲ ndê ɲaê Nikodemas. Inɲ mbo lau †Palêsai si toɲ, ma inɲ lau bata †Sanedrin-ɲga si danɲ whiɲ. ² Têtɲ ôbwêc danɲ, Nikodemas têtɲ Yisu gi, ma sôm têtɲ inɲ, “O Kêdôhônɲwaga. Yac alic gêtɲ dalô hoɲ naɲ am kôm, dec

anyalê bu am kêdôhônwaga dan nan Anötö kêkin meñ. Nahu bu Anötö bu mbo whin ñamalac dan dom, dec oc tòm dom bu ñamalac dau kôm gêñ dalô gitôm nan am kôm.”

³ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têt am. Ñamalac dan bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tòm dom bu in mbo †Anötö ndê gôlin ñapu.” ⁴ Goc Nikodemas sôm têt in, “Ñamalac andô dan oc tiwakuc ñalêt bocke? Oc tòm bu sip dinda atac ñalôm ma dinda kôc in tiyham, me?” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom ñandô têt am. Ñamalac dan bu tiwakuc ña bu ma ña Ñalau Dabuñ dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anötö ndê gôlin ñapu.” ⁶ Ñamalac sêkwê ñamalac asê, magoc Ñalau tigen g itôm bu kôm ñamalac dan tiwakuc ma kêt ñalôm wakuc têt in. ⁷ Aô gasôm têt am bu mac ati-wakuc tiyham ña ñaclai undambê-ña mañ. Am sö tu yom dinañ-ña dom. ⁸ Mbu kêsêlêt kêtuc Anötö ndê atac whin. Am gitôm bu ngô ñakêcsia, tigen am kêyalê mbu ñahu me mbu ñapwê dom. Ma Ñalau Dabuñ ndê gwelen kôm lau sêtiwakuc-ña, nan kain tigen.”

⁹ Nikodemas ngô yom dinañ, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinañ oc ñandô sa ñalêt bocke?” ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhônwaga mêtê-ña dan, ma bocke dec am kêyalê yom dindac ñahu

dom? ¹¹ Aô wasôm yom ñandô têt am. Gêt nan aô ti lau nan sêtuc aô nan anyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ñandô asê pi gêt nan yac alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa dom. ¹² Aô gasôm yom têt mac pi gêt nom-ña, magoc mac akêt whin dom. Ma aô bu wasôm yom têt mac pi gêt undambê-ña, dec oc akêt whin ñalêt bocke? ¹³ Ñamalac dan pi undambê gi bu ênyalê gêt undambê-ña dom, tigen Ñamalac ndê Atu, nan sip akêt undambê meñ, nan kêyalê. ¹⁴ Muñ-ña, têt ndoc lau Israel-ña sêmbo gameñ sawa, nan Moses gic mboc ñagatu* pi a, ma hóc sa pi lôlôc gi. Ma ñalêt tigen, lau oc sêndic Ñamalac ndê Atu pi a, ma sêhóc in sa pi lôlôc ndi. Lêt dinañ gic in ñawaê, ¹⁵ tu bu lau hoñ nan sêkêt whin in, nan oc sêtap señ sêndôc tali ñapan-ña sa.

¹⁶ “Bu Anötö atac whin lau nom-ña ndu andô, dec kêt ndê Atu tigen mbac ndu tu ñac-ña, bu lau hoñ nan sêkêt whin in, nan oc sêninga dom, magoc sêtap señ sêndôc tali-ña sa. ¹⁷ Anötö kêt ndê Atu sip nom meñ bu êmatôc lau dom, magoc kêt in meñ bu ti lêt nem lau si-ña. ¹⁸ Lau nan sêkêt whin in, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau nan sêkêt whin dom, nan gitôm sêmatiñ dau si yom tidôn su bu oc sêtap Anötö ndê matôc sa, ñahu bu ñac sêkêt whin Anötö ndê

* **3:14:** Yom pi mboc ñagatu nan Moses kêt pi a dan, nan asam yêc Nam 21:4-9.

Atu tigen dom. ¹⁹ Ma ñac si matôc dau ñahu bocdec bu. Ñawê ñandô sip nom meñ, tigen sêtec ñawê dau ma atac whiñ lêñ ñasec-ñga, ma sêsap mêtê sac dôñ ñapan. ²⁰ Lau hoñ nañ sêkôm mêtê sac, nañ sêtec bu ñawê dau pô ñac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dinañ-ñga sêtigasuc ñawê dau dom. ²¹ Magoc lau nañ sêñkuc yom ñandô, nañ sêtêñ ñawê sêmeñ ma gacgeñ sêmbô dinañ. Ma tu dinañ-ñga lau hoñ sêlic yêc awê bu ñac sêkôm mêtê ñayham tôm Anötö kêñ ñaclai têñ ñac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dinañ su, goc Yisu ti in ndê ñgacsêñjomi sêhu Jerusalem siñ, ma sêsa si sêmbô gameñ ñamakê-ñga yêc gameñ Judia-ñga. Ma yêc dindê in mbo whiñ ñac ma sêñku lau. ²³ Têñ ndoc dinañ Jon mbo malac Aenon, nañ yêc suñ sa têñ Salim. Bu ñagapon ñayham poc gameñ dinañ, ma tu dinañ-ñga Jon mbo dinañ, ma kêku lau nañ sêtêñ in si. ²⁴ Têñ ndoc dinañ Jon mbo awê, sêkêñ in ndöc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sêñjomi ñatô ma ñgac bata Israel-ñga dañ sêseñ dau pi lêñ lau sêñgwasin dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-ñga. ²⁶ Dec sêtêñ Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, muñ-ñga am hoc yom asê pi Yisu, têñ ndoc in hôc asê am yêc Bu Jordan ñadañga. Kwahic dec yac anğô bu lau hoñ sêtêñ in si, bu in êñku ñac.” ²⁷ Jon ô ñac si yom ma sôm, “Ahêgo

daôm dom! Alu Yisu lu-lu akôm mba gwelen gitôm Anötö dau kêñ sip alu aman. ²⁸ Mac anyalê yom hoñ nañ aô gasôm têñ mac su. Aô gasôm bu aô dauñ Mesaya dom, magoc Anötö kêkin aô gamuñ in gameñ. ²⁹ Lau hoñ bu sêtêñ Yisu sêndi, dec oc solop. Bu ñac gitôm awhê nañ sêmatiñ in ndê yom bu nem ñgac, ma Yisu in gitôm ñgac nem awhê-ñga dau. Aô gitôm ñgac dau ndê silip, nañ atac ñayham kêlêc têñ ndoc ñgac nem awhê-ñga hôc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdinañ kwahic dec aô neñ atac ñayham tu Yisu-ñga gêm aô ahuc sambuc. ³⁰ Ma in solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma aneñ waêñ ti-sauñ. ³¹ In sip akêñ undambê meñ, dec hôc gêlêc lau hoñ su. Aô dec, aô ñamalac nom-ñga ma aô neñ ñahu yêc nom, ma bocdinañ gasôm yom tôm ñamalac nom-ñga. Magoc in sip akêñ undambê meñ, ³² ma sôm yom ñandô pi gêñ nañ in gêlic ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc in ndê yom sa dom. ³³ Ñamalac bocke nañ kôc in ndê yom sa, nañ tôc asê bu in gêlic Anötö ndê yom bu yom ñandô eñ. ³⁴ Ñahu bu in nañ Anötö kêkin sip nom meñ, nañ sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma Anötö kêgamiñ in ndê Ñalau têñ in dom. ³⁵ Damba tac whiñ in ndê Atu kêlêc, dec kêñ gêñ hoñ sip in amba. ³⁶ Ma asa nañ kêñ whiñ Atu, nañ Anötö gic bata su, bu in oc mbo tali

napaŋ. Tigenŋ asa naŋ kôc inŋ sa dom, naŋ Anötö ndê atac ŋandê yêc inŋ dônŋ yêc, dec inŋ oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-nga danŋ

¹⁻² Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbo whiŋ inŋ ndê ŋgacsêŋjomi, ma ŋac sêŋku lau. Inŋ dau kêku lau danŋ dom. Magoc lau Palêsai sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam naŋ êlêmê sêŋkuc inŋ, naŋ sêhóc gêlêc Jon ndê sêŋjomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêŋgô ŋawaê dinaŋ, ma bu sêkêŋ kisa inŋ, ³ ma bocdinaŋ dec inŋ hu gameŋ Judia-nga siŋ, bu mbu têtŋ Galili ndi. ⁴ Yisu gauc gêm tidônŋ bu ho seŋ naŋ gic lau †Samaria-nga si gameŋ kôc, dec inŋ ti ndê ŋgac-sêŋjomi sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ dinaŋ. ⁵ ŋac sêŋsêlêŋ e sêsuj sa lau Samaria si malac atu danŋ ŋaê Sika. Malac dau yêc kêpiŋ nom ŋasawa danŋ naŋ muŋ-nga andô, Jakob kêŋ têtŋ inŋ ndê atu Josep. ⁶ Ma sê naŋ Jakob kwê tu sêtap bu sa-nga, naŋ yêc malac dau ŋamakê. Yisu ti ndê ŋgacsêŋjomi sêhóc asê sê bu-nga dau têtŋ ac kac lhu, ma sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ su e Yisu kwapac sa, dec inŋ ndöc sic ndöc dinaŋ. ⁷⁻⁸ Ma inŋ ndê ŋgacsêŋjomi sêhu inŋ siŋ ma sêsôc malac dau si, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-nga.

Malô goc awhê Samaria-nga danŋ sa meŋ bu têtŋ bu. Ma Yisu sôm têtŋ inŋ, “Gitôm bu am

kêŋ bu têtŋ aö wanôm?” ⁹ Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ŋgac Israel-nga ndac aö awhê Samaria-nga bu wakêŋ bu têtŋ am nôm?” (Inŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau Israel m a lau Samaria-nga sêtec dandi ma sêmbo ahê dau.) ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aö gandac bu têtŋ am. Am bu êmyalê aö neŋ ŋahu, ma mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ ŋambwa, dec am oc ndac bu têtŋ aö, ma aö wakêŋ bu naŋ oc kêŋ ŋamalac sêndöc tali, naŋ têtŋ am.” ¹¹ Awhê dau ŋgô yom dinaŋ, goc sôm, “O ŋadau. Bu tali-nga naŋ am sôm yom pi, naŋ am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclhu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindéc baliŋ andô. ¹² Abaŋ Jakob ti ndê atui, ma inŋ ndê makao ti domba hoŋ sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, naŋ hóc gêlêc inŋ dindéc naŋ Jakob kêŋ têtŋ yac, naŋ su?”

¹³ Dec Yisu sôm têtŋ inŋ, “Lau hoŋ naŋ sênôm bu nom-nga, naŋ bu oc yô ŋac tiyham. ¹⁴ Magoc lau naŋ sênôm bu naŋ aö wakêŋ têtŋ ŋac, naŋ bu oc yô ŋac tiyham dom. Mba. Bu naŋ aö wakêŋ têtŋ ŋac, naŋ oc ti bubata naŋ êmbulup pi ŋac si ŋalôm, ma ŋac oc sêndöc tali ŋapaŋ.” ¹⁵ Têŋ dinaŋ awhê dau sôm, “O ŋadau, kêŋ bu dinaŋ têtŋ aö. Ma bocdinaŋ dec bu oc yô aö tiyham dom, ma wasa wameŋ tôm bêc hoŋ bu watê bu yêc sê bu-nga dindéc tiyham dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtŋ inŋ, “Am mbu ndi ma ta nem akweŋ,

ma amlu ambu amenj.”¹⁷ Ma awhê dau sôm, “Anej akwej mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu am nem akwej mba.”¹⁸ Bu am gêm ngac amanđan su, magoc sêhu am sinj. Ma ngac nan kwahic dec am mbo whin in, nan ti am nem akwej dom. Am sôm yom ñandô.”¹⁹ Têñ dinanj awhê dau sôm, “Ñadau, aô g alic bu am propet danj.”²⁰ Muñ-ñga yac lau Samaria-ñga mba abanj sem akinj Anötö yêc lôc dindec. Tigenj mac lau Israel-ñga asôm bu gameñ tigenj yêc tu lau sênem akinj Anötö-ñga, nan yêc Jerusalem.”²¹ Goc Yisu sôm, “O awhê! Aô wasôm yom ñandô têñ am. Ndoc oc meñ sa, nan lau nan sem akinj Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akinj in sêmbo lôc dindec, me bu sêmbo Jerusalem.”²² Mac lau S amaria-ñga am akinj Anötö, magoc mac anyalê in dom. A nötö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-ñga, ma tu dinanj-ñga yac anyalê in nan yac am akinj.”²³ Yomandô! Ndoc nan bu meñ sa, nan kwahic dec meñ su, dec lau nan sem akinj Anötö ñalên solop, nan oc sênem akinj in ti Ñalau Dabunj ndê ñaclai, ma ti lên yom ñandô-ñga. Damanj Anötö dau kêsâlê lau nan sem akinj in ñalên bocdinanj.”²⁴ Inj dau in ñalau, dec ñalên tigenj yêc bu lau sênem akinj in, nan sênem akinj in ti Ñalau Dabunj ndê ñaclai, ma ti lên yom ñandô-ñga.”

²⁵ Goc awhê dau sôm, “Aô kayalê bu Mesaya nanj sêsam bu Kilisi oc meñ. Ma têñ ndoc in meñ, nan in oc whê gên honj sa têñ yac.”²⁶ Ma Yisu sôm, “Aô Mesaya daunj gasôm yom têñ am.”

²⁷ Têñ dinanj Yisu ndê ngac-sêñomi sêmbu sêmeñ, ma sêlic bu in sôm yom whin awhê danj, dec sêhê gauc ñambwa. Magoc ñac si danj sôm yom dom. Sêndac in bu bocke ma in sôm yom têñ awhê dau lec dom. Ma sêndac awhê dau bu in tac whin gên sake lec dom.”²⁸ Awhê dau hu in ndê lôn bu-ñga sinj kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma in sôm têñ in ndê lau,²⁹ “Ameñ ma alic ngac danj! Inj kêyalê gên honj nanj aô gakôm, ma sôm asê têñ aô. Oc mboe in Mesaya dau?”³⁰ Goc ñac sêhu malac dau sinj ma sêsa si bu sêlic Yisu.

³¹ Têñ ndoc awhê dau mbu sôc malac gi, nan ngacsêñomi sêsôm têñ Yisu, “Kêdôhônwaga, yac akôc gên tu am neñ-ñga.”³² Magoc in sôm têñ ñac, “Aô neñ gên danen-ñga yêc, nan mac anyalê dom.”³³ Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau danj sêkên gên danen-ñga têñ in su, me?”³⁴ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Aô dananj wambu in nan kêkinj aô gameñ, ma wandic dabinj in ndê gwelenj. Anej gên danen-ñga dau dinanj.”³⁵ Anjô su nanj. Têñ ndoc mac asô gên ñawhê sip ôm, nan mac asôm bu, ‘Ayô hale su goc yac oc dandic gên ñandô sa.’ Tigenj aô wasôm têñ mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gên ñandô ôm-

nga mbêc su. ³⁶ Ma kwahic dec ngac gic gêñ ñandô sa-nga kôm in ndê gwelen mbo. Ma gêñ ñandô nan in gic sa, nan lau nan sêkên whin ma sêtap sen sêmbo tali-nga sa. Tu dinan-nga in nan sô gêñ ñawhê, lu in nan gic ñandô sa, nan lu-lu atac ñayham sa sêwhin dau. ³⁷ Yom gôlin dan yêc bocdec, ‘Ñamalac dan sô gêñ ñawhê, ma dan tiyham gic gêñ ñandô sa.’ Yom dau in yom ñandô, ma hêganôn gwelen ñawaê ñayham-nga whin. ³⁸ Bu aô kakin mac bu andic gêñ ñandô sa yêc ôm nan mac asô dom. Lau ñatô sêkôm gwelen atu tu sêsô gêñ-nga, dec mac atap ñac si gwelen ña-ñandô sa.”

Lau Samaria-nga daêsam sêkên whin Yisu

³⁹ Têñ ndoc awhê Samaria-nga dinan sôm yom asê pi Yisu têñ lau malac-nga bu, “In sôm gêñ hon nan aô gakôm su, nan asê têñ aô,” nan lau Samaria-nga daêsam sêkên whin Yisu. ⁴⁰ Ma têñ ndoc sêsa sêtên in si, nan sêten in ñapan bu mbo whin ñac. Dec in mbo whin ñac gitôm bêc lu. ⁴¹ In sôm yom whin lau malac-nga ma lau daêsam tiyham sêkên whin in. ⁴² Ma sêsôm têñ awhê dinan, “Têñ ñamata-nga yac ango yom nan am sôm pi in, dec akên whin in. Magoc kwahic dec yac ango in dau ndê yom, ma yac anjalê pi ñandô, bu in ngac nan Anötô kêkin bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hôc asê gameñ Galili-nga

⁴³ Bêc lu dinan pacndê su, goc Yisu tisa ma kêsêlên gi e hôc asê gameñ Galili-nga. ⁴⁴ Muñ-nga in sôm asê bu yêc propet dan ndê gameñ, in ndê lau oc sêtoc in sa dom. ⁴⁵ Magoc têñ ndoc in hôc asê Galili, nan lau dinan sêkôc in sa ti atac ñayham. Nahu bu ñac sêmbo Jerusalem têñ ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêñ hon nan in kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê dan ñayham sa

(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

⁴⁶ Têñ têm Yisu mbo gameñ Galili-nga, nan in sôc malac Kana gi tiyham, malac nan muñ-nga in gêm bu kwi ti wain. Têñ ndoc dinan ngac bata Rom-nga dan mbo malac Kapenaom, ma in ndê atungac gêmbac yêc. ⁴⁷ Balê dau gêmbac atu e kêpin bu mbac ndu. Ma ngac bata dau ngô ñawaê bu Yisu men akên gameñ Judia-nga ma hôc asê Galili. Tu dinan-nga dec in têñ in gi, ma ndac in bu têñ malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau ñayham sa. ⁴⁸ Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêñ dalô atu-tu dom, dec oc akên whin dom.” ⁴⁹ Magoc ngac bata dau ten in tiyham ma sôm, “O ñadau, mwen ñagahô! Bu mba, anen balê oc mbac ndu.” ⁵⁰ Goc Yisu sôm têñ in, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma ngac dau kên whin Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

⁵¹ Têñ têm in kêsêlên mbo sen, nan in ndê lau akin ñatô sêsa akên Kapenaom sêmen

ma sêtap in sa. Ma sêsôm têt in bu, “Am nem balê ñayham sa su.” ⁵² Dec in ndac ñac bu, “Acgatu ñasawa bocke ma balê dau ñayham sa?” Ma ñac sêsôm têt in, “Alhabêc, têt ac ho dau, nañ gêm bac hu in sin ma in ñamlic ñalhuc sa.” ⁵³ Têt dinan damba ndê gauc sa bu acgatu ñasawa dinan en, dec Yisu sôm têt in bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma in ti in ndê lau hoñ nañ sêndöc sêwhin in, nañ sêkêt whin bu Yisu in Mesaya dau.

⁵⁴ Gêt dalô tilu-nga nañ Yisu kôm yêc malac Kana, nañ ñamin dau dinan. Yisu kôm gêt dau têt têt in hu gameñ Judia-nga sin, ma mbu têt gameñ Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ñac bôlin dan sa

¹ Tinambu lau Israel-nga si mwasiñ atu dan ñabêc hóc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc Jerusalem, bu ñaton atêc dan, nañ sêwhê ña hoc ahuc, nañ poc kêpin malac dau ñagatam nañ sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu ñaton dau ñaê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep aman dan sêlhac ñamakê. ³ Ma yêc dinan lau gêm bac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôlin ma lau ñasac ñatô. [⁴ Tôm têt ñatô Pômdau ndê anjela dan oc sip meñ ma kôm bu dau li sa. Lau gêm bac sêhôn têt dinan, ma asa nañ sip bu dau tinamata, nañ oc ñayham sa.] ⁵ Ñac si dan in

ñac bôlin nañ gêm bac gitôm yala 38.

⁶ Têt ndoc Yisu kêsêlêt mbo gameñ dinan, in gêlic ñac bôlin dau, ma kêyalê bu in gêm bac yêc ñasawa hic balin su, goc ndac in, “Am tac whin bu am ñayham sa, me?” ⁷ Ma ñac bôlin dau sôm, “O ñadau! Aô gahôn têt nañ bu din-dec ñali sa, magoc ñamalac dan mba bu nem aô sa. Ma aô bu wasip bu wandi, tigen ñamalac dan êlêmê hóc gêlêc aô su.” ⁸ Goc Yisu sôm têt in, “Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlêt.” ⁹ Ma ñagahô ñac dau ñayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlêt gi.

Yisu kôm gêt dinan têt bêt †Sabat-nga dan. ¹⁰ Ma tu dinan-nga lau bata Israel-nga sêsôm têt ñac nañ Yisu kôm ñayham sa bu, “Acsalô lec in bêt Sabat-nga. Yac neñ yomsu gic yao yac bu dakôm gwelen têt bêt Sabat-nga dom, ma bocke dec am kôc nem mbô ma kêsêlêt.” ¹¹ Magoc in sôm, “Ñac nañ kôm aô ñayham sa, nañ sôm têt aô bu, ‘Hóc nem mbô sa, ma êmsêlêt.’” ¹² Ma sêndac in, “Ñac nañ sôm têt am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlêt, nañ asa?” ¹³ Tigen ñac dau kêyalê dom. Nahu bu têt ndoc Yisu kôm in ñayham sa, nañ lau daêsam sêmbo, ma Yisu kêdahiñ dau su sip ñac ñalôm ma kôlhô gi.

¹⁴ T inambu Yisu tap in sa tiyham mbo lôm dabuñ, ma sôm têt in, “Am ngô su nañ! Am ñayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham

dom, mboe ñawapac atu dan nañ hóc gêlêc inñ dinanñ su, nañ tap am sa tiñambu.”¹⁵ Ma têtñ dinanñ ñgac dau sa gi ma kêtñ ñawaê têtñ lau bata Israel-ña, bu ñgac nañ kôm inñ ñayham sa, nañ Yisu.

Lau bata Israel-ña sêkêtñ kisa Yisu

¹⁶ Lau bata Israel-ña sêlic bu Yisu kôm gêtñ kainñ dinanñ têtñ bêc Sabat-ña ñatô, ma tu dinanñ-ña sic hu sêkêtñ kisa inñ. ¹⁷ Dec inñ sôm têtñ ñac, “Damanñ kôm inñ ndê gwelenñ ñapanñ, têtñ têtñ ñamata-ña e meñ têtñ kwahic dec. Bocdinanñ aô oc wanem gwelenñ.” ¹⁸ Têtñ ñamata-ña lau bata Israel-ña sêkêtñ kisa Yisu bu inñ sôc yomsu Sabat-ña ñapu dom. Ma têtñ ndoc sêtngô inñ ndê yom dinanñ, nañ sêkôm ñanña bu sêndic inñ ndu. Sêsôm, “Inñ sam Anötô bu inñ Damba ma bocdinanñ inñ bu po dau ndê waê sa nditôm Anötô dau.”

Anötô kêtñ ñaclai têtñ inñ ndê Atu

¹⁹ Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Aô wasôm yom ñandô têtñ mac. Oc tôm dom bu Anötô ndê Atu kôm gêtñ danñ êñkuc dau ndê atac whinñ. Mba! Gêtñ bocke nañ Atu gêlic Damba kôm, nañ dec inñ kôm. Bu Atu kôm gêtñ honñ gitôm Damba kôm. ²⁰ Damba atac whinñ Atu kêlêc, ma têtñ gêtñ honñ inñ dau kôm, nañ asê têtñ inñ. Ma aô wasôm têtñ mac bu Damba oc hoc gêtñ atu-tu asê têtñ Atu bu kôm, nañ hóc gêlêc gêtñ nañ inñ kôm, nañ su. Ma têtñ têtñ mac alic gêtñ dau, nañ mac

oc asô. ²¹ Tôm Damba unñ lau batê sa ma kêtñ ñac sêmbo tali, nañ inñ ndê Atu dec kêtñ lau nañ inñ atac whinñ ñac, nañ sêmbo tali bocdinanñ. ²² Ma gêtñ danñ tiyham. Damba oc êñsahê lau danñ dom. Inñ kêtñ ñaclai têtñ inñ ndê Atu bu êñsahê lau pi ñac si mêtê. ²³ Ma tu dinanñ-ña lau honñ nañ sêtoc Atu ndê waê sa, nañ sêtoc Damba ndê waê sa bocdinanñ. Magoc asa nañ toc Atu sa dom, nañ toc Damba nañ kêtñ inñ meñ, nañ sa dom.

²⁴ “Aô wasôm yom ñandô têtñ mac, bu asa nañ kôc aneñ yom sa, ma kêtñ whinñ inñ nañ kêtñ aô gameñ, nañ oc tap matôc sa dom. Inñ hu señ mbac ndu-ña sinñ su, ma tap señ mbo tali ñapanñ-ña sa. ²⁵ Yomandô dec wasôm têtñ mac. Têtñ nañ Anötô gic bata, nañ kwahic dec meñ su, dec lau nañ sêmbo señ sêmbac ndu-ña, nañ oc sêtngô Anötô ndê Atu awha. Ma ñac nañ sêtngô ma danña wambu, nañ oc sêmbo tali. ²⁶ Tali ñahu yêc Damba dau, ma inñ kêtñ tali ñahu têtñ inñ ndê Atu whinñ. ²⁷ Ma inñ kêtñ ñaclai têtñ inñ bu êñsahê ñamalac, bu inñ ñamalac ndê Atu. ²⁸ Asô tu yom dindec-ña dom. Ndoc oc meñ, nañ lau honñ nañ sêmbac ndu su, nañ oc sêtngô Atu ndê awha, ²⁹ ma sêtisa akêtñ lau batê-ña. Lau nañ sêkôm ñayham, nañ oc sêtisa ma sêtap Anötô ndê gameñ sêndôc tali ñapanñ-ña sa. Magoc lau nañ sêkôm sac, nañ oc sêtisa ma sêtap matôc sa.

30 “Oc tòm dom bu aö wakôm gêñ dañ tañwasêñ. Ma aö oc wañsahê ma wamatôc lau wañkuc aö dañ neñ gauc dom. Mba! Aö wamatôc lau wañkuc yom nañ Damañ, nañ kêkiñ aö gameñ, nañ sôm têtñ aö. Ma aö oc wakôm gêñ dau wañkuc lêñ gitêtñ, ñahu bu aö gakôm gêñ dañ tu aneñ atac whiñ-nga dom, aö gakôm gêñ hoñ kakuc Damañ ndê atac whiñ.”

Gêñ nañ whê Yisu ndê ñahu sa

31 “Aö bu wahoc yom asê pi dañ, dec mac oc asôm bu aneñ yom ñandô mba, ma akêñ whiñ dom. 32 Magoc Damañ hoc yom asê bu whê aneñ ñahu sa, ma aö kayalê bu iñ ndê yom iñ yom ñandô.

33 “Jon, Ngac Kêku Lau-nga sôm yom ñandô asê pi aö whiñ, têtñ tèm mac ankiñ lau sêtêtñ iñ si. 34 Aö gapônda yom nañ ñamalac sêhoc asê pi aö, nañ dom. Tigeñ kwahic dec aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêñ whiñ yom nañ iñ sôm pi aö, dec atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa. 35 Jon mbo gitôm ya ñawê nañ pô gameñ, ma gitôm ñasawa apê mac atisambuc iñ ndê ñawê.

36 “Magoc gêñ ñatô sêpuñ yom ñandô pi aö dôñ, nañ hôc gêlêc Jon ndê yom pi aö. Alic gwelêñ nañ aö gakôm gambo. Damañ dau kêñ gwelêñ dinañ sip aö amañ tu bu wandic dabiñ, ma gwelêñ dau tôc asê bu iñ kêkiñ aö gameñ. 37 Ma Damañ dau, nañ kêkiñ aö

gameñ, nañ hoc yom asê pi aö. Magoc mac lau daôm anğô iñ ndê awha dom, ma mac alic iñ anğô su dom. 38 Ma iñ ndê yom yêc mac nem ñalôm dom, ñahu bu iñ kêkiñ aö gameñ, magoc mac akêñ whiñ aö dom. 39 Mac asam Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ ñapañ, tu bu akip yom hoñ ñahu sa. Ñahu bu mac gauc gêm bu mac oc atap sen andöc tamli-nga sa yêc yom dau ñalôm. Yom dau dinañ hêganônñ aö, ma whê aneñ ñahu sa, 40 tigeñ mac atec bu atêtñ aö amenñ, ma atap sen andöc tamli-nga dau sa.

41 “Aö gameñ bu ñamalac sêpo aö neñ waêtñ sa dom. 42 Magoc aö kayalê mac su, dec galic bu Anötö ndê atac whiñ yêc mac nem ñalôm dom. 43 Aö gameñ gam Damañ anğô, tigeñ mac akôc aö sa dom. Magoc ñamalac dañ nañ meñ tu dau-nga, nañ mac akôc iñ sa ñagahô eñ. 44 Mac atac whiñ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anötö tigeñ ndê dom. Ma bocdinañ, mac oc akêñ whiñ aö ñalêñ bocke? 45 Gauc nem bu aö dañ oc wasôm mac nem giso asê yêc Damañ anğô-nga dom. Mba! Mac akêñ Batam bu yomsu nañ Moses to, nañ oc ti mac nem sen andöc tamli ñapañ-nga, tigeñ yomsu dau oc tôc nem giso asê. 46 Ñahu bu Moses dau to yom pi aö, ma mac bu akêñ whiñ iñ, dec oc akêñ whiñ aö. 47 Tigeñ mac

akêḡ whiḡ yom naḡ iḡ to, naḡ dom, ma bocdinaḡ mac oc akêḡ whiḡ aneḡ yom ḡalêḡ nde? Oc tòm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tiḡambu Yisu kôc ndê ḡgac-sêḡnômi sa ma sic Bugictôḡ Galili-ḡga kic ma sêpi daḡga si. (Bugictôḡ dau sêsam ḡaê daḡ bu Taibirias.) ² Ma lau daêsam sêḡkuc iḡ si, ḡahu bu ḡac sêlic ḡêḡ dalô naḡ iḡ kôm têḡ ndoc iḡ kôm lau ḡêmbac ḡayham sa. ³⁻⁴ Têḡ têm dinaḡ lau Israel si om atu Mwasinḡ Pasowa-ḡga meḡ kêpiḡ tiyham. Yêc bugictôḡ ḡadaḡga, Yisu pi lôc daḡ gi ma ndôc sic whiḡ iḡ ndê ḡgacsêḡnômi. ⁵ Ma iḡ hóc tandô sa ma ḡêlic lau daêsam naḡ sêwê sêmeḡ, ḡoc sôm têḡ Pilip, “Danemlhi ḡêḡ daneḡ-ḡga yêc nde, bu dakêḡ têḡ lau daêsam dindêc sêneḡ?” ⁶ Iḡ dau kêyalê ḡêḡ naḡ iḡ bu kôm, naḡ su, magoc sôm yom dinaḡ bu êḡsahê Pilip. ⁷ Ma Pilip ô yom ma sôm, “Oc tòm dom andô! Mone atu gitôm †denarii 200 bu ndôc, ma dakôc mone dau ma danemlhi ḡêḡ daneḡ-ḡga, tigeḡ oc tòm dom bu lau daêsam dindêc sêneḡ ḡagec-ḡagec.” ⁸ Têḡ dinaḡ Yisu ndê ḡgacsêḡnom daḡ, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têḡ Yisu, ⁹ “Balê daḡ mbo, naḡ kôc bolom amaḡdaḡ ma i lu. Tigeḡ ḡêḡ dinaḡ oc nditôm lau hoḡ dindêc dom andô!”

¹⁰ ḡoc Yisu sôm, “Mac asôm têḡ lau bu sêndôc sic.” Kwaḡ daêsam yêc gameḡ dinaḡ, ma lau hoḡ sêndôc sic sêndôc kwaḡ. Lau toḡ dinaḡ si launḡac gitôm 5,000.

¹¹ Ma Yisu kôc bolom ma ḡêḡ dange, ḡoc kêḡ têḡ lau naḡ sêndôc dinaḡ, bu sêndic sam têḡ dandi. Ma iḡ ḡêḡ mbec i lu ma kêḡ têḡ ḡac bocdinaḡ, ma ḡac seḡ tôm si atac whiḡ. ¹² ḡac seḡ e hóc ḡac dôḡ, ḡoc iḡ sôm têḡ ḡgacsêḡnômi, “Mac andic ḡadêlê hoḡ sa, bu tanyaiḡ ḡêḡ daḡ dom.” ¹³ Bolom amaḡdaḡ ma i lu dinaḡ, lau seḡ e gitôm, ma ḡgacsêḡnômi sic ḡadêlê sa sip gatop 12 e meḡhu.

¹⁴ Lau sêlic ḡêḡ dalô atu naḡ Yisu kôm, ḡoc sêsôm têḡ dau, “Yomandô! Propet atu naḡ dakêḡ batanḡ bu sip nom meḡ, naḡ ḡgac dau dindêc, me?” ¹⁵ Têḡ dinaḡ Yisu kêyalê bu ḡac gauc ḡêḡ bu sêkôm ḡaḡga bu sêkôc iḡ sa ma sêkêḡ iḡ ti ḡac si kiḡ. Dec iḡ kêdahinḡ dau su, ma kôlhô tawasê pi lôc daḡ gi.

Yisu kêsêlêḡ mbo bu ḡahô

(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

¹⁶ Têḡ ac gi sip, Yisu ndê ḡgacsêḡnômi sêmbu sêtêḡ bugictôḡ si. ¹⁷ ḡac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêḡ malac Kape-naom sêndi, dec sêpi waḡ daḡ ma sêsa si. ḡasec sa su, magoc Yisu meḡ hóc asê ḡac su dom. ¹⁸⁻¹⁹ ḡac sêhêc waḡ sêsa ḡasawa baliḡ gitôm 5 kilo-meta, ma mbu puc ḡadinda e

gêli bu n̄ampon sa. Têḅ di-
naḅ sêlic Yisu kêsêlêḅ mbo
bu ḅahô meḅ kêpiḅ waḅ, dec
sêtoç dau atu. ²⁰ Magoc iḅ
sôm tēḅ ḅac, “Atôç daôm dom!
Bu aô dauḅ dindec.” ²¹ Goc
sêkôç iḅ pi waḅ ti atac ḅayham,
ma ḅagahô sêhôç asê baô yêç
Kapenaom.

²²⁻²³ Têḅ ḅagalaḅsê, lau
daêsam naḅ sêmbo sêwhiḅ
Pômdau tēḅ ndoc iḅ gêm danḅe
bolom ma kēḅ tēḅ ḅac seḅ,
naḅ gacgeḅ sêmbo bugictonḅ
ḅadaḅga. ḅac sēḅyalê bu waḅ
tigeḅ dinaḅ ḅgacsêḅomi sêpi
ma sêlhô si, ma bu Yisu pi
waḅ dau whiḅ ḅac dom. Malô
goc waḅ ḅatô akêḅ malac
Taibirias sêmeḅ sêsôç baô yêç
dinaḅ. ²⁴ ḅac sêlic su bu Yisu
ti iḅ ndê ḅgacsêḅomi sêmbo
dom, dec sêpi waḅ dau, ma
sêtêḅ malac Kapenaom si bu
sêḅsalê Yisu.

*Yisu iḅ bolom kēḅ ḅamalac
sêndôç tali-ḅga*

²⁵ ḅac sic bugictonḅ kic,
ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm,
“Kêdôhôn̄waga, am mweḅ tēḅ
nde?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Yom ḅandô aô wasôm
tēḅ mac. Aô gakôm gēḅ dalô
naḅ tôḅ bu whê mac nem
gauc sa pi aô neḅ ḅahu. Magoc
mac aḅsalê aô ma atac whiḅ
bu ambo awhiḅ aô tu gēḅ
dinaḅ-ḅga dom. Mba. Mac
atac whiḅ bu ambo awhiḅ
aô, ḅahu bu aô gakêḅ bolom
tēḅ mac aḅ e hôç mac dôn̄.
²⁷ Akôm mwasac bu atap gēḅ
daneḅ-ḅga naḅ gic waê bu
niḅga, naḅ sa lec dom. Mba!
Akôm mwasac tu bu atap gēḅ

daneḅ-ḅga naḅ oc kēḅ mac
ambo tamli ḅapaḅ, naḅ sa. Ma
gēḅ dau ḅamalac ndê Atu oc
kēḅ tēḅ mac, bu Damba Anôtô
kêyalin iḅ sa su, ma kēḅ ḅaclai
tēḅ iḅ bu kôm gēḅ dau.”

²⁸ Goc ḅac sêndac iḅ, “Gitôm
bu am whê sa tēḅ yac, gēḅ
naḅ Anôtô atac whiḅ bu
yac akôm?” ²⁹ Ma Yisu sôm,
“Anôtô ndê atac whiḅ ḅandô
bu mac akôm gēḅ bocdec.
Akêḅ whiḅ ḅgac naḅ iḅ kêkin
iḅ meḅ.” ³⁰⁻³¹ Goc ḅac sêsôm,
“Muḅ-ḅga yac mba aban̄i
sêmbo gameḅ sawa ma seḅ
mana ti ḅac si gēḅ daneḅ-ḅga,
tôm yom naḅ sêto yêç bocdec,
*‘Iḅ kēḅ bolom undambê-ḅga tēḅ
ḅac seḅ.’* Kwahic dec yac bu
andac am bu kôm gēḅ dalô
kaiḅ tigeḅ. Yac bu alic, dec
yac oc akêḅ whiḅ am.” ³² Goc
Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu
Moses kēḅ bolom undambê-
ḅga tēḅ mac. Magoc aô wasôm
yom ḅandô tēḅ mac bu aneḅ
Damaḅ oc kēḅ bolom ḅandô
undambê-ḅga tēḅ mac. ³³ Ma
Anôtô ndê bolom dau dec, iḅ
naḅ sip akêḅ undambê meḅ
ma kēḅ lau nom-ḅga sêndôç
tali ḅapaḅ.” ³⁴ Lau sēḅgô Yisu
ndê yom dau, goc sêsôm tēḅ
iḅ, “Pômdau, kwahic dec ma
ndi, yac atac whiḅ bu am kēḅ
bolom dau dinaḅ tēḅ yac.”

³⁵ Goc Yisu sôm, “Bolom
naḅ kēḅ ḅamalac sêndôç tali,
naḅ aô dauḅ dec. Lau naḅ
sêtêḅ aô sêmeḅ, naḅ gēḅ oc
yô ḅac tiyham dom. Ma lau
naḅ sêkêḅ whiḅ aô, naḅ bu oc
yô ḅac tiyham dom. ³⁶ Tigeḅ
tôm aô gasôm tēḅ mac su, mac

alic aõ su, magoc akêḅ whiḅ aõ dom. ³⁷ Lau bocke naḅ Damaḅ kêḅ têḅ aõ, naḅ hoḅ oc sêḅtêḅ aõ sêḅmeḅ. Ma lau naḅ sêḅtêḅ aõ sêḅmeḅ, naḅ oc tôm dom bu wasoc ḅac si daḅ su. ³⁸ Aõ gasip akêḅ undambê gameḅ, bu wakôm gêḅ tôm aõ daḅ neḅ atac whiḅ dom. Mba! Aõ gasip gameḅ, bu wakôm gêḅ tôm Damaḅ naḅ kêḅkiḅ aõ gameḅ, naḅ ndê atac whiḅ. ³⁹ Ma Damaḅ atac whiḅ bu aõ wayob ḅamalac hoḅ naḅ iḅ kêḅ têḅ aõ, bu ḅac si daḅ niḅga dom. Aõ waḅḅ ḅac hoḅ sa têḅ bêc ḅambu-ḅga. ⁴⁰ Damaḅ ndê atac whiḅ bocdec bu, lau hoḅ naḅ sêḅḅyalê iḅ ndê Atu, ma sêḅkêḅ whiḅ iḅ, naḅ oc sêḅap seḅ sêḅndöc tali-ḅga sa, ma aõ waḅḅ ḅac sa têḅ bêc ḅambu-ḅga.”

⁴¹ Têḅ ndoc naḅ lau bata Israel-ḅga sêḅḅgô Yisu sôm bu iḅ bolom naḅ sip akêḅ undambê meḅ, naḅ sêḅi awha sa pi iḅ. ⁴² ḅac sêḅsôm têḅ dandi, “ḅḅac dindéc iḅ Yisu, Josep ndê atunḅac. Yac tanḅyalê iḅ dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec iḅ sôm têḅ yac bu iḅ sip akêḅ undambê meḅ?” ⁴³ Dec Yisu sôm, “Ali awham sa têḅ daôm dom! ⁴⁴ Lau daḅ gitôm dom bu sêḅtêḅ aõ sêḅmeḅ ḅambwa. Damaḅ naḅ kêḅkiḅ aõ gameḅ, naḅ bu kac ḅac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêḅtêḅ aõ sêḅmeḅ. Ma aõ oc waḅḅ ḅac sêḅtisa têḅ bêc ḅambu-ḅga. ⁴⁵ Sêḅo propet akwa daḅ ndê yom yêc bocdec bu, ‘Anötö oc êḅndôhôn ḅamalac hoḅ.’ Boc-

dinaḅ dec aḅgô. Lau hoḅ naḅ sêḅkêḅ daḅga Damaḅ ndê yom ma iḅ kêḅdôhôn ḅac, naḅ oc sêḅtêḅ aõ sêḅmeḅ. ⁴⁶ Yom dau sôm bu Anötö oc êḅndôhôn lau, magoc ḅamalac daḅ gêḅic Damaḅ su dom. Anötö ndê Atu naḅ mbo whiḅ iḅ ma sip nom meḅ, iḅ tigeḅ gêḅic iḅ. ⁴⁷ Ma aõ wasôm yom ḅandô. Asa naḅ kêḅ whiḅ Atu, naḅ tap seḅ ndöc tali ḅapaḅ-ḅga sa su. ⁴⁸ Bolom kêḅ ḅamalac sêḅndöc tali-ḅga, naḅ aõ daḅ dindéc. ⁴⁹ Mac nem apami seḅ mana yêc gameḅ sawa, magoc tiḅambu ḅac hoḅ sêḅbac ndu. ⁵⁰ Tigeḅ bolom naḅ sip akêḅ undambê meḅ, iḅ bolom kaiḅ daḅ. ḅamalac daḅ bu neḅ, dec oc niḅga dom. ⁵¹ Ma bolom tali-ḅga naḅ sip akêḅ undambê meḅ, naḅ aõ daḅ dec. ḅamalac daḅ bu neḅ bolom dindéc, dec oc ndöc tali ḅapaḅ. Ma bolom dau dinaḅ aõ neḅ ḅamsôm, naḅ aõ oc wakêḅ bu lau hoḅ naḅ sêḅkêḅ whiḅ aõ, naḅ oc sêḅndöc tali ḅapaḅ.”

⁵² Têḅ dinaḅ lau bata Israel-ḅga sêḅseḅ dandi ḅandô, ma sêḅsôm têḅ dau, “Bocke ma ḅḅac dindéc sôm bu kêḅ iḅ ndê ḅamsôm têḅ yac danen?” ⁵³ Ma Yisu sôm têḅ ḅac, “Yomandô aõ wasôm têḅ mac. Mac bu aneḅ ḅamalac ndê Atu ndê ḅamsôm ti anôm iḅ ndê dac dom, dec oc tôm dom bu mac atap seḅ andöc tamli-ḅga sa. ⁵⁴ Asa naḅ bu neḅ aõ neḅ ḅamsôm, ma nôḅ aneḅ dac, naḅ tap seḅ ndöc tali

ɲapaɲ-ɲga sa su.* Ma aõ oc waun in sa tɛɲ bɛc ɲambu-ɲga. ⁵⁵ Bu aõ neɲ ɲamsôm ti gɛɲ aneɲ-ɲga ɲandô, ma aõ neɲ dac ti gɛɲ anôm-ɲga ɲandô. ⁵⁶ Asa naɲ bu neɲ aõ neɲ ɲamsôm, ma nôm aõ neɲ dac, naɲ gɛɲ dau oc piɲ alu dôɲ anem damiɲ dauɲ. In oc mbo aõ ɲalôm, ma aõ wambo in ndê ɲalôm. ⁵⁷ Tali ɲahu yêc Damaɲ naɲ kêkiɲ aõ gameɲ, ma aõ dauɲ gambo taɲli tu in-ɲga. Bocdinaɲ asa naɲ kôc aõ sa ti in ndê gɛɲ daneɲ-ɲga ɲandô, naɲ oc mbo tali tu aõ-ɲga. ⁵⁸ Mac damami seɲ mana, magoc tiɲambu sêmbac ndu. Bolom naɲ sip akêɲ u ndambê meɲ, naɲ aõ dauɲ dindéc. Ma asa naɲ bu neɲ bolom dindéc, naɲ oc mbo tali ɲapaɲ.” ⁵⁹ Yisu sôm yom hoɲ dinaɲ tɛɲ ndoc in kêdôhônɲ lau mbo lôm wê-ɲga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêɲomi ɲatô sêhu in siɲ

⁶⁰ Tɛɲ ndoc sêɲgô Yisu ndê yom dinaɲ, goc in ndê ɲsêɲomi daêsam sêsôm, “Aluê! Yom dinaɲ ɲawapac ɲandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma êɲyalê?” ⁶¹ Yisu kêyalê bu in ndê sêɲomi sêtucdiɲ tu in ndê yom-ɲga, dec sôm, “Yom dindéc kêɲ wapac mac, a?

⁶² Bocdinaɲ, tɛɲ ndoc mac alic ɲamalac ndê Atu mbu pi gameɲ naɲ in mbo tɛɲ ɲamata-ɲga ndi, naɲ mac oc akêɲ whiɲ, me oc kêɲ wapac mac êɲlêc? ⁶³ ɲamalac si gauc me licwalô oc tôm dom bu kêɲ ɲac sêndôc tali. ɲalau tigeɲ kêɲ ɲamalac sêndôc tali ɲapaɲ. Ma yom naɲ aõ gasôm tɛɲ mac, naɲ ɲalau tigeɲ oc whê mac nem gauc sa e aɲyalê, ma bocdinaɲ atap seɲ andôc tamli ɲapaɲ-ɲga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau ɲatô sêkêɲ whiɲ aõ dom.” (Yisu sôm yom dinaɲ bu in kêyalê gwananɲ lau ɲatô naɲ sêkêɲ whiɲ in dom, ma ɲgac naɲ oc hoc in asê.) ⁶⁵ Ma in gic têku yom ma sôm, “Tu dinaɲ-ɲga dec aõ gasôm bu lau daɲ sêtôm dom bu sêtêɲ aõ sêmeɲ ɲambwa. Damaɲ bu kêɲ ɲaclai tɛɲ ɲac, dec oc tôm.”

⁶⁶ Tɛɲ dinaɲ Yisu ndê sêɲomi daêsam sêhu in siɲ ma sêɲkuc in tiyham dom. ⁶⁷ Goc in ndac in ndê ɲ gacsêɲomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aõ siɲ awhiɲ, a?” ⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atêɲ asa andi? Am tamwasêm sôm yom naɲ tôm bu kêɲ yac andôc taɲli ɲapaɲ. ⁶⁹ Yac aɲyalê ma akêɲ whiɲ bu am Anötô ndê ɲgac dabuɲ am.” ⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma

* **6:54:** Lau ɲatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ɲamsôm ti dac hêganônɲ Mwasinɲ Dabuɲ. Tigeɲ ɲabatiriɲ 53 whê sa bu asa naɲ neɲ Yisu ndê ɲamsôm ma nôm in ndê dac dom, naɲ oc tôm dom bu tap seɲ ndôc tali-ɲga sa. Bocdinaɲ yom dau bu hêganônɲ Mwasinɲ Dabuɲ, dec lau naɲ seɲ dom, naɲ oc sêtôm dom bu sêtap Anötô ndê mwasinɲ sêndôc tali-ɲga sa bocdinaɲ. Gauc dinaɲ in so. Pômdau kêɲ in ndê Mwasinɲ Dabuɲ bu puc yac dôɲ, ma ti seɲ datap undambê sa-ɲga dom. ɲamalac naɲ gɛɲ Mwasinɲ Dabuɲ dom, magoc kêɲ whiɲ Yisu, naɲ oc ndôc tali. ɲalêɲ tigeɲ yêc bu datap seɲ dambo taɲli ɲapaɲ-ɲga sa, naɲ dakêɲ whiɲ Yisu.

sôm, “Aö dauñ kayaliñ mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê su bu mac nem ñgac dañ ti Sadañ ndê su.” ⁷¹ Inj sôm yom dinañ pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atuñgac. Bu Judas inj ñgacsêñomi 12 si dañ, nañ tinjambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêñ whiñ inj dom

¹ Tinjambu Yisu kêsêlêñ golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Galili-nga. Inj mbo ahê gameñ Judia-nga, bu inj kêyalê bu lau bata Israel-nga nañ sêmbo gameñ dinañ, nañ atac whiñ bu sêndic inj ndu. ² Têñ ndoc lau Israel si †Mwasinñ atu Lôm Bac-nga meñ kêpinñ, nañ ³ Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm bu ñayham bu am sip têtñ gameñ Judia-nga ndi. Bu am nem sêñomi ñatô sêmbo dindê, dec kôm gêtñ dalô bu ñac sêlic. ⁴ Ñamalac dañ bu kôm dau ti ñgac tiwaê, nañ sinñ dau dom. Am kôm gêtñ dalô daêsam, bocdinañ tôc daôm asê têtñ ñamalac hoñ.” ⁵ Yisu ndê asii sêsôm yom dinañ, ñahu bu sêkêñ whiñ inj dom.

⁶⁻⁸ Dec Yisu sôm têtñ inj ndê asii, “Aö oc wasip gameñ Judia-nga wandi dom, bu aneñ ndoc yêc dôñ yêc. Lau sac nom-nga sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê pi gêtñ giso hoñ nañ ñac sêkôm. Magoc lau nom-nga sêtec mac dom, ma bocdinañ mac api Jerusalem andi, tu Mwasinñ dinañ-nga. Mac atôm bu

akôm gêtñ têtñ têtñ bocke nañ mac atac whiñ, magoc aneñ têtñ hóc asê su dom.”

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, ma gacgeñ mbo Galili. ¹⁰ Tigenñ têtñ ndoc inj ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-nga, nañ inj kêkuc ñac gi. Magoc inj sinñ dau bu lau sêlic inj dom. ¹¹ Lau bata Israel-nga nañ sêmbo Jerusalem tu Mwasinñ dinañ-nga, nañ taso inj ma sêndac, “Ñgac dinañ mbo nde?” ¹² Ma lau daêsam nañ sêmbo malac dinañ, nañ sic yom sec têtñ dandi pi Yisu. Ñatô sêsôm, “Inj ñgac ñayham.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! Inj kêsau lau.” ¹³ Magoc ñamalac dañ sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtôc lau bata Israel-nga.

Yisu kêtôhônñ lau

¹⁴ Bêc ñatô ginça su ma Mwasinñ Lôm Bac-nga gi sa ñalhu. Ma têtñ dinañ, Yisu sôc lôm dabuñ ñabatêmndô gi, ma gic hu kêtôhônñ lau. ¹⁵ Inj ndê yom kôm lau bata Israel-nga sêhêdaê ma sêsôm, “Ñgac dindêc sôc lôm dom, ma bocke dec inj kêtôhônñ lau ña yom ti gauc atu-tu?” ¹⁶ Ma Yisu sôm, “Aö kadôhônñ aö dauñ neñ yom dom, magoc inj nañ kêkinñ aö gameñ, nañ ndê yom. ¹⁷ Lau nañ atac whiñ bu dañga wambu Anötö, nañ oc sêñyalê bu yom hoñ nañ aö kadôhônñ, nañ meñ akêñ Anötö ndê, ma aö neñ yom dom. ¹⁸ Asa nañ sôm dau ndê yom, nañ bu po dau ndê waê sa. Magoc aö bu wapo inj nañ kêkinñ aö gameñ, nañ

ndê waê sa. Aô kasau dom, aô gasôm yom ñandô. ¹⁹ Moses kêñ yomsu têt mac, magoc mac ne m dañ danğa wambu ñapep dom. Tu sake-nga mac asôm bu aô kagili yomsu, dec atac whin bu andic aô ndu?"

²⁰ Goc lau ñatô sêsôm, "Asa tac whin bu ndic am ndu? Ñalau sac dañ oc sip am nem ñalôm su!" ²¹ Ma Yisu sôm têt ñac, "Aô gakôm gêt dalô dañ têt bêc Sabat-nga, ma mac hoñ asô. ²² Mac anğoliñ yom pi aô ma asôm bu aô kagili y omsu Sabat-nga, magoc mac daôm akôm gwelen têt bêc Sabat-nga. Mac ankcuc ðpwac asê balêi si ñamlic ñatô sunğa, tôm Moses to ma gic dulu têt mac. (Pwac dau Anötö kêñ têt Moses dom, magoc kêmwatiñ têt abanji muñ su.) Mac asê balêi si ñamlic têt ñac si bêc ti-8-nga, ma bocdinañ balêi ñatô mac asê ñac têt bêc Sabat-nga. ²³ Mac alic ñayham bu akôm gêt dau têt Sabat tu bu anğili Moses ndê yomsu dom. Aô dec gakôm ñamalac dañ ndê ñamlic sambuc ñayham sa têt bêc Sabat-nga, ma bocdinañ tu sake-nga mac atac ñandê têt aô? ²⁴ Alic gêt awê-nga ñambwa tu amatôc yom-nga dom! Akôc gauc ñapep pi gêt ñalôm-nga whin."

Lau sêndac bata Yisu

²⁵ T êñ ndoc dinañ lau Jerusalem-nga ñatô sêsôm, "Ñgac dindéc inğac nañ lau bata sêñsalê lêñ tu bu sêndic inğ ndu-nga. ²⁶ Tigeñ alic! Inğ sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom dañ têt

inğ dom. Bocke? M boe ñac sêkêñ whin bu inğ Mesaya dau, me? ²⁷ Tigeñ yac anğyalê ngac dindéc ndê malachu. Ma têt ndoc Mesaya oc meñ, nañ lau dañ oc sêñyalê gameñ nañ inğ meñ akêñ, nañ dom." ²⁸ Yisu kédôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdö têt têt dinañ, ma inğ ta yom bocdec bu, "Mac lau dinañ gauc gêm bu mac anğyalê aô, ma bu mac anğyalê a ô neñ malachu, a? Aô gameñ ña aô dauñ neñ ñaclai dom. Aô Damañ kêkinğ aô gameñ, ma inğ Anötö ñandô, magoc mac anğyalê inğ dom. ²⁹ Aô dec kayalê inğ, bu muñ-nga aô gambo gawhinğ inğ, ma kwahic dec inğ kêkinğ aô gameñ."

³⁰ Têt dinañ ñac sêñsahê bu sêkôc inğ dôn, tigeñ inğ ndê ndoc yêc dôn yêc, dec lau dañ gitôm dom bu sêkêñ amba pi inğ. ³¹ Magoc lau daêsam yêc toñ atu dinañ sêkêñ whin inğ ma sêsôm, "Yac akêñ batanğ Mesaya, ma akêñ whin bu têt ndoc inğ meñ, nañ inğ oc kôm gêt dalô daêsam. Tigeñ asa gitôm bu kôm gêt dalô atutu nañ sêhóc gêlêc gêt dalô daêsam nañ ngac dindéc kôm, nañ su?"

Lau Palêsai ti dabuñsiga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôn

³² Lau Palêsai sêngô bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kainğ dinañ pi inğ. Goc ðdabuñsiga atutu ti lau Palêsai sêñkinğ lau sinğ-nga ñatô nañ sêyob lôm dabuñ, bu sêkôc inğ dôn. ³³ Têt dinañ Yisu sôm, "Aô wambo wawhinğ mac ñasawa saunğ, goc

walhö wambu watêḡ in naḡ kêḡ in aö gameḡ, naḡ wandi. ³⁴ Mac oc aḡsalê aö, magoc oc atap aö sa dom, ma mac atôm dom bu aḡkuc aö atêḡ gameḡ naḡ aö oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-ḡga sêsôm têḡ dandi, “ḡgac dindêc oc mbo nde, dec yac oc datôm dom bu datap in sa? Mboe in oc ndi mbo whiḡ yac neḡ lau Israel-ḡga ḡtatô, naḡ sêḡdöc lau Griḡ si gameḡ ma êḡndôhôn lau Griḡ yêc dindê? ³⁶ In sôm bu yac oc taḡsalê in, magoc oc datap in sa dom, ma bu yac datôm dom bu datêḡ gameḡ naḡ in oc mbo, naḡ dandi. Yom dau ḡhau bocke?”

Yisu sôm yom pi ḡalau Dabuḡ

³⁷ Têḡ Mwasin ḡlôm Bac-ḡga ḡabêc atu ḡambu-ḡga, naḡ Yisu tisa kalhac ma mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa naḡ bu yô am, naḡ têḡ aö mweḡ, ma nôḡ. ³⁸ Tôḡ Anötö ndê yom naḡ sêto yêc, naḡ sôm, asa naḡ kêḡ whiḡ aö, naḡ bu tali-ḡga oc êḡbulup pi in ndê ḡalôm.” ³⁹ Yisu ndê yom dinaḡ ḡêganôn ḡalau Dabuḡ, naḡ tiḡambu Anötö oc kêḡ têḡ lau naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu. (Têḡ têm dinaḡ, Anötö kêḡ ḡalau Dabuḡ têḡ lau su dom, ḡhau bu Yisu ndê têm tu tap in ndê ḡawasi sa-ḡga yêc dôn yêc.)

Lau sêseḡ dau pi Yisu

⁴⁰ Têḡ ndoc Yisu sôm yom dau, naḡ lau ḡtatô sêsôm, “Yomandô! ḡgac dindêc in propet atu ḡitôm Moses, naḡ Anötö ḡic bata bu êḡḡiḡ meḡ.”

⁴¹ Ma ḡtatô sêsôm, “Mba! In Mesaya dau!” Magoc lau ḡtatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meḡ akêḡ gameḡ Galili-ḡga dom. ⁴² Anötö ndê yom naḡ sêto yêc, naḡ sôm bu Mesaya oc meḡ sa yêc Kiḡ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” ⁴³ Bocdinaḡ lau sêseḡ dau pi Yisu. ⁴⁴ Lau ḡtatô tac whiḡ bu sêkôc in dôn, magoc ḡamalac daḡ ḡitôm dom bu kêḡ amba pi in.

Lau bata Israel-ḡga sêkêḡ whiḡ Yisu dom

⁴⁵ Tiḡambu lau siḡ ḡlôm dabuḡ-ḡga sêmbu sêtêḡ dabuḡsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ḡac sêḡdac lau siḡ-ḡga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôn dom?” ⁴⁶ Goc lau siḡ-ḡga sêô yom ma sêsôm, “ḡamalac naḡ sôm yom ḡitôm ḡgac dinaḡ, naḡ yac aḡgô daḡ su dom.” ⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe in kêsau mac awhiḡ, a? ⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba daḡ kêḡ whiḡ bu in Mesaya dau dom. Mba andô! ⁴⁹ Tigeḡ lau ḡambwa-ḡambwa, naḡ si gauc sa dom pi Anötö ndê yom naḡ sêto yêc, naḡ sêkêḡ whiḡ in. Anötö ndê atac ḡandê pi ḡac!”

⁵⁰ Lau bata dinaḡ si daḡ in Nikodemas, ḡgac naḡ muḡ-ḡga ḡi ḡêlic Yisu. Têḡ ndoc in ḡgô ḡac si yom dinaḡ, dec sôm têḡ ḡac bu, ⁵¹ “Yac neḡ yomsu ḡic yao bu dakic yom tu tamatôc ḡamalac daḡ-ḡga ḡambwa dom! ḡêḡ ḡamata-ḡga daḡgô in dau ndê yom,

ma dakip yom sa pi gên nanj inj kôm.”⁵² Magoc ñac sêsôm, “Mboe am bu ti inj ndê ñgacsêñom danj whinj ñac lau Galili-ñga dinanj, a? Am ndi ma kip ñahu sa yêc Anötö ndê yom, ma am oc tap sa bu propet danj oc meñ akêñ gameñ Galili-ñga dom.”

[Yisu tawalô awhê sac danj]*

⁵³ Dinañ su, ma lau honj sêlhö têtêtêñ ma sêmbu sêtêtêñ ñac si andu si.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem sinj ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têñ ñagalañsê bêbêc, inj mbu sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma lau daêsam sêwê sêtêtêñ inj sêmeñ, dec inj ndöc sic ma kêdôhônj ñac. ³ Ma lau nanj sêndôhônj yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê danj sêtêtêñ inj sêmeñ, nanj sêtap inj sa têtêñ ndoc inj kôm mêtê mockainj-ñga. Ma sêkêñ a whê dau kalhac lau honj anjô-ñga. ⁴ Ma sêsôm têtêñ Yisu, “Kêdôhônjwaga, sêtap awhê dindêc sa kôm mêtê mockainj-ñga. ⁵ Moses to yomsu bu datuc lauwê kainj dindêc ña hoc ndu. Bocdinañ sôm bu yac oc dakôm sake?” ⁶ Ñac bu sêtim inj ña gêndac dinanj, sêñsalê yom danj bu sêñgôlinj pi inj. Magoc Yisu pônj sic gi ndöc, ma gic hu to yom yêc nom ña amba-atu. ⁷ Goc ñac sêñsu inj e inj tisa ma sôm têtêñ ñac, “Mac nem asa bu ndê sac

mbasi, nanj ti ñgac ñamata-ñga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindêc.”⁸ Goc inj pônj sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹ Têtêñ dinanj lau nanj sêñgô Yisu ndê yom sic hu sêlhö tigenj-tigenj. Lau atu-tu sêlhö sêmuñ, goc lau ñatô sêñkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac inj anjô-ñga. ¹⁰ Dec Yisu tisa ma ndac inj, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êñgôlinj yom pi am ma êmatôc am?” ¹¹ Ma inj sôm, “O ñadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinañ aö wamatôc am dom whinj. Magoc am lhö ndi, ma hu nem mêtê sac sinj.”]

Yisu inj Ñawê Nom-ñga

¹² Tinjambu Yisu sôm yom têtêñ lau bocdec bu, “Aö ñawê nom-ñga. Asa nanj bu êñkuc aö, nanj oc sa señ ñasec-ñga tiyham dom. Inj oc êñsêlêñ mbo ñawê nanj tôc señ ndöc tali-ñga asê.”

¹³ Magoc lau Palêsai sêsôm têtêñ inj, “Am tamwasêñ hoc yom asê pi daôm. Tu dinanj-ñga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.” ¹⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wahoc dauñ neñ yom asê, dec aneñ yom dau inj yom ñandö. Ñahu bu aö kayalê gameñ nanj aö gameñ akêñ nanj, ma gameñ nde nanj wambu wandi. Tigenj mac anjyalê gameñ dinanj dom. ¹⁵ Mac anjahlê ti amatôc lau anjuc ñamalac si gauc. Magoc aö dec wamatôc ñamalac danj gitôm mac akôm,

* 7:52: Yom nanj yêc 7:53-8:11 nanj yêc bapia akwa ñatô dom.

nañ dom. ¹⁶ Aö bu wamatôc lau, dec aneñ yom hoñ in yom ñandô, ñahu bu aö tañwasêñ dom. Damañ nañ kêkin aö, nañ mbo whin aö. ¹⁷ Mac daôm nem yomsu sôm bu ñgac lu bu sêpuc si yom dôn bu yom ñandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸ Kwahic dec aö gahoc yom asê tu dauñ-ñga, ma Damañ nañ kêkin aö, nañ dec puc aneñ yom dôn. Bocdinañ tu sake-ñga mac akôc aneñ yom sa dom?" ¹⁹ Goc sêndac in, "Am Damam nde?" Ma Yisu sôm, "Mac añyalê aö dom, ma mac añyalê Damañ dom bocdinañ. Mac bu añyalê aö, dec oc tôm bu mac añyalê Damañ whin."

²⁰ Yisu sôm yom dinañ têt ndoc in kêdôhôn lau mbo kêpin apa nañ lau sêkên si da sip-ñga yêc lôm dabuñ ñamakê. Magoc lau dañ sêkôc in dôn dom, bu in ndê ndoc hôc asê su dom.

Yisu ndê ñahu yêc nom dom

²¹ Ma Yisu sôm tiyham têt lau Palêsai, "Aö oc wahu mac sin, ma mac oc añsalê aö. Magoc gameñ nañ aö bu wandi, nañ mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn." ²² Goc lau bata dinañ sêsôm têt dandi, "In dau sôm bu gameñ nañ in oc ndi, nañ yac datôm dom bu dandi. Bocke? In oc ndic dau ndu, a?" ²³ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Aneñ ñahu yêc lólôc. Mac lau nom dindec-ñga, magoc aö neñ ñahu yêc nom dindec dom. ²⁴ Aö gasôm têt mac su, bu mac oc ambac

ndu ti nem sac tôhôn. Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu mac bu akêt whin yom nañ aö gawhê sa pi dauñ, nañ dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac." ²⁵ Goc ñac sêndac, "Am asa?" Ma in sôm, "Oc tôm bu mac añyalê su, bu têt ñamata-ñga e meñ, aö gawhê dauñ sa têt mac. ²⁶ Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoñ nañ aö gangô yêc in nañ kêkin aö gameñ, nañ dec wasôm asê têt lau nom-ñga. Ma in ndê yom in yom ñandô eñ."

²⁷ Ñac sêñyalê dom bu in sôm yom dau pi in Damba. ²⁸ Goc in sôm, "Têt ndoc mac asuñ Ñamalac ndê Atu sa yêc nom, nañ mac oc añyalê bu aö dauñ dec Mesaya dau, ma aö gakôm gêt dañ kakuc aö tañwasêñ neñ gauc dom. Mba. Yom hoñ nañ aö gasôm, nañ Damañ dau kêt têt aö. ²⁹ In dau kêkin aö gameñ, ma in oc tec aö bu wambo tañwasêñ dom. In mbo whin aö ñapañ. Ñahu bu aö gakôm gêt hoñ tôm in atac whin." ³⁰ Yisu sôm yom dinañ, ma lau daêsam nañ sêñgô, nañ sêkên whin in.

Yom ñandô oc êñgapwêc yac su

³¹ Ma Yisu sôm têt lau Israel-ñga nañ sêkên whin in, "Mac bu asap aneñ yom dôn ma dañam wambu, dec mac ati aneñ sêñomi ñandô. ³² Ma mac oc añyalê yom ñandô, ma yom ñandô dau oc êñgapwêc mac su bu ambo atôm lau akin ñambwa tiyham dom."

33 Goc ñac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akiñ lau dañ dom. Bocdinañ am sôm bu êngapwêc yac su yêc sakiñ bocke?” 34 Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aô wasôm yom ñandô. Asa nañ sap mêtê sac dôñ, nañ ñgac me awhê akiñ mêtê sac-ñga. 35 Ma ñgac akiñ ñambwa oc wêkaiñ ñadau ndê gêñ dañ, me mbo iñ ndê andu ñapañ dom. Mba! ñadau ndê atu solop oc wêkaiñ gêñ ma mbo ñapañ. 36 Magoc Anötö ndê Atu bu êngapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akiñ ñambwa tiyham dom andô.

37 “Aô kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tigeñ mac akôm bu andic aô ndu, ñahu bu mac akôc aneñ yom sa sip nem ñalôm su dom. 38 Aô gasôm yom asê pi gêñ nañ Damañ tôc asê têtñ aô, magoc mac akôm mêtê ankcuc yom nañ mac daôm damam sôm têtñ mac.” 39 Ma ñac sêsôm tiyham, “Yac damañ iñ Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêtñ gitêtñ gitôm iñ dau ndê. 40 Tigeñ aô gasôm yom ñandô gitôm aô ganğô yêc Anötö, ma mac akôm bu andic aô ndu. Abraham oc kôm gêñ kaiñ dinañ dom. 41 Mac ankcuc Abraham ndê lêtñ dom, dec tôc asê bu mac nem damam iñ ñgac dañ dau-ñga dañ.” Magoc ñac sêsôm, “Yac lau ñasawa-ñga dom. Yac mba damañ tigeñ iñ Anötö dau.”

42 Têtñ dinañ Yisu sôm, “Anötö bu ti mac nem

damam, dec mac oc atac whiñ aô. Ñahu bu aô gameñ akêtñ Anötö, dec gambo lec. Aô gameñ tu dauñ-ñga dom, magoc Anötö dau kêtñ aô gameñ. 43 Mac atôm dom bu anğô aneñ yom, ma bocdinañ mac anyalê aneñ yom ñahu dom. 44 Mac nem damam iñ Sadañ, ma mac akôm tôm iñ atac whiñ. Têtñ têtñ ñamata-ñga e meñ, iñ sa lêtñ ndic ñamalac ndu-ñga. Iñ sap yom ñandô dôñ dom, bu yom ñandô dañ yêc iñ ndê ñalôm dom. Iñ tasan-nda, ma yom tasan ñadamba iñ. Iñ sôm yom kêtñ iñ dau ndê awha solop, ma yom hon nañ iñ sôm, nañ yom tasan. 45 Tigeñ aô dec gasôm yom ñandô eñ, ma tu dinañ-ñga mac akêtñ whiñ aneñ yom dom. 46 Mac nem asa gitôm bu tôc aneñ giso dañ asê? Aô gasôm yom ñandô, ma tu sake-ñga mac akêtñ whiñ aô dom? 47 Anötö ndê atui ñandô sênğô iñ ndê yom ma dañga wambu. Magoc mac anğô iñ ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati iñ ndê atui ñandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

48 Têtñ dinañ lau bata Israel-ñga sêsôm, “Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-ñga nañ si gauc sa pi Anötö dom, ma bu ñalau sac dañ mbo am nem ñalôm.” 49 Magoc Yisu sôm, “Mba! Ñalau sac mbo aô neñ ñalôm dom. Mac atoc aneñ waêtñ sa dom, magoc aô bu wapo Damañ ndê waê sa. 50 Aô kasalê dauñ neñ

waêḡ dom, magoc Anötö oc po aneḡ waêḡ sa. Ma iḡ oc êmatôc gêḡ hoḡ. ⁵¹ Aö wasôm yom ḡandô têḡ mac, bu asa naḡ ḡgô aneḡ yom ma danḡa wambu, naḡ oc niḡga dom, magoc iḡ oc mbo tali ḡapaḡ.”

⁵² Goc lau bata Israel-ḡa sêsôm têḡ iḡ, “Kwahic dec yac aḡyalê pi ḡandô bu ḡalau sac danḡ mbo am nem ḡalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigeḡ am sôm bu asa naḡ ḡgô am nem yom ma danḡa wambu, naḡ oc niḡga dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hôc gêlêc damaḡ Abraham su, a? Yac aḡyalê bu iḡ mbac ndu su, ma lau propet bocdinaḡ.” ⁵⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauḡ bu wapo dauḡ neḡ waêḡ sa, dec waêḡ dau ti gêḡ ḡambwa-ḡga. Magoc aö Damaḡ, naḡ mac asam bu mac nem Anötö, naḡ po aneḡ waêḡ sa. ⁵⁵ Magoc mac aḡyalê iḡ dom. Aö dec kayalê iḡ, ma danḡaḡ wambu iḡ ndê yom. Aö bu wasôm bu kayalê iḡ dom, dec aö ḡgac tasanḡ gitôm mac lau tasanḡ. ⁵⁶ Mac nem damaḡ Abraham atac ḡayham sa kêlêc, bu iḡ kêḡ bata bu lic aneḡ bêc wahôc asê-ḡga. Ma iḡ gêlic su ma tisambuc.”

⁵⁷ Goc lau bata Israel-ḡa sêsôm têḡ iḡ, “Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?” ⁵⁸ Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc naḡ Abraham dinda kôc iḡ su dom, naḡ aö gambo.” ⁵⁹ Têḡ têm ḡac sêḡgô yom d inañ, goc sêkôc

hoc sa bu sêḡuc iḡ, magoc Yisu siḡ dau, ma kêdahinḡ dau su yêc lôm dabunḡ ḡagamenḡ.

9

Yisu kôm ḡgac tapec danḡ tandô po asê

¹ Yisu kêsêlêḡ gi, ma gêlic ḡgac tapec danḡ. ḡgac dau iḡ tandô pec têḡ ndoc iḡ dinda kôc iḡ ma meḡ. ² Ma Yisu ndê ḡgacsêḡnômi sêndac iḡ bocdec bu, “Kêdôhônḡ-waga, ḡgac dinaḡ tapec tu iḡ dau ndê sac-ḡga, me tu dinda lu damba si sac-ḡga?” ³ Goc Yisu sôm, “Iḡ tapec tu iḡ dau ndê sac-ḡga, me tu dinda lu damba si sac-ḡga dom. Magoc dinda kôc iḡ ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gwelenḡ ti ḡaclai nem iḡ sa-ḡga. ⁴⁻⁵ Aö gambo nom gatôm lau nom-ḡga si ḡawê, ma kwahic dec ti têm ḡawê-ḡga. Ma bocdinaḡ kwahic dec yac oc dakôm Anötö naḡ kêkinḡ aö gameḡ, naḡ ndê gwelenḡ. Têm ḡasac-ḡga oc meḡ hôc asê, ma têḡ dinaḡ lau danḡ oc sêtôm dom bu sêkôm gwelenḡ.”

⁶ Iḡ sôm yom dinaḡ su, goc hê gasôp sip nom, kêyalinḡ whinḡ nom, ma sê pi ḡgac tapec tandô. ⁷ Ma iḡ sôm têḡ iḡ, “Am ndi êmgwasinḡ aḡôm sip bu gaponḡ Siloam.” (ḡaê Siloam dau danem kwi bu ‘Kêkinḡ.’) Goc iḡ kôlhô gi kêgwasinḡ aḡgô, ma iḡ tandô ḡayham sa. Ma iḡ mbu têḡ ndê andu gi. ⁸ Ma iḡ ndê lau meḡpaḡ iḡ-ḡga, ti lau naḡ sêḡyalê bu muḡ-ḡga iḡ ḡgac teḡ gêḡ-ḡga, n aḡ sêsô ma

sêndac dandi, “Inj ngac nan mun-nga ndöc ma ten gên, a?” ⁹ Ma lau natô sêsôm, “Inj ngac dau dinan.” Magoc natô sêsôm, “Mba! Inj ngac dan dau-nga, nan angô gi tap ngac ten gên-nga dinan ndê angô sa.” Magoc ngac dau sôm, “Aö ngac daun dec.” ¹⁰ Goc sêndac inj, “Ma bocke dec am nem tanôm nayham sa?” ¹¹ Ma inj sôm, “Ngac nan sêsam inj bu Yisu, nan këyalinj sacbalê, ma kên pi aö tanôn, goc këkin aö bu wangwasinj anôn andô sip bu Siloam. Bocdinan aö ga kagwasinj daun, dec tanôn nayham sa.” ¹² Ma sêndac, “Ngac dinan mbo nde?” Goc inj sôm, “Aö kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ngac nan tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu këyalinj sacbalê ma kôm ngac tapec dinan tandô po asê têt bêt Sabat-nga dan. Ma tinambul au sêwê ngac dau sêtên lau Palêsai si. ¹⁵ Têt ndoc lau Palêsai sêlic inj, nan sêndac inj bu, “Am tanôm po asê nalên bocke?” Ma inj ô yom ma sôm, “Ngac dinan kên sacbalê pi aö tanôn, ma aö kagwasinj dec tanôn po asê.” ¹⁶ Goc Palêsai natô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, “Ngac dinan këgili yomsu Sabat-nga, dec tanjalê bu inj men akên Anötö dom.” Magoc Palêsai natô sêsôm, “Ngac sac oc tôm dom bu kôm gên dalô kain dinan.” ¹⁷ Boc-dinan nac si yom so dau, ma sêndac ngac dau tiyham, “Am ngac daôm, am ngac nan inj kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinan

am sôm sake pi inj?” Ma inj sôm, “Inj propet dan.”

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinan sêkên whinj dom bu mun-nga inj tapec ma kwahic dec tandô nayham sa. Bocdinan sêkên yom têt inj dinda lu damba bu sêmen. ¹⁹ Ma sêndac injlu, “Ngac dindac inj amlu atômngac nan amlu asôm bu dinda kôc inj ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec inj tandô nayham sa?” ²⁰ Ma injlu sêsôm, “Aêc! Alu anyalê bu inj alu mba balê, ma bu alu akôc inj ti tapec. ²¹ Magoc inj tandô po asê nalên bocke ma asa kôm inj tandô nayham sa, nan alu anyalê dom. Mac andac inj dau. Inj ti ngac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.” ²² Injlu sênjalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu nac oc sêtinj lau nan sêkên whinj bu Yisu inj Mesaya, nan su yêt gôlôwac Israel-nga, ma bocdinan injlu sêtöc nac. ²³ Tu dinan-nga sêsôm yom bocdec, “Inj ti ngac atu su. Mac andac inj dau!”

²⁴ Goc nac sêmbwêc ngac dau tiyham, ma sêsôm, “Toc Anötö sa ma sôm yom nandô. Yac anyalê bu ngac dinan inj ngac sac.” ²⁵ Ma inj ô yom bocdec bu, “Inj bu ngac sac me inj ngac gitên, aö kayalê dom. Gên tigen aö kayalê. Mun-nga aö ngac tapec, ma kwahic dec aö tanôn po asê.” ²⁶ Goc sêndac inj, “Inj kôm gên sake têt am? Inj kôm am tanôm nayham sa nalên bocke? Sôm asê têt yac.” ²⁷ Ma inj sôm,

“Aö gasôm têtj mac su, magoc mac akôc anetj yom sa dom. Tu sake-nga mac bu anğô tiyham? Mboe mac atac whiñ bu ati in ndê sêñomi awhiñ, a?”²⁸ Têtj dinan sêpu in ma sêsôm, “Mba! Am daôm ti ngac dinan ndê ngacsêñom! Moses ndê sêñomi yac.²⁹ Yac anyalê bu Anötö kêtj in ndê yom têtj Moses, magoc ngac dinan ti in ndê nhau, yac anyalê dom.”³⁰ Goc ngac dau sôm, “Gêñ kain dan solop! Mac asôm bu mac anyalê in ndê nhau dom. Tigen alic su nan! In kôm aö tanôñ po asê.³¹ Yac tanyalê bu Anötö oc kêtj danğa têtj lau sac dom. Mba! In kêtj danğa lau gitêtj nan sêñkuc in ndê yom.³² Yac danğô dan muñ su dom, bu ñamalac dan kôm ngac nan dinda kôc in ti tapeç, nan tandô po asê. Mba sambuc!³³ Ngac dinan bu meñ akêtj Anötö dom, dec oc tôm dom bu in kôm gêtj dan.”

³⁴ Nac sêñgô in ndê yom dinan, dec gêli ñac si ñalôm sa ñandô. Ma sêsôm, “Am bu êmdôhôn yac, a? Sac gêm am ahuc têtj ndoc dinam kôc am!” Goc sêtin in sa awê gi.

Lau nan sêkêtj whiñ Yisu dom, nan sêtôm lau tapeç

³⁵ Têtj ndoc Yisu ngô ñawaê bu lau Palêsai sêtin ngac dau su, nan in kêsâlê in e tap in sa, ma ndac in, “Am kêtj whiñ ñamalac ndê Atu, me mba?”³⁶ Ma in ô yom ma sôm, “O ñadau! ñamalac ndê Atu in asa? Sôm têtj aö, goc aö wakêtj whiñ in.”³⁷ Goc Yisu sôm, “Am gêlic in su. Aö

ngac dauñ dec, nan gasôm yom têtj am.”³⁸ Ma in sôm, “Pômdau, aö gakêtj whiñ am.” Goc in pôn haduc têtj Yisu.³⁹ Ma Yisu sôm, “Aö gasip nom gameñ ma lau oc sêtap matôc sa tu aö-nga. Lau tapeç oc sêti lau tandô ñayham, ma lau nan gauc gêm bu ñac lau tandô ñayham, nan oc sêtôm lau tapeç.”⁴⁰ Lau Palêsai ñatô sêmbo sêwhiñ, ma sêñgô Yisu ndê yom dinan ma sêndac, “Bocke? Am sôm bu yac tanpeç awhiñ, a?”⁴¹ Ma in sôm, “Mac bu lau tampeç, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm ñayham, magoc mac akêtj whiñ aö dom. Tu dinan-nga dec mac nem giso gacgeñ yêc mac-nga.”

10

Yom gôlin pi ngac yob domba-nga

¹ Ma Yisu sôm, “Yom ñandô aö wasôm têtj mac, bu ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam dom, magoc kêtjil tun bambalin bu sôc ndi, nan ngac kan-nda.² Magoc ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam solop, nan ngac yob domba-nga ñandô.³ Ngac nan yob gatam oc lêc gatam su têtj in, ma domba sêñyalê in awha. In oc ta domba tigen-tigen si ñaê, ma wê ñac sêsa sêndi.⁴ Têtj ndoc in kôc in ndê domba hon sêsa si, nan in kêsêlêñ muñ ma ñac sêñkuc in, bu ñac sêñyalê in awha.⁵ Tigen ñac oc sêñkuc ngac apa dan dom. Mba! Nac oc sêlhô

bambaliñ yêc iñ, bu sênyalê iñ awha dom!”⁶ Yisu sôm yom gôliñ dinan, magoc ñac sênyalê iñ ndê yom ñahu dom.

Yisu iñ gatam domba-ñga

⁷ Bocdinan Yisu sôm tiyham, “Yom ñandô aô wasôm têt mac! Aô gatôm gatam tu domba sêsôc si tunlôm sêndi-ñga. ⁸ Kêdôhônwaga tasan hon ñan sêhóc asê sêmuñ aô, ñan lau kan. Magoc domba sêkêñ danğa ñac dom. ⁹ Aô gatam, ma domba ñan sêsôc yêc aô, ñan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa. Ñac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêt sêneñ-ñga ñayham sa. ¹⁰ Ngac kan meñ bu nem kan ti ndic ndu ma señ popoc. Iñ ndê gwelen dau dinan. Tigen aô gameñ bu wamasan lêt bu lau sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndöc tali-ñga sa, ma mwasiñ dau oc êñsalê ñac ahuc.”

Yisu iñ Ndadu yob domba-ñga ñayham

¹¹ “Aô ñgac wayob domba-ñga ñayham. Ngac yob domba-ñga ñayham oc kêt dau sambuc e nditôm iñ mbac ndu bu nem iñ ndê domba sa. ¹² Magoc ñgac ñan yob domba tu tap ñaôli sa-ñga, ñan gitôm ñgac ñan yob dau ndê domba, ñan dom. Iñ bu lic giam sac dan meñ, dec iñ oc hu domba siñ ma lhö ndi. Goc giam sac oc señ domba ma sêlhö bambaliñ. ¹³ Ngac dinan oc lhö ndi, bu iñ gêm gwelen tu awa-ñga ñambwa, ma hêgo dau tu domba-ñga dom.

¹⁴⁻¹⁵ “Aô ñgac wayob domba-ñga ñayham. Gitôm Daman kêtalê aô, ma aô kayalê Daman, bocdinan aô kayalê aneñ domba, ma aneñ domba sênyalê aô. Ma wakêt dau sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ñac sa. ¹⁶ Ma aneñ domba ñatô sêmbo, ñan sêmbo sêwhiñ domba ton dindéc dom. Aô wandic ñac sa sêmeñ sêmbo sêwhiñ domba dindéc, ma ñac oc sêti ton tigen. Ñac si ñadau tigen aô dec wayob ñac, ma ñac hon oc sêkêñ danğa aô awhan.

¹⁷ “Daman tac whiñ aô, bu aô wakêt dau gacgeñ wambac ndu, ma tinambu aô watisa tiyham. ¹⁸ Ñamalac dan oc kôc tanli ñahu su yêc aô dom. Aô dau oc wahu tanli ñahu siñ tôm aô dau atac whiñ. Anötö kêt ñaclai têt aô bu aô dau wahu siñ, ma bu aô dau wakôc sa tiyham. Daman gic atu yom dau dinan.”

¹⁹ Lau bata Israel-ñga sêngô yom dinan ma sêwhê dau kôc ti sêseñ dandi tiyham. ²⁰ Lau daêsam sêsôm, “Ñalau sac dan mbo iñ ndê ñalôm ma kôm iñ ndê gauc timboloc. Angô iñ ndê yom dom!” ²¹ Magoc lau ñatô sêsôm, “Ñgac ti ñalau sac oc sôm yom kaiñ dinan dom. Ma ñalau sac oc kôm ñgac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-ñga sêtin Yisu su

²² Têt ndoc uhô-ñga, lau Israel-ñga si †Mwasiñ Sic Gawi Lôm-ñga hóc asê

Jerusalem. ²³ Yisu kêsêlêḅ mbo lôm dabuḅ ḅabatêḅndô, mbo gameḅ naḅ sêsam bu Solomon ndê Batêḅ. ²⁴ Ma lau bata Israel-ḅga sêkac sa sêḅgihi iḅ ahuc, ma sêsôm, “ḅasawa baliḅ lec yac atac lu-lu tu am-ḅga. Bocdinaḅ dec sôm yom yêc awê têḅ yac. Am Mesaya dau, me mba?” ²⁵ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm têḅ mac su, magoc mac akêḅ whiḅ aô dom. Ma aô gakôm gêḅ dalô gam Damaḅ aḅgô. Gêḅ dau puḅ yom ḅandô pi aô dôḅ, ma whê aneḅ ḅahu sa tiawê. ²⁶ Magoc mac akêḅ whiḅ aô dom, ḅahu bu mac ati aô neḅ domba dom. ²⁷ Aneḅ domba sêkêḅ danḅa aô awḅaḅ. Aô kayalê ḅac, ma ḅac sêḅkuc aô. ²⁸ Aô oc wakêḅ ḅac sêḅdôc tali ḅapaḅ ma oc tôm dom bu ḅac sêḅiḅga têḅ têḅ ḅambu-ḅga dom. Ma lau danḅ sêḅôm dom bu sêḅgaho ḅac su yêc aô amaḅ. ²⁹ Damaḅ kêḅ aneḅ domba têḅ aô, ma gêḅ danḅ hôc gêḅêc iḅ su dom. Bocdinaḅ lau danḅ sêḅôm dom bu sêḅgaho ḅac su yêc Damaḅ amba. ³⁰ Alu Damaḅ ati gêḅ tigeḅ.”

³¹ Têḅ dinaḅ lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêḅuc iḅ. ³² Magoc iḅ sôm têḅ ḅac, “Mac bu atac aô ḅa hoc tu gêḅ dalô bocke-ḅga? Bu aô gatôc gêḅ ḅayham daêsam têḅ mac, tôm naḅ Damaḅ kêḅ têḅ aô.” ³³ Ma ḅac sêô yom ma sêsôm, “Yac bu atac am tu gêḅ danḅ naḅ am kôm-ḅga dom. Mba! Am

ḅamalac danḅ, magoc toc daôm sa bu nditôm Anôtô dau. Am nem yom dinaḅ sac sambuc, ma tu dinaḅ-ḅga yac bu atac am ḅa hoc.”

³⁴ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac aḅyalê yom naḅ Anôtô dau sôm pi lau bata Israel-ḅga ḅatô, naḅ sêto yêc mac nem Buku Yomsu-ḅga* bocdec bu, ‘Aô gasam mac bu anôtôi.’ ³⁵ Aḅgô su naḅ! Anôtô kêḅ iḅ ndê yom têḅ lau nom-ḅga dinaḅ, ma sam ḅac bu anôtôi. Ma gitôm dom bu dasenḅ Anôtô ndê yom danḅ su. ³⁶ Ma aô bocke? Damaḅ dau kêyalinḅ aô sa ma kêkinḅ aô gasip nom gameḅ. Bocdinaḅ tu sake-ḅga mac asôm bu aneḅ yom sac sambuc, têḅ ndoc aô gasôm bu aô Anôtô ndê Atu? ³⁷ Aô bu wakôm Damaḅ ndê gwelenḅ naḅ kêḅ sip aô amaḅ, naḅ dom, naḅ akêḅ whiḅ aô dom. ³⁸ Tigeḅ aô gakôm Damaḅ ndê gwelenḅ, ma bocdinaḅ dec mac bu akêḅ whiḅ aneḅ yom dom, tigeḅ akêḅ whiḅ tu gêḅ naḅ aô gakôm-ḅga. Ma bocdinaḅ mac oc aḅyalê pi ḅandô bu Damaḅ mbo aô ḅalôm, ma aô gambo iḅ ḅalôm.”

³⁹ Têḅ dinaḅ sêḅsahê tiyham bu sêkôc iḅ dôḅ, magoc ḅac gitôm dom, ma iḅ kôlhô gi. ⁴⁰ Ma iḅ pi Bu Jordan ḅadaḅga gi, ma mbo gameḅ naḅ muḅ-ḅga Jon kêku lau mbo. ⁴¹ Lau daêsam sêsa sêḅêḅ iḅ si, ma sêsôm têḅ dau, “Jon kôm gêḅ

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-ḅga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anôtô dau kêḅ ḅaclai têḅ kinḅ ti gôliḅwaga bu sêḅnem gôliḅ sêḅbo nom, ma bocdinaḅ iḅ sam ḅac bu anôtôi. Ma têḅ ḅatô iḅ sam ḅac bu Anôtô atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

dalô dan dom. Magoc yom hon nan in sôm pi ngac dindec, nan yom nandô.”⁴² Ma lau daêsam sêkêh whin Yisu yêc gameh dinan.

11

Lasarus mbac ndu

¹⁻² Ngac dan naê Lasarus mbo malac Betani. Ma in ndê lhuwê lu sêmbo, dan ndê naê Mata, ma dan naê Maria, awhê nan tinambu tac bu namalu nayham pi Pômdau gahi, ma puh na in kêclauh. Têh bêc dan Lasarus gêm bac.³ Goc Maria lu Mata sêkêh yom têh Yisu bocdec bu, “Pômdau, ngac nan am atac whin dec gêm bac.”⁴ Yisu ngô yom dau ma sôm, “In gêm bac tu bu mbac ndu nambwa-nga dom. In gêm bac bu tôc Anötö ndê naclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whin.”

⁵ Yisu tac whin Maria lu Mata ma Lasarus.⁶ Tigenh têh ndoc in ngô nawaê bu Lasarus gêm bac, nan in têh in gi ngagahô dom. In gacgeh mbo gameh dinan gitôm bêc lu.⁷ Goc in sôm têh in ndê ngacsêhomi, “Dalhö dambu datêh gameh Judia-nga dandi.”⁸ Magoc nac sêsôm, “Kêdôhônwaga, mba! Nasawa apê lec lau bata Israel-nga nan sêmbo dindê, nan tac whin bu sêruc am na hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?”⁹ Ma Yisu ô yom na yom gôlinh dan, ma sôm, “Têh bêc hon ac pô gameh gitôm acgatu nasawa 12, ma tinambu nasac sa. Namalac dan

bu ênsêlêh têh ndoc ac-nga, dec in oc tin gahi dom, bu in gêlic nawê nom dindec-nga.¹⁰ Magoc in bu ênsêlêh têh ôbwêc, dec in oc tin gahi, bu in ndê nawê mba.”¹¹ Goc Yisu gic têku yom ma sôm, “Yac neh silip Lasarus yêc bêc. Aô watêh in wandi bu wauh in sa.”¹² Ma ngacsêhomi sêsôm, “Pômdau, in bu yêc bêc yêc, dec in dau oc nayham sa.”¹³ Nac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêc, magoc in ndê yom dau nahu bu Lasarus mbac ndu su.¹⁴ Goc Yisu sôm yom yêc awê têh nac bu, “Lasarus mbac ndu.¹⁵ Tu mac-nga dec aô atac nayham bu aô gambo g awhin in dom, bu kwahic dec mac oc akêh whin tu gêh nan aô bu wakôm-nga. Boc-dinanh yac datêh in dandi.”¹⁶ Ma Tomas, ngacsêhomi nan sêsam bu Lôcmpôn, nan sôm têh ngacsêhomi natô, “Ayôc! Dawhin in dandi, ma dambac ndu dawhin in.”

Yisu in yac neh datisa ti dambo tanli nahu

¹⁷ Yisu hôc asê gameh Judia-nga ma tap sa bu sêkêh Lasarus ndê namlanh yêc hocsuh dan gitôm bêc hale su.¹⁸ Malac Betani yêc suh sa têh Jerusalem, seh nasawa gitôm kilometa tö.¹⁹ Ma lau Israel-nga daêsam sêsa akêh Jerusalem sêmenh, ma sêndöc sêwhin Mata lu Maria, bu sênem malô inlu tu luhngac hu inlu sin-nga.²⁰ Mata ngô bu Yisu kêsêlêh menh, goc sa gi bu lic in, magoc Maria

ndöc andu. ²¹ Têñ ndoc Mata hôc asê Yisu, nan in sôm têt in, “O Pômdau, am bu mbo, dec aö lhunḡac oc mbac ndu dom. ²² Magoc kwahic dec am mwen hôc asê su, ma aö kayalê bu gêt bocke nan am bu ndac têt Anötö, nan in oc kôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Am lhômḡac oc tisa ma mbo tali tiyham.” ²⁴ Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aö kayalê bu in oc tisa têt bêc ḡambu-ḡa nan lau batê hoḡ oc sêtisa.” ²⁵ Goc Yisu sôm, “ḡamalac si sêtisa ma sêmbo tali ḡahu, nan aö dauḡ. Asa nan kêt whin aö ma mbac ndu su, nan oc mbo tali tiyham. ²⁶ Ma asa nan mbo tali ma kêt whin aö, nan oc niḡa têt têt ḡambu-ḡa dom, in oc gacḡen mbo tali. Am kêt whin yom dindec, me mba?” ²⁷ Ma Mata sôm, “Aêc Pômdau! Aö gakêt whin bu am Mesaya, ma Anötö ndê Atu nan in gic bata bu êḡkin sip nom meḡ.”

²⁸ Mata sôm yom dinan su, goc mbu gi ma ta Maria têt in meḡ. Ma in sôm têt in, “Kêdôhônḡwaga meḡ su, ma in ndac am.” ²⁹ Maria ḡô su, goc tisa ḡagahô bu sa têt Yisu ndi. ³⁰ Têt ndoc dinan Yisu hôc asê Betani su dom, in gacḡen mbo gameḡ nan Mata hôc pi in. ³¹ Lau Israel-ḡa nan sêmbo andu sêwhin Maria tu bu sênem malô in, nan sêlic in tisa ḡagahô ma kölhô gi. ḡac gauc gêm bu in oc têt sêhôn di bu taḡ lhunḡac mbo dindê, ma bocdinan sêsa si ma sêḡkuc in.

³² Têt ndoc Maria hôc asê gameḡ nan Yisu mbo ma gêlic in, nan in hu dau sip nom yêc in gahi-ḡa, ma sôm, “O Pômdau, am bu mbo, dec aö lhunḡac oc mbac ndu dom.” ³³ Yisu gêlic Maria taḡ, ma gêlic lau Israel-ḡa nan sêwhin in, nan sêtaḡ bocdinan, dec kêsahê ḡawapac atu yêc ndê ḡalôm. ³⁴ Ma in ndac, “Mac anḡuhun in yêc nde?” Ma sêsôm, “Mwen Pômdau, ma lic.” ³⁵ Têt dinan Yisu tasulu sa. ³⁶ Ma lau Israel-ḡa dinan sêsôm, “Alic, in atac whin Lasarus ndu andô.” ³⁷ Magoc ḡatô sêsôm, “In kôm ḡac tapec tandô po asê. Bocke dec in kôm Lasarus ḡayham sa dom, ma in mbac ndu?”

Yisu uḡ Lasarus sa

³⁸ Têt dinan Yisu ndê ḡalôm ḡawapac atu tiyham, ma in kêsêlêḡ têt sêhôn gi. ḡac sêkêt ḡac batê dau ndê ḡamlan yêc hocsun dan, ma sêm̄pi hoc dan gi ndöc sê awha ahuc. ³⁹ Têt ndoc Yisu hôc asê, nan in sôm têt lau nan sêwhin in bu, “Mac ampi hoc dau sa.” Magoc ḡac batê ndê lhuwê Mata sôm, “Pômdau! In yêc gitôm bêc hale su. Oc ḡamaniḡ sa su.” ⁴⁰ Dec Yisu sôm, “Aö gasôm têt am su, bu kêt whin, dec am oc lic Anötö ndê ḡaclai ti ḡawasi.” ⁴¹ In sôm yom dinan su, goc lau sêm̄pi hoc dau sa. Ma Yisu tatac undambê ma sôm, “Daman, aö wanem danḡe am, bu am ḡô aneḡ yom. ⁴² Aö kayalê bu am kêt danam

aö napan, magoc kwahic dec aö bu wanem danje am, bu lau nan sêlhac dec oc sêngô aneñ yom, ma sêkêñ whiñ bu am kêkiñ aö gameñ.”⁴³ Goc in mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa mwenj!”⁴⁴ Dec Lasarus sa menj, ma po nan sêmpanj in gahi ti amba, ma po danj nan sêhi pi in ñagôlôn, nan gacgen sêyêc in. Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Akôc po su yêc in, ma akêñ in lhô ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵ Tu gêtñ atu dinan-ña dec lau Israel-ña daêsam nan sêmbo sêwhiñ Maria ma sêlic gêtñ nan Yisu kôm, nan sêkêñ whiñ in. ⁴⁶ Magoc ñatô sêtêtñ lau Palêsai si, ma sic miñ pi gêtñ nan Yisu kôm. ⁴⁷ Goc dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-ña sêpitigenj, ma sêndac ñac, “Yac oc dakôm gêtñ sake? Ngac dinan kôm gêtñ dalô daêsam. ⁴⁸ Yac bu dalhac in ahuc dom, dec lau honj oc sêkêñ whiñ bu in Mesaya dau. Ma lau Rom-ña oc sêmenj ma sêsenj yac neñ gameñ danem akiñ Anötö-ña ti yac lau Israel-honj su.”

⁴⁹ Têtñ yala dinan Kayapas in †dabuñsiga ñamata-ña. Ma in sôm têtñ lau Sanedrin-ña, “Mac nem gauc sa dom! ⁵⁰ In mbac ndu manj! Yham dom bu lau Israel-ña honj sêniñga. Ngac tigenj bu mbac ndu ô lau honj, nan oc ñayham hôc gêlêc su.” ⁵¹ Kayapas sôm yom dinan ña in dau ndê

gauc dom. Magoc têtñ yala dinan in dabuñsiga ñamata-ña, dec in sôm yom dau gitôm propet danj. Ma yom dau ñahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-ña honj. ⁵² Ma tu ñac tawasê-ña dom. In oc mbac ndu tu Anötö ndê lau honj nan sêmbo gameñ nom-ña tidau-tidau, tu bu ndic ñac honj sa sêpitigenj.

⁵³ Bocdinañ têtñ bêc dinan lau bata Israel-ña dinan sic hu sêñsalê lêtñ bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinan-ña Yisu kêsêlêtñ mbo awê yêc lau Israel-ña ñalôm dom. In kôlhô gi mbo malac Eprayim, nan yêc gameñ sawa ñamakê. Ma in ndê ñgacsêñomi sêmbo gameñ dinan sêwhiñ in.

⁵⁵ Têtñ ndoc lau Israel si om atu Mwasin Pasowa-ña menj kêpiñ, n anj lau daêsam yêc gameñ ñamakê-ña sêpi Jerusalem si. Ñac bu sêñkuc lau Israel si lêtñ sêmasañ dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-ña munj su nan goc Pasowa ñabêc hôc asê. ⁵⁶ Ma ñac sêñsalê Yisu napan. Têtñ ndoc sêkac sa sêmbo lôm dabuñ, nan sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? In oc menj tu Mwasin Pasowa-ña, me mba?” ⁵⁷ Tigenj dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gameñ nan Yisu mbo, nan sa, nan kêtñ ñawaê têtñ ñac, ma ñac oc sêkôc in dôñ.

12

Maria gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9;
Luk 7:37-38)

¹ Bêc 6 yêc dôḡ yêc bu Mwasinḡ Pasowa-ḡga hôc asê, ma Yisu têtḡ malac Betani gi. Lasarus, ḡgac naḡ inḡ uḡ sa akêtḡ lau batê-ḡga, naḡ mbo malac dinanḡ. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ḡgac sêndê mwasinḡ tu Yisu-ḡga. Lasarus ti lau ḡjatô seḡ ḡgêḡ sêndöc sêwhinḡ inḡ, ma Mata ḡêm akinḡ ḡgac mbo. ³ Goc Maria meḡ, kôc a ḡakwi ḡamalu ḡayham naḡ ḡaôli atu sip kac danḡ, ma kêc pi Yisu gahi. Goc inḡ puḡ inḡ gahi ḡa inḡ dau kêclauḡ. Ma ḡêḡ dau ḡamalu hôḡ dau sa ma ḡêm andu ḡalôm ahuc.

⁴ Têtḡ dinanḡ Judas Iskeriot, ḡgacsêḡnom naḡ tiḡambu hoc Yisu asê, naḡ sôm, ⁵ “Bu ḡamalu ḡayham dindec ḡaôli atu, ḡitôm denarii 300 naḡ dakôc ti ḡaôli tu gwelenḡ yala sambuc-ḡga. Tu sake-ḡga awhê dec kêyainḡ? ḡitôm bu dakêtḡ têtḡ lau sênemlihi, ma dakêtḡ ḡa-awa tu danem lau ḡalôm sawa sa-ḡga.” ⁶ Judas sôm yom dinanḡ, magoc inḡ gauc ḡêm lau ḡalôm sawa dom. Inḡ sôm yom dinanḡ ḡahu bu inḡ ḡgac kaḡ-nda. Inḡ yob ḡgac-sêḡnomi si talhi mone-ḡga, ma ḡêm kaḡ mone ḡjatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc Yisu ô inḡ ndê yom ma sôm, “Mac alhac awhê dindec ahuc dom. Inḡ yob ḡêḡ dau ḡapaḡ e kwahic dec, ḡic waê bêc sêḡsuhunḡ aö-ḡga. ⁸ Lau ḡalôm sawa oc sêmbo sêwhinḡ mac ḡapaḡ. Tigenḡ aö oc wambo wawhinḡ mac ḡapaḡ dom.”

Lau dabuḡsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têtḡ ndoc dinanḡ lau Jerusalem-ḡga daêsam sêḡḡô ḡawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic inḡ. Ma ḡgac bu sêlic Lasarus, ḡgac naḡ Yisu uḡ sa yêc lau batê-ḡga, naḡ whinḡ. ¹⁰ Tu dinanḡ-ḡga dabuḡsiga atu-tu Israel-ḡga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whinḡ. ¹¹ ḡahu bu lau Israel-ḡga daêsam sêhu ḡgac sinḡ ma sêkêtḡ whinḡ Yisu tu Lasarus-ḡga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi

(Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)

¹² Têtḡ ḡagalaḡsê lau daêsam naḡ sêmbo Jerusalem tu Mwasinḡ Pasowa-ḡga sêḡḡô ḡawaê bu Yisu kêselêḡ mbo seḡ bu têtḡ Jerusalem meḡ. ¹³ Bocdinanḡ ḡgac sêsa si bu sêkôc inḡ sa. Sêhóc tômtôm ḡalauḡ ma sêmbwêc, “Hosana! Tampinḡ inḡ naḡ meḡ ḡêm Pômdau aḡḡô. Tampinḡ lau Israel-ḡga si Kinḡ.” ¹⁴ Yisu kêselêḡ meḡ ndöc donḡi ḡatu danḡ ḡahô, ma ḡalêḡ dinanḡ propet akwa danḡ ndê yom ḡandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

¹⁵ O mac lau †Sayon-ḡga, atöc daôm dom. Alic mac nem Kinḡ têtḡ mac meḡ, ndöc donḡi ḡatu ḡahô. *[Sek 9:9]*

¹⁶ Yisu ndê ḡgacsêḡnomi sêlic ḡêḡ honḡ dinanḡ, magoc ḡgac sêḡyalê ḡahu dom. Tigenḡ tiḡambu, têtḡ ndoc Yisu tisa ti ḡawasi atu, naḡ sêḡyalê bu yom dau, naḡ sêto muḡ su, naḡ hêganônḡ Yisu, ma

tu dinaŋ-ŋga lau sêkôm gêŋ dinaŋ têŋ iŋ.

¹⁷ L au daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ mbwêc Lasarus ma uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sic miŋ pi iŋ ŋapaŋ. ¹⁸ Bocdinaŋ lau daêsam sêŋgô ŋawaê bu Yisu kôm gêŋ dalô atu dinaŋ, ma sêsa si bu sêlic iŋ têŋ bêc dinaŋ. ¹⁹ Ma têŋ têm lau Palêsai sêlic gêŋ dau, naŋ sêsôm têŋ dandi, “Alic, yac neŋ yom hoŋ ŋandô mbasi. Yac oc dalhac iŋ ahuc ŋalêŋ bocke? Lau hoŋ oc sêŋkuc iŋ!”

Yisu sôm gwanan bu iŋ oc mbac ndu

²⁰ Lau Grik ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau naŋ sêpi malac Jerusalem tu sênem akiŋ Anôtô-ŋga têŋ om atu Pasowa-ŋga. ²¹ Lau Grik dinaŋ sêtêŋ Pilip, ŋgacsêŋnom naŋ meŋ akêŋ malac Betsaida yêc gameŋ Galili-ŋga, ma sêsôm têŋ iŋ bu, “O ŋgac atu, yac bu alic Yisu.” ²² Dec Pilip gi sôm yom dau têŋ Andru, ma iŋlu si sêsôm têŋ Yisu. ²³ Yisu ŋgô yom dau goc sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Ndoc meŋ sa bu ŋamalac ndê Atu tap iŋ ndê waê atu sa. ²⁴ Aô wasôm yomandô têŋ mac. Gêŋ ŋawhê daŋ bu sêsô sip nom ndi dom, dec gêŋ tigeŋ dau oc gacgeŋ yêc. Magoc gêŋ dau bu dasô sip nom ŋalôm ndi, dec oc tibalê ma niŋga, magoc tiŋambu oc po pi meŋ ma nem ŋandô daêsam tiyham. ²⁵ Asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga,

naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom dindec-ŋga siŋ tu êŋkuc aô-ŋga, naŋ tap seŋ ndôc tali têŋ têm ŋambu-ŋga-ŋga sa. ²⁶ Asa naŋ gauc gêm bu nem akiŋ aô, naŋ meŋ êŋkuc aô. Ma gameŋ naŋ aô oc wambo, naŋ iŋ naŋ gêm akiŋ aô, naŋ oc mbo bocdinaŋ. Lau hoŋ naŋ sem akiŋ aô, naŋ Damaŋ oc toc ŋac sa.

²⁷ “Kwahic dec aô neŋ ŋalôm kedehe aô ŋandô. Tigeŋ aô wandac Damaŋ bu êŋgaho aô su yêc ndoc ŋawapac-ŋga dindec dom. Mba! Tu gêŋ dau dindec-ŋga dec aô gameŋ. ²⁸ Damaŋ, aô wasa lêŋ dindec tu bu wapo nem waêm sa.”

Yisu sôm yom dinaŋ, ma awha daŋ sa akêŋ undambê bocdec bu, “Aô gatap waêŋ sa tu am-ŋga su, ma watap sa tiyham.” ²⁹ Lau daêsam naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ sêŋgô ŋakêcsia dau, ma ŋatô sêsôm bu wapap gic. Ma ŋatô sêsôm bu aŋela daŋ sôm yom têŋ Yisu. ³⁰ Magoc Yisu sôm, “Awha dinaŋ sa tu aô-ŋga dom, magoc sa tu mac-ŋga. ³¹ Kwahic dec ti ndoc Anôtô êmatôc lau nom dindec-ŋga. Ma iŋ oc êmasuc nom dindec

ɲadau su.* ³² Magoc tɛɲ ndoc sɛndic aõ pi a ma sɛsuɲ aõ sa yɛc nom, naɲ aõ oc wahɛ ɲamalac akɛɲ gamɛɲ hoɲ sɛtɛɲ aõ sɛmɛɲ.” ³³ Yisu sôm yom dinaɲ bu tɔc ɲalɛɲ naɲ iɲ oc mbac ndu, naɲ asɛ.

³⁴ Ma lau dinaɲ sɛo iɲ awha ma sɛsôm, “Sɛto yom yɛc buku yomsu-ɲga, naɲ sôm bu Mesaya oc mbo ɲapaɲ. Ma bocke dec am sôm bu ɲac oc sɛsuɲ ɲamalac ndɛ Atu sa? ɲamalac ndɛ Atu dau iɲ asa?” ³⁵ Goc Yisu sôm, “Ya ɲawɛ oc mbo whiɲ mac ɲasawa saun, ma boc-dinaɲ aɲsɛlɛɲ ambo ɲawɛ dau ɲalôm, bu ɲasac nem mac ahuc dom. Lau naɲ sɛɲsɛlɛɲ sɛmbo ɲasac ɲalôm, naɲ sɛm gauc gamɛɲ naɲ oc sɛndi naɲ. ³⁶ Akɛɲ whiɲ ɲawɛ dau naɲ kwahic dec mbo whiɲ mac, ma mac oc ati lau ɲawɛ-ɲga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ɲac siɲ, ma siɲ dau tɛɲ ɲac.

Lau daɛsam sɛkɛɲ whiɲ Yisu dom

³⁷ Yisu kôm gɛɲ dalô daɛsam yɛc lau Israel aɲgô-ɲga, magoc daɛsam sɛkɛɲ whiɲ dom bu iɲ Mesaya dau. ³⁸ Ma bocdinaɲ yom naɲ propɛt Aisaya to muɲ su, naɲ ɲandô sa. Yom dau yɛc bocdec:

Pômdau, ɲac si asa kɛɲ whiɲ yom naɲ yac ahoc asɛ?

Ma ɲac si asa ndɛ gauc sa pi am nem ɲaclai atu, naɲ am tɔc tiawɛ? [*Ais 53:1*]

³⁹ Bocdinaɲ Anötö ndɛ propɛt Aisaya tɔc asɛ gwanan bu lau dinaɲ sɛtôm dom bu sɛkɛɲ whiɲ. Ma iɲ to yom dan tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdau kôm ɲac si tandô tipec, ma ɲac si ɲalôm ɲadandi. Bocdinaɲ gitôm dom bu sɛlic ɲa tandô, ma sɛɲyalɛ yɛc ɲac si ɲalôm. Ma gitôm dom bu ɲac sɛnem dau kwi, ma wakôm ɲac ɲayham sa tiyham. [*Ais 6:10*]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ɲahu bu iɲ gɛlic Yisu ndɛ ɲawasi su, ma bocdinaɲ dec sôm yom asɛ pi iɲ.

⁴² Yom dau yɛc bocdinaɲ, magoc lau Israel-ɲga daɛsam sɛkɛɲ whiɲ Yisu, ma ɲac si lau bata ɲatô sɛwhiɲ. Tigen ɲac sɛtɔc si sɛkɛɲ whiɲ iɲ tiawɛ dom, ɲahu bu ɲac sɛtɔc bu lau Palɛsai oc sɛtiɲ ɲac su yɛc gôlôwac Israel-ɲga. ⁴³ ɲac atac whiɲ bu ɲamalac sɛlic ɲac ɲayham ma sɛkɛɲ waɛ tɛɲ ɲac, hɔc gɛlɛc bu sɛtap waɛ sa yɛc Anötö.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa naɲ kɛɲ whiɲ aõ, naɲ kɛɲ whiɲ aõ taɲwasɛɲ dom. Iɲ kɛɲ whiɲ iɲ naɲ kɛkiɲ aõ gamɛɲ, naɲ whiɲ.

* **12:31:** Yisu sôm bu Anötö oc êmasuc nom dindɛc ɲadau su. Tɛɲ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, iɲ ku Sadaɲ ndɛ ɲaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku iɲ dulu su yomandô, magoc Anötö kɛɲ ɲasawa tɛɲ Sadaɲ ma iɲ kôm iɲ ndɛ gwɛlɛɲ yɛc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinaɲ lau naɲ sɛkɛɲ whiɲ sic waɛ bu sɛlhac ɲanga ma sɛndic siɲ tɛɲ Sadaɲ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anötö kɛɲ ɲaclai tɛɲ ɲac bu sɛku iɲ dulu (Rom 16:20). Tɛɲ bɛc ɲambu-ɲga, Anötö oc seɲ Sadaɲ ti iɲ ndɛ aɲɛla ti lau sac su ma iɲ ndɛ ɲaclai oc pacndɛ sambuc (Rev 20:2-3, 10).

45 Ma asa nan gêlic aö, nan gêlic in nan kêkin aö gameñ, nan bocdinañ. 46 Aö gahôc asê nom gitôm ya ñawê, bu lau hon nan sêkên whin aö, nan oc sêmbo ñasec dom. 47 Asa nan ñgô aneñ yom magoc dañga wambu dom, nan aö dauñ oc wamatôc in dom. Bu aö gameñ bu wamatôc lau nom-ña dom, magoc bu wanem ñac si. 48 Lau hon nan sêkôc aö ti aneñ yom sa dom, nan oc sêtap matôc sa têtj bêc ñambu-ña. Ma ñac si matôc ñahu sip ñac sêkôc aneñ yom sa dom. 49 Bu aö gasôm dauñ neñ yom dom. Damañ nan kêkin aö gameñ, nan gic atu yom hon tu wasôm asê-ña. 50 Ma aö kayalê bu yom nan in gic atu, nan ti ñamalac si señ sêndôc tali ñapañ-ña. Bocdinañ anjalê bu yom hon nan aö gasôm, nan kêtuc yom nan Damañ dau kêtj têtj aö.”

13

Yisu kêtgwasin ñgacsêñomi gahi

1 Lau Israel-ña si om atu mwasin Pasowa-ña meñ kêpin, ma Yisu kêyalê bu ndoc meñ hôt asê su, bu in hu nom dindéc sin ma mbu têtj Damba ndi. In atac whin in dau ndê lau nan sêmbo nom, ma in bu tôc asê tiawê, ñalêtj nan in atac whin ñac ndu andô. 2 In ti ndê ñgacsêñomi sêndôc sêwhin dau bu sêneñ gêtj, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atunçac, mbo whin ñac. Sadañ sip in ndê ñalôm muñ su, ma kêtj

gauc têtj in bu hoc Yisu asê. 3 Yisu kêyalê bu Damba kêtj gêtj hon sip in amba, ma bu in meñ akêtj Anötö, ma oc mbu têtj in ndi. 4 Bocdinañ in tisa yêc tebo, kac in ndê ñakwê awê-ña su, ma kic po dapun dauñ-ña dañ pi in ñampê. 5 Goc in tac bu sip suc dañ, ma gic hu kêtgwasin ñgacsêñomi gahi, ma pun ña po nan in kic pi ñampêbalê. 6 In têtj Saimon Pita meñ, ma Pita ndac, “Pômdu, am bu êmgwasin aö gahin whin, a?” 7 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêtj nan aö gakôm gambo, tigen tinambu am oc êmyalê.” 8 Magoc Pita sôm, “Mba! Am êmgwasin aö gahin dom andô!” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wançwasin am dom, dec am oc ti aneñ dañ dom.” 9 Dec Pita sôm, “Bocdinañ Pômdu, êmgwasin aö gahin ñambwa dom, magoc amañ ti ñagôlôn whin!” 10 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Ñamalac nan gêlin bu su, nan tinambu êngwasin gahi ñambwa, dec in ndê ñamlic sambuc ñawasi sa. Aö wasôm têtj mac lau dinañ bu mac ñawasi sa su, magoc mac hon dom.” 11 Yisu kêyalê ñgac nan oc hoc in asê, ma tu dinañ-ña sôm bu ñac hon ñawasi dom.

12 Yisu kêtgwasin ñac hon gahi pacndê, dec sôt in ndê ñakwê awê-ña sa tiyham, ma mbu gi ndôc ndê mala. Ma in ndac, “Mac anjalê gêtj nan aö gakôm têtj mac, nan ñahu,

me mba? ¹³ Inj solop bu mac asam aö bu 'Kêdôhônwaga,' ma 'Pômdau,' bu aö dauj dindec. ¹⁴ Ma kwahic dec aö, mac nem kêdôhônwaga ma Pômdau, kagwasinj mac gahim. Ma aö wasôm têt mac, bu anjwasinj nem asidôwai si gahi bocdinañ. ¹⁵ Aö gatôc ñadôn têt mac, bu mac alic ma akôm tôm aö gakôm têt mac. ¹⁶ Aö wasôm yom ñandô, bu ñgac akinj dan hôc gêlêc inj ndê ñadau dom, ma ñgac ahen-ñga hôc gêlêc inj nanj kêkinj inj, nanj dom. ¹⁷ Kwahic dec aö gawhê gêt dindec sa ma mac anjalê, ma mac bu akôm ñandô sa, dec oc atap Anötö ndê mwasinj sa."

Yisu sôm ñgac hoc inj asê-ñga asê

¹⁸ Ma Yisu sôm, "Aö gasôm yom dindec pi mac honj dom, bu aö kayalê lau nanj aö kayalinj ñac sa. Tigenj yom dan nanj sêto yêc, nanj oc ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, '*Ñgac nanj gêt gêt whinj aö, nanj kêt kisa aö.*' ¹⁹ Aö gasôm yom asê gwanan pi gêt dau, bu têt têt gêt dau hôc asê, nanj mac oc akêt whinj bu aö Mesaya dau. ²⁰ Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nanj kôc ñamalac nanj aö kakinj inj, nanj sa, nanj kôc aö dauj sa. Ma asa nanj kôc aö sa, nanj kôc inj nanj kêkinj aö gamen, nanj sa."

²¹ Yisu sôm yom dinañ su, ma inj ndê ñalôm ñawapac ñandô, dec sôm, "Yomandô aö wasôm têt mac, bu ñgac danj mbo dec, nanj oc hoc aö asê."

²² Yisu ndê ñgacsênomi sêngô

yom dinañ ma tahê dandi, bu ñac sem gauc bu ñgac nanj inj sôm yom pi, inj asa. ²³ Ñgacsênom nanj Yisu tac whinj ndu andô, nanj ndöc gi panj Yisu. ²⁴ Dec Saimon Pita gic amba têt inj, ma sôm, "Am ndac inj bu inj sôm yom pi asa." ²⁵ Goc ñgacsênom dau töñ sac Yisu, ma ndac, "Pômdau, asa?" ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Ñgac nanj aö wapuc bolom dindec sip sulu ma wakêt têt inj." Goc inj puc bolom sip sulu ma kêt têt Judas Iskeriot, Saimon atungac. ²⁷ Judas kôc bolom dau su, ma ñgahô Sadañ sip inj ndê ñalôm. Ma Yisu sôm têt inj, "Sa ndi, ma gêt nanj am gauc gêm bu kôm, nanj kôm ñgahô." ²⁸ Lau honj nanj sêndöc tebo, nanj sêngô yom nanj Yisu sôm têt Judas, magoc sênyalê ñahu dom. ²⁹ Judas inj ñgac nanj yob ñac si talhi mone-ñga, ma bocdinañ dec ñgacsênomi ñatô gauc gêm bu Yisu kêkinj inj sa gi bu nemlhi gêt tu Mwasinj Pasowa-ñga, me bu kêt gêt têt lau ñalôm sawa. ³⁰ Judas gêt bolom nanj Yisu kêt têt inj, ma sa awê gi. Ma gamenj ñasec sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, "Kwahic dec Ñamalac ndê Atu oc tap inj ndê waê sa, ma inj oc po Anötö ndê waê sa whinj. ³² Ma Anötö oc kêt dau ndê ñawasi têt ndê Atungac bu po Atu ndê waê sa. Ma inj oc po ndê waê sa ñgahô enj.

³³ "O anen lau hac. Aö wambo wawhinj mac ñasawa

saun eŋ. Tiŋambu mac oc aŋsalê aö, tigen tôm aö gasôm têt lau bata Israel-ŋga su, dec wasôm têt mac bu gameŋ naŋ aö bu wandi, naŋ mac atôm dom bu amen. ³⁴ Kwahic dec aö wakêt yomsu wakuc têt mac bocdec bu. Akêt nem atac whiŋ lom daôm. Tôm aö atac whiŋ mac, dec mac atac whiŋ nem asidôwai bocdinaŋ. ³⁵ Ma têt ndoc lau hon sêlic mac nem mêtê atac whiŋ daôm-ŋga, dec ŋac oc sêŋyalê pi ŋandô bu aneŋ ŋgacsêŋomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc iŋ ahuc

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac iŋ bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gameŋ naŋ aö oc wandi, naŋ am gitôm dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc tiŋambu am oc êmkuc aö mweŋ.” ³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-ŋga am sôm bu kwahic dec aö gatôm dom bu waŋkuc am? Aö wakêt dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu tu am-ŋga.” ³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitôm bu mbwac ndu tu aö-ŋga, a? Aö wasôm yomandô têt am, bu ôbwêc dau dindêc am oc sêc aö ahuc tidim tō mun, goc dalec oc taŋ.”

14

Yisu ti seŋ datêt iŋ Damba-ŋga

¹ Ma Yisu sôm têt ndê ŋgacsêŋomi, “Ambo ti nem

ŋalôm ŋawapac dom. Akêt whiŋ Anötö, ma akêt whiŋ aö bocdinaŋ. ² Ŋalôm daêsam yêc Damaŋ ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindêc asê têt mac dom. Aö watêt Damaŋ ndê andu dau wandi, bu wamasan mac nem malam. ³ Aêc, aö oc wandi, ma wamasan nem malam, ma tiŋambu aö wambu wameŋ ma wakôc mac sa bu amen andôc gameŋ dinaŋ awhiŋ aö. ⁴ Mac aŋyalê seŋ têt gameŋ naŋ aö oc wandi.” ⁵ Magoc Tomas sôm têt iŋ, “Pômdau, yac am gauc gameŋ naŋ am oc ndi, ma bocdinaŋ ŋalêt bocke dec yac oc aŋyalê seŋ bu atêt gameŋ dau andi?” ⁶ Ma Yisu sôm, “Aö dauŋ gati seŋ, ma yom ŋandô ti mac andôc tamli ŋahu yêc aö. Aö taŋwasêt gati seŋ bu ŋamalac sêtêt Damaŋ sêndi, ma seŋ dan yêc dom. ⁷ Mac bu aŋyalê aö ŋapep, dec oc aŋyalê Damaŋ whiŋ. Ma kwahic dec ma ndi, mac aŋyalê iŋ, ma mac alic iŋ su.” ⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdau, tōc Damam têt yac, naŋ goc nditôm.” ⁹ Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa baliŋ su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-ŋga am sôm têt aö bu watôc Damaŋ têt mac? Aö wasôm têt am, bu asa naŋ gêlic aö su, naŋ gêlic Damaŋ su bocdinaŋ. ¹⁰ Aö gasôm su, bu aö gambo Damaŋ ŋalôm, ma iŋ mbo aö ŋalôm. Mac akêt whiŋ yom dau, me mba? Yom naŋ aö gasôm, naŋ

aö tanwasêñ neñ yom dom. Damañ nañ mbo aö ñalôm, nañ kôm in ndê gwelenñ ña aö. ¹¹ Aö gasôm bu aö gambo Damañ ñalôm, ma in mbo aö ñalôm. Akêñ whinñ aneñ yom dinañ. Magoc mac bu akêñ whinñ aneñ yom dom, dec gauc nem gêñ atu-tu nañ aö gakôm ña Damañ ndê ñaclai, ma akêñ whinñ tu gêñ dinañ-ña. ¹² Aö wasôm yom ñandô têtñ mac, bu asa nañ kêtñ whinñ aö, nañ oc kôm gêñ atu-tu gitôm aö gakôm. Ma in oc kôm gêñ atu-tu nañ hóc gêlêc in dinañ su. Nahu bu kwahic dec aö watêtñ Damañ wandi. ¹³ Ma aö wakôm gêñ bocke nañ mac ateñ tu aneñ ñaê-ña, ma ñalêñ dinañ aö wapo Damañ ndê waê sa. ¹⁴ Ateñ gêñ tu aneñ ñaê-ña, ma aö wakôm gêñ dau ñandô sa.”

Yisu gic bata bu êñkinñ Nalau Dabuñ

¹⁵ Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whinñ aö, dec dañam wambu aneñ yom. ¹⁶⁻¹⁷ Ma aö wandac Damañ, ma in oc kêtñ Nalau Yom Nandô-ña bu meñ mbo whinñ mac ñapañ eñ. In oc puc mac dôñ ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-ña oc sêkôc in sa dom, bu ñac sêtôm dom bu sêlic in me sêñyalê in. Tigeñ mac anjalê in, bu in mbo whinñ mac, ma oc mbo mac nem ñalôm. ¹⁸ Aö wahu mac siñ bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö dauñ watêtñ mac waloc.

¹⁹ “Ñasawa sauñ ma lau nom-ña oc sêlic aö tiyham dom, tigeñ mac oc alic aö.

Nahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo tanli, ma tu dinañ-ña dec oc nditôm bu mac ambo tamli ñapañ awhinñ. ²⁰ Têtñ têtñ dinañ, mac oc anjalê bu aö gambo Damañ ñalôm, ma mac ambo aö ñalôm, ma aö gambo mac ñalôm. ²¹ Asa nañ kôc aneñ yomsu sa yêc in ndê ñalôm ma dañga wambu, nañ tôc asê bu in atac whinñ aö ñandô, ma Damañ oc atac whinñ in bocdinañ. Ma aö dauñ oc atac whinñ in, ma watôc dauñ asê têtñ in.”

²² Goc ñgacsêñjom dañ ñaê Judas sôm, “Pômdu, tu sake-ña am sôm bu tôc daôm asê têtñ yac, magoc têtñ lau nom-ña hoñ dom?” (Ñgacsêñjom dinañ in Judas Iskeriot dom.)

²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa nañ atac whinñ aö, nañ oc dañga wambu aneñ yom. Ma Damañ oc atac whinñ in ma alu oc atêtñ in aloc ma ambo awhinñ in. ²⁴ Yom nañ aö gasôm asê têtñ mac, nañ aö dauñ neñ yom dom. Damañ nañ kêtñ aö gameñ, nañ ndê yom. Tigeñ lau nom-ña nañ atac whinñ aö dom, nañ dañga wambu aneñ yom dau dom.

²⁵ “K wahic dec aö gambo gawhinñ mac ma gasôm yom hoñ dindêc têtñ mac. ²⁶ Magoc tiñambu, Damañ oc êñkinñ Nalau Dabuñ nem aö anôñ têtñ mac loc bu nem mac sa. In oc êndôhônñ mac pi gêñ hoñ, ma kêtñ mac gauc nem yom hoñ nañ aö gasôm têtñ mac su. ²⁷ Aö wakêñ aneñ yom malô têtñ mac bu yêc

mac njan, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô nan aö oc wakêj têtj mac, nan hóc gêlêc lau nom-nga si su. Bocdinaj ahêgo daôm dom, ma atöc daôm dom.

²⁸ “Aö gasôm têtj mac bu aö oc wahu mac sinj, ma tinjambu oc wambu wamej tiyham. Ma mac bu atac whinj aö, dec mac oc atac njayham bu aö watêj Damanj wandi, bu Damanj hóc gêlêc aö su. ²⁹ Kwahic dec aö gasôm yom dindéc têtj mac gwananj, bu tinjambu têtj ndoc anej yom dau njandô sa, nan goc mac oc akêj whinj aö.

³⁰ “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têtj mac. Njahu bu nom dindéc njadau kêpinj bu mej. Inj dau ndê njac lai mba bu kôm gêj danj têtj aö. ³¹ Magoc aö wakôm gêj honj nditôm Damanj gic atu aö, ma njalêj dinaj dec lau nom-nga oc sênyalê bu aö atac whinj Damanj. Bocdinaj atisa ma dalhö.”

15

Yisu gêm dôhônj dau pi a wain

¹ Ma Yisu sôm, “Aö a wain njandô,* ma Damanj ti ôm wain-nga njadau. ² A wain njasaŋgac honj nanj sêlhac wain njahu aö danj ma sem njandô dom, nanj Damanj oc so kic. Ma njasaŋgac nanj sem njandô, nanj inj oc ndic sêli bu kôm

njawasi sa ma nem njandô daêsam. ³ Ma njalêj tigenj, yom nanj aö gasôm têtj mac su, nanj kôm mac nem njalôm njawasi sa su. ⁴ Asap aö dôj, ma aö wasap mac dôj bocdinaj. A wain njasaŋgac danj bu sap njahu dôj dom, dec oc tôm dom bu nem njandô yêc dau-nga. Ma mac bocdinaj. Mac bu asap aö dôj dom, dec oc tôm dom bu mac anem njandô. ⁵ Aö gatôm a w ain njahu, ma mac atôm njasaŋgac. Asa nanj sap aö dôj, ma aö wasap inj dôj, nanj oc nem njandô daêsam. Mac bu asap aö dôj dom, dec oc atôm bu akôm gêj njayham danj dom. ⁶ Asa nanj sap aö dôj dom, nanj gitôm njasaŋgac nanj kegwelec sip nom ma tibasô. Ma njasaŋgac kainj dinaj oc sêhonj sa ma sêkêj pi ya ndi ma ya nej su.

⁷ “Mac bu asap aö dôj, ma bu akôc anej yom sa tidônj yêc nem njalôm, dec gêj bocke nanj mac bu atac whinj, nanj atej têtj Anötö, ma inj oc kêj têtj mac. ⁸ Asap aö dôj ma anem njandô daêsam, dec oc whê mac sa bu anej njacsêjomi njandô, ma njalêj dinaj mac oc apo Damanj ndê waê sa. ⁹ Aö atac whinj mac, gitôm Damanj atac whinj aö. Kwahic dec ambo anej atac whinj njalôm. ¹⁰ Aö danj wambu yom honj nanj Damanj gic atu aö, ma aö gambo inj ndê atac whinj njalôm. Ma mac bu danj wambu yom nanj

* **15:1:** Yêc Yom Lênsêm Akwa Anötö gêm dôhônj lau Israel-nga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötö ndê mêtê. Yisu gêm dôhônj dau pi a wain, ma sôm bu inj a wain njandô.

aö gac atu mac, dec mac oc ambo aneñ atac whiñ ñalôm.

11 “Aö gasôm yom dindec têt mac, tu bu aneñ atac ñayham nem mac nem ñalôm ahuc. Ma aneñ atac ñayham oc êñsalê mac ahuc. 12 Aneñ yomsu dau dec, bu mac atac whiñ nem asidôwai, gitôm aö atac whiñ mac. 13 Ñamalac nañ kêñ dau sambuc ma mbac ndu ô in ndê asidôwa, nañ ndê mêtê atac whiñ-ñga hôc gêlêc lau hoñ si su.

14 “Mac bu anñkuc aö neñ yomsu ma akêñ nem atac whiñ lom daôm, nañ mac ati aneñ lau atac whiñ-ñga. 15 Ñadau dañ oc sôm gêñ hoñ asê têt in ndê lau akiñ dom. Magoc gêñ hoñ nañ aö ganğô yêc Damañ, nañ aö gawhê sa têt mac su. Tu dinañ-ñga aö wasam mac bu lau akiñ tiyham dom, magoc aö wasam mac bu aö neñ lau atac whiñ-ñga. 16 Mac anñkuc aö tu daôm nem gauc-ñga dom. Mba! Aö dauñ kayaliñ mac sa, ma kakiñ mac bu asa andi ma anem ñandô daêsam, nañ oc yêc ñapañ. Ma têt ndoc dinañ, gêñ sake nañ mac aten têt Damañ anem aö anôn, nañ in oc kêñ têt mac. 17 Aö neñ yomsu dau bocdec bu, atac whiñ mac nem asidôwai andic ñawaê.”

Lau nom-ñga atac tec Yisu ndê lau

18 Ma Yisu sôm, “Têt ndoc lau sac nom-ñga atac tec mac, nañ gauc nem bu ñac sêtec aö muñ su. 19 Mac bu anñkuc lau nom-ñga si mêtê, dec lau nom-ñga oc atac whiñ mac, ñahu bu ñac atac whiñ ñac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ñga dom, bu aö kayaliñ mac sa su yêc ñac, ma tu dinañ-ñga dec ñac oc sêtec mac.

20 Gauc nem yom nañ aö gasôm têt mac bocdec bu, ‘Ñgac akiñ dañ oc hôc gêlêc in ndê ñadau dom.’ Lau nom-ñga sêkêñ kisa aö, ma oc sêkêñ kisa mac bocdinañ. Ñac sêkêc aneñ yom sa dom, ma bocdinañ ñac oc sêkêc mac nem yom sa dom. 21 Ñac oc sêkôm gêñ hoñ dinañ têt mac tu mac akêñ whiñ aö-ñga, ñahu bu ñac sênjalê in nañ kêkiñ aö gameñ, nañ dom.

22 “Aö bu wameñ ma wahoc neñ yom asê têt ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sênğô aneñ yom hoñ su ma sêkêñ whiñ dom, dec ñalêñ mba bu sêmasañ yom têt Anötö tu ñac si giso-ñga. 23 Asa nañ atac tec aö, nañ atac tec Damañ whiñ. 24 Aö gakôm gêñ dalô yêc ñac si anğô-ñga, nañ ñamalac dañ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têt ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêlic su, ma sêkêñ whiñ aö dom. Mba! Ñac sêtec aö, ma sêtec Damañ whiñ. 25 Ma bocdinañ Anötö ndê

† 15:25: Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ñatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom nañ kwahic dec dasam bu Yom Lêñsêm Akwa nañ bu ‘Buku Yomsu-ñga.’ Magoc ñaê ‘Buku Yomsu-ñga’ dau hêganôn buku aman dañ nañ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

yom nanj sêto yêc ñac si buku yomso-nga,† nanj dec ñandô sa. Yom dau sôm bu, ‘*Ñac atac tec aô ñambwa.*’

²⁶ “Tiñambu, aô wanjin Ñalau meñ bu puc mac dôn ma nem mac awham sa. In Ñalau nanj sa akênj Damanj, ma sôm yom ñandô eñ. Ma têtj ndoc in meñ, nanj in oc hoc yom ñandô asê pi aô. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom ñandô asê pi aô bocdinañ, b u mac ambo awhinj aô têtj ñamata-nga e meñ têtj dec.

16

¹ “Aô gasôm yom honj dindec têtj mac bu wapuc mac dônj, bu ahu nem akênj whinj aô sinj dom têtj ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-nga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-nga. Ndoc oc meñ, nanj lau oc sêndic mac nem lau ñatô ndu, ma ñac oc gauc nem bu sêkôm gêtj ñayham tu sênem akinj Anötö-nga. ³ Ñac sênjalê Damanj dom, ma sênjalê aô dom, ma tu dinañ-nga dec ñac oc sêkôm bocdinañ têtj mac. ⁴ Magoc kwahic dec aô gasôm yom dindec têtj mac, bu têtj ndoc gêtj dau hóc asê mac, nanj gauc nem bu aô gakênj puc mac gwananj su.”

Ñalau Dabuñ ndê gwelenj

“Aô gasôm yom dinañ asê têtj mac munj su dom,

ñahu bu aô gambo gawhinj mac. ⁵ Magoc kwahic dec aô oc wahu mac sinj, ma wambu watêtj in nanj kêkinj aô gameñ, nanj wandi. Ma bocke dec mac nem danj ndac aô pi gameñ wandi-nga dom? ⁶ Tigenj tu aô gasôm bu wahu mac sinj-nga, dec kayalê bu mac nem ñalôm ñawapac ñandô. ⁷ Aô wasôm yom ñandô têtj mac, bu aô bu wahu mac sinj dec oc wanem mac sa. Aô bu wahu mac sinj dom, goc Ñalau Nem Mac Sa-nga oc têtj mac meñ dom. Magoc aô bu wandi, dec aô wanjin in têtj mac meñ. ⁸ Ma têtj ndoc in meñ, nanj in oc tôc lau nom-nga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêtj gitêtj, ma pi Anötö ndê matôc. ⁹ In oc tôc ñac si sac ñahu asê, nanj sip ñac sêkênj whinj aô dom. ¹⁰ Ma in oc tôc asê bu lau nom-nga sênjalê Anötö ndê lêtj gitêtj dom, bu aô oc watêtj Damanj wandi, ma mac oc alic aô tiyham dom.* ¹¹ Ma in oc tôc asê bu Anötö oc êmatôc sac honj, tôc kwahic dec in oc êmatôc nom dindec ñadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têtj mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têtj ndoc Ñalau Yom Ñandô-nga meñ su, nanj in oc nem mac sa bu anjalê yom ñandô honj. Ñahu bu in oc sôm

* **16:10:** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec bu. Lau nom-nga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic in ndu. Ñac si gauc sa dom, ma sêlic in gitôm ñgac sac danj. Magoc Anötö unj in sa, ma kôc in sa pi undambê gi, dec tôc asê bu Yisu in ñgac gitêtj. Bocdinañ Ñalau Dabuñ oc tôc asê bu lau nom-nga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhônj lau nom-nga pi lêtj gitêtj tiyham, dec Ñalau oc meñ bu whê ñac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêtj.

dau ndê yom asê dom, magoc yom hon nan in ngô yêc alu Daman, nan dec in oc hoc asê. Ma in oc kêñ puc mac pi gêñ nan oc hôc asê tinjambu. ¹⁴ Nalau Dabun oc po aneñ waên sa, nahu bu in oc kôc aô daun neñ yom, ma hoc asê têt mac. ¹⁵ Daman ndê gêñ hon ti aô neñ, ma tu dinañ-nga dec gasôm têt mac bu gêñ hon nan Nalau oc hoc asê têt mac, nan meñ akêñ aô neñ.”

Nalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Ñasawa saun mac oc alic aô dom, ma ñasawa saun mac oc alic aô tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinañ, goc in ndê ngacsênomi sem yomgalôm, ma ñatô sêsôm têt dandi, “Yom bocke dec in sôm bu ñasawa saun yac oc dalic in dom, ma ñasawa saun yac oc dalic in tiyham? Ma in sôm bu in oc têt Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi ñapan bu, “In ndê yom dinañ pi ñasawa saun, nan nahu bocke? Yac tanjalê in ndê yom nahu dom.”

¹⁹ Yisu kêyalê bu ñac bu sêndac in pi yom dau, dec sôm têt ñac, “Aô gasôm bu ñasawa saun mac oc alic aô dom, ma ñasawa saun mac oc alic aô tiyham. Tu sake-nga mac am yomgalôm pi yom dau? ²⁰ Yomandô aô wasôm têt mac, bu têt ndoc aô wahu mac sin, nan mac oc ahu danjibo asê ma atan, magoc lau sac nom-nga oc atac ñayham sa. Mac oc ambo ti nem ñalôm ñawapac,

magoc tinjambu mac nem ñalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham. ²¹ Oc nditôm awhê tidaê nan ndê ndoc meñ sa bu kôc balêkoc-nga. In ñalôm ñawapac bu in kêsahê ñandê atu. Tigeñ têt ndoc in kôc balêkoc dau su, nan in oc gauc nem ñandê dau tiyham dom, bu in atac ñayham sa bu in ndê balêkoc hôc asê su. ²² Ma mac bocdinañ, kwahic dec mac ambo ti ñalôm ñawapac, magoc tinjambu aô walic mac tiyham, ma têt ndoc dinañ, mac oc atac ñayham atu. Ma lau dan oc sêkôc atac ñayham su yêc mac dom. ²³ Têt têt dinañ mac oc andac aô pi gêñ dan tiyham dom. Yomandô aô wasôm têt mac, bu gêñ sake nan mac atet têt Daman tu aneñ ñaê-nga, nan in oc kêñ têt mac. ²⁴ Têt ñamata-nga e meñ têt kwahic dec, mac atet gêñ dan tu aneñ ñaê-nga dom. Kwahic dec ma ndi, nan atet gêñ tu aneñ ñaê-nga. Ma Anôtô oc kêñ têt mac, ma mac oc atisambuc ñandô.”

Yisu ku ñaclai nom-nga dulu

²⁵ “Gêñ hon dinañ aô gasôm têt mac ña yom gôlin. Magoc têt oc meñ sa, nan aô oc wasôm yom têt mac ña yom gôlin dom. Aô oc wasôm yom yêc awê têt mac pi Daman. ²⁶ Têt ndoc dinañ mac oc atet gêñ tu aneñ ñaê-nga. Aô wasôm têt mac, bu aô daun oc wanem mac awham têt Daman lec dom. Mac daôm atet nem mbec solop têt in, ²⁷ bu in atac whin mac. Aêc!

Damanj Anötö atac whiñ mac, ñahu bu mac atac whiñ aö, ma akêñ whiñ bu iñ kêkiñ aö gameñ. ²⁸ Aö gambo gawhiñ Damanj muñ su, dec gasip nom gameñ. Ma kwahic dec aö bu wahu nom siñ ma wambu watêñ iñ wandi.”

²⁹ Têñ dinañ Yisu ndê ñgac-sêñomi sêsôm têñ iñ, “Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm ña yom gôliñ dom. ³⁰ Ma kwahic dec yac anyalê bu am kêyalê gêñ honj. Ma lau sêkêñ gêndac têñ am dom magoc am kêyalê ñac si gauc ti yom honj muñ. Tu dinañ-ñga dec yac akêñ whiñ bu am mweñ akêñ Anötö ndê.” ³¹ Goc Yisu sôm têñ ñac, “Kwahic dec mac akêñ whiñ, a? ³² Aö wasôm têñ mac, bu ndoc oc meñ sa, ma kwahic dec meñ kêpiñ su, nañ mac honj oc ahu aö siñ ma alhö têtêtêñ. Magoc aö oc wambo tanwasêñ dom, bu Damanj oc mbo whiñ aö. ³³ Aö gasôm yom honj dindêc têñ mac bu wapuc mac dôñ bu ambo ti atac malô tu aö-ñga. Yêc nom mac oc atap ñawapac sa, magoc ambo ti nem ñalôm pêñ dôñ, bu aö gaku ñaclai nom-ñga dulu su.”

17

Yisu teñ mbec tu iñ dau-ñga

¹ Yisu sôm yom dinañ su, goc tatic undambê, ma teñ mbec bocdec bu, “Damanj, aneñ ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aö dec neñ waêñ sa, ma ñalêñ dinañ aö oc wapo am nem waêm sa. ² Am kêñ ñaclai têñ aö pi ñamalac honj,

tu bu wakêñ lau honj nañ am kêñ têñ aö, nañ sêmbo tali ñapanj. ³ Ma ñac si ñahu sêmbo tali ñapanj-ñga dau bocdec bu, sêñyalê am Anötö ñandô tigenj, ma sêñyalê aö, Yisu Kilisi nañ am kêkiñ aö gameñ.

⁴ “Aö gac dabiñ gwelen nañ am kêñ sip aö amanj, ma tu dinañ-ñga dec aö gapo nem waêm sa yêc nom. ⁵ Têñ ñamata-ñga nom dindêc mbasi, nañ aö dec gambo gawhiñ am ma hêclu dawêkaiñ ñawasi atu dawhiñ dauñ. Kwahic dec Damanj, aö wandac am bu kôc aö sa bu wambo wawhiñ am tiyham ti ñawasi atu dau.”

Yisu teñ mbec tu iñ ndê ñgac-sêñomi-ñga

⁶ Ma Yisu sôm, “O Damanj, am kêyalin am nem lau sa yêc nom, ma kêñ ñac sêsip aö amanj. Aö gatôc am asê têñ ñac su, ma ñac danja wambu am nem yom. ⁷ Ma kwahic dec ñac sêñyalê bu gêñ honj nañ aö gakôm, nañ ñahu am daôm, ma am kêñ sip aö amanj bu wakôm-ñga. ⁸ Bu yom nañ am kêñ têñ aö, nañ aö gasôm asê têñ ñac, ma sêkôc sa. Ma ñac sêñyalê pi ñandô bu muñ-ñga aö gambo gawhiñ am, ma sêkêñ whiñ bu am daôm kêkiñ aö gameñ. ⁹ Kwahic dec aö bu wateñ mbec tu ñac-ñga. Aö wateñ tu lau nom-ñga honj-ñga dom, magoc aö wateñ tu am nem lau honj, nañ am kêñ sip aö amanj-ñga. ¹⁰ Aneñ lau honj sêti am nem, ma am nem lau honj sêti aö neñ. Ma aö gatap waêñ sa tu

ɲac-ɲga. ¹¹ Aneɲ tēm wambo nom-ɲga pacndê, ma malô aö oc watêɲ am waloc. Magoc ɲac oc gacgeɲ sêmbo nom. O Damaɲ dabuɲ, aö bu wateɲ am bu yob lau dinaɲ ɲa am nem ɲaê ɲa-ɲaclai atu naɲ am gêlic ɲayham bu kêɲ têɲ aö. Yob ɲac bu sêpiɲ dau dôɲ sêti gêɲ tigeɲ, gitôm hêclu dati gêɲ tigeɲ. ¹² Têɲ ndoc aö gambo gawhiɲ ɲac, naɲ aö gayob ɲ ac ɲapep ɲa am nem ɲaê ɲa-ɲaclai naɲ am kêɲ têɲ aö. Ma bocdinaɲ ɲac si daɲ giɲga dom. ɲgac tigeɲ naɲ gic waê bu peɲ, naɲ tawasê oc niɲga, bu kôm yom naɲ sêto yêc, naɲ ɲandô sa.

¹³ “Malô aö oc watêɲ am waloc. Tigeɲ kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom hoɲ dinaɲ asê têɲ aneɲ lau, tu bu aneɲ atac ɲayham nem ɲac ahuc, ma kôm ɲac sêtisambuc. ¹⁴ Aö gakêɲ am nem yom têɲ ɲac, ma lau sac nom-ɲga atac tec ɲac. Sêtec ɲac ɲahu bu ɲac si mala ɲandô yêc nom dom, gitôm aö dauɲ neɲ malaɲ ɲandô yêc nom dom. ¹⁵ Aö wateɲ am bu kôc ɲac su yêc nom dom, magoc aö wateɲ am bu yob ɲac tu ɲgac sac Sadaɲ-ɲga. ¹⁶ ɲac si mala ɲandô yêc nom dom, gitôm aö neɲ malaɲ ɲandô yêc nom dom. ¹⁷ Damaɲ, am nem yom iɲ yom ɲandô eɲ. Kêɲ nem yom ɲandô sip ɲac si ɲalôm bu kôm ɲac sêti lau dabuɲ ɲandô. ¹⁸ Tôm am kêkiɲ aö gasip nom gameɲ, dec aö waɲkiɲ ɲac sêsa sêndi sêmbo lau nom-ɲga ɲalôm. ¹⁹ Kwahic dec aö gam

dabuɲ dauɲ bu wandic bata am nem lêɲ nem lau si-ɲga, ma ɲalêɲ dau dinaɲ dec oc tôm bu ɲac dau sêti am nem lau dabuɲ.”

Yisu teɲ mbec tu lau hoɲ naɲ oc sêkêɲ whiɲ iɲ-ɲga

²⁰ “Aö wateɲ mbec tu lau naɲ kwahic dec sêɲyalê aö, naɲ tawasê-ɲga dom. Aö wateɲ mbec tu lau hoɲ naɲ sêɲgô yom naɲ ɲac oc sêhoc asê pi aö, ma sêkêɲ whiɲ aö-ɲga sêwhiɲ. ²¹ Kêɲ ɲac hoɲ sêmbo ti ɲalôm ma gauc tigeɲ, gitôm hêclu dati gêɲ tigeɲ, am mbo aö ɲalôm, ma aö gambo am ɲalôm. Pwiɲ ɲac hoɲ dôɲ sênem damiɲ hêclu, ma bocdinaɲ têɲ ndoc lau nom-ɲga sêlic ɲac sêpiɲ dau dôɲ ti ɲalôm tigeɲ, dec ɲac hoɲ oc sêkêɲ whiɲ bu am kêkiɲ aö gameɲ. ²² Am nem ɲaclai ti ɲawasi naɲ am kêɲ têɲ aö, naɲ dec aö gakêɲ têɲ ɲac, bu ɲac oc sêti gêɲ tigeɲ gitôm hêclu dati gêɲ tigeɲ. ²³ Am mbo aö ɲalôm, ma aö wambo ɲac ɲalôm, tu bu wapiɲ ɲac dôɲ bu sêmbo ti ɲalôm ma gauc tigeɲ. Ma bocdinaɲ lau nom-ɲga oc sêɲyalê bu am kêkiɲ aö gameɲ, ma bu am atac whiɲ ɲac gitôm am atac whiɲ aö.

²⁴ “Damaɲ, aö tac whiɲ bu lau hoɲ naɲ am kêɲ ɲac sêsip aö amaɲ, naɲ sêwhiɲ aö sêmeɲ ma sêmbo gameɲ naɲ aö oc wambo. Dec ɲac oc sêlic ɲawasi atu naɲ am kêɲ têɲ aö. Bu muɲ-ɲga, nom dindec mbasi, naɲ am atac whiɲ aö ndu andô, dec kêɲ ɲawasi dau têɲ aö. ²⁵ O Damaɲ gitêɲ,

lau nom-nga sênyalê am dom. Tigenj aö kayalê am, ma lau dindec sênyalê bu am kêkinj aö gamej. ²⁶ Aö gatôc am asê têtj ñac, ma watôc am asê ñapañ. Ma tu dinañ-nga dec am nem atac whinj aö-nga oc yêc ñac si ñalôm. Ma aö dauñ oc wambo ñac si ñalôm wawhinj.”

18

Sêkôc Yisu dôñ

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yisu tenj mbec dau pacndê, goc inj ti ndê ñgacsênyomi sêhu Jerusalem sinj, ma sêpi Busuj Kidron-nga ñadañga si. Ma sêsôc ôm folib-nga danñan yêc dinañ. ² Judas, ñgac nanj hoc Yisu asê, nanj kêyalê ôm dinañ, bu ndoc daêsam Yisu ti ñgacsênyomi sêkac sa sêmbo dindê. ³ Bocdinañ têtj ôbwêc dinañ inj kêkuc ñac, ma sa têtj ôm dau gi. Inj wê lau sinj Rom-nga tonj danj ma lau sinj-nga lôm dabuñ-nga ñatô nanj dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêñkinj. Ñac sêñsêlêñ ti sêhóc dawenj ti lam, ma wapa sinj-nga, ma sêhóc asê ôm dinañ.

⁴ Yisu kêyalê gêñ honj nanj oc hóc asê inj, goc sa gi ma ndac ñac bu, “Mac anjalê asa?” ⁵ Ma ñac sêsôm, “Yac anjalê Yisu Nasaret-nga.” Dec Yisu sôm, “Aö dauñ dindec.” (Têtj ndoc dinañ, Judas, ñgac hoc inj asê-nga, kalhac whinj lau dinañ.) ⁶ Têtj ndoc ñac sêngô Yisu ndê yom bu, “Aö dauñ dindec,” goc ñac honj sêyu dau su ma sêpeñ sêsip nom si. ⁷ Ma inj ndac tiyham, “Mac

anjalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-nga.” ⁸ Goc inj ô yom ma sôm, “Aö gasôm su, bu aö dauñ dindec. Mac asôm bu mac anjalê aö, ma bocdinañ atec anenj lau dindec sêlhô sêndi.” ⁹ Yisu sôm yom dau tu bu nem inj ndê ñgacsênyomi si-nga. Ma tu dinañ-nga yom nanj inj sôm muñ su bocdec bu, “Aö oc wayob ñamalac honj nanj Damañ kêñ têtj aö, bu ñac si danj ninja dom,” nanj dec ñandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc inj ndê bienj baliñ sa, ma pa dabuñsiga ñamata-nga ndê ñgac akiñ ndê danjalauñ andô-nga su. Ñgac akiñ dau ndê ñaê Malkus. ¹¹ Magoc Yisu sôm têtj Pita, “Kêñ nem bienj mbu sip ñapañ ndi. Damañ kêñ laclhu ñawapac-nga dindec têtj aö, ma aö gac waê bu wanôm.”

Sêwê Yisu sêtêñ Anas si

(Mat 26:57)

¹² Goc ñgac bata sinj-nga ti ndê lau sinj, ma lau sinj sêyob lôm dabuñ-nga nanj lau bata Israel-nga sêñkinj, nanj sêkôc Yisu ma sêsô inj amba dôñ. ¹³ Goc sêwê inj sêtêñ Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, inj lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga têtj têtj dinañ. ¹⁴ Inj ñgac nanj muñ-nga sôm asê têtj lau bata Israel-nga, bu oc ñayham bu ñgac tigenj mbac ndu ô lau honj.

Pita sêc Yisu ahuc

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Sêwê Yisu sêtêñ dabuñsiga ñamata-nga ndê

andu, ma sêsôc tunlôm nan kêgihi andu dau, nan si. Ma Saimon Pita lu ngacsênom dan sênkuc. Ngacsênom dau dabuŋsiga ŋamata-ŋga kêyalê in tidôn, ma bocdinaŋ dec in kêkuc Yisu ma gacgen sôc tunlôm dau gi. ¹⁶ Magoc Pita sôc gi dom, in kalhac awê kêpiŋ gatam. Dec ngacsênom nan dabuŋsiga ŋamata-ŋga kêyalê, nan mbu gi ma sôm yom pi Pita whiŋ awê akiŋ nan yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. ¹⁷ Ma awê akiŋ dinaŋ ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê ngacsênom dan whiŋ, a?” Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba! Aô dom!”

¹⁸ Têŋ ôbwêc dinaŋ gameŋ ŋalhuc sa, dec lau akiŋ ti lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêŋgihi ma sêŋsulu. Ma Pita gi kalhac whiŋ ŋac ma kêsulu ya.

Dabuŋsiga Anas kêsu Yisu
(*Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71*)

¹⁹ T êŋ dinaŋ, dabuŋsiga ŋamata-ŋga Anas* kêsu Yisu pi in ndê sêŋomi, ma pi yom nan in kêdôhôn têtŋ lau. ²⁰ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm aneŋ yom hoŋ yêc awê. Aô kadôhôn lau gambo ŋac si lôm wê-ŋga ma yêc lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga, gameŋ nan lau Israel-ŋga hoŋ êlêmê sêkac dau sa sêmbo nan. Ma aô gasêc yom dan ahuc dom. ²¹ Bocdinaŋ tu sake-ŋga am kêsu aô? Ndac lau

nan sêŋgô aneŋ yom. Ŋac hoŋ sêŋyalê yom nan aô gasôm.” ²² Têŋ ndoc Yisu sôm yom dinaŋ, goc ŋac siŋ lôm dabuŋ-ŋga nan kalhac kêpiŋ in, nan tap in sip ali andô ma sôm, “Toc dabuŋsiga atu sa, ma ô in ndê yom bocdinaŋ dom!” ²³ Dec Yisu sôm, “Yom nan aô gasôm, nan bu yom so, nan goc sôm têtŋ aô. Magoc aô gasôm yom so dan dom, ma tu sake-ŋga dec am tap aô?” ²⁴ Têŋ dinaŋ Anas kêkiŋ Yisu têtŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas gi. Ma wac nan sêsô in amba dôn, nan gacgen yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(*Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ŋamalac dan ndac in, “Am ŋac dau ndê ngacsênom dan, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!” ²⁶ Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ŋac akiŋ dan mbo gameŋ dinaŋ. In ŋac nan Pita pa in ndê dan galauŋ su, nan ndê têtŋgac. Ma in sôm têtŋ Pita, “Ma bocke? Aô galic am kalhac whiŋ ŋac dinaŋ yêc ôm olib-ŋga. Yomandô, me?” ²⁷ Magoc Pita pa dau tiyham, ma ŋagahô eŋ dalec dan gic hu tan.

Pailot kêsahê Yisu
(*Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25*)

²⁸ Ôbwêc pacndê, ma têtŋ bêbêc ganduc lau bata Israel-ŋga sêhu Kayapas ndê andu

* **18:19:** Anas - Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêŋyalin Anas sa ti ŋac si dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têtŋ yala AD15 lau Rom-ŋga sêkôc in su yêc gwelen dau. Tiŋambu Kayapas in lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga whiŋ.

siŋ ma sêwê Yisu sêtêŋ gôliŋwaga Rom-ŋga ndê andu si. Lau bata Israel-ŋga dinaŋ sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, dec oc tôm dom bu sêneŋ Mwasinŋ Pasowa-ŋga.†
 29 Bocdinaŋ Pailot, ŋgac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga sa têtŋ ŋac gi, ma ndac ŋac, “Mac asôm bu ŋgac dindéc kôm giso bocke?”
 30 Ma sêô yom ma sêsôm, “Inŋ bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc inŋ atêtŋ am amenŋ lec dom.”
 31 Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc inŋ sa andi, ma amatôc inŋ êŋkuc mac daôm nem yomsu.”
 Magoc ŋac sêsôm, “Mba! Bu mac lau Rom-ŋga akêŋ yao bu yac lau Israel-ŋga andic ŋamalac daŋ ndu dom.”
 32 Nalêŋ dinaŋ dec Yisu ndê yom pi lêtŋ naŋ inŋ oc mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.

33 Têtŋ dinaŋ Pailot hu ŋac siŋ ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac inŋ, “Am lau Israel-ŋga si Kinŋ, a?”
 34 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom dinaŋ tôm am daôm nem gauc, me lau ŋatô sêsôm yom dau pi aô?”
 35 Ma Pailot sôm, “Aô ŋgac Israel-ŋga dom! Am daôm nem lau ti dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêkêŋ am têtŋ aô mwenŋ. Am kôm gêtŋ giso bocke?”
 36 Dec

Yisu sôm, “Aneŋ gôliŋ kinŋ-ŋga gitôm kinŋ nom dindéc-ŋga si gôliŋ dom. Aô bu wanem gôliŋ gameŋ nom-ŋga daŋ, dec oc tôm bu aneŋ lau akiŋ sêyob aô ma sêndic siŋ bu lau bata Israel-ŋga sêkôc aô dônŋ dom. Magoc aô neŋ gôliŋ ŋahu yêc nom dindéc dom.”
 37 Goc Pailot sôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu am kinŋ daŋ, a?”
 Ma Yisu sôm, “Am daôm sôm bu aô kinŋ daŋ. Aneŋ dinaŋ kôc aô, ma aô gahôc asê nom tu gêtŋ tigerŋ-ŋga, naŋ tu wahoc yom ŋandô asê-ŋga. Ma lau hoŋ naŋ atac whinŋ yom ŋandô, naŋ sêkôc aneŋ yom sa.”
 38 Pailot ŋgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke inŋ yom ŋandô?”

Inŋ sôm yom dinaŋ su, goc sa têtŋ lau bata Israel-ŋga gi, ma sôm tiyham têtŋ ŋac, “Aô gatap yom daŋ bu tamatôc inŋ pi-ŋga, naŋ sa dom.”
 39 Magoc mac nem mêtê daŋ yêc, bu wahu gapocwalô daŋ siŋ têtŋ mac têtŋ Mwasinŋ Pasowa-ŋga ŋandoc. Mac atac whinŋ bu aô wahu ŋgac dindéc, naŋ sêsam bu Kinŋ Israel-ŋga, naŋ siŋ têtŋ mac, me mba?”
 40 Magoc sêmbwêc, “Mba! Inŋ dom! Hu Barabas siŋ têtŋ yac.”
 Barabas inŋ lau naŋ sêŋgilí siŋ têtŋ lau Rom-ŋga, naŋ si daŋ.

† **18:28:** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbô ahê têtŋ †lau gameŋ apa-ŋga. Nahu bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-ŋga bu sêmbô sêmpinŋ ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Pailot inŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, ma lau gameŋ apa-ŋga daêsam sêmbô inŋ ndê andu, ma tu dinaŋ-ŋga lau bata Israel-ŋga sêtêc bu sêsôc inŋ ndê andu.

‡ **18:32:** Yisu sôm bu lau oc sêsunŋ inŋ sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-ŋga sêtêc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-ŋga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-ŋga Yisu sôm bu ŋac oc sêsunŋ inŋ sa akêŋ nom.

19

Sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu

(*Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25*)

¹ Goc Pailot kêŋ Yisu têt lau siŋ-ŋga bu sêhi iŋ ŋa sô.

² Ma sêŋsau bu sêtoc iŋ sa. Sêwhê wac kêŋ ma sêkêŋ iŋ uŋ gitôm suŋsuŋ, ma sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê kokoc gitôm kiŋ si ŋakwê. ³ Goc sêsôc sêsa sêlhac iŋ aŋgô-ŋga ma sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kiŋ dindéc sa maŋ!” Ma sêtap iŋ sip ali andô.

⁴ Ma Pailot sa meŋ tiyham ma sôm têt lau bata bu, “Aŋgô su naŋ! Aô neŋ lau siŋ-ŋga oc sêkôc iŋ sa têt mac meŋ. Ma bocdinaŋ dec aŋyalê bu aô gatap yom daŋ sa pi iŋ dom.” ⁵ Goc sêkôc Yisu sa meŋ, ti suŋsuŋ wac kêŋ ma ŋakwê kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic ŋac dau dec.” ⁶ Têt ndoc dabuŋsiga atu-tu ma lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêlic iŋ, naŋ sêmbwêc, “Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic iŋ pi a!” Magoc Pailot sôm, “Mba! Aô gatap yom daŋ sa pi iŋ dom. Mac daôm akôc iŋ sa andi ma andic iŋ pi a.” ⁷ Ma lau bata Israel-ŋga sêsôm, “Iŋ toc dau sa ma sam dau bu Anötö ndê Atu! Ma tu yom sac dinaŋ-ŋga, yac mba yomsu sôm bu iŋ mbac ndu maŋ.”

⁸ Pailot ŋgô yom dinaŋ ma töc dau ŋandô. ⁹ Goc iŋ kôc Yisu mbu sôc andu ŋalôm gi, ma ndac iŋ, “Am mweŋ akêŋ nde?” Magoc Yisu gêm dôŋ. ¹⁰ Ma Pailot sôm têt iŋ, “Bocke am ô aneŋ yom dom? Aneŋ

ŋaclai yêc bu wanŋapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?”

¹¹ Dec Yisu ô yom ma sôm, “Anötö bu kêŋ têt am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gêt daŋ têt aô. Bocdinaŋ dabuŋsiga naŋ kêŋ aô gasip am amam, naŋ kôm giso hôc gêlêc am nem su.”

¹² Pailot ŋgô yom dinaŋ, dec kêsalê lêt bu hu Yisu siŋ. Magoc lau bata Israel-ŋga sêmbwêc ŋapaŋ ma sêsôm, “Asa naŋ toc dau sa bu iŋ kiŋ daŋ, naŋ kôm bu hôc gêlêc Sisa, lau Rom-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ am bu hu ŋac dindéc siŋ, naŋ am Sisa ndê silip dom.”

¹³⁻¹⁴ Bêc dinaŋ iŋ bêc lau Israel-ŋga sêmasaŋ Mwasin Pasowa-ŋga, ma ac kalhac lhu su. Têt ndoc Pailot ŋgô lau bata Israel-ŋga si yom dinaŋ, naŋ dec iŋ kôc Yisu sa awê têt gameŋ naŋ sêsam bu Sen Hoc naŋ gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameŋ dau bu Gabata.) Yêc dinaŋ, Pailot ndôc sic ndôc iŋ ndê pôn êmatôc yom-ŋga, ma sôm têt lau bata Israel-ŋga bu, “Alic mac nem kiŋ dindéc!” ¹⁵ Tigeŋ ŋac sêmbwêc, “Kôc iŋ sa ndi! Kôc iŋ sa ndi! Ndic iŋ pi a gicso dau!” Dec Pailot ndac, “Mac atac whiŋ bu aô wandic nem Kiŋ pi a gicso dau ndi, a?” Ma dabuŋsiga atu-tu sêô yom ma sêsôm, “Iŋ yac mba kiŋ dom! Sisa tigeŋ iŋ yac mba kiŋ.” ¹⁶ Têt dinaŋ Pailot sôc ŋac si yom ŋapu, ma kêŋ Yisu têt ŋac bu lau siŋ-ŋga sêndic iŋ pi a gicso dau ndi.

Lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

17 Sêkêŋ Yisu hôc dau ndê a gicso dau, ma sêwê iŋ sêsa gameŋ naŋ sêsam bu Gameŋ Nakêcyha-ŋga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameŋ dau bu Golgota. 18 Ma yêc dinaŋ, ŋac sic iŋ pi a gicso dau gi. Ma ŋac sic ŋgac lu sêpi a sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.

19 Pailot sôm bu sêto yom pi bapia daŋ ma sêndic pi a gicso dau ŋahô-ŋga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-ŋga. Lau Israel-ŋga si Kiŋ.” 20 Sêto yom dau ŋa lau Israel, ti lau Rom-ŋga ma lau Grik-ŋga si awha. Gameŋ dinaŋ yêc suŋ sa têtŋ malac Jerusalem, dec lau Israel-ŋga daêsam sêlic bapia dau. 21 Boc-dinaŋ dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêtuclidŋ ma sêsôm têtŋ Pailot, “Am to, ‘Lau Israel-ŋga si Kiŋ,’ ma yac alic yham dom! Am bu to, ‘Ŋgac dindec sam dau bu lau Israel-ŋga si kiŋ,’ dec oc solop.” 22 Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Aô gato yom dinaŋ, ma oc yêc bocdinaŋ.”

23 Têtŋ ndoc lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêkôc iŋ ndê ŋakwê su. Ŋac lau hale, ma sêwhê ŋakwê awê-ŋga kôc gi toŋ hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc ŋac sic sam iŋ ndê ŋakwê ŋalôm-ŋga dom. Ŋakwê dau ŋayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliŋ yêc ŋasu ma sip têtŋ gahi. 24 Bocdinaŋ

lau siŋ-ŋga sêsôm têtŋ dandi, “Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neŋ daŋ kôc po sambuc.” Ŋac sêkôm bocdinaŋ, dec yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

Ŋac sêwhê aneŋ ŋakwê kôc têtŋ dandi, ma sêpuc gapoc tu aneŋ ŋakwê-ŋga. [BW 22:18]

25 Têtŋ ndoc dinaŋ Yisu dinda lu asiwê daŋ, ma Klopas ndê awê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpinŋ a gicso dau. 26 Ma Yisu gêlic iŋ dinda kalhac whiŋ ŋgac-sêŋom naŋ iŋ atac whiŋ ŋandô, dec iŋ sôm têtŋ dinda, “O dinaŋ. Lic nem atômŋgac dinaŋ.” 27 Ma iŋ sôm têtŋ ŋgacsêŋom dau bu, “Lic am dinam dinaŋ.” Ma têtŋ bêc dinaŋ ma gi, ŋgacsêŋom dau kôc Yisu dinda sa ndöc iŋ ndê andu.

Yisu mbac ndu
(*Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36*)

28 Yisu kêyalê bu iŋ gic dabiŋ gêŋ hoŋ su. Ma tu yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa-ŋga, dec iŋ sôm, “Aô bu yô aô.” 29 Lôŋ wain ŋamakic-ŋga daŋ kalhac gameŋ dinaŋ, ma ŋgac siŋ-ŋga daŋ kôc sôwam daŋ ma kêŋ sip wain. Goc iŋ sô pi a baliŋ daŋ, ma hôc sa pi têtŋ Yisu whasuŋ gi. 30 Iŋ nôm su ma sôm, “Aô neŋ gwelenŋ hoŋ pacndê su.” Goc iŋ wec, ma mbac ndu.

31 Têtŋ bêc dinaŋ lau Israel-ŋga sêmasaŋ dau tu bêc Sabat-ŋga, ma Sabat laŋsê-ŋga iŋ ŋac si om atu daŋ. Ŋac sêtec

bu lau batê sêngalêḡ a gicso dau têtḡ bêc atu dinanḡ, boc-dinanḡ dec lau bata sêndac Pailot bu lau sinḡ-ḡga sêḡuc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ḡgahô-ḡga, goc sêkôc ḡac si ḡamlanḡ su ma sêḡsuhunḡ. ³² Pailot gôlôc su, dec lau sinḡ-ḡga sêḡtêḡ ḡgac danḡ nanḡ sic pi a gicso dau whinḡ Yisu nanḡ si, ma sêḡuc inḡ gahi dulu. Goc ḡac sêḡuc ḡgac tilu-ḡga gahi dulu boc-dinanḡ. ³³ Tigeḡ têtḡ têtḡ sêḡtêḡ Yisu si, nanḡ sêḡlic bu inḡ mbac ndu su, dec sic inḡ gahi dulu dom. ³⁴ Magoc ḡgac sinḡ-ḡga danḡ kôc inḡ ndê kêm ma kunḡ Yisu sip ḡabi, ma ḡgahô dac ti bu kêc sa meḡ. ³⁵ (ḡgac nanḡ gêḡlic gêḡ honḡ dinanḡ su, nanḡ dec sôm asê, ma inḡ ndê yom inḡ yom ḡandô. Inḡ dau kêyalê bu inḡ ndê yom inḡ yom ḡandô, ma inḡ sôm asê bu mac akêḡ whinḡ boc-dinanḡ.) ³⁶ Gêḡ dinanḡ hôc asê, dec yom lu nanḡ sêto yêc, nanḡ ḡandô sa.

Yom danḡ yêc bocdec bu:

ḡac oc sêḡuc inḡ ndê ḡakwa danḡ dulu dom. [BW 34:20]

³⁷ Ma yom danḡ tiyham yêc bocdec:

ḡac oc sêḡhac ma tahê ḡgac nanḡ sêḡkunḡ inḡ nanḡ. [Sek 12:10]

Sêkêḡ Yisu ndê ḡamlanḡ yêc hoc ḡasunḡ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ ḡgac danḡ mbo, nanḡ sêsam bu Josep, ma inḡ meḡ akêḡ malac A rimatiya. Inḡ kêḡ whinḡ Yisu, magoc sêc dau

ahuc, bu inḡ töc lau bata Israel-ḡga. Têtḡ telha dinanḡ inḡ têtḡ Pailot gi ma ndac Yisu ndê ḡamlanḡ. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ḡamlanḡ su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemas gêm inḡ sa. Nikodemas inḡ ḡgac bata Israel-ḡga nanḡ munḡ-ḡga gi gêḡlic Yisu têtḡ ôbwêc danḡ. Inḡ kôc a ḡakwi ti gêḡ ḡamalunḡ nanḡ sêḡgalunḡ whinḡ dau su, nanḡ gitôm 30 kilogram, ma whinḡ Josep gi. ⁴⁰ Inḡlu sêkôc Yisu ndê ḡamlanḡ, ma sem oso ḡa gêḡ ḡamalunḡ, goc sêḡhi ahuc ḡa po ḡayham. Sêkôm gêḡ dau kêkuc lau Israel-ḡga si gêḡbôm sêḡsuhunḡ lau batê-ḡga. ⁴¹ Ôm danḡ yêc sunḡ sa têtḡ gameḡ nanḡ lau sinḡ-ḡga sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêḡhê danḡ yêc ôm dau ḡalôm, nanḡ lau sêḡlêḡ gwananḡ su yêc hoc ḡalôm, ma sêkêḡ ḡgac batê danḡ yêc hoc ḡasunḡ dau munḡ su dom. ⁴² Boc-dinanḡ sêḡsuhunḡ Yisu ḡamlanḡ yêc hocsunḡ dinanḡ, ḡahu bu bêc dinanḡ inḡ bêc lau Israel-ḡga sêmasanḡ dau tu Sabat-ḡga, ma hocsunḡ dau yêc kêḡpinḡ.

20

Yisu tisa
(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8;
Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-ḡga meḡ gi su, ma têtḡ wake ḡabêc ḡamata-ḡga Maria Magadala tisa têtḡ bêbêc ganduc, ma sa têtḡ sêḡhê gi. Inḡ gêḡlic bu hoc atu nanḡ sêkêḡ ndôc sê awha, nanḡ ndôc ḡamala dom. ² Goc inḡ kêḡi mbu têtḡ Saimon Pita lu ḡgacsêḡḡom nanḡ Yisu atac

whiñ ñandô, nan gi, ma sôm têtj inlu, “Oyaê! Nac sêkôc Pômdau ndê ñamlan su yêc sêhô, ma yac am gauc gameñ nan sêkêtj in yêc.”³ Goc Pita lu ñgacsêñom dinan sêti bu sêtêtj sêhô sêndi.⁴ Inlu sênti si, ma ñgacsêñom dinan hêc gêlêc Pita su ma hêc asê muñ.⁵ In sêc gi dom, magoc in wec ma tôc gwaniñ, ma gêlic po nan sêhi pi Yisu ndê ñamlan, nan yêc ñamala.⁶ Saimon Pita kêkuc meñ hêc asê ma gacgeñ sêc hocsuñ dau ñalôm gi. In gêlic po nan yêc,⁷ ma po nan sêhi pi Yisu ñagôlônj. Po dinan yêc dau-ñga, magoc yêc bambalinj dom, yêc gitôm sêtip sa ñapep.⁸ Goc ñgacsêñom nan hêc asê sêhô muñ, nan sêc gi whiñ. In gêlic po ñambwa, dec kêñ whiñ bu Yisu tisa su yomandô.⁹ (Muñ-ñga e meñ têtj têtj dinan, nan ñac si gauc sa dom pi yom hoñ nan sêto yêc bu Yisu oc tisa akêtj lau batê-ñga.)

Yisu hoc dau asê têtj Maria Magadala

¹⁰ Dinan su ma ñgacsêñom lu dinan sêlhô sêmbu sêtêtj si andu si.¹¹ Magoc Maria Magadala nan mbu meñ su, nan gacgeñ kalhac sêhô ñamakê ma tanj. In wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm,¹² ma in gêlic anela lu ti ñakwê sêsêp sêndôc gameñ nan muñ-ñga Yisu yêc, danj ndôc ñagôlônj-ñga, ma danj ndôc gahi-ñga.¹³ Ma sêndac in, “O awhê! Am tanj tu sake-ñga?” Ma in ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneñ Pômdau ndê ñamlan su, ma aô

gam gauc gameñ nan sêkêtj in yêc nanj.”¹⁴ In sôm yom dinan su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu in Yisu.¹⁵ Ma Yisu sôm, “Awhê! Am tanj tu sake-ñga? Am kêsalê asa?” Maria gauc gêm bu in ñgac nanj yob ôm dau, dec sôm, “O ñadau, am bu kôc in ndê ñamlan su, goc sôm asê têtj aô bu am kêñ in yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc in sa.”¹⁶ Têtj dinan Yisu sôm têtj in, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhônjwaga.’)¹⁷ In kêgape Yisu dôñ ñanja, magoc in sôm, “Am êmasec aô ñapanj dom, bu aô gatêtj Damanj ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têtj aneñ asidôwai bu aô oc wambu watêtj aneñ Damanj, ma mac nem Damam. In aô neñ Anôtô, ma mac nem Anôtô.”

¹⁸ G oc Maria Magadala kôlhô têtj Yisu ndê sêñomi gi, ma sôm têtj ñac bu, “Pômdau tisa ma aô galic in su!” Ma yom hoñ nanj Yisu sôm têtj in, nanj in gic minj têtj ñac.

Yisu hoc dau asê têtj ndê sêñomi

¹⁹ Têtj wake ñabêc ñamata-ñga dinan ñaôbwêc, sêñomi sêmbu andu danj ñalôm sêwhiñ dau. Nac sic gatam ahuc ñanja, bu sêtôc lau bata Israel-ñga. Sêmbu dinan, ma Yisu hoc dau asê kalhac ñac ñalhu, ma sôm, “Yom malô whiñ mac!”²⁰ In sôm yom dinan su, goc tôc in amba ma ñabi têtj ñac sêlic. Ma

ɲac hoŋ atac ɲayham atu tu sêlic Pômdau-ɲga. ²¹ Ma iŋ sôm tiyham, “Yom malô whiŋ mac! Tôm Damaŋ kêkiŋ aô gasip nom gameŋ, naŋ kwahic dec waŋkiŋ mac asa andi.” ²² Dec iŋ yu wayahô pi ɲac ma sôm, “Akôc ɲalau Dabuŋ sa loc. ²³ Aô wakêŋ ɲaclai têŋ mac bu asuc ɲamalac si sac kwi. ɲac naŋ mac asuc ɲac si sac kwi, naŋ Anötö suc ɲac si sac kwi bocdinaŋ. Ma ɲac naŋ mac asuc si sac kwi dom, naŋ si sac oc gacgeŋ yêc ɲac-ɲga.”

Yisu hoc dau asê têŋ Tomas

²⁴ Têŋ ndoc ɲamata-ɲga naŋ Yisu hoc dau asê têŋ iŋ ndê sêŋomi, naŋ Tomas mbo whiŋ ɲac dom. Iŋ ɲgacsêŋomi 12 si daŋ naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ. ²⁵ Tiŋambu sêŋomi ɲatô sêsôm têŋ iŋ bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc iŋ sôm, “Aô gakêŋ whiŋ dom! Aô bu walic bôlêm ɲamala yêc iŋ amba, ma wakêŋ aô amanatu sip ɲamala dau, ma sôc kêŋ ɲamala yêc iŋ ɲabi, dec aô oc wakêŋ whiŋ.”

²⁶ Wake daŋ giŋga su, ma Yisu ndê sêŋomi sêmbo andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiŋ ɲac. ɲac sic gatam ahuc ɲaŋga sa, magoc Yisu meŋ kalhac ɲac ɲalhu. Ma iŋ sôm, “Yom malô whiŋ mac!” ²⁷ Ma iŋ sôm têŋ Tomas, “Lic aô aman, ma kêŋ amam-atu sip dec, ma kêŋ amam-atu sôc aneŋ ɲabi. Hu nem atac lulu siŋ, ma kêŋ whiŋ.” ²⁸ Dec Tomas sôm, “Aneŋ Pômdau,

ma aneŋ Anötö am!” ²⁹ Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Am gêlic aô su, dec kêŋ whiŋ. Aô awhaŋ hôc lau naŋ sêlic pi tandô dom, magoc sêkêŋ whiŋ, bu ɲac oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

Jon ndê bapia ɲahu

³⁰ Yisu kôm gêŋ dalô daêsam yêc iŋ ndê sêŋomi aŋgô-ɲga, naŋ ɲamiŋ yêc bapia dindéc dom. ³¹ Magoc yom pi gêŋ dalô naŋ sêto sip bapia dindéc, naŋ yêc tu bu mac asam ma akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê ɲaê-ɲga, dec mac oc atap seŋ ambo tamli-ɲga sa.

21

ɲgacsêŋomi sêhê i daêsam

¹ Tiŋambu Yisu hoc dau asê têŋ ɲgacsêŋomi tiyham, yêc Bugicton Taibirias* ɲamakê. Ma ɲamiŋ dau dindéc. ² Saimon Pita, ma Tomas naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ, Natanael naŋ meŋ akêŋ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ɲgacsêŋom lu tiyham sêmbo sêwhiŋ dau. ³ Ma Pita sôm têŋ ɲac, “Aô bu wasa wandi wakôc i.” Ma ɲac sêsôm, “Ayôc, yac awhiŋ am daloc.” Bocdinaŋ ɲac hoŋ sêpi waŋ daŋ ma sêsa si bu sêkêŋ wasaŋ. Magoc têŋ ôbwêc dinaŋ, sêkôc i daŋ dom.

⁴ Têŋ bêbêc ganduc Yisu kalhac baô, tigeŋ ɲac sêŋyalê dom bu iŋ Yisu. ⁵ Ma iŋ hê mwalêc ɲac ma sôm, “Aê

* **21:1:** Taibirias - Bugicton Galili-ɲga ndê ɲaê daŋ.

mac lau. Mac akôc i ñatô, me mba?" Ma sêsôm, "Mba!"
 6 Dec inj sôm têtj ñac, "Akêtj wasan sip andô-nga, ma mac oc atap i ñatô sa." Bocdinanj ñac sêkêtj wasan sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa.
 7 Têtj dinanj ñgacsênom nanj Yisu atac whinj kêtjêc, nanj sôm têtj Pita bu, "Kec, Pômdau dau dê." Saimon Pita ñgô yom dau, goc ñagahô inj kôc ndê ñakwê awê-nga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têtj Yisu ndi. 8 Wanj dau poc kêtjinj baö, ñasawa gitôm 90 mita, ma ñgacsênomi ñatô sêhêc wanj ma sêhê wasan ti i sênkuc Pita.

9 ñac sêhêc asê baö, ma sêlic i sa ya ñanda, ma bolom ñatô.
 10 Ma Yisu sôm têtj ñac, "Akôc i ñatô sa yêc wasan amenj."
 11 Goc Saimon Pita têtj wanj gi, kêtjapwêc wasan su, goc sêhê pi baö gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasan, nanj sêsê sa gitôm 153, magoc wasan dau kic dom. 12 ñac honj sêtöc bu sêndac inj bu, "Am asa?" Magoc yêc ñac si ñalôm sênyalê bu inj Pômdau. Ma Yisu sôm, "Amenj ma anej gêtj bêtjêc-nga." 13 Dec inj kêsêlênj gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêtj têtj ñac. 14 Dinanj ti têtj titö-nga nanj Yisu hoc dau asê têtj ndê ñgacsênomi têtj ndoc Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga.

Yisu ndê yom têtj Pita

15 ñac senj gêtj pacndê, goc Yisu sôm têtj Saimon Pita, "Saimon, Jon ndê atu. Am

tac whinj aö ñandô, hêc gêtjêc lau dindêc si atac whinj aö su, me?" Ma inj sôm, "Aêc Pômdau! Am kêtjalê bu aö atac whinj am." Dec Yisu sôm, "Bocdinanj lôm anej domba." 16 Ma Yisu ndac inj tiyham bu, "Saimon, Jon ndê atu, am tac whinj aö ñandô, me?" Ma inj ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, am kêtjalê bu aö atac whinj am." Dec Yisu sôm, "Yob anej domba." 17 Ma inj ndac tidim titö-nga, "Saimon, Jon ndê atu, am tac whinj aö ñandô, me?" Pita ndê ñalôm ñawapac bu Yisu ndac yom tigenj dinanj têtj inj tidim tö, ma inj sôm, "Pômdau, am kêtjalê gêtj honj. Am kêtjalê bu aö atac whinj am kêtjêc." Goc Yisu sôm, "Lôm anej domba. 18 Aö wasôm yom ñandô têtj am. Têtj ndoc am mbo balê, nanj am kêtmasanj daôm, ma kêsêlênj têtj gamej bocke nanj am daôm atac whinj bu ndi. Tigenj tinambu, têtj ndoc am ti ñamalac andô, nanj am oc êmatôc amam, ma lau danj oc sêsô am nem pinjkap dônj, ma sêwê am têtj gamej nanj am atac whinj dom bu ndi-nga nanj." 19 Yisu sôm yom dinanj gwananj pi Pita ndê mbac ndu ñalênj, nanj oc po Anötö ndê waê sa. Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, "Êmkuc aö!"

Yisu lu ñgacsênom nanj inj atac whinj

20 Têtj dinanj Pita kac dau kwi ma gêtjêc ñgacsênom nanj Yisu atac whinj inj ñandô, nanj kêtjêc inlu. (Inj ñgac dinanj têtj ndoc ñac senj Pasowa, nanj

ndöc gi pañ Pômdau, ma ndac in bu asa oc hoc in asê.) ²¹Têñ ndoc Pita gêlic in, nañ goc in ndac Yisu, “Pômdau, ngac dê oc bocke?” ²²Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi in dom. Aö bu wakêñ in mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêñ.” ²³Tiñambu sêñomi ñatô sêñgô yom dau ñawaê, ma ñatô gauc gêm bu ngacsêñom dinañ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganôñ ngacsêñom dau mbo tali-ñga lec dom. In sôm bu, “Aö bu wakêñ in mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêñ.”

Yom ndic bata-ñga

²⁴In ngacsêñom dau dinañ dec hoc yom hoñ dindéc asê, ma to sip bapia dindéc. Ma yac añyalê bu in ndê yom in yom ñandô eñ. ²⁵Yisu kôm gêñ daêsam ma daêsam andô nañ ñamiñ yêc bapia dindéc dom. Yac bu añsahê bu ato yom sip bapia, pi gêñ hoñ nañ Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-ñga hoñ ahuc.

lau gameŋ apa-nga naŋ lau Israel dom.

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-ŋga

Luk to inŋ ndê buku tilu-ŋga dindéc, ma gic têku yom naŋ inŋ to yêc inŋ ndê ŋawaê ŋayham. Alic yom ŋatô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê ŋawaê ŋayham sa-ŋga.'

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lêŋ naŋ ŋawaê ŋayham sa tiapa yêc gameŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Sêsam buku dindéc bu 'Aposel si Gwelen,' magoc lau ŋatô sêsôm bu 'Ŋalau Dabuŋ ndê Gwelen.' Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ aposel sêkôm, naŋ sêkôm ŋa Ŋalau dau ndê ŋaclai. Têŋ ndoc Yisu bu hu nom dindéc siŋ ma mbu pi undambê ndi, naŋ sôm têŋ inŋ ndê lau bu sêhu malac Jerusalem siŋ dom, e sêtap mwasinŋ naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ sa. Yom dau hêganôŋ inŋ ndê Ŋalau Dabuŋ (1:4). Ma tiŋambu inŋ sôm têŋ ŋac bu sêhoc yom ŋandô asê pi inŋ yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ Samaria-ŋga, e yom dau sa têŋ nom ŋagameŋ hoŋ (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam bu puc ŋac si yom dôŋ, tu bu lau sêlic ti sêŋgô, ma sêkiŋ whiŋ Yisu-ŋga. Ma inŋ to yom daêsam pi Saul, naŋ tiŋambu sêsam bu Pol, ma pi ŋalêŋ naŋ Anötö gêm inŋ kwi, ma kêyalinŋ inŋ sa bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ

Yisu gic bata Ŋalau Dabuŋ

¹ O Tiopilas, yêc aneŋ buku ŋamata-ŋga aô gato yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhônŋ têŋ lau. ²⁻³ Aneŋ yom naŋ gato, naŋ meŋ têŋ bêc naŋ Anötö kôc inŋ su pi undambê gi. Inŋ hóc ŋandê ma mbac ndu su, ma tiŋambu tisa ma hoc dau asê têŋ lau †aposel naŋ inŋ kêyalinŋ ŋac sa su. Tôm bêc 40 inŋ mbo whiŋ ŋac ma tôc dau têŋ ŋac sêlic, e sêŋyalê pi ŋandô bu inŋ tisa ma mbo tali tiyham yom ŋandô. Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu whê yom sa têŋ ŋac pi †Anötö ndê gôliŋ ma pi gwelen naŋ bu sêkôm-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau dôŋ yêc ŋac si ŋalôm.

⁴ Têŋ bêc daŋ inŋ gêŋ gêŋ mbo whiŋ ŋac, ma inŋ kêŋ yatu ŋac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem siŋ dom, magoc ahôŋ e atap mwasinŋ naŋ Damaŋ gic bata bu kêŋ meŋ, naŋ sa. Aô gasôm yom pi mwasinŋ dau muŋ su. ⁵ Muŋ-ŋga Jon kêku lau ŋa bu, magoc bêc meŋ kêpiŋ bu Anötö êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ."

⁶ Têŋ têm daŋ Yisu mbo whiŋ ndê aposel, ma sêndac inŋ bocdec bu, "Pômdu, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-ŋga su yêc lau Rom-ŋga si gôliŋ ŋapu, ma ti kiŋ ma nem gôliŋ yac, me mba?" ⁷ Ma inŋ ô yom ma sôm, "Gêŋ bocke naŋ bu hóc asê lau Israel-ŋga, ma ŋatêm

ti ñabêc, nan Damanj Anötö ti ñadau ma kêyalinj sa su, ma inj oc tîc asê têtj mac dom. ⁸Magoc têtj ndoc Ñalau Dabunj menj ma nem mac ahuc, dec oc kêj ñaclai têtj mac, ma mac oc ahoc yom ñandô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gamej Judia-nga ma gamej Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom ñagamej honj ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, goc Anötö kîc inj sa pi lôlôc gi e sîc dao ñalôm, dec sêlic inj apu. ¹⁰ Inj pi gi ma ñac tatac umbonj sêlhac, ma sep enj ñgac lu ti ñakwê sêsêp sêmenj sêlhac sêwhinj ñac. ¹¹ Ma injlu sêsôm, “Mac laungac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kîc Yisu su yêc mac, ma tinjambu inj oc mbu menj tiyham ñalêj tigenj tîm nanj alic inj pi gi.”

Sênyalinj Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinañ su, goc sêhu Lôc Olib sinj ma sêmbu sêtêtj Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpinj Jerusalem, senj ñasawa gitôm kilometa tigenj.* ¹³ Têtj ndoc sêhîc asê su, nanj sêtêtj ñac si andu sêmbu-nga si, ma sêpi ñalôm ñahî-nga si. Lau

dau si ñaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atungac nanj ndê ñaê Jems, ma Saimon (nanj sêsam bu ‘Ñgac †Selot’), ma Jems† atungac Judas. ¹⁴ Yisu dinda Maria, ti inj ndê asii, ma lauwhê ñatô sêmbu sêwhinj ñac. Ñac honj sêpinj dau dôj ti ñalôm tigenj, ma sêtenj mbec sêwhinj dandi tîm bêt honj.

¹⁵ Têtj bêt danj lau sêkêj whinj-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbu sêwhinj dau. Ma Pita tisa kalhac ñalhu, ma sôm, ¹⁶⁻¹⁷ “O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, ñgac nanj wê lau nanj sêkîc Yisu dôj. Inj yac lau aposel 12 mba danj, ma wêkainj gwelenj whinj yac. Munj-nga andô, Ñalau Dabunj hoc yom asê sa akêj Dawid whasunj, nanj hêganônj Judas. Ma yom dau gic waê bu ñandô sa.”

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi inj, ma inj kîc ñaôli dau ma gi gêmlihi nom danj. Yêc dinañ inj penj sip gi, e gambo hîc kîc ma ñatac wê. ¹⁹ Lau Jerusalem-nga sêngô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nanj danem kwi bu ‘Nom ti Dac.’)

²⁰ “Yom nanj Dawid hoc asê pi Judas, nanj sêto yêc

* **1:12:** Yom nanj Luk to, nanj sôm bu senj nanj yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ñasawa, nanj gitôm senj †Sabat-nga danj. Lau andô Israel-nga sêmasanj ñagôlinj daêsam nanj hêganônj yomsu bêt Sabat-nga, bu tîc asê gêtj nanj lau Israel-nga gitôm bu sêkîc têtj bêt Sabat-nga, ma gêtj bocke nanj sêlic bu gwelenj. Ñagôlinj Sabat-nga danj sôm bu lau sêtôm bu sêj sêlêj sêsa senj ñasawa gitôm kilometa tigenj têtj bêt Sabat-nga. Lau bu sêj sêlêj sêhîc gêlêc kilometa tigenj, dec ñac oc sêsôm bu sêkîc gwelenj, ma sêngili yomsu Sabat-nga. † **1:13:** Luk to ñaê Jems tidim tî, magoc ñaê dau ñgac tigenj ndê dom, ñac lau tî.

Buku Wê-nga bocdec bu, 'In ndê gameŋ tigasaŋ maŋ, ma lau daŋ oc sêmbô dom.' Ma sêto daŋ tiyham bocdec bu, 'Ŋamalac daŋ oc ti ŋgac bata ma kôc in ndê gwelenŋ ô in su.' ²¹ Sêto yom dau yêc bocdinaŋ, dec aô gauc gêm bu yac taŋyaliŋ ŋgac daŋ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoŋ naŋ sêmbô sêwhiŋ yac tôm bêc hoŋ naŋ Pômdau Yisu mbo yac ŋasawa. ²² Lau naŋ sêmbô têtŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê têm e meŋ têtŋ ndoc Yisu pi undambê gi. Yac taŋyaliŋ ŋac si daŋ sa, bu hoc Yisu tisa ŋawaê asê whiŋ yac."

²³ Goc sêŋyaliŋ ŋgac lu sa, daŋ ndê ŋaê Matias, ma daŋ ŋaê Josep, naŋ sêsam in ndê ŋaê daŋ bu Basabas, ma in ndê ŋaê daŋ tiyham bu Justus. ²⁴ Ma sêteŋ mbec bocdec bu, "O Pômdau. Am kêyalê ŋamalac hoŋ si ŋalôm. Tôc ŋgac lu dau si asa naŋ am kêyaliŋ sa su, naŋ asê têtŋ yac. ²⁵ In oc kôm gwelenŋ naŋ am kêŋ sip lau aposel amba, naŋ Judas hu siŋ ma kôlhô têtŋ gameŋ naŋ gic in ŋawaê, naŋ gi." ²⁶ Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinaŋ in ti aposel daŋ whiŋ ŋac lau 11.

2

Ŋalau Dabuŋ sip meŋ

¹ Têtŋ Om †Pentikos ŋac hoŋ sêmbô sêwhiŋ dau. ² Ma ŋgahô eŋ ŋakêcsia gitôm mbo puc ŋadinda meŋ akêtŋ undambê, ma gêm andu naŋ ŋac sêndôc, naŋ ahuc. ³ Ma sêlic gêtŋ gitôm yawahô meŋ

ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ŋac ŋagôlônŋ têtŋtêtŋ gitôm ya ŋa-êmbala. ⁴ Ma Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac hoŋ ahuc e sêsôm lau apa awha naŋ sêŋyalê muŋ su dom, tôm Ŋalau Dabuŋ hóc ŋac awha sa.

⁵ Têtŋ têm dinaŋ lau daêsam sêmbô Jerusalem, naŋ sêmeŋ akêtŋ nom ŋagameŋ hoŋ. Ŋac lau Israel-ŋga naŋ sem akiŋ Anôtô ma sêtoc in sa. ⁶ Ŋac sêŋgô lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc, naŋ sêsôm ŋac awha têtŋtêtŋ, goc sêsô ŋandô ma sêkac sa sêtigasuc. ⁷ Ŋac sêhêdaê ŋandô, ma sêsôm têtŋ dandi, "Aluê! Ŋac lau dê sêsôm yom sêmbô dê, naŋ lau Galili-ŋga me? ⁸ Ma bocke dec daŋgô ŋac sêsôm yac awhaŋ têtŋtêtŋ, tôm dinaŋi sêkôc yac ma dasôm? ⁹ Yac lau naŋ dambo dec, naŋ ameneŋ a kêŋ Pata, Midia ma Elam, ma akêtŋ Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, ¹⁰⁻¹¹ ma akêtŋ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiŋ Sairin, ma akêtŋ Krit ma Arabia ma akêtŋ malac Rom. Yac lau Israel-ŋga, ma lau apa naŋ sêŋkuc lau Israel-ŋga si sakiŋ tu sênem akiŋ Anôtô-ŋga. Bocke ma kwahic dec daŋgô lau Galili-ŋga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauŋ awhaŋ têtŋtêtŋ, pi gêtŋ dalô naŋ Anôtô kôm!" ¹² Gêtŋ dau kôm ŋac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, "Gêtŋ dindêc ŋahu bocke?" ¹³ Magoc lau ŋatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, "Mboe sênom wain ma kêŋiŋ ŋac."

Pita whê Nalau ndê gwelen sa

¹⁴ Têḅ dinanḅ Pita ti aposel 11 sêḅisa ma inḅ hōc awḅa sa ma sōm tēḅ lau daēsam dinanḅ, “Mac lau Israel-ḅga ti mac hoḅ nanḅ andōc Jerusalem. Akēḅ danḅam ḅpapep ma aō wawḅhē gēḅ dindēc ḅhau sa tēḅ mac. ¹⁵ Mac lau ḅatō gauc gēm bu wain kēḅinḅ lau dindēc, a? Aō wasōm tēḅ mac bu mba! Bu ac kwahic pi meḅ. ¹⁶ Magoc yom nanḅ propet Joel to muḅ su, nanḅ dec ḅandō sa. ¹⁷ Joel to Anōtō ndē yom dau bocdec bu:

Tiḅambu aō wakēḅ aneḅ Nalau sip lau hoḅ si ḅalōm, e atōmḅgaci ti atōmwēi sēsōm yom asē sētōm lau propet. Nalau oc kōm mac nem balēkoc wakuc tandō kainḅ danḅ sa e sēlic gēḅ ḅagatu, ma Nalau dau oc suḅ mbē tēḅ lau andō. ¹⁸ Tēḅ tēm dinanḅ aō wakēḅ aneḅ Nalau tēḅ aneḅ lau akiḅ awhē ma ḅgac hoḅ. Ma ḅac oc sēsōm yom asē sētōm propet. ¹⁹ Aō wakōm gēḅ dalō yēc umbonḅ ma yēc nom bocdinanḅ, gēḅ dalō dac ti ya ma yawasu-ḅga. ²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayō oc tikoc nditōm dac. Ma tiḅambu bēc atu oc meḅ sa, nanḅ Pōmdau mbu meḅ ti ḅawasi atu. ²¹ Ma tēḅ dinanḅ lau hoḅ nanḅ sēḅa Pōmdau ndē ḅaē, nanḅ Anōtō oc nem ḅac si.”

[Joel 2:28-32]

²² Goc Pita sōm, “Mac lau

Israel-ḅga, anḅgō aneḅ yom dindēc pi Yisu Nasaret-ḅga. Inḅ ḅgac nanḅ Anōtō whē sa tēḅ mac ḅa gēḅ dalō tidau-tidau. Mac anḅyalē su, bu inḅ kōm gēḅ dau yēc mac anḅōm-ḅga. ²³ Ma tu lēḅ nanḅ Anōtō gauc gēm tidōḅ gwananḅ su-ḅga, dec Judas hoc Yisu asē ma kēḅ inḅ sip mac amam. Ma mac akēḅ inḅ tēḅ lau Rom-ḅga nanḅ sēsōc Anōtō ndē yomsu ḅapu dom, bu sēndic inḅ pi a gicso dau, dec tōm mac daōm ac inḅ ndu. ²⁴ Tigeḅ gitōm dom bu ḅaclai dambac ndu-ḅga ku inḅ dulu. Anōtō kōc inḅ ndē ḅandē mbac ndu-ḅga su yēc inḅ, ma uḅ inḅ sa akēḅ lau batē-ḅga. ²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aō galic Pōmdau kalhac aō anḅōḅ-ḅga ḅapanḅ. Aō oc wantitec dom, bu inḅ mbo aō amanḅ andō-ḅga. ²⁶ Tu dinanḅ-ḅga dec aō atac ḅayham sa, ma gasōm yom ḅayham-ḅayham. Aō gauc gēm aneḅ ḅamlic, ma gakēḅ batanḅ ²⁷ bu am oc tec aō wayēc sēhō ḅapanḅ dom. Mba! Am oc tec am nem ḅgac dabuḅ e inḅ ḅamlic tibalē dom. ²⁸ Am tōc seḅ wandōc tanḅli-ḅga asē tēḅ aō, ma oc kēḅ aō walhac am anḅōm-ḅga ti atac ḅayham atu. [BW 16:8-11]

²⁹ O asidōwai hac. Abanḅ Dawid sōm yom dinanḅ pi inḅ dau dom. Yac tanḅyalē bu inḅ mbac ndu su ma sēsuhuḅ inḅ. Ma inḅ ndē sēhō yēc gameḅ dindēc e meḅ tēḅ kwahic dec. ³⁰ Magoc Anōtō gic bata

têḡ inḡ bu kêḡ inḡ ndê wakuc daḡ ndöc inḡ ndê pônḡ kinḡ-ḡga. Dawid dau kêyalê yom dinaḡ tidônḡ, ḡahu bu inḡ propet daḡ. ³¹ Ma gêḡ naḡ oc hôc asê tiḡambu-ḡga, naḡ inḡ kêyalê gwanaḡ su. Tu dinaḡ-ḡga inḡ sôm yom dinaḡ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec inḡ yêc sêhô dom, ma inḡ ndê ḡamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö uḡ Yisu sa mbo tali tiyham, ma inḡ ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc inḡ sa ndöc inḡ amba andô-ḡga, ma inḡ kêḡ ḡalau Dabuḡ têḡ yac tôm Damba gic bata. Gêḡ naḡ mac alic ti aḡgô têḡ acsalô lec, naḡ ḡalau dau ndê gwelenḡ ḡaḡandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi dom, magoc inḡ to yom yêc bocdec bu, ‘Anötö sôm têḡ aneḡ Pômdau, “Am ndöc aö amanḡ andô-ḡga ³⁵ e nditôm aö wakêḡ nem ḡacyo sêsöc am gahim ḡapu.” ’ ³⁶ Inḡ to yom dau hêganônḡ Yisu. Bocdinaḡ mac lau Israel-ḡga hoḡ aḡgô. Anyalê pi ḡandô, bu Yisu naḡ mac ac inḡ ndu pi a gicso dau gi, naḡ Anötö toc inḡ sa ti Pômdau, ma tîc asê bu inḡ Mesaya dau.”

³⁷ Pita ndê yom hoḡ dinaḡ kuḡ lau dau si ḡalôm ḡandô, dec sêsôm têḡ inḡ ti lau aposel ḡatô bu, “O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?” ³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, “Mac hoḡ anem nem ḡalôm kwi ma aliḡ sanḡu tu Yisu Kilisi ndê ḡaê-ḡga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-ḡga. Ma mac oc

akôc mwasinḡ naḡ Anötö gic bata, naḡ ḡalau Dabuḡ dau. ³⁹ Bu inḡ gic bata ḡalau Dabuḡ gic waê lau hoḡ naḡ Pômdau yac neḡ Anötö kêgalêm ḡac sa. Gêḡ dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau hoḡ naḡ kwahic dec sêmbö ahê ma tiḡambu oc sêkêḡ whiḡ Yisu naḡ.”

⁴⁰ Tiḡambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la ḡac, ma kac ḡac bocdec bu, “Anem daôm kwi têḡ Anötö bu nem mac si, dec mac oc andiḡam awhiḡ lau sac naḡ kwahic dec sêmbö nom, naḡ dom.” ⁴¹ Ma têḡ bêc dau dinaḡ lau naḡ sêkêḡ whiḡ sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêliḡ busaḡu.

Lau sêkêḡ whiḡ-ḡga si lêḡ

⁴² Tôm bêc hoḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga sêpiḡ dau dôḡ ti sêkêḡ daḡga yom naḡ aposel sêndôhônḡ têḡ ḡac, ma ḡac sêteḡ mbec ti seḡ gêḡ sêwhiḡ dau. ⁴³ Aposel sêkôm gêḡ atu-tu ti gêḡ dalô daêsam, e lau Jerusalem-ḡga hoḡ sêhêdaê. ⁴⁴ Lau hoḡ naḡ sêkêḡ whiḡ, naḡ sêndöc tigeḡ ma sêyob si gêḡ hoḡ sêwhiḡ dau. ⁴⁵ ḡac si lau ḡatô bu sêpônḡa dau, dec asidôwai ḡatô oc sêkêḡ si wapa ḡatô ti gêḡ têḡ lau semlhi, goc sic sam ḡa-awa bu sênem lau naḡ sêpônḡa dau, naḡ sa. ⁴⁶ Tôm bêc hoḡ sêkac dau sa sêmbö lôm dabuḡ ḡabatêmdö, ma yêc ḡac si andu ḡac seḡ gêḡ sêwhiḡ dau ti atac ḡayham, ma sêsöc Anötö ḡapu ti si ḡalôm sambuc. ⁴⁷ ḡac sêmpiḡ

Anötö ma lau hoŋ sêlic ñac ñayham dec sêtoc ñac sa. Ma tòm bêc hoŋ Pômdau kôm lau wakuc sêkêŋ whiŋ, dec kôm gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ñgac bôliŋ ñayham sa

¹ Têŋ bêc daŋ Pita lu Jon sêŋsêlêŋ bu sêtêŋ lôm dabuŋ sêndi, têŋ acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, naŋ lau Israel si têm sêteŋ mbec-ŋga daŋ. ² Ma ñgac daŋ mbo, naŋ dinda kôc iŋ tigahi tigoloŋ. Tôm bêc hoŋ lau sêmbalaŋ iŋ si, sêkêŋ iŋ ndöc lôm dabuŋ ñagameŋ kêpiŋ gatam daŋ naŋ sêsam bu Gatam Ñayham, ma iŋ teŋ gêŋ têtŋ lau naŋ sêsôc sêsa. ³ Têŋ ndoc iŋ gêlic Pita lu Jon sêmeŋ bu sêsôc sêndi, naŋ iŋ teŋ mone têtŋ iŋlu. ⁴ Pita lu Jon tahê iŋ, ma Pita sôm têtŋ iŋ, “Tamhê alu.” ⁵ Dec ñgac dau tahê iŋlu, ma kêŋ bata bu oc sêkêŋ gêŋ têtŋ iŋ. ⁶ Goc Pita sôm têtŋ iŋ, “Aô neŋ awa silba me gol bu wakêŋ têtŋ am-ŋga mbasi, magoc gêŋ naŋ yêc aô, naŋ oc wakêŋ. Tu Yisu Kilisi Nasaret-ŋga ndê ñaê-ŋga aô wasôm têtŋ am bu êmsêlêŋ!” ⁷ Ma Pita kêm iŋ têtŋ amba andô-ŋga, keŋ iŋ sa, ma ñgahô ñambwa iŋ ndê hapa ti hagwam ñayham sa. ⁸ Iŋ pwê gi kalhac e kêsêlêŋ, goc sôc lôm dabuŋ ñabatêmdö whiŋ iŋlu gi. Ma iŋ kêsêlêŋ ti pwêpwê ma kêpiŋ Anötö. ⁹ Lau hoŋ naŋ sêlic iŋ kêsêlêŋ ti kêpiŋ Anötö, ¹⁰ naŋ sêŋyalê bu

iŋ ñgac teŋ gêŋ-ŋga naŋ muŋ-ŋga ndöc lôm dabuŋ ñasactô yêc gatam naŋ sêsam bu Gatam Ñayham. Ma sêhêdaê ti sêseŋ amba ñandô tu iŋ ñayham sa-ŋga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuŋ ñabatêmdö

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabuŋ ñabatêmdö yêc gameŋ naŋ sêsam bu Solomon ndê Batêŋ, ma ñgac teŋ gêŋ-ŋga dau sap iŋlu dôŋ ñapaŋ. Ma lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau sêsö, ma sênti sêtêŋ iŋlu si. ¹² Pita tahê ñac ma sôm, “Mac lau Israel-ŋga! Tu sake-ŋga mac asö tu gêŋ dindec-ŋga ma tamhê alu ñaŋga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ñaclai ti mêtê gitêŋ dec kôm iŋ ñgac dinaŋ ñayham sa ma kêsêlêŋ, a? Wasôm têtŋ mac, mba!” ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neŋ abañi si Anötö, kôm gêŋ dindec tu bu po iŋ ndê ñgac akinŋ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu. Pailot dau gauc gêm tidôŋ bu êŋgapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têtŋ Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ Iŋ ñgac dabuŋ ti gitêŋ, magoc mac atec iŋ, ma atêŋ Pailot bu êŋgapwêc ñgac naŋ gic ñamalac ndu, naŋ su têtŋ mac. ¹⁵ Magoc ñgac naŋ ti yac neŋ dandöc tanli-ŋga ñahu, naŋ mac ac iŋ ndu. Tigeŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yac alic iŋ tisa su, dec asôm asê bu yomandô. ¹⁶ Alic ñgac dindec. Mac anyalê bu muŋ-ŋga iŋ ñgac

bôlinj. Kwahic dec inj gahi n̄ayham sa tu Yisu ndê n̄aê-n̄ga, n̄aê nanj yac akênj whinj. Yomandô! Inj n̄ayham sa sambuc tu Yisu ndê n̄aê-n̄ga ma tu yac akênj whinj Yisu-n̄ga.

17 “O asidôwai hac! Aô kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-n̄ga nem gauc sa pi Yisu ndê n̄ahu dom, dec mac ac inj ndu. 18 Magoc lau propet honj sêhoc Anötö ndê yom asê gwananj su, bu inj ndê Mesaya oc hôc n̄andê. Ma kwahic dec n̄ac si yom dau n̄andô sa pi gênj nanj mac akôm. 19 Tu dinanj-n̄ga dec wasôm tênj mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinanj dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. 20 Ma Pômdau ndê mwasiñ oc puc mac nem gatôm dônj. Ma Anötö oc kênj Mesaya nanj inj kêyalinj sa gwananj su, nanj Yisu dau, nanj mbu tênj mac meñ. 21 Inj oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gênj honj tiwakuc tiyham, tôm inj hoc asê munj-n̄ga n̄a inj ndê propet dabunj honj whasunj. 22 Bu Moses to yom bocdec bu, ‘Pômdau mac nem Anötö, oc ênyalinj n̄gac danj sa yêc lau Israel-n̄ga, bu ti mac nem propet nditôm aô daunj. Ma yom honj nanj inj sôm, nanj mac asôc n̄apu manj. 23 Lau nanj sêkênj danja propet dinanj ndê yom dom, nanj Anötö oc tinj n̄ac su yêc inj ndê lau n̄atorj.’ 24 Moses to yom dinanj, ma Samuel ti propet honj nanj sênkuc inj, nanj sêhoc yom asê gwananj su pi gênj nanj hôc asê tênj têm dindec. 25 Yom nanj lau propet sêhoc asê tênj

abanj, nanj mac atap n̄a-n̄andô sa su. Ma pwac nanj Anötö kêmatinj whinj abanj, nanj bocdinanj. Bu Anötö sôm tênj Abraham bu, ‘Lau nom-n̄ga honj oc sêtap mbec n̄amwasiñ sa yêc am nem wakuc.’ 26 Ma kwahic dec Anötö kênj ndê n̄gac akiñ-n̄ga meñ. Inj tênj mac lau Israel-n̄ga munj, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac siñ. Ma mac bu akôm bocdinanj, dec oc atap inj ndê mbec n̄amwasiñ sa.”

4

Sêkênj Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

1 Pita lu Jon sêsôm yom tênj lau sêmbu, ma lau †dabunj-siga ti lau siñ sêyob lôm dabunj-n̄ga si n̄gac bata, ma lau †Sadiusi n̄atô sêtênj injlu si. 2 N̄ac sêngô bu Pita lu Jon sêndôhônj lau ma sêsôm tênj n̄ac bu Yisu tisa su, ma bu inj ti lau si n̄ahu sêtisa akênj lau batê-n̄ga. Ma injlu si yom dau kôm n̄ac atac n̄andê. 3 Tu dinanj-n̄ga sêkôc injlu dônj, tigenj n̄asac sa su, dec sênlahi injlu ahuc bu sêndöc e bêbêc. 4 Magoc lau daêsam nanj sêngô yom nanj Pita lu Jon sêsôm, nanj sêkênj whinj yom dau. N̄ac lau dau si laungac n̄ambwa si namba gitôm 5,000. 5 Galansê bêbêc lau bata ma lau andô ti lau nanj sêndôhônj yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. 6 Ma †dabunjsiga n̄amata-n̄ga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau n̄atô yêc dabunjsiga n̄amata-n̄ga ndê gôlôwac, nanj sêmbu sêwhinj n̄ac. 7 Sêkôc Pita lu

Jon sêmenj sêlhac ñac anğô-
 nga, goc sêñsu inļu bocdec bu,
 “Amlu akôm gêñ dindec am
 asa anğô, me akôc asa ndê
 ñaclai dec akôm?” ⁸ Têñ dinan
 Nalau Dabuñ gêm Pita ahuc,
 dec sôm têtñ ñac bu, “O mac lau
 bata ti lau andô Israel-nga!
⁹ Kwahic dec mac bu anșu alu
 pi mwasiñ nan akôm têtñ ñgac
 bôliñ dindec. Ma andac alu pi
 lêtñ in ñayham sa-nga. ¹⁰ Mac
 lau bata, ti mac lau Israel-nga
 hoñ anğô! Ñgac dindec kalhac
 mac anğôm-nga, nan ñamlic
 ñayham sa su tu Yisu Kilisi ndê
 ñaê-nga. In ñgac Nasaret-nga
 nan mac ac in ndu pi a gicso
 dau. Magoc Anötö uñ in sa
 akêñ lau batê-nga ma mbo tali
 tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu
 nan yêc bocdec bu, *‘Hoc nan
 mac lau akwê andu-nga alic
 sac ma atec ndöc, nan kwahic
 dec ti hoc ñamata-nga yêc andu
 dau.’* ¹² Anğô! Señ tigenj yêc
 bu yac lau nom-nga datap
 Anötö ndê mwasiñ nem yac
 si-nga sa, nan datap sa tu Yisu
 ndê ñaê-ñ ga. Ñaê danj yêc
 nan gitôm bu nem yac si-nga
 yêc dom. Mba andô!”

¹³ Lau bata sêñgô yom di-
 nan, ma sêñyalê bu Pita lu
 Jon sêsôc lôm mêtê-nga danj
 dom, magoc sêñyalê bu muñ-
 nga inļu sêmbo sêwhiñ Yisu
 ñapan. Ma ñac sêhêdaê bu
 inļu sêto lau si yom ti atac pa
 su. ¹⁴ Magoc ñgac bôliñ nan
 ñamlic ñayham sa, nan kalhac
 whiñ inļu, ma tu dinan-nga
 ñac si yom mba bu sêsôm.
¹⁵ Bocdinanj sic atu inļu bu
 sêhu ñac lau †Sanedrin-nga

siñ ma sêkêñ ñasawa têtñ ñac
 bu sêsôm yom pi inļu. ¹⁶ Goc
 sêsôm têtñ dau bu, “Yac oc
 dakôm sake têtñ ñgac lu dindê?
 Lau Jerusalem-nga hoñ sêlic
 gêñ dalô atu nan inļu sêkôm
 su, ma yac oc dasêc ahuc
 nditôm dom. ¹⁷ Lau hoñ bu
 sêñgô ñawaê pi gêñ dindec,
 dec oc yham dom. Bocdinanj
 dakêñ yao ñanğa têtñ inļu, bu
 sêsôm yom pi Yisu ma sêsam
 in ndê ñaê têtñ lau tiyham
 dom.”

¹⁸ Goc sêmbwêc inļu sêmbu
 sêmenj, ma sic yao inļu bu
 sêsôm yom ti sêndôhônj lau
 tu Yisu ndê ñaê-nga tiyham
 dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêto
 ñac awha bocdec bu, “Mac
 gauc gêm bocke? Oc solop
 yêc Anötö anğô-nga bu alu
 asôc mac nem yom ñapu, ma
 danjanj wambu Anötö dom, a?
²⁰ Mba! Alu atôm dom bu
 anğapic whanșuñ tu gêñ nan
 alic ti anğô-nga.”

²¹⁻²² Lau bata sic yomsu
 inļu tiyham, goc sêkêñ inļu
 sêsa si. Ñac sêtôm dom bu
 sêtap lêtñ sêmatôc inļu-nga danj
 sa. Ñahu bu lau hoñ sêmpin
 Anötö tu in kôm ñgac nan
 ndöc bôliñ yala daêsam su,
 nan ñayham sa. Bu ñgac dau
 ndöc bôliñ ñapanj e ndê yala gi
 tap 40 sa.

*Lau sêkêñ whiñ-nga sêtenj
 mbec*

²³ Sêñgapwêc Pita lu Jon su,
 ma inļu sêmbu sêtêtñ lau sêkêñ
 whiñ-ñ ga si, ma sic miñ yom
 nan †dabuñ-siga atu-tu ti lau
 bata sêsôm têtñ inļu. ²⁴ Sêñgô
 su, goc ñac hoñ sêtenj mbec

têḡ Anötö bocdec, “O Ḥaclai Ḥadau Pômdau, am naḡ kênḡ undambê ti nom ma gwêc ti gêḡ hoḡ naḡ sêmbô ḡalôm. ²⁵ Am daôm kênḡ Ḥalau Dabuḡ hóc abanḡ Dawid awha sa ma iḡ sôm, ‘*Tu sake-ḡga lau nom-ḡga sêli dau sa ma sêkic yom naḡ ḡandô mba?*’ ²⁶ *Ma kiḡ ti gôliḡwaga sêkac dau sa ma sêmatih yom pitigeh bu sêseh Pômdau lu Mesaya naḡ iḡ kêyalih sa, naḡ su.*’ ²⁷ Dawid ndê yom dau ḡandô sa yêc malac atu dindec. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau siḡ gameḡ apa-ḡga, ma lau bata Israel-ḡga sêkêḡ si gauc pitigeh bu sêseh am nem ḡgac akiḡ-ḡga dabuḡ Yisu naḡ am kêyalih iḡ sa ti Mesaya, naḡ su. ²⁸ Gêḡ naḡ am, Ḥaclai Ḥadau gauc gêm tidôḡ su, naḡ dec sêkôm ḡandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinaḡ sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac ateh am bu puc yac dôḡ bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kêḡ nem ḡaclai têḡ yac bu akôm am nem gwelêḡ ma akôm lau gêmbac ḡayham sa, ma akôm gêḡ dalô tidau-tidau tu am nem ḡgac akiḡ-ḡga dabuḡ Yisu ndê ḡaê-ḡga.”

³¹ Sêteḡ mbec dinaḡ su, goc gameḡ naḡ sêkac sa sêndöc naḡ kêwic dau. Ma Ḥalau Dabuḡ gêm ḡac hoḡ ahuc, ma ḡac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêḡ whih-ḡga sêwêkaih gêḡ toḡ tigeḡ

³² Lau sêkêḡ whih-ḡga hoḡ sêkêḡ si ḡalôm ti gauc pitigeh.

Ma ḡac si daḡ gêlic ndê gêḡ tôm iḡ dau ndê dom. Hoḡ sêwêkaih gêḡ toḡ tigeḡ. ³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ḡawaê asê ti ḡaclai eh, ma Anötö ndê mwasiḡ kêsâlê ḡac hoḡ ahuc sambuc. ³⁴ Ḥac si daḡ pônḡa dau tu gêḡ daḡ-ḡga dom. Ḥahu bu lau naḡ sêwêkaih nom me andu, naḡ sêkêḡ si gêḡ têḡ lau semlhi. Goc sêkôc ḡa-awa sa si, ³⁵ ma sêkêḡ têḡ aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêḡ dau têḡ lau sêpônḡa dau-ḡga tôm gi.

³⁶ Ma ḡgac daḡ mbo, naḡ meḡ akêḡ nduc Saipras. Iḡ †Liwai ndê wakuc daḡ, ma iḡ ndê ḡaê Josep. Magoc aposel sêsam iḡ bu Banabas, naḡ danem kwi bu ḡgac puc lau dôḡ-ḡga. ³⁷ Ḥgac dau ndê nom daḡ y êc, dec kêḡ têḡ lau semlhi, ma kôc ḡa-awa meḡ kêḡ têḡ lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ Ḥgac daḡ ḡaê Ananias lu iḡ nawhê Sapaira sêmbô, ma iḡlu sêkêḡ si nom daḡ têḡ lau semlhi. ² Nom dau ḡa-awa daḡga Ananias kêgamiḡ yêc iḡ-ḡga, ma iḡ nawhê Sapaira kêyalê. Ma ḡadaḡga naḡ Ananias kêḡ têḡ lau aposel, ma kêsau bu nom dau ḡaôli sambuc dinaḡ. ³ Têḡ ndoc Pita gêlic awa dau, naḡ sôm têḡ iḡ bu, “Ananias, bocke dec Sadaḡ gêm am nem ḡalôm ahuc e am gauc gêm bu êḡsau Ḥalau Dabuḡ, ma kêgamiḡ nom ḡa-awa ḡatô yêc am-ḡga? ⁴ Muḡ-ḡga am daôm ti ḡadau

nem nom, ma têtj ndoc am kêtj têtj lau semlhi su, naŋ am ti ŋadau ŋa-awa dau bocdinaŋ. Magoc am kêtj ŋadaŋga têtj yac ma kêsau bu nom dau ŋaôli sambuc dinaŋ. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêtj boc-dinaŋ? Am kêsau ŋamalac dom, am kêsau Anötö goc.”
 5 Têtj têtj Ananias ŋgô yom dinaŋ, dec iŋ hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau hoŋ naŋ sêtjgô gêtj dau ŋawaê, naŋ sêtöc dau ŋandô. 6 Lau batac ŋatô sêtêtj Ananias si, sêmpan iŋ ndê ŋamlan ahuc ma sêkôc sa si sêtjsuhuj.

7 Ŋasawa gitôm acgatu tö giŋga su, goc ŋgac dau nawhê meŋ ma gêm gauc gêtj naŋ kôm iŋ nakweŋ. 8 Ma Pita tôc mone dau têtj iŋ, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akweŋ nem nom dan, ma ŋaôli dau dindec, me?” Ma awhê dau sôm bu, “Aêc, gêtj dau dindec.” 9 Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ŋalôm pitigeŋ bu aŋsahê Pômdau ndê Ŋalau? Lic su naŋ, lau naŋ sêtjsuhuj nam akweŋ dec kwahic sêlhac andu ŋasactô, bu sêmbalan am sa ndi whiŋ.”
 10 Ma ŋagahô ŋambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-ŋga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu iŋ mbac ndu su, dec sêkôc iŋ sa si ma sêtjsuhuj iŋ whiŋ nakweŋ. 11 Ma lau sêkêtj whiŋ-ŋga hoŋ, ti lau ŋatô naŋ sêtjgô gêtj dau ŋawaê, naŋ hoŋ sêsô ma sêtöc dau ŋandô.

Aposel sêkôm gêtj dalô daêsam

12 Têtj ŋasawa dinaŋ lau aposel sêkôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu daêsam yêc lau sêkêtj whiŋ-ŋga si toŋ ŋalôm. Ma lau sêkêtj whiŋ-ŋga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabuj yêc gameŋ naŋ lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. 13 Lau hoŋ sêlic ŋac ŋayham ma sêtöc ŋac sa, tigeŋ tu lau bata Israel-ŋga dec sêtöc dau bu sêlhac sêwhiŋ ŋac. 14 Magoc laungac ti lauwhê daêsam sic hu sêkêtj whiŋ Pômdau, dec lau sêkêtj whiŋ-ŋga si namba kêsôwec tiatu ŋapan. 15 Tu gêtj atu-tu naŋ lau aposel sêkôm-ŋga, dec lau sêhoŋ si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmêŋ ma sêkêtj ŋac sêyêc sac ti mbô. Ŋac sêkêtj bata bu Pita oc êŋsêlêŋ meŋ ma êmasac lau gêmbac me mboe ac kêtj iŋ ndê gatu nem ayuj lau gêmbac ma kôm ŋac ŋayham sa. 16 Ma lau daêsam akêtj malac naŋ sêyêc Jerusalem ŋamakê, naŋ sêhoŋ lau gêmbac ti lau naŋ ŋalau sac sêkôm ŋac sêtisac, naŋ sêmêŋ ma lau aposel sêkôm ŋac hoŋ ŋayham sa.

Sêkêtj aposel sêndöc gapocwalô tiyham

17 Têtj dinaŋ dabujsigâ ŋamata-ŋga ti iŋ ndê lau hoŋ akêtj Sadiusi si toŋ sem lêmuj lau aposel ŋandô. 18 Tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc ŋac dôŋ ma sêkêtj ŋac sêndöc gapocwalô. 19 Tigeŋ têtj ôbwêc Pômdau ndê aŋela gêlêc andu gapocwalô-ŋga ŋagatam su ma wê ŋac sêsa si. 20 Ma iŋ sôm têtj ŋac bu, “Andi alhac lôm dabuj ŋabatêmdö, ma ahoc yom

asê timala enj têtj lau, pi lau sêkênj whiņ-ņga si lêtj wakuc.”²¹ Sêņgô aņela ndê yom dinaņ su, dec bêbêc ganduc sêtêtj lôm dabuņ si ma sic hu sêndôhônj lau.

Têtj ndoc dinaņ dabuņsiga űamata-ņga ti inj ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-ņga hoņ sa sêpitigeņ bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêņkiņ lau űatô sêtêtj gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmeņ. ²² Magoc têtj ndoc lau dau sêhóc asê gapocwalô, naņ sêlic bu aposel aņgô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, ²³ “Yac a alic bu sêņlahi gatam ahuc űapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu űac sêndôc dom.” ²⁴ Lau siņ sêyob lôm dabuņ-ņga si űgac bata, ma dabuņsiga atu-tu sêņgô yom dau e sêpônda gauc. ²⁵ Sêhê gauc sêmbo ma űgac daņ meņ ma sôm têtj űac bu, “Alic su naņ! Launġac naņ mac akêņ űac sêndôc gapocwalô, naņ kwahic dec sêlhac lôm dabuņ űamakê ma sêndôhônj lau sêmbo.” ²⁶ Goc lau siņ-ņga naņ sêyob lôm dabuņ ti űac si űgac bata sêtêtj lôm dabuņ si, ma sêkôc aposel sa sêmeņ. űac sêwê űac malô ma sêņsahic űac dom, űahu bu sêtôc dau bu lau naņ sêtoc aposel sa, naņ oc sêtuc űac űa hoc. ²⁷ Sêwê aposel sêmeņ ma sêkêņ űac sêlhac lau Sanedrin-ņga aņgô-ņga bu dabuņsiga űamata-ņga êņsu űac. ²⁸ Inj sôm têtj űac bu, “Y ac ac yao mac naņga bu andôhônj lau pi űgac

dinaņ ma asôm inj ndê űaê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi inj gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê űamalac dinaņ ndê dac meņ pi yac, a?”

²⁹ Dec Pita ti aposel sêô inj awha ma sêsôm bu, “Yac daņaņ wambu Anôtô ndê yom hóc gêlêc űamalac si yom su, ac űawaê. ³⁰ Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigeņ abanji si Anôtô uņ inj sa mbo tali tiyham. ³¹ Ma Anôtô toc inj sa ma kêņ inj ndôc inj ndê andô-ņga ti Kiņ, ma ti űadau Nem Lau Si-ņga. Inj kôm bocdinaņ, űahu bu inj bu kêņ űasawa têtj lau Israel-ņga bu sêkac si űalôm kwi, dec inj oc suc űac si sac kwi. ³² Yom dinaņ yac alic űandô su, dec asôm asê. Ma űalau Dabuņ puņ yom dau dôņ bocdinaņ. Inj űalau naņ Anôtô kêņ têtj lau naņ daņga wambu inj űapep.”

³³ Lau bata Israel-ņga dinaņ sêņgô aposel si yom dau e gêli űac űalôm sa sac andô, ma űac tac whiņ bu sêndic aposel ndu. ³⁴ Tigeņ lau Sanedrin-ņga si űgac bata daņ tisa bu lhac űac ahuc. Inj Palêsai daņ űaê Gamaliel, naņ kêdôhônj yomsu, ma lau hoņ sêtoc inj sa. Inj gic atu yom bu sêkêņ aposel sêsa awê sêndi sêmbo űasawa saun. ³⁵ Goc inj sôm têtj lau bata hoņ, “Mac lau Israel-ņga, akôc gauc űapep pi gêņ naņ mac bu akôm têtj lau dinaņ. ³⁶ Gauc nem Teudas, űgac naņ űasawa apê gi su toc dau sa bu űgac tiwaê. Magoc lau siņ Rom-ņga sic inj ndu, ma lau 400 naņ sêmbo

sêwhin in, nan sêmbulu nac sêlhö têtên si. Ma in ndê gwelen hon hê su. ³⁷ Ma têtên têtên sêsê lau sa tu bu sênemli takis-nga, nan ngac Galili-nga dan naê Judas tisa. In gêli lau ton dan sa bu sêkên kisa lau Rom-nga. Magoc in ginnga bocdina, ma in ndê lau hon sêlhö têtên. ³⁸ Bocdina kwahic dec aö bu wasôm anen nalôm asê têtên mac. Ahu lau aposel dindê sin ma akên nac sêlhö sêndi. Nac si gwelen bu men akên namalac nambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelen, dec oc tôm dom bu nem nandô. ³⁹ Tigen nac si gwelen bu men akên Anötö ndê, dec oc atôm dom bu al-hac nac ahuc. Ma mac bu akên kisa nac, dec mac oc akên kisa Anötö dau.”

⁴⁰ Lau bata hon sêngô in ndê yom ma sêsôc napa. Nac sêmbwêc aposel sêsôc sêmen ma sêkên lau sin-nga sêhi nac na sö. Ma sêkên yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkên nac sêsa si. ⁴¹ Aposel sêhu lau bata Sanedrin-nga sin, ma sêsa si ti atac nayham atu. Nahu bu Anötö kên nac sêhóc nawapac ti nandê tu Yisu ndê naê-nga, dec toc nac sa. ⁴² Ma tôm béc hon sêndôhôn lau sêmbô lôm dabun nabatêmdô, ma sêndôhôn lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc nawae nayham asê napan ma sêsôm bu Yisu in Mesaya dau.

6

Sênjali la 7 sa bu sêndic

sam gên danen-nga

¹ Lau sêkên whin Yisu-nga si ton kêsôwec napan. Magoc têtên têtên dina nawapac dan hóc asê. Yêc ton dau nalôm lau Israel-nga nan sêsôm lau Grik awha, nan sêtuclin lau Israel-nga nan sêsôm Yom †Hibru. Nahu bu tôm béc hon lau sic sam gên danen-nga têtên lau nan sêpôn da dau, magoc tandô ton lauwê sawa nan sêsôm Yom Grik. ² Tu dina-nga aposel 12 sêmbwêc lau sêkên whin-nga hon sêpitigen, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelen nawae nayham-nga sin tu ayob gwelen andic sam gên-nga. ³ Bocdina asidôwai, anyalin laungac 7 sa yêc ton dindêc nalôm, nan lau tigau ma Nalau Dabun gêm nac ahuc. Ma lau dina yac oc dakên nac sêyob gwelen dindêc. ⁴ Ma yac dau oc akôm gwelen anem mêtê ti aten mbec-nga napan.”

⁵ Lau hon sêngô nac si gauc dina ma sêlic nayham. Bocdina nac sênjali lau 7 sa, nan si naê bocdec. Steven, in ngac nan Nalau Dabun gêm in ahuc ma kên whin nanga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas nan ndê malachu Antiok. Nikolas in ngac Israel-nga dom, magoc mun-nga in gêm dau kwi ma gêm akin Anötö kékuc lau Israel-nga si sakin akwa. ⁶ Nac sêkên lau 7 dau sêlhac aposel angô-nga, ma aposel sêten mbec ma sêkên amba sac nac.

⁷ Têḡ ḡasawa dinaḡ Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-ḡga daêsam sêkêḡ whiḡ Yisu. Ma dabuḡsiga Israel-ḡga daêsam sêkêḡ whiḡ bocdinaḡ.

Sêkôc Steven dôḡ

⁸ Steven iḡ ḡgac naḡ Anötö ndê mwasinḡ ti ḡaclai gêm iḡ ahuc, ma kôm gêḡ atu-atu ti gêḡ dalô mbo lau ḡalôm.

⁹ Magoc lau akêḡ lau Israel-ḡga si toḡ daḡ sic hu sêkêḡ kisa iḡ. Ḥac lau dinaḡ sêmeḡ akêḡ malac Sairin ti Aleksandria ma akêḡ gameḡ Silisia ti Esia-ḡga. Muḡ-ḡga ḡac lau akiḡ ḡambwa, magoc tiḡambu si ḡadaui sêhu ḡac siḡ yêc si sakiḡ, ma êlêmê sêkac sa sêmbo dau si lôm wê-ḡga daḡ. Ḥac sêpu Steven ti iḡ ndê yom.

¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom naḡ Ḥalau Dabuḡ kêḡ têt iḡ-ḡga, dec ḡac sêtôm dom bu sêku iḡ ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinaḡ-ḡga ḡac sêkôc lau ḡatô ma sêkic yom gelec sêwhiḡ ḡac, bu ḡac oc sêtisa ma sêḡgôliḡ yom pi Steven bocdec bu, “Yac aḡgô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.” ¹² Goc ḡac sêsôm yom dau e gêli lau hoḡ si ḡalôm sa, ma lau bata ti lau naḡ sêndôhônḡ yomsu-ḡga sêwhiḡ. Goc sêkôc iḡ dôḡ ma sêwê iḡ e sêkêḡ iḡ kalhac lau Sanedrin-ḡga si aḡgô-ḡga. ¹³ Goc sêkêḡ lau tasanḡ ḡatô sêtisa ma sêsôm, “Iḡ ḡgac dindêc sôm yom ḡapaḡ bu êḡḡwiniḡ yac neḡ lôm dabuḡ ma Anötö ndê yomsu. ¹⁴ Yac

aḡgô iḡ sôm bu Yisu Nasaret-ḡga oc seḡ gameḡ dindêc su, ma kêḡ ḡagôliḡ wakuc ô mêtê naḡ Moses gic dulu têt yac.”

¹⁵ Têḡ dinaḡ lau hoḡ naḡ sêndôc Sanedrin si toḡ, naḡ tahê Steven, ma sêlic bu iḡ ndê aḡgô andô ḡawasi gitôm aḡela daḡ ndê.

7

Steven sôm yom têt lau Sanedrin-ḡga

¹ Ma dabuḡsiga ḡamata-ḡga ndac iḡ bu, “Yom dindêc naḡ sêḡgôliḡ pi am, naḡ yom ḡandô, me mba?” ² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damaḡi. Aḡgô su naḡ! Muḡ-ḡga lê abaḡ Abraham ndôc Mesopotemia, iḡ têt malac Haran gi su dom, ma Anötö Ḥawê Ḥadau hoc dau asê têt iḡ. ³ Ma sôm têt iḡ, ‘Hu nem gameḡ ti am nem lau siḡ, ma têt gameḡ daḡ naḡ aô bu watôc têt am, naḡ ndi.’ ⁴ Bocdinaḡ iḡ hu lau Saldi si gameḡ siḡ, ma sa gi ndôc Haran. Tiḡambu iḡ damba mbac ndu su, goc Anötö kêkiḡ Abraham bu têt gameḡ dindêc naḡ kwahic dec mac andôc, naḡ meḡ. ⁵ Tigeḡ iḡ kêḡ nom têt Abraham wêkainḡ yêc gameḡ dindêc dom. Mba, Abraham dau tap nom sauḡ daḡ sa dom! Têt ndoc dinaḡ Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatiḡ yom tidônḡ têt iḡ, bu iḡ ti iḡ ndê lau wakuc oc sêwêkainḡ gameḡ dau. ⁶ Ma Anötö sôm têt iḡ bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu gameḡ dindêc siḡ ma sêndôc

sêtom lau apa yêc lau dan si gameŋ. Ma ŋac oc sênem akin lau dau, ma lau dau oc sêkôm ŋac ŋayom nditôm yala 400. ⁷ Magoc tiŋambu aö oc wakêŋ ŋagêyô têt lau gameŋ dinan-ŋga nan sem akin ŋac, ma am nem wakuc oc sêhu gameŋ dinan siŋ ma sêmbu sêmeŋ sênem akin aö yêc gameŋ dindec.' ⁸ Ma Anötö kêt t̄pwac sêsê laungac si ŋamlic ŋatô su-ŋga têt Abraham. Tiŋambu Abraham kwê ndê atungac Aisak asê, ma sê in ndê ŋamlic ŋatô su têt in ndê bêc ti-8-ŋga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac neŋ abanji 12 asê, nan sêti yac neŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12 si ŋahu. ⁹ Josep in abanji 12 si dan, magoc dôwai sem lêmuŋ in, dec sêkêt in têt lau semlhi. Ma lau dau sêkôc in sa sêsip gameŋ Isip-ŋga si, ma in mbo gameŋ dinan tôm ŋgac akin ŋambwa dan. Magoc Anötö mbo whiŋ Josep, ¹⁰ dec gêm in si yêc ŋawapac bocke nan tap in sa. In kêt gauc ŋayham-ŋayham têt in dec lau Isip-ŋga si kiŋ Parao gêlic in ŋayham, ma kêt in gêm gôliŋ gêt hoŋ yêc in ndê andu kiŋ-ŋga, ma gameŋ Isip-ŋga sambuc. ¹¹ Tiŋambu tóbôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhóc ŋawapac atu, ma abanji sêpônda gêt sêneŋ-ŋga. ¹² Jakob ŋô ŋawaê bu gêt danen-ŋga yêc Isip, dec kêt in ndê atui sêsip Isip si. Têm ŋamata-ŋga dinan sêsip si ma semlhi gêt danen-ŋga, ma sêmbu sêmeŋ. ¹³ Tiŋambu in

kêt in ŋac sêsip Isip si tiyham, ma têt dinan Josep sôm dau asê têt ndê asidôwai, ma Parao ŋô ŋawaê pi Josep ndê gôlôwac. ¹⁴ Goc Josep kêt in yom têt in damba Jakob ti in ndê lau ŋatô, bu ŋac hoŋ sêsip Isip sêtêt in sêndi. Ŋac lau dinan lau 75. ¹⁵ Bocdinan Jakob ti yac neŋ abanji sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc gameŋ dinan. ¹⁶ Ma tiŋambu ŋac si lau wakuc sêkôc ŋac si ŋakwa su yêc Isip bu sêt̄suhun ŋac yêc malac Sekem, sêyêc sêhôn nan Abraham gêmli su yêc Hamo ndê atui.

¹⁷ "Tiŋambu, ndoc meŋ kêt in bu yom nan Anötö gic bata têt Abraham, nan ŋandô sa. Têt têt dinan lau Israel-ŋga nan sêndöc Isip, nan sêti daêsam ŋandô. ¹⁸ Magoc kiŋ wakuc dan gêm gôliŋ Isip, nan kêt̄yalê Josep dom. ¹⁹ In yob yac neŋ abanji solop dom, ma kêt ŋawapac atu têt ŋac. In gic yomsu ŋac bu sêmbaliŋ balêkoc wakuc hoŋ siŋ sêniŋga. ²⁰ Têt ndoc dinan Moses dinda kôc in, ma Anötö gêlic in ŋayham. Ŋac sêlôm in sêmbu damba ndê andu gitôm ayô töt. ²¹ Tiŋambu sêkôc in sa si ma sêsiŋ in, ma malô goc Parao ndê atuwê tap in sa ma gôlôm in ti ndê balêkoc. ²² Ma bocdinan dec Moses sôc lôm bapia ma kêt̄dôhôn lau Isip-ŋga si gauc hoŋ. Ma in ti ŋgac ŋanŋa tu sôm yom ma kôm gwelen-ŋga. ²³ In mbo e in ndê yala ti 40 su, ma bêc dan in gauc gêm bu sa ndi

lic ndê asidôwai Israel-nga. ²⁴Têḅ ndoc dinanḅ inḅ gêlic ḅḅac Isip-nga danḅ kôm ḅḅac Israel-nga danḅ ḅayom. Dec inḅ gic ḅḅac Isip-nga dinanḅ ndu bu nem inḅ ndê asidôwa dinanḅ si. ²⁵Inḅ gauc gêm bu mboe inḅ ndê asidôwai oc sêḅyalê bu Anötö kêyalinḅ inḅ sa bu nem ḅac sa, magoc mba. ḅac sem gauc. ²⁶ḅagalaḅsê inḅ sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêḅbo. Inḅ bu nem malô inḅlu, dec sôm, ‘Amlu asidôwa, ma tu sake-nga dec akêḅ kisa daôm?’ ²⁷Magoc ḅḅac lu dau si danḅ, nanḅ bu kôm ndê asidôwa tisac, nanḅ suc Moses sa gi, ma sôm, ‘Asa kêḅ am bu nem gôlinḅ ma êmatôc yac?’ ²⁸Bocke? Am bu ndic aö ndu gitôm am gic ḅḅac Isip-nga danḅ têtḅ alhabêc, a?’

²⁹“Têtḅ ndoc Moses ḅḅô yom dinanḅ, nanḅ inḅ kôlhö têtḅ gameḅ Midian-nga gi, ma ndöc dinanḅ gitôm ḅḅac apa. Ma yêc dinanḅ inḅ gêm awhê sa ma kwê balêkoc ḅḅac lu asê. ³⁰Yala 40 ḅinḅga su, goc aḅela danḅ hoc dau asê têtḅ inḅ ḅalêḅ bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gameḅ sawa, ma gêlic ya ḅawahô golom sa a saunḅ danḅ. ³¹Gêḅ dau kôm inḅ sö ma gauc gêm yom daêsam. Inḅ tigasuc gi bu lic gêḅ dau, dec ḅḅô Pômdau awha sa têtḅ inḅ meḅ bocdec bu, ³²‘Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö aö.’ Moses ḅḅô yom dau e kêtitec ḅandô ma töc dau bu hôc tandô sa ma lic tiyham. ³³Goc Pômdau sôm têtḅ inḅ, ‘Kôc nem atapa su yêc

gahim, bu gameḅ nanḅ am kalhac, nanḅ gameḅ dabunḅ. ³⁴Aö galic su bu aö neḅ lau sêḅbo sac yêc Isip. Aö ḅanḅḅô ḅac si danḅgi, madec gasip gameḅ bu wanḅgaho ḅac su yêc ḅawapac dau. Bocdinanḅ kwahic dec aö oc wanḅkinḅ am mbu têtḅ Isip ndi.’ ”

³⁵Steven gic minḅ yom dinanḅ, goc sôm, “Aö wasôm têtḅ mac, bu Moses inḅ ḅḅac dau, nanḅ muḅ-nga lau Israel-nga sêtec inḅ ti sêsôm inḅ bocdec bu, ‘Asa kêḅ am bu nem gôlinḅ ti êmatôc yac?’ Tigeḅ Anötö dau ndê aḅela hoc dau asê têtḅ inḅ yêc a saunḅ dinanḅ, ma kêkinḅ inḅ bu nem gôlinḅ lau Israel-nga ma kôc ḅac su yêc gameḅ Isip-nga. ³⁶Bocdinanḅ inḅ kôc ḅac sêsa akêḅ Isip sêmeḅ. Têtḅ ndoc dinanḅ inḅ kôm gêḅ dalô ti gêḅ atu-tu daêsam yêc gameḅ Isip-nga, ma yêc gwêc nanḅ sêsam bu Gwêc Koc. Ma inḅ kôm gêḅ dalô tidau-tidau yêc gameḅ sawa tôm yala 40.

³⁷“Inḅ Moses dau dinanḅ goc sôm têtḅ lau Israel-nga bu, ‘Anötö oc töc ḅḅac danḅ yêc mac nem tonḅ ḅalôm, ti propet nditôm aö daunḅ.’ ³⁸Moses mbo whinḅ lau Israel-nga têtḅ ndoc sêḅbo gameḅ sawa. Inḅ kalhac aḅela nanḅ sôm yom têtḅ inḅ yêc Lôc Sainai, ma yac neḅ abanḅ ḅalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandöc tanḅli-nga ma kêḅ têtḅ lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meḅ têtḅ yac. ³⁹Magoc yac neḅ abanḅ sêtec bu sêsôc inḅ ḅapu. ḅac sêpu inḅ ma ḅac si ḅalôm gauc gêm gameḅ Isip-

nga njapan, e njac atac whinj bu sêmbu sêndi. ⁴⁰ Têj ndoc Moses mbo Lôc Sainai njasawa balinj, nan njac sêsôm têj Aron bu, 'Inj njac Moses dinanj, kôc yac sa asa yêc Isip amenj, ma kwahic dec yac am gauc gêj bocke hôc asê inj. Bocdinañ êmasañ anötöi gwam bu sêwê yac.' ⁴¹ Têj ndoc dinanj njac sêmasañ makao njagatu ti gwam, goc sêndê mwasiñ atu danj tu bu sêtoc gêj dau sa-nga. Njac sêkêj da têj gwam dau, ma atac njayham kêlêc pi gêj nan njac dau amba sêmasañ. ⁴² Tu dinanj-nga dec Anötö puc dômbwê njac ma hu njac siñ bu sênem akiñ tata ti gêj umboñ-nga. Lau propet sêto yom pi njac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-nga. Yala ⁴⁰ dinanj mac ambo gameñ sawa, nan mac akêj nem gêj danj ti da têj aô dom. Mba! ⁴³ Mac êlê mê ambalanj bac po danj tu anem akiñ mac nem anötö tasanj Molek-nga. Ma mac am akiñ tata danj njê Repa ti mac nem anötö, ma apôñ hamduc têj anötöi gwam daêsam nanj mac amasanj. Tu dinanj-nga aô watiñ mac su andi andöc gameñ Babilon-nga njadanja tòm lau gapocwalô-nga. [*Amos 5:25-27*]

⁴⁴ Yêc gameñ sawa, Anötö whê sa ti tôc lêj têj Moses bu lau Israel-nga sêmasañ ðbac dabunj danj ti njac si gameñ sênem akiñ inj-nga, nan

sêkêj ðapa yomsu-nga yêc njalôm. Inj kêmasanj gêj dau tòm Anötö tôc asê têj inj, ma abanj sêmbalanj gêj dau whinj njac, têj ndoc njac sêñsêlêj si. ⁴⁵ Njalêj dau dinanj Anötö kêj ndê bac dabunj têj lau Israel-nga yêc gameñ sawa. Tinjambu Anötö soc lau nanj sêndöc gameñ Kanan-nga su, bu kêj gameñ dau têj njac. Ma têj ndoc Josua wê njac sêsôc gameñ Kanan-nga si, nanj sêmbalanj bac dabunj dau whinj njac. Ma bac dau kalhac whinj njac e Dawid ndê têm. ⁴⁶ Anötö gêlic Dawid njayham, ma Dawid tac whinj bu kwê lôm danj sa ti Jakob ndê Anötö ndê andu njandô. ⁴⁷ Magoc Dawid kwê andu dau dom, inj ndê atuñgac Solomon kwê andu dau sa. ⁴⁸ Tigenj kwahic dec aô wasôm têj mac bu Anötö Njclairi ti Njawasi Njatau, inj ndöc andu nanj njamalac sêkwê, nanj dom. Tòm yom nanj propet Aisaya to bocdec bu:

⁴⁹ Pômdau sôm, 'Undambê ti anej pônj kinj-nga, ma gameñ nom-nga ti gameñ gahinj lhac-nga. Bocdinañ mac oc akwê andu kainj bocke tu bu wandöc-nga? Me amasanj gameñ bocke tu wanjwhañ dauñ-nga? ⁵⁰ Bu aô dauñ gakêj gêj honj dinanj.' [*Ais 66:1-2*]

⁵¹ Têj dinanj Steven sôm têj njac lau Sanedrin-nga bu, "Mac lau njalôm njadandi-nga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem danjamsunj kwa njanja. Mac nem mêtê gitôm

apami si. Mac êlêmê atec Nalau Dabuŋ ndê gwelenj. ⁵² Mac nem apami sêkêŋ kisa propet hoŋ nanj Anötö kêkiŋ. Ma propet nanj sêhoc yom asê pi ŋgac gitêŋ nem lau si-ŋga nanj Anötö oc êŋkiŋ meŋ, nanj apami sic ŋac ndu. Ngac gitêŋ dau meŋ su, magoc mac akêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba ma ac iŋ ndu. ⁵³ O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö ndê yomsu nanj aŋela sêkêŋ têŋ abañi, nanj su, tigenj asôc ŋapu dom!”

Sêtuc Steven ŋa hoc mbac ndu

⁵⁴ Têŋ ndoc lau Sanedrin-ŋga sêŋgô Steven ndê yom dinaŋ, nanj ŋac atac ŋandê atu ma sêseŋ lhô tu iŋ-ŋga. ⁵⁵ Magoc Nalau Dabuŋ gêm Steven dau ahuc, ma iŋ tatac undambê ma gêlic Anötö ndê ŋawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-ŋga. ⁵⁶ Dec iŋ sôm, “Alic su nanj! Aô galic undambê kac sa ma †Ŋamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-ŋga.” ⁵⁷ Ŋac sêŋgô yom dinaŋ goc sêpôc daŋgasuŋ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Ŋac sênti sêtêŋ iŋ si, ⁵⁸ ma sêtiŋ iŋ sa malac ŋamakê gi, ma sic hu sêtuc iŋ ŋa hoc. Lau nanj sêŋgôliŋ yom pi Steven, nanj sêkac si ŋakwê bambaliŋ su, ma sêkêŋ têŋ ŋgac wakuc daŋ ŋaê Saul bu yob. ⁵⁹ Ŋac sêtuc hoc pi Steven sêmbô, ma iŋ teŋ mbec têŋ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneŋ gatuŋ sa loc.” ⁶⁰ Goc iŋ peŋ ŋa haduc-ŋga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac nanj

lau sêkôm têŋ aô, nanj dom.” Iŋ sôm su, goc mbac ndu.

8

¹⁻² Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ŋayham tu gêŋ nanj lau dau sêkôm têŋ iŋ-ŋga. Ma tiŋambu lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋatô sêŋsuhuŋ Steven ma sêtaŋ iŋ.

Saul ma lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa lau nanj sêkêŋ whiŋ Yisu

Têŋ bêc dau dinaŋ lau sic hu sêkêŋ kisa ŋaŋga têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga nanj sêmbô Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga ŋac si lau daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhô têtêŋ sêtêŋ gameŋ Judia ti Samaria-ŋga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem siŋ dom. ³ Ma Saul bocdinaŋ gic hu bu seŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga. Iŋ kêsalê ŋac tôm andu, goc hê ŋac sêsa si ma kêŋ ŋac sêndôc gapocwalô, launŋac sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma lauwhê bocdinaŋ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴ Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga nanj sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhô têtêŋ, nanj sêhoc ŋawaê ŋayham pi Yisu asê, yêc malac hoŋ nanj sêhóc asê nanj. ⁵ Pilip têŋ malac atu daŋ yêc gameŋ Samaria-ŋga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu iŋ Mesaya dau. ⁶ Lau daêsam sêŋgô Pilip ndê yom ti sêlic gêŋ dalô nanj iŋ kôm, dec sêkêŋ daŋga iŋ ndê yom ŋapep. ⁷ Pilip soc ŋalau sac daêsam su sêsa yêc lau ti

sêmbwêc atu. Ma in kôm lau bôliŋ daêsam ŋayham sa. ⁸ Tu dinaŋ-ŋga lau daêsam yêc malac atu dinaŋ atac ŋayham atu.

Saimon, ŋgac balö

⁹ Ŋgac daŋ mbo malac dinaŋ, naŋ ndê ŋaê Saimon. Tôm ŋasawa baliŋ in pec balö ti kôm gêŋ atu-tu e lau gameŋ Samaria-ŋga hoŋ sêhêdaê. In toc dau sa bu in ŋgac tiwaê. ¹⁰ L au atu-tu ma lau ŋambwa hoŋ tatiŋ Saimon ŋapaŋ. Ŋac sêsôm, “Anötö ndê ŋaclai naŋ dasam bu Ŋaŋga Atu, naŋ puc ŋgac dindêc dôŋ.” ¹¹ Ma lau daêsam tatiŋ in ŋapaŋ, bu sêhêdaê tu gêŋ atu-tu naŋ in kôm ŋasawa hic su naŋ-ŋga. ¹² Magoc sêhu siŋ têtŋ ndoc sêŋgô ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ ma pi Yisu Kilisi, naŋ Pilip hoc asê. Laungac ti lauwê daêsam sêkêŋ whiŋ in ndê yom, ma sêliŋ sanŋu. ¹³ Ma Saimon dau kêŋ whiŋ ma gêliŋ sanŋu whiŋ. In gêlic gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu naŋ Pilip kôm, dec hêdaê ŋandô ma kêkuc in ŋapaŋ.

¹⁴ Têtŋ ndoc lau aposel naŋ sêmbu Jerusalem sêŋgô ŋawaê bu lau Samaria-ŋga sêkôc Anötö ndê yom sa, naŋ sêŋkiŋ Pita lu Jon sêtêtŋ ŋac si. ¹⁵ Inlu sêhêc asê ŋac su, goc sêteŋ mbec bu Pômdau kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ pi ŋac hoŋ. ¹⁶ Têtŋ ndoc lau Samaria-ŋga dinaŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêliŋ sanŋu tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, magoc Ŋalau Dabuŋ sip meŋ pi ŋac si daŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga dec Pita lu Jon sêteŋ mbec

pi ŋac. ¹⁷ Sêteŋ mbec su ma sêkêŋ amba sac ŋac, goc Ŋalau Dabuŋ meŋ gêm ŋac ahuc.

¹⁸ Saimon gêlic bu têtŋ ndoc aposel lu sêkêŋ amba sac lau dau, naŋ Ŋalau Dabuŋ meŋ pi ŋac, dec gauc gêm bu nemlhi ŋaclai dau yêc inlu. ¹⁹ In ndac inlu bocdec bu, “Akêŋ ŋaclai dinaŋ lom aô. Ma bocdinaŋ asa naŋ bu wakêŋ amaŋ sac in, naŋ oc kôc Ŋalau Dabuŋ.” ²⁰ Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasin ŋa mone, a? Am oc niŋam, ti nem mone hoŋ! ²¹ Am wêkainŋ gwelenŋ dindêc whiŋ yac dom. Ŋahu bu gauc naŋ yêc am nem ŋalôm, naŋ Anötö gêlic bu solop dom. ²² Kac nem ŋalôm kwi ma hu mêtê sac dinaŋ siŋ. Ma teŋ mbec têtŋ Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac naŋ yêc nem ŋalôm. ²³ Aô galic su bu am gêm lêmuŋ Anötö ndê ŋaclai e am ŋalôm gêli sa, ma sac ŋa-ŋaclai sô am dôŋ ŋapaŋ.” ²⁴ Saimon ŋgô Pita ndê yom dinaŋ, goc sôm, “Gitôm bu am teŋ mbec têtŋ Pômdau tu aô-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ naŋ am sôm yom pi, naŋ oc tap aô sa dom.”

²⁵ Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhô bu sêmbu sêtêtŋ Jerusalem sêndi. Ma yêc senŋ ŋasawa, naŋ sêsôm ŋawaê ŋayham asê yêc malac daêsam naŋ sêyêc gameŋ Samaria-ŋga.

Pilip lu ŋgac Itiopia-ŋga

26 Têḡ ndoc dinaḡ Pômdau kêḡiḡ ndê aḡela danḡ têḡ Pilip gi, ma sôm têḡ iḡ bu, “Êmasaḡ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêḡ êmkuc seḡ akêḡ Jerusalem naḡ sip têḡ malac Gasa, seḡ naḡ gic gameḡ sawa kic.”

27 Bocdinaḡ Pilip tisa ma kêsêlêḡ gi. Ma yêc seḡ dinaḡ iḡ tap ḡgac Itiopia-ḡga danḡ sa, naḡ bêc ḡatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têḡ ndê gameḡ ndi. Iḡ ḡgac tiwaê naḡ yob lau Itiopia-ḡga si Kwin Kandis ndê awa hoḡ, naḡ muḡ-ḡga sêsip iḡ ndê ḡamatu sa.* 28 Têḡ ndoc Pilip tap iḡ sa yêc seḡ, naḡ ḡgac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. 29 Dec ḡalau Dabuḡ sôm têḡ Pilip, “Am tiḡasuc kaleta ma êmkuc ḡgac dindê.” 30 Goc Pilip kêti têḡ kaleta gi ma ḡgô bu ḡgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac iḡ, “Am sam yom dinaḡ ma kêyalê ḡahu, me mba?” 31 Ma iḡ sôm, “ḡamalac danḡ bu whê sa têḡ aô dom, dec oc waḡyalê bocke?” Ma iḡ ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiḡ iḡ. 32 Iḡ ḡgô bu ḡgac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

ḡac sêwê iḡ bu sêndic iḡ ndu gitôm domba.

Ma iḡ gêm dau dôḡ tôm domba naḡ sêḡgapiḡ ḡamlichu, magoc taḡ dom.

33 ḡac sêḡgwiniḡ iḡ, ma

sêmatôc iḡ ndê yom gi solop dom.

ḡac sic iḡ ndu, ma bocdinaḡ iḡ ndê wakuc mba.

[Ais 53:7-8]

34 Ma ḡgac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têḡ aô bu propet sôm yom dinaḡ pi iḡ dau, me pi ḡamalac danḡ?”

35 Goc Pilip whê yom hoḡ sa têḡ iḡ, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinaḡ e sôm ḡawaê ḡayham pi Yisu têḡ iḡ. Ma ḡgac dau kêḡ whiḡ Yisu. 36-37 ḡac si e sêhóc asê bu danḡ poc seḡ ḡamakê. Ma ḡgac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aô waliḡ busaḡgu, me mba?”

38 Goc iḡ sôm têḡ ḡgac naḡ gêm gôliḡ kaleta bu kêḡ kaleta lhac. Ma iḡlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku iḡ. 39 Têḡ ndoc naḡ sêpi akêḡ bu sêmeḡ, naḡ Pômdau ndê ḡalau kôc Pilip su sep tigeḡ. Ma ḡgac dau gêlic iḡ tiyham dom, magoc kôlhö ti atac ḡayham gi. 40 Ma ḡalau kôc Pilip sa gi kêḡ iḡ mbo malac Asotas. Ma iḡ kêsêlêḡ golom-golom malac, ma sôm ḡawaê ḡayham asê e hóc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

1 Têḡ ḡasawa dinaḡ Saul kêḡ kisa lau sêkêḡ whiḡ Pômdau-ḡga ḡapanḡ. Iḡ sôm ḡaḡga bu iḡ oc kôm ḡac ḡayom ma ndic ḡac ndu. Iḡ têḡ dabuḡsiga ḡamata-ḡga gi,² ma ndac iḡ bu to bapia puc iḡ dôḡ-ḡga, bu

* 8:27: Muḡ-ḡga lau si gêbôm danḡ yêc bu lauḡgac akiḡ naḡ sêyob Kiḡ si andu me wapa me lauwhê, naḡ sêsip ḡac ḡamatu sa. Lauḡgac kaiḡ dinaḡ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

tôc têtj lau bata nanj sêyob lau Israel si lôm wê-nga yêc malac Damaskas. Bapia dau kênj ñaclai têtj Saul bu kôc laungac ti lauwhê Damaskas-nga nanj sêkênj whinj Yisu, nanj dôj, ma wê ñac sa sêtêtj Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac. ³ Inj kôc bapia dau su ma kêsêlêj e gi kêpij Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu danj akêj undambê menj pô gamej nanj inj mbo. ⁴ Inj penj sip nom ma ngô awha danj ta inj bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-nga am kênj kisa aô?” ⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, “O ñadau, am asa?” Ma awha dau sôm, “Aô Yisu dauj, dec am kênj kisa. ⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêj bocke nanj aô tac whinj bu am kôm-nga, nanj aô oc wanjij lau bu sêwhê sa têtj am yêc dindê.”

⁷ Lau nanj sêmbo senj sêwhinj Saul, nanj sêlhac ti sem dau dôj. Ñac sêngô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac danj dom. ⁸ Têtj ndoc Saul tisa kalhac, nanj kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gamej. Bocdinaj lau dinaj sêkêm inj sip amba, ma sêwê inj sêsôc malac Damaskas si. ⁹ Gitôm bêc tö inj mbo tapec, ma gêj ti nôm gêj danj dom.

¹⁰ Ngac kênj whinj Yisu-nga danj mbo Damaskas, nanj ndê ñaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têtj inj ña mbê, ma ta inj bu, “Ananias!” Ma inj ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?” ¹¹ Goc Pômdau sôm têtj inj, “Am sa senj nanj sêsam bu Senj Solop ma têtj Judas ndê andu ndi, ma am oc tap

ngac danj sa, nanj ndê ñaê Saul akêj malac Tasis. Ngac dau tenj mbec mbo dinaj. ¹² Aô gatôc têtj inj su ña mbê bu ñamalac danj ñaê Ananias oc têtj inj ndi, kênj amba sac inj, ma kôm inj tandô po asê tiyham.” ¹³ Ananias ngô yom dinaj ma sôm, “Pômdau. Aô gangô ngac dinaj ñawaê su. Inj ngac nanj kênj ñawapac atu têtj am nem lau dabuj nanj sêmbo Jerusalem. ¹⁴ Ma dabujsga atu-tu sêkênj ñaclai têtj inj bu têtj malac dindec menj, ma kôc lau nanj sêtoc am nem ñaê sa, nanj dôj.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayalinj ngac dau sa su, bu hoc yom asê pi anej ñaê têtj lau gamej apa-nga ti ñac si kinj, ma têtj lau Israel-nga sêwhinj. ¹⁶ Ma ñawapac ti ñandê nanj inj oc hôc tu anej ñaê-nga, nanj aô oc watôc têtj inj.”

¹⁷ Goc Ananias têtj andu dau gi. Inj sôc gi, goc kênj amba sac Saul ma sôm, “Anej asidôwa Saul. Pômdau Yisu nanj hoc dau asê têtj am yêc senj têtj malac dindec, nanj kêkinj aô gatêj am gamej. Inj kêkinj aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Ñalau Dabuj nem am ahuc.” ¹⁸ Ma ñagahô gêj gitôm i ñagala penj akêj Saul tandô, ma inj gêlic gamej tiyham. Inj tisa ma Ananias kêku inj. ¹⁹ Ma tiñambu inj gêj gêj e hôc inj dôj.

*Saul gêm mêtê mbo
Damaskas*

Saul mbo Damaskas whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gitôm bêc ŋatô. ²⁰ Ma têtj têtj dau dinaŋ iŋ gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ŋga, ma hoc asê têtj ŋac bu Yisu iŋ Anötö Atu. ²¹ Ma lau honj naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ŋgac naŋ kêtj kisa lau Jerusalem-ŋga naŋ sêtoc Yisu ndê ŋaê sa, iŋ ŋgac dau dindéc me? Ma iŋ têtj yac mba malac dec menj, bu kôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋ ga dôŋ ma wê ŋac sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ŋac.” ²² Tigeŋ Saul sôm yom ŋaŋga ma iŋ ndê ŋaclai kêsôwec. Iŋ tôc asê têtj lau Israel-ŋga naŋ sêndôc Damaskas, bu yom andô, Yisu iŋ lau Israel si Mesaya dau. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm dom bu sêô iŋ ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam giŋga su, ma lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu. ²⁴ Ma Saul ŋgô yom dau ŋawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ŋac sêkêŋ lau sêtíp gatam malac-ŋga ŋapep bu sêkôc iŋ dôŋ ma sêndic iŋ ndu. ²⁵ Magoc lau naŋ s êlhac sêwhiŋ Saul ti sêŋkuc iŋ, naŋ sem iŋ sa bu lhö ndi. Têtj ôbwêc daŋ sêkêŋ iŋ sip sambec atu daŋ, ma sêŋwhaŋ iŋ sip akêŋ gatam sauŋ daŋ yêc malac dau ŋatuŋbôm e gi sip nom ma kôlhö gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tiŋambu Saul mbu têtj Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ

Yisu-ŋga naŋ sêmbô dinaŋ. Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ gêm dau kwi su ma kêtj whiŋ Yisu, dec ŋac honj sêtôc iŋ. ²⁷ Magoc Banabas wê iŋ sôc gi kalhac aposel angô-ŋga. Ma iŋ whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têtj Saul yêc seŋ, ma tiŋambu iŋ kalhac ŋaŋga ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-ŋga si ŋalôm, dec Saul mbo whiŋ ŋac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eŋ. ²⁹ Iŋ sôm yom whiŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ŋac si gauc sa pi Yisu. Magoc ŋac sêtéc iŋ ndê yom, ma bu sêndic iŋ ndu. ³⁰ Yom dau ŋawaê tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, dec sêkôc iŋ whiŋ ŋac sêsip malac Sisaria si, ma sêŋkiŋ iŋ têtj malac Tasis gi.

³¹ Têtj ŋasawa dinaŋ lau sêhu si kisa têtj lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Judia ti Galili ma Samaria-ŋga sêndôc ti yom malô. Anötö kêtj ŋalau Dabuŋ bu puc ŋac dôŋ ma nem ŋac sa. Ma sêsôc Pômdau ŋapu ti sêtoc iŋ sa, ma ŋac si toŋ kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

Pita kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa

³² Têtj têtj dinaŋ Pita kêsêlêŋ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têtj bêc daŋ iŋ sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga kêsî. ³³ Yêc malac dau iŋ tap

ngac danj ñaê Aenias sa. Inj ngac bôliñ ma yêc mbô ñapañ gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm têtj inj, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ñayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ñagahô Aenias tisa kalhac. ³⁵ Ma têtj ndoc lau nañ sêndôc malac Lida ti malac Saron sêlic bu inj ñayham sa, dec ñac hoñ sem si ñalôm kwi ma sêkêtj whiñ Pômdau.

Pita unj awhê batê danj sa

³⁶ Têtj têtj dinanj awhê kêtj whiñ-nga danj ndôc malac Jopa. Inj ndê ñaê Tabita, nañ yêc lau Grik awha bu Dokas. Inj awhê nañ kôm mêtê ñayham-ñayham, ma gêm lau ñalôm sawa sa ñalêtj daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e inj mbac ndu. Goc lau sêngwasinj inj ndê ñamlañ ma sêkêtj yêc andu ñalôm ñahô-nga danj. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kêpiñ malac Lida, ma têtj têtj lau sêkêtj whiñ-nga yêc malac Jopa sêngô bu Pita mbo Lida, nañ sêñkiñ ngac lu sêtêtj inj si, ma sêtetj inj ñaŋga bu mbu têtj Jopa whiñ injlu ndi. ³⁹ Pita whiñ injlu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê inj pi andu ñalôm ñahô-nga dinanj gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtañ Dokas. Ñac sêngihi Pita ahuc ma sêtôt c ñakwê bambaliñ ti ñakwê ñatô nañ Dokas kêmasañ têtj ndoc inj mbo tali, nañ têtj Pita.

⁴⁰ Goc inj kêtj ñac hoñ sêsa awê si, ma pêtj haduc ma tenj mbec. Inj kac dau kwi bu lic awhê batê dinanj, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa menj ndôc. ⁴¹ Goc Pita kêm inj sip amba ma keñ inj sa kalhac. Ma inj mbwêc lauwhê sawa dinanj ti lau sêkêtj whiñ-nga ñatô sêsôc sêmeneñ, ma tôc têtj ñac bu awhê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gêtj dau ñawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkêtj whiñ Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêtj ñatô, whiñ ngac danj ñaê Saimon. Inj ngac kôm gwelenj kêmasañ bôt c ñamlic-nga.

10

Anötö kêkiñ aŋela danj têtj Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ngac danj mbo, nañ ndê ñaê Konelias. Inj ngac bata siñ-nga nañ yob lau siñ-nga tonj danj yêc lau siñ Rom-nga si tonj atu nañ sêsam bu Itali Ñatonj.* ² Inj ti ndê gôlôwac hoñ sêtoc Anötö sa ma sêsôc inj ñapu ñapep. Inj tenj mbec têtj Anötö tôc bêtj hoñ, ma kêtj ndê awa daêsam bu nem lau Israel-nga nañ sêpônnda dau, nañ sa. ³ Têtj bêtj danj, acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nañ Anötö tôc gêtj ñagatu danj têtj inj. Inj gatu gêlic Anötö ndê aŋela danj têtj inj menj ma ta inj bu, “Konelias!” ⁴ Goc Konelias tahê inj ti tôc

* **10:1:** Lau Rom-nga si ngac bata nañ yob lau siñ-nga gitôm 100, nañ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias inj senturion danj. Lau siñ-nga gitôm 600 sêmbo Itali Ñatonj ñalôm, ma sêsam tonj atu gitôm Itali Ñatonj yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ñac sêkêtj Regiment ñatonj 10 sêpitigeñ sêti tonj atu, nañ sêsam bu ‘Legion’ (lau siñ-nga gitôm 6,000).

dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma anjela dau sôm, “Mbec honj nanj am tenj, ti mwasiñ nanj am kêñ têtj lau ñalôm sawa, nanj Anötö gêlic gitôm da ñayham nanj inj gauc gêm ñapañ. ⁵ Kwahic dec inj kêñ yom têtj am bocdec bu. Êmkinj lau ñatô sêtêtj malac Jopa sêndi, bu sêkôc ñgac danj ñaê Saimon mbu têtj am menj. Ñgac dau ndê ñaê danj sêsam bu Pita. ⁶ Inj mbo whinj inj ndê wakanjgac danj ñaê Saimon, nanj kôm gwelenj bôc ñamlic-ñga, ma inj ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Anjela sôm yom dau pac-ndê su, goc hu inj siñ. Dec Konelias ta inj ndê ñgac akinj lu ma inj ndê ñgac siñ-ñga danj sêmenj. Ñgac siñ-ñga dau gêm inj sa tôm bêc honj, ma inj toc Anötö sa. ⁸ Konelias gic minj têtj ñac pi yom honj nanj anjela sôm têtj inj, goc kêkinj ñac sêtêtj malac Jopa si.

Pita gêlic gêtj ñagatu danj

⁹ Galañsê ñac sêñsêlêñ sêmbo senj ma têtj ac kalhac lhu, nanj sêsuj sa malac atu Jopa. Têtj têtj dinanj, Pita pi andu gi bu tenj mbec. ¹⁰ Inj mbo e gêtj yô inj dec tac whinj bu nenj gêtj. Lau sêmasañ inj ndê gêtj sêmbo, ma Pita gatu kainj danj sa. ¹¹ Inj gêlic undambê kac sa, ma gêtj gitôm po atu danj nanj sêsô wac sip ñakêcsu hale, nanj sêñwhañ sip nom menj yêc inj anjô-ñga. ¹² Ma inj gêlic bôc tidau-tidau ma gêtj nanj sêñsêlêñ ña ñatac pu-ñga, ti mbac lôlôc-ñga sêmbo po dau

ñalôm. ¹³ Goc awha danj sôm têtj inj bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma nenj.” ¹⁴ Magoc inj ô yom ma sôm, “Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtj dau ma sôm bu inj gêtj ñadômbwi, ma bocdinañ aô whañsunj gêm gauc sambuc.” ¹⁵ Dec awha dau sôm tiyham, “Anötö bu sôm bu gêtj danj inj ñawasi, dec am sôm bu gêtj ñadômbwi dom.” ¹⁶ Gêtj honj dinanj hôt asê inj tidim tö su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têtj ndoc dinanj Pita ndê gauc sa bu inj gêlic gêtj ñagatu danj, goc inj ndôc ma kôc gauc pi gêtj dau ñahu. Têtj ndoc dinanj, lau nanj Konelias kêkinj, nanj sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ñagatam. ¹⁸ M a sêta yom ma sêndac bu Saimon nanj sêsam bu Pita, nanj mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hê gauc pi gêtj nanj inj gatu gêlic nanj mbo, ma Ñalau Dabuj sôm têtj inj, “Saimon, lau tö sêñsalê am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whinj ñac ndi. Hêgo daôm bu ñac lau gameñ apa-ñga lec dom, bu aô dauñ kakinj ñac sêmenj.” ²¹ Goc Pita sip gi ma sôm têtj lau dinanj, “Ñamalac nanj mac anj salê ambo, nanj aô dauñ dec. Mac amenj tu sake-ñga?” ²² Ma ñac sêsôm, “Ñgac bata siñ-ñga Konelias kêkinj yac amenj. Inj ñgac gitêtj toc Anötö sa-ñga, ma lau Israel-ñga honj nanj sêmbo malac Sisaria, nanj sêlic inj ñayham. Anjela dabuj danj sôm têtj inj bu êñgalêm am sa têtj inj ndê

andu ndi, bu am sôm yom ñatô têtj inj.” ²³ Pita ñgô ñac si yom dinañ su, goc kôc ñac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhiñ inj têtj ôbwêc dinañ.

Pita gêm mêtê têtj Konelias ti ndê lau

Têtj galañsê Pita ti akêtj malac Jopa whiñ lau dau, ma lau sêkêtj whiñ-ñga ñatô akêtj Jopa sêwhiñ ñac si. ²⁴ Bêc danñ tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kêtj bata ñac, dec mbwêc inj ndê dawai ti ndê silip honñ sêkac sa sêpitigeñ. ²⁵ Têtj ndoc Pita bu sôc inj ndê andu ndi, nañ Konelias têtj inj gi, ma hu dau yêc inj gahi-ñga bu toc inj sa. ²⁶ Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdinañ dom! Tisa, bu aô dauñ ñamalac ñambwa.” ²⁷ Inñu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau tonñ atu sêndôc andu ñalôm. ²⁸ Dec inj sôm têtj ñac, “Mac añyalê bu yac lau Israel-ñga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau nañ lau Israel dom, ma ati ñaclenñ ñac d om. Tigenñ Anötô tôc asê têtj aô bu wapu ñamalac danñ bu ñadômbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinañ têtj ndoc mac añkiñ lau bu sêñgalêm aô sa, nañ aô gasôm yom danñ dom, ma gawhiñ ñac gameñ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têtj aô, ñahu bocke dec mac añgalêm aô sa gameñ?” ³⁰ Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aô gambo andu ti gateñ mbec têtj acgatu gitôm kwahic dec-ñga, têtj 3 kilok telha-ñga. Ma ñagahô ñamalac danñ ti

ñakwê ñawasi atu hóc asê kalhac aô añôñ-ñga. ³¹ Ma inj sôm têtj aô bu, ‘Konelias, Anötô ñgô am nem mbec, ma gauc gêm mwasiñ nañ am kêtj têtj lau ñalôm sawa. ³² Kwahic dec êmkiñ lau ñatô sêtêtj malac Jopa sêndi, ma sêkôc ñgac danñ ñaê Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ meñ. Inñ ti ñaclenñ inj ndê wakanñgac ñaê Saimon ma ndôc whiñ inj. Ngac kêmasañ bôc ñamlic-ñga dinañ ndê andu kalhac gwêc ñadali.’ ³³ Aô ganñô su, goc ñagahô kakinñ lau ñatô sêtêtj am sêloc, ma ñayham bu am mweñ su. Kwahic dec yac honñ dambo Anötô añgô-ñga, ma yac bu añgô yom bocke nañ Pômdau gic atu am bu sôm têtj yac.”

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec aô kayalê pi ñandô bu Anötô toc lau tonñ danñ sa, hóc gêlêc tonñ ñatô su dom. ³⁵ Yomandô! Lau akêtj lau ñatonñ nom-ñga honñ nañ sêtôc inj ma sêkôm mêtê ñayham ma solop, nañ inj oc kôc ñac sa. ³⁶ Anötô kêtj ndê ñawaê ñayham têtj lau Israel, ma yom dau hêganôñ Yisu Kilisi, nañ ti lau Israel ma lau gameñ apa-ñga honñ si Pômdau, ma whê lêtj nañ datap yom malô sa tu inj-ñga, nañ sa. Mac añgô ñawaê dau su. ³⁷ Mac añyalê gêtj honñ nañ hóc asê gameñ Judia-ñga, têtj ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meñ têtj dec. ³⁸ Anötô kêtj inj ndê ñaclai atu ti ñalau Dabuñ gêm Yisu Nasaret-ñga ahuc, dec kêyalin

in sa tu kôm gwelen-nga. Ma Anötö whin in, dec in gêm lau sa yêc gameŋ daêsam, ma kôm lau hoŋ naŋ Sadaŋ ndê ŋaclai kégwinin ŋac dôŋ, naŋ ŋayham sa tiyham. ³⁹Yac ambo awhin in, ma alic gêŋ hoŋ naŋ in kôm yêc lau Israel si gameŋ ma yêc Jerusalem. Ŋac sic in ndu pi a, ⁴⁰magoc têt bêt titö-nga Anötö un in sa akêŋ lau batê-nga, ma kôm bu lau daêsam sêlic in. ⁴¹Lau hoŋ sêlic in dom, magoc yac lau naŋ aŋ ti anôm gêŋ awhin Yisu têt ndoc in tisa ma mbo whin yac tiyham, naŋ Anötö kêyalin yac sa bu ahoc in ndê tisa ŋawaê asê. ⁴²Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu in kêyalin Yisu dau sa su, bu êŋsahê lau tali ti lau batê hoŋ têt bêt ŋambu-nga. ⁴³Ma propet akwa hoŋ bocdinaŋ sêhoc yom asê pi in. Ŋac sêto bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whin in, naŋ Anötö oc suc ŋac si sac kwi tu in ndê ŋaê-nga.”

⁴⁴Pita sôm yom dau mbo, ma Ŋalau Dabuŋ gêm lau hoŋ naŋ sêŋgô in ndê yom, naŋ ahuc. ⁴⁵Ma lau Israel-nga naŋ sêkêŋ whin Yisu ma sêmbo sêwhin Pita, naŋ sêhêdaê ŋandô bu sêlic Anötö kêmwasin lau naŋ sêmbo lau Israel si toŋ dom, naŋ ŋa Ŋalau Dabuŋ. ⁴⁶Bu ŋac sêŋgô ŋac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpin Anötö, tôm Ŋalau Dabuŋ hôc ŋac awha sa. Dec Pita sôm têt lau Israel-nga dinaŋ, ⁴⁷“Anötö kêt Ŋalau Dabuŋ têt lau

gameŋ apa-nga dindec tôm in kêt têt yac lau Israel-nga. Bocdinaŋ ŋayham bu ŋac sêlin busaŋgu.” ⁴⁸Goc in kêt yatu bu sêŋku ŋac tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-nga. Ma tiŋambu lau dinaŋ sêndac Pita bu mbo whin ŋac tôm bêt ŋatô.

11

Pita gic min lau gameŋ apa-nga si yom têt lau Jerusalem-nga

¹Lau aposel ti lau sêkêŋ whin Yisu-nga naŋ sêmbo gameŋ Judia-nga, naŋ sêŋgô ŋawaê bu lau naŋ Israel dom, naŋ sêkôc Anötö ndê yom sa sêwhin. ²Magoc têt ndoc Pita hu Sisaria sin ma mbu têt Jerusalem gi, naŋ lau ŋatô sêsôm in. Ŋac lau Israel-nga naŋ sêkêŋ whin Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakin akwa ma pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-nga dôŋ. Ma ŋac sêsôm Pita bocdec bu, ³“Bocke am sôc lau naŋ sêŋkuc yac neŋ mêtê dasê ŋamlic-nga dom, naŋ si andu, ma gêt gêt whin ŋac?”

⁴Dec Pita gic hu whê sa timala têt ŋac, gêt hoŋ naŋ hôc asê in, ma sôm, ⁵“Têt bêt daŋ aô gateŋ mbec gambo malac Jopa, e gatun kain daŋ sa ma galic gêt ŋagatu daŋ. Galic gêt gitôm po atu daŋ, naŋ sêsô wac sip ŋakêcsu hale, ma sêŋwhaŋ sip akêŋ undambê têt aô meŋ. ⁶Aô gatôc gwaniŋ ma galic bêt nom-nga tidau-tidau, bêt saleŋ-nga ti gêt naŋ sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac pu-nga, ma mbac

lôlôc-nga. ⁷ Dinaŋ su, goc gangô awha daŋ sôm têtj aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neŋ.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtj dau ma sôm bu iŋ gêtj ŋadômbwi, ma aô whaŋsuŋ gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akêtj undambê tiyham ma sôm, ‘Anötö bu sôm bu gêtj daŋ iŋ gêtj ŋawasi, dec am sôm bu ŋadômbwi dom.’ ¹⁰ Gêtj hoŋ dinaŋ hôt asê aô tidim tö su, goc Pômdau kôt mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têtj ndoc dinaŋ laungac tö sêhôt asê andu naŋ aô gambo. Ŋamalac daŋ kêtj ŋac sêtêtj aô sêmeŋ akêtj malac Sisaria. ¹² Ŋalau Dabuŋ sôm têtj aô bu wahêgo dauŋ tu ŋac lau gameŋ apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhiŋ ŋac wandi, dec aô gawhiŋ ŋac ga. Ma asidôwai 6 akêtj Jopa sêwhiŋ yac si. Yac ahôt asê ma asôt ŋamalac dau ndê andu a. ¹³ Ma iŋ gic miŋ têtj yac bu aŋela daŋ hoc dau asê têtj iŋ yêc ndê andu, ma sôm yom têtj iŋ bocdec bu, ‘Êmkiŋ lau sêtêtj malac Jopa sêndi ma sêkôt Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. ¹⁴ Iŋ oc whê yom sa têtj mac, pi lêtj naŋ am ti nem lau hoŋ atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si ambo tamli ŋapaŋ-nga sa.’

¹⁵ “Bocdinaŋ aô gac hu bu wasôm yom têtj ŋac, ma têtj ndoc dau dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc töm iŋ meŋ pi yac têtj ŋamata-nga. ¹⁶ Ma têtj dinaŋ aô gauc gêm Pômdau

ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêtj lau ŋa bu, tigeŋ Anötö oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ.’ ¹⁷ Lau dinaŋ sêkêtj whiŋ Pômdau Yisu Kilisi töm yac lau Israel-nga dakêtj whiŋ, ma bocdinaŋ dec Anötö kêmwasiŋ ŋac ŋa Ŋalau Dabuŋ töm iŋ kôm têtj yac. Anötö dau ndê lêtj dinaŋ, ma aô asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-nga dau sêŋgô Pita ndê yom dinaŋ e ŋac si yom mba, ma sêmpinŋ Anötö ma sêsôm, “Kwahic dec yac taŋyalê bu lau hoŋ naŋ sem dau kwi, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöt tali ŋapaŋ-nga sa. Yac lau Israel-nga, ma lau naŋ sêmbô Israel si toŋ dom, naŋ sêwhiŋ.”

Lau sêkêtj whiŋ Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têtj ndoc lau Israel-nga sic Steven ndu, naŋ sic hu sêkêtj kisa lau sêkêtj whiŋ-nga e ŋac si daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö têtjtêtj. Ŋatô sêtêtj gameŋ Pionisia-nga ti nduc Saipras, ma ŋatô sêtêtj malac Antiok si. Yêc gameŋ bocke naŋ sêhôt asê, naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê, magoc sêsôm têtj lau Israel-nga tawasê. ²⁰ Magoc lau ŋatô naŋ sêhu Jerusalem siŋ, naŋ si malachu Sairin ma nduc Saipras, naŋ sêtêtj Antiok si, ma sic hu sêsôm ŋawaê ŋayham pi Pômdau Yisu têtj lau Griksêwhiŋ lau Israel-nga yêc malac dinaŋ. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelenŋ dau e lau daêsam ŋandô sem dau kwi ma sêkêtj whiŋ Pômdau.

22 Tinjambu lau Jerusalem-nga nanj sêkêŋ whiŋ Yisu, nanj sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, dec sêŋkiŋ Banabas têtŋ Antiok gi. 23-24 Banabas iŋ ŋgac ŋayham nanj Njalau Dabuŋ gêm iŋ ahuc ma kêtŋ whiŋ ŋaŋga. Têtŋ ndoc iŋ hôc asê Antiok, nanj gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa ma sêkêŋ whiŋ Yisu. Dec iŋ tac ŋayham atu, ma kêtŋgilî ŋac bu sêsap Pômdau dôŋ, ma sêkêŋ whiŋ iŋ ti si ŋalôm sambuc. Ma têtŋ ndoc dinanŋ lau daêsam sêŋgô Banabas ndê yom ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

25 Malô goc Banabas têtŋ malac atu Tasis gi ma kêsâlê Saul. 26 Iŋ tap iŋ sa su, goc kôc iŋ sa, ma iŋlu sêmbu sêtêtŋ Antiok si. Ma iŋlu sêkôm gwelêŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, sêndôhônŋ lau daêsam gitôm yala sambuc danŋ. Malac Antiok ti malac ŋamata-nga nanj lau sic hu sêsam lau sêkêŋ whiŋ-nga bu Kilisi ndê lau.

27 Têtŋ ŋasawa dinanŋ propet ŋatô akêŋ Jerusalem sêsip Antiok si. 28 Ma Njalau Dabuŋ kac ŋac si ŋgac danŋ ŋaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêŋ whiŋ-nga aŋgô-nga, ma hoc yom asê bu tinjambu tôbôm atu oc nem gameŋ nanj lau Rom sem gôliŋ, nanj ahuc sambuc. (Ma iŋ ndê yom dau ŋandô sa têtŋ ndoc Klaudias ti kiŋ Rom-nga.) 29 Tu dinanŋ-nga lau nanj sêkêŋ whiŋ Yisu sêkôc gauc pi lêŋ bu sênem asidôwai nanj sêndôc gameŋ Judia-nga, nanj sa. Nac tigenŋ-tigenŋ sic

awa sa tôm Anötö kêmwasiŋ ŋac, 30 ma sêkêŋ têtŋ Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêŋ têtŋ lau sêkêŋ whiŋ-nga si lau bata nanj sêmbu Jerusalem.

12

Lau sêkêŋ whiŋ-nga sêtap kisa atu sa

1 Têtŋ ndoc dinanŋ Kiŋ †Herod gauc gêm tidônŋ bu kêtŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-nga, ma kôc ŋac si lau ŋatô dôŋ. 2 Iŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ŋa bienŋ baliŋ. 3 Iŋ gêlic bu gêŋ dinanŋ kôm lau Israel-nga atac ŋayham sa, dec iŋ sôm bu iŋ ndê lau siŋ-nga sêkôc Pita dôŋ, têtŋ têtŋ lau Israel-nga sêlic om atu †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-nga. 4 Bocdinanŋ lau siŋ-nga sêkôc Pita dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndôc gapocwalô. Ma sêkêŋ lau siŋ-nga tonŋ hale sêyob iŋ sêô dau sêô dau, ma ŋgac hale sêmbu tonŋ tigenŋ-tigenŋ ŋalôm. Herod gauc gêm bu kêtŋ iŋ ndôc dinanŋ e lau Israel si Mwasiŋ Bolom Yist Mba-nga ti †Pasowa-nga pacndê, goc kôc iŋ sa ma êmatôc iŋ yêc lau aŋgô-nga. 5 Bocdinanŋ Pita ndôc gapocwalô, magoc lau sêkêŋ whiŋ-nga honŋ nanj sêmbu Jerusalem, nanj sêtetŋ mbec ŋaŋga tu iŋ-nga têtŋ Anötö.

Pômdau ndê aŋela gêm Pita sa

6 Têtŋ ôbwêc danŋ Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatiŋ yom tidônŋ su bu êmatôc iŋ têtŋ laŋsê. Sêsô iŋ

amba dôḡ ḡa sen lu, ma gi sêsô pi ḡgac siḡ-ḡga lu. Ma lau siḡ-ḡga ḡatô sêlhac sêyob gatam. ⁷ Ma ḡgahô ḡambwa Pômdau ndê aḡela daḡ hóc asê, ma ḡawê pô gapocwalô ḡalôm. Inḡ toḡ Pita sip ḡabi e tali sa, ma sôm têtḡ inḡ, “ḡgahô! Tisa!” Goc sen naḡ sêsô inḡ amba dôḡ, naḡ tigolonḡ ma peḡ sip gi. ⁸ Ma aḡela sôm, “Êmasaḡ daôm. Kic nem piḡkap dôḡ ma sôc nem atapa ti ḡakwê baliḡ sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm inḡ sôm, ⁹ ma kêkuc aḡela dau. Inḡ gauc gêm bu gêtḡ naḡ aḡela kôm, naḡ gitôm mbê daḡ, ma kêyalê dom bu gêtḡ dau inḡ gêtḡ ḡandô. ¹⁰ Inḡlu sêḡlêc ḡgac siḡ-ḡga lu naḡ sêyob andu dau e sêhóc asê gatam naḡ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Inḡlu sêḡsêlêḡ sêsa seḡ daḡ, ma sep tigeḡ aḡela hu inḡ siḡ.

¹¹ Têtḡ dinaḡ Pita ndê gauc sa ma sôm têtḡ dau, “Kwahic dec aô kayalê tidônḡ bu Pômdau kêkiḡ ndê aḡela bu êḡgaho aô su yêc Herod amba, bu gêtḡ naḡ lau Israel-ḡga gauc gêm bu sêkôm têtḡ aô, naḡ oc ḡandô sa dom.” ¹² Inḡ kêyalê gêtḡ dau pi ḡandô, goc sa têtḡ awê daḡ ḡaê Maria ndê andu gi. Maria inḡ Jon, †ḡgacsêḡom naḡ sêsam bu Mak, naḡ dinda. Ma têtḡ ôbwêc dinaḡ lau daêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêteḡ mbec. ¹³ Pita hóc asê ma kêmati gatam. Ma awê akiḡ daḡ ḡaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴ Inḡ

ḡḡô inḡ awha dec kêyalê bu Pita, dec tac ḡayham sa atu ma kêlhiḡ gatam siḡ kêtḡ mbu gi ma sôm têtḡ lau bu, “Pita dê kalhac gatam!” ¹⁵ Magoc ḡac sêkêtḡ whiḡ dom, ma sêsôm têtḡ inḡ bu, “Am nem gauc kêḡsônḡ!” Goc inḡ sôm yom pi Pita ḡapaḡ e ḡac sêsôm, “Mboe inḡ ndê aḡela, me?” ¹⁶ Sêkôc gauc dinaḡ sêmbo, ma Pita gacgeḡ kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têtḡ inḡ e sêlic inḡ ma sêsô ḡandô. ¹⁷ Pita gic amba bu sênem dau dôḡ, goc gic miḡ yom pi ḡalêḡ naḡ Pômdau kôc inḡ su yêc gapocwalô. Ma inḡ sôm, “Mac andi ma asôm asê têtḡ Jems ma asidôwai ḡatô.” Goc inḡ hu ḡac siḡ ma sa gi.

¹⁸ Têtḡ bêbêc lau siḡ-ḡga naḡ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita aḡḡô mba. Gêtḡ dau gêli ḡac ḡalôm sa ḡandô, ma ḡac gauc gêm yom daêsam pi inḡ bu oc mbo nde. ¹⁹ Ma Herod ḡḡô ḡawaê, dec kêḡ lau sêḡsalê inḡ e gimba. Goc inḡ kêsu lau siḡ-ḡga naḡ sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ḡac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiḡambu Herod hu gameḡ Judia-ḡga siḡ ma sa têtḡ malac Sisaria gi bu mbo bêc ḡatô. ²⁰ Tôm ḡasawa hic baliḡ ḡagec gi su, naḡ yom ḡawapac ḡatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ḡga ḡalhu, dec inḡ gêlic ḡac sac. Magoc têtḡ têm inḡ mbo malac Sisaria, naḡ lau dau ḡalôm tigeḡ ma gauc gêm bu sêhê wamba inḡ tiyham. ḡahu bu ḡac sêmbo Herod ndê ḡôliḡ ḡapu ma lau gameḡ

dinan-nga takwê Herod tòm yala hon, bu nem nac sa na gên danen-nga natô. Tu dinan-nga sêmasan yom whin Blastus, ngac nan yob Herod ndê andu, ma semlhi in bu nem nac awha têt Herod. Ma sic ndoc bu sêmasan yom wamba-nga dau whin Herod.

²¹ Têt bêt dau Herod sôc ndê nakwê ti nawasi kin-nga sa, goc ndôc ndê pôt ma sôm ndê yom daêsam asê têt lau malac lu dinan-nga. ²² Nac sêngô su ma sêmbwêc, “Kec! Awha dindêc namalac nambwa ndê awha dom, anôtô dan ndê awha.” ²³ Herod ngô nac si yom dinan, dec toc dau sa kêlêc ma kêk waê têt Anôtô dom. Ma tu dinan-nga Pômdau ndê anela gic in ma kôm in gêmbac atu. Dombo sem in ahuc ma sen in e mbac ndu.

²⁴ Têt têt dinan ma kêsêlêk men, nan lau sem mêtê napan e Anôtô ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêt whin. ²⁵ Banabas lu Saul sic bata si gwelen yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêt Antiok si. Ma sêkôt Jon, ngac nan sêsam in ndê naê dan bu Mak, nan whin in lu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelen

¹ Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sêmbu malac Antiok ma sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabun nalôm. Banabas lu Saimon nan sêsam bu Naiga, Lusias akêt malac Sairin, Saul ma Manaen (nan

tiatu whin †Herod Antipas têt ndoc in lu sêmbu balê). ² Têt bêt dan nac lau dau sêmbu sêwhin dau ma sêhu gên danen-nga sin tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma Nalau Dabun sôm têt nac bu, “Aô kayalin Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelen nawae nayham-nga. Bocdinan anem mbec in lu ma ankin in lu sêsa sêndi ma sêkôm gwelen dau.” ³ Lau dau sêngô su, goc sêhu gên danen-nga sin ti sêtet mbec nasawa dan tiyham, ma sêkêt amba sac Saul lu Banabas, ma sêngin in lu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbu nduc Saipras

⁴ Nalêt dinan Nalau Dabun kêkin Saul lu Banabas, dec in lu sêtêt malac Selusia si, ma sêpi wan dan ma sêsa nduc Saipras si. ⁵ Nac sêsôt baô yêc malac Salamis, ma sêsôt lau Israel si lôm wê-nga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anôtô ndê yom asê. Ma Jon mbo whin in lu bu nem in lu sa.

⁶ Tinambu sênsêlêk ma sêhoc nawae nayham asê yêc nduc Saipras ngamen hon e sêhôt asê malac Papos. Yêc dinan sêtet propet tasan dan sa nan kôm gwelen mbectoma-nga whin. In ngac Israel-nga dan ma in ndê naê Bajisas. ⁷ In gêm akin ngac Rom-nga nan gêm gôlin nduc Saipras, nan ndê naê Segias Polas. Gôlinwaga dau in ngac tigau, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu in tac whin bu sêwhê Anôtô ndê yom sa

têḡ inḡ. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êḡḡwiniḡ ti kêḡ kisa inḡlu, ma tac whiḡ bu kac gôliḡwaga dau kwi bu kêḡ whiḡ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ḡaê daḡ Elimas, naḡ danem kwi bu Mbectoma.) ⁹ Têḡ ndoc dinaḡ ḡalau Dabuḡ gêm Saul, naḡ sêsam bu Pol ahuc, ma inḡ tahê Elimas ma sôm, ¹⁰ “Am Sadan atu am! Am kêḡ kisa lêḡ gitêḡ hoḡ, ma sac ti mêtê tasan gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêḡ solop êḡsôḡ. ¹¹ Kwahic dec am oc êḡsahê Pômdau ndê ḡaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ḡatô am oc lic gameḡ ti ac ḡawê tiyham dom.” Ma ḡagahô ḡasec gêm ḡgac dau tandô ahuc, ma inḡ kêsêlêḡ kêsa ma kêsalê ḡamalac daḡ bu kêḡ inḡ amba ma wê inḡ. ¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ḡga, ma têḡ ndoc inḡ gêlic gêḡ naḡ hóc asê Elimas, naḡ inḡ kêḡ whiḡ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos siḡ ma sêpi waḡ daḡ, ma sêlac sêtêḡ malac Pega naḡ yêc gameḡ Pampilia-ḡga si. Yêc gameḡ dinaḡ Jon hu inḡlu siḡ ma mbu têḡ Jerusalem gi. ¹⁴ Goc inḡlu sêhu Pega siḡ ma sêtêḡ malac Antiok naḡ yêc gameḡ Pisidia-ḡga,* naḡ si. Têḡ bêc Sabat-ḡga sêsôc lau Israel si lôm wê-ḡga si, ma sêndôc sic. ¹⁵ Sêḡḡo Anôtô ndê yom naḡ sêsam yêc Buku Yomsu-ḡga ti Propet si Buku, goc lau bata

lôm wê-ḡga-ḡga sêkêḡ yom têḡ inḡlu ma sêsôm, “Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindêc dôn, dec asôm asê têḡ yac.”

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têḡ lau bu sênem dau dôn, goc sôm, “Mac lau Israel-ḡga ti mac lau apa naḡ atoc Anôtô sa. Anḡo su naḡ! ¹⁷ Yac lau Israel-ḡga mba Anôtô kêyalinḡ yac mba abanḡi sa. Ma tiḡambu inḡ kôm ḡac si wakuc naḡ sêndôc gameḡ Isip-ḡga, n aḡ sêti lau toḡ atu. Ma têḡ ndoc inḡ kôc ḡac su yêc Isip, naḡ kôm gêḡ ti ḡaclai atu daêsam. ¹⁸ Tiḡambu ḡac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 naḡ sêmbo gameḡ sawa, magoc Anôtô hu ḡac siḡ dom. ¹⁹ T inḡambu inḡ ku lau toḡ 7 dulu yêc gameḡ Kanan-ḡga, ma kêḡ ḡac si gameḡ têḡ lau Israel-ḡga sêwêkainḡ. ²⁰ Gêḡ hoḡ dinaḡ hóc asê yêc yala 450 ḡalôm. Tiḡambu inḡ kêḡ lau sêmatôc yom-ḡga sêyob lau Israel-ḡga e meḡ têḡ propet Samuel ndê têm. ²¹ Têḡ ndoc dinaḡ lau dau sêndac kinḡ daḡ bu nem gôlinḡ ḡac, ma Anôtô kêḡ Saul, naḡ ndê damba Kis akêḡ Benjamin ndê toḡ. Saul gêm gôlinḡ tôm yala 40, ²² goc Anôtô kôc inḡ su ma kêḡ Dawid ti kinḡ ô inḡ su. Ma inḡ sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô galic Jessi ndê atu Dawid bu ḡgac naḡ ndê ḡalôm ti gauc tap aneḡ atac whiḡ sa, ma oc kôm gêḡ hoḡ tôm aô atac whiḡ.’ ²³ Anôtô kêyalinḡ ḡgac

* **13:14:** Malac lu ḡaê Antiok sêyêc. Daḡ yêc gameḡ Siria-ḡga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma daḡ yêc gameḡ Pisidia-ḡga (alic map).

nem lau si-nga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tòm in gic bata muñ su, ma kêñ in hóc asê Israel. ²⁴ Yisu gic hu ndê gwelen su dom, ma Jon gêm mêtê têt lau Israel-nga hon bu sênem si ñalôm kwi ma sêlin busanğu. ²⁵ Têt ndoc Jon ndê gwelen kêpin bu pacndê, nan in sôm têt lau bu, 'Mac gauc gêm bu aö asa? Ngac nan Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, nan aö dom. Mba! Magoc in oc meñ êñkuc aö. In ngac tiwaê ma aö ngac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akin tu wanğapwêc in ndê atapa ñawalô su-nga.'

²⁶ "O asidôwai. Mac lau Israel-nga nan asa akêñ aban Abraham, ti mac lau nan ambo lau Israel si toñ dom magoc atoc Anötö sa. Ñawaê dindéc pi Anötö ndê lêñ nem lau si-nga, nan in kêñ gic waê yac hon. ²⁷ Lau Israel Jerusalem-nga ti ñac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc ñac si lôm wê-nga tòm bêc Sabat-nga hon. Magoc têt têt Yisu hóc asê, nan sênjalê dom bu in Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic in ndu. Ñac sênjalê dom bu lêñ bocdinañ dec kôm yom nan lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nan ñandô sa. ²⁸ Ñac sêtap yom giso dan sa pi Yisu tu bu sêndic in ndu-nga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic in ndu. ²⁹ Ñac si lêñ dinañ dec kôm yom hon nan sêto pi Yisu muñ su, nan ñandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau

sêkôc in su yêc a gicso ma sêkên in ndê ñamlan yêc sêhê. ³⁰ Magoc Anötö un in sa akêñ lau batê-nga. ³¹ Ma tòm bêc daêsam in mbo whin lau nan sênşelên sêwhin in têt ndoc in gic hu ndê gwelen yêc Galili e lau sic in ndu yêc Jerusalem. Ñac lau dau sêlic in tisa su yomandô, madec sêsôm asê têt lau hon. ³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm ñawaê ñayham asê têt mac bocdec bu, Anötö un Yisu sa akêñ lau batê-nga. Ma bocdinañ dec yom nan in gic bata têt aban, nan kwahic dec in kôm ñandô sa têt aban si lau wakuc yac dec. Tòm yom nan sêto yêc Wê tilu-nga yêc Buku Wê-nga bocdec bu, '*Acsalô lec am ti aö neñ atunğac solop, ma aö gati am Damam.*' ³⁴ Anötö un in sa akêñ lau batê-nga bu in ñamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tòm dom bu sêto yom bocdec bu, '*Pwac dabun nan aö kamatinğawhin Dawid, nan tidôn su, ma mac oc atap pwac dau ña-mwasin sa.*' ³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, '*Am oc hu nem Ngac Dabun sin bu tibalê dom.*' ³⁶ Anğô su nan! Dawid to yom dinañ hêganôn in dau dom. Bu têt ndoc Dawid gic bata gwelen nan Anötö kêñ sip in amba, nan Dawid mbac ndu whin lau têt dinañ-nga, ma sênşuhun in whin ndê apai. Ma in ndê ñamlan tibalê su. ³⁷ Tigen Yisu, nan Anötö un in sa akêñ lau batê-nga, nan ndê ñamlan tibalê dom.

³⁸ "Bocdinañ aneñ asidôwai

hac, anğô. Aö tac whin bu mac anjalê napep bu yom nan yac ahoc asê têt mac, nan bu whê mac nem gauc sa pi lêt bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem dan gitôm dom bu ênkuc yomsu hon nan Moses to e Anötö lic in bu namalac gitêt. Mba andô! Tigen kwahic dec lau nan sêkêt whin Yisu, nan Anötö gêtac nac bu lau gitêt tu in-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec nawaê nayham dindac dom, tu bu yom nan lau propet sêsôm, nan nandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nan mac lau apu yom ti atan bôlê-nga. Kwahic dec aö oc wakôm gêt atu dan, nan lau bu sêsôm asê têt mac, dec oc akêt whin dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andinam!" [Hab 1:5]

⁴² Pol gic bata in ndê yom dinan, ma inlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga sin sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac inlu bu sêmbu sêmen têt Sabat nambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêt hon dinan. ⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkêt gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sênkuc Pol lu Banabas. Lau natô nac lau Israel-nga, ma lau natô nac lau gamey apa-nga nan sênkuc lau Israel si sakin sênem akin Anötö-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhin nac, ma sem la nac bu takwê Anötö ndê mwasin tu bu puc nac si sêkêt whin dön tôm bêc hon.

⁴⁴ Sabat dan tiyham hóc

asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêngô Pômdau ndê yom. Kêpin bu lau malac-nga hon sêmen sêpitigen. ⁴⁵ Tigen lau Israel-nga natô sêlic ton atu dinan ma sem lêmun nandô. Bocdinan nac atac nandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêngwinin Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc inlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêo nac si yom ma sêsôm, "Anötö kêtin alu bu asôm in ndê yom asê têt mac lau Israel-nga mun. Magoc mac atec in ndê yom. Mac atec bu atap sen andöc tamli-nga sa, a? Tu dinan-nga dec alu oc ahu mac sin, ma atêt lau nan lau Israel dom, nan andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinan, tôm yom nan Aisaya to pi Anötö ndê ngac akin bocdec bu:

Aö wan kin am gitôm nawê bu têt lau nan lau Israel dom, nan ndi. Ma am oc sôm nawaê nayham asê pi anen lêt wanem lau si-nga e tiapa yêc gamey hon." [Ais 49:6]

⁴⁸ Lau gamey apa-nga dinan sêngô yom dau, ma nac atac nayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau hon nan Pômdau kêtalin nac sa su bu sêtap sen sêndöc tali-nga sa, nan sêkêt whin.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gamey hon dinan ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinan lau Israel-nga natô sêngilí lau bata ti lauwê tiwaê nan sêmbu gôlôwac Israel-nga nalôm, ma sêkêt

kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc inlu su yêc ñac si gameñ. ⁵¹ Bocdinañ inlu sêtoñ kop su yêc si gahi bu tôc lau dau si giso asê, ma sêtêñ malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anötö kêñ Nalau Dabuñ gêm lau malac Antiok-ña ga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ ahuc, ma sêmbo ti atac ñayham ñapañ.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sêñkuc si gêbôm ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ña ga si. Ma yêc dinañ inlu sem mêtê ñalêñ ñayham e lau daêsam sêkêñ whiñ Yisu, lau Israel-ña ga ma lau gameñ apa-ña ga sêwhiñ. ² Magoc lau Israel-ña ga nañ sêkôc inlu si yom sa ti sêkêñ whiñ dom, nañ sêñgilí lau gameñ apa-ña ga e sêlic lau sêkêñ whiñ-ña ga sac. ³ Tu dinañ-ña ga Pol lu Banabas sêmbo malac Aikoniam ñasawa hic baliñ, ma sêlhac ña ñga tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-ña ga. Ma Pômdau kêñ ñaclai têtñ inlu bu sêkôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu, tu bu puñ yom nañ inlu sêhoc asê pi in ndê mwasin, nañ dôñ. ⁴ Gêtñ dau kôm lau malac-ña ga sêwhê dau kôc, ñatô sêlhac sêwhiñ lau Israel-ña ga, ma ñatô sêlhac sêwhiñ aposel lu dinañ. ⁵ Têtñ dinañ lau Israel-ña ga ma lau gameñ apa-ña ga nañ sêkêñ kisa inlu, nañ sêkic yom sêwhiñ ñac si lau bata bu sêkôm inlu ñayom ma sêtuc inlu ña hoc ndu.

⁶⁻⁷ Tigen inlu sêñgô ñapuc, ma bocdinañ dec sêlhô sêtêñ gameñ Likonia-ña ga si. Ma yêc gameñ dinañ, inlu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-ña ga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ñagameñ ñamakê-ña ga.

Pol lu Banabas sêtêñ malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ñgac bôliñ dan mbo, nañ gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc in bocdinañ, ma in kêsêlêñ dan dom. ⁹ Têtñ bêc dan in ndôc gameñ nañ Pol gêm mêtê mbo, ma ñgô in ndê yom. Pol tahê in e kêyalê bu in kêñ whiñ Pômdau ña ñga tôm bu kôm in ñayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom ña awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ñagahô ñambwa ñgac dau tisa ma kêsêlêñ.

¹¹ Lau Likonia-ña ga sêlic gêtñ nañ Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-ña ga ma sêsôm, “Kec, anötöi sem ñamalac anğô ma sêsip sêtêñ yac sêmeñ.” ¹² Ma sêhê ñaê Seus pi Banabas kêkuc ñac si anötö ñamata-ña ga ndê ñaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ñac si anötö apa dan ñaê, ñahu bu in ñgac sôm yom-ña ga. ¹³ Lau malac dinañ-ña ga si lôm tu sênem akiñ ñac si anötö apa Seus, nañ kalhac kêpiñ malac dau ñagatam. Ma anötö apa Seus ndê dabuñsiga dan, ti ñac lau malac-ña ga atac whiñ bu sêkêñ gêtñ pi ya ti da têtñ Pol lu Banabas. Dec in kôc makao gapoc ñatô ma gêtñ ñatô tu sêñgôlôn makao ma sêkêñ ti da-ña ga, ma ñac hon

sêkac dau sa sêmbu malac dau nasactô. ¹⁴ Magoc têtj ndoc aposel lu sêngô gêtj dinaŋ ŋawaê, naŋ sêkac si ŋakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gêtj dau so sambuc. Ma sêsa ŋalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm inŋ dinaŋ tu ake-ŋga? Alu ŋamalac atôm mac, ma amenŋ bu asôm ŋawaê ŋayham asê têtj mac. Alu bu asôm têtj mac bu ahu nem anötöi tasanŋ hoŋ siŋ ma anem daôm kwi ma anem akiŋ Anötö Tali Ŋadau, naŋ kêmasanŋ undambê ti nom ma gwêc ti gêtj hoŋ. ¹⁶ Muŋ-ŋ ga inŋ kêtj ŋasawa têtj lau nom-ŋga hoŋ bu sêkôm gêtj tôm si atac whiŋ. ¹⁷ Magoc inŋ kêmwasiŋ lau nom-ŋga ŋapanŋ bu whê ŋac si gauc sa pi inŋ. Inŋ kêtj u gic akêtj umbonŋ, dec mac nem ôm sem ŋandô daêsam. Inŋ kêtj gêtj danenŋ-ŋga daêsam têtj mac, ti gêtj ŋayham-ŋayham tu bu kôm mac atac ŋayham-ŋga.” ¹⁸ Inŋlu sêwhê gêtj hoŋ dinaŋ sa têtj lau dau, magoc lau ŋatô si gauc sa dom, ma sêkôm ŋanŋa bu sêkêtj da têtj inŋlu.

¹⁹ Têtj dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêmenŋ akêtj malac Antiok ma Aikoniam, naŋ sêsôm yom daêsam têtj lau e sêkac si ŋalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ŋa hoc e gauc gêm bu inŋ mbac ndu su, goc sêhê inŋ sa malac ŋamakê gi. ²⁰ Magoc lau sêkêtj whiŋ Yisu-ŋga ŋatô sêsa si sêŋgihi inŋ a huc, dec inŋ tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ŋagalanŋsê inŋlu Banabas sêlhö sêtêtj malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêtj Antiok si

²¹ Inŋlu sêsôm ŋawaê ŋayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêtj whiŋ Pômdau. Tiŋambu inŋlu sêmbu si, ma sic lau sêkêtj whiŋ-ŋga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameŋ Pisidia-ŋga. ²² Sêpuc lau sêkêtj whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋanŋa ma sêhu si sêkêtj whiŋ siŋ dom. Sêsôm têtj ŋac bu, “Yac bu dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ inŋ gêtj saunŋ dom. Dalhac ŋanŋa ma dahôc ŋawapac dandic ŋawaê.” ²³ Ma yêc lau sêkêtj whiŋ-ŋga ŋatonŋ hoŋ naŋ inŋlu sic kêsi, naŋ Pol lu Banabas sêŋyaliŋ lau bata sa bu sêyob tonŋ tigen-tigenŋ. Inŋlu sem mbec lau bata dau ma sêkêtj ŋac sêsip Pômdau, naŋ ŋac hoŋ sêkêtj whiŋ inŋ, naŋ amba. Ma ŋac hoŋ sêhu gêtj danenŋ-ŋga siŋ tu bu sêtenŋ mbec-ŋga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôŋ. ²⁴ Inŋlu sic gameŋ Pisidia-ŋga kêsi su, goc sêtêtj gameŋ Pampilia-ŋga si. ²⁵ Yêc dinaŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pega, ma tiŋambu sêsa malac Atalia si. ²⁶ Ma yêc Atalia sêpi wanŋ danŋ, ma sêmbu sêtêtj malac Antiok naŋ yêc gameŋ Siria-ŋga si. Muŋ-ŋga lau yêc malac dau sêŋyaliŋ inŋlu sa ma sêtenŋ Anötö bu êmwasiŋ inŋlu tu gwelenŋ naŋ kwahic dec inŋlu sic bata su-ŋga. ²⁷ Sêhóc asê su goc sêkac lau sêkêtj whiŋ-ŋga hoŋ sa, ma sic miŋ gêtj hoŋ naŋ Anötö gêm inŋlu

sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têtj ñac bu kwahic dec Anötö gêlêc gatam su têtj lau nan lau Israel dom, dec ñac si lau daêsam sêkêj whinj Yisu. ²⁸ Ma injlu sêmbo sêwhinj lau sêkêj whinj-nga yêc malac Antiok ñasawa baliñ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbo Jerusalem

¹ Lau sêkêj whinj-nga ñatô akêj gamej Judia-ñ ga sêhóc asê Antiok, ma sêndôhônj yom têtj lau sêkêj whinj-nga nan lau Israel dom, nan bocdec bu, “Mac bu asê nem laungac si ñamlic ñatô su anjuc pwac nan Moses to yom pi, nan dom, dec oc tôm dom bu Anötö nem mac si.” ² Tu yom dinan-nga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gamej Judia-nga dinan ñasawa, ma sêsêj dau ñapan pi yom dau. Bocdinañ lau sêkêj whinj-nga sêjyaliñ Pol lu Banabas ma lau sêkêj whinj-nga ñatô sa, ma sêjkiñ ñac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêjgô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau. ³ Sêjkiñ ñac si su, ma têtj ndoc Pol ti lau dau sêjsêlêj sêmbo señ, nan sic miñ têtj lau sêkêj whinj-nga yêc gamej Pionisia ti Samaria-nga, pi ñac si gwelen têtj lau nan lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ñalôm kwí ma sêkêj whinj Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkêj whinj-nga hon atac ñayham atu. ⁴ Ma têtj ndoc sêhóc asê Jerusalem,

nan lau sêkêj whinj-nga ti aposel ma lau bata sêkóc ñac sa. Ma injlu sic miñ gêtj hon nan Anötö gêm injlu sa bu sêkôm.

⁵ Têtj dinan lau Palêsai ñatô nan sêkêj whinj Yisu, nan sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidônj bu dandic atu bu lau gamej apa-nga nan sêkêj whinj Yisu, nan sêsê laungac si ñamlic ñatô su ma sêsóc Moses ndê yomsu ñapu.” ⁶ Goc sêkac lau aposel ti lau bata hon sa sêpitigenj bu sêkóc gauc pi yom dau. ⁷ Sêsôm yom ñasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêtj nan Anötö kôm têtj lau gamej apa-nga ñatô, têtj têtj dê gi su. Mac anyalê su bu inj gêlic ñayham bu ñac sêjgô ñawaê ñayham sa aô dauñ whañsuñ, ma sêkêj whinj. ⁸ Anötö nan kêyalê ñamalac hon si ñalôm, nan kêtj ñalau Dabuñ têtj ñac tôm inj kêtj têtj yac, dec têtj asê bu inj ndê mwasiñ gic ñac ñawaê whinj. ⁹ Inj kêmasañ ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkêj whinj-nga, gitôm inj kôm têtj yac. Gêtj dau whê sa bu inj gêlic yac hon bu lau kainj tigenj. ¹⁰ Magoc inj kôc ñac sa tu sêjkiñ Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kêtj ñawapac têtj yac ti damañi, nan datôm dom bu dahóc. Bocke dec mac bu akêj ñawapac dau sac lau gamej apa-nga nan sêkêj whinj, nan si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc anjahê Anötö, ma mboe oc kôm inj atac ñandê. Ma mac oc

alhac in ndê lêḡ nem lau si-
ḡga ahuc. ¹¹ Magoc yac dakêḡ
whiḡ bu Anötö gêm yac lau
Israel-ḡga si tu mwasiḡ naḡ
datap sa ḡambwa yêc Pômdau
Yisu-ḡga. Ma ḡac lau dindê
bocdinaḡ.”

¹² Ma têḡ dinaḡ Banabas
lu Pol sic miḡ yom pi gêḡ
dalô ti gêḡ atu-tu naḡ Anötö
gêm inḡu sa bu sêkôm yêc lau
gameḡ apa-ḡga ḡalôm. Ma lau
hoḡ naḡ sêkac sa sêndöc, naḡ
sem dôḡ ma sêkêḡ danḡa inḡu
si yom. ¹³ Inḡu si yom pac-
ndê, goc Jems sôm yom asê
bocdec bu, “Asidôwai, anḡô
aneḡ yom. ¹⁴ Pita whê sa
têḡ yac su pi gêḡ naḡ Anötö
kôm bu kôc lau gameḡ apa-
ḡga ḡatô sa sêti inḡ ndê. ¹⁵ Gêḡ
dau kêkuc yom naḡ propet
danḡ to muḡ su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, “Tiḡambu
aö oc wambu wameḡ,
ma wapuc Dawid ndê
gôliḡ kiḡ-ḡga dôḡ tiyham.
Dawid ndê gôliḡ dau
kwahic dec tisac gitôm
andu naḡ tiakwa su,
magoc aö oc wakwê sa
tiyham. ¹⁷ ḡalêḡ dinaḡ
dec wamasanḡ lêḡ bu lau
sêḡsalê aö, ma sêtigasuc
aö tiyham. Ma lau
gameḡ apa-ḡga naḡ gahê
aneḡ ḡ aê pi ḡac, naḡ
sêwhiḡ.’ Pômdau, naḡ oc
kôm gêḡ dau ḡandô sa,
naḡ ndê yom dau dinaḡ.
¹⁸ Inḡ kêmasanḡ lêḡ dau
ḡwananḡ su.” [Amos
9:11-12]

¹⁹ Goc Jems sôm, “Bocdinaḡ
aö gauc gêm bu lau gameḡ

apa-ḡga naḡ sêkac si ḡalôm
kwi ma sêsoç Anötö ndê gôliḡ
ḡapu, naḡ oc dakêḡ ḡawapac
têḡ ḡac dom. ²⁰ Mba! Dato
bapia têḡ ḡac, ma dakêḡ puc
ḡac bu sêneḡ gêḡ danêḡ-ḡga
naḡ lau sêkêḡ ti da têḡ anötöi
ḡwam, naḡ dom, bu gêḡ dau
ḡadômbwi yêc Anötö anḡô-
ḡga. Danem la ḡac bu sêkôm
mêtê mockaiḡ-ḡga dom, ma
sêneḡ bôc naḡ sêkiḡ ndu
ma wata ti dac naḡ dom.
²¹ Yom dau dinaḡ. Moses ndê
yom, naḡ oc sêḡyalê su, ma
bocdinaḡ dato yom pi dom.
Bu lau sem mêtê pi Moses
ndê yom yêc malac atu-tu
hoḡ gitôm yala daêsam su, ma
sêsam inḡ ndê buku yêc ḡac si
lôm wê-ḡga tôm bêc Sabat-ḡga
hoḡ.”

*Sêto bapia têḡ lau gameḡ
apa-ḡga*

²² Têḡ dinaḡ lau aposel ti
lau bata, ma lau sêkêḡ whiḡ-
ḡga hoḡ si ḡalôm tigeḡ, bu
sêḡyaliḡ ḡac si lau ḡatô sa, bu
sêtêḡ Antiok sêwhiḡ Pol lu Ba-
nabas sêndi. ḡac s êḡyaliḡ lau
sêkêḡ whiḡ-ḡga si ḡḡac bata lu
sa, naḡ Judas, naḡ sêsam inḡ
ndê ḡaê danḡ bu Basabas, lu
Sailas. ²³ Ma sêto bapia danḡ
bu inḡu sêkôc tôhônḡ, naḡ sôm
yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têḡ
mac lau gameḡ apa-ḡga
naḡ akêḡ whiḡ Pômdau,
yêc malac Antiok ma
gameḡ Siria-ḡga ti Silisia-
ḡga. Mac nem asidôwai
yac lau aposel ti lau bata
lec, akôm acsalô ḡayham
têḡ mac.

24 Yac atap sa bu yac mba lau ñatô sêhóc asê mac, ma sêkôm mac nem ñalôm ñawapac tu ñac si yom pi mêtê dasê laungac ñamlic-nga. Yac ankinj lau dau sêtên mac sêloc dom.

25 Bocdinañ yac hoñ gauc gêm tidônj bu anyalinj lau ñatô sa ma ankinj ñac sêtên mac sêloc sêwhinj yac mba silip ñayham lu, nañ Pol lu Banabas.

26 Inju sêkênj dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma sêtöc dau dom bu sêmbac ndu tu inj ndê ñaê-nga.

27 Ma kwahic dec yac ankinj Judas lu Sailas sêwhinj injlu sêtên mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindéc-nga dôñ. 28 Yac bu akênj ñawapac têtj mac dom, tigenj bu anem la mac. Ma yac akênj whinj bu Ñalau Dabuñ oc puc yac mba yom dau dôñ. Yom dau bocdec. 29 Aneñ gêñ danen-nga nañ lau sêkênj ti da têtj anötöi gwam, nañ dom. Aneñ bôc nañ sêkinj ndu ma wata ti dac, nañ dom. Ma akôm mêtê mockain-nga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêñ dau, nañ dec oc akôm mêtê ñayham. Yom dau dinañ. Acsalô ñayham têtj mac hoñ.

30 Sêto bapia dau su, goc sêñkinj lau dau sêtên Antiok si. Ma yêc dindê, ñac sêkac lau sêkênj whinj-nga sa, ma sêkênj bapia dau têtj ñac. 31 Lau

sêkênj whinj-nga sêsam, dec puc ñac dôñ ma kôm ñac atac ñayham sa. 32 Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkênj gauc ñayham daêsam têtj lau sêkênj whinj-nga, bu sêpuc ñac dôñ.

33 Sêmbo sêwhinj ñac bêc ñatô, goc lau sêkênj whinj-nga sem mbec injlu ña yom malô, ma sêñkinj injlu sêmbu sêtên gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga, nañ sêñkinj injlu sêmen, nañ si tiyham. [34 Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] 35 Ma Pol lu Banabas sêmbo malac Antiok, ma injlu sêwhinj lau daêsam, sêmbo ti sêndôhônj lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau sinj

36 Tinjambu Pol sôm yom têtj Banabas bocdec bu, “Aô gauc gêm bu hêclu dambu datên malac hoñ nañ muñ-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nañ dandi. Dandic lau kêsi yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbo ñalênj bocke.”

37 Banabas tac whinj bu sêkôc Jon nañ sêsam inj ndê ñaê danj bu Mak, nañ whinj injlu ndi.

38 Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Ñahu bu muñ-nga Jon hu injlu ma injlu si gwelenj sinj yêc gameñ Pampilia-nga.

39 Tu yom dinañ-nga Pol lu Banabas sêsenj dau e sêhu dau sinj. Banabas kôc Mak ma injlu sêpi wañ danj ma sêtên nduc Saipras si. 40 Magoc Pol kêyalinj Sailas sa bu êñsêlênj whinj inj ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec injlu ma sêtenj Pômdau bu puc injlu dôñ ña

in̄j ndê mwasin̄, ma tin̄jambu in̄jlu sêlhö si. ⁴¹ Ma in̄jlu sic gameŋ Siria ti Silisia-ŋga kêsi ma sêpuc lau sêkêŋ whin̄-ŋga dôŋ yêc gameŋ dinan̄.

16

Timoti kôm gwelen̄ whin̄ Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhóc asê malac Derbi, ma tin̄jambu sêtêŋ malac Listra si. Yêc malac dinan̄ ŋgac kêŋ whin̄-ŋga dan̄ ñaê Timoti mbo. In̄ dinda in̄ awhê Israel-ŋga dan̄ nan̄ kêŋ whin̄ Pômdau, ma Timoti damba in̄ ŋgac Grik-ŋga. ² Lau sêkêŋ whin̄-ŋga nan̄ sêmbö malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ŋgac ñayham ma sêmpin̄ in̄. ³ Pol tac whin̄ bu Timoti êŋsêlêŋ ti kôm gwelen̄ whin̄ in̄. Tigen̄ in̄ kêyalê bu lau Israel-ŋga hon̄ nan̄ sêmbö gameŋ dinan̄, nan̄ sêŋyalê bu Timoti damba in̄ ŋgac Grik-ŋga. Tu dinan̄-ŋga in̄ sê Timoti ndê ñamlic ñatô su. ⁴ Tin̄jambu sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nan̄ lau bata ti lau aposel sêmatin̄ tidôn̄ yêc Jerusalem, nan̄ asê têŋ lau sêkêŋ whin̄-ŋga bu sêŋkuc. ⁵ Ñalêŋ dau dinan̄ Anötö puc lau si sêkêŋ whin̄ dôŋ yêc malac hon̄ dinan̄, ma tôm bêc hon̄ lau sêkêŋ whin̄-ŋga si toŋ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ŋgac Masedonia-ŋga

⁶ Ñalau Dabuŋ kalhac Pol ti lau nan̄ sêwhin̄ in̄ ahuc, bu sênem mêtê yêc gameŋ Esia-ŋga têŋ ñasawa dinan̄ dom. Bocdinan̄ dec ñac gacgeŋ sêmbö gameŋ Prigia ti Galesia-ŋga, ma sêkôm gwelen̄ sêmbö dinan̄. ⁷ Têŋ ndoc sêhóc asê gameŋ Misia-ŋga ñabatin̄, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi, nan̄ Yisu ndê Ñalau kalhac ñac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinan̄ sêhóc gêlêc gameŋ Misia-ŋga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têŋ ôbwêc dinan̄ Pol yêc mbê ma gêlic ŋgac dan̄ akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga meŋ kalhac in̄ an̄gô-ŋga, ma teŋ in̄ bocdec bu, “Têŋ Masedonia mweŋ ma nem yac sa.” ¹⁰ Pol yêc mbê dau su ma whê sa têŋ yac* e an̄yalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têŋ lau Masedonia-ŋga. Bocdinan̄ dec yac an̄sahic dauŋ bu atêŋ lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêŋ whin̄ Yisu.

¹¹ Yac api wan̄ yêc Troas ma solop atêŋ nduc Samotres a, ma ñagalaŋsê yac ahu nduc dau sin̄ ma asôc baö yêc malac Niapolis. ¹² Goc yac an̄sêlêŋ atêŋ malac Pilipai a a mbo bêc ñatô. Malac dau ti gameŋ Masedonia-ŋga ña-malac atu, ma lau Rom-ŋga nan̄ sem gôlin̄ gameŋ dau, nan̄ sêndöc malac dinan̄.

* **16:10:** Yêc ñabatin̄ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tóc asê bu in̄ dau mbo whin̄ Pol têŋ ndoc dinan̄ e tôm ndoc sêtêŋ malac Pilipai si - yêc ñabatin̄ 19 in̄ to ‘yac’ tiyham dom. In̄ kôm ñalêŋ tigen̄ yêc Apo 20:5–21:18; ma 27:1–28:16.

13 Têñ Sabat dañ yac ahu malac dau siñ, ma asa atêñ bu dañ yêc malac dau ñamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameñ dinan, inñ lau ñatô si gameñ sêteñ mbec-ñga. Ma yac atap lauwhê ñatô sa, nañ sêkac sa sêmbo dindê, dec andöc sic ma ac hu asôm yom têtñ ñac. 14 Lauwhê nañ sêngô yom dau, nañ si dañ inñ Lidia. Inñ awhê tidulu po ñadalô-ñga, nañ meñ akêñ malac Tay-atira, ma inñ awhê toc Anötö sa-ñga. Têtñ ndoc inñ ngô Pol ndê yom, nañ Pômdau kac inñ ndê ñalôm bu kôc yom dau sa ma kêtñ whiñ Yisu. 15 Dec Lidia ti lau hoñ nañ sêndöc inñ ndê andu nañ sêliñ sanqu. Ma tiñambu inñ sôm têtñ yac, “Mac bu alic aö gitôm awhê nañ kêtñ whiñ Pômdau, dec amey ambo aney andu.” Ma inñ piñkap yac ñapan e yac awhiñ inñ a.

Pol lu Sailas sêndöc gapocwalô

16 Têtñ ndoc dañ yac bu atêñ gameñ nañ lau sêteñ mbec sêmbo, nañ andi, ma awhê dañ meñ tap yac sa. Inñ awhê akiñ ñambwa dañ, ma ñalau dañ mbo whiñ inñ ma hoc yom asê pi gêtñ nañ oc meñ sa tiñambu. Lau daêsam êlêmê sêtêñ inñ si, bu inñ whê yom sa pi gêtñ nañ oc hôc asê ñac têtñ têtñ ñambu-ñga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu inñ-ñga. 17 Têtñ têtñ dinan yac añsêlêñ awhiñ Pol, ma awhê dau kêtñ yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindec sem akiñ Anötö Ñawasi ti Ñaclai

Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lêtñ Anötö nem mac si andöc tamli ñapan-ñga.” 18 Tôm bêc daêsam inñ kôm boc-dinan e mbô Pol ñalôm sa. Goc inñ kac dau kwi ma sôm têtñ ñalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-ñga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinan.” Ma ñagahô eñ ñalau hu awhê dau siñ.

19 Têtñ ndoc dinan awhê dau ndê ñadaui sêñyalê bu ñac si lêtñ sêkôc awa-ñga pac-ndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôñ ma sêhê inñlu sa sêsôc malac lôm sêtêñ lau atu-tu si. 20 Sêkêñ inñlu sêlhac lau sêmatôc yom-ñga si añgô-ñga, ma sêsôm, “Ñgac lu dindec inñlu ñgac Israel-ñga. Ma sêmeñ bu sêli lau malac-ñga si ñalôm sa. 21 Bu inñlu sêkac lau bu sêñkuc mêtê ñatô nañ yac lau Rom-ñga bu tañkuc, dec oc so yac neñ ñagôliñ.” 22 Awhê akiñ dau ndê ñadaui sêngôliñ yom dinan pi Pol lu Sailas, ma lau malac-ñga sêpuc yom dau dôñ. Bocdinan lau sêmatôc yom-ñga sêkêñ yatu bu sêkac inñlu si ñakwê su ma sêhi inñlu ña sô. 23 Sêhi inñlu ña sô sac andô, goc sêkêñ inñlu sêndöc gapocwalô. Ma sêsôm yom ñannga têtñ ñgac nañ yob gapocwalô bu yob inñlu ñapep. 24 Inñ ngô yom dau su dec kêtñ inñlu sêndöc ñalôm dañ, nañ yêc andu gapocwalô-ñga dau ña-ñalôm andô. Ma inñ sô inñlu gahi dôñ gêm damiñ a.

25 Timaniñhu Pol lu Sailas sêteñ mbec ti sem wê sêmpinñ Anötö, ma lau gapocwalô-ñga ñatô sêkêñ danğa inñlu. 26 Sem

wê sêmbu ma t iyhō atu gêm dec andu gapocwalô-nga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-nga hoŋ sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-nga suc yêc lau hoŋ. ²⁷ Têŋ têm dinaŋ ngac yob gapocwalô-nga tali sa ma gêlic bu gatam hoŋ kac sa su. Inŋ gauc gêm bu lau hoŋ oc sêlhö si su, dec púc inŋ ndê bienŋ baliŋ sa bu kuŋ dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ñayom dom. Yac hoŋ kelec ambo!” ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuŋ ya sa sêmeŋ, ma sôc gapocwalô gi. Inŋ hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-nga, ma tōc dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc inŋ wê inŋlu sêsa awê si ma ndac inŋlu, “O ngac atu lu. Aö wakôm sake bu watap seŋ wandöc taŋli-nga sa?” ³¹ Ma inŋlu sêô yom ma sêsôm, “Kêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasinŋ nem am si-nga sa. Am ti am nem lau hoŋ naŋ ambo nem andu, naŋ asa lêŋ tigeŋ dinaŋ.” ³²⁻³³ Têŋ ôbwêc dinaŋ ngac yob andu gapocwalô-nga kôc inŋlu ma kêgwasinŋ inŋlu gamboc. Ma inŋlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têtŋ inŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbu inŋ ndê andu. Ma inŋ ti ndê lau hoŋ sêliŋ saŋgu. ³⁴ Tinambu inŋ kôc inŋlu sêsôc inŋ ndê andu si ma kêŋ gêŋ danenŋ-nga inŋlu seŋ. Inŋ tac ñayham atu bu inŋ ti ndê lau hoŋ kwahic dec sêkêŋ whiŋ Anötö.

³⁵ T êŋ galaŋsê bêbêc lau sêmatôc yom-nga sêŋkiŋ lau siŋ-nga ñatô sêtêŋ ngac yob gapocwalô-nga si, bu sêsôm têtŋ inŋ bu êŋgapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ Ngac naŋ yob andu gapocwalô-nga ngô yom dau, goc sôm têtŋ Pol, “Lau sêmatôc yom-nga sêkêŋ yom meŋ bu wanŋapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinaŋ amlu alhö andi ti yom malô.” ³⁷ Magoc Pol sôm têtŋ lau s inŋ-nga dinaŋ, “Alu ngac Israel-nga, magoc alu ngac Rom-nga† awhiŋ. Sêmatôc alu mba yom ñapep dom, ma sic alu yêc lau hoŋ aŋgô-nga e sêkêŋ alu andöc dec. Ma bocke dec ñac bu sêhu alu siŋ gelec alhö andi? Mba! Ñac dau sêmeŋ ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau siŋ-nga dinaŋ sêmbu si ma sic miŋ yom dau têtŋ lau sêmatôc yom-nga. Ñac sêŋgô bu Pol lu Sailas inŋlu ngac Rom-nga sêtôm ñac, dec ñac sêtôc dau atu. ³⁹ Goc ñac sêtêŋ gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô inŋlu si ñalôm. Sêkôc inŋlu su yêc andu gapocwalô-nga, ma sêwê inŋlu sêsa si. Ma sêndac inŋlu bu sêhu malac dau siŋ. ⁴⁰ Têtŋ ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siŋ, naŋ inŋlu sêtêŋ Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêŋ whiŋ-nga hoŋ sa, ma sêsôm yom ñayham daêsam tu sêpuc ñac dôŋ-nga. Ma tinambu sêhu ñac siŋ.

† **16:37:** Yom dau ñahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê inŋlu Sailas sa bu citizen Israel-nga, ma citizen Rom-nga whiŋ. Lau Rom si ñagôliŋ danŋ kêŋ yao bu sêhi citizen Rom-nga dom, bocdinaŋ gêŋ naŋ sêkôm têtŋ inŋlu Sailas, naŋ gêŋ so. Alic yom ñatô yêc Apo 22:25-29.

17

*Lau sêkêṅ kisa Pol lu Sailas
yêc Tesalonika*

¹ Inḷu sêṅsêlêṅ si sêsa seṅ têṅ malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgeṅ si e sêhóc asê Tesalonika. Yêc malac dinanḷau Israel si lôṁ wê-ṅga danḷau kalhac. ² Pol kêkuc inḷu ndê mêtê, ma têṅ Sabat sôc lôṁ wê-ṅga dau gi. Ma gitôm Sabat tō inḷu gêm yomgalôm whiṅ lau yêc dindê, bu whê ṅac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam nanḷau sêto yêc muṅ su nanḷau. ³ Inḷu whê sa ma tôc asê bu Mesaya gic waê bu hôc ṅandê e mbac ndu, ma tisa akêṅ lau batê-ṅga ma mbo tali tiyham. Dec inḷu sôm têṅ ṅac, “Kwahic dec aō wasôm têṅ mac bu Yisu inḷu Mesaya dau. Yom ṅandô!” ⁴ Lau Israel-ṅga ṅatô sêkêṅ whiṅ ma sêlhac sêwhiṅ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-ṅga daêsam nanḷau sêtoc Anötö sa, nanḷau sêkêṅ whiṅ, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinanḷau.

⁵ Magoc lau Israel-ṅga ṅatô sem lêmuṅ Pol lu Sailas, dec sêsoç malac lôṁ si, ma sêkac lau sac ṅatô sa sêpitigeṅ, ma sêṅgîlî ṅac tu bu sêndic hu kisa. ṅac sêṅyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtêṅ andu dau si, bu sêhê inḷu sêsa sêmeṅ. ⁶ Magoc sêtap inḷu sa dom, ma bocdinanḷau sêkôc Jason ti lau sêkêṅ whiṅ-ṅga ṅatô ma sêkêṅ ṅac sêlhac lau bata malac-ṅga anḷu-ṅga. Ma sêsoç ṅa awha atu, “Lau nanḷau sêli lau ṅalôm sa yêc gameṅ hoṅ, nanḷau kwahic

dec sêmeṅ sêkôm yêc yac neṅ malac. ⁷ Ma Jason, ṅac dindec, inḷu kôc ṅac sa sêṁbo inḷu ndê andu. ṅac sêsoç †Sisa ndê ṅagôliṅ ṅapu dom, ma ṅac hoṅ sêsoç bu kiṅ danḷau tiyham mbo, nanḷau ndê ṅaê Yisu.” ⁸ Lau bata ti lau toṅ dinanḷau ma lau malac-ṅga hoṅ sêṅgô yom dinanḷau e gêli ṅac si ṅalôm sa ṅandô. ⁹ Goc sêsoç bu Jason ti inḷu ndê lau sênemlihi dau su yêc gapocwalô. Semlihi su goc sêkêṅ ṅac sêlhô si.

*Pol lu Sailas sêtêṅ malac
Berea si*

¹⁰ Lau sêkêṅ whiṅ-ṅga yêc Tesalonika sêhônḷu e ṅasec sa su, goc sêṅkiṅ Pol lu Sailas sêlhô sêtêṅ malac Berea si. Sêhóc asê su sêṁbo malac dinanḷau, ma sêsoç lau Israel si lôṁ wê-ṅga si ma sem mêtê. ¹¹ Lau Berea-ṅga ṅac lau si mêtê ṅayham hôc gêlêc lau Tesalonika-ṅga si mêtê. Sêkêṅ danga ṅapep têṅ Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whiṅ. Ma tôm bêc hoṅ sem dôhônḷu yom dau whiṅ Anötö ndê yom nanḷau sêto muṅ su yêc nanḷau. ṅac bu sêṅyalê inḷu si yom bu yom ṅandô me mba. ¹² Ma lau Israel-ṅga daêsam sêkêṅ whiṅ Yisu, ma yêc lau Grik-ṅga, lauwhê tiwaê ma laungac daêsam sêkêṅ whiṅ bocdinanḷau.

¹³ Malô goc lau Israel-ṅga yêc malac Tesalonika sêṅgô ṅawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têṅ lau mbo Berea. Dec ṅac sêtêṅ Berea si, bu sêli lau ṅalôm sa bu sêkêṅ kisa

Pol lu Sailas. ¹⁴ Tu dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkiŋ Pol kôlhô têtŋ malac daŋ yêc gameŋ gwêc-ŋga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgeŋ sêmbo malac Berea. ¹⁵ Lau naŋ sêhoŋ Pol ma sêsa seŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêkôc iŋ sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkiŋ ŋac sêmbo si, ma sôm bu sêkêŋ yom têtŋ Sailas lu Timoti bu sêtêtŋ iŋ sêmeŋ ŋagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

¹⁶ Pol hôŋ iŋlu mbo Atens, ma gêlic anötöi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm iŋ ŋalôm ŋawapac. ¹⁷ Bocdinaŋ iŋ sôc lôm wê-ŋga gi ma gêm yomgalôm whiŋ lau Israel ti lau Grik-ŋga naŋ sêtoc Anötö sa. Ma tôm bêc hoŋ iŋ sôc malac lôm gi tap lau ŋatô sa, ma whê Anötö ndê yom sa têtŋ ŋac bocdinaŋ. ¹⁸ Yêc Atens lau ŋatô sêmbo, naŋ êlêmê sem yomgalôm pi gêŋ hoŋ ŋahu sêwhiŋ dau. Sêsam ŋac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêŋgô Pol sôm ŋawaê ŋayham asê pi Yisu, ma pi lêŋ datisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ŋac sic hu sêseŋ iŋ ndê gauc ti yom ŋatô. Lau ŋatô sêsôm, “Ŋgac dindéc sôm yom daêsam ŋapaŋ, ŋahu bocke?” Ma ŋatô sêsôm, “Mboe iŋ bu nem yac neŋ gauc kwi tu bu dakêŋ whiŋ anötöi apa-ŋga.” ¹⁹ Bocdinaŋ dec sêwê iŋ sêtêtŋ gameŋ naŋ sêsam bu Areopagas, gameŋ naŋ lau naŋ sêkip gêŋ ŋahu sa-ŋga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ŋac sêkêŋ Pol kalhac lau Areopagas-ŋga aŋgô-ŋga, ma

sêndac iŋ bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc naŋ am kêdôhôn têtŋ lau, naŋ sa têtŋ yac?” ²⁰ Yac aŋgô am nem yom tôm yom wakuc andô daŋ, ma yac bu aŋyalê yom dau ŋahu.” ²¹ Lau Atens ti lau apa hoŋ naŋ sêndôc malac dinaŋ, naŋ sêmbo tu sêŋgô yom ti sênem yomgalôm ŋapaŋ pi gauc wakuc bocke naŋ hóc asê ŋac-ŋga. Ŋac si gwelêŋ daŋ mba. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac bu sêŋgô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau aŋgô-ŋga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-ŋga. Aô kayalê bu mac akôm gêŋ daêsam tu bu anem akiŋ anötöi nom-ŋga. ²³ Bu aô kasêlêŋ ti gatôc gwaniŋ gêŋ hoŋ naŋ mac amasaŋ tu anem akiŋ mac nem anötöi-ŋga. Ma aô gatap alta daŋ sa, naŋ mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö naŋ yac tam gauc, naŋ ndê alta.’ Anötö naŋ mac am akiŋ magoc am gauc iŋ, naŋ kwahic dec aô oc wawhê iŋ sa têtŋ mac. ²⁴ Iŋ Anötö, naŋ kêŋ nom ti gêŋ hoŋ, ma iŋ undambê ti nom ŋadau. Ma bocdinaŋ iŋ ndôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac amba sêmasaŋ, naŋ dom. ²⁵ Ma gêŋ naŋ ŋamalac sêmasaŋ, naŋ oc nem iŋ sa ŋalêŋ bocke? Bu iŋ pônâda gêŋ daŋ dom. Ma iŋ dau kêŋ wayahô têtŋ ŋamalac bu sêmbo tali ma kêŋ gêŋ hoŋ bocdinaŋ. ²⁶ Iŋ kêŋ ŋamalac ŋamata-ŋga mbo nom e kwahic dec lau titoŋ-titoŋ hoŋ sêsa akêŋ ŋgac tigeŋ dinaŋ, ma sem

nom n̄agameŋ sambob ahuc. Lau titorŋ-titorŋ hoŋ si gameŋ n̄abatiŋ, naŋ Anötö kêyalin sa gwanan̄ su, ma tēm bu lau toŋ tigen-tigen si n̄aclai tiatu ma tisaun̄, naŋ kêmatiŋ tidōŋ gwanan̄ su bocdinaŋ. ²⁷ Anötö kôm gēŋ hoŋ dinaŋ tu bu lau sêlic, ma sēŋsalê in̄ e sêtap in̄ sa. Magoc in̄ mbo baliŋ tēŋ yac lau tigen-tigen dom. ²⁸ Tôm yom n̄gauc daŋ naŋ mac daôm nem n̄gac daŋ to muŋ su, naŋ sôm, ‘Tu Anötö ndê n̄aclai-n̄ga dec yac dambo tanli ma taŋsêlêŋ, ma yac neŋ n̄ahu yêc sip in̄-n̄ga.’ Ma mac nem n̄gac daŋ tiyham to yom n̄gauc daŋ bocdec bu, ‘Yac dati in̄ ndê balêkoc.’ ²⁹ Yac dati in̄ ndê balêkoc ma bocdinaŋ yac bu gauc nem bu in̄ gitôm gol me silba me hoc me n̄agatu daŋ, naŋ n̄amalac sêmasaŋ tôm n̄ac si gauc, naŋ dec yac gauc gēm yom so pi in̄. ³⁰ Muŋ-n̄ga lau daêsam gauc gēm yom bocdinaŋ, bu sēŋyalê Anötö dom. Magoc in̄ kêŋ n̄agêyô tēŋ n̄ac dom. Tigen kwahic dec in̄ gic atu bu lau hoŋ sēnem dau kwi. ³¹ Bu in̄ kêyalin bêc daŋ sa bu êmatôc lau nom-n̄ga hoŋ, ma in̄ oc kôm gēŋ dau êŋkuc in̄ ndê lêŋ gitêŋ. Ma in̄ k êyalin n̄gac daŋ sa bu kôm gwelen̄ dau. In̄ uŋ n̄gac dau sa akêŋ lau batê-n̄ga, dec tôc gēŋ dau tiawê tēŋ lau hoŋ sêlic.”

³² Tēŋ ndoc sēŋgô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêŋ lau batê-n̄ga, naŋ lau n̄atô sêpu in̄. Magoc lau n̄atô sêsôm, “Yac bu aŋgô am nem yom pi gēŋ dinaŋ tiyham.” ³³ Ma

tēŋ dinaŋ Pol tisa ma hu lau naŋ sêndöc Areopagas, naŋ siŋ. ³⁴ Lau n̄atô sēŋkuc Pol ma sêkêŋ whiŋ Yisu. N̄ac si daŋ in̄ Dionisias, naŋ muŋ-n̄ga ndöc whiŋ lau naŋ sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê daŋ n̄aê Damaris ma lau n̄atô sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tinambu Pol hu Atens siŋ ma tēŋ malac Korin gi. ² Yêc dinaŋ in̄ tap n̄gac Israeln̄ga daŋ sa, naŋ ndê n̄aê Akwila. In̄ dinda kôc in̄ yêc gameŋ Pontus-n̄ga, ma muŋ-n̄ga in̄lu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gameŋ Itali-n̄ga. Magoc tinambu Kin Klaudias kêŋ yatu bu lau Israel-n̄ga hoŋ sêhu malac Rom siŋ, dec in̄lu Prisila sêlhö si sêmbö malac Korin. Tēŋ ndoc Pol hóc asê, naŋ gi gêlic in̄lu. ³ Akwila lu Prisila i n̄lu awhê lu n̄gac sêkôc bôc n̄amlic ma po ma sêsi pitigen tu sêmasaŋ bac-n̄ga. Pol kêyalê gwelen̄ dau tidōŋ whiŋ, bocdinaŋ dec mbo whiŋ in̄lu, ma sêkôm gwelen̄ sêwhiŋ dau. ⁴ Pol tac whiŋ bu lau I srael ma lau Grik naŋ sêmbö Korin sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec tôm bêc Sabat-n̄ga hoŋ sôc lôm wê-n̄ga gi, ma gēm yomgalôm whiŋ n̄ac.

⁵ Tēŋ ndoc Sailas lu Timoti sêmen̄ akêŋ gameŋ Masedonia-n̄ga, naŋ Pol kêŋ dau sambuc tu gwelen̄ nem mêtê lau-n̄ga. In̄ hoc yom asê tēŋ lau Israel-n̄ga ma sôm tēŋ

ñac bu Yisu in Mesaya dau.
 6 Magoc lau Israel-nga sêkên
 whin Pol ndê yom dom, ma
 sêli awha sa têt in. Bocdina
 in kêtolon kop su yêc ndê
 ñakwê bu tôc ñac si giso asê,
 ma sôm, “Mac atec Anötö ndê
 yom, dec awêkain daôm nem
 ñagêyô. Aô dom. Kwahic dec
 wahu mac lau Israel-nga sin,
 ma wakôm gwelen têt lau
 nan lau Israel dom.” 7 Goc
 Pol hu lôm wê-nga sin, ma
 sa gi mbo Titius Justus ndê
 andu. In ñgac gameñ apa-nga
 nan gêm akin Anötö, ma in
 ndê andu kalhac kêpin lôm
 wê-nga. 8 Ma ñgac bata lôm
 wê-nga dan ñaê Krispas, ti lau
 hon nan sêmbo in ndê andu,
 nan sêkên whin Pômdau. Ma
 lau Korin-nga daêsam nan
 sêngô Pol ndê yom, nan sêkên
 whin Yisu ma sêlin sanju.

9 Têt ôbwêc dan Pol yêc
 mbê, ma gêlic Pômdau sôm
 yom têt in bocdec bu, “Tôc
 daôm dom. Sôm aneñ yom
 asê ñapan, ma nem daôm
 dôn dom. 10 Bu aô gambo
 gawhin am, ma oc tôm dom
 bu lau dan sêkên sac am. Bu
 yêc malac dindêc, aneñ lau
 daêsam sêmbo.” 11 Bocdina
 Pol mbo Korin tôm yala tigen
 ma ayô 6, ma kêtôhôn Anötö
 ndê yom têt lau.

12 Têt ndoc nan Galio gêm
 gôlin gameñ Akaya-nga, nan
 lau Israel-nga nan sêndôc
 malac Korin, nan sêkên si
 ñalôm pitigen bu sêkên kisa
 Pol. Ma sêkên in kalhac Galio
 anjô-nga bu êmatôc in ndê
 yom. 13 Ma ñac sêsôm, “Ñgac

dindêc kêtôhôn lau bu sênem
 akin Anötö ña lêt nan so yac
 mba yomsu.” 14 Pol kac awha
 sa bu sôm yom, m agoc Galio
 dau ô lau Israel si yom ma
 sôm, “O mac lau Israel-nga!
 Mac nem yom dec bu hêganôn
 sac atu dan, me gêt nan so
 ñagôlin Rom-nga, dec wanjô.
 15 Magoc yom nan mac asôm
 pi ñgac dindêc, nan hêganôn
 mac daôm nem yom ti ñaê
 ñatô ma yomsu Israel-nga.
 Bocdinañ mac daôm amasan.
 Aô oc wamatôc yom kain
 dinañ dom.” 16 Dec in soc
 ñac su yêc andu matôc-nga.
 17 Ma lau hon sêkôc Sostene,
 ñgac bata nan yob lau Israel-
 nga si lôm wê-nga yêc malac
 Korin, nan dôn, ma sic in yêc
 lau matôc-nga anjô-nga. Ma
 Galio gêlic, magoc kôm tôm
 gêm gauc.

Pol mbu têt Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin
 têt balin ñagec, goc hu lau
 sêkên whin-nga sin ma têt
 malac Kenkria gi, bu kôc wan
 ma mbu têt gameñ Siria-nga
 ndi. Ma Prisila lu Akwila
 sêwhin in si. Muñ-nga Pol
 gic bata yom dan têt Anötö,
 ma tu dinañ-ñ ga têt ndoc
 sêmbo malac Kenkria, nan
 kêt kêclauñ sêngapiñ tiapê.
 Pacndê su, goc ñac sêpi wan
 ma sêlhô si. 19-20 Sêtêt malac
 Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-
 nga gi, ma gêm yomgalôm
 whin lau Israel-nga. Ma ñac
 sêndac in bu mbo whin ñac
 têt ñatô tiyham, magoc in
 gôlôc têt ñac dom. In hu
 Prisila lu Akwila sin sêmbo

sêwhiņ ɲac. ²¹ Ma têtj ndoc in pi waņ gi, naņ kêmatiņ yom têtj lau Epesas-ɲga bocdec bu, “Anötö bu lic ɲayham, dec aö wambu watêtj mac wameņ tiyham.” Goc waņ dau hu Epesas siņ ma sa gi. ²² Waņ dau kêsêlêtj e hóc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma in pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêtj whiņ-ɲga kêsi yêc dinaņ. Ma tiņambu in têtj malac Antiok gi. ²³ In mbo Antiok ɲasawa saun, goc kêsêlêtj têtj gameņ Prigia ma Galesia-ɲga gi. Yêc dindê in golom-golom malac ma puc lau sêkêtj whiņ-ɲga dôj bu sêlhac ɲaņga.

Apolos ndê miņ

²⁴ Têtj ɲasawa dinaņ ɲgac daņ ɲaê Apolos hóc asê malac Epesas. I ɲ ɲgac Israel-ɲga naņ ndê malachu Aleksandria, ma in ɲgac tiguauc ma kêyalê Anötö ndê yom naņ sêto muņ su yêc, naņ tidôj. ²⁵ Lau ɲatô sêndôhôn in pi Pômdau Yisu su, ma bocdinaņ in kêtj ndê ɲalôm ti gauc sambuc bu êndôhôn lau pi Yisu ma whê in ndê yom sa ɲapep. Magoc in kêyalê busaņgu ɲalêtj tigen, naņ Jon ndê lêtj êņku lau tu sênem dau kwi-ɲga. ²⁶ Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-ɲga gi, ma gêm mêtê ti ɲaņga. Prisila lu Akwila sêņgô in ndê yom, dec sêņgalêm in têtj inlu si andu gi, ma sêwhê yom ɲatô sa têtj in e in kêyalê Anötö ndê lêtj nem lau si-ɲga ɲapep eņ.

²⁷ Tiņambu Apolos bu têtj gameņ Akaya-ɲga ndi, dec

lau sêkêtj whiņ-ɲga yêc malac Epesas sêpuc in ndê ɲalôm dôj. Ma sêto bapia têtj lau Akaya-ɲga naņ sêtap Anötö ndê mwasin sa ma sêkêtj whiņ Yisu, ma sêteņ ɲac bu sêkôc Apolos sa. Ma têtj ndoc in hóc asê, naņ in mbo whiņ lau sêkêtj whiņ-ɲga dinaņ, ma gêm ɲac sa ɲandô. ²⁸ Bu in kalhac ɲaņga ma ô lau Israel-ɲga si yom yêc lau hoņ aņgô-ɲga, ma whê Anötö ndê yom naņ sêto yêc, naņ sa, bu tóc asê bu Yisu in Mesaya dau.

19

Pol mbu têtj malac Epesas

gi

¹ Têtj ndoc Apolos mbo Korin, naņ Pol hu gameņ Prigia ti Galesia-ɲga siņ, ma kêsêlêtj ho seņ lôc-ɲga naņ sa têtj malac Epesas gi. In hóc asê Epesas, ma tap lau sêkêtj whiņ-ɲga ɲatô sa. ² Ma in ndac ɲac bocdec bu, “Têtj ndoc mac akêtj whiņ tiwakuc, naņ mac akôc ɲalau Dabuņ su, me mba?” Ma sêto yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc ɲalau Dabuņ su dom, ma aņgô yom daņ pi in dom.” ³ Dec Pol ndac, “Mac aliņ busaņgu kaiņ bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac aliņ busaņgu ɲalêtj gitôm Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga ndê.” ⁴ Goc Pol sôm, “Jon kêku lau naņ sem dau kwi, ma sôm têtj ɲac bu sêkêtj whiņ ɲgac naņ oc meņ êņkuc in, naņ Yisu.” ⁵ ɲac sêņgô Pol ndê yom dinaņ goc sêliņ busaņgu tu Pômdau Yisu ndê ɲaê-ɲga. ⁶ Ma têtj ndoc Pol hu amba

sac ñac, nañ Njalau Dabuñ gêm ñac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet. ⁷ Lau nañ gêñ dau hóc asê têtñ ñac, nañ launğac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas ñasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-ñga ñapañ. Ma yêc dindê inğêlêñ yom dôñ bu whê Anötô ndê gôliñ ñahu sa têtñ lau. ⁹ Magoc lau ñatô si ñalôm ñadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoñ anğô-ñga sêpu señ nañ Pol whê sa têtñ ñac. Goc Pol hu ñac siñ ma kôc lau sêkêñ whiñ-ñga su yêc lôm wê-ñga. Ma tôm bêc hoñ inğêlêñ mêtê ñac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-ñga. ¹⁰ Inğêlêñ kôm bocdinañ tôm yala lu e lau Israel ti Grik-ñga hoñ nañ sêmbo gameñ Esia-ñga, nañ sênğô Pômdau ndê ñawaê. ¹¹ Anötô kêtñ ñaclai têtñ Pol ma kôm gêtñ dalô atu-tu daêsam. ¹² Inğêlêñ kôm ñaclai atu, gitôm inğêlêñ bu êmasec po wahren-ñga ti ñakwê awê-ñga ma ñaclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêñ sac lau gêm bac ti lau nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, dec oc kôm ñac ñayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-ñga ñatô sêkôm gwelen sêsoc ñalau sac yêc lau. Ma ñac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ñaê asê têtñ ndoc sêkôm gwelen dau. Ñac sêkêñ

yatu ñalau sac bocdec bu, “Am sa mweñ, tu Yisu, nañ Pol gêm mêtê pi inğêlêñ, nañ ndê ñaê-ñga.” ¹⁴ Ma Israel si dabuñsiga a tu dañ ñaê Skiwa ndê atui ⁷ sêkôm gwelen dau sêwhiñ. ¹⁵ Magoc têtñ bêc dañ ñalau sac dañ ô ñac si yom ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê inğêlêñ su, magoc mac lau dinañ aô kayalê mac dom!” ¹⁶ Goc ñğac ti ñalau sac dinañ gic ñac e ku ñac dulu, ma gic ñac basô-basô e sêliñ dac sac andô ma sênti sêsa akêtñ andu dau ñamlic ñambwa-ñambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ Têtñ ndoc lau Israel ti lau Grik-ñga nañ sêndöc Epesas nañ sênğô gêtñ dau ñawaê, nañ sêtöc dau atu, ma lau hoñ sêtoc Pômdau Yisu ndê ñaê sa. ¹⁸ Ma lau daêsam nañ sic hu sêkêñ whiñ Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôñ, nañ sêtisa sêlhac lau hoñ anğô-ñga ma sêhoc si sac asê. ¹⁹ Lau mbectoma-ñga ñatô sêkôc si bapia mbec-ñga ma sêkêñ pitigen yêc lau anğô-ñga, goc sêpec ya gêtñ. Bapia mbec-ñga dinañ ñaôli atu-tu. Ñac bu sêkêñ hoñ têtñ lau sênemli, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.* ²⁰ Nalênğêlêñ dinañ dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelen ti ñaclai yêc lau sêkêñ whiñ-ñga si ñalôm.

²¹ Gêtñ hoñ dinañ hóc asê su, goc Pol gauc gêm bu têtñ

* **19:19:** Mone silba dinañ sêsam bu drakma, ma drakma tigenğêlêñ gitôm ñaôli gwelen bêc tigenğêlêñ-ñga. 50,000 drakma dinañ ñaôli atu andô, oc hóc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ñatô sêkêñ whiñ bu yom nañ lau mbectoma sêto pi bapia dau, nañ kêtñ ñaclai atu têtñ ñac, dec semli bapia dau ña ñaôli atu.

gamen Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tiŋambu mbu têt malac Jerusalem ndi. In sôm, “Aô watêt Jerusalem wandi, ma tiŋambu wandic malac Rom kêsi whiŋ.”²² Ma in kêkiŋ Timoti lu Erastas, ngac lu naŋ sêkôm gwelen sêwhiŋ in, naŋ sêmuŋ in sêtêt Masedonia si. Ma in dau gacgeŋ mbo ŋasawa sauŋ mbo gamen Esia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têt ŋasawa dinaŋ lau sêli dau sa ŋandô pi seŋ naŋ lau sêkêt whiŋ-nga sêŋkuc.²⁴ Ngac naŋ gic hu gêt dau naŋ ndê ŋaê Dimitrias. In ngac naŋ pec silba ma kêmasaŋ ti alta me gêt ŋatô bu lau sêkêt lhac si andu bu sênem akiŋ anötô gwam awhê naŋ sêsam bu Atemis. Ma in ti lau ŋatô sêtap awa daêsam sa yêc gwelen dinaŋ.²⁵ In kêgalêm lau dau sa, sêwhiŋ lau ŋatô naŋ sêkôm gwelen kain tigen, ma sôm têt ŋac, “Mac lau! Anğô su naŋ. Mac aŋyalê bu yac datap awa atu sa tu gwelen dindec-nga.”²⁶ Magoc mac alic ti anğô ŋawaê pi gêt naŋ Pol kôm. In ngac naŋ sôm têt lau bu gwam naŋ ŋamalac amba sêmasaŋ, naŋ anötô ŋandô dom. Ma in gêm lau daêsam si ŋalôm kwi bu sêhu sakin anötô gwam-nga siŋ. In kôm yêc malac Epesas ma sauŋ in ndê yom oc nem gamen Esia-nga sambuc ahuc.²⁷ Gêt dau oc kôm lau sêlic yac neŋ gwelen sac, ma lôm naŋ lau sem akiŋ Atemis sêmbô, naŋ

oc sêlic tôm gêt ŋambwa. Ma anötô awhê dau, naŋ lau sem akiŋ yêc gamen Esia-nga ma tôm nom ŋagamen hoŋ, naŋ ndê waê oc niŋga.”²⁸ Lau sêngô Dimitrias ndê yom ma gêli ŋac si ŋalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-nga si anötô Atemis, in anötô tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-nga hoŋ naŋ sêkac sa, naŋ sêli dau sa. Ŋac sêkôc Gaius lu Aristakus, ngac lu akêt Masedonia naŋ êlêmê sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Pol, naŋ dôŋ, ma ŋac hoŋ sênti sêtêt gamen lau sêkac dau sa-nga, naŋ si.³⁰ Pol tac whiŋ bu sôm yom têt lau dau, magoc lau sêkêt whiŋ-nga sêlhac in ahuc.³¹ Ma lau bata Rom-nga ŋatô naŋ sêmbô gamen dinaŋ, naŋ Pol ndê silip, naŋ sêkêt yom têt in, ma sêteŋ in bu têt gamen dinaŋ ndi dom.

³² Lau hoŋ naŋ sêkac dau sa sêmbô, naŋ si gauc kêŋsôn. Ŋac hoŋ sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma ŋac si daêsam sem gauc ŋahu bocke dec sêkac sa sêmbô dinaŋ.³³ Lau Israel-nga sêtin ŋac si ngac bata daŋ ŋaê Aleksanda sa ŋalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga ŋalôm tu ŋac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom ŋagauc têt in, dec in gic amba bu sênem dau dôŋ ma sêngô in ndê yom.³⁴ Magoc lau sêlic bu in ngac Israel-nga daŋ, dec hoŋ sêmbwêc ŋa awaha atu tôm acgatu ŋasawa lu bu, “Lau Epesas-nga si anötô Atemis, in anötô tiwaê! In anötô ti-

waê!”

³⁵ Têñ dinañ ñgac bata Epesas-ña dañ tisa ma sôm lau hoñ mamañ. In ñgac nañ to yom nañ lau bata malac dinañ-ña sêmatin tidôn, ma yob ñac si bapia. Ma in sôm, “Mac lau Epesas-ña, bocke? Lau nom-ña hoñ sênyalê bu mac ayob anötö awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nañ peñ sip akêñ umbon, nañ lau sêtoc sa tôm Atemis ndê ñagatu. ³⁶ Gêñ hoñ dinañ tôc dau yêc awê su, bocdinañ anem daôm dôñ ma ayob daôm bu akôm gêñ hoñ ti gauc eñ. ³⁷ Mac akôc ñgac lu dinañ dôñ, ma awê inlu sêsôc sêmeñ, magoc sêsu yac neñ anötö awhê susu dom, ma sem kañ gêñ dañ yêc in ndê lôm dom. ³⁸ Yac neñ andu sêmatôc yom-ña dê sêlhac, ma lau sêmatôc yom-ña sêmbo. Dimitrias ti lau sêpec silba-ña nañ si yom bu yêc asa, nañ dec sêkôc in solop sêtêñ lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom ñatô bu yêc, nañ akêñ têtñ lau sêmatôc yom-ña bu sêmatôc. ⁴⁰ Ayob daôm ñapep! Tu gêñ nañ mac akôm têtñ acsalô lec-ña, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau añgô-ña, ma oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-ña. Gêñ dau bu hóc asê, dec oc tôm dom bu mac amasañ yom têtñ ñgac êmatôc yom-ña. Bu gêñ nañ mac akôm, nañ ñahu ñayham mbasi.” ⁴¹ In sôm yom dinañ su, goc kêkin lau sêlhô têtñtêtñ.

Pol kôm gwelen mbo Masedonia ma gameñ Grik-ña

¹ Nantiñ atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-ña nañ sêkêñ whin Yisu, nañ sa sêpitigen. In sôm yom bu puc ñac dôñ ma êngilí ñac bu sêlhac ñañga, goc pon ñac ma ti bu têtñ Masedonia ndi. ² In gi hóc asê su, ma kôm gwelen golom-golom malac. In gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêñ whin dôñ-ña, ma in kôm ñapañ e hóc asê gameñ Grik-ña. ³ In mbo dindê gitôm ayô tö ma bu pi wañ dañ bu mbu têtñ gameñ Siria-ña ndi. Magoc têtñ ndoc dinañ lau Israel-ña ñatô sêkic yom bu sêpi wañ sêwhin sêndi, ma sêkôm in ñayom. Pol ñgô ñapuc, dec in pi wañ gi dom, magoc mbu sôc gameñ Masedonia-ña gi tiyham. ⁴ Lauñgac nañ sêkôm gwelen sêwhin in, nañ si ñaê bocdec. Sopate, in Pirius atuñgac akêñ malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêñ malac Tesalonika, Gaius akêñ Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêñ gameñ Esia-ña, ma Timoti. ⁵ Lau hoñ dinañ sêmuñ si sêhôn yac sêmbo malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasin Bolom Yist Mba-ña pacndê, goc akôc wañ dañ bu atêtñ Troas andi. Wañ dau kêsêlêñ mbo gwêc ñasawa gitôm bêc amanñañ su, goc yac ahóc asê Troas ma atap lau dinañ sa. Ma yac ambo malac dinañ tôm wake sambuc dañ.

Pol unj Yutikas sa

7-9 Têñ Sonda ôbwêc lau sêkêñ whiñ-nga sêpitigeñ bu sêneñ mwasiñ dabuñ. Yac akac sa ambo andu baliñ dañ, andöc ñalôm ñahô titö-nga ma lau sêkêñ lam daêsam sêngalêñ. Pol gauc gêm bu hu Troas siñ têtñ lañsê, ma bocdinañ gêm mêtê baliñ e timaniñhu. Balê wakuc dañ ñaê Yutikas ndöc gatam atu ma kêñ dañga Pol ndê yom e bêc ku in dula. In yêc bêc kêlhiñ dau siñ, ma gacgeñ peñ sip nom gi akêñ ñalôm ñahô-nga dinañ. Lau sêsip si bu sêkôc in sa, magoc sêlic bu in mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau ñahô ma kêgape in dôñ. Ma in sôm têtñ lau, “Mac ahêgo daôm dom. In tali.” ¹¹ Goc in mbu pi andu ñalôm ñahô-nga tiyham gi. Ma in pô bolom kôc ma ñac señ mwasiñ dabuñ. Ma in gic têku in ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu ñac siñ ma kôlhö gi. ¹² Ma balê nañ Pol unj in sa mbo tali tiyham, nañ lau sêkôc in mbu têtñ in ndê andu gi ti atac ñayham atu.

Pol têtñ malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu êñsêlêñ ho señ têtñ malac Asos ndi, ma sôm têtñ yac bu api wañ dañ andi atap in sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahôc asê ma in tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc in pi wañ whiñ yac, goc atêñ malac Mitilene a. ¹⁵ Ñagalañsê yac ahu malac dau siñ ma alac e a gi apoc ampiniñ nduc Kios. Têtñ bêbêc yac alac atêñ nduc Samos a, ma ñagalañsê ahôc

asê malac Miletus. ¹⁶ Pol tac whiñ bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinañ-nga in gauc gêm bu yac andi ñagahô, ahôc gêlêc malac Epe-sas, ma ambo gameñ Esia-nga ñasawa baliñ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têtñ ndoc yac ambo Miletus, nañ Pol kêñ yom têtñ lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm ñac si lau bata sa sêtêñ in sêmeñ. ¹⁸ Ñac sêhôc asê ma in sôm yom têtñ ñac bocdec bu, “Mac añyalê aneñ lêtñ hoñ nañ gakôm tôm bêc hoñ nañ gambo gawhiñ mac, têtñ bêc ñamata-nga nañ gahôc asê gameñ Esia-nga ñapañ e meñ têtñ kwahic dec. ¹⁹ Lau Israel-nga sêkêñ kisa aô ñapañ dec sêkêñ ñawapac atu têtñ aô. Tigeñ aô kagwiniñ dauñ ma gam akiñ Pômdau ti tañsulu tu mac-nga. ²⁰ Mac añyalê bu yom bocke nañ gitôm bu nem mac sa, nañ aô gasêc ahuc têtñ mac dom. Aô gasôm yom hoñ asê timala eñ. Aô kadôhôn mac yêc lhu, ma kadôhôn mac yêc mac nem andu tôm gi. ²¹ Aô gahoc yom asê têtñ lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ñapu, ma sêkêñ whiñ yac neñ Pômdau Yisu. ²² Kwahic dec Ñalau Dabuñ kac aô bu watêñ Jerusalem wandi. Magoc aô kayalê gêtñ bocke nañ oc hóc asê aô yêc dindê, nañ dom. ²³ Gêtñ tigeñ dec kayalê su, bu yêc malac hoñ Ñalau Dabuñ kêñ puc aô bu ñawapac oc sêtap aô sa,

ma aö oc wandöc gapocwalô.
²⁴ Tigeŋ aö gatöc ti gahêgo dauŋ pi gêŋ dau dom. Aö galic dauŋ ŋamlic gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga. Anenŋ gauc atu bu walhac ŋaŋga e wandic dabiŋ gwelenŋ naŋ Pômdau Yisu kênŋ têŋ aö. Ma gwelenŋ dau bocdec bu, aö oc wahoc ŋawaê ŋayham asê pi Anötö ndê mwasiŋ. ²⁵ Mac lau hoŋ naŋ gahoc yom pi Anötö n dê gôliŋ asê têŋ mac su, naŋ aŋgô. Kwahic dec aö kayalê bu mac nem daŋ oc lic aö aŋôŋ tiyham dom. ²⁶ Bocdinaŋ dec wasôm asê têŋ mac, bu ŋamalac asa naŋ tec Anötö ndê yom, naŋ aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋagêyô dom. ²⁷ Bu aö gawhê Anötö ndê lêŋ hoŋ sa têŋ mac su, yom daŋ siŋ dau yêc-ŋga dom.

²⁸ “Mac lau dindec, ayob daôm ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋapep. Bu Anötö gêmlihi iŋ ndê lau hoŋ su ŋa iŋ dau ndê dac, ma Ŋalau Dabuŋ dau kêyaliŋ mac sa bu ayob ŋac. Bocdinaŋ ayob Anötö ndê domba ŋapep. ²⁹ Aö kayalê bu têŋ ndoc aö wahu mac siŋ, naŋ kédôhônŋwaga tasanŋ oc sêmeŋ gitôm giam pôm naŋ sêsôc sêmeŋ bu sêseŋ domba. ³⁰ Ma mac daôm nem lau ŋatô oc sêtisa, ma sênem yom ŋandô kwi ti yom tasanŋ, bu sêŋsônŋ lau ŋatô si gauc e sêhu mac ti yom ŋandô siŋ ma sêŋkuc ŋac. ³¹ Bocdinaŋ anem ali ŋapaŋ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tō aö gakêŋ puc mac tôm ac ma ôbwêc hoŋ ti taŋsulu eŋ.

³² “Kwahic dec aö wakêŋ

mac asip Anötö amba. Asap yom pi iŋ ndê mwasiŋ atu dôŋ ŋapaŋ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôŋ alhac ŋaŋga e awêkaiŋ malam yêc undambê awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. ³³ Aö taŋkwê lau daŋ bu sênem aö sa ŋa gol me silba me ŋakwê dom. ³⁴ Mac aŋyalê bu aö dauŋ amanŋ gakôm gwelenŋ tu watap gêŋ sa bu nem aö ti lau naŋ sêkôm gwelenŋ sêwhiŋ aö, naŋ sa. ³⁵ Gwelenŋ hoŋ naŋ aö gakôm naŋ tôc asê têŋ mac bu dakôm gwelenŋ atu kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ bu danem lau ŋasac sa dandic ŋawaê. Gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakêŋ gêŋ têŋ lau oc êmwasiŋ yac hôc gêlêc lau sêkêŋ gêŋ têŋ yac, naŋ su.’ ”

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pônŋ haduc whiŋ ŋac hoŋ, ma teŋ mbec. ³⁷ Goc ŋac hoŋ sêŋgape iŋ dôŋ ti sêŋgutô iŋ, ma sêtaŋ iŋ. ³⁸ Pacndê, goc sêhoŋ iŋ sêsa waŋ si. Ŋac si ŋalôm ŋawapac atu pi iŋ ndê yom naŋ sôm bu ŋac oc sêlic iŋ aŋgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameŋ Siria-ŋga

¹ Yac ahu ŋac siŋ ma api waŋ a tiyham, ma waŋ dau sa hêganônŋ nduc daŋ ŋaê Kos, naŋ solop gi. Ŋagalaŋsê waŋ dau kôc yac atêŋ malac Rodes, ma a e waŋ sôc malac Patara. ² Yêc dindê yac atap waŋ daŋ sa, naŋ bu têŋ gameŋ Pionisia-ŋga ndi, dec apwê gi alom ma waŋ dau hu

Patara siŋ. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ŋalôm-ŋga, ma anjêc ambo awê-ŋga ma anti e asôc malac Taya yêc gameŋ Siria-ŋga, ma asip baö a. Waŋ dau kôc wapa malac dinaŋ-ŋga ŋatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc 7. Nalau Dabuŋ kêŋ puc ŋac dec ŋac bu sêlhac Pol ahuc bu têŋ Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc bêc 7 dinaŋ su, goc yac ahu ŋac siŋ bu api waŋ tiyham. Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti ŋac si lauwhêi ma balêkoc hoŋ sêhoŋ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôŋ haŋduc ma atêŋ mbec awhiŋ dauŋ. ⁶ Goc yac akam dauŋ ma ahu dauŋ siŋ. Yac api waŋ ma ŋac sêlhö sêmbu si.

⁷ Waŋ dau sa akêŋ Taya ma kêti e hôc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc tigen. ⁸ Ngalanjsê yac api waŋ tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baö a ma ayêc awhiŋ ŋgac ahen-ŋga daŋ ŋaê Pilip. Muŋ-ŋga sêŋyaliŋ lau 7 sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga, ma Pilip iŋ ŋac si daŋ. ⁹ Iŋ ndê atuwêi hale sêmbu, naŋ sem ŋgac sa su dom, ma Anötö kêmwasin ŋac hoŋ bu sêhoc yom asê sêtôm propet. ¹⁰ Yac ambo awhiŋ ŋac bêc ŋatô su, goc propet daŋ ŋaê Agabus sip akêŋ gameŋ Judia-ŋga meŋ. ¹¹ Iŋ têŋ yac meŋ, goc kôc Pol ndê piŋkap su, ma sô iŋ dau amba ti ga hi dôŋ. Ma

iŋ sôm, “Nalau Dabuŋ sôm bu ŋalêŋ tigen lau Israel-ŋga naŋ sêmbu malac Jerusalem, naŋ oc sêsô piŋkap dindêc ŋadau dôŋ, ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba.” ¹² Têŋ ndoc yac aŋgô yom dau, naŋ yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom. ¹³ Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga dec mac ataŋ tu aö-ŋga, ma bu akôm aö ŋalôm ndi lu? Nac bu sêsô aö dôŋ me sêndic aö ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, naŋ gitôm.” ¹⁴ Yac alic bu iŋ oc sôc yac mba yom ŋapu dom, dec ahu siŋ ma asôm, “Gêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu hôc asê, naŋ ŋandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinaŋ su, goc yac amasaŋ dauŋ ma api Jerusalem a. ¹⁶ Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ Sisaria sêwhiŋ yac, ma sêwê yac atêŋ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason iŋ ŋgac akêŋ nduc Saipras, ma iŋ lau ŋamata-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ si daŋ. ¹⁷ Têŋ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, naŋ asidôwai sêkôc yac sa ti atac ŋayham. ¹⁸ Ngalanjsê dec Pol ti yac hoŋ a alic Jems, ma lau bata hoŋ sêkac dau sa sêmbu Jems ndê andu. ¹⁹ Pol kam ŋac, goc gic miŋ yom pi iŋ ndê gwelen yêc lau apa si gameŋ, ma pi gêŋ hoŋ naŋ Anötö kôm bu puc gwelen dau dôŋ. ²⁰ Nac sêŋgô yom dau su ma sêmpinŋ Anötö. Magoc sêsôm têŋ Pol, “O asidôwa. Lic su naŋ. Yêc dec, lau Israel-ŋga daêsam andô sêkêŋ whiŋ Yisu, magoc

sêsap Moses ndê yomsu hon dôn napan. ²¹ Ma nac sêngô jawawê bu am kêdôhôn lau Israel-nga nan sêndöc lau apa si gameñ, bu sêhu Moses ndê yomsu siñ. Sêngô bu am sôm têtj nac bu sêhu yac neñ mêtê dasê balêi si namlic natô su-nga, ti yac neñ gêbôm natô siñ. ²² Bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Nac oc sêngô jawawê bu am mwenj su. ²³ Dec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale dec sêmbo, nan sêmatiñ yom tu bu sênem dabuñ dau-nga.* ²⁴ Bocdinañ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-nga neñ lêtj tamasañ dauñ jawasi sa yêc Anötö anğô-nga, ma nem dabuñ daôm whiñ nac. Nem nac sa ma nemlhi gêtj bocke nan sêpônnda bu sêndic dabiñ yom nan sêmatiñ têtj Anötö, ma sêngaliñ nac kêclaun su. Kôm bocdinañ dec lau Jerusalem-nga oc sênjalê bu yom nan sêngô pi am, nan nahu mbasi. Nac oc sêlic bu am daôm sap yac neñ yomsu dôn ma sa lêtj hon napep. ²⁵ Ma yom nan yac tamatiñ pi lau gameñ apa-nga nan sêkêtj whiñ Yisu, ma dato sip bapia ma dakêtj têtj nac su, nan dec yac oc dasen su dom. Yac dato têtj nac bu sêneñ gêtj danen-nga nan lau sêkêtj ti da têtj anötöi gwam nan dom, ma dac ma wata ti dac, nan sêneñ danj dom bocdinañ. Ma

dato bu sêkôm mêtê mockaiñ-nga dom.”

²⁶ Têtj galañsê Pol kôc lau hale dinañ sa, goc gic hu têtj tu bu êmasañ dau jawasi sa yêc Anötö anğô-nga, ma kêkuc lêtj sênem dabuñ dau-nga whiñ nac. Goc iñ sôc lôm dabuñ gi bu kêtj jawawê têtj dabuñsiga pi bêtj bocke nac si ndoc sênem dabuñ dau-nga oc pacndê, ma nac tigenj-tigenj oc sêkêtj si da.

Sêkôc Pol dôn

²⁷ Pol ndê bêtj 7 bu êmasañ dau jawasi sa-nga kêpiñ bu pacndê, ma lau Israel-nga natô akêtj gameñ Esia-nga sêlic iñ yêc lôm dabuñ. Goc sêli lau hon nalôm sa bu sêkôc iñ dôn. ²⁸ Nac sêmbwêc, “Mac lau Israel-nga, amenj anem yac sa. Alic ngac dec. Iñ ngac nan kêdôhôn lau tôm gameñ hon, ma pu yac lau Israel-nga ti yac neñ yomsu, ma pu gameñ dindêc whiñ. Ma gêtj danj tiyham. Iñ kôc lau Grik natô sêsôc lôm dabuñ nabatêmdö sêmeñ, dec kôm gameñ dabuñ dindêc nadômbwi sa.” ²⁹ Nac sêsôm yom dinañ nahu bu muñ-nga sêlic ngac Epesas-nga danj naê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiñ Pol. Ma nac gauc gêm bu mboe Pol kôc iñ têtj lôm dabuñ gi. ³⁰ Têtj dinañ lau malac-nga hon sêli dau sa nandô ma sic dau sa sêpitigenj yêc lôm dabuñ

* **21:23:** Yom nan lau dinañ sêmatiñ tidôn, nan sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau nan sêmatiñ yom dau, nan sêtîmêtê dau napep ti sem dabuñ dau tu bu sênem akiñ Anötö, e yom dau natêm pacndê. Nac oc sêngapiñ si kêclaun dom e têtj dau pacndê, dec sêngaliñ kêclaun hon su ma sêkêtj da natô yêc lôm dabuñ. Alic Nam 6:1-21.

ñabatêmdö. Ñac sêkôc Pol dôñ ma sêhê in sa awê gi, goc lau sic gameñ dau ñagatam ahuc. ³¹ Ñac sêkôm bu sêndic in ndu sêmbo, ma lau siñ Rom-nga si ñadau ngô ñawaê bu lau malac Jerusalem-nga hoñ sêli dau sa. ³² Goc ñagahô in kôc lau siñ-nga ti ñac si lau bata ñatô, ma sênti sêtêñ lau toñ dinan si. Ma têtñ ndoc lau dau sêlic ñgac bata ti in ndê lau siñ-nga, nan sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau siñ si ñadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôñ, ma in gic atu bu sêsô in dôñ ña sen lu. Goc in ndac lau bu in asa, ma in kôm sac bocke. ³⁴ Lau yêc toñ atu ñalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ñgac dau kêyalê bu in gitôm dom bu tap gêñ dau ñahu sa. Goc in gic atu bu sêkôc Pol sêtêñ lau siñ-nga si gameñ sêndi. ³⁵ Têtñ ndoc sêhóc asê tunbôm ña-têc nan yêc gameñ dau ñasactô, nan lau sêkôm mwasac ñannga bu sêndic Pol ndu. Tu dinan-nga lau siñ-nga sêhóc in sa lôlôc bu sêkôc in sôc ñac si gameñ sêndi. ³⁶ Ma lau toñ atu nan sêñkuc, nan sêmbwêc ñapan, “Ndic in ndu! Ndic in ndu!”

³⁷ Lau siñ-nga bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ñalôm ndi, magoc in ndac ñac si ñadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom dan têtñ am, me?” Ma ñgac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a? ³⁸ Aô gam gauc bu am ñgac Isip-nga nan ndoc dê giñga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameñ sawa, ma

kêgili ñac bu sêndic siñ têtñ lau Rom-nga.” ³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ñgac Israel-nga dan, ma aneñ malac Tasis yêc gameñ Silisia-nga. In malac ñambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têtñ lau dindéc, me mba?” ⁴⁰ Lau siñ-nga si ñadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têtñ, ma gic amba têtñ lau bu sênem dau dôñ. Ma têtñ ndoc gameñ ñanñ sa, nan gic hu sôm yom têtñ ñac ña Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têtñ lau Jerusalem-nga.

¹ In sôm, “O asidôwai ti damanji. Akêñ danam ma aô waô yom nan lau sêñgôliñ pi aô.” ² Ñac sêñgô in sôm yom têtñ ñac yêc ñac dau si awha, nan Yom Hibru, dec lau hoñ sem dau dôñ ma sêhê dannga in. Goc in sôm, ³ “Aô ñgac Israel-nga. Dinan kôc aô yêc gameñ Silisia-nga, ma aneñ malachu Tasis. Magoc aô gatiatu yêc malac atu dindéc, ma kadôhôn abanji si yomsu hoñ ñapep en gambo Gamaliel ñapu. Aô gayêm dauñ su ñandô tu wanem akin Anötô-nga tôm kwahic dec mac daôm gauc gêmbu akôm. ⁴ Aô gakêñ kisa lau nan sêñkuc lêtñ wakuc dindéc, ma gakêñ lauwhê ma ñgac sêkêñ whiñ Yisu-nga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic ñatô ndu. ⁵ Dabuñsiga ñamata-nga ti lau bata hoñ sêñyalê aneñ gwelen dinan.

Ɗac lau dinaŋ sêto bapia puc aö dôŋ-ŋga têtŋ lau bata Israel-ŋga naŋ sêmbô malac Damaskas. Têtŋ bêc daŋ aö kasêlêtŋ gambo seŋ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêtŋ whiŋ Yisu-ŋga yêc dindê sa sêtêtŋ Jerusalem sêmeŋ, bu sêkêtŋ ŋandê têtŋ ŋac. ⁶ Aö kasêlêtŋ e têtŋ ac kac lhu gasuŋ sa Damaskas, ma sep tigenŋ ŋawê undambê-ŋga atu daŋ pô aö. ⁷ Dec gapenŋ gasip nom ma ganŋô awha daŋ sôm yom têtŋ aö bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêtŋ kisa aö?’ ⁸ Ma aö gandac bu, ‘O ŋadau, am asa?’ Goc awha dau ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu Nasaret-ŋga naŋ am kêtŋ kisa.’ ⁹ Lau naŋ sêwhiŋ aö naŋ sêlic ŋawê dau ma sêŋgô awha, magoc sêŋyalê yom naŋ Yisu sôm têtŋ aö, naŋ dom. ¹⁰ Ma aö gandac, ‘Pômdau, aö wakôm sake?’ Ma iŋ sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêtŋ bocke naŋ aö tac whiŋ bu am kôm-ŋga, naŋ aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê sa têtŋ am yêc dindê.’

¹¹ “Ɗawê dau kôm aö tanônŋ tipec, bocdinaŋ dec lau naŋ sêwhiŋ aö sêhê aö amanŋ, ma sêwê aö gasôc Damaskas ga. ¹² Ma ŋgac daŋ ŋaê Ananias meŋ gêlic aö. Iŋ ŋgac naŋ sa ndê lêtŋ hoŋ kêtŋc yomsu Israel-ŋga ŋapep, ma lau Israel Damaskas-ŋga hoŋ sêtoc iŋ sa. ¹³ Iŋ kalhac kêtŋiŋ aö ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ŋawa sa!’ Ma têtŋ ndoc dinaŋ eŋ aö tanônŋ ŋayham sa e galic iŋ. ¹⁴ Ma iŋ sôm, ‘Damaŋi si

Anötö kêyalinŋ am sa bu êmyalê iŋ ndê atac whiŋ, ma bu lic ŋgac gitêtŋ Yisu dau, ma bu ŋgô yom yêc iŋ dau whasuŋ. ¹⁵ Ma am oc hoc yom ŋandô pi iŋ asê têtŋ lau hoŋ, ma sôm yom asê pi gêtŋ hoŋ naŋ am gêlic ti ŋgô su. ¹⁶ Ma kwahic dec am hôŋ sake? Tisa ma linŋ busaŋgu tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu êŋgwasiŋ am nem sac hoŋ su.’

¹⁷ “Têtŋ ndoc aö gambu gatêtŋ Jerusalem gameŋ, naŋ gateŋ mbec gambo lôm dabuŋ e gatuŋ kaiŋ daŋ sa. ¹⁸ Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têtŋ aö bocdec bu, ‘Ɗagahô, hu Jerusalem siŋ kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom naŋ am hoc asê pi aö, naŋ sa dom.’ ¹⁹ Dec aö gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, lau dindêc sêŋyalê bu muŋ-ŋga aö kasalê lau sêkêtŋ whiŋ am-ŋga tôm lôm wê-ŋga hoŋ, bu wandic ŋac ma wakêtŋ ŋac sêndöc gapocwalô. ²⁰ Ma têtŋ ndoc naŋ lau sêkêc Steven ndê dac siŋ tu iŋ hoc yom asê pi am-ŋga, naŋ aö galhac ma galic ti atac ŋayham. Ma gayob lau naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc, naŋ si ŋakwê.’ ²¹ Goc Pômdau sôm têtŋ aö, ‘Ndi! Aö oc waŋkiŋ am sa yêc lau Israel si gameŋ, bu têtŋ lau apa si gameŋ ndi.’ ”

²² Lau hoŋ sêŋgô Pol ndê yom ti sem dau dôŋ e iŋ sôm yom dinaŋ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, “Iŋ gitôm bu mbo tali-ŋga dom. Ndic iŋ ndu niŋga!” ²³ Ɗac sêmbwêc ti sêkac si ŋakwê andô-ŋga su ma

sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbô.
 24 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau kên yatu ŋac bu sêkôc Pol sôc ŋac si gameŋ ndi. In sôm bu sêhi in ŋa sô, ma sêŋsu in tu bu sêtap sa bu ŋahu bocke dec lau sêmbwêc in ŋalêŋ bocdinaŋ. 25 Sêsô in amba ti gahi dôŋ pi a bu sêhi in, dec Pol sôm têŋ ŋac bata naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ, naŋ bocdec bu, “Bocke? Mac bu ahi ŋac Rom-ŋga daŋ, naŋ atap giso daŋ sa yêc in dom, naŋ dec oc aŋgili Rom si ŋagôlin, me mba?” 26 Ŋac dau ŋgô Pol ndê yom, dec têŋ lau siŋ-ŋga si ŋadau gi ma sôm têŋ in bu, “Am oc kôm sake, bu ŋac dindê in ŋac Rom-ŋga?” 27 Goc ŋac dau têŋ Pol gi ma ndac in, “Sôm asê têŋ aô. Am ŋac Rom-ŋga, me mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.” 28 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau sôm, “Aô gahu awa atu siŋ dec gamlhi aneŋ bapia bu wati ŋac Rom-ŋga.” Magoc Pol sôm, “Aô daman in ŋac Rom-ŋga, ma bocdinaŋ dec aô ŋac Rom-ŋga gawhin.” 29 Yom dau kôm ŋac dau sô ŋandô, bu in kôc Pol ma sô in dôŋ, magoc kêyalê dom bu in ŋac Rom-ŋga. Ma lau naŋ bu sêŋsu Pol, naŋ ŋagahô sêkac dau su yêc in.

Pol kalhac lau bata Israel-ŋga aŋgô-ŋga

30 Lau siŋ-ŋga si ŋadau bu tap sa bu ŋahu bocke dec lau Israel-ŋga sêŋgôlin yom pi Pol. Bocdinaŋ ŋagalaŋsê bêbêc in kên yatu bu lau dabuŋsiga ti lau bata Sanedrin-ŋga hoŋ sêkac dau

sa, goc kôc Pol su yêc lau siŋ-ŋga si gameŋ, ma kên in kalhac ŋac aŋgô-ŋga.

23

1 Pol tahê lau Sanedrin-ŋg a hoŋ ma sôm, “O aneŋ asidôwai. Aô neŋ atac pa su pi lêŋ hoŋ naŋ gasa tu wanem akin Anötö-ŋga ŋapan, e meŋ têŋ acsalô lec galhac mac aŋôm-ŋga.” 2 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋaê Ananias ŋgô yom dinaŋ, dec sôm têŋ lau naŋ sêlhac sêmpin Pol bu sêtap in sôc tôkwa. 3 Goc Pol sôm têŋ in, “Anötö oc ndic am ô! Bocke dec am ndöc tu êmatôc aô êŋkuc yomsu Israel-ŋga, magoc am daôm sôm lau sêtap aô dec kêgili yomsu dau? Am gitôm a naŋ ŋadômbwê-ŋga ŋawasi, magoc ŋalôm-ŋga sop wen sa.” 4 Lau naŋ sêlhac sêmpin Pol sêsôm têŋ in bu, “Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anötö ndê dabuŋsiga ŋamata-ŋga?” 5 Ma Pol ô yom ma sôm, “Asidôwai. Aô kayalê dom bu in dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Sôm yom sac pi ŋac naŋ gêm gôlin nem lau, naŋ dom.’”

6 Pol kêyalê bu lau Sanedrin-ŋga ŋatô ŋac lau Palêsai, ma ŋatô ŋac lau Sadiusi. Tu dinaŋ-ŋga dec in mbwêc yom têŋ ŋac bocdec bu, “Aneŋ asidôwai aŋgô. Aô daman in Palêsai daŋ, ma aô bocdinaŋ. Aô gakêŋ whin bu yac oc datisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma kwahic dec ŋac bu sêmatôc aô tu yom dinaŋ-ŋga.” 7 Têŋ ndoc in sôm yom dinaŋ, dec lau Sanedrin-ŋga sêwhê

dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêsenj dau. ⁸ Sêsenj dau njahu bu lau Sadiusi sêkênj whinj dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu anjela ma njalau danj sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkênj whinj gênj honj dinanj.

⁹ Bocdinaņ lau dau sêli dau sa njalênj sac. Ma Palêsai njatô nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêtisa ma sêsôm yom ti njanja, “Yac atap giso danj sa yêc njac dindec dom. Mboe anjela me njalau danj kênj yom nanj inj êlêmê hoc asê tênj lau, nanj tênj inj.” ¹⁰ Kêpiņ bu siņ hóc asê, dec lau siņ-njga si njadau tîc bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinaņ inj kêkiņ inj ndê lau siņ-njga bu sêsa sêndi ti njanja ma sêngaho Pol su yêc lau dinanj, ma sêkôc inj mbu tênj njac si gameņ ndi tiyham.

¹¹ Tênj ôbwêc Pômdau hoc dau asê tênj Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dônj! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinaņ yêc malac Rom whinj.”

Lau Israel-njga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galanjsê bêbêc lau Israel-njga njatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatinj pwac tênj dau bu oc sêneņ me sênôm gênj dom e inj mbac ndu su. ¹³ Lauņjac nanj bu sêkôm gênj dau nanj si namba hóc gêlêc 40 su. ¹⁴ Njac sêtênj dabunjsiga atu-tu ti lau bata njatô si, ma sêsôm, “Yac amatinj pwac bu aneņ gênj dom e andic Pol ndu su nanj. ¹⁵ Bocdinaņ yac

gauc gêm bu mac awhiņ lau Sanedrin-njga andac lau siņ si njadau bu hu Pol siņ tênj mac, bu andac inj pi gênj njatô tiyham. Ma yac oc asiņ ambo senj bu tênj ndoc sêwê inj sêsa sêmeņ, nanj yac andic inj ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atunjac ngô gênj dau njawaê, dec sôc lau siņ-njga si gameņ tênj Pol gi ma sôm asê tênj inj. ¹⁷ Pol ngô su dec ta njac nanj yob lau siņ-njga tonj danj ma sôm tênj inj, “Kôc balê dindec tênj mac nem njadau ndi. Inj kôc yom danj bu sôm tênj inj.” ¹⁸ Goc njac siņ-njga dinanj wê balê dau tênj njac si njadau gi ma sôm, “Pol, njac nanj ndöc gapocwalô, nanj ndac aô bu wakôc balê dindec tênj am meņ, bu inj kôc yom danj bu sôm tênj am.” ¹⁹ Njac dau kêm balê dau sa ma injlu sêsa ahic si, ma inj ndac inj bu, “Am kôc yom bocke bu sôm tênj aô?” ²⁰ Goc balê dau sôm, “Lau Israel-njga sêkic yom bu sêndac am bu êmkiņ Pol ndi lhac lau Sanedrin-njga anjô-njga tênj lanjsê, bu njac tac whinj bu sêndac inj tu yom njatô-njga. ²¹ Ngô njac si yom dom, bu njac si lau hóc g êlêc 40 sem neneņ sêhônj inj sêmbo senj. Lau dau sêsôm tidônj su bu sêneņ ma sênôm gênj dom e sêndic inj ndu. Njac kwahic dec sêmasaņ dau sêmbo, sêhônj bu am lôc tênj njac si yom.” ²² Lau siņ-njga si njadau nj gô balê dau ndê yom su, goc kêkiņ inj sa gi ma gic yomsu inj bocdec bu, “Sôm tênj lau danj dom bu am mweņ kênj njawaê dindec tênj aô.”

Sêkôc Pol têtj malac Sisaria gi

23 Goc in ta ndê ngac lu nanj sêyob lau sin-nga tonj lu nanj sêtêtj inj sêmenj, ma sôm têtj injlu bu, “Andic lau sin-nga tôm 200 sa, ma lau sin sêndöc hosi-nga 70, ma lau sin kê-m-nga 200 sêwhinj. Asôm bu sêmasanj dau bu sêtêtj malac Sisaria sêndi têtj 9 kilok ôbwêc dindec. 24 Amasanj hosi tu Pol ndöc nahô-nga, ma ayob inj napep e akêtj inj sip gôlinjwaga Rom-nga Filiks amba.” 25 Ma ngac atu dau to bapia danj bocdec:

26 Aö Klaudias Lisias dec gato têtj am ngac atu gôlinjwaga Filiks. Acsalô najham am. 27 Lau Israel-nga sêkôc ngac dindec dônj ma bu sêndic inj ndu. Magoc aö gatap sa bu inj ngac Rom-nga danj, dec aö ti nenj lau sin-nga anjgaho inj su yêc njac amba. 28 Aö bu watap yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj njahu sa, dec gakêtj inj kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-nga anjgô-nga bu sênsahê inj. 29 Aö gatap sa bu yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj hêganônj lau Israel-nga si yomsu. Magoc aö gatap yom danj sa gitôm bu yac andic inj ndu me akêtj inj ndöc gapocwalô-nga dom. 30 Malô aö ganjgô njawaê bu lau njatô sêkic yom gelec bu sêndic inj ndu. Bocdina nj dec aö kakinj inj têtj am goloc

njagahô, bu am êmatôc inj ndê yom. Ma aö gac a tu lau nanj sêngôlinj yom pi inj, bu sêwhê yom dau sa têtj am.

31 Inj to yom dau su, goc kênj bapia sip injlu amba, ma injlu sic lau sin-nga sa ma sêkôm tôm inj gic atu njac. Têtj ôbwêc dau dina nj sêkôc Pol whinj njac, ma sêsa sêtêtj malac Antipatris si. 32 Galansê bêbêc lau sin-nga nanj sênsêlênj sêmbon nom, nanj sêlhô sêmbu sêtêtj si game nj yêc Jerusalem si. Ma lau sin-nga nanj sêndöc hosi sêho nj Pol sa si. 33 Têtj ndoc sêhóc asê Sisaria, nanj sêkênj Pol ti bapia dau têtj gôlinjwaga Filiks. 34 Ma inj sam bapia dau, goc ndac Pol bu inj ngac game nj bocke-nga. Ma tap sa bu inj ngac game nj Silisia-nga. 35 Goc sôm, “Aö oc wanjgô am nem yom, têtj ndoc lau nanj sêngôlinj yom pi am, nanj sêhóc asê.” Goc inj kênj yatu inj ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nanj munj-nga Kinj Herod kwê sa nanj.

24

Pol kalhac Filiks anjgô-nga

1 Bêc 5 ginjga su, goc dabunjsiga njamata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga njatô sêsip malac Sisaria si, bu sêkênj yom nanj sêngôlinj pi Pol, têtj gôlinjwaga Filiks. Ma sêkôc ngac danj njâê Tetulus whinj njac, bu nem njac awha têtj Filiks. 2-3 Lau sêkôc Pol sôc me nj, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têtj Filiks bocdec bu, “O ngac najham kêlêc Filiks.

Am gêm gôliŋ yac ŋapep, dec yac ambo ŋayham ma ti yom malô ŋasawa baliŋ su. Am ŋgac tiguauc dec kêmasaŋ lêŋ wakuc ŋayham ŋatô, naŋ lau gameŋ dindéc-ŋga kwahic dec sêŋkuc sêmbo. Yac ti mba lau hoŋ naŋ sêmbo am nem gôliŋ ŋapu, naŋ bu anem daŋge am ŋapaŋ. ⁴ Aô bu waŋyainŋ am nem têm dom, ma bu wakôm am lic ŋakam sa dom. Bocdinaŋ wandac am bu ŋgô yac mba yom apê lec. ⁵ ŋgac dindéc iŋ ŋgac êŋgili lau-ŋga, ma gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa tôm gameŋ hoŋ. Iŋ lau toŋ naŋ sêŋkuc yom so pi ŋgac Nasaret-ŋga dinaŋ, naŋ si ŋgac ŋamata-ŋga. ⁶⁻⁷ Ma gêŋ daŋ whiŋ. Iŋ bu kôm mêtê naŋ toc yac mba lôm dabuŋ sa bu gameŋ dabuŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôc iŋ dôŋ.* ⁸ Am daôm bu kip iŋ sa, dec am oc tap sa bu yom hoŋ naŋ yac aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ yomandô.” ⁹ Tetulus sôm iŋ ndê yom dinaŋ, goc lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêpuc iŋ ndê yom dôŋ ma sêsôm bu yomandô.

¹⁰ Goc gôliŋwaga Filiks tôc amba têtŋ Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aô kayalê bu am gêm gôliŋ gameŋ dindéc ma kêmatôc lau si yom tôm yala ŋatô su. Bocdinaŋ aô atac ŋayham bu wasôm aneŋ yom têtŋ am ma waô

yom naŋ sêŋgôliŋ pi aô. ¹¹ Am bu ndac lau ŋatô, dec am oc tap sa ŋagahô bu bêc 12 gi su, naŋ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötô sa-ŋga. ¹² Lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi aô, naŋ sêŋyalê su bu aô gakôm mêtê sac daŋ dom. Aô gasôm ŋamalac daŋ yêc lôm dabuŋ dom, ma gali lau ŋalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-ŋga me yêc malac Jerusalem ŋalôm dom. ¹³ Bocdinaŋ yom naŋ sêŋgôliŋ pi aô, naŋ ŋac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. ¹⁴ Magoc yom ŋandô tigeŋ dec wasôm asê têtŋ am bocdec bu. Aô gam akiŋ damaŋi si Anötô kakuc lêŋ wakuc tôm lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêŋkuc. Lau dinaŋ sêlic lêŋ dau bu lêŋ so. Magoc aô gakêŋ whiŋ yom hoŋ naŋ kêkuc Moses ndê yomsu ti yom hoŋ naŋ lau propet sêto muŋ su. ¹⁵ Ma gakêŋ batanŋ bu Anötô oc uŋ lau gitêŋ ma lau sac hoŋ sa akêŋ lau batê-ŋga tôm ŋac lau dindê sêkêŋ whiŋ. ¹⁶ ŋalêŋ dinaŋ dec aô kasahê bu wasa neŋ lêŋ hoŋ solop eŋ tu bu walhac ti neŋ atac pa su yêc Anötô ti ŋamalac aŋgô-ŋga. ¹⁷ Aô gahu Jerusalem siŋ yala neŋ su, ma kwahic dec gambu gatêŋ Jerusalem ga, bu wanem aneŋ lau Israel-ŋga si lau ŋalôm sawa sa, ma bu wakêŋ da têtŋ Anötô. ¹⁸ Aô kakuc lau Israel-ŋga

* **24:6-7:** Yêc bapia akwa ŋandô naŋ ŋabatiŋ 6b ma ndi têtŋ 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ŋatô sêto ŋabatiŋ 6b-8a tiŋambu-ŋga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc iŋ êŋkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias ti ndê lau siŋ-ŋga daêsam sêmeŋ sêŋgaho iŋ su yêc yac amanŋ. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ sêmeŋ sêsôm asê têtŋ am.

si lêḡ sêmasaḡ dau ḡawasi sa yêc Anötö aḡgô-ḡga muḡ su, goc gasôc lôḡ dabuḡ ga bu wakêḡ neḡ da. Ma têḡ ndoc dinaḡ lau Israel-ḡga ḡatô akêḡ gameḡ Asia-ḡga sêlic aö. Aö gac lau toḡ atu sa dom, ma gali lau ḡalôm sa bu sêkôm kisa dom. ¹⁹ ḡac lau Asia-ḡga dau sic hu sêḡgôliḡ yom pi aö, ma bocdinaḡ ḡac bu gauc nem bu aö gakôm giso, dec ḡac dau sêmeḡ ma sêsôm asê têḡ am. ²⁰ Bu mba, goc sôm têḡ lau Israel-ḡga naḡ kwahic sêḡbo dec, bu sêtôc asê têḡ am, giso bocke naḡ lau Israel si lau bata Sanedrin-ḡga sêtap sa yêc aö. ²¹ Mboe ḡac sêlic aö sac ma sêkêḡ aö galhac am aḡôm-ḡga bu êmatôc aö, pi yom tigeḡ naḡ aö gambwêc têḡ ḡac bocdec bu, 'Aö gakêḡ whiḡ bu yac oc datisa akêḡ lau batê-ḡga.'

²² Filiks ḡgô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêḡ whiḡ Yisu-ḡga si lêḡ wakuc. Bocdinaḡ dec iḡ gic bata yom, ma sôm têḡ lau Israel-ḡga naḡ sêmeḡ akêḡ Jerusalem, "Têḡ ndoc lau siḡ-ḡga si ḡadau Lisias meḡ akêḡ Jerusalem, naḡ aö oc wasôm aneḡ gauc asê pi mac nem yom." ²³ Goc iḡ gic atu ḡgac naḡ yob lau siḡ-ḡga toḡ daḡ, bu sêyob Pol ḡapep, magoc sêsô iḡ dôḡ dom. Ma iḡ sôm têḡ iḡ bu kêḡ ḡasawa têḡ Pol ndê lau naḡ bu sêḡdic iḡ kêsi ti sênem iḡ sa, ma lhac ḡac ahuc dom.

Sêyob Pol sêḡbo Sisaria

²⁴ Bêc ḡatô ḡiḡga su, dec Filiks lu nawhê Drusila,

naḡ awhê Israel-ḡga daḡ, sêḡgalêḡ Pol bu sêḡgô iḡ whê yom sa pi lau sêkêḡ whiḡ Yisu Kilisi-ḡga si lêḡ. ²⁵ Pol ḡêḡ yomgalôm whiḡ iḡlu ma sôm yom ḡasawa hic baliḡ, pi lêḡ naḡ lau sêti lau gitêḡ, ma sêtimêtê dau ḡapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-ḡga naḡ oc meḡ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, "Naḡ gitôm, am lhö mbu ndi. Têḡ ndoc aö bu walic ḡasawa ḡayham daḡ, naḡ wakêḡ yom am tiyham." ²⁶ Ma tiḡambu iḡ kêgalêḡ Pol ti ḡêḡ yomgalôm whiḡ iḡ tidim daêsam, bu iḡ kêḡ bata bu Pol oc kêḡ awa têḡ iḡ, bu nemiḡ dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-ḡga sêlic iḡ ḡayham, dec kêḡ Pol ndôc gapocwalô ḡapaḡ. Yala lu ḡiḡga su, goc Pokias Festus ti ḡôliḡwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus aḡgô-ḡga

¹ Têḡ ndoc Festus hóc asê bu nem ḡôliḡ gameḡ dinaḡ, naḡ iḡ mbo malac Sisaria tôm bêc tö eḡ, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabuḡsiga atu-tu ti lau bata Israel-ḡga sêpitigeḡ, ma yom naḡ sêḡgôliḡ pi Pol su, naḡ sêhoc asê têḡ Festus. ³ ḡac sêḡdac bu iḡ bu lic ḡac ḡayham, dec kêḡ Pol mbu pi Jerusalem ndi. ḡac sêḡdac ḡêḡ dau, ḡahu bu ḡac sêḡmatiḡ yom tidôḡ su gelec, bu sêkêḡ lau ḡatô sêsḡ sêḡbo seḡ bu sêḡdic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, "Pol dê sêyob sêḡbo Sisaria,

ma malô goc aö dauṅ oc wambu watêṅ malac dinaṅ wandi. ⁵ Mac asôm bu iṅ kôm giso, dec akêṅ nem lau bata ṅatô sêwhiṅ aö, bu sêsôm mac nem yom pi iṅ asê têṅ aö yêc dindê.”

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têṅ ṅagalaṅsê iṅ gi ndöc iṅ ndê pôn êmatôc yom-ṅga, ma gic atu bu sêkôc Pol meṅ lhac iṅ aṅgô-ṅga. ⁷ Têṅ ndoc Pol hôc asê, naṅ lau Israel-ṅga naṅ sêmeṅ akêṅ malac Jerusalem, naṅ sêlhac sêṅgihi iṅ ahuc, ma sêsôm bu iṅ kôm giso atu. Sêṅgôliṅ yom daêsam pi iṅ, magoc gitôm dom bu sêtôc ṅandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aö gakôm giso daṅ pi lôm dabuṅ dom, ma kagilî lau Israel si yomsu, me Sisa ndê ṅagôliṅ daṅ dom.”

⁹ Festus tac whiṅ bu lau Israel-ṅga sêlic iṅ ṅayham, dec ndac Pol, “Am gêlic ṅayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö waṅsahê ṅac si yom pi am yêc dindê, me mba?” ¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aö ṅac Rom-ṅga, ma am ndöc nem pôn êmatôc yom-ṅga g êm Sisa aṅgô. Bocdinaṅ êmatôc yom naṅ sêṅgôliṅ pi aö yêc dindec maṅ. Am kêyalê tidôn su bu aö gakôm giso daṅ têṅ lau Israel-ṅga dom. ¹¹ Aö bu wakôm giso daṅ naṅ gic waê bu wambac ndu, naṅ dec ndic aö ndu. Magoc yom naṅ lau Israel-ṅga dindec sêṅgôliṅ

pi aö, naṅ bu ṅandô mba, dec solop dom bu am kêṅ aö wasip ṅac amba. Sisa dau goc êmatôc aneṅ yom yêc malac Rom!”

¹² Têṅ dinaṅ Festus gêm yomgalôm whiṅ lau atu-tu naṅ sêmbô iṅ ndê gôliṅ ṅapu, goc sôm têṅ Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinaṅ dec am oc têṅ Sisa ndi.”

Festus lu Kiṅ Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc ṅatô giṅga su, goc Kiṅ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhôc asê Sisaria bu sêti ṅacleṅ Festus. ¹⁴ Inlu sêmbô sêwhiṅ iṅ bêc daêsam su, goc Festus gic miṅ pi Pol ma sôm t êṅ Kiṅ Agripa, “Ṅgac daṅ mbo dec, naṅ Filiks kêṅ ndöc gapocwalô ṅapan e meṅ têṅ kwahic dec. ¹⁵ Têṅ ndoc aö gapi Jerusalem ga, naṅ dabuṅsiga atu-tu ti lau bata Israel-ṅga sêṅgôliṅ yom pi iṅ, ma sêndac aö bu walôc bu iṅ mbac ndu. ¹⁶ Aö gawhê sa têṅ ṅac bu yac lau Rom-ṅga neṅ mêtê bocdec bu. Dandic ṅamalac daṅ ndu dom e dakêṅ ṅasawa têṅ iṅ bu lhac lau naṅ sêṅgôliṅ yom pi iṅ, naṅ aṅgô-ṅga, ma iṅ ô ṅac si yom su naṅ. ¹⁷ Têṅ ndoc ṅac si lau ṅatô sêsip akêṅ Jerusalem sêwhiṅ aö, naṅ gahôṅ bêc daêsam dom. Aö gahôc asê, ma galaṅsê bêbêc aö gac atu aneṅ lau bu sêkôc ṅgac dau sôc meṅ lhac aneṅ pôn wamatôc yom-ṅga ṅa-ndö-ṅga. ¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêṅgôliṅ yom pi

* **25:13:** Kiṅ Agripa gêm gôliṅ gameṅ daṅ yêc bugictonṅ Galili-ṅga ṅamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. Iṅ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atunṅac.

in, ma aõ gauc gêm bu ñac oc sêtôc in ndê giso ñandô dan asê. Magoc mba! ¹⁹ Ñac sêsôm yom pi ñac dau si mêtê sênem akiñ si anötö-ñga, nan ñac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic in sac pi ñac batê dan ñaê Yisu, nan Pol sôm bu tisa akêñ lau batê-ñga ma mbo tali tiyham. ²⁰ Aõ gapônda dauñ tu lêñ wamatôc yom kainñ dinan-ñga. Bocdinañ aõ gasôm têtñ Pol bu in bu tac whiñ bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc in ndê yom yêc dindê. ²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc in ndê yom, dec aõ gac atu bu aneñ lau sêyob in e wanñiñ in têtñ Sisa ndi.” ²² Goc Agripa sôm têtñ Festus, “Aõ dauñ atac whiñ bu wanğô ñamalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinañ, lanşê nan am ngô in ndê yom.”

Pol kalhac Agripa anğô-ñga

²³ Têtñ galañşê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlôn kiñ-ñga sa, goc sêsôc andu sêngô yom-ñga ñalôm si sêndöc. Ma lau bata siñ-ñga ti lau bata malac-ñga hon sêwhiñ inlu. Goc Festus kêtñ yatu bu sêkôc Pol sôc meñ. ²⁴ Ma in sôm, “Kiñ Agripa ti mac lau hon nan ambo dindec. Alic in ñac dec. Lau Israel-ñga hon sêteñ aõ yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindec, bu walôc bu in mbac ndu. ²⁵ Magoc aõ gatap in ndê giso dan sa, nan gitôm bu dandic in ndu-ñga dom. Ma in dau ndac bu Sisa êmatôc in ndê

yom, madec aõ bu wanñiñ in têtñ Rom ndi. ²⁶ Ma kwahic dec aõ bu wato bapia dan têtñ Sisa, magoc aõ kayalê yom ñandô dan bu wato pi ñac dindec-ñga dom. Tu dinan-ñga Kiñ Agripa, aõ gakêñ in kalhac am ti mac lau hon anôm-ñga, bu dakip yom hon sa, ma datap yom ñandô dan sa, nan tôm bu wato têtñ Sisa. ²⁷ Yac bu tarñiñ ñamalac g apocwalô-ñga dan têtñ Sisa, magoc dawhê in ndê giso ñahu sa whiñ dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têtñ Agripa

¹ Têtñ dinanñ Kiñ Agripa sôm têtñ Pol, “Aõ wakêñ ñasawa bu am sôm yom tu daôm-ñga.” Goc Pol hóc amba sa têtñ lau, ma gic hu sôm in ndê yom bocdec bu, ² “Kiñ Agripa, kwahic dec aõ bu waô yom hon nan lau Israel-ñga sêngôliñ pi aõ. Ma aõ atac ñayham bu wasôm asê walhac am anôm-ñga. ³ Gêñ atu dan whiñ bocdec bu, lau Israel-ñga si mêtê ti yom nan sêwhê dau kôc pi, nan am kêyalê tidôn su. Bocdinañ aõ wandac am bu kêtñ ñasawa hic baliñ têtñ aõ bu wasôm neñ yom hon asê. ⁴ Lau Israel-ñga hon sênyalê aneñ lêñ têtñ ndoc gambo balê-ñga yêc dauñ neñ gameñ, ma lêñ nan gasa têtñ ndoc gambo Jerusalem, nan bocdinañ. ⁵ Lau Palêsai ñac lau nan sem akiñ Anötö ñanğa sêhóc gêlêc lau Israel-ñga ñatô su. Ma oc tôm bu lau dinan

nañ sênyalê aô têm baliñ su, nañ sêwhê sa bu aô kakuc lau Palêsai si lêñ dinañ. Magoc sêsôm asê dom. ⁶ Aô gakêñ batan gêñ nañ Anötö gic bata têtñ damani, ma tu dinañ-nga kwahic dec sêkêñ aô galhac am anôm-nga. ⁷ Yac lau Israel-nga mba toñ 12 sem akiñ Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêñ bata bu sêlic gêñ nañ Anötö gic bata, nañ ñandô sa. O kiñ, aô wasôm têtñ am bu lau Israel-nga sêkêñ kisa aô tu gêñ dinañ-nga eñ. ⁸ Yac akêñ batan bu Anötö oc uñ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ñatô asô ti gauc gêm bu gêñ dau oc tôm dom bu ñandô sa?

⁹ “Mun-nga lê aô daun gauc gêm tidôn ma galic ñayham bu wakôm gêñ daêsam tu wakêñ kisa lau nañ sêkêñ whiñ Yisu Nasaret-nga. ¹⁰ Ma gêñ dau dinañ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuñsiga atu-tu sêlic ñayham ma sêlôc têtñ aô bu wakôc lau sêkêñ whiñ-nga daêsam dôn, ma wakêñ ñac sêndôc gapocwalô. Ma têtñ ndoc sic ñac si lau ñatô ndu, nañ aô galhac gawhiñ ñac ma galic ñayham. ¹¹ Tôm têm daêsam aô galom-galom lôm wê-nga hoñ ma kasalê lau sêkêñ whiñ Yisu-nga bu wakêñ ñagêyô têtñ ñac. Aô gauc gêm bu wakêñ ñandê têtñ ñac e sêsôm yom

sac sambuc.* Aô atac tec ñac ñandô, bocdinañ kasêlêñ gatêñ lau gameñ apa-nga si malac atu-tu bu wakêñ kisa têtñ Yisu ndê lau.

¹²⁻¹³ “O kiñ, têtñ bêc dan dabuñ-si ga atu-tu sênyaliñ aô sa ma sêñkiñ aô bu wasip malac Damaskas wandi. Aô kasêlêñ gambo sen, ma têtñ ac kalhac lhu ñawê atu dan sip akêñ undambê ma pô aô ti lau nañ sêwhiñ aô. ¹⁴ Yac hoñ apeñ asip nom, ma aô gangô awha dan sôm yom têtñ aô yêc Yom Hibru bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-nga am kêtñ kisa aô? Am gitôm bôc nañ gêli dau sa têtñ ñadau ndê gôliñ dec tap ñandê sa.’ ¹⁵ Têtñ ndoc dinañ aô gandac, ‘O ñadau, am asa?’ Ma iñ ô yom ma sôm, ‘Aô Yisu, nañ am kêtñ kisa. ¹⁶ Kwahic dec tisa. Aô gahoc daun asê têtñ am, ma kayaliñ am sa bu nem akiñ aô. Ma gêñ nañ am kêyalê pi aô, ti gêñ nañ watôc têtñ am, nañ am oc hoc asê têtñ lau. ¹⁷ Aô wanğaho am su yêc lau Israel-nga amba, ma yêc lau nañ lau Israel dom, nañ si amba whiñ. Kwahic dec wanğkiñ am têtñ lau gameñ apa-nga dinañ ndi. ¹⁸ Am oc kôm ñac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu sen ñasec-nga ma Sadañ ndê gôliñ siñ, ma sêsa sen ñawê-nga ma sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu. Ma lau nañ sêkac

* **26:11:** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ñahu bu iñ bu kêtñ ñandê têtñ lau sêkêñ whiñ-nga e sêhu si sêkêñ whiñ siñ ma sêpu Yisu. Ma lau ñatô gauc gêm bu lau sêkêñ whiñ-nga bu sêlhac ñanğa ma sêsôm bu Yisu iñ Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-nga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ñac ndu. Alic yom ñatô yêc Mat 26:63-66.

si ñalôm kwi, nañ dec Anötö oc suc ñac si sac kwi, ma kên ñac sêwêkainj gameñ sêndöc tali ñapañ-ña sêwhinj lau nañ sêti lau dabuñ tu ñac si sêkên whinj aö-ña.

19 “O kinj Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asê akên undambê, ma aö ganjô in ndê yom dec gasôc ñapu. 20 Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ñapu, ma sêkôm mêtê gitên bu sêtôc asê bu ñac sem dau kwi ñandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-ña honj e gatên lau apa si gameñ whinj. 21 Tu dinan-ña dec lau Israel-ña sêkôc aö dôñ yêc lôm dabuñ, ma bu sêndic aö ndu. 22 Magoc Anötö yob aö ñapep e meñ têtj acsalô dindec aö galhac am añôm-ña. Ma kwahic dec aö wasôm asê têtj lau honj, lau tiwaê ma lau waêmbe sêwhinj, bu yom honj nañ aö gahoc asê pi Yisu, nañ ñadañ so yom nañ Moses ma lau propet sêhoc asê gwanaj su pi gêtj nañ oc hôc asê, nañ dom. 23 Ñac sêsôm bu Mesaya oc hôc ñandê e mbac ndu, ma tinjambu inj oc ti ñgac ñamata-ña bu tisa akên lau batê-ña, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêtj nem lau si sêmbo tali-ña têtj inj ndê lau Israel-ña, ma têtj lau nañ lau Israel dom, nañ sêwhinj. Yom dau oc tôm ñawê bu pô gameñ ñasec-ña.”

24 Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc inj awha ahuc ma sôm, “Pol, am

nem yom inj yom solop dom. Yom daêsam nañ sêndôhônj têtj am, nañ kôm am nem gauc kênjônj.” 25 Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ñgac atu Festus, aö neñ gauc kênjônj dom. Anej yom inj yom solop ma yom ñandô. 26 Gêtj honj dindec hôc asê yêc lhu, ma bocdinañ dec kinj Agripa gitôm dom bu nem gauc gêtj dau. Yomandô! Inj kêtjalê gêtj honj dindec su, ma bocdinañ aö gasôm neñ yom asê têtj inj yêc awê. 27 Kinj Agripa, am kênj whinj lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aö gauc gêm bu am oc kênj whinj su.” 28 Dec Agripa sôm têtj Pol, “Am gauc gêm bu ñasawa apê lec am oc kac anej ñalôm kwi bu wakênj whinj Yisu, a?” 29 Ma Pol ô yom ma sôm, “Aö bu wasôm yom ñasawa apê me ñasawa balin, aö oc atac whinj gêtj tigenj. Aö waterj mbec pi am ti mac lau honj nañ anjô anej yom dindec, bu Anötö kôm mac honj andi atôm aö ma akênj whinj Yisu, magoc bu kôm mac atôm aö tu gandöc gapocwalô-ña lec dom.”

30 Pol sôm inj ndê yom meñ têtj dinan, goc Kinj Agripa tisa, ma gôlinwaga Festus ti Berenis ma lau honj nañ sêndöc sêwhinj inj, nañ sêtisa bocdinañ. 31 Ñac sêhu andu dau sinj, ma sem yomgalôm têtj dau ma sêsôm, “Ñgac dindec kôm giso danj nañ tôm bu sêndic inj ndu me sêkênj inj ndöc gapocwalô-ña lec dom.” 32 Ma Agripa sôm têtj Festus, “Oc tôm bu yac dahu ñgac dindec

siñ lhö ndi, tigenj inñ dau ndac bu Sisa êmatôc inñ ndê yom.”

27

Pol têtj malac Rom gi

¹ Ma tiñambu sêsôm tidônj bu sêkênj Pol ti lau gapocwalô-nga ñatô sêpi wañ danj, ma sênkiñ ñac sêtênj malac Rom nanj yêc gamenj Itali-nga sêndi. Sêkênj ñac sêsip ñgac siñ-nga danj amba, nanj ndê ñaê Julias, nanj ti ñgac bata siñ-nga nanj yob Sisa ndê lau siñ-nga tonj danj. ² Dec ñac sêpi wañ si, ma alu ñgac danj ñaê Aristakus akênj malac Tesalonika yêc gamenj Masedonia-nga api awhinj, ma yac asa a. Wañ dau menj akênj malac Adramitiam ma gic waê bu êñsêlênj sôc malac ñatô nanj sêyêc gamenj Esia-nga. ³ Ñagalañsê wañ dau sôc baô yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kênj inñ sip baô gi bu ndic inñ ndê silip kêsi tu bu sêpuc inñ dôñ ña gênj ñatô-nga. ⁴ Tiñambu yac api wañ dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigenj mbu ñadinda puc wañ dôñ, dec yac anñihi aho yêc nduc ñadômbwê-nga. ⁵ Goc wañ dau kêsêlênj mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gamenj Silisia-nga ma gamenj Pampilia-nga su, ma gacgenj a asôc malac Maira yêc gamenj Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê ñgac bata siñ-nga dau tap wañ danj sa, nanj menj akênj Aleksandria ma bu têtj Itali ndi. Dec inñ kênj yac a alom. ⁷ Magoc wañ dau kêtî ñagahô dom. Yac ambo

gwêc ñasawa bêc daêsam, e a ampiñ malac Naidas. Mbu ñadinda puc yac dôñ ñapanj, bocdinañ dec akac wañ kwi anônj gêm nduc Krit ña-awê-nga, ma anti a e ampiñ malac danj ñaê Salmone. ⁸ Wañ kêsêlênj ti ñawapac e ahôc asê sôc nanj sêsam bu Salanñayham, nanj yêc kêpiñ malac Lasea. ⁹ Bêc daêsam giñga su ma lau Israel si om atu nanj sêhu gênj danenj-nga siñ, nanj pacndê su, dec yac anñyalê bu oc asip têtj sac tu dalac wañ-nga ñalôm. Bocdinañ Pol kênj puc lau wañ-nga ma sôm, ¹⁰ “Mac lau, aô kayalê su bu oc dasip ñasac ñalôm e wañ ti wapa honj oc sêninga, ma mboe yac dauñ dawhinj.” ¹¹ Magoc ñgac bata siñ-nga dau kênj danjga Pol ndê yom dom. Inñ sôc ñgac nem gôlinj wañ-nga ti wañ ñadau si yom ñapu. ¹² Sôc dinañ gitôm dom bu wañ poc ñayham têtj ndoc uhô-nga. Bocdinañ dec lau wañ-nga daêsam sêsôm yom pitigenj bu sêsa tiyham ma sênshahê bu sêlac sêtênj malac Pioniks sêndi, ma wañ poc dindê e têtj ñayham menj sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinañ sôc nanj yêc malac dinañ inñ sôc ñayham tu wañ sêpoc-nga têtj têtj uhô-nga.

Mbu ñadinda

¹³ Yac ahônj e bêc danj mbu lilic kêsêlênj ñayham, ma bocdinañ ñac gauc gêm bu sêtap têtj ñayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ñac sêhê anja

sa ma sêlac sêḡkuc baö Krit-
ḡga si. ¹⁴ Nasawa baliḡ dom
ma mbu sac daḡ puc ḡḡḡga
akêḡ baö-ḡga mbu sa têḡ gwêc
sawa-ḡga. ¹⁵ Waḡ dau sip
mbu dinda ḡḡlôm e tôm dom
bu yac alac aḡkuc baö-ḡga.
Bocdinaḡ yac am waḡ kwi
kêsêlêḡ kêkuc mbu. ¹⁶ Mbu
soc yac e nduc saun daḡ ḡaê
Kauda pôc mbu ahuc ḡgec.
Yac bu ahê waḡ ḡa-gômbwa
pi lôlôc meḡ, magoc akôm
wapac-wapac bu mbu puc
ḡadinda sac andô. ¹⁷ Lau sêhê
gômbwa sa pi lôlôc meḡ su, goc
sêkic po pi waḡ atu ḡampê bu
suc dom. ḡac sêtôc dau bu
mbu oc soc yac ḡapaḡ e waḡ
ndi lôc pi gaḡḡac yêc Sirtis,
dec sêlêc lac su ma sêkêḡ ḡḡga
gwêc-ḡga sip gi bu ten waḡ
dôḡ ênti timalô, ma sêkêḡ
waḡ dau tam mbo. ¹⁸ Têḡ bêc
tilu-ḡga mbu ti gwêc giç pi
waḡ sac andô, dec lau waḡ-
ḡga sêtôc dau atu ma sic hu
sêmbaliḡ wapa ḡatô siḡ sip
gwêc. ¹⁹ Bêc titô-ḡga sêhôt
waḡ ḡalac ti po ma wapa waḡ-
ḡga ḡatô sa ma sêmbaliḡ siḡ
sip gwêc gi. ²⁰ Tigeḡ mbu dau
timalô dom e bêc daêsam yac
alic ac ti tata dom. Ma yac
hoḡ mba gauc tigeḡ bu oc
andiḡḡaḡ.

²¹ Lau waḡ-ḡga seḡ ḡêḡ daḡ
dom tôm bêc daêsam su, goc
Pol tisa ma sôm, “Mac lau,
aö gakêḡ puc mac muḡ su,
bu ahu nduc Krit siḡ dom,
magoc mac asôt aneḡ yom
ḡapu dom. Mac bu ḡḡgô
aneḡ yom dau, dec gitôm dom
bu atap ḡawapac dindêc sa,

ma ḡêḡ daḡ oc niḡḡa dom.
²² Magoc kwahic dec wasôm
têḡ mac bu nem ḡḡlôm pêḡ
dôḡ, bu mac nem daḡ oc
niḡḡa dom. Waḡ tigeḡ dec oc
niḡḡa. ²³ Aö Anötô ndê ḡḡac
daḡ, ma gam akiḡ iḡ ḡapaḡ.
Alhabêc ôbwêc iḡ kêkiḡ ndê
aḡela daḡ meḡ kalhac whiḡ
aö. ²⁴ Ma sôm têḡ aö, ‘Pol, am
tôt daôm dom. Am oc lhac
Sisa ḡḡgô-ḡga bu iḡ êmatôt
nem yom. Ma tu am-ḡga,
Anötô oc kêḡ lau hoḡ naḡ
sêmbu waḡ sêwhiḡ am, naḡ
sêmbu tali.’ ²⁵ Bocdinaḡ mac
lau, nem ḡḡlôm pêḡ dôḡ, bu
aö gakêḡ whiḡ Anötô bu yom
dau oc ḡandô sa, tôm iḡ ndê
aḡela sôm têḡ aö. ²⁶ Waḡ oc
ndi lôc pi nduc daḡ, tigeḡ yac
oc dandiḡḡaḡ dom.”

Waḡ gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac ḡapaḡ ambo
Gwêc Adria-ḡga. Têḡ bêc
ti-14-ḡga ma timaniḡhu goc
lau waḡ-ḡga sêḡsahê bu yac
asun sa baö. ²⁸ Sem dôhônḡ
gwêc ḡḡaponeḡ ma sêtap sa
b u ḡḡaponeḡ gitôm 37 mita.
Nasawa saun sem dôhônḡ tiy-
ham ma sêtap sa bu ḡḡaponeḡ
gitôm 27 mita. ²⁹ ḡac sêtôc
bu waḡ oc popoc pi hoc, boc-
dinaḡ sêmbaliḡ ḡḡga hale sip
waḡku-ḡga, ma sêkêḡ bata bu
laḡsê ḡḡahô. ³⁰ Lau sêyob
waḡ-ḡga gauc ḡêm bu sêhu
waḡ ti lau ḡatô siḡ, dec sêkôm
bu sêkêḡ gômbwa sip gwêc
ndi, sêḡsau bu oc sêkêḡ ḡḡga
ḡatô sip yêc waḡ ḡampê-ḡga.
³¹ Magoc Pol sôm têḡ ḡḡac bata
ti ndê lau siḡ-ḡga bu, “Lau di-
naḡ bu sêhu waḡ siḡ, dec mac

oc andinam.”³² Tu dinan-nga lau sin-nga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêñ peñ sip gwêc gi.

³³ Têñ bêbêc ganduc Pol sôm têñ lau bu sêneñ gêñ. In sôm, “Bêc 14 ginnga su lec mac ayob wañ napañ e mac añ gêñ dañ dom. ³⁴ Kwahic dec aö wasôm têñ mac bu gêñ dañ oc kôm mac ñayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêñ bu puc mac dôñ.”³⁵ In sôm yom dinan su, goc kôc bolom ma gêm dançe Anötö yêc ñac hoñ añgô-nga, goc pô kôc ma gêñ. ³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêñ sêwhin. ³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hoñ señ gêñ hóc ñac dôñ, goc sêmbalin bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têñ ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baö, tigen sem gauc gameñ dau. Sêlic söc ti ganğac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêñ wañ ndi pi baö yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim anğa ñawac kic sip gwêc ginnga, ma sêñgapwêc wac nañ sô gôlin dôñ, nañ su. Goc sêsö lac wañ ñatôkwa-nga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baö andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêtî gi gôlôc pi ganğac ñabaö dañ yêc gwêc lôm e gacgeñ ñanğa sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ nambu-nga e kac popoc. ⁴² Têñ ndoc dinan lau sin-nga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-nga hoñ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhö sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñac bata bu nem Pol sa,

dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa d om. In kêñ yatu bu lau nañ sêñkôc tidôn nañ sêpwê sêsip gwêc ma sêmuñ sêsôc baö sêndi. ⁴⁴ Ma in kêñ yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-nga ñatô nañ gwêc gic popoc. Ma ñalêñ dinan dec lau hoñ sêhóc asê baö ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hoñ api baö ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-nga sêkôc yac hoñ sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêñ ñayham. Têñ ndoc dinan u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ dauñ. ³ Pol tap a basô ti gap bu kêñ pi ya ndi, magoc mboc sac dañ yêc gap ñalôm, ma têñ ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhö ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseneñ Pol amba dôñ gacgeñ kêgalêñ, dec sêsôm têñ dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-nga, dec in wêkain ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigen Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêñ dañ kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkêñ bata bu in amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôn ñasawa balin e sêlic gêñ dañ hóc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anötö dañ. ⁷ Ñgac dañ ñaê Publias gêm gôlin nduc dinan, ma in

wêkainj ndê gamej danj yêc kêpij baö nanj wajj popoc kalhac. Inj kôc yac sa a andöc inj ndê andu, ma yob yac njapep gitôm bêc tö. ⁸ Têj ndoc dinanj Publias damba gêmbac yêc, njamlic njamahom ti kêc dau. Pol sôc gi gêlic inj, ma tej mbec ti kêj amba sac inj, ma kôm inj njayham sa. ⁹ Ma têj ndoc lau nduc-nga sêlic gêj dinanj, nanj sêhoj si lau gêmbac hoj sêtêj Pol sêmej, ma inj kôm njac njayham sa tiyham. ¹⁰ Ma njac sêtoc yac sa njalêj njayham daêsam. Ma têj ndoc yac bu api wajj ma alhö andi, nanj sêkêj gêj hoj bu puc yac dôj ambo gwêc njasawa-nga têj yac.

Pol hôc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-nga si wajj danj. Wajj dau poc nduc dinanj têj ndoc uhô-nga ma hôj têm njayham, ma yêc njatôkwa-nga sêlêj njac si anötö gwam lu si anjô, danj sêsam njê Kasto, ma danj njê Polaks. Yac ahu gamej dau sinj, ¹² ma alac e ahôc asê malac Sairakyus ma ambo dinanj tôm bêc tö. ¹³ Goc ahu malac dau sinj ma alac tiyham e a asôc malac Regiam. Têj galanjê mbu njayham danj penj lac njapep, dec kêj yac alac bêc tigenj a asôc sôc yêc malac Puteoli, ma asip baö a. ¹⁴ Yêc dinanj yac atap lau sêkêj whinj Yisu-nga njatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo awhinj njac gitôm bêc 7. Ma tinjambu yac anjêlêj bu atêj malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêj whinj-nga yêc malac Rom sêngô njawê bu yac anjêlêj ambo sej, dec sêsa sêmej bu sêkôc yac sa. Njatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gamej sêtidulu gêj-nga, ma njatô sêtap yac sa yêc gamej nanj sêsam bu Andu Naclej-nga Tö. Têj ndoc Pol gêlic lau sêkêj whinj-nga dinanj, nanj inj atac pa su ma gêm danje Anötö. ¹⁶ Yac hoj anjêlêj a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêj njasawa têj Pol bu ndöc andu danj, ma sêkêj njac sinj-nga danj yob inj.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tö ginja su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-nga nanj sêndöc Rom, nanj sa sêpitigenj, ma sôm têj njac, “Anej asidôwai Israel-nga, aö gakôm gêj so danj têj yac nej lau Israel-nga dom. Ma gakôm gêj danj nanj so abanj si gêbôm, nanj dom. Magoc sêkôc aö dôj yêc Jerusalem ma sêkêj aö gasip gôlinwaga Rom-nga ti inj ndê lau sinj-nga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-nga dau sênsahê aö e sêtap sa bu aö gakôm gêj giso danj nanj tôm bu sêndic aö ndu-nga, nanj dom. Dec njac bu sêhu aö sinj walhö wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-nga sêtec, ma sêli awha sa e anej lêj danj mbasi, dec aö gandac bu Sisa njô anej yom. Tigenj aö gakôm tu galic njac sac-nga dom, me tu bu wanjôlinj yom pi njac-nga dom. ²⁰ Acsalô lec aö kagalêm mac sa amenj, bu anjô anej yom pi gêj hoj dinanj. Mac alic bu sêsô aö

dôḡ ḡa sen dindec, magoc aō gakôm gēḡ sac daḡ dom. Gēḡ tigeḡ gakôm, naḡ gakēḡ batanḡ gēḡ naḡ lau Israel dau sêkēḡ bata.”

²¹ Lau Israel-ḡga dinaḡ sēḡgô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau naḡ sêndöc gameḡ Judia-ḡga naḡ sêto bapia daḡ tēḡ yac, naḡ hêganôḡ am dom. Ma asidôwai Israel-ḡga akēḡ gameḡ dinaḡ, naḡ sêtēḡ yac sêmeḡ, naḡ sêsôm yom sac daḡ pi am dom. ²² Magoc yac aḡyalê bu yêc gameḡ hoḡ lau sêpu lêḡ naḡ lau sêkēḡ whiḡ Yisu-ḡga sêḡkuc. Bocdinaḡ yac bu aḡgô am nem gauc ti yom pi lêḡ dau.” ²³ Goc sêkēḡ bêc daḡ bu sêkac sa sêwhiḡ Pol tiyham.

Ma tēḡ bêc dau ḡac sêkac sa sêmbu andu naḡ Pol yêc naḡ, ma lau Israel-ḡga hic daêsam sêmeḡ sêwhiḡ, dec ti toḡ atu. Tēḡ bêbêc ḡapanḡ e telha Pol sôm yom tēḡ ḡac. Inḡ tōc Anötö ndê gôliḡ ḡahu asê tēḡ ḡac. Ma inḡ whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ḡac sêḡyalê bu Yisu inḡ Mesaya dau. ²⁴ Lau ḡatô sēḡgô inḡ ndê yom ma sêkēḡ whiḡ, magoc ḡatô sêkēḡ whiḡ dom. ²⁵ ḡac sêseḡ dau pi inḡ ndê yom, ma bocdinaḡ Pol sôm ndê yom ḡambu-ḡga tēḡ ḡac, ma tiḡambu sêlhô tēḡtēḡ. Ma yom ḡambu-ḡga naḡ inḡ sôm tēḡ ḡac naḡ sôm bocdec bu, “Yom dindec naḡ ḡalau Dabuḡ sôm tēḡ mac apami, naḡ yom ḡandô ma hêganôḡ mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am tēḡ lau dindê ndi ma

sôm tēḡ ḡac, ‘Mac aḡgô aneḡ yom ḡapanḡ, magoc aḡyalê ḡahu dom. Mac alic gēḡ naḡ aō gakôm, naḡ ḡapanḡ, tigeḡ mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ḡalôm ḡadandi sa. ḡac si daḡgasuḡ hōc ahuc, ma sêpōc si tandô ahuc. Bu bocdinaḡ dom, dec oc tōm tandô sêlic, daḡgasuḡ sēḡgô, ma sēḡyalê aō tidōḡ yêc ḡac si ḡalôm e sênem dau kwi ma wakôm ḡac ḡayham sa.” [Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinaḡ aḡyalê bu Anötö kêkiḡ ḡawaê ḡayham pi inḡ ndê lêḡ nem lau si-ḡga naḡ mac atec, naḡ tēḡ lau gameḡ apa-ḡga. Ma ḡac lau dau oc sēḡgô ti sêkōc sa.” [²⁹ Inḡ sôm su goc lau Israel-ḡga sêlhô si, ma sêseḡ dau pi inḡ ndê yom.]

³⁰ Tiḡambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tōm ḡasawa dinaḡ, inḡ gêmlihi ḡamalac daḡ ndê andu daḡ tu ndöc-ḡga, ma inḡ kōc lau daêsam sa yêc andu dau, naḡ sêmeḡ bu sêndic inḡ kêsi. ³¹ Inḡ gêm mêtê pi Anötö ndê gôliḡ ma kêdôhōḡ lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Inḡ kôm gēḡ dau ti atac pa su, ma lau daḡ sêlhac inḡ ahuc dom.

Pol ndê bapia têtj lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêñ whiñ-nga nan sêndöc malac atu Rom. In to têtj ndoc in mbo malac Korin, ma kêtj têtj awhê dan ñaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêtj têtj lau malac Rom-nga. Pol tac whiñ bu ndic lau Rom-nga kêsi, ma in to bapia dindéc mun, bu whê mêtê nan in gêm, nan ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôn lau gamen apa-nga, ma in to 2:1-29 hêganôn in dau ndê lau Israel-nga. In tôc yêc awê bu yac lau hon dakôm sac, ma tu yac neñ sac-nga, dec yac hon dawêkain señ dambac ndu-nga. Magoc Anötö kêmasañ lêtj bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa nan bu kêtj whiñ gêtj atu nan Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, nan Anötö sam in bu ñamalac gitêtj.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêtj ñambwa dom, magoc in kêtj Ñalau Dabuñ têtj yac tu bu kôm yac dati lau wakuc nan danñ wambu Anötö, ma dasa neñ lêtj gitêtj ti dabuñ. Bocdinañ Pol to yom pi lêtj ñayham tu dasa-nga, ma dapin daun dôñ ma dahu mêtê sac sin. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu in ñalôm ñawapac pi in dau

ndê lau Israel-nga nan sêkêñ whiñ dom, ma in tac whiñ ñandô bu sêkêñ whiñ Yisu.

Pol gic hu ndê yom têtj lau Rom-nga

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ngac akin, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aô sa gati in ndê ñaposeñ, ma kêyalin aô sa bu wahoc in ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatin tidôn mun su, ma in ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôn in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. In ti ñamalac nan sa akêñ Kin Dawid ndê ton. Ma tinambu Anötö un in sa akêñ lau batê-nga ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu in Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalin yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu in ndê ñaê-nga, dec kêkin yac bu angalêm lau sa yêc gamen hon bu s êkêñ whiñ in, ma tu dinañ-nga dec danña wambu in ndê yom. ⁶ Ma galem dau têtj mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aô gato bapia dindéc têtj mac lau Rom-nga hon nan Anötö tac whiñ mac, ma kêgalêm mac sa ati in ndê lau dabuñ. Mwasin ti yom malô têtj mac hon akêñ Daman Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsi

⁸ Gêtj ñamata-nga aô wasôm têtj mac bu tôm bêc hon, aô gaten mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danña anen

Anötö tu mac hoŋ-ŋga. Nahu bu yêc gameŋ hoŋ lau sêŋgô mac nem akêŋ whiŋ ŋawaê.⁹ Ma Anötö naŋ aö gam akiŋ ti aneŋ ŋalôm sambuc, ma gahoc iŋ Atu ndê ŋawaê ŋayham asê, naŋ kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ŋapaŋ,¹⁰ têŋ têm hoŋ naŋ gateŋ mbec. Nasaŋa baliŋ su, aö atac whiŋ bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aö gateŋ mbec têŋ Anötö bu lic aö neŋ gauc dinaŋ ŋayham, ma lêc gatam su têŋ aö bu watêŋ mac waloc.¹¹ Bu aö atac whiŋ ŋandô bu walic mac, tu bu wakêŋ Nalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋatô lom mac bu puc mac dôŋ.¹² Ma têŋ ndoc yac dambo dawhiŋ dauŋ, naŋ mac nem akêŋ whiŋ ma aö neŋ gakêŋ whiŋ, oc piŋ yac hoŋ dôŋ bu dalhac ŋaŋga.

¹³ O asidôwai, aö atac whiŋ bu mac aŋyalê bu têm daêsam aö gauc gêm bu watêŋ mac waloc, magoc gêŋ daêsam kalhac aö ahuc e meŋ têŋ kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameŋ ŋatô, ma aneŋ gwelen dau gêm ŋandô su. Boc-dinaŋ aö gauc gêm bu wakôm gwelen kaiŋ tigeŋ wawhiŋ mac e gwelen dau ŋandô sa yêc mac-ŋga whiŋ.¹⁴ Gwelen dau gic aö ŋawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau naŋ lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhiŋ.¹⁵ Tu dinaŋ-ŋga dec aö neŋ ŋalôm kac aö bu

wanem mêtê mac lau Rom-ŋga awhiŋ.

Anötö ndê ŋawaê ŋayham ti ŋaclai

¹⁶ Bu aö mayan tu Anötö ndê ŋawaê ŋayham-ŋga dom. Nahu bu Anötö ndê ŋaclai yêc yom dau, bu nem lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ, naŋ si. Iŋ gic bata têŋ lau Israel-ŋga muŋ, ma têŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ tiŋambu.¹⁷ Nawaê ŋayham dau ndê ŋaclai yêc bu nem lau si, nahu bu ŋawaê dau tôc lêŋ naŋ Anötö kêŋ bu ŋamalac sêti lau gitêŋ, naŋ asê. Lêŋ dau lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma ŋalêŋ dan mba. Tôm yom naŋ propet akwa dan to yêc bocdec bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. [Hab 2:4]

Ŋamalac hoŋ sêkôm giso

¹⁸ Anötö naŋ ndöc undambê, kwahic dec tôc iŋ ndê ŋalôm asê têŋ yac.* Iŋ tac ŋandê têŋ lau naŋ sêpuc dômbwê iŋ, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kêgwiniŋ yom ŋandô dôŋ.¹⁹ Gitôm bu lau nom-ŋga sêŋyalê yom ŋandô pi Anötö, bu gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ whê iŋ sa tiawê têŋ ŋac su.²⁰ Lau dan sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigeŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ sêlic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ dau whê iŋ ndê nahu sa ma tôc iŋ ndê ŋaclai atu naŋ

* **1:18:** Têŋ ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, naŋ tôc asê bu Anötö tac ŋandê tu ŋamalac si sac-ŋga. Magoc tu Yisu hôc ŋandê dau ô lau nom-ŋga su, dec tôc asê bu iŋ tac whiŋ lau nom-ŋga hoŋ ma tec bu dan niŋga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋamalac daŋ oc tòm dom bu pa dau ma sôm bu inŋ gêm gauc Anötö. ²¹ Lau nom-ŋga sêŋyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc inŋ sa ti ŋac si Anötö, ma sem daŋge inŋ tu gêŋ daŋ-ŋga dom. Ŋac sêhê gauc pi yom ŋambwa-ŋambwa daêsam e ŋasec kôm ŋac si ŋalôm ahuc. ²² Ŋac sêtoc dau sa bu ŋac lau ti gauc, magoc ŋac lau gauc mbasi. ²³ Ŋac sêtec bu sênem akiŋ Anötö nan mbo titêm-titêm, magoc sem akiŋ gêŋ nanŋ gic waê bu niŋga. Ŋac sêhu Anötö ti ndê ŋawasi atu siŋ, ma sem akiŋ gwam nanŋ ŋac dau sêmasaŋ sem ŋamalac aŋgô, mbac aŋgô, bôc aŋgô, ma mboc aŋgô.

²⁴ Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö hu ŋac siŋ bu sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tòm si atac whiŋ. Ma sêkôm mêtê ŋadômbwi pi dau ŋamlic gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga. ²⁵ Ŋac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ŋandô, ma yom tasanŋ gêm ŋac si ŋalôm ahuc. Ŋac sêtec bu sênem akiŋ Anötö nanŋ kêŋ gêŋ hoŋ, ma sêhu inŋ siŋ ma sem akiŋ gêŋ nanŋ inŋ kêŋ. Magoc inŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma ŋayham bu yac tampiŋ inŋ tòm bêc hoŋ. Yomandô!

²⁶ Tu ŋamalac si giso-ŋga, dec Anötö hu ŋac siŋ bu sêkôm gêŋ mayanŋ-ŋga tòm ŋac si ŋalôm ŋagalac kêgîlî ŋac. Ŋac si lauwê sêhu lauwê ti ŋgac si lêŋ solop sêmbô sêwhiŋ daŋ-ŋga siŋ, ma sêsa lêŋ so. ²⁷ Ma ŋalêŋ tigenŋ laungac sêhu lauwê ti ŋgac si lêŋ solop

siŋ ma mêtê atac ŋagalac pi dandi-ŋga gêm ŋac ahuc sambuc. Lauŋgac sêkôm mêtê mayanŋ-ŋga sêwhiŋ laungac, ma tu dinaŋ-ŋga sêtap ŋagêyô nanŋ gic mêtê sac kaiŋ dinaŋ ŋawaê, nanŋ sa yêc dau si ŋamlic.

²⁸ Ŋamalac sêlic ŋayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga inŋ hu ŋac siŋ e ŋac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nanŋ gic ŋamalac ŋawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêm ŋac si ŋalôm ahuc. Ŋac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayanŋ-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ŋac sêlic lau ŋatô sac, sic ŋamalac ndu, sêŋgalôm lau, sêkôm gêŋ daêsam bu sêtim lau ma sêŋsau ŋac, ma sêsec lau. ³⁰ Ŋac sêŋgôliŋ yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ŋatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêŋ sac ŋapanŋ, ma ŋac daŋgapêc ŋawahô têŋ dinda ti dambai. ³¹ Ŋac lau gauc mbasi-ŋga, ma yom bocke nanŋ sêsôm, nanŋ sêkôm ŋandô sa dom. Ŋac lau ŋalôm ŋadandi-ŋga nanŋ atac tec lau ma tawalô ŋac dom. ³² Lau sac dau sêŋyalê bu Anötö sôm tidôŋ su bu lau nanŋ sêkôm mêtê sac kaiŋ bocdi-nanŋ, oc sêmbac ndu. Tigenŋ ŋac sêkôm sac sêsiŋ su eŋ. Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu, lau ŋatô nanŋ sêkôm mêtê sac tòm ŋac dau sêkôm, nanŋ sêlic ŋac ŋayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

1-3 Yac tanjalê bu têtj ndoc Anötö êmatôc lau nanj sêkôm sac kainj dinanj, dec inj oc êmatôc ñac êñkuc yom ñandô pi ñac. Bocdinanj dec am asa nanj kêgôlinj yom pi lau ñatô, ma sam ñac bu lau sêkôm sac-ñga, nanj êmyalê bu am kêgôlinj yom pi daôm whinj, bu am ñamalac kôm sac-ñga whinj. Ma am oc tôm dom bu êmasanj yom têtj Anötö tu daôm nem sac-ñga ma lhö su inj ndê matôc. ⁴ Am ñgô su nanj! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ñalôm dôñ ma kêmatôc yac ñagahô dom. Am gêlic inj ndê lêñ dinanj bu gêñ ñambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu Anötö kôm gêñ dinanj tu bu kêñ ñasawa têtj yac bu danem dauñ kwi-ñga, a? ⁵ Magoc am nem ñalôm ñadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinanj-ñga am daôm gic Anötö ndê atac ñandê sa tu daôm-ñga, ma oc yêc tôm bêc ñambu-ñga nanj Anötö dau oc tôc inj ndê matôc gitêtj ma inj ndê atac ñandê asê. ⁶ Têtj bêc dinanj, inj oc kêñ ñagêyô têtj lau honj êñkuc ñac tigenj-tigenj si mêtê. ⁷ Lau nanj sêsap mêtê ñayham dôñ ñapanj ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndôc tali ñapanj-ñga ma ñawasi ti waê atu sa, nanj Anötö oc kêñ ñac sêndôc tali ñapanj. ⁸ Magoc lau nanj sêkôm gêñ honj tu sêpo dau sa-ñga, ma sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôñ, nanj oc sêtap Anötö ndê atac ñandê

sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau honj nanj sêkôm mêtê sac, nanj oc sêtap ñawapac ti ñasac sa. Tigenj lau nanj sêkôm mêtê ñayham, nanj oc sêtap ñawasi ti waê ñayham ma yom malô sa. Oc ñandô sa pi lau Israel-ñga sêmunj, goc lau nanj lau Israel dom, nanj sêñkuc. ¹¹ Bu têtj ndoc Anötö oc êñsahê lau pi ñac si mêtê, nanj inj oc toc lau tonj danj sa hôc gêlêc lau tonj danj dom. ¹² Bu lau honj nanj sêkôm sac, nanj oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nanj lau Israel-ñga dom, nanj sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nanj oc sêtap matôc sa tu yomsu-ñga dom, ñac dau si giso oc tinj ñac su. Ma lau Israel-ñga nanj sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nanj oc sêtap Anötö ndê matôc sa êñkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ñamalac danj bu ñamalac gitêtj tu inj ñgô yomsu-ñga ñambwa lec dom. Tigenj ñamalac nanj sôc yomsu dau ñapu ma danja wambu ñapep enj, nanj Anötö oc sam inj bu ñamalac gitêtj.*

¹⁴ Magoc lau nanj lau Israel dom, nanj sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nanj ñalêñ bocke? Ñac bu sêkôm mêtê ñayham nanj tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ñac dau si yomsu yêc bocdinanj. ¹⁵ Ma tôc asê bu lêñ gitêtj tôm yomsu whê sa têtj yac, nanj yêc ñac si ñalôm. Ma ñac dau sêtôm bu sêñsahê si lêñ ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nanj

* **2:13:** Tinjambu Pol tôc asê tiawê bu ñamalac danj oc tôm dom bu êñkuc yomsu honj timala e Anötö lic inj bu ñamalac gitêtj - alic Rom 3:20, 23.

sêkôm solop, ma mêtê bocke nanj sêkôm so. ¹⁶ Yom honj dindec njahu oc tiawê tênj bêc nanj Anötö oc kênj Yisu Kilisi ênjahê lau honj, ênjuc njac si yom nanj yêc sinj dau yêc njac si njalôm. Njawaê njayham nanj aö gahoc asê, nanj whê gênj honj dinanj sa.

Lau Israel-njga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nanj ambo gamej bocke, ma asam daôm bu lau Israel-njga, anjô su nanj. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-njga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac anjyalê lênj nanj Anötö tac whinj, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau njatô tu mac anjyalê yomsu-njga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom njandô, dec tac whinj bu andôhônj lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau nanj tandô pec, me alic daôm gitôm ya njawê bu pô lau nanj sêmbo njasec njalôm, a? ²¹ Mac andôhônj lau njatô, ma bocke dec andôhônj daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kanj gênj dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm tênj lau bu sêkôm mêtê mockainj-njga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têt njatô mac asôc lôm nanj lau sem akinj gwam sêmbo, ma am kanj gênj, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-njga, magoc tênj ndoc mac anjgili yomsu, dec mac akôm

Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Lau gamej apa-njga sêpu Anötö ndê njê tu mac nem lênj sac-njga. [Ais 52:5]

²⁵ Am njac nanj sêsê am nem njamlic njatô su kêkuc lau Israel-njga si ðpwac, nanj njgô. Am bu danam wambu yomsu honj, dec gênj nanj sêkôm tênj am njamlic, nanj gênj ti njahu njayham. Magoc am bu êmgili yomsu, dec gênj nanj sêkôm tênj am, oc nditôm gênj njambwa. Yêc Anötö anjô-njga am oc tôm njac ðgamej apa-njga nanj sêsê inj njamlic njatô su dom. ²⁶ Ma lau nanj sêsê njac si njamlic njatô su dom, magoc sêkôm mêtê njayham tôm yomsu whê sa, nanj Anötö oc lic njac gitôm lau nanj sêsê njac si njamlic njatô su. ²⁷ Ma njac nanj sêsê inj dom, magoc kôm gênj nanj kêkuc yomsu, nanj oc puc am nem giso asê. Njahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê njamlic-njga, magoc am njac ênjgili yomsu-njga.

²⁸ Lau si njahu sêti lau Israel-njga njandô sip gênj njamlic-njga dom. Ma pwac sêsê njamlic-njga nanj njahu andô hêganônj gênj nanj sêkôm tênj njamlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasanj si njalôm njapep yêc Anötö anjô-njga, nanj sêti lau Israel-njga njandô. Ma pwac sêsê njamlic-njga njajahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tôm dom bu kôm njandô sa. Magoc gwelenj nanj Njalau kôm mbo njamalac si

nalôm, nanj kôm pwac dau njanahu andô nandô sa. Namalac kainj dinanj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-njga dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem nandô njayham

¹ Bocdinañ lau Israel-njga sêtap mwasiñ bocke sa tu sêti lau Israel-njga, nanj hôc gêlêc lau natô si mwasiñ su? Ma njac si pwac sêsê njamlic natô su-njga oc nem njac sa njalêñ bocke? ² Anjô! Lau Israel-njga sêtap mwasiñ tidau-tidau sa. Gêñ njamata-njga njac lau dau dinanj Anötö kênj inj ndê yom sip njac apai amba.

³ Magoc lau Israel-njga natô bu sêkênj whiñ Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu njac si sêkênj whiñ dom-njga, dec Anötö oc hu yom nanj inj gic bata su, nanj siñ, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu njamalac hoñ sêti lau sêñsau tasanj-njga, magoc Anötö oc tôm dom bu señ yom danj nanj inj kêmatiñ tidôñ, nanj su. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Yom hoñ nanj am sôm, nanj oc sêlic bu yom nandô eñ. Ma lau bu sêñsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso danj sa. [BW 51:4]

⁵ Lau natô gauc gêm gauc nambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac neñ lêñ sac-njga tôc Anötö ndê lêñ gitêñ asê yêc awê, dec tu sake-njga inj atac nandê têñ yac? Inj bu kênj njagêyô têñ yac, dec oc

solop dom.” ⁶ Gauc dinanj inj so sambuc! Bu bocdinañ, goc Anötö oc êmatôc lau nom-njga njalêñ nde? ⁷ Ma lau natô sêsôm, “Aneñ yom tasanj tôc Anötö ndê yom nandô asê tiawê e lau sêhoc inj ndê waê asê njanaj. Bocdinañ tu sake-njga inj gêlic aô gitôm njgac sac danj ma kic aneñ yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, anjô su nanj! Yom bu bocdinañ, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem nandô njayham-njga.” Magoc bocdinañ dom. Lau natô sêñsau ma sêñgôlinj yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom njalhô dinanj sa yac whañsuñ. Oc sêtap njagêyô sac sa tu njac si yom tasanj dinanj-njga.

Namalac gitêñ danj mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-njga mba lêñ nanj asa ambo Anötö anjô-njga, nanj hôc gêlêc lau natô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-njga ma lau apa hoñ sêmbo sac njan-njclai njapu. ¹⁰ Tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm:

Namalac gitêñ danj mbo dom andô. ¹¹ Ma njamalac danj kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti inj ndê gêñ-njga lec dom. ¹² Lau hoñ sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêñ njapoc-njga. Namalac gitêñ danj mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Njac si whañsuñ sac sambuc, gitôm gêñ batê nanj sêñsuhuj si dom, ma njasu

pôm gameŋ kwi. Ma ŋac lau sêsôm yom tasan-ŋga. Yom nan sa ŋac tókwa, nan gitôm mboc ŋamalic sac. [BW 5:9; 140:3]

14 Ŋac sêpucbo lau ŋawahô, ma yom ŋamakic gêm ŋac si whasun ahuc. [BW 10:7]

15 Ŋac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sin-ŋga. 16 Ma gameŋ bocke nan sêmbo, nan sêkôm tisac ma sêkêŋ ŋawapac têt lau. 17 Ŋac sêŋyalê lêt yom malô-ŋga dom. [Ais 59:7-8]

18 Ma ŋac sêtöc Anötö dan dom. [BW 36:1]

19 Yac tanjalê bu Moses ndê yomsu hon hêganôn lau nan sêmbo yomsu dau ŋapu. Tu dinan-ŋga lau hon si yom mba, ma ŋac hon sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. 20 B oc-dinan ŋamalac dan mbo dom, nan tôm bu êmasan yomsu sambob ŋapep e Anötö lic in bu ŋamalac gitêt. Mba! Magoc Moses ndê yomsu töt yac neŋ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitêt tu yac neŋ dakêt whin-ŋga

21 Kwahic dec Anötö töt lêt dati lau gitêt-ŋga asê, nan ŋahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêt dau mun su. 22 Lau hon nan sêkêŋ whin Yisu Kilisi, nan sêtap lêt dau sa su, ma Anötö gêlic ŋac bu lau gitêt. Lêt tigen dinan gic waê lau Israel-ŋga ti lau sambob. 23 Ŋahu bu yac hon yac lau dakôm sac-ŋga, ma tu yac neŋ sac-ŋga, dec gitôm dom bu datigasuc

Anötö ti in ndê ŋawasi atu. 24 Magoc yac hon datôm bu dati lau gitêt tu gwelen nan Yisu Kilisi kôm tu nem yac sin-ŋga. Anötö kêmasan lêt dinan bu êmwasiŋ yac ŋambwa en. 25 In kêŋ Yisu gitôm da bu hôc ŋandê ô yac neŋ sac ŋagêyô, ma dakêt whin bu dac nan in kêc sin, nan hê wamba yac su têt Anötö. Ŋalêt dinan in töt asê bu in Anötö gitêt. Bu in gêlic sac gitôm gêt ŋambwa dom, magoc lau nan sêkôm sac mun-ŋga, nan in hê ŋac si yom dôn. Ma in kôt ndê ŋalôm dôn 26 e in kêŋ lau hon si sac ŋagêyô pi Yisu. Boc-dinan kwahic dec Anötö töt asê bu in dau in gitêt, ma in kêmasan lêt bu sam lau nan sêkêŋ whin Yisu, nan bu lau gitêt.

27 Bocdinan ŋamalac dan gitôm dom bu toc dau sa. Ŋahu bu Anötö oc lic ŋamalac dan bu ŋamalac gitêt tu lêt yomsu-ŋga dom, magoc tu lêt dakêt whin Yisu-ŋga. 28 Mêtê nan yac ahoc asê, nan sôm bu yac dati lau gitêt tu yac neŋ dakêt whin-ŋga, ma tu yac neŋ sakin tanjuk yomsu-ŋga dom. 29 Bocke? Anötö in lau Israel-ŋga tawasê si Anötö, me? Mba! In lau Israel-ŋga si Anötö, ma lau gameŋ apa-ŋga si Anötö bocdinan. 30 Bu Anötö tigen dê mbo, nan sam lau hon nan sêkêŋ whin Yisu bu lau gitêt, lau nan sêŋkuc pwac sêsê ŋamlic ŋatô-ŋga, ma lau nan sêŋkuc pwac dau dom bocdinan. 31 Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom

pi lêṅ dakêṅ whiṅ-ṅga tu bu asenṅ Moses ndê yomsu su-ṅga, me? Aô wasôm têṅ mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dônṅ.

4

Abraham kênṅ whiṅ Anötö dec ti ṅgac gitêṅ

¹ Gauc nem abanṅ Abraham ndê lêṅ, oc whê gêṅ sake sa têṅ yac? ² Anötö sam Abraham bu ṅgac gitêṅ tu gêṅ nanṅ inṅ dau kôm-ṅga, a? Bu bocdinaṅ, dec oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic inṅ ṅalêṅ bocdinaṅ dom. ³ Bu sêto yom yêc, nanṅ sôm bocdec bu:

Abraham kênṅ whiṅ Anötö, ma tu dinaṅ-ṅga Anötö gêlic inṅ bu ṅgac gitêṅ.
[Gen 15:6]

⁴ ṅgac nanṅ kôm gwelenṅ nanṅ kôc inṅ ndê ṅaôli sa tôm mwasiṅ ṅambwa dom. Inṅ tap ṅaôli dau sa tu inṅ kôm gwelenṅ-ṅga. ⁵ Magoc asa nanṅ bu kênṅ whiṅ Anötö, dec Anötö oc êmwasiṅ inṅ ṅambwa ma lic inṅ bu ṅamalac gitêṅ. Inṅ tap mwasiṅ dau sa tu inṅ kôm gwelenṅ danṅ-ṅga dom, magoc tap sa ṅambwa tu inṅ ndê kênṅ whiṅ-ṅga. Anötö dau kêmasanṅ lêṅ bu lau sac sêti lau gitêṅ.

⁶ Kiṅ Dawid sôm yom kainṅ tigenṅ pi ṅamalac nanṅ Anötö kêmwasiṅ ma sam inṅ bu ṅamalac gitêṅ, nanṅ tap mwasiṅ dau sa ṅambwa, ma tu gwelenṅ nanṅ inṅ kôm-ṅga dom. Dawid to yom ma whê ṅamalac kainṅ dinaṅ ndê ṅahu

atac ṅayham-ṅga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nanṅ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ṅayom siṅ, nanṅ atac ṅayham sa. ⁸ Ma am asa nanṅ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nanṅ atac ṅayham sa bocdinaṅ.
[BW 32:1-2]

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-ṅga nanṅ sêṅkuc pwac sêsê ṅamlic ṅatô su-ṅga, nanṅ tawasê, me gic waê lau nanṅ sêṅkuc pwac dau dom, nanṅ sêwhiṅ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ṅgac gitêṅ tu inṅ ndê kênṅ whiṅ-ṅga. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ṅamlic ṅatô su, dec Anötö gêlic inṅ bu ṅgac gitêṅ, me? Wasôm mba. Anötö sam inṅ bu ṅgac gitêṅ munṅ su. ¹¹ Têṅ têm sêsê Abraham su dom, nanṅ inṅ kênṅ whiṅ, dec Anötö sam inṅ bu ṅgac gitêṅ. Ma tiṅambu Anötö kêmatinṅ pwac sêsê ṅamlic-ṅga têṅ inṅ, gitôm dôhônṅ danṅ, bu puc yom pi inṅ ti ṅgac gitêṅ tu kênṅ whiṅ-ṅga, nanṅ dônṅ. Bocdinaṅ Abraham inṅ ti lau gamenṅ apa-ṅga nanṅ sêsê ṅac dom magoc sêkêṅ whiṅ, nanṅ hoṅ si damba. Ma tôm Anötö sam Abraham bu ṅgac gitêṅ, goc ṅalêṅ tigenṅ Anötö oc sam lau dau bu lau gitêṅ. ¹² Ma lau Israel-ṅga nanṅ sêṅkuc pwac sêsê ṅamlic-ṅga, nanṅ bu sêkêṅ whiṅ, dec Abraham ti ṅac si damba bocdinaṅ. Bu ṅac lau dau sêṅkuc Abraham ndê lêṅ kênṅ whiṅ-ṅga, nanṅ inṅ kêkuc têṅ têm sêsê inṅ su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têtj in ti in ndê lau wakuc, bu ñac oc sêwêkainj nom sambuc. Ñac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêtj sêkêtj whinj-nga nanj kôm ñac sêti lau gitêtj yêc Anötö anjô-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga dom. ¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasinj sa tu sêñkuc yomsu-nga, dec lêtj dakêtj whinj-nga gitôm gêtj ñambwa, ma mwasinj nanj Anötö gic bata bu kêtj têtj Abraham, nanj gitôm gêtj ñambwa bocdinañ. ¹⁵ Ñahu bu lau honj nanj sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nanj sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanjili yomsu-nga mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nanj sêkêtj whinj, nanj sêtap yom nanj Anötö gic bata têtj Abraham, nanj ña-ñandô sa gitôm mwasinj ñambwa. Ma Anötö puc yom nanj in gic bata têtj Abraham ndê lau wakuc, nanj dôñ. In puc dôñ têtj lau Israel-nga nanj sêkôc in ndê yomsu sa, nanj tawasê dom, magoc puc dôñ têtj lau nanj sêñkuc Abraham ndê lêtj kêtj whinj-nga sêwhinj. Tu dinañ-nga Abraham ti yac honj neñ damañ. ¹⁷ Tôm yom nanj Anötö sôm têtj Abraham, nanj sêto yêc bocdec bu:

Aö wakôm am ti lau tonj daêsam si damba. [*Gen 17:5*]

Bocdinañ Abraham nanj kêtj whinj Anötö, nanj ti yac

honj neñ damañ yêc Anötö anjô-nga.

Ma Anötö, in Anötö nanj ndê ñac lai atu yêc bu unj lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ña awha goc gêtj nanj yêc dom, nanj menj hôc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêtj nanj lau honj gauc gêm bu tôm dom bu oc ñandô sa. Ma Anötö tôc tata honj têtj Abraham goc sôm têtj in bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinañ. [*Gen 15:5*]

Abraham kêtj whinj Anötö, dec kôm in ti lau tonj daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu in ndê yala ti 100 su, ma in ndê licwalô pacndê su. Ma in kêyalê bu Sara ndê têtj kôc balêkoc-nga pacndê. Tigenj in kôc in ndê kêtj whinj dôñ ñannga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêtj nanj Anötö gic bata têtj in. In kêtj whinj ñannga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ In kêyalê tidôñ bu Anötö ndê ñac lai yêc bu kôm gêtj nanj in gic bata, nanj ñandô sa. ²²⁻²³ Tu dinañ-nga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic in bu ngac gitêtj. [*Gen 15:6*]

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-nga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nanj dakêtj whinj Anötö nanj unj yac neñ Pômduau Yisu sa yêc lau batê-nga. Tu yac neñ dakêtj whinj-nga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêtj bocdinañ. ²⁵ Anötö kêtj Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-nga, ma unj in sa tiyham dec kêmasañ lêtj bu dati lau gitêtj.

5

Dati lau gitêḅ ḅa-ḅandô

¹ Bocdinaḅ, tu yac neḅ dakêḅ whiḅ-ḅga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêḅ. Ma tu yac neḅ Pômdau Yisu Kilisi-ḅga, dec dambo Anötö aḅgô-ḅga ti atac pa su eḅ. ² Yisu gêlêc gatam su têḅ yac bu dambo Anötö ndê mwasiḅ ḅalôm, tu yac neḅ dakêḅ whiḅ-ḅga. Yac datap mwasiḅ dau sa su, ma bocdinaḅ dec dambo ti atac ḅayham tu gêḅ naḅ dakêḅ batanḅ dambo, naḅ bu oc datap Anötö ndê ḅawasi sa. ³ Ma gêḅ daḅ tiyham. ḅawapac bocke naḅ dahôc tu dakêḅ whiḅ Yisu-ḅga, naḅ dahôc ti atac ḅayham bocdinaḅ. Bu yac taḅyalê bu gêḅ wapac naḅ pi yac, naḅ gêm yac sa bu dalhac ḅaḅga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ḅaḅga-ḅga, dec tôc asê bu yac lau naḅ datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-ḅga, dec puc yac dôn bu dakêḅ batanḅ gêḅ naḅ Anötö gic bata. ⁵ Ma yac neḅ dakêḅ batanḅ oc ḅandô mbasi dom, ma bocdinaḅ yac oc mayanḅ dauḅ dom. Bu yac taḅyalê Anötö ndê mêtê atac whiḅ yac-ḅga su, tu ḅalau Dabuḅ naḅ iḅ kêḅ sip yac neḅ ḅalôm-ḅga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-ḅga

⁶ Têḅ têm yac taḅyalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauḅ sa-ḅga, naḅ Anötö kêkiḅ Yisu bu mbac ndu tu yac-ḅga, tôm têm naḅ iḅ dau kêyalinḅ sa su. ⁷ Lau

daḅ oc sêmbac ndu tu ḅamalac gitêḅ daḅ-ḅga dom. Me mac gauc gêm bocke? ḅamalac daḅ oc tôm bu puc dau dôn ma mbac ndu tu ḅamalac ḅayham daḅ-ḅga, me mba? ⁸ Tigeḅ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ḅga. Ma ḅalêḅ dinaḅ dec Anötö tôc iḅ ndê atac whiḅ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau naḅ dakêḅ whiḅ Yisu, naḅ dati lau gitêḅ tu dac naḅ iḅ kêc siḅ-ḅga. Ma bocdinaḅ yac taḅyalê tidôn bu Yisu oc nem yac sa, têḅ ndoc Anötö êḅsahê lau hoḅ-ḅga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ḅandê sa dom. ¹⁰ Muḅ-ḅga yac neḅ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ḅacyo, magoc iḅ hê wamba yac ḅa iḅ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec iḅ hê wamba yac su, ma iḅ ndê Atu mbo tali tiyham, dec taḅyalê bu yomandô, iḅ oc nem yac si têḅ bêc ḅambu-ḅga. ¹¹ Ma gêḅ daḅ whiḅ bocdec bu. Tu yac neḅ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têḅ Anötö-ḅga, dec yac dambo ti atac ḅayham atu, tu dati Anötö ndê lau-ḅga.

Adam ti dambac ndu ḅahu, ma Yisu ti dandôc taḅli ḅahu

¹² Sac hôc asê nom tu ḅamalac tigeḅ-ḅga. Ma lêḅ dambac ndu-ḅga hôc asê nom tu sac-ḅga. Lau nom-ḅga hoḅ sêkôm sac, ma tu dinaḅ-ḅga ḅac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muḅ su, ma tiḅambu Anötö kêḅ iḅ ndê yomsu têḅ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ḅalêḅ mba bu Anötö hê lau si yom dôn tu sêḅgili

yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinaŋ lau naŋ sêŋkuc Adam e meŋ têŋ têm naŋ Anötö kêŋ yomsu têŋ Moses, naŋ sêŋgili Moses ndê yomsu dau ŋadaŋ dom. Magoc Anötö gic yomsu ŋac ŋamata-nga Adam, ma iŋ kêgili yomsu dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkain iŋ ndê sac ŋagêyô-nga. Ŋac ŋamata-nga Adam iŋ tôm dôhôn naŋ danem dôhôn whiŋ ŋac naŋ meŋ sa kêkuc iŋ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ŋac tigen ndê sac-nga. Magoc Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têŋ lau tu ŋac tigen Yisu Kilisi-nga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêŋ lu dinaŋ, Anötö ndê mwasiŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasiŋ hôc gêlêc ŋac tigen ndê sac. Bu ŋac tigen ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêŋ tu Anötö ndê mwasiŋ-nga. ¹⁷ Tu ŋac tigen ndê sac-nga, dec ŋaclai dambac ndu-nga gêm gôliŋ lau nom-nga hoŋ. Magoc tu ŋac tigen Yisu Kilisi-nga, lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêti lau gitêŋ-nga sa, naŋ oc sêmbo tali ma sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ têŋ têm ŋambu-nga.

¹⁸ Bocdinaŋ, lau hoŋ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigen dinaŋ-nga. Magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêti lau gitêŋ ma sêtap mwasiŋ dandôc taŋli-nga sa, tu gwelen gitêŋ tigen naŋ Yisu Kilisi kôm-nga. ¹⁹ B u ŋac

tigen dangapêc têŋ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-nga. Magoc ŋac tigen danga wambu Anötö, dec kêmasaŋ lêŋ bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitêŋ.

²⁰ Lau hoŋ sêwêkain Adam ndê sac ŋagêyô, magoc Anötö kêŋ ndê yomsu têŋ lau tu bu sêŋyalê si sac-nga. Magoc têŋ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, naŋ Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-nga kêsôwec tiatu andô hôc gêlêc sac su. ²¹ Têŋ ŋamata-nga sac gêm gôliŋ lau hoŋ ma tu dinaŋ-nga ŋac sêmbac ndu. Ma ŋalêŋ tigen kwahic dec Anötö ndê mwasiŋ gêm gôliŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma sêti lau gitêŋ, ma kêŋ ŋac sêndôc tali ŋapaŋ tu yac naŋ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

6

Dapuc dômwêŋ sac tu Kilisi-nga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ŋapaŋ bu Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-nga êŋsôwec tiatu ŋapaŋ, me?

² Mba andô! Yac dahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê naŋ sêhu gêŋ nom-nga siŋ.

³ Anğô. Busaŋgu naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê mbac ndu whiŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba?

⁴ Mac aŋyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêŋsuhuŋ iŋ. Ma busaŋgu naŋ yac daliŋ su, naŋ gitôm Anötö kêsuhuŋ yac dawhiŋ Yisu Kilisi. Ma tu dinaŋ-nga tôm Damaŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-nga ŋa

in̄ ndê ñaclai ti ñawasi atu, dec kwahic dec in̄ gêlic yac gitôm lau nan̄ sêtisa tiyham, ma bocdinañ tan̄sêlêñ ti dasa neñ lêñ tiwakuc.

⁵ Busan̄gu nan̄ dalin̄, nan̄ pin̄ yac dôñ tam damin̄ Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhin̄ in̄. Ma pin̄ yac dôñ tam damin̄ in̄ ndê tisa akêñ lau batê-ñga bocdinañ. ⁶ Tu dinañ-ñga dec an̄yalê ñapep bu yac neñ ñalôm akwa sac-ñga, nan̄ Anötö gic pi a gicso dau whin̄ Yisu, tu bu ñalôm akwa nem gôlin̄ yac dom, ma dambo datôm lau akin̄ mêtê sac-ñga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhin̄ Kilisi su, ma asa nan̄ mbac ndu su, nan̄ Anötö kêgapwêc in̄ su yêc sac ña-ñaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhin̄ Kilisi, ma bocdinañ yac dakêñ whin̄ bu yac oc dambo tan̄li dawhin̄ in̄. ⁹ Nahu bu yac tan̄yalê bu Anötö uñ Kilisi sa akêñ lau batê-ñga, ma tu dinañ-ñga tôm dom bu in̄ mbac ndu tiyham. Ñaclai dambac ndu-ñga oc êngwin̄ in̄ tiyham dom. ¹⁰ Bu in̄ mbac ndu, ma in̄ ndê mbac ndu tigen̄ dinañ gêmlihi lau hon̄ si sac ñatôp. Ma kwahic dec in̄ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ñga.

¹¹ Nalêñ tigen̄ akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac sin̄ su, gitôm lau batê sêhu gêñ nom-ñga sin̄. Ma kwahic Anötö pin̄ mac dôñ am damin̄ Yisu Kilisi, dec

mac ambo tamli awhin̄ in̄, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ñga. ¹² Sac tac whin̄ bu ti nem ñadau, ma hê mac bu akôm mêtê sac ñapan̄. Bocdinañ ayob daôm bu sac nem gôlin̄ mac nem ñamlic ñagêñ dan̄ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ñamlic ñagêñ hon̄ bu sênem akin̄ sac dom. Magoc akêñ daôm sambuc têñ Anötö, atôm lau nan̄ sêtisa akêñ lau batê-ñga ma sêmbo tali. Ma akêñ nem ñamlic ñagêñ hon̄ tu anem akin̄ Anötö-ñga, ma akôm mêtê gitêñ eñ. ¹⁴ Bu in̄ solop dom bu sac ti ñadau mac tiyham. Nahu bu mac ambo yomsu ñapu tôm mun̄-ñga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasiñ ñapu.

Dati Anötö ndê lau akin̄ lêñ gitêñ-ñga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ñapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu. Bocdinañ yac oc dakôm sac ñapan̄, a? Aô wasôm têñ mac, mba andô! ¹⁶ An̄gô su nan̄. Gêñ bocke nan̄ mac asôc ñapu, nan̄ ti nem ñadau. Sac bu ti nem ñadau, dec mac oc awêkain̄ señ ambac ndu-ñga. Magoc mac bu akêñ Anötö ti nem ñadau ma dan̄am wambu in̄, dec mac oc ati lau gitêñ. Mac an̄yalê yom dau, me mba? ¹⁷ Mun̄-ñga mac ati mêtê sac ndê lau akin̄ ñambwa. Magoc danem dan̄ge Anötö bu kwahic dec mac akêñ nem ñalôm sambuc bu dan̄am wambu yom nan̄ yac andôhôn̄ mac, ma akôc sa su.

¹⁸ Kilisi kêgapwêc mac su yêc sac ña-ñaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lêñ gitên, gitôm lau akiñ sic waê bu ðanğa wambu si ñadaui.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau sêkên whiñ-ñga si lêñ wakuc dom, dec aö gam dôhôn pi lau akiñ ñambwa ti ñadaui nom-ñga si lêñ, bu wawhê sa yêc awê têt mac. Muñ-ñga mac akên nem amam ti gahim ma mac nem gêñ hoñ tu sênem akiñ mêtê sac ma mêtê ñadômbwi-ñga. Magoc kwahic dec akên nem gêñ hoñ bu ati lau akiñ nañ sêsa lêñ gitên eñ, e ati lau dabuñ.

²⁰ Têtñ ndoc mac ambo atôm lau akiñ mêtê sac-ñga, nañ mac ac ahê lêñ gitên gacgeñ.

²¹ Muñ-ñga lê mac atap ñandô ñayham bocke sa tu lêñ nañ kwahic dec kên maya mac nañ-ñga? Lêñ sac-ñga dau nañ ña-ñandô dambac ndu goc.

²² Magoc kwahic dec Kilisi kêgapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö ndê lau akiñ. Ma sakiñ wakuc dindéc ña-ñandô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andöc tamli ñapan. ²³ Bu ñaöli nañ gic waê lau nañ sêsa lêñ sac-ñga, nañ sêmbac ndu. Magoc mwasiñ nañ Anötö bu kên ñambwa têtñ yac lau nañ dakên whiñ, nañ dandöc tanli ñapan, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga.

7

Pol whê yomsu, ma Nalau Dabuñ si gôliñ sa

¹ O asidôwai, mac lau nañ anyalê yomsu tidôn. Mac

anyalê su bu yomsu hêganôn lau têtñ ndoc sêmba tali eñ. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ñgac sênem dau-ñga. Awhê ðañ bu nem ñgac sa su, nañ goc yomsu dau sô inlu nakweñ dôñ, tôm têtñ nakweñ mbo tali. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliñ ñapu tiyham dom.

³ In bu nem ñgac wakuc têtñ têtñ nakweñ mbo tali dôñ mbo, nañ dasam in bu awhê kôm mockaiñ-ñga. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc yomsu sô inlu dôñ-ñga pacndê, ma in bu nem ñgac wakuc, goc dasam in bu awhê mockaiñ-ñga dom.

⁴ Ma ñalên tigen aneñ asidôwai, tu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Kilisi-ñga, dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôliñ ñapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ñadau wakuc sa, nañ Anötö uñ in sa akên lau batê-ñga. Tu dinañ-ñga dec yac danem ñandô ñayham tu Anötö-ñga dandic ñawaê.

⁵ Bu têtñ ndoc yac dakên whiñ su dom, nañ yac neñ ñalôm akwa gêm gôliñ yac. Ma mêtê sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ ñalôm akwa kac yac bu dakôm. Ma mêtê dau ña-ñandô nañ dawêkaiñ señ dambac ndu-ñga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu

su ma dahu gêñ nañ sô yac dôñ, nañ siñ. Kilisi kêgapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiñ Anötö ma tanjuc lêñ

wakuc nanɲ Njalau Dabuɲ tôc têtɲ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

⁷ Bocdinaɲ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu inɲ gêtɲ sac me? Mbasî andô! Yomsu bu yêc dom, dec aô oc wanɲalê mêtê sac ɲalêtɲ nde? Yomsu daɲ sôm bu, “Tamgatu gêtɲ dom.” Ma tu dinaɲ-ɲga dec aô kayalê bu mêtê tanɲgatu gêtɲ-ɲga inɲ mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsâlê lêtɲ bu êɲgîlî aneɲ ɲalôm e tanɲgatu gêtɲ ɲapaɲ, ma yomsu ɲayao tôc lêtɲ dau têtɲ sac. Yomsu bu mba, goc sac ɲa-ɲaclai dau oc pacndê bocdinaɲ. ⁹ Muɲ-ɲga aô kayalê yomsu dom, ma gambo ɲayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têtɲ ndoc aô kadôhônɲ yomsu, nanɲ sac ɲa-ɲaclai tîsa tî ɲanɲga e aô kayalê bu gawêkainɲ seɲ wambac ndu-ɲga. ¹⁰ Aô gatap sa bu yomsu hoɲ nanɲ Anötö kêtɲ tu bu wê lau sêsa seɲ sêmbo tali-ɲga, nanɲ wê aô gasa seɲ wambac ndu-ɲga. ¹¹ ɲahu bu yomsu dau kêtɲ ɲasawa têtɲ sac, dec sôc meɲ e ndê ɲaclai tim aô, ma wê aô gasa seɲ wambac ndu-ɲga. ¹² Bocdinaɲ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau inɲ sac, a? Mba! ɲagôlinɲ hoɲ nanɲ Moses to, nanɲ gêtɲ dabuɲ. Ma Anötö ndê yomsu hoɲ, nanɲ gêtɲ dabuɲ, ma gitêtɲ, ma ɲayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêtɲ ɲayham dinaɲ wê aô gasa seɲ wambac ndu-ɲga? Mba andô! Magoc tu yomsu-ɲga

dec aô kayalê bu gakôm sac ma gawêkainɲ seɲ wambac ndu-ɲga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac inɲ gêtɲ sac sambuc.

ɲalôm akwa ndê lêtɲ so ɲalau Dabuɲ ndê lêtɲ

¹⁴ Yac tanɲalê bu Anötö ndê yomsu inɲ ɲalau Dabuɲ ndê gêtɲ. Magoc aneɲ ɲalôm akwa kêtuc ɲalau ndê lêtɲ dom, dec aô gati ɲgac akinɲ mêtê sac-ɲga. ¹⁵ Bu gêtɲ nanɲ aô gakôm, nanɲ kayalê dom. Mêtê nanɲ aô tac whinɲ bu wakôm, nanɲ gakôm dom. Magoc mêtê nanɲ aô atac tec, nanɲ gakôm ɲapaɲ. ¹⁶ Mêtê sac nanɲ gakôm, nanɲ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aô dauɲ atac tec mêtê sac nanɲ gakôm-ɲga, dec galic bu yomsu inɲ solop ma ɲayham. ¹⁷ Bocdinaɲ dec aô dauɲ gakôm gêtɲ dau dom, magoc sac nanɲ yêc aneɲ ɲalôm, dec kêtigîlî aô bu wakôm gêtɲ dau. ¹⁸ Aô kayalê bu gêtɲ ɲayham daɲ yêc aneɲ ɲalôm akwa dom. Bu aô tac whinɲ bu wakôm mêtê ɲayham, magoc aô gakôm dom. ¹⁹ Bu aô gakôm mêtê nanɲ aô atac whinɲ bu wakôm, nanɲ dom, magoc mêtê nanɲ aô atac tec bu wakôm, nanɲ dec aô gakôm ɲapaɲ. ²⁰ Ma tu gakôm gêtɲ nanɲ aô atac tec bu wakôm-ɲga, goc wasôm bu aô dauɲ gakôm gêtɲ dau dom, magoc sac nanɲ yêc aneɲ ɲalôm, dec kêtigîlî aô bu wakôm gêtɲ dau.

²¹ Bocdinaɲ aô gatap ɲagôlinɲ bocdec sa yêc aneɲ ɲalôm. Aô bu wakôm mêtê ɲayham, magoc sac kêtî aô

ahuc napan. ²² Bu yêc aneŋ gatuŋ aô galic Anötö ndê yomsu gitôm gêŋ atac whiŋ-ŋga. ²³ Magoc aô kasahê bu ŋagôliŋ dau-ŋga daŋ gêm gôliŋ yêc aneŋ ŋamlic, ma bu wê aô aman ti gahiŋ ma aneŋ gêŋ hoŋ bu sêkôm sac napan. Ŋagôliŋ sac-ŋga dau gic siŋ têtŋ ŋagôliŋ ŋayham naŋ aô gauc gêm bu wakôm, ma kêgwiniŋ aô dôŋ gitôm ŋgac gapocwalô-ŋga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinaŋ aô wasôm yom bocdec bu. Aneŋ gauc gêm bu wati ŋgac akiŋ naŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu, magoc aneŋ ŋalôm akwa gêm akiŋ ŋagôliŋ sac-ŋga napan. Oyaê, asa oc êŋgaho aô ŋgac sac dec su, yêc ŋalôm akwa naŋ wêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga? Magoc kwahic dec Anötö kêgaho aô su, ma tu dinaŋ-ŋga dec wanem danŋe iŋ tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

8

Dambo taŋli tu Ŋalau Dabuŋ-ŋga

¹ Bocdinaŋ dec yac lau naŋ Anötö piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ kwahic dec taŋyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² Ŋahu bu Ŋalau gêm gôliŋ yac, ma kêtŋ yac dambo taŋli tu Yisu Kilisi-ŋga, ma kêgapwêc yac su yêc ŋaclai sac ti dambac ndu-ŋga naŋ muŋ-ŋga gêm gôliŋ yac. ³ Tu yac neŋ ŋalôm akwa-ŋga, dec gitôm dom bu taŋkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc

Anötö kêmasaŋ lêtŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. Iŋ kêtŋ iŋ ndê Atu tigeŋ meŋ mbo nom ti ŋamalac tôm lau sac nom-ŋga. Ma kêtŋ iŋ ti da tu yac neŋ sac-ŋga. Ŋalêtŋ dinaŋ Anötö kêtŋ ŋamalac hoŋ si sac ŋagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc iŋ gitôm ŋamalac sac daŋ. ⁴ Iŋ kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêtŋ taŋkuc ŋalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêtŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têtŋ yac.

⁵ Lau naŋ sêsa si lêtŋ sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm akwa kôm, naŋ napan. Magoc lau naŋ sêsa si lêtŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ Ŋalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ napan. ⁶ Ŋamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ napan, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ Ŋalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ napan, naŋ mbo seŋ ndöc tali-ŋga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ŋalôm akwa-ŋga, iŋ êlêmê kêtŋ kisa têtŋ Anötö, ŋahu bu iŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ŋapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naŋ si ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ŋac ŋayham.

⁹ Magoc ŋalôm akwa gêm gôliŋ mac dom, Anötö ndê Ŋalau mbo mac nem ŋalôm ma gêm gôliŋ mac. Kilisi ndê Ŋalau bu mbo mac nem ŋalôm

dom, dec mac ati Kilisi ndê gêñ dom. ¹⁰ Mac nem ñamlic wêkain señ ambac ndu-ñga tu mac akôm sac-ñga. Magoc Kilisi mbo mac nem ñalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêñ, ma tu dinan-ñga dec mac nem gatôm wêkain señ ambo tamli-ñga. ¹¹ Anötö nan uñ Yisu Kilisi sa akêñ lau batê-ñga, nan ndê Ñalau mbo nem ñalôm, ma bocdinañ dec Anötö oc uñ mac nem ñamlic nan wêkain señ ambac ndu-ñga, nan sa mbo tali tiyham tu in ndê Ñalau-ñga.

Ñalau Dabuñ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinañ asidôwai, lêñ wakuc yêc nan gic yac ñawaê bu tanñkuc-ñga, ma dasa lêñ ñalôm akwa-ñga tiyham dom. ¹³ Ñahu bu asa nan sa lêñ dinan, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ñalôm akwa-ñga ña Ñalau ndê ñaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau nan Anötö ndê Ñalau gêm gôlinñ ñac, nan sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôc Ñalau dau su, ma in kôm mac ati lau akinñ nan atöc nem ñadau, nan dom. Mba! Ñalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ñgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Daman, Daman.” ¹⁶ Ma Ñalau dau gêm yac neñ gatunñ sa, dec tanñyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkainñ Anötö ndê gêñ lêñsêm dawhinñ Kilisi. Yomandô! Yac bu tanñkuc

Kilisi ndê lêñ hóc ñandê-ñga, dec oc datap ñawasi sa dawhinñ in bocdinañ.

Ñawasi nan oc meñ sa têtêm ñambu-ñga

¹⁸ Têtêñ ndoc aô gakôc gauc pi waêñ ñayham ti ñawasi nan yac oc datap sa têtêñ têtêm ñambu-ñga, nan galic gêñ wapac honñ nan kwahic dec dahôc dambo nom, nan gitôm gêñ sauñ. ¹⁹ Bu gêñ honñ nan Anötö kêtêñ yêc nom, nan sêmbo sêtôm yac lau nan dakêñ batanñ ma dahôñ têtêm nan Anötö oc tôc in ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêñ honñ nan Anötö kêtêñ, nan sêtisac sêwhinñ yac ñamalac. Gêñ dau si atac whinñ lêñ bocdinañ dom, magoc têtêñ ndoc Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-ñga, nan in ndê yom kêtêñ sac gêñ honñ. Magoc yac dakêñ batanñ ²¹ bu tinambu Anötö oc êñgapwêc gêñ honñ su yêc lêñ sêtisac-ñga. Ma têtêñ têtêm dinanñ ñawapac dau oc êñgwiniñ yac lau nan dati Anötö ndê balêkoc, me gêñ danñ nan Anötö kêtêñ, nan tiyham dom, ma yac ti gêñ honñ oc dambo ñayham ma ti ñawasi eñ.

²² Yac tanñyalê bu têtêñ têtêm ñamata-ñga e meñ, gêñ honñ nan Anötö kêtêñ, nan sêhóc ñawapac gitôm awhê nan bu kôc balêkoc, dec kêsahê ñandê ma tanñ. ²³ Ma ñawapac dau kêtêgwiniñ gêñ nom-ñga tawasê dom, magoc kêtêgwiniñ yac ñamalac whinñ, dec dambo ti danñgi yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôc Ñalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô

mbêc ñayham. Tigen gêñ ñatô nañ Anötö gic bata bocdec bu, in oc kôc yac sa dambo dawhin in datôm in ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nañ ñandô sa su dom. Bocdinañ kwahic dec yac dahôn ti dakên batan gêñ ñayham nañ oc meñ sa. ²⁴ Têñ ndoc yac dakên whin ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nañ yac dakên batan bu oc datap gêñ dinañ sa whin. Magoc yac neñ dakên batan ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakên batan dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakên batan gêñ nañ dalic su dom, ma dahôn dambo ti atac pa su en.

Ñalau Dabuñ gêm yac sa tu daten mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whin bocdec bu. Ñalau Dabuñ oc nem yac sa têtñ ndoc yac bu daten mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nañ gic waê bu daten mbec pi-nga. Ñalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi danñi nañ yêc yac neñ ñalôm, nañ tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nañ kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nañ oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Ñalau sêkôm si gêñ hoñ ña gauc tigen. Ma Ñalau dau teñ mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whin solop.

Gêñ dan gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whin

²⁸ Ma yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa dati in ndê lau,

tôm in dau gauc gêm tidôn, nañ tanyalê bu in gêm gôlin gêñ hoñ, bu ti yac lau nañ atac whin in, nañ neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyaliñ yac sa bu oc datôm in Atunçac dau. Ma bocdinañ in ndê Atunçac ti ngac mbêc, ma yac dati in asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nañ in kêyaliñ yac sa gwanan su, nañ in kêgalêm yac, ma kêmasañ lêtñ tu dati lau gitêtñ ma datap in ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ hoñ nañ Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu?

³² In kêgamiñ in dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkin in meñ mbac ndu tu yac hoñ-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu in êngamiñ gêñ dan têtñ yac, in oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nañ dapônda nañ.

³³ In dau kêyaliñ yac sa, ma puñ yac dôñ ma sam yac bu lau gitêtñ. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êngôlin yom dan pi yac têtñ in? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma sen yac su? Ñalêtñ mba. Ñahu bu Yisu Kilisi nañ mbac ndu ma Anötö uñ in sa mbo tali tiyham, nañ ndôc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac awhañ têtñ in. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tôm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whin ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêt hoñ lau tac whin

bu sêndic yac ndu tu am-
nga.

Ñac sêlic yac datôm domba
bu sêndic ndu-nga. [BW
44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me
ñandê, ma lau bu sêkêñ kisa
yac me sêndic yac ña bien, me
yac bu dapônda gêñ danen-
nga me ñakwê, me yac bu
datap gêñ ti ñaclai nañ bu sen
yac su-nga sa, goc gêñ dinan
ñadañ oc tôm dom bu êngaho
yac su yêc Kilisi ndê atac
whin ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu
Kilisi nañ atac whin yac-nga,
nañ dec gêñ hon dinan ñadañ
oc tôm dom bu ku yac dulu.
³⁸⁻³⁹ Aêc! Aô kayalê tidôn bu
gêñ dan oc tôm dom bu kac
yac su yêc Anötö ndê atac
whin, nañ datap sa tu yac
nen Pômdau Yisu Kilisi-nga.
Mba! Yac bu dambac ndu
me dambo tanli, yac bu dapi
lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm
dandi, tigen oc tôm dom bu
daso Anötö ndê atac whin.
Ma añela me ñalau sac me gêñ
kwahic dec-nga me gêñ nañ
oc men sa tiñambu-nga, me
ñaclai tidau-tidau me gêñ hon
nañ Anötö kêñ, nañ ñadañ oc
tôm dom bu kac yac su yêc
Anötö ndê atac whin.

9

*Pol tawalô lau Israel-nga
nañ sêkêñ whin Yisu dom*

¹ Tu Kilisi nañ aô gakêñ
whin-nga, dec aô wasôm
yom ñandô têt mac. Aô oc
wanşau mac dom. Ma yêc
anen ñalôm, nañ Ñalau Dabuñ
gêm gôliñ, dec kayalê tidôn
bu anen yom in yom ñandô

en. ² Aô wasôm têt mac bu
anen ñalôm ñawapac ñapañ
ma kasahê ñandê atu, tu lau
Israel-nga daêsam nañ sêkêñ
whin Kilisi dom-nga. ³ Lau
dau anen asidôwai ti lhuñwêi
Israel-nga, nañ yac mba ñahu
tigen. Ma aô tac whin ndu
andô bu ñac lau dau sêkêñ
whin Kilisi. Aêc, tôm Anötö
êmasuc aô su yêc Kilisi-nga,
me lic aô gitôm ñgac sac
sambuc, magoc lêñ dau bu
nem ñac sa tu sêkêñ whin
Yisu-nga, dec aô oc walic
ñayham bu wahôc ñawapac
dau.

⁴ Lau Israel-nga dinan
Anötö kêyalin ñac sa bu sêti in
ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi
asê têt ñac. In kêmatin pwac
whin ñac si apai, ma gic bata
gêñ ñayham daêsam tu nem
ñac sa-nga. In kêñ yomsu ti
sakin lôm dabuñ-nga têt ñac.
⁵ Ñac hon sêsa akêñ apai nañ
Anötö dau kêyalin sa sêti in
ndê lau. Ma lau Israel-nga
si †Mesaya dau men sa akêñ
apai dinan si dac ñapu. Kilisi
dau dinan in Anötö ñandô ma
gêñ hon ñadau, dec gic waê
bu tampin in tôm bêc hon.
Yomandô!

*Anötö ndê lêñ ênyalin lau sa-
nga*

⁶ Anötö gic bata mwasin
hon dinan têt lau Israel-
nga. Magoc tu ñac si daêsam
sêkêñ whin Yisu dom-nga, dec
dasôm bu Anötö ndê yom dau
ñandô mba lec dom. Mba!
Ñahu bu lau hon nañ sêsa akêñ
†Jakob, nañ sêti lau Israel-
nga ñandô, nañ Anötö kêyalin

ɲac sa, naɲ dom. ⁷ Ma ɲalêɲ tigenɲ, lau hoɲ naɲ sêsa akêɲ Abraham, naɲ dasam ɲac bu Abraham atui ɲandô dom. Tôm yom naɲ Anötö sôm têɲ Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc naɲ sêsa akêɲ Aisak bu am nem gôlôwac ɲandô. [Gen 21:12]

⁸ Yom dau ɲahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêɲ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-ɲga ɲandô, naɲ Anötö sam bu inɲ ndê atui, naɲ dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc naɲ Anötö kêmatinɲ pwac hêganôɲ ɲac, naɲ inɲ gêlic ɲac tôm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatinɲ pwac têɲ Abraham bocdec bu:

Têɲ yala daɲ niɲga goc aö wambu wameɲ, ma am nem awê Sara oc kôc nem atômɲgac daɲ su. [Gen 18:10, 14]

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpôɲ naɲ Rebeka kôc. Inɲu si damba tigenɲ, yac mba abanɲ Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inɲu su dom, ma sêkôm gêɲ ɲayham me sac daɲ su dom, naɲ Anötö kêyalinɲ inɲu si daɲ sa gwananɲ. Inɲ sôm yom têɲ Rebeka bocdec bu:

ɲgac atu oc nem akinɲ ɲgac saunɲ. [Gen 25:23]

Anötö kôm gêɲ dau kêkuc inɲ ndê lêtê êɲyalinɲ lau sa-ɲga tôm inɲ dau gauc gêɲ, ma tu gwelenɲ naɲ ɲac dau sêkôm naɲ-ɲga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom daɲ tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whinɲ Jakob, magoc atac tec Iso. [Mal 1:2-3]

¹⁴ Bocdinaɲ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêtê êɲyalinɲ lau sa-ɲga inɲ solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu inɲ sôm yom têɲ Moses bocdec bu:

Aö oc taɲwalô lau naɲ aö atac whinɲ bu taɲwalô ɲac. Ma aö oc atac apu lau naɲ aö atac whinɲ bu atac apu ɲac. [Eks 33:19]

¹⁶ Bocdinaɲ Anötö kêyalinɲ lau sa tu ɲac dau si atac whinɲ me ɲac si gwelenɲ-ɲga dom, magoc tu inɲ dau ndê tawalô-ɲga.

¹⁷ Ma gêɲ daɲ tiyham. Sêto yom naɲ Anötö sôm têɲ Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêɲ am ti kinɲ bu watôc aneɲ ɲaclai asê pi gêɲ naɲ wakôm têɲ am, ma bu aneɲ ɲaê ɲawaê sa ma nem nom ɲagameɲ sam-buc ahuc. [Eks 9:16]

¹⁸ ɲalêɲ dinaɲ Anötö tawalô lau naɲ inɲ tac whinɲ bu tawalô, ma lau naɲ inɲ tac whinɲ bu kôm ɲac si ɲalôm ɲadandi, naɲ kôm ɲadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem daɲ oc sôm yom têɲ aö bocdec bu, “Lêtê dau bu bocdinaɲ, dec tu sake-ɲga Anötö puc yac neɲ giso asê? Bu Anötö kêmasanɲ lêtê hoɲ tidôɲ tôm inɲ gauc gêɲ, dec asa gitôm bu sa lêtê dau-ɲga daɲ?” ²⁰ Magoc aö wasôm têɲ am ɲamalac bocke naɲ gauc gêɲ bu sôm yom kainɲ dinaɲ pi Anötö. Bocke ma lôɲ andô daɲ oc sôm têɲ ɲamalac naɲ kêmasanɲ inɲ ma ndac, “Tu

sake-nga am kêmasañ aõ kain dindec?" ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasañ lôñ-nga dau in ti ñadau. Ma in gitôm bu kôc nomdac ma êmasañ gêñ ñayham tiwaê dan, me gêñ ñambwa waêmbe dan, tôm in dau gauc gêm.

²² Ma ñalêñ tigenñ Anötö in ñadau, ma tôm bu kôm tôm in atac whinñ. Lau nañ sêkôm sac sic waê bu sêniñga, ma Anötö bu tôle ndê atac ñandê ti in ndê ñaclai asê têtñ ñac, dec oc tôm. Ma in bu gauc nem bu kôc ndê ñalôm dôñ, ma hê yom malô sa têtñ ñac, dec oc tôm bocdinañ. ²³ In bu êñkuc lêtñ yom malô-nga dinañ, dec in oc kôm tu bu tôle in ndê ñawasi atu asê têtñ lau nañ sic waê bu sêtap in ndê tawalô sa-nga. Lau dau in kêyalinñ ñac sa gwananñ su, bu sêwêkainñ in ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônñ yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nañ lau Israel dom, nañ bocdinañ. ²⁵ Tôm Anötö ndê yom nañ propet Hosea to bocdec bu:

Lau nañ aneñ lau dom, nañ aõ oc wasam ñac bu aneñ lau. Ma bawhê nañ muñ-nga aõ atac whinñ in dom, nañ aõ oc wasam in bu aneñ bawhê atac whinñ-nga.

²⁶ Ma yêc gameñ tigenñ nañ muñ-nga aõ gasôm têtñ ñac bu, "Aneñ lau mac dom," nañ lau oc sêsam ñac bu, "Anötö Tali Ñadau ndê balêkoc." [Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc

yom asê pi lau Israel-nga bocdec bu:

Lau Israel-nga ñac lau daêsam ñandô, gitôm gangac gwêc-nga. Magoc Pômdau oc nem hoñ si dom, oc kôc ñandôlu en sa. ²⁸ Bu yom nañ Pômdau kêmatinñ tidônñ, nañ in oc kôm ñandô sa yêc nom, ma ndic dabinñ ñagahô en. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom dan tiyham nañ Aisaya hoc asê muñ su:

Pômdau Ñaclai Ñadau bu hu yac neñ lau wakuc ñatô sinñ gacgeñ sêmbo dom, dec oc dandinñ gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-nga sêkêñ whinñ dom, dec sêti lau gitêñ dom

³⁰ Bocdinañ oc dasôm sake pi Anötö ndê lêtñ ênyalinñ lau sa-nga? Lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôm gwelenñ tu sêñsalê lêtñ gitêñ-nga dom, magoc sêtap sa tu sêkêñ whinñ gwelenñ nañ Yisu kôm tu ñac-nga. ³¹ Ma lau Israel-nga sêñsalê lêtñ gitêñ yêc yomsu ñalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ñahu bu ñac sêkêñ whinñ gwelenñ nañ Yisu kôm tu ñac-nga, nañ dom. Ñac gauc gêm bu ñac oc sêti lau gitêñ, tu ñac dau si gwelenñ-nga, ma bocdinañ ñac sêtôm lau nañ sêtinñ gahi pi hoc ma sêpeñ. ³³ Tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Alic su nañ! Aõ gakêñ hoc danñ kalhac Lôc †Sayon, nañ lau daêsam oc sêtinñ gahi pi ma sêpeñ. Magoc

asa nanj kêŋ whiŋ in, nanj oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹ O asidôwai. Aô tac whiŋ nandô ma gateŋ mbec têt Anötö, bu lau Israel-ŋga nanj sêkêt whiŋ Yisu dom, nanj oc sêkêt whiŋ dec sêtap Anötö ndê mwasin nem ŋac si-ŋga sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêt. Ŋac sêkôm gêt dau, magoc ŋac si gauc sa pi yom nandô dom. ³ Ŋahu bu ŋac gauc gêm bu sêtoc ŋac dau si lêt asê tôm lêt gitêt. Magoc ŋac sem gauc lêt nanj Anötö kêmasaŋ bu sam yac bu lau gitêt, dec sêsoc lêt dau ŋapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêt gitêt gic bata yomsu hoŋ, dec lau hoŋ nanj sêkêt whiŋ Yisu, nanj Anötö gêlic ŋac bu lau gitêt.

Anötö ndê lêt nem lau si-ŋga

⁵ Lêt bu lau sêti lau gitêt tu sêŋkuc yomsu-ŋga, nanj Moses whê sa bocdec bu:

Asa nanj bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ, nanj oc ndoc tali tu yomsu-ŋga. [Lev 18:5]

⁶⁻⁷ Magoc ŋamalac danj oc tôm bu t i ŋamalac gitêt tu inj kêkuc yomsu-ŋga lec dom. Lêt dati lau gitêt tu yac neŋ dakêt whiŋ-ŋga, nanj meŋ sa tiawê su. Tôm yom danj nanj sêto yêc bocdec bu:

Akoc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. [Diut 30:13]

Bocdinan yac dapônda ŋamalac danj bu pi undambê ndi bu koc Kilisi sa sip meŋ, me bu sip lambwam ndi bu koc inj su akêt lau batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêt dakêt whiŋ-ŋga ŋahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêt dakêt whiŋ-ŋga dec yac ahoc asê têt mac su, tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Yom dau sinj dau têt mac dom, bu mac akoc sa sip nem ŋalôm su, ma mac asôm ambo. [Diut 30:14]

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêŋ whiŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ Yisu sa akêt lau batê-ŋga, ma whamsuŋ hoc yom asê bu Yisu inj am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ŋalôm nanj am kêŋ whiŋ, dec Anötö gêlic am bu ŋamalac gitêt, ma yêc am nem whamsuŋ am hoc nem kêŋ whiŋ Yisu-ŋga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom nanj sêto yêc nanj sôm:

Asa nanj kêŋ whiŋ in, nanj oc maya dau dom. [Ais 28:16]

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau nanj lau Israel dom, nanj ŋalêt tigen. Pômdau tigen dec ti lau hoŋ si Pômdau, ma lau hoŋ nanj sêta inj ndê ŋaê, nanj inj oc êmwasiŋ ŋac nandô. ¹³ Tôm yom nanj propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoŋ nanj sêta Pômdau ndê ŋaê, nanj Anötö oc nem ŋac si. [Joel 2:32]

¹⁴ Magoc lau nanj sêkêt whiŋ Yisu su dom, nanj oc sêta

in̄ ndê ñaê ñalêñ bocke? Ñac bu sêngô in̄ ñawaê dom, dec oc sêkêñ whin̄ ñalêñ bocke? Ma lau bu sêhoc ñawaê ñayham asê têtñ ñac dom, dec oc sêngô ñalêñ bocke? ¹⁵ Ma lau bu sênkin̄ lau aheñ-nga sêsa sêndi dom, dec ñawaê ñayham dau oc hôc asê lau dau ñalêñ bocke? Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Lau nañ sêngô ñawaê ñayham, nañ oc sêtisambuc lau aheñ-nga nañ sênsêlêñ sêmeñ tu sêhoc ñawaê dau asê-nga. [Ais 52:7]

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinañ yac neñ dakêñ whin̄ ñahu sip dan̄gô ñawaê ñayham, ma yom pi Kilisi ti ñawaê ñayham ñahu. Magoc lau Israel-nga hoñ sêkôc ñawaê ñayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau dan̄ sêkêñ whin̄ yom nañ yac ahoc asê, nañ dom. [Ais 53:1a]

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô ñawaê ñayham su, me mba? Aêc, ñac sêngô su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têtñ nom ñabatin̄ hoñ, ma lau sêngô yêc nom ñagameñ sambob. [BW 19:4]

¹⁹⁻²¹ Ma gêndac dan̄ tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nañ sêngô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, nañ Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc hoñ aô kamatôc aman̄ tu wakôc lau dau sa-nga, magoc ñac lau

dan̄gapêc ma ñac si ñalôm ñadandi. [Ais 65:2]

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc ñawaê ñayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têtñ lau gameñ apa-nga gi. Yom nañ Anötö sôm têtñ lau Israel-nga, nañ whê gêtñ dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêm̄ba sa, e kôm mac anem lêm̄uñ ñac. Ma watoc lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac ñandê. [Diut 32:31]

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau nañ sêñsalê aô dom, nañ sêtap aô sa. Ma gatôc daun̄ asê têtñ lau nañ sêndac aô dom nañ. [Ais 65:1]

11

Anötö puc dômbwê in̄ ndê lau Israel-nga dom

¹ Bocdinañ aô bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê in̄ ndê lau Israel-nga, me? Aô wasôm mba andô, bu aô daun̄ ñgac Israel-nga, ma Abraham ndê wakuc dan̄, nañ gasa akêñ Benjamin ndê toñ. ² Anötö puc dômbwê in̄ ndê lau nañ in̄ kêyalin̄ ñac sa gwanan̄ su, nañ dom. Gauc nem yom nañ sêto yêc pi Elaija, têtñ ndoc in̄ pu lau Israel-nga têtñ Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, ñac sic am nem lau propet ndu, ma sêseñ alta nañ lau sem akin̄ am sêmbo, nañ su. Aô tan̄wasêñ dec gasôc am

ɲapu, ma ɲac bu sêndic aö ndu. [1 Kirij 19:10, 14]

⁴ Gauc nem yom naɲ Anötö ô têtɲ in bocdec bu:

Aö gasiɲ aneɲ lau 7,000 sêmbo lau Israel-ɲga ɲalôm, naɲ sêpônɲ haduc têtɲ anötö tasanɲ Baal dom. [1 Kirij 19:18]

⁵ ɲalêɲ tigenɲ kwahic dec lau tonɲ danɲ sêmbo lau Israel-ɲga ɲalôm, naɲ Anötö kêyalinɲ ɲac sa sêti in ndê, kêkuc in ndê lêtɲ êmwasiɲ lau ɲambwa-ɲga. ⁶ ɲac sêtap Anötö ndê mwasiɲ sa tu ɲac dau si sakiɲ-ɲga dom. Anötö bu êɲyalinɲ ɲac sa tu ɲac si sakiɲ-ɲga, dec yom naɲ dasôm pi in ndê lêtɲ êmwasiɲ lau ɲambwa-ɲga, naɲ oc yom ɲandô dom.

⁷ Bocdinaɲ oc dasôm sake? Lau Israel-ɲga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêɲ yêc Anötö aɲgô-ɲga, magoc gitôm dom. Magoc ɲac si lau naɲ Anötö dau kêyalinɲ ɲac sa, naɲ sêtap lêtɲ sêti lau gitêɲ-ɲga sa. Ma ɲac si lau ɲatô, Anötö kôm ɲac si ɲalôm ɲadandi sa, ⁸ tôm yom naɲ sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêɲ ɲasec kôm ɲac si ɲalôm ahuc, ma in kôm ɲac si tandô tipec ma ɲac si dangasuɲ hôc ahuc. Ma ɲac sêmbo bocdinaɲ ɲapaɲ e meɲ têtɲ kwahic dec. [Diut 29:4; Ais 29:10]

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasiɲ naɲ ɲac bu sêneɲ-ɲga, naɲ oc kac dau kwi ma kêɲ sac ɲac, gitôm huc me akô bu kôc ɲac dônɲ-ɲga, ma gitôm hoc sêtiɲ

gahi pi-ɲga, ma gitôm ɲagêyô sac bu kêɲ wapac ɲac. ¹⁰ Anötö kôm ɲac si tandô tipec, e sêlic gameɲ apu. Ma in kêɲ ɲac sêhóc ɲawapac ɲapaɲ e dômbwêkwa mbwê-alô. [BW 69:22-23]

Lau apa sêtap mwasiɲ sa tu lau Israel-ɲga

¹¹ Aö bu wakêɲ gêndac danɲ tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-ɲga sêpeɲ e siɲga gacgeɲ, me mba? Aö wasôm têtɲ mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-ɲga, dec lau naɲ lau Israel dom, naɲ sêtap Anötö ndê lêtɲ nem lau si-ɲga sa. Ma gêtɲ dau oc kôm lau Israel-ɲga sênem lêmuɲ lau apa dau. ¹² Magoc ɲac si giso dau ti seɲ bu lau apa honɲ sêtap Anötö ndê mwasiɲ sa hôc gêlêc. Ma ɲac lau Israel-ɲga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêɲ whiɲ Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasiɲ sa êɲlêc, ɲac lau Israel-ɲga dau, ma lau gameɲ apa-ɲga sêwhiɲ.

¹³ Aö gato yom dindéc têtɲ mac lau naɲ lau Israel dom. Anötö kêyalinɲ aö sa gati aposel tu bu wahoc ɲawaê ɲayham asê têtɲ mac-ɲga. Ma aö atac ɲayham atu tu aneɲ gwelenɲ dindéc-ɲga. ¹⁴ ɲahu bu mboe aneɲ asidôwai Israel-ɲga ɲatô oc sênem lêmuɲ Anötö ndê mwasiɲ naɲ mac atap sa, e kôm ɲac sênem dau kwi ma sêtap lêtɲ Anötö nem ɲac si-ɲga sa sêwhiɲ. ¹⁵ Kwahic dec ɲac sêkôc ɲawaê ɲayham pi Yisu

sa dom, ma tu dinan-nga dec lau gameŋ apa-nga hoŋ sêngô ŋawaê nanj hê wamba ŋac têtj Anötö. Magoc lau Israel-nga bu sêkôc ŋawaê ŋayham dau sa ma sêkêŋ whinj Yisu, dec ŋac oc sêtôm lau nanj sêtisa akêŋ lau batê-nga. ¹⁶ Gêŋ ŋandô mbêc nanj dakêŋ ti da têtj Anötö nanj gêŋ dabuŋ, ma oc kôm gêŋ ŋandô ŋambu-nga hoŋ ti dabuŋ. Ma Anötö bu lic a danj ŋawakac bu dabuŋ, dec inj oc lic a dau ŋasaŋgac hoŋ bu dabuŋ bocdinaŋ.*

Pol gêm dôhônj lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-nga gitôm a †olib malac-nga nanj Anötö tim ŋasaŋgac ŋatô kic. Ma mac lau nanj lau Israel dom, mac atôm a olib saleŋ-nga ŋasili. Ma Anötö kôc mac, ma sô mac dôŋ pi a olib malac-nga dau ŋampê, awhinj a dau ŋasaŋgac ŋatô, bu atap ŋakwi ŋayham sa yêc a olib dinanj ŋawakac. ¹⁸ Bocdinaŋ atoc daôm sa tu mac akôc a ŋasaŋgac nanj sinja su, nanj si mala-nga dom. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec gauc nem bu mac akêŋ ŋannga têtj a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ŋannga yêc a olib ŋawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim ŋasaŋgac ŋatô su, tu bu kôc mac sa aô ŋac su. ²⁰ Yom dau inj yomandô, tigenj gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêŋ

whinj Yisu-nga, ma tim ŋac su bu ŋac sêkêŋ whinj dom. Bocdinaŋ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ŋasaŋgac solop nanj Anötö tim ŋatô su. Ma inj gitôm bu oc tim mac su bocdinaŋ.

²² Tu dinan-nga dec anjalê tidônj bu Anötö inj Anötö êmwasiŋ lau-nga, ma inj Anötö kêŋ ŋagêyô têtj lau-nga whinj. Inj kêŋ ŋagêyô têtj lau nanj sêpeŋ, magoc kêmwasiŋ mac. Asap inj ndê mwasiŋ dinanj dôŋ. Bu mba, dec inj oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-nga dinanj bu sêkac dau kwi ma sêkêŋ whinj Yisu, dec Anötö oc kôc ŋac sa, ma inj gitôm bu kêŋ ŋac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôŋ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-nga ŋasaŋgac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib saleŋ-nga, ma kêŋ mac ati a olib malac-nga ŋasaŋgac. Bocdinaŋ oc ŋawapac dom bu inj kôc a dau ŋasaŋgac solop, ma kêŋ ŋac sêlhac si a ŋampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoŋ

²⁵ O asidôwai. Yom din-dec ŋahu sip ŋalôm gi, ma aô tac whinj bu mac anjalê ŋapep. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa, Anötö kôm lau Israel-nga si ŋalôm ŋadandi sa, bu sêmbo bocdinaŋ e lau gameŋ apa-nga hoŋ nanj Anötö kêgalêm ŋac sa, nanj sêmeŋ sêsôc Anötö

* **11:16:** Yom dau inj gitôm yom gôlinj danj. Yom pi gêŋ ŋandô mbêc ma a ŋawakac, nanj hêganônj lau Israel-nga si apai. Pol bu tôte asê bu Anötö kôc lau Israel-nga si apai sa ma gêlic ŋac bu lau dabuŋ, ma ŋac si lau wakuc bu sêkêŋ whinj Yisu, dec inj oc lic ŋac bu lau dabuŋ ŋalêŋ tigenj.

ndê gôlinj n̄apu su nanj. ²⁶ Ma n̄alênj dinanj dec Anötö oc nem lau Israel-n̄ga honj si, tòm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

N̄gac nem lau si-n̄ga oc menj sa akênj Lôc Sayon. Ma inj oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac sinj.

²⁷ Ma aö wamatinj anenj pwac whinj n̄ac, tênj têm nanj aö oc wasuc n̄ac si sac kwi. [Ais 59:20-21]

²⁸ Lau Israel-n̄ga sêti Anötö ndê n̄acyo, n̄ahu bu sêkôc n̄awaê n̄ayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinanj-n̄ga n̄awaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalinj n̄ac sa gwananj su, dec tac whinj n̄ac tu abanj Israel-n̄ga. ²⁹ Bu galem ti mwasinj nanj Anötö gic bata tênj lau, nanj inj oc tòm dom bu senj su. ³⁰⁻³¹ Munj-n̄ga mac lau gamej apa-n̄ga danjampêc tênj Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-n̄ga danjgapêc tênj Anötö, dec mac atap inj ndê tawalô sa. Ma tu dinanj-n̄ga n̄ac lau Israel-n̄ga nanj kwahic dec danjgapêc tênj Anötö, nanj tinjambu oc sêtap inj ndê tawalô sa sêwhinj. ³² Bu Anötö sam lau honj bu lau danjgapêc-n̄ga. Inj têtê gênj dau tiawê, dec lau honj nanj bu sênem dandi kwi, nanj inj oc tawalô n̄ac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasinj ti inj ndê gauc inj gênj atu andô, ma inj kêyalê gênj honj e pi sa timala enj. Asa oc nditôm bu ênjyalê inj ndê lênj me yom nanj tidônj yêc inj-n̄ga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kênj gauc tênj inj? [Ais 40:13]

³⁵ Ma asa tòm bu kênj gênj n̄ayham danj tênj Anötö, dec Anötö oc kênj gênj tênj inj ô? [Job 41:11]

³⁶ Bu gênj honj sa akênj inj ndê, ma inj ti gênj honj n̄ahu ma ti gênj honj n̄adau bocdinaj. Datoc inj ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa nenj lênj wakuc dawhinj Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom honj nanj aö gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa tênj mac-n̄ga nanj. Dec akênj daôm sambuc bu anem akinj Anötö tòm mac nem bêt ambo tamli-n̄ga honj. Akênj daôm sambuc atôm da tali ma dabunj, nanj oc ndic Anötö tandô n̄ayham. Mac nem lênj n̄andô an̄kuc N̄alau Dabunj tu anem akinj Anötö-n̄ga dau dinanj. ² An̄sêlênj ti asa nem lênj atôm lau nom dindec-n̄ga dom, magoc ati lau wakuc tòm Anötö kênj gauc wakuc tênj mac. Ma bocdinaj mac oc atôm bu an̄sahê gênj honj, ma an̄yalê mêtê gitênj, ma mêtê n̄awasi ma mêtê nanj oc ndic Anötö tandô n̄ayham, nanj inj atac whinj bu yac dakôm.

Anötö kêmwasij yac n̄alênj têtênj

³ Tòm Anötö ndê mwasinj puc aö dônj, dec wasôm tênj mac honj têtênj ndi, bu atoc daôm sa ênjlêc dom, magoc akôc gauc n̄apep pi daôm. Bu

mac honj akêj whinj Yisu tòm mwasiñ nanj Anötö dau gic sam têtj mac ñalêj têtjêtj. ⁴ Yac tanjalê bu ñamalac danj inj ñamlic tigenj, magoc ñagêj daêsam sêyêc inj ndê ñamlic tigenj dinanj. Ma gêj dau sêwêkainj gwelenj têtjêtj. ⁵ Ma ñalêj tigenj dinanj, yac lau daêsam nanj dakêj whinj Kilisi su, nanj dati Yisu ndê gôlôwac dabunj tigenj, ma yac tigenj-tigenj dambo tu danem lau honj nanj sêmbô gôlôwac dabunj ñalôm, nanj sa. ⁶ Yac dawêkainj mwasiñ dakôm gwelenj-nga têtjêtj, tòm Anötö kêmwasiñ yac ñalêj. Asa nanj tap mwasiñ hoc yom asê tòm propet-nga sa, nanj kôm tòm inj ndê kêj whinj tôc asê. ⁷ Asa nanj tap mwasiñ nem akinj gôlôwac-nga sa, nanj nem akinj manj. Ma inj nanj tap mwasiñ sa bu êndôhônj Anötö ndê yom têtj lau, nanj bocdinanj. ⁸ Asa nanj tap mwasiñ sôm yom ñayham-ñayham tu puc lau dôj-nga sa, nanj kôm. Ma asa nanj Anötö ndê mwasiñ kac inj bu kêj gêj tu nem lau ñalôm sawa sa-nga, nanj kêj ti ndê ñalôm sambuc. Asa nanj tap mwasiñ bu nem gôlinj gôlôwac-nga sa, nanj kôm ti lichalê, ma inj nanj tap mwasiñ tawalô lau-nga sa, nanj tawalô lau ti atac ñayham.

Mêtê atac whinj-nga

⁹ Mêtê atac whinj-nga inj gêj dasôm ñambwa-nga dom. Dakôm ñandô sa ñalêj bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê ñayham dôj. ¹⁰ Dakêj nenj ñalôm sambuc

tu atac whinj asidôwai-nga, ma datoc ñac sa hôc gêlêc dauj dandic ñawaê. ¹¹ Dakêj dauj sambuc tu danem akinj Pômdau-nga, ma dakôm ti ñalôm lu-lu dom. ¹² Gêj nanj dakêj batanj bu Anötö kôm, nanj dahônj ti atac ñayham, dal-hac ñanga tu dahôc ñawapac-nga ti nenj atac pa su, ma dasap mêtê datenj mbec-nga dôj ñapanj. ¹³ Dakêj gêj tu danem Anötö ndê lau dabunj nanj sêpônnda dau, nanj sa-nga, ma dandic ya ñac. ¹⁴ Lau nanj sêkêj kisa mac, nanj apucbo ñac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ñac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac ñayham, dec atac ñayham awhinj ñac. Ma lau bu sêtanj, nanj atanj awhinj ñac. ¹⁶ Apinj daôm dôj ti ñalôm tigenj. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whinj lau waêmba ma ambo ahê ñac dom.

¹⁷ Akôm mêtê sac ô sac nanj sêkôm têtj mac, nanj dom. Ayob daôm ñapep bu akôm mêtê nanj lau honj sêlic bu ñayham enj. ¹⁸ Anjahê bu nditôm, dec ambo awhinj lau ti yom malô enj, ma mac daôm akôm gêj danj bu asenj yom malô su dom. ¹⁹ O anenj asidôwai, akêj ñagêyô ô sac dom, magoc akêj lau nanj sêkôm sac têtj mac sêsip Anötö amba e sêtap inj dau ndê atac ñandê sa. Bu sêto yom danj yêc, nanj sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenj sac ñagêyô-nga yêc aô amanj, ma aô dauj oc wakêj.”

[Diut 32:35]

²⁰ Akêṅ ṅagêyô dom, magoc akôm tôṁ yom naṅ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ṅacyo bu gêṅ yô iṅ, naṅ kêṅ gêṅ iṅ neṅ. Iṅ bu bu yô iṅ, naṅ kêṅ bu iṅ nôṁ. Am bu kôm bocdinaṅ, dec oc kôm iṅ maya dau ṅalêṅ sac. [Prov 25:21-22]

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ṅayham eṅ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliṅwaga ṅapu

¹ Gôliṅwaga hoṅ naṅ sem gôliṅ sêṁbo nom, naṅ si ṅaclai ṅahu yêc Anötö, ma iṅ dau kêṅ ṅasawa têṅ ṅac bu sênem gôliṅ. ṅac si daṅ hóc asê ṅambwa dom. Bocdinaṅ lau hoṅ sêsôc ṅac ṅapu sêndic ṅawaê. ² Asa naṅ tec bu sôc gôliṅwaga ṅapu, naṅ tec gôliṅ naṅ Anötö dau kêṅ, ma iṅ oc tap matôc sa. ³ Gôliṅwaga si ṅaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ṅac si matôc dau gic waê lau naṅ sêkôm mêtê ṅayham, naṅ dom, gic waê lau naṅ sêkôm mêtê sac. Tu dinaṅ-ṅga dec akôm mêtê ṅayham eṅ, ma gôliṅwaga oc sêlic mac ṅayham, ma mac oc atôc daôm tu gôliṅwaga si matôc-ṅga dom. ⁴ ṅahu bu ṅac sêti Anötö ndê lau akiṅ bu sêyob yac dambo ṅayham-ṅga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, naṅ atôc daôm, bu ṅac sêkôc ṅaclai bu sêmatôc lau, ma ṅaclai dau iṅ gêṅ ṅambwa dom. ṅac Anötö ndê lau akiṅ naṅ sêo iṅ su sêṁbo nom, bu sêkêṅ ṅagêyô

têṅ lau naṅ sêkôm mêtê sac naṅ. ⁵ Tu dinaṅ-ṅga dec dasôc gôliṅwaga ṅapu. ṅahu bu ṅac si ṅaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêṅ daṅ whiṅ bocdec bu. Taṅyalê yêc neṅ ṅalôm bu dasôc ṅac ṅapu, iṅ lêṅ solop.

⁶ Gôliṅwaga dinaṅ sêkêṅ si têṁ tu sênem gôliṅ tôṁ Anötö ndê lau akiṅ, ma tu dinaṅ-ṅga dec iṅ solop bu mac akêṅ takis bu anemli ṅac. ⁷ Aêc! Gêṅ bocke naṅ mac ac waê bu akêṅ, naṅ akêṅ. Takis me mone bocke naṅ mac ac waê bu akêṅ, naṅ akêṅ. Lau naṅ sic waê bu mac atoc ṅac sa, naṅ dec atoc ṅac sa, ma lau ti ṅaclai, naṅ asôc ṅac ṅapu ṅapep.

Mêtê atac whiṅ asidôwai-ṅga

⁸ Ayob daôm bu tốp daṅ yêc mac-ṅga dom. Tốp tigen yêc mac-ṅga, naṅ bu akêṅ nem atac whiṅ lom daôm. Bu asa naṅ tac whiṅ iṅ ndê asidôwa, naṅ kôm Anötö ndê yomsu hoṅ ṅandô sa. ⁹ Bu yomsu naṅ Moses to bocdec bu, “*Kôm gêṅ mockaiṅ-ṅga dom. Ndic ṅamalac ndu dom. Nem kaṅ gêṅ dom,*” ma “*Tamgatu gêṅ dom,*” ma yomsu ṅatô hoṅ, naṅ ṅahu sip yomsu tigen dindéc, “*Atac whiṅ lau meṅpaṅ am-ṅga gitôm am atac whiṅ daôm.*” ¹⁰ Asa naṅ kêkuc mêtê atac whiṅ-ṅga, naṅ oc kôm lau meṅpaṅ iṅ-ṅga ṅayom dom. Bocdinaṅ mêtê atac whiṅ lau-ṅga kôm yomsu hoṅ ṅandô sa.

Bêc ṅambu-ṅga meṅ kêpiṅ

¹¹ Asap mêtê atac whiṅ-ṅga dôn ṅapaṅ, bu mac aṅyalê

têm kwahic dec-nga su. Têḅ ndoc dakêḅ whiḅ tiwakuc, naḅ dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasinḅ nem yac si-nga ḅa-ḅandô sa, naḅ yêc ahê dôn yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meḅ kêpiḅ su. Bocdinaḅ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêpiḅ bu laḅsê. Bocdinaḅ dahu mêtê ḅasec-nga hoḅ siḅ, ma dasap mêtê ḅawê-nga dôn, gitôm dakôc wapa dandic siḅ-nga sa. ¹³ Taḅsêlêḅ ti dasa neḅ lêḅ ḅapep, nditôm lau naḅ sêmbô ḅawê ḅalôm. Dakôm mêtê sac atac ḅagalac-nga me danôm gêḅ êḅiḅ yac-nga dom. Dasa lêḅ mockaiḅ-nga ma dakôm mêtê mayanḅ-nga dom. Ma dahu mêtê atac ḅandê-nga ma mêtê lêmunḅ-nga hoḅ siḅ. ¹⁴ Aḅsêlêḅ ti asa nem lêḅ aḅkuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc iḅ ti nem ḅakwê. Ma mac nem ḅalôm akwa bu êḅgiliḅ mac bu akôm sac, naḅ goc asôc ḅapu me akôm ḅandô sa dom.

14

Yom pi lau naḅ sêkêḅ whiḅ ḅaḅga dom

¹ Lau naḅ si sêkêḅ whiḅ ḅaḅga dom, naḅ akôc ḅac sa, ma alic ḅac sac pi yom ma pi lêḅ naḅ Pômdau tôc tiawê têḅ yac dom, naḅ dom. ² Lau ḅatô sêkêḅ whiḅ ḅaḅga dec seḅ gêḅ hoḅ. Magoc lau ḅatô sêkêḅ whiḅ ḅaḅga dom, dec sêkêḅ yao wata ma seḅ dom. ³ Am asa naḅ gêlic gêḅ hoḅ ḅayham tu neḅ-nga, naḅ pu lau naḅ sêtec wata, naḅ dom. Ma

am asa naḅ gêḅ wata dom, naḅ pu lau naḅ seḅ wata, naḅ dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ḅamalac daḅ ndê ḅgac akiḅ? ḅgac akiḅ dau ndê ḅadau oc êḅsahê iḅ ndê lêḅ, ma sôm bu iḅ lhac, me iḅ peḅ. Ma iḅ oc lhac, ḅahu bu Pômdau gitôm bu puc iḅ dôn.

⁵ Ma yom daḅ tiyham. Lau ḅatô sêtoc bêc daḅ sa bu bêc dabunḅ hôc gêlêc bêc ḅatô su. Ma lau ḅatô sêlic bêc hoḅ tôm dau. Magoc ḅalêḅ solop bu lau hoḅ sêkôc gauc pi lêḅ sênem akiḅ Anötö-nga, ma sêkôm tôm ḅac dau si ḅalôm kac ḅac. ⁶ Lau naḅ sêtoc bêc ḅatô sa kêlêc, naḅ sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma lau naḅ seḅ wata, naḅ sem daḅge Anötö, dec seḅ gêḅ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ḅac naḅ seḅ wata dom, naḅ sêkêḅ yao gêḅ dau tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma ḅac bocdinaḅ sem daḅge Anötö. ⁷ Bu yêc yac lau dakêḅ whiḅ Yisu-nga ḅalôm, naḅ ḅamalac daḅ ti ḅadau dau tu iḅ ndê têm mbo tali-nga, me tu ndê têm mbac ndu-nga dom. ⁸ Yac bu dambo taḅli me dambac ndu, naḅ dambo tu dapo P ômdau ndê waê sa-nga. Yomandô. Yac bu dambo taḅli me dambac ndu, naḅ dati Pômdau ndê lau.

⁹ Kiliḅi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinaḅ. ¹⁰ Ma bocdinaḅ tu sake-nga mac alic nem asidôwai sac, me apu ḅac tu yom ḅambwa-ḅambwa-nga? Yac taḅyalê su bu yac

hoŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga têtŋ iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. ¹¹ Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aö gambo taŋli yomandô, dec anyalê pi ŋandô bu lau hoŋ oc sêpôŋ haduc têtŋ aö, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö aŋgô-ŋga.”
[Ais 45:23]

¹² Yom dau tôc asê tiawê bu yac tigen-tigen oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga, bu dawhê daun neŋ lêtŋ sa têtŋ iŋ.

Mêtê atac whiŋ-ŋga oc kôm asidôwa daŋ peŋ dom

¹³ Tu dinaŋ-ŋga dec danem dôhônŋ daun neŋ lêtŋ whiŋ asidôwai si lêtŋ tu dapu ŋac-ŋga dom. Ma dayob bu dakôm gêtŋ daŋ, naŋ oc tôm bu lhac asidôwa daŋ ahuc e iŋ so Anötö ndê lêtŋ, naŋ dom. ¹⁴ Aö gakêtŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec whê aneŋ gauc sa, ma kayalê tidônŋ bu gêtŋ hoŋ iŋ ŋayham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc ŋamalac daŋ bu kêtŋ whiŋ bu gêtŋ daŋ iŋ ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga ma kêtŋ yao bu neŋ dom, goc gêtŋ dau ŋadômbwi yêc ŋamalac dau aŋgô-ŋga. ¹⁵ Magoc mac bu aneŋ gêtŋ daŋ naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê ŋalôm ŋawapac, dec mac atôc mêtê atac whiŋ-ŋga têtŋ iŋ dom. Ayob daôm bu mac nem lêtŋ aneŋ gêtŋ-ŋga kôm nem asidôwa naŋ Kilisi mbac ndu tu iŋ-ŋga, naŋ ndê kêtŋ whiŋ tisac dom. ¹⁶ Akôm gêtŋ hoŋ ti gauc, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu gêtŋ

naŋ mac alic ŋayham. ¹⁷ Lêtŋ naŋ dambo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ ŋahu hêganônŋ gêtŋ daneŋ ti danôm-ŋga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋahu sip dasa lêtŋ gitêtŋ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ŋayham naŋ ŋalau Dabuŋ puŋ dôŋ sip yac neŋ ŋalôm têtŋtêtŋ. ¹⁸ Asa naŋ bu nem akiŋ Kilisi êŋkuc lêtŋ dinaŋ, naŋ Anötö oc lic iŋ ŋayham, ma lau nom-ŋga sêwhiŋ oc sêmpiŋ iŋ.

¹⁹ Bocdinaŋ dasap lêtŋ yom malô-ŋga dôŋ, ma dakôm gêtŋ hoŋ tu dapuc asidôwai hoŋ dôŋ ma dalhac ŋaŋga. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelenŋ popoc tu yom pi gêtŋ daneŋ-ŋga-ŋga dom. Gêtŋ hoŋ iŋ ŋayham tu daneŋ-ŋga, magoc yac bu dakôm ŋamalac daŋ ndê kêtŋ whiŋ tisac tu gêtŋ naŋ taŋ-ŋga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu aneŋ wata me anôm wain me akôm gêtŋ ŋatô naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê kêtŋ whiŋ tisac, naŋ ŋayham bu mac ahu gêtŋ dau siŋ yêc-ŋga.

²² Yom bocke naŋ am kêtŋ whiŋ pi gêtŋ hoŋ dinaŋ, naŋ kôc dôŋ yêc amlu Anötö ŋalhu. Asa naŋ kôc gauc ŋapep pi gêtŋ hoŋ dinaŋ e kôm giso dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasinŋ sa. ²³ Magoc ŋamalac naŋ gêtŋ gêtŋ ma ŋalôm lu-lu pi gêtŋ dau, naŋ kêkuc lêtŋ kêtŋ whiŋ-ŋga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêtŋ bocke naŋ am kêtŋ whiŋ bu lêtŋ solop yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ kôm. Gêtŋ bocke naŋ am kôm ti atac lu-lu, naŋ sac.

15

Dakôm gêñ hoñ tu danem asidôwai sa-ŋga

¹ Yac lau nañ dakêñ whiñ ŋaŋga, nañ dahôc ŋawapac dawhiñ lau nañ sêkêñ whiñ babalê, tu bu danem ŋac sa-ŋga dandic ŋawaê. Dakôm gêñ tu dapo dauñ sa-ŋga dom.

² Yac lau tigen-tigen dakôm mêtê ŋayham têñ lau menpañ yac-ŋga tu danem ŋac sa-ŋga, ma tu dapuc ŋac dôñ-ŋga.

³ Gauc nem Kilisi. In kôm gêñ danñ tu dau ndê atac whiñ-ŋga dom, magoc kôm gêñ hoñ kékuc Anötö ndê atac whiñ. Ma tu dinañ-ŋga dec sêpu inñ, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Lau nañ sêpu am, nañ sêpu aö bocdinañ. [BW 69:9]

⁴ Anötö ndê yom hoñ nañ sêto yêc muñ su, nañ Anötö kêñ bu êndôhônñ yac. Ma yom dau oc puc yac dôñ bu dalhac ŋaŋga, ma êñgilí yac bu dahu ŋandô ŋayham nañ dakêñ batanñ dambo, nañ siñ dom.

⁵ Anötö nañ puc mac dôñ ma kégilí mac bu alhac ŋaŋga, nañ piñ mac hoñ dôñ tu aŋkuc Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Ma ŋalêñ dinañ inñ oc kêñ mac ambo ti nem ŋalôm tigenñ, ma awham pitigenñ ma ahoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ŋawaê ŋayham gic lau Israel-ŋga ma lau apa hoñ ŋawaê

⁷ Bocdinañ akôc lau sêkêñ whiñ Yisu-ŋga hoñ sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ŋalêñ

dinañ mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aö wasôm têñ mac bu Kilisi menñ gitôm lau Israel-ŋga si ŋac akiñ, bu kôm yom nañ Anötö gic bata têñ abanñ Israel-ŋga, nañ ŋandô sa. ⁹ Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêmpinñ Anötö tu inñ ndê mêtê tawalô lau-ŋga. Gitôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-ŋga aö wampinñ am têñ ndoc aö wambo wawhiñ lau gameñ apa-ŋga. Wanem wê tu watoc am nem ŋaê sa-ŋga. [BW 18:49]

¹⁰ Ma yom danñ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-ŋga, atac ŋayham awhiñ Anötö ndê lau Israel-ŋga. [Diut 32:43]

¹¹ Ma danñ tiyham:

Mac lau gameñ apa-ŋga hoñ ampinñ Pômdau. Ma mac lau hoñ anem wê atoc inñ sa-ŋga. [BW 117:1]

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Nasili danñ oc puc pi menñ yêc Jessi ndê ŋawakac. Ma inñ oc tisa bu nem gôlinñ lau nom-ŋga hoñ. Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêkêñ bata bu inñ nem ŋac si. [Ais 11:10]

¹³ Aö waterñ Anötö, nañ ti gêñ ŋayham hoñ nañ yac dakêñ batanñ, nañ ŋahu, bu kêñ atac ŋayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-ŋga. Ma bocdinañ Ŋalau Dabuñ ndê ŋaclai oc puc mac dôñ bu alhac ti atac pa su, ma ahônñ gêñ

ñandô ñayham nañ mac akêñ batam ambo.

Pol ndê gwelen ñawaê ñayham-nga

¹⁴ O aneñ asidôwai. Yêc aneñ ñalôm aô gakêñ whiñ ñaŋga bu mac akôm mêtê ñayham eñ, ma mac aňyalê yom ñandô tidôn, e mac atôm bu andôhôn têt daôm. ¹⁵ Tu Anötö ndê mwasiñ nañ kêt têt aô-nga, dec gato yom pi gêt ñatô ti ñaŋga têt mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. ¹⁶ Aêc. Anötö kêmwasiñ aô, dec kêyaliñ aô sa bu wanem akiñ Yisu Kilisi tôm dabuñsiga, bu wahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga. Ma tu aneñ gwelen dindéc-nga dec lau gameñ apa-nga nañ sêkêt whiñ Yisu, nañ oc sêti lau dabuñ ña Nalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ñac oc sêtôm da nañ Anötö gêlic ñayham.

¹⁷ Bocdinañ dec aneñ ñahu gapo dauñ sa tu gwelen nañ gakôm tu Anötö-nga, nañ Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aô gatec bu wasôm yom pi gêt nañ aô dauñ gakôm, tigeñ wasôm yom pi gêt hon nañ Kilisi dau kôm. Aô gahoc ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga, ma sêlic gêt daêsam nañ aô gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ñac si ñalôm kwi e ñac daŋga wambu Anötö. ¹⁹ In ndê Nalau Dabuñ kêt ñaclai têt aô bu wakôm gêt dalô ti gêt atu-tu daêsam. Bocdinañ aô gahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê timala eñ,

yêc malac Jerusalem ma yêc gameñ hon e meñ têt gameñ Ilirikum-nga. ²⁰ Aô gatec bu wakwê andu pi lhac alhö nañ ñamalac dañ kêsuhuñ muñ su. Bocdinañ têt ñamata-nga e meñ, aô atac whiñ bu wasôm ñawaê ñayham asê têt lau nañ daŋgasuñ sambuc Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Tôm yom dañ nañ sêto muñ su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nañ sêngô in ñawaê dañ dom, nañ oc sêlic in. Ma ñac nañ sêngô yom pi in su dom, nañ oc sênyalê in. [Ais 52:15]

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kêsî

²² Tu gwelen dinañ hê aô dôñ ñapañ-nga, dec gitôm dom bu watêt mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aô ñalôm kac aô bu walic mac. Ma kwahic dec aneñ gwelen pacndê yêc gameñ dindéc. ²⁴ Bocdinañ aô gauc gêm bu watêt gameñ Spein-nga wandi, ma têt ndoc wañsêlêt wandi, nañ dec gauc gêm bu walic mac têt ndoc dinañ. Aô tac whiñ ñandô bu wambo wawhiñ mac tôm bêc ñatô, ma gakêt batan bu tiñambu mac oc anem aô sa bu watêt Spein wandi. ²⁵ Magoc gêt ñamata-nga aô kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêt whiñ-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêt whiñ-nga nañ sêpônda dau yêc malac Jerusalem, nañ

16

sa. ²⁷ Nac sêlic n̄ayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêñ dau iñ solop. Nahu bu lau gameñ apa-nga si tôp yêc lau Israel-nga. Nac sêtap mwasin̄ nem nac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nañ meñ akêñ lau Israel-nga si toñ. Bocdinañ solop bu nac sêkêñ si awa nom-nga n̄atô, bu sênem lau Israel-nga nañ sêpônda dau, nañ sa, ma sêô si tôp.

²⁸ Têñ ndoc gwelen̄ dindéc pacndê su, ma wakêñ awa dindéc sip lau Jerusalem-nga amba su, nañ goc watêñ Spein wandi. Ma têñ têm dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aô gakêñ whiñ bu têñ ndoc waloc wambo wawhiñ mac, nañ Kilisi oc êmwasin̄ yac hon̄ êñlêc.

³⁰ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêtê atac whiñ-nga nañ N̄alau kêñ têñ yac, dec wateñ mac bu alhac awhiñ aô, ma dahôc n̄awapac n̄awaê n̄ayham-nga dawhiñ daun̄. Ma ateq̄ mbec têñ Anötö tu aô-nga. ³¹ Ateñ mbec bu Anötö êñgaho aô su yêc lau gameñ Judia-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu dom, nañ amba. Ma ateq̄ mbec bu gwelen̄ nañ gakôm bu wanem lau sêkêñ whiñ-nga sa yêc malac Jerusalem, nañ oc sêkôc sa ti atac n̄ayham. ³² Ma Anötö bu lic n̄ayham, dec tiñambu watêñ mac waloc ti atac n̄ayham, ma wan̄whañ daun̄ wawhiñ mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô N̄adau whiñ mac sambob. Yomandô.

Pol kêñ acsalô têñ iñ ndê silip nañ sêmo malac Rom

¹ Yac neñ lhuñwê kêñ whiñ Yisu-nga dan̄ gêm akind̄ gôlôwac dabuñ yêc malac Kenkria, nañ ndê n̄aê Pibi. Aô bu wawhê iñ sa têñ mac bu iñ awhê n̄ayham. ² Iñ gêm lau daêsam sa, ma gêm aô sa whiñ, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc iñ sa tu Pômdau ndê n̄aê-nga, an̄kuc Anötö ndê lau dabuñ si lêñ solop. Ma anem iñ sa tu gêñ bocke nañ pônda dau-nga.

³ Akêñ aneq̄ acsalô n̄ayham têñ Prisila lu Akwila, awhê lu ngac nañ sêkôm gwelen̄ sem akind̄ Yisu Kilisi-nga sêmo malac Rom, tôm aô gakôm gambo gameñ dindéc. ⁴ Muñ-nga iñlu sêkêñ dau sambuc tu sênem aô sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aô-nga dom. Tu dinañ-nga aô bu wanem dan̄ge iñlu, ma gôlôwac dabuñ hon̄ yêc lau apa si gameñ, nañ sem dan̄ge iñlu sêwhiñ. ⁵ Ma wandac mac bu akêñ acsalô têñ lau sêkêñ whiñ-nga hon̄ nañ sêkac dau sa bu sêlic om yêc iñlu si andu, nañ sêwhiñ. Ma akêñ aneq̄ acsalô têñ Epenetus, aneq̄ n̄amalac atac whiñ-nga, nañ ti ngac n̄amata-nga bu kêñ whiñ Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶ Asôm aneq̄ acsalô têñ Maria nañ kôm gwelen̄ atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêñ acsalô têñ Andronikus lu Junias, nañ yac asa akêñ abañ tigen̄, ma muñ-nga andôc gapoc-walô awhiñ daun̄. Iñlu

awhê lu ngac tiwaê yêc aposel si ton ñalôm. Ma injlu sêkên whiñ Kilisi sêmunj aö.

⁸ Asôm acsalô têtj Ampliatu, ngac kêtj whiñ Pômdau-nga nanj aö atac whiñ kêtjêc. ⁹ Ma asôm acsalô têtj Urbanus, nanj alu am akiñ Kilisi awhiñ dauñ, ma têtj Stakis anej ngac tac whiñ-nga danj. ¹⁰ Ma têtj Apeles nanj hôc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñannga ma hu ndê kêtj whiñ sinj dom. Ma akôm acsalô têtj lau honj nanj sêmbu Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têtj Herodion, anej ñatô danj. Ma têtj lau nanj sêmbu Nasisus ndê andu, nanj sêkên whiñ Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têtj Tripena lu Triposa, awhê lu nanj sem gwelen ñannga tu Pômdau-nga. Ma têtj Pesis, awhê nanj aö atac whiñ kêtjêc, nanj kôm gwelen ñannga tu Pômdau-nga whiñ. ¹³ Akôm acsalô têtj Rupas nanj Pômdau kêyalij inj sa, ma têtj inj dinda nanj yob aö gitôm anej dinanj solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têtj Asinjkretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nanj sêmbu sêwhiñ ñac. ¹⁵ Ma têtj Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkên whiñ-nga honj nanj sêmbu sêwhiñ ñac. ¹⁶ Akam daôm* anjkuc Anötö ndê lau dabunj si lêtj. Kilisi ndê gôlôwac dabunj tonj

tigenj-tigenj yêc gamenj dindec, nanj sêkên si acsalô ñayham têtj mac sêwhiñ.

Pol puc lau Rom-nga dôñ bu sêlhac ñannga

¹⁷ O asidôwai, aö waterj mac bu ayob daôm têtj lau nanj si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom nanj so yom ñandô nanj mac akôc sa su, bu ñac si yom dau kôm lau si sêkên whiñ tisac. Andic ahê lau kainj dinanj. ¹⁸ Bu ñac sem akiñ yac neñ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-nga. Ñac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ñayham-ñayham bu sêñsau lau gauc babalê, nanj sêtôm dom bu sêñyalê yom ñahu.

¹⁹ Lau honj sêngô ñawaê bu mac danjam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinañ aö atac ñayham atu tu mac-nga. Magoc aö wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêtj ñayham-nga, ma andic ahê mêtê sac honj. ²⁰ Anötö Yom Malô Ñadau ñasawa sauñ oc ku Sadanj dulu, ma kêtj inj sôc mac gahim ñapu. Yac neñ Pômdau Yisu ndê mwasinj têtj mac.

Lau ñatô sêkên si acsalô têtj lau Rom-nga

²¹ Timoti, nanj kôm gwelen whiñ aö, nanj kêtj ndê acsalô ñayham têtj mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau nanj yac asa yêc abunj tigenj,

* **16:16:** Yêc inj ndê bapia, Pol to yom ma sôm têtj lau Rom-nga bu sêñgutô dau ña lêtj dabunj. Mêtê dau bu tôc asê bu ñac honj sêmbu ti ñalôm tigenj ma atac whiñ dau. Alic yom kainj tigenj yêc bapia ñatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-nga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-nga si mêtê nanj êlêmê sêkôm, nanj sêkam dau.

nañ sêwhiñ. ²² (Ma aö Tetius, nañ gato Pol ndê yom sip bapia dindec, nañ wasôm acsalô têt mac tu Pômdau-nga.) ²³ Ma Gaius, nañ kôc aö Pol ti lau sêkêt whiñ-nga malac dindec-nga sa, ma kêt ndê andu ti yac mba gameñ akac sa ambo-nga, nañ kôm ndê acsalô têt mac whiñ. Ma Erastas, ngac nañ yob malac dindec si ganom mone-nga, lu yac mba asidôwa Kwatus, sêkôm si acsalô têt mac bocdinañ. [²⁴ Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ têt mac hoñ. Yomandô.]

Pol teñ mbec êmpin Anötö-nga

²⁵ Tampin Anötö dandic ñawaê. Bu ñawaê ñayham nañ aö gahoc asê, ma mêtê nañ sem pi Yisu Kilisi, nañ Anötö gitôm bu puñ dôñ yêc mac nem ñalôm e kôm mac akêt whiñ ma alhac ñañga. Anötö ndê lêñ nem lau si-nga yêc siñ dau ñasawa baliñ su. ²⁶ Propet akwa sêto yom pi lêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötö nañ mbo titêm-titêm, nañ gic atu lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-nga sambob sêkêt whiñ, ma dañga wambu in. ²⁷ Dahoc Anötö tigen, gauc ti gauc Nahu, nañ ndê waê sa tôm têt hoñ, tu Yisu Kilisi-nga. Yomandô.

**Pol ndê bapia
 ñamata-nga têtj lau
 Korin-nga
 Yom whê bapia
 dindéc sa-nga**

Pol inj ñgac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê têtj lau yêc malac Korin, ma inj kôm gwelenj mbo malac dau ñasawa hic baliñ ma kêdôhônj lau nañ sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiñambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nañ hóc asê lau sêkêñ whiñ-nga, ma ñac sêto bapia têtj inj ma sêndac inj bu whê yom ñatô sa. Tu dinañ-nga dec inj to bapia dindéc têtj ñac, têtj têtj inj dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nañ inj to yom pi, nañ lau sêsa lêtj mockaiñ-nga, sêwhê dandi kôc-kôc, señ Mwasinj Dabuñ ña lêtj so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêñ lau batê-nga, ma sêñyalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasinj ñapep dom. Ma ñac sêtoc mwasinj sêsôm yom awha wakuc-nga sa hóc gêlêc mwasinj hoñ.

Pol to yom dindéc têtj lau Korin-nga, tigenj yom daêsam hêganônj lau sêkêñ whiñ-nga hoñ, ma gitôm bu puc yac dôñ bu datimêtê dauñ ñapep ma dasap mêtê ñayham dôñ.

Pol ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nañ Anötô kêgalêm aô sa kêkuc inj ndê atac

whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê †apospel. Alu yac neñ asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têtj Anötô ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têtj mac lau hoñ nañ ati lau dabuñ, ñahu bu Anötô piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anötô kêgalêm mac sa bu ati inj ndê lau dabuñ, awhiñ lau akêñ gameñ hoñ, nañ sêtoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tigenj ti yac neñ Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinañ. ³ Mwasinj ti yom malô têtj mac, akêñ Damañ Anötô lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm danje Anötô tu inj ndê mwasinj-nga

⁴ Tôm bêc hoñ aô gam danje aneñ Anötô, tu mwasinj nañ inj kêtj têtj mac tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-nga, dec Anötô ndê mwasinj kêsâlê mac ahuc, ma gêm mac sa bu añyalê Anötô ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêtj dinañ Anötô ndê mwasinj puñ ñawaê nañ yac ahoc asê pi Kilisi, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ dôñ yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinañ-nga têtj têtj dindéc nañ mac hoñ ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nañ Anötô oc hoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi asê, nañ mac apônnda Ñalau Dabuñ ndê mwasinj danj dom. ⁸ Ma Anötô oc puc mac dôñ bu alhac ñañga e bêc nañ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, dec mac oc alhac inj añgô-nga ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anötô nañ kêgalêm mac sa

bu piŋ mac dôŋ anem damiŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau, naŋ gic bata bu yob mac ŋalêŋ dinaŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ gic bata têŋ yac, naŋ oc kôm ŋandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi kêkiŋ aô bu wanem gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga wanem iŋ aŋgô, ma tu dinaŋ-ŋga dec aô bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-ŋga siŋ! Apiŋ daôm dôŋ ma ambo ti ŋalôm tigenŋ bu mac nem yom ti gauc daŋ so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aô gasôm yom dinaŋ ŋahu bu Klowe ndê lau ŋatô sêkêŋ puc aô bu mac nem lau ŋatô sêseŋ dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aô gaŋgô bu mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aô Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apolos, ma ŋatô sêŋkuc Pita, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aô Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac aliŋ busaŋgu tu aô neŋ ŋaê-ŋga, a? ¹⁴ Aô gam daŋge Anötö bu aô kaku mac nem lau daêsam dom. Aô kaku Krispas lu Gaius. ¹⁵ Tu dinaŋ-ŋga dec oc tôm dom bu ŋamalac daŋ sôm bu mac aliŋ busaŋgu tu aneŋ ŋaê-ŋga. ¹⁶ Yomandô aô kaku lau naŋ sêmbo Stepanas ndê andu sêwhiŋ, magoc ŋac lau dinaŋ eŋ. Aô bu waŋku mac nem lau ŋatô whiŋ, dec kalhiŋ siŋ su. ¹⁷ Kilisi kêkiŋ aô bu waŋku

lau dom, magoc iŋ kêkiŋ aô bu wanem mêtê. Ma ŋawaê naŋ gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, naŋ yom ti ŋaclai atu. Bocdinaŋ aô taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga bu nem aô sa tu wanem mêtê-ŋga dom. Mba! Aô gatec bu wakôm a gicso dau ndê ŋaclai ti gêŋ ŋambwa.

Kilisi tôc Anötö ndê ŋaclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aô gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu ŋawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôc Anötö ndê ŋaclai asê têŋ yac lau naŋ iŋ bu nem yac si. Magoc lau naŋ sic waê bu sêŋŋga, naŋ sêŋgô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-ŋga. ¹⁹ Bu sêto Anötö ndê yom daŋ yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-ŋga, ma ŋac naŋ gauc gêm bu sêŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu, naŋ wasenŋ ŋac si gauc su, ma watôc asê bu gêŋ ŋambwa. *[Ais 29:14]*

²⁰ Bocdinaŋ, mac lau tiguauc ma gwalam akwa ma mac lau nom-ŋga naŋ aŋsahê bu akip gêŋ hoŋ ŋahu sa, mac nem gauc dau ŋandô nde? Anötö tôc asê bu ŋamalac si gauc atu-tu nom-ŋga, iŋ gitôm gêŋ gauc mbasi-ŋga. ²¹ Ma iŋ tôc iŋ ndê gauc atu asê bocdec bu. Iŋ kôm bu lau nom-ŋga sêtôm dom bu sêŋyalê iŋ ŋa ŋac dau si gauc. Ma iŋ ndê ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, naŋ lau nom-ŋga sêlic bu yom gauc mbasi-ŋga. Tigenŋ Anötö dau gêlic ŋayham bu nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋawaê dau,

nañ si. ²² Lau Israel-nga takwê bu sêlic gêñ dalô. Nac bu sêlic, dec oc sêkêñ whiñ. Ma lau Grik sêñsalê yom ti gauc atu, bu sêngô dec oc sêkêñ whiñ. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganônñ Kilisi ti iñ ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc gêñ nañ lau Israel-nga takwê, nañ dom, ma bocdinañ dec sêkêñ whiñ dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-nga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke nañ Anötö kêgalêm nac sa sêti iñ ndê, nañ sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sêñyalê bu iñ Anötö ndê ñaclai ti gauc ñahu. ²⁵ Bu gauc nañ Anötö kêkuc, dec kêmasañ lêt bu Yisu sip nom meñ ma mbac ndu pi a gicso dau, nañ lau sêlic bu lêt gauc mbasi-nga. Magoc Anötö ndê gauc dau hôc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu hoñ. Ma Anötö ndê lêt dinañ, lau sêlic bu lêt ñaclai mba-nga, magoc hôc gêlêc ñamalac hoñ si ñaclai su.

²⁶ O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têñ ndoc mac anğô ñawaê ñayham tiwakuc ma atap Anötö ndê galem sa, nañ mac ambo atôm lau tiguauc me lau ti ñaclai atu, me lau tiwaê? Mba! ²⁷ Anötö tac whiñ bu êñyaliñ lau nañ lau nom-nga sêlic bu lau gauc mbasi-nga, ma lau ñaclai mba-nga, nañ sa, tu bu kôm lau tiguauc ma lau tiñaclai maya sa têñ bêc ñambu-nga. ²⁸ Lau nañ lau nom-nga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau ñambwa, nañ Anötö kêyaliñ nac sa, tu bu

êñgwiniñ lau nañ sêtoc dau sa-nga. ²⁹ Tu dinañ-nga dec gitôm dom bu lau dañ sêñgiyañ dau sa yêc Anötö anğô-nga. ³⁰ Bu Anötö dau piñ yac dônñ tam damiñ Yisu Kilisi, nañ ti yac neñ gauc ñahu. Ma Kilisi dau ti yac neñ ñahu dati lau gitêñ ti lau dabuñ-nga, ma iñ ti ñahu Anötö gêm yac si-nga. ³¹ Bocdinañ, anğuc yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Asa nañ bu po dau sa, nañ po dau sa tu Pômdau-nga eñ. *[Jer 9:24]*

2

Pol gêm mêtê ña iñ dau ndê gauc ti licwalô dom

¹ O asidôwai, gauc nem têm ñamata-nga nañ aô gahôc asê mac. Têñ ndoc dinañ aô gahêgo dauñ pi yom ñayham-ñayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têñ mac-nga dom. Mba! ² Aô gahu yom pi gêñ daêsam siñ, ñahu bu aô gauc gêm tidônñ bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi iñ ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³ Têñ têm aô gahôc asê mac, nañ aô gameñ tôm ngac ti licwalô dom. Aô gatôc dauñ ma katitec ñandô tu gwelen nañ Anötö kêñ sip aô aman-nga. ⁴ Ma aô gam mêtê ti gasôm yom têñ mac kakuc gauc atu-tu nom-nga tu wambac yom mac-nga dom. Aô gasôm aneñ yom ma Anötö ndê Ñalau tôc iñ ndê ñaclai asê bu puc aneñ yom dônñ. ⁵ Ñalêñ dinañ mac nem akêñ whiñ ñahu sip aneñ

gauc me ñamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê ñaclai.

Ñalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

⁶ Bocdinañ, têtñ ndoc yac bu anem mêtê, nañ tanjkwê gauc atu-tu nom-nga tu puc yac mba yom dôñ-nga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhiñ lau nañ sêkêñ whiñ ñaŋga, nañ dec oc tòm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têtñ ñac. Magoc yom dau kékuc lau nom-nga si gauc, me gôliñwaga têtñ dindéc-nga nañ oc sêniñga, nañ si gauc dom. ⁷ Mba. Yom nañ yac ahoc asê, nañ kékuc Anötö ndê gauc, ma hêganônñ lêtñ nañ iñ kêmasañ muñ-nga andô lê, tu bu nem yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ si, ma datap iñ ndê ñawasi sa. Lêtñ dau kékuc iñ ndê gauc atu, nañ ñahu sip ñalôm gi, ma yêc siñ dau têtñ lau nom-nga. ⁸ Gôliñwaga têtñ dindéc-nga dañ sêñyalê lêtñ dau ñahu dom. Ñac bu sêñyalê, dec oc tòm dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Ñawasi Ñadau ndu pi a gicso dau. ⁹ Magoc ñac sêñyalê dom. Tòm Anötö ndê yom nañ sêto yêc muñ su, nañ whê sa bocdec bu:

Gêñ ñayham nañ Anötö kêmasañ gwanañ tu lau nañ atac whiñ iñ-nga, nañ lau dañ sêlic dom, dañ sêñgô ñawaê dom, ma lau dañ sêñyalê dom. [*Ais 64:4*]

¹⁰ Tigen Anötö ndê Ñalau tôc gêñ dau asê têtñ yac. Bu Ñalau dau kip gêñ honñ ñahu sa, ma

kêyalê gêñ honñ. Ma iñ kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ whiñ. ¹¹ Anjô! Asa gitôm bu êñyalê yom nañ ñamalac dañ gauc gêm yêc ndê ñalôm? Lau dañ sêñyalê dom, magoc ñamalac dau ndê ñalau kêyalê iñ ndê gauc. Ma bocdinañ lau dañ sêñyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ñalau tawasê kêyalê. ¹² Anötö tac whiñ bu yac tanjalê mwasiñ nañ iñ kêtñ têtñ yac ñambwa. Tu dinañ-nga dec ñalau nañ iñ kêtñ têtñ yac, nañ ñalau nom-nga dañ dom, magoc iñ dau ndê Ñalau. ¹³ Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasiñ dau. Magoc yac asôm yom anjuc gauc atu-tu nañ lau nom-nga sêtoc sa, nañ dom. Yac asôm asê tòm Ñalau Dabuñ kêtôhônñ yac. Yom ñandô pi gwelenñ nañ Anötö kôm tu yac neñ gatunñ-nga, nañ yac asôm asê têtñ lau nañ Ñalau Dabuñ mbo ñac si ñalôm, anjuc yom ti gauc nañ Ñalau dau kêtñ têtñ yac. ¹⁴ Magoc lau nañ Anötö ndê Ñalau mbo ñac si ñalôm dom, nañ oc sêtôm dom bu sêkôc yom nañ Ñalau dau kêtôhônñ yac, nañ sa. Ñahu bu ñac sêlic gêñ dau gitôm gêñ gauc mbasi-nga, ma tòm dom bu sêñyalê. Ñalêtñ tigenñ nañ tòm bu sêñyalê, nañ Ñalau Dabuñ whê ñac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinañ yac lau nañ dakôc Ñalau Dabuñ sa su, nañ datôm bu tanjahê ti tanjalê gêñ honñ ñahu. Magoc lau nañ sêkôc Ñalau sa su dom, nañ

sêtôm dom bu sênyalê yac nenj nahu. ¹⁶ Gauc nem Anötö ndê yom danj, nanj sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhônj inj? [*Ais 40:13*]

Lau nom-nga danj sênyalê dom, magoc yac tanjalê, nahu bu Njalau Dabuñ tôle Kilisi ndê gauc asê têtj yac.

3

Lau Korin-nga sêkêj whinj gwalec

¹ O asidôwai hac. Têtj ndoc aö gambo gawhinj mac, nanj aö gasôm yom têtj mac tôm gasôm têtj lau nom-nga nanj Njalau Dabuñ gêm gôlinj nac dom. Nahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêtj akêj whinj Kilisi-nga. ² Yom nanj aö gasôm têtj mac, nanj tôm aö gakêj mac anôm su nambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec nanj sêtôm dom bu sênej gêtj nanga. Ma kwahic d ec aö galic bu mac ambo bocdinañ napañ. ³ Nahu bu tôm bêc honj mac am lêmuj ti asenj daôm napañ. Mac asap lêtj nom-nga dôj napañ, dec tôle asê bu mac anjuc lêtj nalôm akwa-nga, ma Njalau Dabuñ gêm gôlinj mac nem lêtj dom. ⁴ Bu mac awê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau natô sêsôm bu sênjuc aö Pol, ma natô sêsôm bu sênjuc Apolos. Mac nem gauc dinañ inj gauc nom-nga nambwa.

Aposel sem gwelenj sêtôm lau akinj nambwa

⁵ Aö bu wandac mac bu Apolos i nj asa? Ma aö Pol dec aö asa? Anjô su nanj. Yac lau akinj nambwa, nanj ahoc Pômdau njawê asê, ma tu njawê dinañ-nga dec mac akêj whinj inj. Yac akôm mba gwelenj têtjtêtj tôm inj kêtj têtj yac. ⁶ Aö d auñ gatôm ngac nanj sô gêtj njawê sip nom. Ma Apolos inj gitôm ngac nanj kêsôwê bu sip gêtj njawê nanj aö gasô. Magoc Anötö dau kôm gêtj dau po pi menj. ⁷ Bocdinañ atoc ngac nanj sô gêtj, me ngac nanj kêsôwê bu, nanj sa dom, bu alu ngac akinj nambwa. Atoc Anötö sa, bu inj kôm gêtj po tiatu. ⁸ Namalac nanj sô gêtj njawê, ma namalac kêsôwê bu sip-nga, injlu lulu si gwelenj nahu tigenj. Ma Anötö oc kêtj njawê têtj injlu, ênjuc gwelenj nanj injlu sêkôm. ⁹ Gwelenj njawê njayham-nga nanj yac akôm ambo mac njalôm, nanj gitôm yac akôm gwelenj yêc yac mba om têtjtêtj dom. Mba. Bu mac honj atôm Anötö ndê om tigenj, ma yac atôm inj ndê lau akinj nanj akôm gwelenj yêc om dau.

Gôlôwac dabuñ sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu nanj inj bu kwê sa. ¹⁰ Tôm Anötö ndê mwasinj puc aö dôj dec aö gam mêtê mac. Aö gakôm gwelenj dinañ gitôm gwalam akwa kwê andu-nga, nanj kêsuhuj alhö sip nom gi. Ma lau natô nanj sem gwelenj mêtê-nga sênjuc aö, nanj sêtôm lau nanj sic danj ti lêtôm ma akinjwa pi alhö

nañ aõ kasuhun muñ su. Mac lau asa nañ bu akôm gwelen tu andic dabin andu dau-nga, nañ ayob daôm bu akôm gwelen dau ñapep eñ. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê in ti yac neñ dakêñ whin ñahu. Kilisi dau gitôm alhõ nañ Anötö kêñ bu lau sêkwê andu pi-nga, ma alhõ ñandô dan yêc dom. ¹² Lau ñatô sêkôm gwelen ñayham tu bu sêkwê andu sa pi alhõ dau, nañ gitôm sêkwê andu ña gol me silba me hoc ñayham. Magoc lau ñatô sêkôm gwelen bambalin, nañ gitôm sêkwê andu ña gêñ ñambwa gitôm kwan me a babalê. ¹³ Têñ bêc ñambu-nga Anötö oc êñsahê lau tigen-tigen si gwelen ña ya, ma ya oc tôc ñac si gwelen ña-ñandô asê tiawê. ¹⁴ Ñac nañ sêkôm gwelen ñayham, nañ si gwelen ña-ñandô oc gacgeñ yêc. Ya oc neñ su dom, ma ñac oc sêtap si ñaôli sa. ¹⁵ Magoc ñac nañ sêkôm gwelen bambalin, nañ ya oc êñsahê ñac si gwelen ma neñ hon su ninnga. Ñac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ñac si gwelen ñandô dan oc gacgeñ yêc dom.

Lau sêkêñ whin-nga si ñahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm dabun, ma Anötö ndê Ñalau mbo mac nem ñalôm. Mac anjalê yom dinan, me mba? ¹⁷ Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm, ma lôm dau in gêñ dabun. Tu dinan-nga asa nañ kôm Anötö ndê andu dabun tisac, nañ

Anötö oc kôm in tisac bocdinan.

¹⁸⁻²⁰ Ansau daôm pi gauc nañ lau nom-nga sêlic bu gauc atu-tu, nañ dom. Bu gauc nañ lau nom-ng a sêlic bu gauc atu-tu, nañ Anötö gêlic tôm gêñ gauc mbasi-nga. Tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu nañ ñamalac sêtoc dau sa pi, nañ Anötö oc nem kwi ti ñac si akô bu sêsip sêndi-nga. *[Job 5:13]*

Ma yom dan tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc nañ lau nom-nga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma in gêlic gitôm gêñ ñandô mbasi-nga. *[BW 94:11]*

Bocdinan, mac nem asa nañ gauc gêm bu in ñamalac ti gauc atu-tu pi gêñ nom-nga, magoc kêyalê Anötö dom, nañ hu gauc nom-nga sin, ma ti ñamalac gauc mbasi-nga. Ma ñalêñ dinan dec oc tôm bu in ti ñamalac tiguauc yêc Anötö anğô-nga.

²¹ Bocdinan dec atoc daôm sa tu ankcuc aõ Pol, me Apolos, me ñamalac dan-nga dom! Bu gêñ ñayham hon nañ tôm bu po mac sa, nañ meñ akêñ Anötö tigen. ²² In kêkin aõ Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akin, tu bu anem mac sa-nga. Ma mac nem gameñ ambo-nga ti nem têm ambo tamli-nga ma têm ambac ndu-nga, gêñ nañ kwahic dec sêmbo ti gêñ nañ oc sêhóc asê tinambu, gêñ hon dinan Anötö ti ñadau

ma kêŋ têtŋ mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötö tigenŋ piŋ mac dônŋ am damiŋ Kilisi, ma Kilisi ndê ŋahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gwelenŋ ti sakinŋ

¹ Bocdinaŋ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akiŋ ŋambwa, naŋ iŋ gêlic yac atôm bu akôm iŋ ndê gwelenŋ, dec kêŋ Anötö ndê yom naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ sip yac amaŋ. ² Ma yac hoŋ taŋyalê su, bu yac neŋ ŋadau bu kêŋ gwelenŋ sip yac amaŋ, naŋ dayob ŋapep dandic ŋawaê. ³⁻⁴ Bocdinaŋ iŋ lêtŋ solop bu yac datôc gwaniŋ yac neŋ gwelenŋ ti sakinŋ tu bu taŋsahê bu yac akôm ŋapep me mba. Aö neŋ atac pa su pi gwelenŋ naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ. Tigenŋ yom dinaŋ whê aö sa bu aö ŋgac akiŋ gitêtŋ lec dom. Aö gahêgo dauŋ tu gauc bocke mac akôc, me lau ŋatô sêkôc, me aö dauŋ gakôc pi aneŋ sakinŋ-ŋga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ŋadau bu êŋsahê aö-ŋga. ⁵ Bocdinaŋ gauc nem bu aŋsahê lau pi ŋac si lêtŋ ti sakinŋ ŋagahô dom, ahôŋ Pômdau ndê bêc bu mbu meŋ-ŋga. Têtŋ dinaŋ gêŋ naŋ siŋ dau yêc ŋasec ŋalôm, ma gauc hoŋ naŋ yêc ŋamalac si ŋalôm, naŋ Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têtŋ dinaŋ lau hoŋ naŋ sic waê bu sêtap waê sa, naŋ oc sêtap sa akêŋ Anötö tôm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aö gato yom dinaŋ pi alu Apolos gitôm yom gôliŋ daŋ, tu bu

wawhê mac nem gauc sa-ŋga. Aö bu wandôhônŋ yom ŋalhô daŋ têtŋ mac, naŋ sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêŋ daŋ so Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom.” Mac bu aŋyalê yom dau ŋahu, dec oc tôm dom bu mac atoc ŋamalac daŋ sa hóc gêlêc daŋ su. ⁷ Am asa naŋ toc daôm sa, naŋ ngô. Asa sôm bu am hóc gêlêc lau ŋatô? Ma am nem gêŋ sake yêc, naŋ am tap sa yêc Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêŋ ŋayham hoŋ bu meŋ akêŋ Anötö, dec tu sake-ŋga am toc daôm sa bu am nem gêŋ hoŋ ŋahu am daôm?

⁸ Bocke? Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêtôm Anötö ndê mwasiŋ-ŋga, a? Mac atap têm ŋambu-ŋga sa su, dec andöc atôm kiŋ ma kwin ma am gôliŋ awhiŋ Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meŋ sa su, dec oc ŋayham kêtêc, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu yac hoŋ danem gôliŋ dawhiŋ dauŋ. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba naŋ atiŋambu lau hoŋ, ma atôm lau naŋ sêkic yom bu sêndic ŋac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kêgwiniŋ yac ma kêŋ yac ambo bocdinaŋ atôm dôhônŋ bu lau hoŋ ma aŋela sêwhiŋ sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-ŋga dec lau nom-ŋga sêlic yac atôm lau gauc mbasi-ŋga. Magoc yêc Kilisi ndê lau ŋalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a?

Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waên mba? ¹¹ Nasawa baliñ su e meñ têt kwahic dec, yac ahôc ñawapac daêsam. Gêñ yô yac, bu yô yac, yac mba ñakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameñ andôc-nga mbasi. ¹² Yac aman am gwelen atu tu akôm kwanj dauñ-nga. Lau sêpu yac, tigen yac am mbec ñac ô. Sêkêt kisa yac, magoc ahôc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gêñ ñapopoc nom-nga ñambwa. Ñawapac kainj dinanj yac ahôc ñapanj.

¹⁴ Aô gato yom dinanj tu bu wakôm mac mayam daôm-nga dom. Mba. Aô galic mac tôm aneñ balêkoc atac whiñ-nga, ma tu dinanj-nga dec gato tu wakêt puc mac-nga. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, lau daêsam sêmbo, nanj sêtôm bu sêndôhôn mac. Tigen tôm dom bu mac alic ñac tôm damami. Magoc aô galic dauñ tôm mac damam, ñahu bu mac akêt whiñ Yisu Kilisi tu ñawaê ñayham nanj aô gahoc asê pi in-nga. ¹⁶ Tu dinanj-nga dec wanjilí mac bu anjuc aneñ lêt. ¹⁷ Ma bocdianj dec aô bu wanjinj Timoti têt mac loc. Inj sap Pômdau dôn ñanğa en, ma inj aneñ balê atac whiñ-nga solop. Aneñ yom ti lêt hoñ nanj gasa tu kakuc Yisu Kilisi-nga, nanj inj oc whê sa bu kêt gauc mac. Ma inj oc

êndôhôn mac êñkuc mêtê nanj aô gam, ma yom nanj aô dauñ kadôhôn têt gôlôwac dabuñ yêc gameñ hoñ.

¹⁸ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa kêlêc ma sêpu aô ti aneñ yom, ñahu bu ñac gauc gêm bu aô oc watêt mac waloc dom. ¹⁹ Tigen Pômdau bu lic ñayham, dec ñasawa saun en aô oc waloc. Ma aô oc wakip lau nanj sêtoc dau sa, nanj si yom ñahu sa. Ma gêñ danj whiñ, nanj oc wanjalê ñaclai bocke dec puc ñac dôn. ²⁰ Bu lau nanj Anötô gêm gôlinj ñac, nanj sêsôm yom ñambwa dom, magoc Anötô ndê ñaclai puc ñac si yom dôn. ²¹ Bocke? Mac atac whiñ bu aô waloc ma wamatôc mac tôm damba nanj hi inj ndê balêkoc ña sô, me mac atac whiñ bu aô waloc ma wanjuc mêtê atac whiñ-nga ti lêt yom malô-nga?

5

Yom pi ñac mockainj-nga

¹ Lau daêsam sêngô ñawaê pi ñac mockainj-nga danj nanj mbo mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ñac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ñac dinanj kôm, nanj dom. Inj gêm awhé nanj inj damba gêm munj su. ² Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ñayham, a? Oc tôm bu inj ndê mêtê kôm mac nem ñalôm ñawapac ma mayam daôm atu, e atinj inj su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Magoc tu sake-nga mac akôm dom? ³ Kwahic dec aô gambo

ahê mac, magoc aneŋ ɲalôm sambuc yêc whiŋ mac. Ma aô gauc gêm lêŋ tamatôc ɲgac dau-ɲga gwananŋ su, gitôm aô daunŋ gambo gawhiŋ mac ma yac tamatôc iŋ. ⁴ Tu yac neŋ Pômdau Yisu ndê ɲaê-ɲga, aô wasôm têŋ mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anɲalê bu Pômdau Yisu ndê ɲaclai yêc mac, ma aneŋ ɲalôm sambuc yêc whiŋ mac bocdinaŋ. ⁵ Atiŋ ɲgac dau su yêc gôlôwac dabuŋ ɲalôm, ma akêŋ iŋ mbu sip Sadaŋ ndê gôliŋ ɲapu. ɲalêŋ dinaŋ dec mboe iŋ oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ɲalôm akwa-ɲga siŋ. Ma bocdinaŋ dec têŋ Pômdau ndê bêc êmatôc lau-ɲga, iŋ ndê gatu oc niŋga dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anɲalê su bu yist ɲagec oc êŋsôwec malô-malô yêc bolom ɲalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êŋsôwec yêc gôlôwac dabuŋ ɲalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinaŋ-ɲga dec atiŋ ɲgac mockaiŋ-ɲga dinaŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ɲalôm, bu iŋ ndê mêtê ɲalôm akwa-ɲga gitôm yist. Ma bocdinaŋ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-ɲga. Bu Kilisi, naŋ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-ɲga, naŋ kêgaho mac su yêc lêŋ ɲalôm akwa-ɲga, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinaŋ dec atec yist akwa naŋ ɲahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-ɲga naŋ sêkôc yist hoŋ su yêc ɲac si andu têŋ ndoc Pasowa-ɲga. Ma asa nem lêŋ tiwakuc,

tu bu andi atôm bolom yist mba-ɲga, naŋ ɲahu hêganôŋ lêŋ ɲawasi ma lêŋ yom ɲandô-ɲga.

⁹ Aô gato bapia daŋ têŋ mac muŋ su, ma gasôm têŋ mac bu andic ahê lau mockaiŋ-ɲga. ¹⁰ Aô gato yom dau hêganôŋ lau sambuc dom. Aô gato hêganôŋ lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ɲalôm, naŋ sêkôm sac. ɲahu bu lau sambuc si lêŋ mockaiŋ-ɲga me mêtê sêneŋ gêŋ ɲawahô-ɲga me mêtê sêŋsau lau tu sêŋgaho ɲac si gêŋ-ɲga me lêŋ sênem akiŋ gwam-ɲga, naŋ gêm nom ahuc sambuc. Ma aô bu wasôm têŋ mac bu andic ahê lau sambuc ti ɲac si lêŋ sac, dec oc tôm dom bu mac atap ɲasawa daŋ sa yêc nom tu ambo-ɲga. ¹¹ Aô gasôm têŋ mac bu andic ahê ɲamalac bocke naŋ sam dau bu ɲamalac kêŋ whiŋ-ɲga, magoc kôm sac ɲapaŋ. Mac nem asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ɲga, me gêŋ gêŋ ɲawahô, me gêm akiŋ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôm gêŋ e kêŋiŋ iŋ, me kêsau lau bu êŋgaho ɲac si gêŋ, naŋ andic ahê iŋ ɲapep. Andôc awhiŋ iŋ, ma aneŋ gêŋ awhiŋ iŋ dom.

¹²⁻¹³ Gweleŋ tamatôc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ɲalôm dom, naŋ gic waê yac dom. Anötô dau oc êmatôc ɲac. Magoc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ɲalôm bu sêkôm sac, dec iŋ yac neŋ gwelenŋ bu tamatôc ɲac. Akôm tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu:

ɲamalac bocke naŋ kôm sac,

nañ atinj inj su yêc mac nem tonj ñalôm. [Diut 17:7]

6

Lêñ tamatôc ñawapac-ña

¹ Tu sake-ña dec mac akêñ lau sêkêñ whinj-ña si yom têtj ñgac êmatôc yom-ña nañ kêtj whinj dom, bu êmatôc? Yom dañ bu yêc ñamalac sêkêñ whinj-ña lu ñasawa, dec mac daôm amasan. ² Anjalê tidôñ! Têtj ndoc Yisu mbu meñ, nañ Anötö oc kêtj gwelenj sip i ñ ndê lau dabunj amba, bu sêmatôc lau nom-ña. Gwelenj dau inj gwelenj atu andô, ma yom nañ kwahic dec yêc lau sêkêñ whinj-ña ñasawa, nañ gitôm gêtj saun. Boc-dinanj dec mac atôm bu amatôc. ³ Ma anjalê gêtj atu dañ tiyham. Yac oc tamatôc anjela sac si yom whinj. Bocdinanj têtj têtj kwahic dec-ña yac datôm bu tamatôc yom bocke nañ yêc yac ñasawa. ⁴ Tu dinanj-ña dec yom bu yêc mac nem ñamalac lu ñasawa, nañ tu sake-ña mac akêñ têtj lau nañ si ñaê mba yêc gôlôwac dabunj ñalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aô gato y om dindéc bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabunj ñalôm, ñamalac tiguaç nañ gitôm bu êmatôc lau sêkêñ whinj-ña si yom, nañ dañ mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem dañ kêtj inj ndê asidôwa dañ kalhac lau nañ sêkêñ whinj dom, nañ anjô-ña, tu bu

sêmatôc inj lu si yom-ña? Tu mac akôm bocdinanj-ña dec ku mac nem lêñ anjuc Kilisi-ña dulu su. Mac nem lau sêkêñ whinj-ña ñatô bu sêkôm sac têtj mac, me sêsôm yom tasanj bu sêñgaho mac nem gêtj ñatô su, dec wasôm têtj mac bu ahu gêtj dau sinj têtj ñac ma ahôc ñawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êñ daôm, ma anjgaho nem asidôwai si gêtj su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Anjô ma anjalê! Lau nañ sêkôm mêtê sac, nañ si dañ oc wêkainj ndê mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-ña dom. Akôc gauc ñapep ma anjau daôm dom! Lau nañ sêkôm mêtê mockainj-ña ñalêñ tidau-tidau nañ so pwac nañ Anötö kêmatinj tidôñ tu lauwê ma launjac sênem dandi-ña, launjac nañ sêkêñ dau têtj launjac ñatô, lau nañ sem akinj gwam, ¹⁰ lau kañ, lau nañ senj gêtj ñawahô, lau nañ sênôm gêtj e kêtjinj ñac, lau nañ sêsôm yom sac-sac, lau nañ sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêtj-ña, lau kainj dinanj si dañ oc wêkainj ndê mala yêc Anötö ndê gameñ dom. ¹¹ Mun-ña mac nem lau ñatô sêsa lêñ sac bocdinanj. Tigenj kwahic dec yac neñ Anötö kôm gwelenj pi mac ña inj ndê Ñalau Dabunj. Inj kêgwasinj mac nem sac honj su ginja, ma kôm mac ati lau dabunj ma lau gitêtj tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-ña.

12 Mac nem lau ñatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao ñañ yêc dom.” Magoc aô wasôm têñ mac bu gêñ hoñ oc nem yac sa dom. Yomandô, gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm, ma yao ñañ yêc dom. Magoc aô ñañ gatec bu gêñ ñañ nem gôliñ aô. 13 Ma mac nem lau ñatô sêsôm bu, “Anötö kêñ gêñ ñañ-ñga tu ñatac-ñga, ma kêñ ñatac tu gêñ ñañ-ñga-ñga. Magoc inñ oc señ gêñ ñañ-ñga ma ñatac lu-lu su sêñ-ñga.” Tu ñac si yom ñañ-ñga dec sêlic si ñamlic tôm gêñ ñambwa-ñga ma sêkêñ si ñamlic bambaliñ tu sêkôm mêtê mockaiñ-ñga tidau-tidau. Magoc añgô! Anötö kêmasañ yac ne ñ ñamlic tu ñañ akiñ Pômdau-ñga, ma Pômdau ñdê gwelêñ nem yac si-ñga gic waê yac gatuñ tigenñ dom, magoc gic waê yac neñ ñamlic whiñ. 14 Anötö ñdê ñañlai uñ Pômdau sa akêñ lau batê-ñga, ma oc uñ yac sa ti ñamlic sambuc bocdinañ.

15 Añgô su ñañ! Mac nem akêñ whiñ piñ mac ñdê am ñañ Kilisi, dec kôm mac nem ñamlic ti inñ ñdê ñandô ñañ-ñga ñañ. Mac añyalê yom ñañ, me mba? Ma bocdec dec mac alic ñañ-ñga bu akôc Kilisi ñdê ñandô ñañ-ñga ma asap pi awhê mockaiñ-ñga? Lêñ ñañ sac sambuc! 16 ñañ ñañ bu yêc whiñ awhê mockaiñ-ñga ñañ, ñañ inñ sêti ñamlic tigenñ. Mac añyalê, me mba? Gauc nem Anötö ñdê yom ñañ sêto yêc bocdec

bu:

Inñ oc sêti gêñ tigenñ. [Gen 2:24]

17 Magoc asa ñañ sap Pômdau ñdê, ñañ ñañ piñ inñ ñdê sêti gêñ tigenñ.

18 Bocdinañ alhö su yêc mêtê mockaiñ-ñga. Bu asa ñañ kôm mêtê mockaiñ-ñga ñañ kôm mêtê sac têñ ñañ ñamlic, bu mêtê ñañ kôm ñañ ñdê ñamlic hóc gêlêc mêtê sac ñatô ñañ inñ bu kôm. 19 Añgô! Anötö kêñ ñañ Dabuñ têñ mac lau tigenñ-tigenñ ma inñ mbo nem ñañ, dec mac nem ñamlic gitôm ñañ ñdê ñañ ñañ. Añyalê, me mba? Mac ñañ ñañ ñañ. 20 Mba! Anötö gêmli mac su ati inñ ñdê, ña ñañ ñañ. Tu ñañ-ñga dec ayob nem ñamlic ñañ, tu bu gêñ hoñ ñañ mac akôm, ñañ oc po Anötö ñdê waê sa.

7

Yom pi lauwhê ti lauñgac sêñem ñañ-ñga

1 Kwahic dec aô bu waô yom ñatô ñañ mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi mac nem gauc bocdec bu, lauwhê ma ñañ bu sêñem ñañ, dec oc ñañ. 2 Gauc ñañ inñ ñañ, magoc lêñ mockaiñ-ñga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu ñañ-ñga dec wasôm têñ mac bu inñ lêñ ñañ kêlêc bu lauwhê sêñem ñañ sa, ma lauñgac sêñem awhê sa. 3 Ma ñañ ñañ êñgamiñ ñañ têñ ñdê awhê ñañ, ma awhê êñgamiñ ñañ têñ ñdê akweñ ñañ. 4 Bu awhê ñañ ti ñañ ñañ ñañ

ndê ñamlic tawasê dom, in nakwen ti ñadau whin. Ma ñgac dan ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, in ndê awhê ti ñadau whin. ⁵ Bocdinañ awhê lu ñgac sêngamin dau têt dandi dom, mboe inlu si dan ndê ñalôm kac in e Sadañ êntôm in bu kôm mêtê mockain-ña. Inlu bu si ñalôm pitigen bu sêmbo ahê dau ñasawa sauñ bu sênem dabuñ dau tu sêten mbec-ña, dec oc tôm. Magoc têt t êm dau pacndê, nañ sêmbo sêwhin dau tiyham. ⁶ Aö gauc gêm bu in lêt ñayham bu lauwhê ma ñgac sênem dau, ma tu dinañ-ña dec gawhê yom dau sa têt mac. Magoc aö gato tu bu wandic yomsu lauwhê ma ñgac hon bu sênem dau-ña lec dom. ⁷ Aö tac whin bu lau hon sêmbo sêtôm aö dec gambo. Tigen Anötö gic sam in ndê mwasin tidau-tidau têt ñamalac tigen-tigen tôm gi. Yac hon dawêkain mwasin kain tigen dom.

⁸ Aö bu wasôm yom pi laungac sawa, ma lauwhê sawa. Ñac bu sênem awhê me ñgac wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö gambo, dec oc ñayham. ⁹ Magoc ñac bu sêngahê bu sêtôm dom bu sêtimêtê dau tu lêt ñalôm ñagalac-ña, nañ in oc ñayham hóc gêlêc bu lauwhê sawa sênem ñgac sa, ma laungac sawa sênem awhê sa tiyham.

¹⁰ Aö bu wakêt ñagôlin dan têt lauwhê ma ñgac nañ sem dau sa su. Aö tanwasên neñ

yom dom, bu Pômdau dau kêt ñagôlin bocdec bu, awhê dan hu ndê akwen sin dom. ¹¹ Magoc in bu hu ndê akwen sin, nañ nem ñgac wakuc dom. In êñsahê bu êmasañ yom whin nakwen tiyham ma mbu ndi mbo whin in. Bu mba, nañ in mbo tawasê. Ma ñagôlin tigen dinañ gic waê laungac bocdinañ. Ñgac dan hu ndê awhê sin dom.

¹² Ma aö bu wasôm yom têt mac hon, pi awhê lu ñgac nañ sem dau sa su, magoc dan kêt whin, ma dan kêt whin dom. Yom dindec Pômdau sôm têt aö dom, aö dauñ gauc gêm bu in lêt ñayham dec bu wasôm têt mac. Ñgac kêt whin-ña dan bu ndê awhê kêt whin dom, magoc awhê dau tac whin bu mbo whin in, nañ ñgac dau hu in sin dom.

¹³ Ma awhê kêt whin-ña dan bu nakwen kêt whin dom, magoc ñgac dau tac whin bu mbo whin in, nañ awhê dau hu nakwen sin dom. ¹⁴ Ñahu bu Anötö oc lic inlu si sem dau-ña bu ñadômbwi tu inlu si dan kêt whin dom-ña lec dom. Mba. Tu awhê me ñgac nañ kêt whin-ña, dec Anötö gêlic inlu si sem dau-ña dinañ tôm gêt dabuñ. Bu bocdinañ dom, dec Anötö oc lic balêkoc nañ inlu sêkwê asê bu ñadômbwi. Magoc mba. In gêlic inlu si balêkoc bu dabuñ tu in nañ kêt whin-ña.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinañ in lêt ñayham bu lauwhê ma ñgac kain dinañ nañ sem dau su, nañ sêhu dandi sin dom. Bu mboe am awhê nañ kêt

whiñ, oc ti lêñ bu am nem akweñ nañ kêñ whiñ dom, nañ oc tap Anötö ndê mwasin nem in si-nga sa. Ma am ngac nañ kêñ whiñ, mboe am oc ti lêñ bu Anötö nem am nem awhê nañ kêñ whiñ dom, nañ si. Asa kêyalê? Magoc yom dau in bu ti balan nanga tu lauwhê ma laungac sêhu dandi sin-nga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu dambo ti yom malô. Bocdinañ ngac nañ kêñ whiñ dom bu tac whiñ bu hu ndê awhê kêñ whiñ-nga sin, nañ dec alhac in ahuc dom. Ma awhê nañ kêñ whiñ dom, nañ bocdinañ.

Anötö ndê galem, ma lêñ dambo-nga

17 Aö gakêñ ngôlin dan têt gôlwac dabun hon nañ gam mêtê nac su, nañ hêganôn yom hon dindec, ma ngôlin dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasañ namalac si lêñ têt têt su, ma nalêñ bocke nañ namalac dan mbo têt ndoc Anötö ndê galem tap in sa, nañ in gauc nem bu hu sin dom. 18 Anötö bu êngalêm ngac nañ sêsê in ndê namlic natô su kêkuc lau Israel-nga si pwac, nañ sa, nañ goc sêc gêñ dau ahuc dom. In bu êngalêm ngac dan sa nañ sêsê in su dom, nañ goc sêsê in dom. 19 Yac bu dasê laungac me dasê nac dom, in gêñ nandô dom. Gêñ nandô dau bocdec bu, yac danañ wambu Anötö ndê yom hon man. 20 Nalêñ bocke nañ lau sêmbo têt ndoc Anötö kêgalêm nac sa, nañ sêsap dôñ napan. 21 Am bu

awhê me ngac akiñ nambwa têt têt Anötö ndê galem tap am sa, nañ goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêñ dan sa bu nem natau êngapwêc am su, dec oc tôm, magoc in gêñ atu dom. 22 Bu awhê me ngac akiñ nambwa nañ Pômdau kêgalêm in sa, nañ Pômdau kêgapwêc in su yêc sakin mêtê sac-nga. Ma am asa nañ gêm akiñ lau dan dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, nañ goc anyalê napep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me ngac akiñ. 23 Kilisi gêmlihi mac su na nãoli atu. Tu dinañ-nga dec anyalê napep bu namalac nom-nga dan ti mac nem natau nandô dom. 24 O asidôwai hac! Nalêñ bocke nañ mac ambo têt ndoc Anötö ndê galem tap mac sa, nañ gauc nem bu akôm napan ambo Anötö anğô-nga.

Yom pi lau nañ sem dandi sa su dom

25 Aö bu wasôm yom pi lau wakuc nañ sem dau sa su dom. Pômdau kêñ ngôlin dan têt aö hêganôn nac dom. Magoc in ndê mwasin puc aö dôñ, dec akêñ whiñ aö ma akôc yom dindec sa. 26 Tu lau sêkêñ kisa nanga têt yac lau dakêñ whiñ-nga têt têt dindec-nga, dec aö gauc gêm lêñ nayham bocdec bu, lau nañ sem dau sa su dom, nañ sêmbo bocdinañ. 27 Am ngac nañ sêhoc am nem yom asê su bu nem awhê dan, nañ êmsalê lêñ tu hu yom dau sin-nga dom. Ma am ngac nañ sêhoc

am nem yom asê su dom, naŋ êmsalê awhê tu nem-ŋga dom. ²⁸ Magoc am asa naŋ gauc gêm tidôŋ bu nem awhê me ŋgac, naŋ am kôm sac dom. Tigeŋ lau naŋ sem dau sa su, naŋ oc sêhóc ŋawapac yêc nom dindec, ma aô gatec bu mac atap ŋawapac sa atôm ŋac, dec gasôm yom dinaŋ.

Danem akiŋ Pômdau ti neŋ ŋalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aô wasôm têtŋ mac bu têm tiapê su. Bocdinaŋ têtŋ kwahic dec ma ndi, naŋ ambo bocdec. Lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. ³⁰ Lau naŋ sêtaŋ daŋgibo, naŋ sêmbo tôm sêtaŋ dom. Lau naŋ atac ŋayham, naŋ sêmbo tôm ŋac atac ŋayham dom. Lau naŋ semlhi gêtŋ, naŋ sêmbo tôm ŋac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau naŋ sêkôm gwelenŋ pi gêtŋ nom-ŋga, naŋ gauc nem gêtŋ dau êŋlêc dom. Yom dau ŋahu bu nom kwahic dec-ŋga oc yêc ŋapaŋ dom, oc niŋga.*

³² Aô tac whiŋ bu mac ayêŋ daôm su tu gêtŋ nom-ŋga-ŋga lec dom. Lauŋgac naŋ sem awhê sa su dom, naŋ oc sêyêŋ dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenŋ-ŋga, ma bu sêkôm gêtŋ naŋ gic Pômdau tandô ŋayham. ³³ Magoc

lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ oc sêyêŋ dau su tu gêtŋ nom-ŋga-ŋga, tu bu sêkôm ŋac si lauwhêi atac ŋayham sa. ³⁴ Bocdinaŋ sêyêŋ dau su tu Pômdau tigeŋ-ŋga dom, magoc sêkôm ti ŋalôm lu-lu. Ŋalêtŋ tigeŋ, lauwhê akiŋ me lauwhê bocke naŋ sem ŋgac sa dom, naŋ oc sêyêŋ dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenŋ-ŋga, ma pi lêtŋ bu sêtimêtê dau si ŋamlic ti gatu ŋapep. Magoc lauwhê naŋ sem ŋgac sa su, naŋ sêyêŋ dau su tu gêtŋ nom-ŋga-ŋga tu bu sêkôm nakwenŋi atac ŋayham sa. ³⁵ Aô gato yom dindec tu bu wanŋwiniŋ mac-ŋga dom. Aô gato bu wanem mac sa, ma bu mac asa lêtŋ ŋayham ma anem akiŋ Pômdau ti nem ŋalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêtŋ nom-ŋga êŋlêc dom.

Yom ŋatô pi lauwhê ma lauŋgac si lêtŋ

³⁶ Aô bu wasôm yom pi ŋgac naŋ sêhoc iŋlu awhê akiŋ daŋ si yom asê bu sênem dau, magoc iŋlu sem dau sa su dom. Ŋgac dau bu ndê ŋalôm kac iŋ ma tac whiŋ ŋandô bu nem awhê dau, dec iŋ kôm sac dom. Akêtŋ iŋlu sênem dau. ³⁷ Magoc ŋgac dau bu gauc nem tidôŋ yêc iŋ ndê ŋalôm bu nem iŋ ndê awhê akiŋ dinaŋ dom, naŋ iŋ kôm gêtŋ ŋayham. Iŋ bu nditôm bu

* **7:31:** Yom naŋ Pol sôm yêc ŋabatŋ 29-31 naŋ ŋahu bocdec, yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga naŋ sip gêtŋ nom-ŋga dom. Iŋ sôm bu lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc iŋ sôm tu bu lauŋgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ŋac lec dom. Mba. Iŋ bu whê sa bu danem daun, me datan daŋgibo, me dambo ti atac ŋayham, me datidulu gêtŋ, me dakôm gwelenŋ pi gêtŋ nom-ŋga, naŋ ti yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga dom. Dakêtŋ whiŋ Pômdau ti danem akiŋ iŋ, naŋ iŋ gêtŋ atu.

nem gôliņ dau ndê lêņ, dec kôm tôm iņ ndê ŋalôm gauc gêm tidôņ. Ŋamalac daņ gitôm dom bu kac iņ. ³⁸ Bocdinaņ ŋgac naņ gêm ndê awhê sa, naņ kôm mêtê ŋayham, ma iņ naņ gêm awhê sa dom, naņ kôm mêtê ŋayham hóc gêlêc su.

³⁹ Awhê naņ gêm ŋgac sa su, naņ iņlu si yom sênem dau-ŋga piņ iņlu dôņ e iņ nakweņ mbac ndu. Iņ nakweņ bu mbac ndu, ma awhê dau tac whiņ bu nem ŋgac daņ tiyham, naņ yao mbasi. Oc tôm bu iņ nem ŋgac kêņ whiņ-ŋga bocke naņ iņ tac whiņ, magoc gitôm dom bu nem ŋgac naņ kêņ whiņ Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aö dauņ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiņ iņ êņlêc. Aö dauņ neņ gauc dinaņ, ma Anötö ndê Ŋalau, naņ mac asôm bu gêm gôliņ mac, naņ mbo aneņ ŋalôm whiņ, dec puc aneņ gauc dôņ.

8

Gêņ daneņ-ŋga naņ lau sêkêņ ti da têņ anötöi gwam

¹ Mac ato yom ŋatô pi gêņ daneņ-ŋga naņ lau sêkêņ ti da têņ anötöi gwam.* Tôm mac asôm, yac hoņ datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêņ naņ tanjalê bu yao daņ kalhac yac ahuc bu dakôm-ŋga dom, dec tanjuc lêņ dapo dauņ sa-ŋga. Yac bu dakôm gêņ naņ túc asê bu yac atac

whiņ neņ asidôwai, ma bu dapo ŋac sa, naņ iņ lêņ ŋayham kêlêc. ² Asa naņ toc dau sa bu iņ ŋamalac ti gauc atu, naņ tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa naņ tac whiņ Anötö, naņ Anötö kêyalê iņ.

⁴ Yom dinaņ bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm pi gêņ daneņ-ŋga naņ sêkêņ ti da têņ gwam, naņ sa. Yac tanjalê bu Anötö ŋandô tigen dec mbo, ma gwam iņ gêņ ŋambwa nom-ŋga. ⁵ Lau naņ sêkêņ whiņ dom, naņ sêtoc gêņ daêsam sa ti ŋac si anötöi ma pômdui. Ŋac sem akiņ gêņ nom-ŋga ma gêņ undambê-ŋga ma sêsam bu ŋac si anötöi. ⁶ Magoc yac lau dakêņ whiņ-ŋga datoc Anötö tigen sa. Iņ Damaņ naņ kêņ gêņ hoņ, ma yac dati iņ ndê. Ma Pômdau tigen mbo. Iņ Yisu Kilisi, naņ Anötö kêņ gêņ hoņ ŋa iņ, ma ti yac neņ ŋahu dambo tanli-ŋga.

⁷ Tigen lau hoņ si gauc sa ŋapep pi gêņ naņ lau sêkêņ ti da têņ gwam, naņ dom. Lau sêkêņ whiņ-ŋga ŋatô muņ-ŋga sem akiņ gwam, ma sêhu siņ su, magoc lêņ dau k alhac ŋac si gauc ŋapaņ. Bocdinaņ kwahic dec ŋac bu sêneņ gêņ daneņ-ŋga naņ lau sêkêņ ti da têņ gwam, dec oc kôm ŋac si ŋalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anötö oc lic yac ŋayham me sac tu gêņ daneņ-ŋga-ŋga dom. Yac bu daneņ

* **8:1:** Têņ têm dinaņ lau daêsam sem akiņ anötöi gwam. Ŋac sêkêņ wata ti da pi alta gwam-ŋga, ma tiņambu seņ ŋatô, ma ŋatô sêkêņ sa maket. Lau Korin-ŋga ŋatô gauc gêm bu yao daņ kalhac ŋac ahuc tu sêneņ wata kaiņ dinaņ dom, ma sêto yom têņ Pol ma sêndac iņ pi gêņ dau.

me danen dom, nan lèn dan hóc gêlêc dan su dom.

⁹ Magoc ayob napep bu gên nan mac alic tòm bu akôm, nan kôm namalac dan, nan ndê nalôm lu-lu pi gên dau, nan ndê kêñ whin tisac dom.

¹⁰ Am asa nan kêyalê bu yao dan kalhac am ahuc dom bu nen gên ndöc lôm sênem akin gwam-nga, nan ngô. Namalac kêñ whin-nga dan nan ndê gauc sa napep pi gên dau dom, nan bu lic am nen gên ndöc dindê, dec oc mboe in ndê nalôm oc pêñ dôñ bu nen gên nan sêkên ti da têt gwam, nan whin am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa napep, magoc am nem lèn dinañ in s o. Nahu bu mboe tinambu namalac dinañ oc nalôm nawapac pi gên nan in kôm e kôm in ndê kêñ whin tisac ma sa lèn ninga-nga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinañ, nan ndê gauc babalê, nan si-nga, ma bocdinañ gên nan am kôm têt in, nan tòm am kôm sac têt Kilisi dau. ¹³ Bocdinañ aö nen lèn wanen wata-nga bu wê anen asidôwa dan sa sen sac-nga, dec wanen gên dau tiyham dom andô. Nahu bu aö gatec bu wakôm anen asidôwa dan ndê kêñ whin tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel nandô

¹ Aö gambo namalac dan napu dom, ma aö aposel nandô. Aö galic yac nen Pômdau Yisu pi tanôn solop. Ma mac daôm ati lau akên

whin-nga, tu mêtê nan aö gam pi Pômdau têt mac-nga. Yom hon dinañ in yom nandô, me? ² Lau natô sêlic aö gitôm aposel si dan dom, ma mac bocke? Oc tòm dom bu mac andac batam aö. Nahu bu mac ati lau akên whin Kilisi-nga tu nawaê nayham nan aö gahoc asê têt mac-nga, ma gên dau töt asê bu aö Pômdau ndê aposel nandô.

³ Mac lau nan andac batam aö bu aposel nandô me mba, nan angô! ⁴ Aö ti lau nan sêkôm gwelen nawaê nayham-nga sêwhin aö, nan bu tankwê lau bu sêpuc yac dôñ na gên anen ti anôm-nga ô yac mba gwelen, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? In solop bu alu Banabas tanwasên anem gwelen tu akôm kwan daun-nga, magoc aposel natô takwê lau tu sênem nac sa-nga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi nan sêkên whin sêñsêlên sêwhin yac, ma tankwê lau bu sêkên gên sêpuc nac dôñ sêwhin yac-nga, nan in lèn so, a? Mac anyalê su bu Pita ma lau aposel natô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sêñsêlên sêwhin nac. ⁷ Ngac sin-nga bocke gêmlihi dau tu gwelen ndic sin-nga? Ma namalac nan sô gên nawhê, nan in lèn solop bu in nen gên dau nandô, me? Ma namalac nan yob domba ma naniñ, nan bu nôm su nagec ô in ndê gwelen dinañ, nan so me?

⁸ Aö gasôm yom pi namalac si lèn gwelen-nga natô bu

wawhê gêñ dau sa. Magoc Anötö ndê yom whê gêñ dau sa whiñ. ⁹ Bu yomsu dan nan Moses to, nan sôm bu:

Têñ ndoc mac akêñ makao sêkôm gwelenj bolom-nga, nan asô ñac tôkwa ahuc dom. Sêneñ bolom ñatô ô ñac si gwelenj. *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötö kênj yom dau gic waê makao ñambwa, a? ¹⁰ In kênj yom dau gic yac ñamalac ñawaê solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-nga. Bu ñamalac nan sô gêñ ñawhê, ma ñamalac nan gic gêñ ñandô sa, nan lu-lu sêkênj bata bu oc sêneñ gêñ ñandô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinañ. Yac akôm gwelenj tu mac gatôm-nga, tôm lau nan sêsô gêñ ñawhê sip ôm. Ma yac bu tanjkwê gêñ ñatô yêc mac tu bu puc yac dôñ-nga, dec tu sake-nga mac alic sac? ¹² Lau ñatô sêkôm gwelenj têt mac ma sêkac mac bu akêñ gêñ puc ñac dôñ-nga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hóc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêñ dan lhac yac mba gwelenj pi Kilisi ndê ñawaê ñayham ahuc. Ma tu dinañ-nga dec yac alic ñayham bu ahóc ñawapac daêsam.

¹³ Ma gêñ dan tiyham. Mac anyalê su bu lau nan sem akinj Anötö sêmbo lôm dabun, nan sêtap gêñ daneñ-nga sa yêc gêñ daneñ-nga nan lau sêkênj ti da pi alta yêc lôm dabun. ¹⁴ Ma Pômdau dau gic atu yom

kainj tigenj, ma têt asê bu in lêt solop bu lau nan sêhoc ñawaê ñayham asê, nan sêtap gêñ puc ñac dôñ-nga sa yêc lau nan sêkóc ñawaê dau sa.

¹⁵ Bocdinañ, aô gatôm bu wakênj batan gêñ puc aô dôñ-nga, magoc gakôm dom. Ma yom nan kwahic d ec aô gato, nan gato tu bu wandac mac bu anem aô sa-nga lec dom. Mba! Aô bu gêñ yô aô e wambac ndu, nan ñayham hóc gêlêc bu wandac gêñ puc aô dôñ-nga yêc lau ñapanj, e sêtec bu sêngô ñawaê ñayham. Aô gapo daun sa tu aneñ lêt dinañ-nga, ma aô bu wasa lêt dan dau-nga, dec aneñ ñahu wapo daun sa-nga oc mbasi. ¹⁶ Magoc aô oc wapo daun waênj sa tu gwelenj ñawaê ñayham-nga dom, ñahu bu Anötö kênj gwelenj dau sip aô amanj, dec aneñ ñalôm kac aô ñandô bu wakôm. Ma aô bu wahoc ñawaê ñayham asê dom, dec oc kênj wapac aô sac sambuc. ¹⁷ Bu aô gakôm gwelenj dau tu aô daun gauc gêm tidônj bu wakôm-nga lec dom. Bu bocdinañ dec oc tôm bu tanjkwê bu wakóc ñaôli ô aneñ gwelenj. Magoc aô gakôm gwelenj dau tu Anötö-nga, bu in dau kêtalinj aô sa gac waê gwelenj dau. ¹⁸ Bocdinañ aô oc tanjkwê ñaôli bocke? Gêñ nan yac lau ahenj-nga atôm bu tanjkwê, nan aô oc wahu sinj. Aô tac whiñ bu têt ndoc wahoc ñawaê ñayham asê têt lau, nan wakênj têt ñac ñambwa. Lêt dinañ ti aneñ ñaôli.

19 Bu aõ gambo ñamalac dañ ñapu dom, magoc aõ galic ñayham bu wati lau hoñ si ñgac akind ñambwa, tu bu wañsahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêñ whin Kilisi ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ña sa. 20 Têñ ndoc nañ aõ gambo gawhin lau Israel-ña, nañ aõ kasahê bu wambo watôm ñac si dañ, tu bu wanem ñac si daêsam kwi e sêkêñ whin Kilisi. Aõ gambo Moses ndê yomsu dañ ñapu dom, tigen têtj têtj aõ gambo gawhin lau nañ sêmbo yomsu ñapu, nañ aõ kasahê bu wambo watôm ñac si dañ, tu bu wanem ñac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ña. 21 Ma têtj ndoc aõ gambo gawhin flau gameñ apa-ña nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nañ kasahê bu wambo watôm ñac si dañ, tu bu wanem ñac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ña. (Aõ gatec Anötö ndê yomsu dom, magoc aõ gambo Kilisi ndê yomsu ñapu.) 22 Têñ ndoc aõ gambo gawhin lau nañ sêkêñ whin gwalec, nañ aõ kasahê bu wambo watôm ñac sêmbo, tu bu wanem ñac si daêsam kwi sêkêñ whin Kilisi.* Aõ kakuc lêtj daêsam têtj ndoc gambo lau tidau-tidau si toñ ñalôm, ma gakôm gêtj hoñ tu bu wanem lau ñatô kwi-ña. 23 Aõ gakôm gêtj hoñ dinañ

tu ñawaê ñayham-ña, tu bu lau daêsam sêtap ña-mwasiñ sa sêwhin aõ.

24 Gauc nem lau nañ sênti tu sêhóc gêtjêlêc dandi-ña. Ñac hoñ sênti, magoc ñamalac tigen oc hóc gêtjêc ma tap ñamalac ñamata-ña ndê ñaôli sa. Asa nem lêtj akêtj whin-ña atôm ñamalac nañ kêtj hóc gêtjêc lau ñatô, tu bu atap nem ñaôli ñayham sa-ña. 25 Lau hoñ nañ bu sênti, nañ sêtimêtê dau ñapep tu bu sêtap ñaôli sa-ña, magoc ñaôli dau oc yêc ñapañ dom. Yac lau dakêtj whin-ña tanti tu bu datap ñaôli yêc ñapañ-ña sa. 26 Bocdinañ, aõ dauñ gasa neñ lêtj wanem akind Anötö-ña gitôm ñgac nañ kêtj bambalin, nañ dom. Ma aõ gac siñ gatôm ñgac nañ kêbalin amba ñambwa-ñambwa, nañ dom. 27 Mba! Aõ gac siñ ñaŋga têtj ñalôm akwa bu watimêtê dauñ ma wayob dauñ neñ lêtj ñapep eñ. Aõ bu wakôm bocdinañ dom, dec mêtê nañ aõ gam têtj lau ñatô, nañ aõ dauñ oc waso ñamwasiñ.

10

Lau Israel si mêtê sac kêtj puc yac

1 O asidôwai. Aõ atac whin bu mac akôc gauc ñapep pi gêtj nañ tap abañi Israel-ña sa. Ñac hoñ sêñsêlêtj sêwhin

* 9:22: Pol tôte asê tiawê bu in mbo yomsu ñapu dom, magoc têtj ndoc in mbo whin lau nañ atac lu-lu pi gêtj ñatô, dec in hu gêtj nañ in kêyalê bu yao mba, nañ siñ tu bu êñsôñ ñac-ña dom. Gauc nem yom nañ in to pi wata nañ lau sêkêñ ti da têtj gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ñalôm ñawapac tu neñ gêtj dinañ-ña dom, tigen lau ñatô bu gauc nem yom daêsam pi gêtj dau, dec in oc hu siñ têtj têtj in mbo whin ñac, tu bu kôm ñac si sêkêñ whin tisac dom-ña.

Moses sêmbö Anötö ndê dao napanu, ma sêlom gwêc sêwhin dau si. ² Nac sêmbö sêwhin Moses yêc gwêc ti dao dinan, dec gitôm sêlin busangu kain dan, nan pin naci honj dôn sem damin in. ³ Naci honj senj gêh danen-nga kain tigen, nan Anötö kêh nain ndê naci lai atu. ⁴ Ma naci honj sênôm bu kain tigen nan Anötö ndê naci lai kêh sa akêh hoc. Hoc dinan in Kilisi dau, nan kêsêlêh whin naci têh ndoc sêmbö gamej sawa. ⁵ Angô napep! Lau dau honj sêtap Anötö ndê mwasiñ sa, tigen naci si lau daêsam sêsa si lêh sic in tandô dom, dec in gic naci ndu yêc gamej sawa.

⁶ Gêh honj dinan nandô sa gitôm dôhôn bu kêh puc yac. Abani Israel-nga dinan si nalôm sap mêtê sac dôh napan, ma bocdinan dayob dauñ bu tanjuc naci si lêh dom. ⁷ Naci si lau natô sem akin anötöi gwam têh têm sêmbö gamej sawa. Sêto yom pi naci, nan yêc bocdec bu:

Lau dau sêndöc sic bu sênen ti sênôm gêh, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê nalôm ngalac-nga tidau-tidau. [Eks 32:6]

Bocdinan ayob daôm napep bu anjuc naci si lêh sênem akin gwam-nga dom. ⁸ Ma akôm mêtê mockain-nga tôm naci si lau natô sêkôm, nan dom. Bu Anötö gic naci si lau 23,000 ndu têh bêc tigen. ⁹ Ma gauc nem naci si lau natô nan sênsahê Pômdau, ma in kêh mboc sac sêsen naci ndu. Bocdinan gauc nem bu akôm sac

ma anjuc Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdin tôm naci si lau natô sêkôm, nan dom. Naci sêtuclin, dec Anötö kêhin anjela senj lau su-nga gic naci ndu.

¹¹ Angô su nan. Bêc nambu-nga menj kêhin su. Ma gêh honj nan hóc asê abani, ma sêto nayom sa yêc, nan gitôm dôhôn bu kêh puc yac lau têm kwahic dec-nga, bu tanjuc naci si lêh dom. ¹² Bocdinan am asa nan gauc gêm bu am kalhac nanja, nan yob daôm bu pwenj dom! ¹³ Lêtôm bocke nan mac anjuc, nan tap lau honj sa bocdinan. In gêh wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac sinj me tec mac dom. In oc yob mac bu lêtôm nan hóc gêlêc nem licwalô su, nan nadin tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu menj, dec in oc êmasan lêh bu mac alhó su yêc lêtôm dau, ma puc mac dôh bu alhac nanja ma aku sa dom.

Sakin mwasiñ dabun-nga ma sakin gwam-nga

¹⁴ Bocdinan anen lau atac whin-nga, angô! Alhó su yêc sakin gwam-nga. ¹⁵ Mac lau tiguauc, ma bocdinan anjuc sênsahê anen yom ma alic, in yom nandô. ¹⁶ Têh ndoc yac danen mwasiñ dabun, nan tam mbec laclhu wain-nga goc danôm, ma gêh dau pin yac dôh tam damin Kilisi ndê dac. Ma têh ndoc yac tanjuc bolom mwasiñ dabun-nga nan dapô kôc-kôc, dec gêh dau pin yac dôh tam damin Kilisi ndê nandô. Yom dindêc in yom nandô, me? ¹⁷ Yac lau daêsam

tañ yêc bolom tigen, dec gêñ dau piñ yac hoñ dôñ dati gêñ tigen.

¹⁸ Gauc nem lau Israel-nga nañ señ gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da pi alta. Lau hoñ nañ señ gêñ dau, nañ gêñ dau piñ ñac dôñ sem damiñ alta dinañ ñadau. ¹⁹ Aö gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam iñ gêñ ñandô lec dom, me da nañ lau sêkêñ pi alta tu sênem akiñ gwam dan-nga, iñ gêñ ñandô lec dom. Mba andô! ²⁰ Magoc gêñ nañ lau sambuc sêkêñ ti da, nañ sêkêñ ti da têt Anötô dom, sêkêñ tu sênem akiñ ñalau sac-nga. Ma aö gatec bu mac aneñ gêñ nañ oc piñ mac dôñ anem damiñ ñalau sac. ²¹ Gitôm dom andô bu mac anôm gêñ yêc laclhu nañ piñ mac dôñ am damiñ Pômdau, ma tiñambu andi anôm yêc laclhu nañ oc piñ mac dôñ anem damiñ ñalau sac whiñ. Gitôm dom andô bu mac aneñ Pômdau ndê mwasiñ, ma aneñ mwasiñ nañ lau señ tu sêtoc ñalau sac sa-nga whiñ. ²² Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ñandê sa, bu iñ gêm lêmuñ iñ ndê gêñ. Mac gauc gêm bocke? Yac neñ l icwalô hôc gêlêc iñ ndê, dec datôm bu tanlêc iñ ndê atac ñandê, a?

Dakôm neñ gêñ hoñ tu dapo Anötô waê sa-nga

²³ Mac nem lau ñatô sêsôm yom dan bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao dan yêc dom.” Tigen aö wasôm têt mac bu gêñ hoñ oc êmwasiñ yac dom. Yomandô,

gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm, ma yao dan yêc dom, magoc gêñ hoñ oc puc yac dôñ dom.

²⁴ Ayob daôm bu akôm gêñ hoñ tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasiñ lau ñatô-nga.

²⁵ Wata nañ mac amlhi yêc maket ñamala, nañ aneñ ti atac lu-lu dom, aneñ ti atac pa su eñ. ²⁶ Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêñ nom-nga hoñ, nañ Pômdau ndê gêñ. [BW 24:1]

²⁷ Ñamalac nañ kêñ whiñ dom, nañ bu êñgalêm mac bu aneñ gêñ awhiñ iñ, ma mac bu atac whiñ bu andi, nañ andi. Ma gêñ hoñ nañ iñ bu kêñ têt mac, nañ aneñ ti atac lu-lu dom. Aneñ ti atac pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc ñac dan bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata dinañ sêkêñ ti da têt gwam muñ su,” nañ aneñ dom. Mac daôm añyalê ñapep ma atôm bu aneñ ti atac pa su, magoc tu ñac nañ kêñ puc mac-nga, dec aneñ dom, bu añsôñ iñ ndê gauc dom. Lau nañ sêkêñ whiñ ñanga, nañ sêñyalê bu gêñ hoñ nañ Anötô kêñ têt yac tu daneñ-nga, nañ yao dan kalhac ahuc dom. Magoc yac bu daneñ gêñ nañ sêkêñ ti da têt gwam, dec mboe ñamalac nañ kêñ whiñ gwalec, nañ ndê gauc sa ñapep pi gêñ dau dom, nañ oc pu yac neñ lêñ yao mbasi-nga dinañ. ³⁰ Yac bu daneñ gêñ, nañ danem dançe Anötô muñ, ma aö gatec bu lau sêpu yac tu gêñ daneñ-nga nañ yac

tam danje Anötö mun su ma tañ-ñga.

³¹ Bocdinañ, gêñ hon nan mac bu aneñ ti anôm ma akôm, nan akôm ñalêñ ñayham nan tôm bu po Anötö ndê waê sa. ³² Gauc nem lau hon, lau Israel me lau Grik, ma lau hon nan sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabun ñalôm, ma ayob nem lêñ hon ñapep, bu akôm lau dan si sékêñ whin tisac dom. ³³ Aö daun neñ lêñ dinañ. Aö gayob neñ lêñ hon bu ndic lau hon tandô ñayham. Aö gakôm tu bu wamwasin daun-ñga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac si-ñga sa.

11

¹ Ankc aneñ lêñ dinañ, tôm aö daun kakuc Kilisi ndê.

Ñagôlin lauwhê ma laungac sêlic om-ñga

² Aö wampin mac bu mac gauc gêm aö ñapan, ma mêtê nan aö kadôhôn ti gac dulu têt mac, nan mac asap dôñ ñapan. ³ Magoc aö bu mac anjalê ñapep bu Anötö in Kilisi ndê ñagôlôn, ma Kilisi in laungac si ñagôlôn, ma laungac sêti lauwhê si ñagôlôn.

⁴ Ngac asa nan ten mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc un gêt dan kôm in ndê ñagôlôn ahuc, nan toc in ndê ñagôlôn Kilisi sa ñapep dom.

⁵ Ma awhê asa nan ten mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc un gêt dan kôm in ndê ñagôlôn ahuc dom, nan kôm

in ndê ñagôlôn nan in nakwen maya sa. Awhê dau in gitôm awhê nan sêngalin kêclauñ hon su ginça, nan lau sêlic tôm gêt mayan-ñga. ⁶ Bocdinañ, awhê asa nan tec bu un gêt tin ñagôlôn, nan angapin in ndê kêclauñ hon su ninça. In bu maya tu angapin in kêclauñ su-ñga, dec êñkuc lauwhê si lêñ solop, ma un gêt dan kôm ndê ñagôlôn ahuc. ⁷ Nahu bu in lêñ solop bu laungac sêun gêt tin ñagôlôn dom, bu Anötö kêmasan ñac bu sênem in angô sêmbo nom, ma sêtôc in ndê waê asê. Ma in lêñ solop bu lauwhê sêun gêt kôm si ñagôlôn ahuc, bu ñac sêtôc si laungac si waê asê. ⁸ Bu têt ndoc Anötö kêmasan gêt hon, nan ngac sa akêt awhê dom, magoc awhê sa akêt ngac. ⁹ Ma Anötö kêt ngac tu awhê-ñga dom, in kêt awhê tu ngac-ñga. ¹⁰ Tu dinañ-ñga, ma tu anjela-ñga, dec solop bu lauwhê sêun gêt tu bu sêtôc asê bu sêsôc si ñagôlôn ñapu. ¹¹ Magoc yêc yac lau nan dakêt whin Pômdau-ñga, nan mac lauwhê ambo tu daôm-ñga dom, ma mac laungac ambo tu daôm-ñga dom bocdinañ. ¹² Bu awhê ñamata-ñga sa akêt ngac, ma tinambu laungac sêsa akêt lauwhê. Ma gêt hon men akêt Anötö.

¹³ Akôc gauc ñapep pi lauwhê nan sêten mbec têt Anötö magoc sêun gêt dom. Mac anjalê dom bu in lêñ so, a? ¹⁴ Ñamalac si lêñ sêmbo-ñga têt sake asê

pi gêñ dindéc? Ngac dañ bu ndê kêclauñ baliñ, dec dasôm sake? Dalic gitôm gêñ mayañ-nga. Yomandô, me? ¹⁵ Ma awhê dañ bu ndê kêclauñ baliñ, nañ dasôm sake? Dasôm bu gêñ dau po inñ ndê waê sa. Bu Anötö kênj kêclauñ baliñ têtñ lauwhê bu êñgatôc ñac si ñagôlônñ ahuc. ¹⁶ Lau dañ bu sêseñ yom dec ma sêsôc ñapu dom, dec wasôm têtñ ñac bu yac ma Anötö ndê gôlôwac dabuñ hoñ tañkuc lêtñ tigenñ dindéc, ma lêtñ dañ tiyham yêc dom.

Lau Korin-nga señ Mwasinñ Dabuñ ña lêtñ so

¹⁷ A ö bu wasôm yom pi mac nem lêtñ akac daôm sa tu alic om-nga. Aö wampinñ mac pi lêtñ dinañ dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem lêtñ dau so, ma gêm gôlôwac dabuñ sa dom. ¹⁸ Gêñ ñamata-nga aö ganğô ñawaê bu têtñ ndoc mac akac daôm sa, nañ mac awhê daôm kôc-kôc. Ma aö gauc gêm bu ñawaê nañ ganğô, nañ yom tasanñ dom, magoc yom ñandô. ¹⁹ Inñ solop dom bu mac awhê daôm kôc-kôc êñkuc gêñ nom-nga, magoc mac nem lêtñ ti sakinñ bu whê mac kôc-kôc ma tôc asê bu lau nde sêkêñ whinñ ñañga ma lau nde sêkêñ whinñ gwalec, dec inñ lêtñ solop. ²⁰ Têtñ têtñ mac akac daôm sa bu aneñ Pômdau ndê Mwasinñ, nañ mac gauc gêm bu añ ñapep. Magoc aö wasôm bu gêñ nañ mac añ, nañ Pômdau ndê Mwasinñ dom. ²¹ Bu têtñ ndoc mac bu

aneñ gêñ, nañ mac hoñ añ têtñtêtñ e lau ñatô gêñ yô ñac, magoc lau ñatô sênôm gêñ e kênjinñ ñac. ²² Bocke? Mac nem andu sêlhac dom, a? Gitôm bu mac aneñ ti anôm gêñ yêc nem andu muñ su, goc akac daôm sa. Mac nem lêtñ aneñ Mwasinñ Dabuñ-nga tôc asê bu mac apu nem asidôwai nañ sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, ma alic ñayham bu akôm lau ñalôm sawa maya sa. Aö wasôm yom bocke têtñ mac? Mac gauc gêm bu aö wampinñ mac pi gêñ dinañ, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasinñ Dabuñ

(Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nañ aö gac dulu têtñ mac pi Mwasinñ Dabuñ, nañ Pômdau dau kênj têtñ aö bocdec bu. Têtñ ôbwêc nañ Judas hoc Pômdau Yisu asê, nañ Yisu kôc bolom sa, ²⁴ gêm danğe Anötö, ma pô kôc goc sôm, “Aö neñ ñandô dau dec, nañ wakêñ tu mac-nga. Aneñ gêñ dindéc tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁵ Ñac señ gêñ danenñ-nga su, ma ñalêtñ tigenñ inñ kôc laclhu wain-nga dañ ma sôm, “Inñ dindéc aneñ dac, nañ aö wakêc sinñ tu wamatinñ pwac wakuc-nga. Têtñ hoñ nañ mac bu anôm wain mwasinñ dindéc-nga tiyham, nañ akôm tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁶ Gauc nem Pômdau ndê yom dinañ ñapep, bu têtñ bocke nañ mac bu aneñ bolom ti anôm wain Mwasinñ Dabuñ-nga tiyham e inñ mbu meñ,

naŋ gitôm mac ahoc iŋ ndê mbac ndu ŋawaê asê.

Daneŋ Mwasinŋ Dabuŋ ŋambwa dom

²⁷ Bocdinaŋ dec asa naŋ bu neŋ bolom dau me nôŋm yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm ŋahu ti toc sa ŋapep dom, naŋ kôm giso pi Pômdau ndê ŋandô ti dac. ²⁸ Lau tigen-tigen hoŋ sêtôc gwaninŋ dau si lêŋ muŋ su, goc sêneŋ bolom ti sênom yêc laclhu. ²⁹ Ŋahu bu asa naŋ bu neŋ ti nôŋm magoc iŋ ndê gauc sa ŋapep pi Pômdau ndê ŋandô dom,* naŋ oc tap Anötô ndê matôc sa tu iŋ ndê lêŋ neŋ Mwasinŋ Dabuŋ-ŋga. ³⁰ Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm ŋac, ma ŋatô sêmbac ndu su. ³¹ Yac bu taŋsahê dauŋ ŋapep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kainŋ dinaŋ sa dom. ³² Magoc Pômdau kêŋ ŋawapac têtŋ yac ti kêmatôc yac tu bu danem dauŋ kwi e dandinŋaŋ dawhiŋ lau sac nom-ŋga dom.

³³ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, anŋô ŋapep. Têtŋ ndoc mac akac daôm sa bu aneŋ Mwasinŋ Dabuŋ, naŋ ayob bu akôm ŋalêŋ naŋ toc asidôwai hoŋ sa ŋapep. ³⁴ Ŋamalac daŋ bu gêtŋ yô iŋ basô, naŋ neŋ gêtŋ yêc ndê andu muŋ. Ma bocdinaŋ têtŋ ndoc mac akac sa, naŋ oc tôm dom bu atap

Pômdau ndê matôc sa tu akôm gêtŋ bambalinŋ-ŋga. Gauc nem yom dinaŋ, ma têtŋ ndoc aô watêtŋ mac waloc, naŋ oc wawhê gêtŋ ŋatô sa têtŋ mac tiyham.

12

Ŋalau Dabuŋ ndê Mwasinŋ Ŋalôm-ŋga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ŋatô pi Ŋalau Dabuŋ ndê mwasinŋ, ma kwahic dec aô bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ŋapep. ² Mac anŋyalê ŋalêŋ naŋ Sadaŋ gêm gôlinŋ mac nem gauc têtŋ têtŋ mac akêtŋ whiŋ su dom, ma wê mac asa lêŋ anem akiŋ anötôi gwam awaha mba-ŋga. ³ Tu dinaŋ-ŋga dec mac oc atôm bu anŋyalê yom naŋ aô bu wasôm têtŋ mac bocdec bu. Anötô ndê Ŋalau bu nem gôlinŋ ŋamalac daŋ ndê whasuŋ, dec iŋ oc tôm dom bu sôm bu, “Aô wapucho Yisu.” Ma ŋamalac naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôlinŋ iŋ dom, naŋ oc tôm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu iŋ Pômdau.”

⁴ Yac datap mwasinŋ tidau-tidau sa, magoc meŋ akêtŋ Ŋalau tigenŋ. ⁵ Ma yac tam akiŋ Pômdau ŋalêŋ tidau-tidau, magoc tam akiŋ Pômdau tigenŋ. ⁶ Ma yac dakôm gwelenŋ tidau-tidau tu danem akiŋ Anötô-ŋga, magoc Anötô

* **11:29:** Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ŋandô’ hêganônŋ gôlôwac dabuŋ (tôm iŋ to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ seŋ Mwasinŋ Dabuŋ magoc sêtoc si asidôwai sa ŋapep dom (11:17-22). Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ Yisu dau ndê ŋandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ sêlic sac gitôm gêtŋ ŋambwa ma seŋ Mwasinŋ Dabuŋ, bu lau dau sêŋyalê dom bu gêtŋ dau piŋ ŋac dôŋ sem daminŋ Yisu ndê ŋandô.

tigen kôm gwelen yêc yac hon neŋ ŋalôm, ma kên ŋaclai têt yac bu dakôm gêt dau. ⁷ Ma gêt hon naŋ lau tigen-tigen sêkôm ŋa ŋalau ndê ŋaclai, naŋ Anötö kên tu bu êmwasiŋ yac lau hon naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma puc yac hon dôŋ.

⁸ ŋalau Dabuŋ kên yom ti gauc têt ŋamalac daŋ bu hoc asê têt gôlôwac dabuŋ. Ma ŋalau tigen dinaŋ kên gauc têt ŋamalac daŋ tiyham, bu êŋyalê gêt naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma sôm asê têt lau. ⁹ ŋamalac daŋ oc tap mwasiŋ kên whiŋ ŋaŋga-ŋga sa, ma daŋ tiyham oc tap mwasiŋ kôm lau ti gêm bac ŋayham sa-ŋga yêc ŋalau tigen dinaŋ. ¹⁰ ŋamalac daŋ oc kôc ŋaclai bu kôm gêt dalô, ma daŋ oc kôc mwasiŋ tu hoc yom asê tôm lau propet-ŋga. Daŋ tiyham oc kôc mwasiŋ bu êŋyalê bu lau naŋ sêhoc yom asê, naŋ ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, me ŋalau daŋ dau-ŋga daŋ gêm gôliŋ ŋac. Ma daŋ oc kôc mwasiŋ bu sôm yom awha wakuc-ŋga naŋ iŋ kêyalê muŋ su dom. Ma ŋamalac daŋ tiyham oc tap mwasiŋ sa bu êŋyalê yom awha wakuc-ŋga kaiŋ dinaŋ ma nem kwi. ¹¹ Gwelen tidau-tidau hon dinaŋ meŋ akêt ŋalau tigen dinaŋ, naŋ gic sam iŋ ndê mwasiŋ ti ŋaclai têt lau tigen-tigen tôm iŋ dau gêlic ŋayham.

Lau sêkêt whiŋ-ŋga sêti gôlôwac dabuŋ tigen

¹² Alic su naŋ. ŋamalac daŋ ndê ŋandô tigen, magoc

iŋ amba ti gahi ma tandô ma ŋagêt daêsam. Magoc gêt hon dinaŋ sêyêc têt têt dom, sêyêc ŋandô tigen dinaŋ. Ma ŋalêt tigen, yac lau naŋ dambo Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ dati ŋandô tigen. ¹³ Bu Anötö kêku yac ŋa ŋalau Dabuŋ ma piŋ yac dôŋ dati gôlôwac dabuŋ tigen. Yac neŋ lau ŋatô lau Israel-ŋga, ma ŋatô ŋac lau gamen apa-ŋga. ŋatô sem akiŋ ŋadai nom-ŋga, ma ŋatô sem akiŋ dom. Magoc yac hon dakôc ŋalau tigen sip yac neŋ ŋalôm têt têt.

¹⁴ Ma ŋamalac daŋ ndê ŋandô ŋagêt hon kaiŋ tigen dom. Gêt tidau-tidau sêyêc ŋandô tigen dinaŋ. ¹⁵ Iŋ ndê gahi bu sôm bu, “Aö amba dom, bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêt daŋ dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yêc ŋandô dinaŋ dom. ¹⁶ Me iŋ ndê daŋgasuŋ bu sôm bu, “Aö tandô dom, bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêt daŋ dom,” dec yom dau oc kac daŋgasuŋ su yêc iŋ ndê ŋandô dom. ¹⁷ Ma gêt hon naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu tanôt hon, dec oc daŋgô yom ŋalêt bocke? Ma gêt hon naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu daŋaŋsuŋ hon, dec oc daŋgu gêt ŋamalu ŋalêt nde? ¹⁸ Magoc yac neŋ ŋandô iŋ bocdinaŋ dom. Anötö dau kêmasaŋ yac neŋ ŋandô ŋagêt tidau-tidau hon tôm iŋ dau gêlic ŋayham. ¹⁹ Ma yac neŋ ŋandô ŋagêt hon bu kaiŋ tigen, dec yac oc dambo ŋalêt bocke? Oc tôm dom bu

dambo. ²⁰ Magoc yac ñagêñ daêsam sêyêc ñandô tigen dinan ñalôm, dec dambo ñayham.

²¹ Oc tôm dom bu tandô sôm têtj amba, “Am bu mbo dom, aô wambo ñayham eñ.” Ma tôm dom bu ñagôlônj sôm têtj gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ñayham eñ.” ²² Mba andô! Yac ñagêñ ñatô dalic bu gêtj licwalô mba, tigen gêtj dau bu yêc dom, dec oc dambo ñayham dom. ²³ Ma ñandô ñagêñ ñatô nan dalic bu gêtj waêm̄ba, nan datoc sa têtj ndoc dakôm ahuc ña po. Ma ñagêñ nan dalic bu gêtj mayan-ñga, nan dakôm ahuc ti dayob ñapep. ²⁴ Magoc ñagêñ ñatô nan dalic bu gêtj ñayham tu lau sêlic-ñga, nan sêpôn̄da gôlônj dom, ma dakôm ahuc dom. Anötö dau kêmasan yac ñagêñ honj dinan, ma toc gêtj ñambwa-ñambwa sa kêlêc. ²⁵ Inj kêmasan ñamalac ñalêñ dinan tu bu ñagêñ honj sênem ñandô tigen dinan sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom. ²⁶ Yac ñagêñ danj bu êñsahê ñandê, dec ñagêñ honj oc sêñsahê ñandê sêwhinj. Ma ñagêñ danj bu tap waê sa, dec ñagêñ honj oc atac ñayham sêwhinj.

²⁷ Anjô su nan! Mac lau tigen-tigen honj ati Kilisi ndê ñandô tigen, nan gôlôwac dabun. ²⁸ Ma Anötö kêyalinj lau sa yêc gôlôwac dabun ñalôm bocdec bu. Lau ñamata-ñga ñac lau aposel, lau tilu-ñga lau propet, ma lau titô-ñga inj kênj ñac bu

sêndôhônj gôlôwac dabun. Ma inj kêmwasiñ lau ñatô bu sêkôm gêtj dalô, ñatô sêkôm lau gêmbac ñayham sa, ñatô bu sênem lau sa, ma ñatô bu sênem gôlinj gôlôwac dabun. Ma ñatô sêtap mwasiñ sêsôm yom awha wakuc-ñga sa. ²⁹ Mac gauc gêm bocke? Inj kêmwasiñ lau honj tu bu sêti aposel, a? Ñac honj sêti propet, a? Ñac honj kêdôhônjwaga, a? Honj sêkôm gêtj dalô, a? ³⁰ Ñac honj sêtap mwasiñ sêkôm gêmbac ñayham sa-ñga, a? Ñac honj sêkôc mwasiñ sêsôm yom awha wakuc-ñga me sênem yom awha wakuc kwi-ñga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinan dec aô wasôm têtj mac, bu tamkwê mwasiñ ñandô nan oc nem lau honj sa êñlêc. Ma lêtj nan kwahic dec aô bu watôc têtj mac nan hóc gêtjêc lêtj honj su.

13

Mêtê ñandô atac whin-ñga

¹ Aô bu watôm bu wasôm ñamalac si yom ma anjela si yom, magoc mêtê atac whin-ñga m ba yêc aô, nan aô gatôm genjelenj me onj nan tanj ñambwa. ² Ma aô bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu wanjalê gêtj honj nan ñahu sip ñalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêtj honj, ma bu wakêñ whinj ñan̄ga tôm bu wasôm têtj lôc danj bu puc dau sa ma lom gamenj wakuc ndi, tigenj mêtê atac whin-ñga mba yêc aô, dec aô gatôm gêtj ñambwa. ³ Ma aô

bu wakêḅ aneḅ gêḅ hoḅ tu wanem lau ḅalôm sawa sa-ḅga, me wakêḅ dauḅ sambuc tu gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga e tôm ḅacyo sêkêḅ ya neḅ aô su, magoc mêtê atac whiḅ-ḅga bu mba yêc aô, dec oc tôm dom bu wapo dauḅ sa tu gêḅ hoḅ dinaḅ ḅadaḅ-ḅga.

⁴ Mêtê atac whiḅ-ḅga ḅandô ḅahu bocdec. ḅamalac naḅ mêtê atac whiḅ-ḅga kêsalê iḅ ahuc, naḅ kôc ndê ḅalôm dôḅ, ma kêmwasiḅ lau. Iḅ gêm lêmuḅ lau ḅatô dom, ma sôm yom toc dau sa-ḅga me po dau sa ḅambwa dom. ⁵ Iḅ kôm gêḅ mayan-ḅga dom, gauc gêm gêḅ tu êmwasiḅ dau-ḅga kêlêc dom, ma atac ḅandê ḅagahô dom. Ma iḅ hê yom dôḅ pi sac naḅ lau sêkôm têḅ iḅ, naḅ dom. ⁶ Mêtê naḅ so lêḅ gitêḅ, naḅ ḅadaḅ oc kôm iḅ atac ḅayham dom, magoc iḅ oc atac ḅayham tu lau hoḅ naḅ sêḅkuc yom ḅandô-ḅga. ⁷ Iḅ oc hôc kisa ti atac pa su. Iḅ oc hu iḅ ndê kêḅ whiḅ ti gêḅ bocke naḅ iḅ takwê, naḅ siḅ dom, ma ḅawapac dauḅ oc ku iḅ dulu dom.

⁸ Mêtê atac whiḅ-ḅga oc yêc ḅapaḅ. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-ḅga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha wakuc-ḅga ma gauc pi gêḅ naḅ ḅahu sip ḅalôm gi, naḅ oc sêḅḅga. ⁹ ḅahu bu têḅ têm kwahic dec-ḅga yac taḅyalê gêḅ hoḅ timala dom, ma yom naḅ lau propet sêhoc asê, naḅ tôc gêḅ hoḅ

asê timala dom. ¹⁰ Magoc têḅ ndoc Yisu mbu meḅ, naḅ iḅ oc ndic dabiḅ gêḅ hoḅ, ma mêtê hoḅ naḅ kwahic dec dakôm timala dom, naḅ oc pacndê. ¹¹ Têḅ têm naḅ aô gambo balê, naḅ gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêḅ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têḅ ndoc aô gati ḅgac su, naḅ gahu balêkoc si mêtê siḅ. ¹² Kwahic dec yac taḅyalê gêḅ hoḅ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniḅ sip busunôm* ḅadauḅ-dauḅ dauḅ. Magoc têḅ têm ḅambu-ḅga yac oc dalic gêḅ hoḅ yêc awê eḅ. Kwahic dec aô kayalê gêḅ timala dom, magoc tiḅambu aô oc waḅyalê gêḅ hoḅ timala, tôm Anôtô kêyalê aô e pi sa timala eḅ têḅ kwahic dec. ¹³ Mêtê atu tô kwahic dec sêyêc, mêtê dakêḅ whiḅ-ḅga, mêtê dakêḅ batan-ḅga, ma mêtê atac whiḅ-ḅga. Magoc mêtê atac whiḅ-ḅga tiḅamata mêtê hoḅ.

14

Taḅkwê mwasiḅ naḅ tôm bu puc gôlôwac dabuḅ dôḅ

¹ Bocdinaḅ asap mêtê atac whiḅ-ḅga dôḅ, ma tamkwê ḅalau Dabuḅ ndê mwasiḅ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiḅ bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc gêlêc mwasiḅ ḅatô su. ² Bu ḅalau ndê mwasiḅ dasôm yom awha wakuc-ḅga iḅ gêḅ ḅamata-ḅga dom. ḅamalac naḅ sôm yom awha wakuc-ḅga, naḅ ndê yom yêc iḅ ma Anôtô

* **13:12:** Busunôm - lau ḅatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror.'

ņasawa, ma lau dan oc s ênyalê dom. Inj sôm yom nanj nahu yêc sinj dau, tôm Nalau Dabun kac inj. ³ Magoc ñamalac nanj hoc yom asê gitôm propet, nanj ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabun sa, ma êngilí ñac bu sêlhac ñanğa ma nem malô ñac si ñalôm. ⁴ Ñamalac nanj sôm yom awha wakuc-ğa, nanj ndê yom dau gêm inj tawasê sa, magoc ñamalac nanj hoc yom asê gitôm propet, nanj ndê yom oc tôm bu po gôlôwac dabun honj sa. ⁵ Aö tac whinj bu mac honj asôm yom awha wakuc-ğa, tigenj aö tac whinj kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ñamalac nanj hoc yom asê gitôm propet, nanj ndê mwasiñ hóc gêlêc inj nanj sôm yom awha wakuc, nanj ndê su. Magoc ñamalac danj bu mbo mac nem gôlôwac dabun ñalôm, nanj kôc mwasiñ bu nem yom awha wakuc-ğa kwi têtj mac, dec yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom nanj ñamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiñ dasôm yom awha wakuc-ğa nahu

⁶ O asidôwai, anğô su nanj. Aö bu watêtj mac waloc, ma wasôm yom têtj mac ña awha wakuc danj, dec oc wanem mac sa ñalêtj bocke? Ti genj aö bu waloc ma Nalau Dabun kêtj yom têtj aö, tu bu wahoc asê têtj mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhônj mac-ğa me wahoc asê gitôm propet, dec anej yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akôc gauc pi

gêtj nanj dakôc tu danem wê sip-ğa, gitôm gasuc me gita. Ñamalac danj bu yu me ndic ñapep dom, dec asa oc tôm bu ênyalê wê dau ñawa? ⁸ Ma ñgac ndic dahuc-ğa bu ndic ñapep dom, dec asa oc êmasanj dau tu ndic sinj-ğa? ⁹ Ma mac lau nanj asôm yom awha wakuc-ğa yêc gôlôwac dabun ñalôm, nanj bocdinañ. Bu yom kainj dinañ nahu yêc awê dom, ma lau oc sênyalê ñalêtj bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêtj ñakêcsia ñambwa-ñambwa.

¹⁰ Lau nom-ğa si awha têtjtêtj daêsam yêc, ma lau nanj sêsôm dau si awha, nanj sênyalê nahu. ¹¹ Ñgac danj bu sôm dau ndê awha ma aö bu wanjalê nahu dom, dec aö walic inj gitôm ñgac apa, ma inj oc lic aö bu ñgac apa bocdinañ. ¹² Ma yêc mac-ğa bocdinañ. Mac tamkwê Nalau Dabun ndê mwasiñ, bocdinañ dec tamkwê mwasiñ nanj tôm bu po gôlôwac dabun sa, nanj hóc gêlêc mwasiñ ñatô, tu bu akôm gôlôwac dabun ênsôwec tiatu.

¹³ Bocdinañ dec ñamalac nanj sôm yom awha wakuc-ğa, nanj tenj mbec bu Anötö kêtj mwasiñ nem yom dau kwi-ğa têtj inj whinj manj. ¹⁴ Bu têtj ndoc aö gatenj mbec ña yom awha wakuc-ğa, nanj aö dauñ neñ gatuñ tenj mbec, magoc anej gauc kêkuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinañ aö oc wakôm sake? Aö watenj mbec ña awha wakuc nanj anej gatuñ kêtjalê, ma watenj mbec ña aö dauñ neñ awhanj

naŋ kayalê ɲahu, naŋ whiŋ. Aõ wanem wê awha wakuc naŋ aneŋ gatuŋ kêyalê, ma wanem wê ɲa dauŋ neŋ awhaŋ naŋ kayalê ɲahu, naŋ whiŋ. ¹⁶ Am bu êmpiriŋ Anötö ɲa yom awha w akuc-ɲga, tòm nem gatôm kêyalê, ma ɲamalac daŋ bu mbo gôlôwac dabuŋ ɲalôm naŋ kêyalê awha dau dom, dec iŋ oc tòm dom bu sôm, “Yomandô,” têŋ ndoc am gic bata nem yom. ɲahu bu iŋ gêm gauc yom naŋ am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d anŋe Anötö ɲapep, magoc am nem yom gêm ɲamalac dinaŋ sa dom.

¹⁸ Aõ gam daŋge Anötö bu iŋ kêŋ mwasiŋ wasôm yom awha wakuc-ɲga têŋ aõ hôc gêlêc mac hoŋ su. ¹⁹ Magoc têŋ têm naŋ aõ gambo gôlôwac dabuŋ ɲalôm, naŋ aõ tac whiŋ bu wasôm yom naŋ lau hoŋ sêŋyalê, tu bu wandôhôn ɲac-ɲga. Aõ bu wasôm yom ɲalhô amanɗaŋ naŋ ɲahu yêc awê, naŋ hôc gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-ɲga ɲalhô 10,000, naŋ lau hoŋ sêŋyalê ɲahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc ɲapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc sauŋ dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêŋ tigeŋ-ɲga, naŋ tu ambo ahê lêŋ sac-ɲga. ²¹ Gauc nem yom naŋ Pômdau sôm, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Aõ waŋkiŋ lau apa sênem

aõ awhaŋ ma wakêŋ puc lau dindéc ɲa lau apa dau awha. Magoc ɲac oc sêkêŋ daŋga aõ dom, tòm sêkêŋ daŋga aneŋ yom muŋ su dom. [Ais 28:11-12]

²² Pômdau kêŋ lau naŋ sêsôm yom awha apa gitôm gêŋ dalô kaiŋ daŋ, bu kêŋ puc lau Israel-ɲga naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ɲga iŋ kaiŋ tigeŋ. Anötö kêŋ gitôm gêŋ dalô tu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom-ɲga. Iŋ kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ɲga-ɲga dom. Magoc mwasiŋ dahoc yom asê tòm propet-ɲga, naŋ iŋ kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ɲga-ɲga. Iŋ kêŋ tu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom naŋ-ɲga dom.* ²³ Bocdinaŋ, mac lau akêŋ whiŋ-ɲga bu akac daôm sa ma mac hoŋ bu asôm yom awha wakuc-ɲga, ma lau ɲatô naŋ sêkêŋ whiŋ dom me si gauc sa pi gêŋ dau dom, naŋ bu sêmbo sêwhiŋ mac, dec ɲac oc sêsôm sake? ɲac oc sêsôm bu mac nem gauc kêŋsôn. ²⁴ Magoc mac hoŋ bu ahoc yom asê atôm propet têŋ ndoc lau kaiŋ dinaŋ sêmbo sêwhiŋ mac, dec mac nem yom oc kuŋ ɲac si ɲalôm e sêŋyalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu ɲac si mêtê sac-ɲga. ²⁵ Ma yom pi ɲac si mêtê sac, naŋ ɲac gauc

* **14:22:** Aisaya ndê yom, naŋ Pol to yêc ɲabatiŋ 21, naŋ hêganônŋ lau apa naŋ Pômdau kêkiŋ bu sêŋgwiŋiŋ lau Israel-ɲga naŋ sêsôc iŋ ɲapu ti sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Pol gêm dôhônŋ lau apa awha, naŋ lau Israel si ɲacyo dinaŋ sêsôm, ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ɲga. Lau Israel-ɲga sêkac si ɲalôm kwi tu lau apa si yom-ɲga dom, ma Pol bu tôc asê bu ɲalêŋ tigeŋ, yom awha wakuc oc nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sa dom, me kac si ɲalôm kwi e sêti lau sêkêŋ whiŋ-ɲga dom. ɲabatiŋ 23 whê gêŋ dau sa tiawê.

gêm bu sêsîŋ yêc ŋac si ŋalôm, naŋ mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinaŋ ŋac oc sêpônŋ haduc aŋgô andô têtŋ nom ma sêtoc Anötö sa. Ma ŋac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whiŋ mac, yomandô!”

Pol whê ŋagôliŋ om-ŋga sa

²⁶ Bocdinaŋ asidôwai, têtŋ ndoc mac akac daôm sa tu alic om-ŋga, naŋ lau ŋatô sêkôc wê sêmenŋ, lau ŋatô sêkôc yom bu sêndôhônŋ lau, lau ŋatô sêkôc yom naŋ Nalau Dabuŋ hoc asê têtŋ ŋac, ŋatô sêsôm yom awha wakuc-ŋga, ma ŋatô sênem yom awha wakuc-ŋga dau kwi. Gêŋ hoŋ naŋ mac bu akôm, naŋ akôm tu apuc gôlôwac dabuŋ hoŋ dôŋ-ŋga. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-ŋga, dec lu me tö sêsôm goc tôm. Daŋ sôm e pacndê, goc ŋamalac tilu-ŋga sôm ndê. Ma ŋamalac daŋ nem ŋac si yom dau kwi maŋ. ²⁸ Magoc ŋamalac nem y om dau kwi-ŋga daŋ bu mbo dom, goc ŋamalac naŋ tac whiŋ bu sôm y om awha wakuc-ŋga nem dau dôŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Tôm bu iŋ sôm iŋ ndê yom awha wakuc-ŋga têtŋ ndoc iŋ mbo tawasê, ma yom dau yêc iŋ ma Anötö ŋasawa.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, dec lu me tö sêhoc yom asê, ma lau hoŋ sêkêŋ daŋga ŋapep ma sêŋsahê yom dau. ³⁰ ŋamalac daŋ bu ndôc mac ŋalôm, ma Nalau Dabuŋ bu hoc yom daŋ asê têtŋ iŋ, dec ŋamalac naŋ sôm

yom mbo, naŋ hu siŋ ma kêŋ ŋasawa têtŋ ŋamalac dinaŋ bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoŋ ahoc yom asê atôm propet aô daôm aô daôm, bu andôhônŋ ti apuc gôlôwac dabuŋ hoŋ dôŋ. ³² Lau naŋ sêtap mwasiŋ sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, naŋ sêtôm bu sênem gôliŋ dau si lêtŋ sêhoc yom dau asê-ŋga. ³³ Bu Anötö tec bu iŋ ndê lau sêkôm gêŋ bambaliŋ. Iŋ Anötö yom malô-ŋga.

Anötö ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ sêŋkuc lêtŋ tigenŋ bocdec bu. ³⁴ Têtŋ ndoc mac akac sa tu alic om-ŋga, naŋ lauwê sêsôm yom dom sic ŋawaê. Ŋac sêsôc launŋac ŋapu tôm yomsu sôm, ma sênem dau dôŋ. ³⁵ Awhê daŋ bu ŋgô yom daŋ naŋ iŋ kêyalê ŋahu dom, naŋ nem dau dôŋ e om pacndê, ma ndac nakwenŋ têtŋ ndoc iŋlu sêmbo si andu. Iŋ bu sôm yom yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ gêŋ mayanŋ-ŋga.

³⁶ Mac lau Korin-ŋga bu atec aneŋ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö kêŋ ndê yom têtŋ mac tamwasêm, me kêŋ têtŋ mac muŋ bu andic dulu têtŋ lau ŋatô, a? ³⁷ Asa naŋ gauc gêm bu iŋ propet daŋ, me tap Nalau Dabuŋ ndê mwasiŋ sa kêlêc, naŋ êŋyalê bu yom naŋ gato têtŋ mac, naŋ Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ ŋamalac daŋ bu kôc aneŋ yom sa dom, naŋ Pômdau oc kôc iŋ sa dom. ³⁹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê atôm lau propet,

ma alhac lau naŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têtŋ ndoc mac bu alic om, naŋ akôm gêŋ hoŋ ŋapep ma aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ iŋ hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

¹ O asidôwai, aô bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têtŋ mac muŋ su. Mac akôc ŋawaê dau sa, ma ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu. ² Ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têtŋ mac, naŋ tôc lêŋ Anötö nem mac si-ŋga asê, ma bocdinaŋ dec asap dôŋ ŋapaŋ. Mac bu asap dôŋ dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc tisac ma ŋandô mbasi.

³ Bu yom naŋ gac dulu têtŋ mac, naŋ kêkuc yom naŋ aô dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma yom naŋ atu ma tiŋamata aneŋ yom hoŋ, naŋ bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm. ⁴ Lau sêŋsuhuŋ iŋ, ma têtŋ bêc titö-ŋga Anötö uŋ iŋ sa, tôm sêto yêc naŋ. ⁵ Goc iŋ hoc dau asê têtŋ Pita, ma têtŋ lau ŋatô naŋ sêmbo †ŋgacsêŋomi 12 si toŋ. ⁶ Ma tiŋambu iŋ hoc dau asê têtŋ asidôwai toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ dau. Ŋac lau daêsam, sêhoc gêlêc 500 su. Kwahic dec ŋac si lau ŋatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgeŋ sêmbo tali. ⁷ Tiŋambu iŋ hoc dau asê têtŋ Jems ma têtŋ lau aposel hoŋ. ⁸ Ma tiŋambu andô iŋ hoc dau asê têtŋ aô

dauŋ, naŋ gati aposel gitôm balêkoc naŋ dinda kôc so ndê têtŋ. ⁹ Bu aô galic dauŋ tôm lau aposel si ŋgac ŋambu-ŋga solop. Sêsam aô bu aposel, magoc aô ŋgac ŋayham dom bu sêhê ŋaê aposel pi aô. Ŋahu bu muŋ-ŋga lê aô gakêŋ kisa Anötö ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. ¹⁰ Magoc tu Anötö kêmwasiŋ aô-ŋga, dec aô gati aposel, ma iŋ ndê mwasiŋ dau meŋ ŋambwa dom. Mba! Bu aô gakôm gwelenŋ gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoŋ su. Magoc aô dauŋ gakôm dom. Anötö ndê mwasiŋ puc aô dôŋ, dec kêŋ ŋaclai têtŋ aô bu wakôm gwelenŋ. ¹¹ Bocdinaŋ aŋyalê ŋapep bu yom naŋ aô gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc asê, iŋ yom tigeŋ. Ma yom dau ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

¹² Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ bocke dec mac nem lau ŋatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? ¹³ Aŋgô! Iŋ bu yom ŋandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinaŋ. ¹⁴ Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê naŋ yac am, naŋ oc ŋahu mbasi, ma mac nem akêŋ whiŋ ŋahu mbasi bocdinaŋ. ¹⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ŋandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi Anötö, naŋ

yom tasan. ¹⁶ Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. ¹⁷ Ma in bu yom nandô bu Anötö un Kilisi sa su dom, dec mac nem akên whin oc nandô mbasi, ma mac nem sac gacgen yêc mac-nga. ¹⁸ Ma Anötö bu un Kilisi sa su dom, dec lau nan sêkên whin Yisu ma sêmbac ndu su, nan gacgen sinğa su. ¹⁹ Tu Kilisi-nga dec yac dakên batan bu Anötö oc un yac hon sa têtêm nambu-nga. Yom dau bu yom nandô dom, dec gên nan dakên batan, nan gên têtêm kwahic dec-nga nambwa ma nandô mbasi têtêm nambu-nga. Ma lau hon oc sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-nga.

²⁰ Magoc Anötö un Kilisi sa akên lau batê-nga yomandô. In gitôm lau hon nan sêmbac ndu su, nan si ngac mbêc. ²¹ Namalac tigen ti dambac ndu nahu. Ma namalac tigen ti datisa akên lau batê-nga nahu. ²² Yomandô! Tu Adam-nga dec yac hon dawêkain sen dambac ndu-nga. Magoc tu Kilisi-nga dec lau nan sêkên whin in, nan sêwêkain sen sêmbo tali-nga. ²³ Tigen lau nan sêmbac ndu, nan oc sêtisa tôm nandoc. Kilisi tisa mun, gitôm gên nandô mbêc. Ma têtêm ndoc in mbu men, nan lau nan sêti in ndê, nan oc sêtisa. ²⁴ Têtêm dinan in oc ndic bata

têtêm kwahic dec-nga, ma in oc sen nyclai ti ngôlin hon su, ma kên gên hon sip Daman Anötö amba bu nem gôlin. ²⁵ Bu Kilisi gic waê bu nem gôlin e in kên in ndê nacyo hon sêsôc in gahi nahu. ²⁶ Ma nacyo nambu-nga nan in oc sen su, nan nyclai dambac ndu-nga. ²⁷ Sêto yom yêc bocdec bu:

In kên gên hon sêsôc in gahi nahu. [BW 8:6]

Yom dinan pi 'gên hon,' nan hêganôn Anötö dom, bu Anötö dau kên nyclai têtêm Kilisi pi gên hon. ²⁸ Tigen têtêm ndoc Anötö ndê Atu dau kên gên hon sêsôc in ndê gôlin nahu su, nan goc in dau oc sôc Anötö nahu. Ma bocdinan Anötö tigen oc ti natau ma nem gôlin gên hon.

²⁹ Anötö oc un lau batê sa têtêm nambu-nga, yomandô. Bu bocdinan dom, dec tu sake-nga lau natô sêlin sanğu tu lau nan sêmbac ndu su-nga? ³⁰ Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-nga yac ahôc nawapac ti kisa napan tu gwelen nawawê nayham-nga? ³¹ O asidôwai. Aô gapo mac nem waêm sa tu mac nem akên whin yac nen Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mac anyalê bu yom dau in yom nandô, dec anyalê bu yom dec in yom nandô bocdinan. Lau sêkôm bu sêndic aô ndu tôm bêtêm hon. ³² Yêc malac Epesas

* **15:29:** Mêtê dau nahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tôc asê bu lau Korin natô sêlin sanğu tu nac si lau nan sêmbac ndu-nga. Mboe lau batê dinan sêkên whin Yisu su, magoc sêlin busanğu su dom têtêm ndoc sêmbo tali, ma tu dinan-nga dec lau natô sêlin sanğu tu nac-nga. Pol sôm bu mêtê dinan in solop me so dom, magoc in sôm yom pi mêtê dau tu bu puc in ndê yom pi lau batê sêtisa-nga nan dôh.

lau sêkêḅ kisa aõ gitôm bôclai sac, magoc aõ gac siḅ têḅ ḅac ti ḅaḅga. Magoc lau batê bu sêḅisa dom, tôm mac nem lau ḅatô sêḅôm, dec aõ neḅ gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga iḅ ḅamalac ḅambwa si gêḅ, ma oc nem aõ sa daḅ dom. Bu bocdinaḅ dec dakôm tôm yom naḅ sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêḅ danenḅ ti danôm-ḅga enḅ, bu ḅasawa apê enḅ yac oc dambac ndu ma dandiḅaḅ. [*Ais 22:13*]

³³ Ayob daôm bu lau sêḅsau mac dom. Gauc nem yom naḅ sêḅôm bocdec bu, “Mac bu ambo awhiḅ lau naḅ sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ḅayham tisac whiḅ.” ³⁴ Aõ wasôm têḅ mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ḅatô sêsa si lêḅ gitôm sem gauc Anötô ma sêsap mêtê sac dôḅ ḅapaḅ. Bocdinaḅ akôc gauc ḅapep ma ahu mêtê sac siḅ gacgeḅ.

Lau oc sêḅisa ti ḅamlic kaiḅ bocke?

³⁵ Mboe mac nem lau ḅatô oc sêḅdac, “Anötô oc uḅ lau batê sa ḅalêḅ bocke?” me “Lau batê oc sêḅisa ti ḅamlic kaiḅ bocke?” ³⁶ Yom dau iḅ yom gauc mbasi-ḅga. Anḅô! Gêḅ naḅ mac asô sip nom, naḅ bu tibalê dom, dec oc po pi meḅ dom. ³⁷ Mac bu asô gêḅ ḅamatu gitôm yaḅgom me gêḅ ḅawhê ḅatô, dec mac asô gêḅ dau ḅagatôm naḅ oc po pi meḅ tiḅambu, naḅ dom, magoc asô ḅamatu ḅambwa sip nom. ³⁸ Ma Anötô dau kêḅ

gêḅ ḅagatôm têḅ gêḅ ḅawhê tôm iḅ dau kêmasaḅ su. Iḅ kêḅ ḅagatôm tidau-tidau têḅ gêḅ ḅawhê tigeḅ-tigeḅ. ³⁹ Ma ḅagatôm ti ḅamlic naḅ iḅ kêḅ têḅ gêḅ hoḅ, naḅ sêtôm dau dom. Iḅ kêḅ ḅamalac si ḅamlic kaiḅ daḅ, ma bôc si kaiḅ daḅ, ma mbac ti i bocdinaḅ. ⁴⁰ Gêḅ undambê-ḅga sêḅbo ti ḅac si ḅawasi kaiḅ daḅ, ma gêḅ nom-ḅga sêḅbo ti ḅac si ḅawasi kaiḅ daḅ bocdinaḅ. ⁴¹ Ac ti ayô ma tata hoḅ si ḅawasi têtêḅ. Ma tata hoḅ si ḅawasi gitôm dau dom. ⁴² Ma têḅ ndoc lau batê sêḅisa, naḅ oc ḅalêḅ kaiḅ tigeḅ. Lau batê naḅ taḅsuhuḅ sip nom, naḅ si ḅamlic iḅ gêḅ têm kwahic dec-ḅga, ma tôm dom bu yêc ḅapaḅ. Magoc Anötô oc uḅ sa ma nem kwi ti gêḅ yêc ḅapaḅ-ḅga. ⁴³ Gêḅ naḅ taḅsuhuḅ iḅ gêḅ waêmba, magoc Anötô oc uḅ sa ma kôm ti gêḅ tiwaê. Taḅsuhuḅ gêḅ ḅaclai mba, magoc Anötô oc uḅ sa ti ḅaclai. ⁴⁴ Bu yac taḅsuhuḅ ḅamlic nom-ḅga, magoc Anötô oc uḅ sa ti ḅamlic wakuc undambê-ḅga. Yac taḅyalê bu ḅamlic nom-ḅga dec yêc, ma ḅamlic undambê-ḅga yêc bocdinaḅ. ⁴⁵ Anötô kêmasaḅ ḅamalac si ḅamlic nom-ḅga, tôm yom naḅ sêto yêc bocdec bu:

ḅgaḅ ḅamata-ḅga Adam iḅ ti gêḅ tali. [*Gen 2:7*]

Ma Adam ḅambu-ḅga, naḅ Kilisi dau, naḅ tisa ti ḅamlic undambê-ḅga. Ma yac oc dambo taḅli tu iḅ-ḅga, ma datap neḅ ḅamlic wakuc undambê-ḅga sa, tôm iḅ ndê.

46 Yac dakôc ñamlic undambê-
 ñga muñ dom, magoc dakôc
 ñamlic nom-ñga muñ, ma
 tiñambu oc datap ñamlic
 undambê-ñga sa. 47 Ñamalac
 ñamata-ñga meñ akêñ nom.
 Magoc ñamalac tilu-ñga meñ
 akêñ undambê. 48-49 Kwahic
 dec yac hoñ dambo datôm
 ñamalac nom-ñga ñamata-ñga
 dinañ. Dinañi sêkôc yac bu
 dambo datôm ñamalac nom-
 ñga dinañ. Magoc lau nañ
 sêmbo undambê, nañ sêmbo
 sêtôm ñ amalac undambê-
 ñga, ma tiñambu yac oc
 datiwakuc, ma dambo datôm
 ñamalac undambê-ñga.

50 Bocdinañ aneñ asidôwai,
 aö wasôm têtñ mac bu yac
 datôm dom bu dasôc Anötö
 ndê gameñ undambê-ñga ti
 neñ ñamlic têtñ kwahic dec-
 ñga. Bu yac neñ dac ti ñamsôm
 iñ gêtñ yêc ñapañ-ñga dom, ma
 tôm dom bu wêkaiñ gameñ
 dandôc tanli ñapañ-ñga. 51 Aö
 bu wasôm yom ñahu atu dañ
 têtñ mac añgô. Yac hoñ oc
 dambac ndu dom, magoc
 Anötö oc nem yac hoñ kwi
 ma kêtñ ñamlic wakuc têtñ yac.
 52 Têtñ bêtñ ñambu-ñga dahuc oc
 tañ, ma sep tigeñ lau batê oc
 sêtisa ti ñamlic wakuc sêndôc
 tali ñapañ-ñga. Ma Anötö
 oc nem yac lau nañ dambo
 tanli, nañ kwi dawhiñ, ma
 kêtñ ñamlic wakuc têtñ yac.
 53-54 Bu ñamlic nom-ñga oc
 tôm dom bu yêc ñapañ, ma gic
 waê bu niñga. Bocdinañ têtñ
 bêtñ ñambu-ñga Anötö oc nem
 ñamlic nom-ñga kwi ti gêtñ yêc
 ñapañ-ñga, nañ tôm dom bu

niñga. Gauc nem yom nañ
 sêto yêc bocdec bu:

Anötö ku ñaclai dambac
 ndu-ñga dulu su, ma
 pacndê sambuc. [Ais
 25:8]

Yom dau oc ñandô sa têtñ bêtñ
 ñambu-ñga.

55 O ñaclai dambac ndu-
 ñga, am oc ku yac dulu
 ñalêtñ bocke? Am nem
 ñamalac ndic yac ndu-ñga
 yêc nde? [Hos 13:14]

56 Ñamalac nañ wê yac dasa
 señ dambac ndu-ñga, nañ
 mêtê sac. Ma yomsu kêtñ
 ñaclai têtñ mêtê sac. 57 Magoc
 danem danje Anötö nañ ku
 yac neñ ñacyo dulu tu yac
 neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga.
 58 Bocdinañ, aneñ asidôwai
 atac whiñ-ñga, alhac ñañga
 ma ayob daôm bu gêtñ dañ
 ku mac dulu dom. Akêñ nem
 ñalôm sambuc tu Pômdau ndê
 gwelen-ñga. Bu mac añyalê
 su bu gêtñ bocke nañ mac
 akôm tu Pômdau-ñga, nañ gêtñ
 ñandô mbasi-ñga dom. Oc
 nem ñandô!

16

*Sêkêtñ da bu sênem lau sêkêtñ
 whiñ-ñga ñatô sa*

1 Aö wasôm yom pi awa
 nañ mac bu andic sa bu
 anem Anötö ndê lau dabuñ
 Jerusalem-ñga sa. Akôm
 tôm yom nañ aö gasôm têtñ
 gôlôwac dabuñ nañ sêmbo
 gameñ Galesia-ñga, nañ su.
 2 Tôm wake ñabêtñ ñamata-
 ñga sambob, mac tigeñ-tigeñ
 andic nem awa da-ñga sa tôm
 awa nañ mac tigeñ-tigeñ atap

sa yêc wake dinan̄ ṅalôm. Andic sa gwanan̄ ma akêṅ ndôc. Ma têtṅ ndoc aô wahôc asê mac yêc malac Korin, nan̄ oc wakêṅ ṅawapac têtṅ mac bu andic sa têtṅ têtṅ dinan̄-ṅga dom. ³ Anyalin̄ lau ṅatô sa nan̄ mac alic ṅayham bu sêkôc mac nem da dau, ma sêkêṅ têtṅ gôlôwac dabun̄ Jerusalem-ṅga. Ma têtṅ ndoc aô wahôc asê mac, nan̄ wato bapia puc ṅac dôṅ-ṅga ma wan̄kin̄ ṅac sêndi. ⁴ Ma aô bu walic tôm bu aô daun̄ watêṅ Jerusalem wandi, goc yac an̄sêlêṅ awhin̄ daun̄.

Pol ti lau ṅatô oc sêndic lau Korin kêsî

⁵ Aô gauc gêm bu wandic lau gamen̄ Masedonia-ṅga kêsî, ma tin̄ambu watêṅ mac waloc. ⁶ Aô bu wambo wawhin̄ mac ṅasawa baliṅ, mboe aô oc wambo e ndoc uhô-ṅga pacndê. Ma bocdinaṅ oc tôm bu mac anem aô sa tu seṅ bocke nan̄ wasa tin̄ambu-ṅga. ⁷ Aô gakêṅ batan̄ bu Pômdau oc kêtṅ ṅasawa baliṅ têtṅ aô tu wambo wawhin̄ mac-ṅga. Magoc aô bu waloc ṅagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhin̄ mac ṅasawa baliṅ. ⁸ Kwahic dec aô oc gacgeṅ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-ṅga pacndê. ⁹ Nahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelen̄ atu dan̄ yêc dindéc e ṅandô sa. Ma gêtṅ dan̄ whin̄, nan̄ lau daêsam sêkêṅ kisa aô yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hôc asê mac, nan̄ goc akôc in̄ sa ti yom malô, tu bu in̄ mbo whin̄ mac

ti atac pa su eṅ. Nahu bu in̄ kôm Pômdau ndê gwelen̄ tôm aô gakôm. ¹¹ Alic bu lau dan̄ sêtec in̄ me sêpu in̄ dom. Ma têtṅ ndoc in̄ bu mbu têtṅ aô meṅ, nan̄ an̄kin̄ in̄ lhô meṅ ti yom malô. Aô gakêṅ batan̄ bu ṅasawa saun̄ Timoti ma asidôwai ṅatô oc sêmbu sêtêṅ aô sêmeṅ.

¹² Yom pi yac neṅ asidôwai Apolos wasôm bocdec bu. Aô gaten̄ in̄ tidim daêsam bu êṅsêlêṅ whin̄ asidôwai ṅatô ma têtṅ mac loc. Kwahic dec in̄ sôm bu in̄ oc loc dom, magoc têtṅ ndoc in̄ tap ṅasawa ṅayham dan̄ sa, nan̄ in̄ oc loc.

Yom ṅambu-ṅga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêṅ whin̄-ṅga dôṅ ṅapan̄, ma alhac ṅan̄ga ti nem ṅalôm pêṅ dôṅ. ¹⁴ Ma akôm nem gêtṅ hon̄ ti mêtê atac whin̄-ṅga.

¹⁵ O asidôwai. Mac an̄yalê bu Stepanas ma lau hon̄ nan̄ sêmbu in̄ ndê andu, nan̄ sêti lau ṅamata-ṅga tu sêkêṅ whin̄ Yisu-ṅga yêc mac nem gamen̄ Akaya-ṅga. Ma ṅac sêkêṅ si ṅalôm sambuc tu sênem akin̄ Anôtô ndê lau dabun̄-ṅga. Kwahic dec aô bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kain̄ dinan̄, ma lau asa nan̄ sêlhac sêwhin̄ ṅac ma sêkôm gwelen̄ ṅawaê ṅayham-ṅga, nan̄ asôc ṅac ṅapu. ¹⁷ Têtṅ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmeṅ akêṅ Korin ma sêhôt asê aô, nan̄ sêkôm aô atac ṅayham atu. Nahu bu ṅac sêkôc mac hon̄ an̄ôm sêtêṅ aô sêmeṅ. ¹⁸ Nac sêkôm aô neṅ ṅalôm tighô, tôm sêkôm mac

nem ñalôm tighô têtêm sêmbô sêwhiñ mac. Tu ñinan-ña dec wasôm têtêm mac bu atoc lau kain ñinan sa ñapep.

Pol ti lau ñatô sêkôm acsalô têtêm lau Korin-ña

¹⁹ Gôlôwac dabuñ titoñ-titoñ hoñ nañ sêmbô gameñ Esia-ña dindéc, nañ sêkêt si acsalô ñayham têtêm mac hoñ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuñ nañ sêkac sa yêc inlu si andu, nañ sêkêt acsalô ñayham ti atac whiñ têtêm mac tu Pômdau-ña. ²⁰ Ma asidôwai hoñ nañ sêmbô gameñ dindéc sêkêt acsalô têtêm mac bocdinañ. Mac hoñ akam ñôm, an^{kuc} Anötö ndê lau dabuñ si lêt.

²¹ Aö Pol gato yom dindéc ña ñauñ aman tu bu wakêt aneñ acsalô têtêm mac-ña.

²² Ñamalac ña bu atac tec Pômdau, nañ Anötö pucbo in. O Pômdau, mbu mweñ! ²³ Pômdau Yisu ndê mwasiñ têtêm mac. ²⁴ Aö bu wakêt aneñ atac whiñ têtêm mac lau akêt whiñ Yisu Kilisi-ña hoñ.

**Pol ndê bapia
tilu-nga têtj lau
Korin-nga
Yom whê bapia
dindéc sa-nga**

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gameŋ Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj ŋatô sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhônj yom tasanj têtj lau sêkêŋ whin-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel ŋandô dom. Bocdinaŋ Pol to bapia dindéc têtj ŋac bu whê dau sa bu inj aposel ŋandô, ma bu puc lau Korin-nga dôŋ tu bu sêsôc lau tasanj dinaŋ si yom ŋapu dom. Tinambu inj kêkiŋ Taitus têtj ŋac gi bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke, ma Taitus mbu meŋ ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom ŋapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac ŋayham kêlêc tu ŋgô Taitus ndê ŋawaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêtj tu ndic ŋac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj ŋac bu sêmatôc aposel tasanj dinaŋ, ma sêmatôc ŋac dau si lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ sêwhin. Ma inj to yom pi ŋac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga naŋ sêpônnda dau, naŋ sa-nga.

Yom ŋamata-nga

¹ Aô Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê

atac whin, gambo gawhinj yac neŋ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin, ma têtj Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damaŋ naŋ tawalô ti gêm malô yac yêc ŋawapac hoŋ-nga. Ma tu dinaŋ-nga dec yac atôm bu anem malô lau naŋ ŋawapac tidau-tidau tap ŋac sa, ŋalêŋ tigenj tôm Anötö dau kôm têtj yac. ⁵ Ŋahu bu ŋawapac ti ŋandê tôm Kilisi hôc, naŋ kêsalê yac ahuc tu yac am akiŋ inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anötö ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinaŋ. ⁶ Têtj ndoc bocke ŋawapac tap yac sa, naŋ alic ŋayham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anötö gêm malô yac, naŋ mwasinj dau golom mac bocdinaŋ, ma gêm mac sa bu alhac ŋaŋga ti nem atac pa su, ma ahôc ŋawapac kainj tigenj tôm yac ahôc. ⁷ Yac aŋyalê bu mac ahôc ŋawapac awhinj yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôŋ awhinj yac bocdinaŋ. Tu dinaŋ-nga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêŋ whin-nga dom.

Aposel sêhóc ŋawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anÿyalê pi ñandô eñ bu yac ahôc ñawapac atu-tu daêsam yêc gameñ Esia-nga. Gêñ dinañ kêgwinin yac ñandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc señ yac su andinãñ. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo tanli-nga pacndê têñ ndoc dinañ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôn yac bu tankwê yac dauñ mba licwalô dom, magoc tankwê Anötö nañ tôm bu uñ lau batê sa, nañ ndê ñaclai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu ñawapac dinañ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêñ whin ti tankwê in bu nem yac sa ñalêñ tigen dinañ ñapañ. ¹¹ Ma yac akêñ whin bu mbec nañ mac aten, nañ oc nem yac sa bocdinañ. Têñ ndoc ñawapac bu tap yac sa tiyham, nañ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nañ sêlic gêñ dau, nañ oc sênem dançe Anötö tu in ndê mwasiñ nañ kên têñ yac-nga.

Pol kên ndê têm ndic lau Korin kês-nga pi ahic

¹² Anÿgô su nañ. Lêñ ti sakin nañ yac akôm ambo nom, nañ akôm anÿkuc gauc nom-nga dan dom. Mba. Yêc yac mba ñalôm yac akêñ whin bu yac asa mba lêñ tôm Anötö atac whin eñ. Yac akôm gwelen hoñ ti mba ñalôm ma gauc sambuc, ma asa lêñ ñawasi eñ, tôm Anötö ndê mwasiñ puc yac dôñ. Ma têñ ndoc yac ambo awhin mac,

nañ yac anÿkuc lêñ tigen dinañ. Lêñ dau ti yac mba ñahu apo dauñ sa-nga. ¹³⁻¹⁴ Lau ñatô sêsôm bu yom hoñ nañ yac ato têñ mac, nañ ñahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anÿyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anÿyalê yac ti mba gwelen ñahu ñapep su dom. Magoc yac akêñ batan bu mac oc anÿyalê yac pi ñandô eñ. Ma bocdinañ yac oc ati mac nem ñahu apo daôm sa-nga, ma mac oc ati yac mba ñahu apo dauñ sa-nga têñ ndoc Pômdau Yisu mbu meñ.

¹⁵⁻¹⁶ Aneñ ñalôm pêñ dôñ pi mac, dec galic ñayham ma kamasan neñ lêñ bu wandic mac kêsî tidim lu. Aô gauc gêm bu wandic mac kêsî têñ ndoc watêñ gameñ Masedonia-nga wandi. Ma têñ ndoc wambu akêñ gameñ dinañ wameñ, nañ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ñalêñ dinañ oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiñambu dec oc tôm bu mac anÿkin aô watêñ gameñ Judia-nga wandi. ¹⁷ Magoc tu aô gac mac kêsî dom têñ ndoc gambu akêñ gameñ Masedonia-nga, dec mac gauc gêm bocke? Aô kamasan lêñ dinañ gitôm gêñ ñambwa-nga, a? Me aô gasôm “Aêc, aô waloc,” ma ñasawa saun gakac awhan kwi, ma gasôm bu “Mba, aô oc waloc dom,” kakuc lau nom-nga si lêñ, a?

¹⁸ Anÿgô su nañ. Anötö in Yom Ñandô Ñadau, ma bocdinañ yac lau nañ am akin in, nañ atôm dom bu anÿsau mac atôm lau nañ sêsôm “Aêc,” ma

ņasawa sauŋ sêkac si ɲalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.”
 19 Bu ɲawaê ɲayham naŋ alu Sailas ma Timoti ahoc asê têt mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, naŋ têt asê bu Anötö gôlôc tidôŋ bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têt yac tu Kilisi-ɲga. Ma iŋ gitôm dom bu sôm “Aêc” têt mac, ma ɲagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.”
 20 Bu gêt hoŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ iŋ oc kôm ɲandô sa ma sôm “Aêc” têt yac tu Kilisi-ɲga. Ma tu Yisu Kilisi-ɲga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-ɲga, ma datoc iŋ ndê waê sa.
 21 Anötö dau puc mac ma yac dôŋ, bu dasap neŋ dakêt whiŋ Yisu Kilisi dôŋ ɲapaŋ. Iŋ kêyalin yac sa dati iŋ ndê.
 22 Ma iŋ kêŋ ndê ɲalau Dabuŋ sip yac neŋ ɲalôm têt gêt ɲandô mbêc. Ma tu dinaŋ-ɲga yac taŋyalê bu mwasiŋ hoŋ naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têt yac, naŋ iŋ oc kôm ɲandô sa. Ma ɲalau dau ti Anötö ndê ɲadalô naŋ têt asê bu iŋ ndê lau yac.

23 Aŋgô su naŋ. Aô gambu gatêt malac Korin dom, ɲahu bu mac asap nem lêŋ giso ɲatô dôŋ ambo, ma aô gatec bu waloc ma wakôm mac nem ɲalôm ɲawapac andô tu wamatôt mac-ɲga. Anötö kêyalê aneŋ ɲalôm, ma aô wasôm yêc iŋ aŋgô-ɲga bu yom dau iŋ yom ɲandô.
 24 Aô gasôm yom pi mac nem lêŋ giso tu bu yac ati mac nem akêt whiŋ ɲadaui lec dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ alhac Anötö aŋgô-ɲga tu daôm nem

akêt whiŋ-ɲga. Ma yac akôm gwelêŋ awhiŋ mac tu bu mac asa nem lêŋ ɲapep e ambo ti atac ɲayham eŋ.

2

1 Tu dinaŋ-ɲga dec aô gauc gêm tidôŋ bu wambu watêt mac waloc dom, ɲahu bu aô gatec bu yac dambo ti ɲalôm ɲawapac tiyham tu wamatôt mac-ɲga.
 2 Ma aô bu wakôm mac ɲalôm ɲawapac, dec asa mbo bu kôm aô atac ɲayham? Bu mac lau daôm dinaŋ ati aneŋ atac ɲayham ɲahu.
 3 Tu dinaŋ-ɲga dec aô gac mac kêsi têt aô gasôm su, naŋ dom, magoc gato bapia daŋ têt mac. Ma aô gakêt batan bu mac oc asôt aneŋ yom dau ɲapu. Ma bocdinaŋ têt ndoc aô bu watêt mac waloc, naŋ ɲawapac daŋ oc yêc yac ɲasawa dom, ma gêt dau oc kôm aô atac ɲayham. Ma aô gakêt whiŋ bu mac hoŋ oc atac ɲayham awhiŋ aô.
 4 Yom dau aô kayalê bu yom ɲaŋga, ma aô gato ti taŋsulu eŋ, ma kasahê ɲawapac ti ɲandê atu yêc neŋ ɲalôm. Aô gato tu bu wakêt ɲawapac têt mac-ɲga dom, magoc tu bu watôt asê bu aô atac whiŋ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ɲac si ɲamalac daŋ ndê sac kwi

5 Mac nem ɲac daŋ kôm aô ɲayom, ma gêt dau kêŋ ɲawapac têt aô taŋwasêt dom. Aô gatec bu wasôm yom daêsam pi gêt dau, tigeŋ aô wasôm têt mac bu iŋ kêŋ wapac mac hoŋ bocdinaŋ.

⁶ Magoc kwahic dec in pu dau, dec aõ wasôm têt mac bu lêt bocke nan gôlôwac dabun sêsôm tidôn tu sêmatôc in-nga, nan gitôm. ⁷ Aõ gatec bu in mbo ti ñalôm ñawapac atu ñapan, ma bocdinan asuc in ndê sac kwi, ma anem malô in ndê ñalôm. ⁸ Aõ atac whin bu mac akôm bocdinan, tu bu atôc asê têt in bu mac atac whin in. ⁹ Yom nan aõ gato pi ñgac dinan, nan gato tu bu wansahê mac bu oc asôc anen yom hon ñapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc ñamalac dinan ndê giso kwi, dec aõ wasuc in ndê sac kwi bocdinan. Bu giso bocke nan in kôm têt aõ, nan Kilisi kêyalê bu aõ gasuc kwi, ma aõ gakôm bocdinan tu bu wanem mac sa tu lêt amatôc giso-nga ti apiñ daôm dôñ-nga. ¹¹ Aõ gatec bu mac akên ñasawa têt Sadañ bu sen lêt dapin daun dôñ-nga su. Bu yac tanyalê Sadañ ndê lêt hon su.

Pol tac whin bu lic Taitus

¹² Têt ndoc aõ gatên malac Troas ga, nan galic bu Pômdau gêlêc gatam su têt aõ bu wahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê yêc gameñ dinan. ¹³ Magoc anen ñalôm gi lu gi lu, ñahu bu aõ gatap anen asidôwa Taitus sa yêc malac dinan dom. Tu dinan-nga aõ gahu lau malac dinan-nga sin, ma gatên gameñ Masedonia-nga ga.

Pol whê lau aposel si gwelen sa

¹⁴ Magoc aõ bu wanem danje Anötö, ñahu bu in wê yac lau nan dakên whin Kilisi, gitôm ñgac sinjêlêc ti ndê lau sin-nga nan sêku si ñacyo hon dulu. Ma wanem danje in bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelen nan in kên sip yac aman-nga. Ma gauc pi Kilisi dau, in gitôm gên malu ñayham nan ñamalu pôm gameñ kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêlic yac atôm gên malu ñayham, tu yac mba gwelen ahoc ñawaê ñayham asê pi Kilisi-nga. Lau nan sêkôc ñawaê dau sa ma sêtap sen sêndôc tali-nga sa, nan sêlic yac ti mba gwelen tôm sênгу gên ñamalu ñayham. Magoc lau nan sêkôc sa dom dec sic waê bu sêninga, nan sêtec yac ti mba gwelen tôm sênгу gên mbôp ñasu. Gwelen ñawaê ñayham-nga dau in gwelen atu andô, ma yac neñ asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôñ-nga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nan sêkôm tu sêtap awa sa-nga lec dom. Mba. Yac anyalê tidôn bu Anötö kêyalin yac sa ma pin yac dôñ am damin Kilisi, dec akôm gwelen ñawaê ñayham-nga ti ñalôm ñawasi ambo in angô-nga.

3

Lau Korin-nga si lêt whê Pol ndê gwelen sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc daun sa-nga, a? Mba. Lau ñatô sêkôc bapia whê ñac sa tu

sêkôm gwelen-nga. Magoc yac atôm lau dinan dom. Yac ahêgo daun bu akôc bapia dan bu whê yac sa têt mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têt lau natô-nga dom. Mba. ² Nahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-nga, nan sêto yêc yac mba nalôm. Ma têt ndoc lau sêlic mac nem lêt ti sakin, nan tôm nac sêsam bapia dau, ma sêtjalê bu yac aposel nandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelen-nga. Ma têt ndoc lau sêlic mac asa nem lêt ti wakuc, nan tôm sêlic bapia whê yac sa têt nac-nga. Ma mac atôm bapia nan sêto na kêtêpê me atôm Moses ndê yomsu nan Anötö to pi hoc, nan dom. Mba! Mac atôm bapia nan Anötö Tali Nadau ndê Nalau to, ma in to sip namalac si nalôm.

Pwac wakuc oc kêt yac dandöc tanli

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêt whin bu mac oc asap nem lêt ti sakin nayham dinan dön napan. Bocdinan yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötö ango-nga. ⁵ Yac bu atoc daun sa ma asôm bu yac daun atôm bu akôm Anötö ndê gwelen lec dom. Mba. Tigen tu Anötö kêt nanğa têt yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu nac lai nan Anötö dau kêt têt yac-nga,

dec yac atôm bu anem akin in, ma ati lau akin pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, in gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau dan sêtôm dom bu sêtjuk pwac yomsu-nga napep, ma bocdinan pwac dau têt asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigen pwac wakuc nan hêganôn Nalau ndê gwelen, nan oc nem yac sa bu dandöc tanli.

Pwac wakuc hêt gêtêc pwac akwa su

⁷ Angô su nan. Pwac akwa nan Anötö to pi hoc ma kêt têt Moses, nan men ti Anötö ndê nawasi. Nawasi dau gêt Moses ahuc dec lau Israel-nga dan sêtôm dom bu sêlic in angô andô solop e nawasi dau hê su. Pwac dau men ti nawasi, magoc sakin pwac akwa-nga dau na-nandô, nan dambac ndu.* ⁸ Tigen sakin pwac wakuc-nga, nan Nalau Dabu gêt gêtin, nan ndê nawasi hêt gêtêc su. ⁹ Pwac yomsu-nga na-nandô nan datap Anötö ndê matêt sa. Tigen pwac wakuc na-nandô nan dati lau gitêt tu Nalau Dabu ndê gwelen-nga. Bocdinan pwac wakuc ndê nawasi hêt gêtêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa men ti nawasi, tigen yac bu danem dôhôn pwac akwa dau whin pwac wakuc, oc dalic gitôm gêt nawasi mba,

* 3:7: Yom dau nahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akin Anötö tanjuk lêt pwac yomsu-nga, dec oc têt dom bu dati lau gitêt ma datap sen dandöc tanli-nga sa. Bu namalac dan oc têt dom bu êjuk yomsu hon napep, ma bocdinan lêt yomsu-nga oc têt dom bu kêt yac dandöc tanli. Alic yom natô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

bu pwac wakuc ndê ñawasi hôc gêlêc su. ¹¹ Ñawasi nan gêm Moses ahuc têtj ndoc inj kôc pwac akwa, nan yêc baliñ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ñawasi inj atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinañ yac akêñ batan pwac wakuc ña-ñandô, ma akôm mba gwelenj ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm Anötö ndê ñawasi ahuc tôm Moses kôm, nanj dom. Bu têtj ndoc Anötö ndê ñawasi gêm Moses ahuc, nanj inj kôm anğô andô ahuc ña po, bu lau Israel-ñga sêlic inj anğô andô dom e ñawasi dau hê su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti ñalôm ñadandi, ma ñac gauc gêm bu pwac yomsu-ñga nanj Anötö kênj sip Moses amba, nanj ti lêtj Anötö nem ñac si-ñga. Têtj ndoc sêsam pwac yomsu-ñga dinañ, nanj sênjalê ñahu andô dom, tôm po danj kôm ñac si ñalôm ahuc. Ma têtj Moses ndê têm e menj têtj kwahic dec, po dau gacgenj yêc. Ñalênj tigenj yêc bu po dau ñinga yêc ñac si ñalôm, nanj sêkênj whiñ Kilisi, dec inj oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa nanj gêm ndê ñalôm kwi ma kênj whiñ Pômdau, nanj Pômdau dau oc kac po dau su yêc inj.

¹⁷ Pômdau inj Ñalau, ma Pômdau ndê Ñalau bu mbo whiñ yac, dec inj oc êngapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-ñga. ¹⁸ Kwahic dec po danj kôm yac anôñ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakênj whiñ-ñga honj datôc Pômdau ndê ñawasi asê

tiawê gitôm busunôm. Ma ñawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ñahu bu Pômdau ndê Ñalau gêm gwelenj yêc yac nenj ñalôm ñapanj, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ñawaê ñayham gitôm ya ñawê

¹ Anötö tawalô yac ma kênj sakiñ pwac wakuc-ñga sip yac amanj, ma tu inj tawalô yac-ñga dec yac atôm dom bu ahu gwelenj dau siñ têtj ndoc ñawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayan-ñga nanj lau sêkôm sêsij-sêsij sêmbo, nanj yac ac ahê su. Yac anğaluñ yom danj whiñ Anötö ndê yom, me anşau lau danj bu sêkênj whiñ-ñga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ñalênj dinañ, lau oc sênjalê yêc ñac si ñalôm, bu yac akôm mba gwelenj solop ambo Anötö anğô-ñga. ³ Lau ñatô sênğô ñawaê ñayham nanj yac ahoc asê, magoc sêkênj whiñ dom, gitôm gênj danj kôm ñac si gauc ti ñalôm ahuc, ma bocdinañ ñac gacgenj sêmbo senj sênjñga-ñga. ⁴ Anötö tasanj têm dindec-ñga, nanj Sadañ dau, inj kênj ñasec atu pôc lau nanj sêkênj whiñ dom, nanj si gauc ahuc. Ma ñac gitôm dom bu sêkôc ñawaê ñayham sa. Bocdinañ dec sênjalê Kilisi ndê ñawasi dom. Ma sênjalê Anötö ndê ñawasi dom bocdinañ, bu Kilisi gêm Anötö dau anğô bu têtj Anötö asê têtj yac.

⁵ Anġô su nanj. Yac am mêtê hêganônj dauj dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc inj sa ti ñac si Pômdau. Ma yac am akiñ mac atôm lau akiñ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ñga. ⁶ Anötö inj Ñawê Ñadau nanj sôm, “Ñawê sa ma pô gameñ ñasec,” têtj ndoc inj kêtj undambê ti nom. Ma inj kêtj ndê ñawê pô yac neñ ñalôm tu bu tanjalê inj ndê ñawasi atu-ñga. Ma ñawasi atu dau, nanj dalic yêc Kilisi, nanj gêm Anötö anġô têtj yac.

Anötö kêtj ndê ñawê ñayham têtj lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac dauj mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelen ñawê ñayham-ñga, tigenj Anötö kêtj gwelenj dau sip yac amanj. Inj ndê lêñ dinanj gitôm inj kêtj gêtj ñaôli atu dau sip gêtj ñambwa-ñga gitôm lôñ-si. Inj kôm bocdinañ dec tôc asê bu ñaclai puc gwelenj dau dôñ-ñga, nanj hôc gêlêc ñaclai honj su, nanj menj akêtj inj ndê. ⁸ Ñawapac daêsam sêyêc, magoc kêtjwinij yac dom. Yac anjalê lêñ bu anjêc ñawapac daêsam dinanj ñapanj, magoc kôm yac atac tec mba gwelenj dom. ⁹ Daêsam sêkêtj kisa yac, magoc yac anjalê bu Anötö mbo whinj yac ma tôm dom bu hu yac sinj. Sêpu ti sêkôm yac ñayom, magoc sêseñ yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelenj tu Yisu-ñga, ma tu dinanj-ñga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tanji. Yac ahôc ñandê ti ñawapac ñapanj,

nanj tôc asê bu yac anjuc Yisu ndê lêñ mbac ndu-ñga. Magoc gêtj dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêtj ñaclai têtj yac bu akôm gwelenj. ¹² Bocdinañ, tu gwelenj ñawê ñayham-ñga dec yac ahôc ñawapac atu ñapanj, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê ñaclai kêtj mac andôc tamli-ñga sa.

¹³ Sêto yom dauj yêc bocdec bu:

Aô gakêtj whinj Pômdau, dec gahoc inj ndê waê asê.
[BW 116:10]

Ma yac anjuc gauc tigenj dinanj. Yac akêtj whinj Pômdau, dec ahoc inj ndê waê asê. ¹⁴ Ma yac anjalê bu Anötö, nanj unj Pômdau Yisu Kilisi sa akêtj lau batê-ñga, nanj oc unj yac sa awhinj Yisu bocdinañ, ma kêtj yac alhac inj anġô-ñga awhinj mac. ¹⁵ Yac alic ñayham bu ahôc ñawapac tu bu anem mac sa-ñga. Ma tu yac mba gwelenj-ñga, dec Anötö ndê mwasiñ oc êñsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danje Anötö êñlêc e inj ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinanj-ñga yac atôm dom bu ahu gwelenj dau sinj têtj ndoc ñawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-ñga yac neñ ñamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ñalôm-ñga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc honj. ¹⁷ Bu ñawapac nanj yac ahôc, nanj yac alic gitôm gêtj ñambwa têtj apê-ñga. Ma tu yac ahôc ñawapac dinanj-ñga, dec oc atap Anötö ndê ñawasi atu sa. Ma ñawasi dau oc

pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma in gên nandô hôc gêlêc n̄awapac hon̄ dinañ su. ¹⁸ Bocdinañ yac tan̄kwê gên nom-n̄ga nañ tanôñ alic su, nañ dom, n̄ahu bu gên dau oc niñga. Magoc yac akên batan̄ gên nañ yac tanôñ alic su dom, bu gên dau oc yêc n̄apan̄ ma pacndê dom.

5

Yac neñ n̄amlic nom-n̄ga oc pô dau su tiwakuc

¹ Yac neñ n̄amlic nom-n̄ga gitôm bac batat, ma in bu tisac, dec yac tan̄yalê bu Anötö kêmasañ yac neñ n̄amlic wakuc undambê-n̄ga, nañ gitôm andu n̄andô nañ oc lhac n̄apan̄. Andu n̄andô dau gitôm andu me bac têm apê-n̄ga nañ n̄amalac sêkwê, nañ dom. ² Ma yac neñ n̄amlic nom-n̄ga gitôm yac neñ n̄akwê têm dindêc-n̄ga. Magoc tu gên wapac nom dindêc-n̄ga, dec yac atac whin̄ ndu andô bu dasôc neñ n̄amlic wakuc undambê-n̄ga ti n̄akwê, dec yac tam awhañ su bu datap gên dau sa. ³ Ma yac bu dasôc n̄akwê undambê-n̄ga dau sa, dec oc ti yac neñ n̄akwê n̄andô, ma oc dambo n̄amlic n̄ambwa dom. ⁴ Têñ ndoc n̄amlic nom-n̄ga ti yac neñ bac, nañ dahôc n̄awapac n̄apan̄, ma bocdinañ tam awhañ su bu datap neñ n̄amlic wakuc undambê-n̄ga sa. Yac atac tec n̄amlic dindêc dom, magoc yac atac whin̄ ndu andô bu n̄amlic têm dindêc-n̄ga nañ gitôm dom bu yêc n̄apan̄, nañ pô dau su ti

gên wakuc nañ oc yêc n̄apan̄. ⁵ Anötö kêmasañ yac tac waê gên dau solop. Ma in kên N̄alau Dabun̄ tên̄ yac gitôm gên n̄andô mbêc, nañ tôc asê bu gên n̄andô nañ in̄ gic bata bu kên tên̄ yac tin̄ambu, nañ oc n̄andô sa bocdinañ.

⁶ Tu dinañ-n̄ga dec yac ambo ti atac pa su en̄. Yac an̄yalê bu têm hon̄ nañ yac ambo nom ma n̄amlic nom-n̄ga ti yac mba n̄akwê, nañ yac ambo awhin̄ Pômdau yêc undambê dom. ⁷ Bu gên nañ Anötö gic bata bu kên tên̄ yac tin̄ambu, nañ yac alic n̄an̄andô su dom, magoc akên whin̄ bu oc n̄andô sa. ⁸ Yac atac pa su ma alic n̄ayham bu ambo ti n̄amlic nom dindêc-n̄ga, tigen̄ oc n̄ayham hôc gêlêc bu ahu n̄amlic dau sin̄, ma andi ambo awhin̄ Pômdau. ⁹ Bocdinañ yac bu ambo nom dindêc me ahu sin̄, nañ yac tan̄kwê n̄andô tigen̄, nañ bu asa mba lên̄ ndic Pômdau tandô n̄ayham en̄. ¹⁰ N̄ahu bu tin̄ambu yac hon̄ oc dalhac Kilisi an̄gô-n̄ga bu êmatôc yac. In̄ oc kên n̄agêyô tên̄ yac êñkuc gên n̄ayham me sac bocke nañ dakôm tên̄ ndoc dambo nom dindêc.

Pol whê ndê gwelen̄ n̄ahu sa

¹¹ Yac an̄yalê gên dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc in̄ n̄apu, ma tu dinañ-n̄ga dec yac am mêtê lau ma akac n̄ac bu sênem dau kwi. Yac mba lên̄ ti sakin̄ n̄ahu yêc awê tên̄ Anötö, ma aô gakên̄ batan̄ bu mac oc an̄yalê yac mba lên̄ ti sakin̄ n̄ahu bocdinañ. ¹² Yac

ato yom dindéc tiyham tu bu atoc daun sa têt mac-nga dom. Mba. Yac atac whiñ bu mac aňyalê yac mba gauc ti ñalôm tidôñ, ma bocdinañ mac oc alic yac ñayham. Ma oc tòm bu mac apo yac mba waêñ sa têt lau nañ sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-nga ñambwa ma sêtoc gêt awê-nga sa hôc gêlêc gêt ñalôm-nga. ¹³ Magoc yac ahêgo daun tu lau nañ sêsôm bu yac mba gauc kêñsôn, nañ dom. Bu gêt nañ yac akôm, nañ akôm tu Anötö-nga. Ma yac akôm ti mba gauc ñawa, tu bu anem mac sa-nga. ¹⁴ Kilisi ndê atac whiñ kêtílí yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têt lau. Bu yac akêt whiñ bu ñgac tigen mbac ndu ô lau hoñ, dec gitôm lau hoñ sêmbac ndu. ¹⁵ Aê! Kilisi mbac ndu tu lau hoñ-nga, tu bu lau nañ sêmbo tali nañ sêñkuc dau si atac whiñ dom, magoc sêñkuc iñ nañ mbac ndu tu ñac-nga ma tisa ma mbo tali tiyham, nañ ndê atac whiñ.

Kilisi hê wamba yac têt Anötö

¹⁶ Muñ-nga yac alic Kilisi gitôm ñamalac nom-nga ñambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kaiñ dinañ tiyham dom. Ma ñalêt tigen kwahic dec yac ahêgo daun pi gêt awê-nga dom têt ndoc yac akôc gauc pi lau nom-nga. ¹⁷ Bu ñamalac bocke nañ kêt whiñ Kilisi, nañ yac aňyalê bu Anötö kôm iñ tiwakuc su. Iñ hu lêt akwa siñ, ma sa ndê lêt tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm

gêt hoñ dinañ ñandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc iñ kêt iñ Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hê wamba yac têt Anötö, ma kêmasañ lêt bu datigasuc iñ tiyham. Ma iñ kêt ñawaê ñayham pi iñ ndê lêt dinañ sip yac amañ, bu ahoc asê têt lau. ¹⁹ Ma ñawaê ñayham dau bocdec. Anötö kêt iñ Kilisi sip nom meñ, ma tu Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêt bu sêmbu sêtêt iñ sêndi. Ma iñ kêt gwelen têt yac bu ahoc ñawaê dau asê têt lau nom-nga.

²⁰ Tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dau am Kilisi aňgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têt mac sa yac whañsun. Ma yac atet mac am Kilisi aňgô, bu gauc nem yom pi gwelen atu nañ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têt Anötö-nga, ma akôc yom dau sa. ²¹ Alic su nañ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêt yac neñ sac ñagêyô hoñ pi iñ, tu bu nem yac sa-nga. Ma tu dinañ-nga asa nañ kêt whiñ Kilisi, nañ Anötö gêt iñ bu ñamalac gitêt.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm nañ aô galic ñayham bu wamwasiñ mac-nga, dec gañgô mac nem yom. Ma têt bêt nañ kamatiñ tidôñ bu wanem mac si, nañ gam mac sa. [Ais 49:8]

Aö wasôm têtj mac bu têtj kwahic dec-nga in Anötö ndê têtj êmwasiñ ti nem yac si-nga. Tu dinañ-nga yac lau nañ akôm gwelenj awhiñ Anötö, nañ atej mac bu akôc Anötö ndê mwasiñ ñambwa dom.

Pol hôc ñawapac tu gwelenj ñawaê ñayham-nga

³ Yac atec bu lau dañ sêpu yac mba gwelenj ñawaê ñayham-nga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinañ-nga dec yac ayob mba lêñ bu akôm giso dañ dom. ⁴ Gêñ nañ yac akôm, nañ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiñ. Yac ahôc ñawapac ti anjahê ñandê tidau-tidau kégwiniñ yac, tigenj ahu mba gwelenj siñ dom, akôm ti atac pa su eñ. ⁵ Lau sic yac, sêkêñ yac andöc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-nga. Yac akôm gwelenj atu, ma têtj daêsam gêñ yô yac, ma yac ayêc bêc tanôñ dom. ⁶ Magoc gwelenj atu nañ yac akôm, nañ akôm ti mba ñalôm ñawasi, ma ti gauc ñawa, akôc mba ñalôm dôñ ma akôm mêtê ñayham têtj lau honj. Ñalau Dabuñ gêm gôliñ yac, ma yac asap mêtê atac whiñ lau-nga dôñ ñapañ. ⁷ Yac akôm gwelenj dau ña Anötö ndê ñaclai, ma asôm yom ñandô eñ. Ma yac asap lêñ gitêñ dôñ, gitôm yac akôc wapa siñ-nga yêc amanj danja lu-lu bu andic siñ. ⁸ Lau ñatô sêñyalê bu yac aposel ñandô, ma sêmpinj yac ma sem ñawaê sa pi gwelenj nañ yac akôm. Ma ñatô sêpu

ma sêñgôliñ yom pi yac ti mba gwelenj, ma sêsôm bu yac lau tasanj. ⁹ Ñatô sêñyalê yac, ma ñatô sem gauc yac. Yac ahôc ñawapac ñapañ tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêñ honj dinañ gitôm bu kôm yac ñalôm ñawapac, magoc ambo ti atac ñayham ñapañ. Yac atôm lau ñalôm sawa, tigenj yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêtôm tu sêtap Anötö ndê mwasiñ sa-nga. Yac awêkaiñ gêñ nom-nga dañ dom, magoc tu Kilisi-nga dec yac awêkaiñ gêñ honj tu puc yac gatuj dôñ-nga.

Pol tej lau Korin-nga bu sêtôc si atac whiñ asê

¹¹ Yac asôm mba yom honj tiawê têtj mac lau Korin-nga, ma akêñ mba ñalôm sambuc têtj mac. ¹² Yac atôc têtj mac bu yac atac whiñ mac, tigenj mac atôc nem atac whiñ yac-nga asê su dom. ¹³ Aö galic mac atôm anej balêkoc, dec wateñ mac bu akêñ nem ñalôm sambuc têtj yac, tôm yac akôm têtj mac.

Pol kêtj puc lau Korin-nga pi lau nañ sêkêñ whiñ dom

¹⁴ Anjô su nañ. Lau gitêñ ti lau ñawê-nga oc sêwêkaiñ gêñ dañ sêwhiñ lau ñasec-nga ti lau sac-nga dom. Tu dinañ-nga yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ dayob bu dandic sôñ dauñ dawhiñ lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ dom. ¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêñ si ñalôm

* 6:15: Belial - Sadañ ndê ñaê dañ.

pitigen tu gêñ dan-nga. Ma ñgac nan kên whiñ ma ñgac nan kên whiñ dom, inlu si gauc kain tigen dom. ¹⁶ Ma lau nan sem akiñ Anötö bu sêndic sôn dau sêwhiñ lau nan sem akiñ anötöi gwam, nan in gêñ so sambuc. Bu yac lau dakên whiñ-nga datôm Anötö Tali Ndadu ndê lôm dabuñ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aö oc wañsêlêñ ti wambo wawhiñ ñac. Aö wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aneñ lau. [*Lev 26:12*]

¹⁷ Tu dinañ-nga dec andic ahê lau nan sêsap mêtê sac dôñ napan, tôm Pômdau ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Ahu ñac siñ ma andic ahê ñac. Amasec gêñ ñadômbwi dan dom, ma aö oc wakôc mac sa. [*Ais 52:11*]

¹⁸ Ma Pômdau, Nac lai Ndadu kêmatiñ yom tidôn bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneñ balêkoc ñgac ti awhê. [*2 Sam 7:14*]

7

¹ O aneñ lau atac whiñ-nga. Anötö kêmatiñ yom tidôn bu kôc yac sa ñalêñ dinañ, ma tu dinañ-nga dec danem dabuñ dauñ, ma dandic ahê gêñ hon nan oc kôm yac neñ ñamlic ma gatuñ ñadômbwi sa yêc in añgô-nga. Yomandô! Yac bu datôc Anötö ti datoc in sa ñapep, dec dandic dabiñ dauñ e dasa neñ lêñ dabuñ eñ.

Lau Korin-nga si ñawaê kôm Pol tac ñayham

² Yac aten mac bu gauc nem yac yêc mac nem ñalôm ti atac ñayham eñ. Añgô su nan. Yac akôm mêtê sac têt lau dom, yac añsôn lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ñac si gêñ-nga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aö gato yom dinañ tu bu wamatôc mac-nga dom. Tôm aö gasôm têt mac mun su, bu yac akên mba ñalôm ti atac whiñ têt mac. Yac atac whiñ mac kêtêc, dec yac bu ambo tanli me ambac ndu awhiñ mac, oc ñayham. ⁴ Aö gasôm aneñ yom hon han têt mac, ñahu bu aö gakên whiñ bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ñatô añgô-nga. Mac nem ñawaê kôm aö lic pi ma ñalôm tigahô. Nwawapac daêsam kêsalê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têt ndoc yac ahôc asê gameñ Masedonia-nga, nan ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkên kisa yac ñandô, ma yêc yac mba ñalôm atôc dauñ atu. Tu dinañ-nga dec ñasawa mba bu yac añwhañ dauñ. ⁶ Magoc Anötö, nan gêm malô lau ti ñalôm ñawapac, nan kêkiñ Taitus mbu têt yac, dec kôm yac mba ñalôm tigahô. ⁷ Ma Taitus gic miñ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêt gêm malô in ndê ñalôm. In sôm bu mac añyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö napan, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinañ yac mba ñalôm

tigahô tu alic in-nga, ma tu anğô in ndê yom pi mac-nga. Yom hoj dinaŋ kôm aö atac ŋayham atu andô.

8-9 Têŋ ndoc aö gaŋgô bu bapia naŋ gato têtŋ mac, naŋ kôm mac nem ŋalôm ŋawapac, dec kasahê yham dom tu gakêŋ bapia dau têtŋ mac-nga. Magoc aneŋ bapia kêtŋ wapac mac ŋapaŋ dom, ma boc-dinaŋ kwahic dec aö atac ŋayham pi gêtŋ dau. Aö atac ŋayham tu gakêŋ ŋawapac têtŋ mac-nga dom, magoc tu ŋawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Ŋalêtŋ dinaŋ dec ŋawapac naŋ aö gakêŋ têtŋ mac, naŋ kêtŋ Anötö ndê atac whiŋ. Ma yom naŋ yac ato têtŋ mac, naŋ kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa. 10 Têm ŋatö Anötö gêlic ŋayham bu yac dahôc ŋawapac tu bu yac taŋyalê yac neŋ sac ma danem dauŋ kwi-nga. Ŋawapac kaiŋ dinaŋ oc dalic sac dom, ŋahu bu in gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-nga sa. Yac bu dahôc ŋawapac nom-nga ŋambwa ma danem dauŋ kwi dom, dec yac oc gacgeŋ dambo lêtŋ dandiŋaŋ-nga.

11 Mac aŋyalê su bu ŋalôm ŋawapac naŋ mac aŋsahê, naŋ kêtŋ Anötö ndê atac whiŋ, ma gêm ŋandô bocdec. Têtŋ ndoc aneŋ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asö ma atöc daôm. Ma bocdinaŋ mac akôc gauc ŋaŋga pi lêtŋ bu amatôc giso dinaŋ, ma amasaŋ tisolop.

Mac akêŋ daôm sambuc tu akôm bocdinaŋ, tu bu atöc asê bu mac atec lêtŋ sac. Gêtŋ hoj naŋ mac akôm tu amatôc gêtŋ dau-nga, naŋ töt asê bu giso dan yêc mac-nga dom. 12 Yêc aneŋ bapia aö gato yom pi ŋamalac naŋ kôm giso, ma gato pi ŋamalac naŋ giso dau kêtŋ wapac in. Magoc bapia dau in ŋahu andô dinaŋ dom. Aö gato tu bu watöc asê yêc awê, bu mac akêŋ daôm sambuc tu asöc yac mba yom ŋapu yêc Anötö anğô-nga.

13 Yac anğô ŋawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêtŋ hoj dinaŋ, dec kôm yac mba ŋalôm tigahô. Ma gêtŋ dan whiŋ kôm yac atac ŋayham, naŋ Taitus gic miŋ bu têtŋ ndoc in hôc asê mac, naŋ mac akôc in sa ti atac ŋayham, dec kôm in ndê ŋalôm timalô. 14 Muŋ-nga aö gatoc mac nem waêm sa têtŋ Taitus. Ma kwahic dec in kêyalê bu yom naŋ aö gasôm pi mac in yomandô, dec kôm aö mayan dauŋ dom. Mac aŋyalê bu yom hoj naŋ yac asôm têtŋ mac, in yomandô eŋ, ma ŋalêtŋ tigeŋ yom naŋ yac asôm tu ampiŋ mac-nga, naŋ Taitus tap sa bu yomandô bocdinaŋ. 15 Têtŋ ndoc in hôc asê mac, naŋ mac akôc in sa ŋalêtŋ ŋayham, ma in gêlic bu mac apu daôm ti atöc Anötö, dec asöc yac mba yom ŋapu. Bocdinaŋ ndoc bocke in gauc gêm mac nem lêtŋ dinaŋ, dec kôm in atac whiŋ mac kêtŋc su. 16 Ma aö Pol gaŋgô su bu mac aŋkuc lêtŋ solop, dec

gakêñ whiñ bu mac oc asap lêtñ dīnañ dōñ ñapañ. Ma tu dinañ-ñga aō atac ñayham atu.

8

Lau Korin-ñga sic awa sa tu sēnem lau sêkêñ whiñ-ñga ñatō sa

¹ O asidōwai. Yac bu awhtë mac nem gauc sa pi lêtñ nañ Anötö ndê mwasiñ gêm ñandô yêc lau sêkêñ whiñ-ñga nañ sêmbō gameñ Masedonia-ñga. ² Ñac lau ñalôm sawa, ma ñawapac atu-tu daêsam kêgwiniñ ñac, magoc sêmbō ti atac ñayham ma sic awa daêsam sa tu sēnem lau sêkêñ whiñ-ñga ñatō sa-ñga. ³ Aō wasôm yomandô têtñ mac, bu awa hoñ nañ sêtap sa, nañ sêkêñ. Magoc awa tigen dinañ dom. In nañ bu yob ñac-ñga, nañ sêkêñ ñatō gi whiñ. Yac akac ñac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba. ⁴ Ñac dau sêlic gwelen dinañ bu gêtñ ñayham kêtêc, dec sêteñ yac ñapañ bu sēnem gwelen dau sêwhiñ gôlôwac dabuñ ñatō, tu bu sēnem Anötö ndê lau dabuñ Jerusalem-ñga nañ sêpōnda dau, nañ sa. ⁵ Gêtñ ñamata-ñga ñac sêkêñ si ñalôm sambuc têtñ Pômdau, ma têtñ yac bocdinañ. Lêtñ dau kêtuc Anötö ndê atac whiñ. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiñ oc nem ñandô yêc ñac, magoc tañkwê ñandô atu kaiñ dinañ dom.

⁶ Têtñ tēm Taitus mbo whiñ mac, nañ in gic hu gwelen dinañ ma mac ac awa ñatō sa su. Tu dinañ-ñga yac akac in bu mbu têtñ mac loc, ma

kôm gwelen dau whiñ mac e pacndê. ⁷ Yac añyalê su bu mac akôm nem gêtñ hoñ ñalêtñ ñayham. Mac akêñ whiñ ñañga, asôm yom ñayham, ma añyalê ñawaê ñayham ñapep. Mac akêñ daôm sambuc tu anem akiñ Anötö-ñga, ma mac atac whiñ yac kêtêc. Bocdinañ akôm gwelen andic awa sa-ñga dinañ añkuc nem lêtñ ñayham dinañ. ⁸ Aō bu wakac mac bu akôm gêtñ dinañ dom. Mba. Aō bu walic bu mac nem mêtê atac whiñ-ñga in mêtê ñandô nañ tap lau sêkêñ whiñ-ñga ñatō si sa, me mba.

⁹ Bu mac añyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêtñ êmwasiñ yac-ñga. In gêtñ hoñ ñadau, magoc in hu in ndê ñaclai ti ñawasi atu hoñ siñ, ma sip nom meñ gitôm ñamalac ñambwa. In kôm dau gitôm ñgac ñalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-ñga sa, dec ati lau ti lêtôm.

¹⁰ Têtñ yala akwa mac lau ñamata-ñga bu atôc asê bu mac atac whiñ ndu andô bu anem lau Jerusalem-ñga sa, ma mac ac awa ñatō sa. Kwahic dec aō bu watôc aneñ gauc têtñ mac pi lêtñ ñayham bu andic bata gwelen dau-ñga. ¹¹ Mac ac hu gwelen dau ti atac ñayham atu, ma bocdinañ kwahic dec andic bata gwelen dau ñalêtñ tigen, ma ti nem ñalôm sambuc en. Mac bu atôm bu akêñ awa atu, dec akêñ. Ma bu mba, nañ akêñ tôm Anötö kêmwasiñ mac. ¹² Bu lau ñalôm sawa

oc tòm dom bu sêkêḅ atu. Bocdinaḅ gêḅ bocke naḅ mac atòm bu akêḅ, naḅ akêḅ ti atac whiḅ ma ti nem ḅalôm sambuc, dec Anötö oc lic ḅayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêḅ gêḅ daêsam bu anem lau ḅatö sa, e mac daôm ati lau ḅalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiḅ bu Anötö ndê mwasiḅ nem yac hoḅ sa tòm ndi. ¹⁴ Kwahic dec mac atap gêḅ daêsam sa, ma bocdinaḅ mac atòm bu anem lau naḅ sêpönda dau, naḅ sa. Ma mboe tiḅambu ḅac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têḅ ndoc mac apönda daôm. ḅalêḅ dinaḅ dec Anötö ndê mwasiḅ oc nem yac hoḅ sa tòm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ḅga naḅ sic †mana sa yêc gameḅ sawa, tòm sêto yêc boдец bu:

Lau naḅ sic gêḅ ḅagec sa, naḅ sêpönda dau dom, ma lau naḅ sic gêḅ daêsam sa, naḅ si gêḅ hóc gêlêc dom. [*Eks 16:18*]

Taitus ti lau ḅatö oc sêtêḅ malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danḅe Anötö bu iḅ kêḅ gauc sip Taitus ndê ḅalôm bu nem mac sa, gitôm iḅ kêḅ gauc kaiḅ tigenḅ têḅ aö. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têḅ mac loc, ma iḅ gêlic ḅayham. Magoc iḅ oc loc tu yac andac iḅ-ḅga lec dom. Iḅ dau atac whiḅ ḅandö bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neḅ asidöwa danḅ, naḅ lau sêkêḅ whiḅ-ḅga hoḅ yêc gameḅ dindec sêmpinḅ iḅ tu

iḅ ndê gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga, naḅ yac bu aḅkiḅ iḅ whiḅ Taitus loc. ¹⁹ Iḅ ḅgac dinaḅ, gôlôwac dabuḅ sêḅyaliḅ iḅ sa bu êḅsêlêḅ whiḅ yac, ma yac akôc awa naḅ lau sêkêḅ whiḅ-ḅga sic sa, ma akêḅ têḅ lau Jerusalem-ḅga. Gwelenḅ dau, yac akôm tu bu atoc Pömdau sa-ḅga, ma bu atôc asê bu yac atac whiḅ bu anem lau ḅalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danḅ sêḅgôlinḅ yom pi yac tu awa dinaḅ-ḅga. ²¹ Bocdinaḅ dec yac ayob danḅ ḅapep bu akôm giso danḅ yêc Pömdau me yêc ḅamalac aḅgö-ḅga dom. ²² Ma yac bu aḅkiḅ yac neḅ asidöwa danḅ tiyham têḅ mac loc, whiḅ ḅgac lu dinaḅ. Gêḅ hoḅ naḅ yac akêḅ sip iḅ amba, naḅ kôm ḅapep eḅ, dec tôc asê bu iḅ kêḅ ndê ḅalôm sambuc tu nem akiḅ Anötö-ḅga. Iḅ ḅgö ḅawaê pi mac su, dec kôm iḅ ndê atac pa su, ma iḅ atac whiḅ bu têḅ mac loc.

²³ Lau ḅatö bu sêndac bata lau tö dinaḅ, dec awhê sa têḅ ḅac bu Taitus kôm gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga whiḅ aö, dec galic ḅayham bu waḅkiḅ iḅ têḅ mac loc bu nem akiḅ mac. Ma awhê sa bu asidöwai lu dinaḅ sem gôlôwac dabuḅ hoḅ aḅgö, ma sêkôm gwelenḅ ḅanḅa bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinaḅ têḅ ndoc yac neḅ asidöwai tö dinaḅ sêhóc asê mac, naḅ akôc ḅac sa ḅapep, tu bu atôc nem mêtê atac whiḅ-ḅga yêc awê têḅ ḅac. Ma lau sêkêḅ whiḅ-ḅga hoḅ oc sêḅyalê bu yac apo mac waêm sa ḅambwa dom.

9

Yom ñatô pi gwelenj sêndic awa sa-ñga

¹ Oc tòm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenj andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuñ sa-ñga. ² Nahu bu aö kayalê su bu mac atac whinj ndu andô bu akôm gêñ dau, ma tu dinanj-ñga dec gapo mac nem waêm sa têtj lau Masedonia-ñga. Aö gasôm têtj ñac bocdec bu, “Ñac lau gamenj Akaya-ñga dinanj, ñac atac whinj ñandô bu sênem yac neñ asidôwai sa, ma sic hu gwelenj sêndic awa sa-ñga têtj yala akwa.” Lau Masedonia-ñga sêngô mac nem ñawaê dec kégilí ñac si daêsam bu sêndic awa ñatô sa sêwhinj. ³ Magoc aö bu wanñinj yac neñ asidôwai tö dinanj sêtêtj mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelenj awa-ñga dinanj gwananj. Nahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whinj gwelenj dau, ma mac bu akôm yac mba yom ñandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-ñga ñatô bu sêwhinj aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêñ dau ñandô sa dom, dec oc kêtj maya mac. Ma oc kêtj maya aö bocdinañ, bu aö gakêtj whinj bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinanj-ñga aö galic ñayham bu wanñinj asidôwai tö dinanj sêmuñ aö, bu sêndic bata gwelenj dau sêwhinj mac. Mac asôm tidônj bu andic awa sa tu amwasinj lau ñalôm sawa, bocdinañ akôm. Aö gatec bu

wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiñ gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêtj ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwananj, ma ti nem ñalôm sambuc.

Dakêtj gêñ ti ñalôm sambuc enj

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nanj sô gêñ ñawhê daêsam, nanj oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nanj sô gêñ ñandôlu, nanj oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom dau hêganônj lêtj dakêtj gêñ-ñga. ⁷ Anötö tac whinj lau nanj sêkêtj gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêtj ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-ñga, dec oc tap Anötö ndê atac whinj sa dom. Bocdinañ inj lêtj solop bu yac tigen-tigenj dakêtj gêñ tòm yac neñ ñalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinañ béc hoñ mac oc apônnda daôm tu gêñ danj-ñga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-ñga. ⁹ Gauc nem yom pi ñgac mwasinj, nanj sêto yêc bocdec bu:

Inj gic sam inj ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa.

Ma inj ndê lêtj gitêtj ña-ñandô oc yêc ñapanj. [BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, nanj kêtj gêñ ñawhê têtj lau sêsô gêñ-ñga, ma kêtj gö têtj lau tu sêneñ-ñga, nanj gitôm bu kêtj gêñ daêsam têtj mac tu amwasinj lau ñalôm sawa-ñga. Ma inj oc kôm mac nem lêtj gitêtj anem lau sa-ñga nem ñandô daêsam. ¹¹ Anötö oc

êmwasin mac ña gêñ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êñlêc. Ma lau daêsam oc sênem danje Anötö tu awa nan mac ac sa bu yac akêñ têtñ lau Jerusalem-ñga nan sêpônnda dau.

¹² Yomandô. Awa nan mac bu andic sa, nan oc nem Anötö ndê lau dabun nan sêpônnda dau, nan sa. Ma gêñ atu dan whin. Lau daêsam oc atac ñayham atu ma sênem danje Anötö êñlêc tu mac-ñga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêñ whin ñawaê ñayham pi Kilisi, ma bu danam wambu in. Ma gêñ nan mac akêñ bu anem lau Jerusalem-ñga dinan ma lau ñatô sa-ñga, nan töt asê bu mac nem yom in yomandô. Ma lau dau oc sêmpin Anötö tu mac nem lêtñ ti sakin dinan-ñga. ¹⁴ Ñac oc sêñyalê bu Anötö ndê mwasin kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. Ma ñac oc atac whin mac ñandô ma gauc nem mac ñapan yêc ñac si mbec ñalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasin nan Anötö kêtñ têtñ yac ñambwa in gêñ atu andô, hôt gêlêc gêñ hon su. Tu dinan-ñga danem danje in ñapan.

10

Pol whê ndê lêtñ sa

¹ Lau ñatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, in ñgac kain dan. Têtñ ndoc in mbo whin mac, nan in töt dau bu sôm yom ti ñanña têtñ mac, magoc têtñ ndoc in hu mac sin, nan in ndê ñalôm pêtñ dôtñ ma to yom ñanña sip

in ndê bapia têtñ mac.” Aö Pol bu wanñkuc Kilisi ndê lêtñ malô kêtñwinin dau-ñga, ma wandac mac bu mac akôt gauc kain tigen pi aö, me mba? ² Aö waten mac bu akôt gauc pi yom dau, ma amasan nem ñalôm tisolop mun su nan. Ma bocdinan têtñ ndoc aö watêtñ mac waloc, nan gêñ dan oc yêc bu wasôm yom ñanña pi-ñga dom. Tigen aö bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêm bu yac anñkuc lau nom-ñga si mêtê, dec aö oc wakêtñ gêli ñac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac sin töt lau nom-ñga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa sin-ñga in gitôm lau nom-ñga si wapa sêndic sin-ñga dom. Mba. Yac akôt Anötö dau ndê ñac lai bu andic sin, ma bu asen ñacyo si tunbôm ñanña hon su. ⁵ Gauc ti yom tasan hon, ma lau hon nan sêtoc dau sa ma sêkêtñ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêñyalê Anötö ti ndê yom dom, nan yac akôt Anötö ndê ñac lai bu asen ñac su. Gauc sac-sac hon, nan yac akwê dôtñ yêc-ñga, tu bu akêtñ gauc hon sôt Kilisi ñapu-ñga. ⁶ Têtñ ndoc yac aloc, nan yac oc akêtñ ñagêyô têtñ lau danñapêc-ñga hon. Bocdinan kwahic dec yac asôm têtñ mac bu amasan nem ñalôm, ma asôt Kilisi ndê yom ti yac mba yom hon ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kain dinan, dec wasôm têtñ am bu kôt gauc

ņapep pi gêņ nanj yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têm daêsam yac apo dauņ mba waêņ sa tu ņaclai nanj Kilisi kênj têņ yac, dec kêyalin yac sa ati aposel. Aô oc mayañ dauņ tu yom dinan-ņga dom. ņahu bu Kilisi kênj ņaclai dau têņ yac tu bu aņgwiniņ mac-ņga dom, magoc tu bu apuc mac dôņ-ņga. ⁹ Aneņ bapia ņatô, nanj gato têņ mac muņ su, nanj ņahu dau dinan. Aô gato tu wakôm mac atôc daôm-ņga dom. ¹⁰ Bu lau ņatô sêsôm yom pi aô bocdec bu, “Pol to yom ņanġa daêsam sip inj ndê bapia, tu kênj wapac yac-ņga. Tigeņ têņ têm inj dau meņ kalhac yac aņôņ-ņga, nanj dalic inj gitôm ņgac ti ņaclai atu dom, ma inj sôm yom ņanġa dom.” ¹¹ Mac lau nanj asôm yom kainj dinan pi yac, nanj ayob daôm. Bu têņ ndoc yac bu ahôc asê mac, nanj mac oc alic bu gêņ nanj yac oc akôm, nanj oc êņkuc yom nanj ato sip bapia.

Pol ndê ņahu po dau waê sa-ņga

¹² Yac atec bu atoc dauņ sa tôm aposel tasanj sêkôm, me anem dôhônj mba lêņ ma ņac si lêņ. Bu aposel tasanj dinanj sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau danj si lêņ gi tap ņac si sa dom. Ma bocdinanj ņac sem dôhônj dau si lêņ whiņ ņac dau si lêņ. ņac si gauc dinanj solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauņ mba waêņ sa tôm ņac lau dau sêkôm, magoc apo

dauņ sa tu gwelenj nanj Anötö kênj têņ yac-ņga. Bu Anötö dau kêyalin gameņ sa bu yac akôm gwelenj ņawaê ņayham-ņga ambo, ma yac akôm gwelenj dau e akôm yêc mac nem gameņ whiņ. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelenj ma ahoc ņawaê ņayham pi Kilisi asê e meņ têņ mac nem gameņ. Yac bu akôm bocdinanj dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauņ sa tu mba gwelenj-ņga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauņ sa tu gwelenj nanj lau ņatô sêkôm-ņga. Yac akêņ batanj bu mac nem akêņ whiņ oc êņsôwec tiatu, ma tu dinan-ņga gwelenj nanj yac akôm awhiņ mac, nanj ņa-ņandô oc êņsôwec tiatu bocdinanj. ¹⁶ ņalêņ dinanj yac oc atôm bu anem mêtê lau ņatô, nanj si gameņ yêc mac nem ņa-ņambu-ņga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, ņahu bu yac atec bu apo dauņ sa pi lau ņatô si gwelenj ņa-ņandô.

¹⁷ Aneņ lêņ wapo dauņ sa-ņga kêkuc Anötö ndê yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Asa nanj bu po dau sa, nanj po dau sa tu Pômdau-ņga eņ. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu ņamalac nanj po dau sa tu dau ndê lêņ-ņga, nanj Anötö gêlic bu yham dom. Magoc ņamalac nanj Pômdau po inj sa, nanj Anötö oc lic inj ņayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasanj

¹ Mboe lau ņatô sêlic aneņ yom gitôm yom gauc mbasi-ņga. Magoc aô bu wasôm

yom ñatô tiyham, ma gakêñ whiñ bu mac oc alic aõ sac dom. ² Bu Anötö kac aneñ ñalôm bu wanem lêmuñ mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aõ galic mac atôm aõ atuñwê ñayham dañ, nañ kamatiñ yom whiñ ñgac dañ bu nem. Tu dinañ-ñga dec gakôc gauc ñañga pi iñ bu wayob iñ ñapep bu sa ndê lêñ ñawasi ma mbo whiñ ñgac dañ dom e nem ndê ñgac solop. Ma ñgac dau iñ Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôñ ti nem ñalôm ñawasi. Tigeñ aõ gatôc dauñ bu mboe lau tasan ñatô oc sêmeñ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêñ dinañ siñ, tôm mboc tasan ñadau meñ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ñatô bu sêhoc asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ñac si yom pi iñ so yom ñandô nañ yac ahoc asê pi iñ, dec mac oc akôm sake? Aõ gatôc dauñ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ñac si yom sa ñagahô eñ. Mac akôc Ñalau Dabuñ su, magoc lau ñatô bu sêmeñ ma sêkac mac bu akôc ñalau dañ dau-ñga, me sêhoc ñawaê ñayham asê nañ so yac mba, dec aõ gatôc dauñ bu mboe mac oc akôc sa eñ. ⁵ Mac alic lau tasan dinañ bu aposel ñandô, a? Ñac si asa hóc gêlêc aõ su? ⁶ Aõ ñgac ñayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-ñga dom, magoc aõ kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêñ hoñ nañ aõ gakôm, nañ tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têtñ mac.

⁷ Têtñ ndoc aõ gahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têtñ mac, nañ aõ tañkwê mac dom, magoc kagwiniñ dauñ ma gakôm gwelenñ tu wakôm kwanñ dauñ-ñga. Aõ kakuc lêñ dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-ñga. Bocke? Aneñ lêñ dinañ iñ so, a? ⁸ Gôlôwac dabuñ gameñ ñatô-ñga sêkêñ gêñ tu sêpuc aõ dôñ-ñga. Ñalêñ dinañ gitôm aõ gam kanñ ñac si gêñ tu wanem akinñ mac-ñga. ⁹ Ma têtñ ndoc aõ gambo gawhiñ mac ma gapônda gêñ dañ, nañ gateñ mac nem ñamalac dañ bu nem aõ sa dom. Magoc asidôwai nañ sêmeñ akêñ Masedonia sem aõ sa. Aõ gayob neñ lêñ hoñ tu bu wakêñ ñawapac têtñ mac dom, ma oc wanñkuc lêñ tigeñ dinañ. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aõ kakuc lêñ dinañ ñahu bu aõ tac whiñ mac dom, a? Mba! Anötö dau kêyalê bu aõ atac whiñ mac ndu andô. Aõ gapo dauñ sa tu aneñ lêñ gakôm gwelenñ ñaôli mbasi-ñga, ma gwelenñ bocke nañ aõ bu wakôm wawhiñ mac lau gameñ Akaya-ñga, nañ wanñkuc lêñ tigeñ dinañ ñapañ. Kilisi dau ndê yom ñandô yêc aneñ ñalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aõ tañkwê mac bu anemlhi aõ tu gwelenñ ñawaê ñayham-ñga dom, ma oc wakôm bocdinañ ñapañ. Aõ gatec bu wakêñ ñasawa têtñ lau nañ sêkôm gwelenñ tu sêkôc awa-ñga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu ñac si lêñ gwelenñ-ñga gi tap yac mba sa. ¹³ Lau

kainj dinanj, ñac aposel tasanj. Ñac si gwelenj ñandô bu sêtim yom lau. Bu ñac sêsinj si mêtê tasanj kwi, ma sem Kilisi ndê aposel ñandô anjô. ¹⁴ Asô tu anenj yom dinanj-nga dom, bu Sadanj dau munj apu lênj tasanj dinanj ma gêm anjela ñawê-nga anjô. ¹⁵ Bocdinañ inj ndê lau akinj bu sênem lau gitênj nanj sem akinj Anötö, nanj anjô, dec oc kôm yac dasö dom. Magoc tinjambu ñac oc sêtap ñagêyô sa tu si lênj sac dinanj-nga.

Pol hóc ñawapac daêsam

¹⁶ Aö watenj mac tiyham bu alic aö tôm ñgac gauc mba-nga dom. Magoc aö bu wapo dauñ sa pi ahic tiyham tôm ñac lau tasanj dinanj sêkôm. Ma mac bu alic anenj yom gitôm ñgac gauc mba-nga ndê, nanj akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba dinanj sa. ¹⁷ Aö kayalê bu yom nanj aö bu wasôm tu wapo dauñ sa-nga, nanj kékuc Pômdau ndê lênj dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lênj. ¹⁸ Aêc. Lau tasanj dinanj sênjuc lênj nom-nga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo dauñ sa bocdinañ. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic ñayham bu akôc lau gauc mbasi-nga sa sêmbo sêwhinj mac? ²⁰ Yomandô. Ñac lau tasanj dinanj sêngwiniñ mac e ati lau akinj ñambwa, sêmbac yom mac bu sêngaho mac nem gênj su, sênsônj mac nem

gauc e asôc ñac ñapu, sêtoc dau sa têtj mac, ma sêhóc mac mayam su, tigenj mac akôc ñac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayanj dauñ bu yac lau licwalô mba dec anjuc lau dau si lênj dom, a? Lau gauc mbasi-nga dinanj sêpo dau sa tu ñac si lênj-nga ti atac pa su. Bocdinañ kwahic dec aö bu wanjuc ñac si lênj dinanj wawhiñ. ²² Ñac sêpo dau sa bu ñac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinañ. Ñac lau Israel-nga, a? Aö bocdinañ. Ñac Abraham ndê wakuc ñac? Aö bocdinañ. ²³ Ñac sêsôm bu ñac sem akinj Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic anenj yom tôm ñgac ñagulu kênsônj danj ndê, magoc aö wasôm têtj mac bu aö gam akinj Kilisi ma gakôm gwelenj ñawaê ñayham-nga gahóc gêlêc ñac su. Lau sêkênj aö gandöc gapocwalô, sic aö basô, ma têtj daêsam kêpiñ bu wambac ndu tu gam akinj Kilisi-nga. Ma ñac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-nga sêmatôc aö tidim 5, ma tôm têtj matôc-nga 5 dinanj sêhi aö tidim 39* ña po nanj sem bocbiñ. ²⁵ Ñac sic aö ña sö tidim tö. Sêtuc aö ña-hoc tidim tigenj. Aö gapac wanj tidim tö, ma gapoc gwêc sawa tôm ôbwêc danj ma acsalô danj. ²⁶ Aö ga gameñ ga gameñ ñapañ ma gandöc sic tenj dom. Ma ñawapac ñatô nanj gahóc whinj, nanj bocdec. Aö galom bu hêc ñasambac atu,

* **11:24:** Lau Israel-nga si yomsu danj (Diut 25:3) sôm bu sêhi ñamalac giso ña-po sêhóc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinañ lau bata Israel-nga bu sêmatôc ñamalac danj, nanj sêhi inj tidim 39 bu sêngilij yomsu dau ñadôhônj dom.

ma gambo gwêc têtj têtj sac. Lau kaŋ sêkôm aô ñayom, ma aô gatap kisa sa yêc aô dauŋ neŋ lau Israel-ŋga ma yêc flau gameŋ apa-ŋga, ma yêc lau malac atu-tu-ŋga ma lau malac sauŋ-sauŋ-ŋga, ma yêc asidôwai tasan bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu seŋ aô su, magoc mba. ²⁷ Aô gakôm gwelenj ti gahôc ñawapac atu ñapaŋ. Têtj daêsam aô gayêc bêc ñapep dom, gêŋ yô a ô, bu yô aô, gambo ñamlic ñalhuc, ma gapônda ñakwê. ²⁸ Wapac hoŋ dinaŋ kêsalê aô ahuc. Ma gêŋ danj tiyham kêŋ wapac aô tôm bêc hoŋ, naŋ bocdec bu. Aô gitôm dom bu waŋlhiŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga danj siŋ, tigenj gauc gêm ñac ñapaŋ. ²⁹ Ñamalac danj bu ndê kêŋ whiŋ ñaŋga dom, dec oc wahêgo dauŋ tu iŋ-ŋga e aneŋ licwalô pacndê. Ma gêŋ létôm-ŋga bu kôm ñamalac danj peŋ sip sac ñalôm, dec aô oc atac ñandê pi gêŋ dinaŋ.

³⁰ Aô gatec bu wapo dauŋ sa, magoc aô bu wakôm, dec wasôm yom pi gêŋ naŋ tôc asê bu aô ñgac licwalô mba-ŋga. ³¹ Anötö kêyalê bu aô kasau dom. Iŋ Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ.

³² Têtj ndoc aô gambo malac Damaskas, naŋ gôliŋwaga naŋ yob malac dau mbo Kiŋ Aretus ñapu, naŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêyob gatam malac-ŋga hoŋ tu sêkôc aô dôŋ-ŋga. ³³ Magoc mba. Asidôwai sêkêŋ aô gasip sambec sô danj, ma sêŋwhaŋ

aô gasip yêc gatam atu danj yêc malac dau ñatuŋbôm ñadômbwê-ŋga ma galhô ga.

12

Pol gêlic undambê ñagatu

¹ Mêtê dapo dauŋ waêŋ sa-ŋga oc kêŋ ñayham danj têtj yac dom. Magoc aneŋ ñalôm kac aô, dec oc wapo dauŋ sa ma wandic têtj yom, ma wasôm yom pi gêŋ ñagatu, ma pi gêŋ ñatô naŋ Pômdau hoc asê têtj aô. ²⁻³ Aô kayalê ñgac kêŋ whiŋ Kilisi-ŋga danj. Yala 14 gi su, Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc solop têtj iŋ yêc undambê gi. Anötö kôc iŋ ti ñamlic sambuc me kôc iŋ gatu ñambwa, aô gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anötö tôc gameŋ †Paradais-ŋga têtj iŋ. Iŋ ngô yom pi gêŋ atu-tu ñatô naŋ iŋ gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao iŋ bu sôm asê dom. ⁵ Aô oc wapo ñamalac kainj dinaŋ waê sa, magoc aô bu wapo dauŋ sa, dec wasôm yom pi gêŋ tigenj, naŋ bu watôc asê bu aô ñgac licwalô mba. ⁶ Gêŋ ñatô yêc bu wapo dauŋ sa pi-ŋga, ma aô bu wakôm, dec oc watôm ñgac gauc mbasi-ŋga dom. Ñahu bu aneŋ yom iŋ yomandô. Magoc aô watoc dauŋ sa pi gêŋ dinaŋ dom. Lau bu sêmpiŋ aô tu lêŋ naŋ sêlic aô gasa-ŋga, ma tu yom ñandô naŋ gahoc asê-ŋga, dec oc solop.

Anötö kêmwasiŋ lau licwalô mba, bu tôc iŋ ndê ñaclai asê

⁷ Yomandô Anötö tôc gêŋ atu têtj aô. Magoc iŋ tec bu aô

wapo daun sa pi gêñ dau. Tu dinañ-nga in kên ñasawa têt Sadan bu êñkin in ndê anjela dan bu êñgwinin aö ña gêñ wapac ñamlic-nga dan. Gêñ dau kên ñandê têt aö gitôm gêñ ñakwa kun aö. ⁸ Aö gateñ mbec ñannga têt Pômdau ma gandac in tidim tö bu kôc gêñ wapac dau su yêc aö. ⁹ Magoc in sôm têt aö bu, “Mba. Anen mwasiñ gitôm bu puc am dôn ma hôc ñawapac dinañ. Bu aö oc wamwasiñ lau licwalô mba, bu watôc anen ñaclai asê.” Tu dinañ-nga aö Pol oc wapo daun sa tu ñawapac bocke nan kêgwinin aö e kôm aö licwalô mba. Ñalên dinañ aö oc tanjwê Kilisi bu kên in ndê ñaclai tu nem aö sa-nga. ¹⁰ Tu dinañ-nga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkên kisa aö, aö bu wapônda daun, me aö bu wahôc ñawapac tidau-tidau tu Kilisi-nga, dec wahôc ti atac ñayham. Bu têt ndoc aö kasahê licwalô tôm dom, nan tanjwê Kilisi ndê ñaclai bu puc aö dôn ma walhac ñannga.

Pol tac whin lau Korin-nga

¹¹ Aö galic daun gitôm ñgac ñambwa-nga dan, magoc aposel tasan nan mac atoc ñac sa, nan si asa hôc gêlêc aö su? Oc tôm bu mac apo aö waên sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinañ-nga dec aö kakuc lau gauc mbasi-nga si lêt ma gapo daun sa têt mac. ¹² Têt têt aö gambo gawhin mac, nan aö gakôm gêñ nan aposel ñandô sic waê

bu sêkôm. Aö gakôm gêñ dalô, gêñ atu-tu ma gêñ ti ñaclai atu daêsam. ¹³ Bocdinañ mac gauc gêm bu aö gakôm gêñ sake têt gôlôwac dabun ñatô, nan gakôm têt mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akên gêñ tu anem aö sa-nga dom, a? Bu bocdinañ, dec wateñ mac bu asuc anen sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aö kamasan daun bu wandic mac kêsi tidim tö-nga. Magoc aö waloc tu bu wakôc mac nem gêñ dan-nga dom. Bu gêñ nan aö tac whin, nan mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakên wapac mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkên gêñ tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkên gêñ tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinañ aö galic ñayham bu wakên nen gêñ hoñ tu wanem mac sa-nga, e wakên daun sambuc tu mac-nga whin. Ñalên dinañ aö bu watôc asê bu aö atac whin mac ndu andô, ma mac bu atac whin aö gwalec, oc ñayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whin aö me atac whin aö dom, magoc mac anjalê su bu aö gakên ñawapac dan têt mac dom. Magoc mboe lau nan sêkên kisa aö, nan oc sêsôm bu aö kasalê lêt bu wansau mac ma malô wakôc mac nem gêñ ñatô-nga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aö kakin anen lau ñatô sêtên mac sêloc, bu sêngho mac nem gêñ ñatô su tu aö-nga, a? ¹⁸ Aö gandac Tai-

tus bu têtj mac loc, ma kakin yac neŋ asidôwa dan whin in. Ma Taitus kôc mac nem gêtj bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigenj ma asa lêtj tigenj, nan akôm gwelenj ŋaôli mbasi-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoŋ dinaŋ tu bu alhac daun ahuc, a? Mba. Yac akêtj whin Kilisi, ma asôm mba yom hoŋ yêc awê têtj mac yêc Anötö anŋô-ŋga. Ma gêtj hoŋ nan yac akôm, nan akôm tu bu apuc yac mba lau atac whin-ŋga mac dôŋ alhac ŋanŋa-ŋga. ²⁰ Aô gatôc daun bu mboe aô waloc ma watap sa bu mac nem la u ŋatô sêsap mêtê sac dôŋ sêmbo. Bocke? Mac nem lau ŋatô sêsôm dau, me sem lêmun dau, a? Lau ŋatô atac ŋandê têtj dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gamenj, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aô bu waloc ma walic bu mac nem lau ŋatô sêŋkuc lêtj nan aô atac whin dom, dec aô oc waŋkuc lêtj matôc-ŋga nan mac oc atac whin dom. ²¹ Mun-ŋga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockain-ŋga ti atac ŋagalac-ŋga tidau-tidau. Aô gasôm têtj ŋac bu sênem dau kwi ma sêhu lêtj sac dinaŋ sinj. Kwahic dec aô gatôc daun bu mboe aô wambu waloc, ma walic bu ŋac sêsap lêtj dinaŋ dôŋ ŋapanj sêmbo. Bu bocdinaŋ, dec mêtê sac dau oc kêtj wapac aô, ma anenj Anötö oc kêtj aô mayan daun atu tu mac-ŋga.

13

Pol oc kêtj gêli lau nanj sêkôm sac, nanj dom

¹ Ŋasawa saun aô oc wandic mac kêsi tidim tö-ŋga. Ma aô bu wamatôc mac nem lau ŋatô, dec aô oc waŋkuc ŋagôlinj solop tamatôc lau giso-ŋga, nanj sêto yêc bocdec bu:

Ŋamalac tigenj bu êŋgôlinj yom pi ŋgac dan, dec oc tôm dom bu dakôc in ndê yom sa. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc yom dau dôŋ, dec dalic bu yomandô. *[Diut 19:15]*

² Têtj ndoc aô gac mac kêsi tidim lu-ŋga, nanj gasôm têtj lau nanj sêkôm mêtê sac bu sêhu sinj. Ma aô gakêtj puc mac bu têtj ndoc aô bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêtj dinaŋ dôŋ ŋapanj sêmbo, dec oc wakêtj matôc ŋanŋa têtj ŋac, ma têtj lau ŋatô nanj sêkôm sac, nanj bocdinaŋ. Kwahic dec aô gambo ahê, magoc ndoc kêtj bu wambu waloc, dec wakêtj puc mac pi gêtj tigenj dinaŋ tiyham. ³ Mac nem lau ŋatô sêndac aô bu w atôc gêtj dan têtj mac, nanj oc whê sa bu aô gasôm yom gam Kilisi anŋô. Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep, bu aô oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-ŋga hoŋ ti ŋanŋa. Kilisi dau bu mbo whin mac, dec oc kêtj gêli mac dom, in oc kôm mêtê ŋanŋa kainj tigenj. ⁴ Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ŋgac licwalô mba. Magoc Anötö ndê ŋaclai un in sa ma kêtj

inj mbo tali napan. Ma yac lau nan mba akêñ whin pin yac dôñ am damin Kilisi, nan lau licwalô mbasi bocdinañ. Magoc Anötö ndê ñaclai kên yac ambo tanli awhin inj, tu bu anem akiñ mac-ñga.

Pol gêm la lau Korin-ñga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel ñandô me mba, dec atôc gwanin daôm nem lêt. Mac anyalê su bu ñamalac nan kên whin dom, nan Kilisi mbo inj ndê ñalôm dom. Bocdinañ mac bu alic bu mac akêñ whin ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ñalôm, dec anyalê bu yac mba gwelen ña-ñandô dinañ, ma whê yac sa bu aposel ñandô. ⁷ Yac aten mbec têt Anötö bu puc mac dôñ ma akôm sac dan dom. Yac atac whin bu mac asa lêt gitêt, tu bu mac nem lêt tôc asê bu yac aposel ñandô lec dom. Mba. Lau ñatô bu gauc nem bu yac aposel tasan, nan inj gêt ñambwa. Yac mba mbec dinañ ña-ñahu andô, nan yac atac whin bu Anötö puc mac dôñ bu ankc lêt gitêt en. ⁸ Lau bu sêsap lêt yom ñandô-ñga dôñ, dec oc tôm dom bu yac akôm gêt ti ñaclai tu amatôc ñac-ñga. Magoc lau nan sêtkc lêt yom ñandô-ñga dom, nan yac akôm gêt ti ñaclai tu bu amatôc ñac-ñga e sêhu si giso sin. ⁹ Bocdinañ mac bu alhac ñanga ma asap yom ñandô dôñ, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ñaclai têt mac, magoc yac oc atac ñayham atu tu mac nem lêt

ñayham-ñga. Ma yac aten mbec bu mac lau akêñ whin-ñga asa nem lêt hon ñapep en.

¹⁰ Aô gato yom hon dinañ bu wakêt puc mac bu ahu nem mêtê s ac hon sin mun, bu têt ndoc aô bu wahôc asê, nan gatec bu wamatôc mac ña ñaclai nan Pômdau kêt têt aô. Bu inj kêtalin aô sa ma kêt ñaclai têt aô bu wapuc mac dôñ, ma tu bu wançwinin mac-ñga dom.

Pol ndê yom ñambu-ñga

¹¹ O asidôwai, aô bu wandic bata bapia dindéc, dec bu wakôm neñ acsalô têt mac hon. Anshê ñanga bu andic dabin nem lêt akêñ whin-ñga hon tisolop. Anen yom hon dindéc puc mac dôñ. Akêt nem gauc ti ñalôm pitigen, ma ambo awhin daôm ti yom malô. Akôm bocdinañ, ma Anötö, nan Atac Whin ti Yom Malô Ndadu, nan oc mbo whin mac.

¹² Akam daôm ankc gôlôwac dabun si lêt. ¹³ Anötö ndê lau dabun hon nan sêmbo gameñ Masedonia-ñga dindéc, nan sêkôm si acsalô ñayham têt mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin ti Anötö ndê atac whin puc mac dôñ, ma Nalau Dabun pin mac hon dôñ napan.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Aposel Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêj whinj-nga nan sêmbo gamenj Galesia-nga. Munj-nga inj dau kêsêlêj tôm malac ma hoc njawaê njayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkêj whinj Yisu (Apo 13:14-14:23).

Tinjambu lau Israel-nga njatô sêhóc asê gôlôwac dabunj Galesia-nga, ma sêjnsônj lau sêkêj whinj Yisu-nga si gauc pi lêtj sêti lau gitêj yêc Anötö anjô-nga. Nac lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôj, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêjnkuc pwac sêsê laungac si njamlic njatô su-nga, ma sêsôc Moses ndê yomsu honj njapu. Nac sêsôm bu lau sêkêj whinj Yisu-nga nanj lau Israel dom, nanj bu sêkôm bocdinaj dom, dec oc tôm dom bu Anötö kôc njac sa me lic njac bu lau gitêj. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inj aposel njandô dom, njahu bu inj kac lau gamenj apa-nga bu sêjnkuc Israel si sakinj akwa dom.

Tu dinaj-nga Pol to bapia dindéc tu bu whê dau sa bu inj aposel njandô, nanj Yisu Kilisi lu Anötö sêjnyalinj inj sa (1:1), ma gêm mêtê tôm Yisu dau hoc asê têtj inj (1:12). Ma inj bu puc lau sêkêj whinj-nga dôj bu sêsôc lau tasanj dinaj si

yom njapu dom. Inj sôm bu njawaê njayham tigenj inj yom njandô, ma njawaê dau tôle asê tiawê bu lau sêti lau gitêj tu njac si sêkêj whinj-nga, ma tu sêjnkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inj to yom njatô tu bu puc lau dôj bu sêkêj whinj njanga, sêsap mêtê atac whinj-nga dôj, ma sêpinj dau dôj njapep. Lau nanj Nalau Dabunj gêm gôlinj njac, nanj oc sêhu mêtê sac sinj, ma sêkôm mêtê njayham enj (5:16-26).

Pol ndê yom njamata-nga

¹⁻² Aô Pol, ma asidôwai nanj sêmbo sêwhinj aô, ato bapia dindéc têtj Kilisi ndê gôlôwac dabunj honj yêc gamenj Galesia-nga. Aô gati tãposel magoc njamalac danj kêtjalinj aô sa, me lau tonj danj sêjkinj aô bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu inj Damba Anötö nanj unj inj sa akêj lau batê-nga, nanj dec sêjnyalinj aô sa ti sêjkinj aô. ³Mwasinj ti yom malô têtj mac akêj yac nejj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ⁴Yisu kêtj dau mbac ndu tu yac nejj sac-nga, bu ênjgaho yac su yêc mêtê sac nanj gêm nom dindéc ahuc. Lêtj dau Damanj Anötö gauc gêm tidônj ma tac whinj bu Yisu kôm njandô sa. ⁵Bocdinaj datoc Anötö ndê waê sa tôm têm sambob dandic njawaê. Yomandô!

Pol kêtj puc lau bu sêjnkuc njawaê njayham tigenj

⁶ Tu Kilisi-nga dec Anötö kêmwasinj mac, ma kêgalêm mac sa ati inj ndê lau. Magoc

ɲagahô eɲ, mac ahu iɲ ti ɲawaê ɲayham naɲ aposel sem, naɲ siɲ, ma aɲkuc yom wakuc. Mac nem lêɲ dinaɲ kôm aô gahêdaêɲ. ⁷ Yom naɲ mac aɲkuc, naɲ yom ɲandô dom. Mboe lau ɲatô sêɲsônɲ mac nem gauc ma sêɲsahê bu sêɲsônɲ ɲawaê ɲayham pi Kilisi whiɲ. ⁸ Aɲgô su naɲ! Yac dauɲ me aɲela undambê-ɲga daɲ, me asa bu têtɲ mac meɲ ma nem mêtê wakuc, naɲ so mêtê naɲ muɲ-ɲga yac ahoc asê têtɲ mac, naɲ oc tap Anötö ndê atac ɲandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aô wasôm tiyham. Asa naɲ bu hoc mêtê asê têtɲ mac naɲ so yac lau aposel mba mêtê naɲ mac akôc sa su, naɲ oc tap Anötö ndê atac ɲandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aô gato yom dindéc tu bu lau sêlic aô ɲayham ma sêmpiɲ aô-ɲga, me tu bu Anötö lic aô ɲayham-ɲga? Aɲgô! Aô bu wakôm tu ɲamalac-ɲga, dec aô Kilisi ndê ɲgac akiɲ dom.

Pol whê sa bu iɲ Anötö ndê aposel ɲandô

¹¹ O asidôwai, aô bu wawhê sa têtɲ mac bu mêtê naɲ gahoc asê têtɲ mac, naɲ ɲamalac si yom dom. ¹² Bu ɲamalac daɲ kêtɲ têtɲ aô me kêdôhôn aô dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têtɲ aô. ¹³⁻¹⁴ Mac aɲgô aô ɲawaê su, dec aɲyalê bu muɲ-ɲga lê aô gam akiɲ Anötö kakuc lau Israel-ɲga si sakiɲ akwa. Aô gasa ɲac si lêɲ dau gahôc gêlêc ɲac si daêsam naɲ si yala gitôm aô neɲ. Ma gayêm dauɲ su tu

wanɲkuc abanɲi Israel-ɲga si ɲagôliɲ. Ma mac aɲgô bu aô gakêɲ kisa ɲaɲga têtɲ Anötö ndê gôlôwac dabuɲ naɲ sêkêɲ whiɲ Yisu, ma gakôm bu wasen ɲac su. ¹⁵ Magoc Anötö kêyalɲ aô sa gwanan su, têtɲ têtɲ aô gambo dinaɲ atac ɲalôm eɲ, ma tu iɲ ndê lêɲ êmwasiɲ lau-ɲga dec kêgalêm aô sa bu wanem akiɲ iɲ. Ma tiɲambu iɲ gêlic ɲayham ¹⁶ bu hoc iɲ ndê Atu Yisu asê têtɲ aô, tu bu wasôm iɲ ndê ɲawaê ɲayham asê têtɲ lau naɲ lau Israel dom. Têtɲ dinaɲ aô gasôm yom gawhiɲ lau ɲatô dom. ¹⁷ Ma aô gapi Jerusalem bu walic lau naɲ sêti aposel sêmuɲ aô, naɲ dom. Mba. Aô gatêɲ gameɲ Arabia-ɲga ga, ma tiɲambu gambu gatêɲ malac Damaskas. ¹⁸ Aô gambo malac dinaɲ yala tō su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhiɲ iɲ tôm bêc 15. ¹⁹ Aô galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ɲatô dom. ²⁰ Aô wasôm yêc Anötö aɲgô-ɲga bu yom naɲ kwahic dec gato, naɲ yom tasan dom. ²¹ Tiɲambu aô gatêɲ gameɲ Siria ma Silisia-ɲga ga. ²² Gôlôwac dabuɲ gameɲ Judia-ɲga naɲ sêkêɲ whiɲ Kilisi, naɲ sêlic aô aɲôn andô dom. ²³ Magoc sêɲgô ɲawaê pi aô bocdec bu, “ɲgac naɲ muɲ-ɲga kêtɲ kisa têtɲ yac, kwahic dec kôm gwelen ma gêm mêtê pi lêɲ dakêɲ whiɲ-ɲga naɲ muɲ-ɲga iɲ kôm bu sen su.” ²⁴ Bocdinaɲ sêmpiɲ Anötö tu iɲ gêm aô kwi-ɲga.

2

Lau aposel Jerusalem-nga sêkôc Pol sa

¹ Yala 14 ginğa su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhiņ aö. ² Anötö dau hoc yom dan asê têtj aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têtj ndoc dinaņ. Ma űawaê űayham naņ gahoc asê têtj tlaw gameņ apa-nga, naņ aö gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têtj lau hoņ dom, magoc gawhê sa têtj lau sêkêņ whiņ-nga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gwelen naņ gakôm, me sêsôm bu aö gakôm űambwa, ma tu dinaņ-nga dec gawhê dauņ sa têtj űac lau dau. ³ űac sênyalê bu Taitus naņ whiņ aö têtj têtj dinaņ, iņ űgac Grik-nga. Magoc sêkac yac bu asê iņ ndê űamlic űatô êņkuc lau Israel-nga si pwac naņ dom.

⁴ Yom hoņ dinaņ hóc asê, űahu bu lau űatô sêņsau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmen sêmbô sêwhiņ yac bu sêtip lêtj ti sakiņ naņ yac andôhôn têtj lau gameņ apa-nga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac su yêc sakiņ yomsu-nga, magoc űac lau tasan dinaņ sêkôm bu sêkac yac kwi ma aņkuc lêtj yomsu-nga tiyham atôm lau akiņ űambwa. ⁵ Tigeņ yac al-hac űaņga ma asôc űac űapu dan dom, űahu bu yac atac whiņ bu mac lau Galesia-nga aņyalê yom űandô pi űawaê űayham, ma asap dôn űapan.

⁶ Aö kayalê bu Anötö toc űamalac dan sa hóc gêlêc

dan su dom. Tu dinaņ-nga dec gahêgo dauņ dom têtj ndoc naņ gawhê dauņ sa têtj lau naņ gôlôwac dabuņ Jerusalem-nga sêtoc sa sêti űac si lau bata. Ma űac sêsôm yom dan bu sêmatôc űawaê űayham naņ gam yêc lau apa si gameņ, naņ dom. ⁷ Mba! űac sêlic bu Anötö kêtj űawaê űayham sip aö aman bu wahoc asê têtj lau naņ lau Israel dom, tôm iņ kêtj sip Pita amba bu hoc asê têtj lau Israel-nga. ⁸ Bu Anötö kêtj űaclai têtj Pita ma kêtjaliņ iņ sa ti lau Israel-nga si aposel, ma kêtj űaclai têtj aö bocdinaņ, ma kêtjaliņ aö sa gati lau gameņ apa-nga si aposel. ⁹ Lau sêkêņ whiņ-nga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti űac si űagôlôn. Ma têtj ndoc lau tó dinaņ sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiņ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtôc asê bu űac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma űac si űalôm pitigeņ bu yac akôm gwelen űawaê űayham-nga awhiņ lau gameņ apa-nga, ma űac sêkôm sêwhiņ lau Israel-nga. ¹⁰ űac sêndac gêtj tigeņ, naņ bu yac gauc nem űac si lau naņ sêpônđa dau. Ma gêtj dau aö gauc gêm tidôn su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tinambu aö gambo malac Antiok, ma Pita meņ mbo malac dau whiņ. Magoc malô aö galic yêc awê bu iņ kôm gêtj dan, naņ so yom űandô űawaê űayham-nga. Ma

tu dinaŋ-ŋga dec aõ gasôm yom sêmbalaŋ-ŋga solop têt in. ¹² Bu têt ndoc in hôc asê Antiok tiwakuc, naŋ in kôm mêtê solop. In ndôc ti gêt gêt whin lau sêkêt whin-ŋga naŋ lau Israel dom, dec tôc asê bu in hêgo dau tu Moses ndê yomsu-ŋga dom. Magoc tiŋambu lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sem gwelen sêwhin Jems, naŋ sêhôc asê malac Antiok. Pita kêyalê bu ŋac sêsap Moses ndê yomsu dôŋ ma ŋac bu sêkac lau gameŋ apa-ŋga bu sêŋkuc lau Israel-ŋga si ŋpwac sêsê laungac ŋamlic ŋatô su-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec in tôc dau ma kêdahin dau su yêc lau naŋ lau Israel dom. In ndê lêŋ dau in lêŋ giso. ¹³ Ma lau sêkêt whin-ŋga Israel-ŋga ŋatô naŋ sêmbo malac Antiok, naŋ sêŋkuc in ma sêsa lêŋ tasan dinaŋ sêwhin, e lêŋ dau hê Banabas kwi whin. ¹⁴ Têt ndoc aõ galic bu ŋac si mêtê dau so yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga, dec gasôm yom têt Pita yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga bocdec bu, “Am ŋgac Israel-ŋga, magoc têt ndoc am mweŋ hôc asê malac Antiok, naŋ am mbo whin lau naŋ lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-ŋga si yomsu-ŋga dom. Magoc malô am kac nem ŋalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêt atu, ma hu lau dau sin ma mbo ahê ŋac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameŋ apa-ŋga bu sêsôc lau Israel-ŋga si ŋagôlin ŋapu, a?”

Lêŋ tigen yêc bu dati lau

gitêt, naŋ dakêt whin

¹⁵ Ma aõ gasôm têt Pita, “Yac lau Israel-ŋga êlêmê dasam lau gameŋ apa-ŋga bu lau sac, bu ŋac sêŋkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neŋ ŋahu yêc lau gameŋ apa-ŋga dom. Mba. Dinaŋi sêkôc hêclu dambo lau Israel-ŋga naŋ dakôc Moses ndê yomsu, naŋ ŋalôm. ¹⁶ Magoc yac taŋyalê su bu ŋamalac daŋ oc ti ŋamalac gitêt yêc Anôtô aŋgô-ŋga tu in kêkuc lêŋ yomsu-ŋga dom. Mba, oc tôm dom. Magoc tu ŋamalac daŋ kêŋ whin Yisu Kilisi-ŋga, dec Anôtô gêlic in bu ŋamalac gitêt. Seŋ tigen dinaŋ gic lau hoŋ ŋawaê, yac lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga bocdinaŋ. Taŋkuc lêŋ dakêt whin Yisu Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêt tu lêŋ dinaŋ-ŋga, ma tu taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga lec dom.”

¹⁷ Kwahic dec yac taŋkuc lêŋ dakêt whin Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêt-ŋga. Mboe lau ŋatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêŋ dakêt whin Kilisi-ŋga kêŋ ŋasawa têt yac tu dakôm sac-ŋga, a? Aõ wasôm, mba andô! ¹⁸ Muŋ-ŋga aõ kasahê bu wati ŋgac gitêt tu kakuc yomsu-ŋga, magoc kwahic dec gahu lêŋ dau sin su. Aõ bu wambu wandi wasôc yomsu ŋapu tiyham, dec oc tôc gêt tigen asê têt aõ, naŋ bu aõ ŋgac kagili yomsu-ŋga. ¹⁹ Bu sakin yomsu-ŋga tôc asê têt aõ

bu gawêkainj seŋ wambac ndu-ŋga, ma bocdinaŋ dec aö taŋkwê lêŋ yomsu-ŋga bu nem aö sa tiyham lec dom. Yomandô. Aö gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ, tu bu wanem akiŋ Anötö tôm aneŋ bêc hoŋ wambo taŋli-ŋga. Anötö dau piŋ aö dôŋ gam damiŋ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ iŋ. ²⁰ Ma kwahic dec aneŋ ŋahu gambo taŋli-ŋga sip aö dauŋ dom, magoc gambo taŋli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneŋ ŋalôm naŋ-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ naŋ wambo taŋli wambo nom lec, naŋ wasa lêŋ tigeŋ bocdec bu, wakêŋ whiŋ Anötö Atu naŋ tac whiŋ aö ma kêŋ dau tu aö-ŋga. ²¹ Aö galic Anötö ndê mwasinŋ gitôm gêŋ ŋambwa dom. Mba. Ŋahu bu ŋamalac daŋ gitôm dom bu ti ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi ndê mbac ndu naŋ oc ŋahu mbasi.

3

Lêŋ yomsu-ŋga ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

¹ O mac lau Galesia-ŋga, mac lau gauc mba. Yac awhê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têŋ mac, e tôm mac daôm tanôm alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kêŋsôŋ mac nem gauc? ² Aö bu wakêŋ gêndac têŋ mac pi yom tigeŋ bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac, me mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ

mac aŋgô su, dec iŋ kêŋ Ŋalau têŋ mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ mac asa nem lêŋ ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ. Tu dinaŋ-ŋga lau naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa mac. Tu sake-ŋga kwahic dec mac bu ambu asôc yomsu ŋapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu gêŋ naŋ mac daôm akôm tu aŋkuc yomsu-ŋga. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec kisa atu naŋ mac ahôc têŋ ŋamata-ŋga, naŋ ŋahu mbasi. ⁵ Aŋgô! Anötö kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ têŋ mac ma kôm gêŋ dalô daêsam yêc mac aŋôm-ŋga. Iŋ kôm gêŋ dau tu mac aŋkuc yomsu-ŋga, me tu mac akêŋ whiŋ yom pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su-ŋga?

⁶ Gauc nem Abraham. Iŋ kêŋ whiŋ Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. ⁷ Bocdinaŋ aŋyalê bu lau hoŋ naŋ sêŋkuc lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga, naŋ Anötö gêlic ŋac sêtôm Abraham ndê lau wakuc. ⁸ Yom naŋ sêto yêc, naŋ tôc asê gwanaj bu Anötö oc lic lau naŋ lau Israel dom, naŋ bu lau gitêŋ, tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Anötö sôm ŋawaê ŋayham dau asê têŋ Abraham gwanaj su bocdec bu:

Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap aneŋ mbec ŋamwasinŋ sa yêc am. [Gen 12:3]

⁹ Abraham kêŋ whiŋ, dec tap Anötö ndê mbec ŋamwasinŋ sa. Ma bocdinaŋ

lau honj nanj sêkêj whinj, nanj oc sêtap mbec dau njamwasinj sa sêwhinj Abraham. ¹⁰ Magoc lau honj nanj gauc gêm bu njac oc sêti lau gitêj tu sênjuc yomsu-nja, nanj oc sêtap Anötö ndê tac njandê sa, tôm yom danj nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Asa nanj kêkuc yomsu honj nanj sêto sip buku yomsu-nja, nanj njapep ma timala dom, nanj oc tap Anötö ndê tac njandê sa. [Diut 27:26]

¹¹ Ma yom danj tiyham sêto yêc bocdec bu:

Lau gitêj oc sêndöc tali tu njac si sêkêj whinj-nja. [Hab 2:4]

Yom dau tîc asê tiawê bu njamalac danj oc ti njamalac gitêj yêc Anötö anjô-nja tu inj kêkuc yomsu-nja dom. ¹² Lêj yomsu-nja sôm bu njamalac nanj tôm bu sa ndê lêj ênjuc yomsu honj njapep enj, nanj oc ndöc tali. Magoc lêj yomsu-nja dinañ so lêj dakêj whinj-nja. ¹³ Asa nanj takwê lêj yomsu-nja bu nem inj sa, nanj gic waê bu tap Anötö ndê atac njandê sa. Magoc Kilisi kêgaho yac su yêc lêj datap atac njandê dinañ sa-nja. Inj dau hîc Anötö ndê atac njandê tu yac-nja, tôm yom nanj sêto pi lau sac, nanj yêc bocdec bu:

Lau honj nanj sêkêj njac sêngalêj a, nanj dalic njac gitôm lau nanj sêtap Anötö ndê tac njandê sa. [Diut 21:23]

¹⁴ Yisu Kilisi hîc njandê dinañ tu bu lau nanj lau Israel

dom, nanj dec oc sêtap Abraham ndê mbec njamwasinj sa sêwhinj lau Israel-nja. Ma yac honj oc dakîc Njalu Dabuj, nanj Anötö gic bata su, nanj sa tu yac neñ dakêj whinj Yisu-nja.

Pwac yomsu-nja, ma pwac mwasinj-nja

¹⁵ O asidôwai, wanem dôhôn pi njamalac si lêj bu wawhê gêj dau sa. Pwac nanj njamalac lu sêmatinj tidôn su, nanj oc tôm dom bu njac danj ndic têku, me señ su. Ma Anötö ndê pwac bocdinañ. ¹⁶ Inj gic bata yom têj Abraham ma sôm bocdec bu, “Aö oc wanem mbec am ti nem wakuc.” Yom nanj inj sôm pi Abraham ndê wakuc, nanj hêganônj lau daêsam dom, magoc hêganônj Abraham ndê njac wakuc tigenj, nanj Kilisi dau. ¹⁷ Aö wasôm têj mac bu Anötö gic bata yom dau têj Abraham munj su, ma tinjambu yala 430 ginja su, dec inj kêj ndê yomsu têj lau Israel-nja. Magoc yomsu dau señ pwac mwasinj-nja nanj Anötö kêmatinj whinj Abraham, nanj su dom. ¹⁸ Lau bu sêtap Anötö ndê mwasinj sa tu sênjuc yomsu-nja, nanj dec lêj dau kêkuc yom nanj Anötö gic bata têj Abraham, nanj dom. Magoc bocdinañ dom. Bu Anötö gic bata yom têj Abraham ma sôm bu êmwasinj inj njambwa.

¹⁹ Bocdinañ Anötö kêj yomsu njahu bocke? Inj kêj tu bu tîc njamalac si sac asê-nja, bu lhac e Abraham

ndê wakuc naŋ Anötö gic bata yom pi in, naŋ hoc asê. Ma gêŋ dan tiyham. Anjela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkêŋ têtŋ ngac ŋalhu-ŋga dan, naŋ Moses. ²⁰ Ngac ŋalhu-ŋga dau kôm gwelen mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ in dau kêŋ solop têtŋ in, ma ngac ŋalhu-ŋga mbasi.

Yomsu oc tôc yac neŋ sac asê, ma wê yac datêŋ Kilisi dandi

²¹ Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu, yomsu seŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata tidôŋ bu kêŋ têtŋ Abraham naŋ su, me? Wasôm têtŋ mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap seŋ dandöc tanli-ŋga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ dati lau gitêŋ-ŋga. ²² Magoc oc tôm dom. Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-ŋga. Nalêŋ dinaŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ hêganôŋ lêtŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ dau sa tu dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

²³ Muŋ-ŋga, lêtŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ meŋ sa tiawê su dom. Têtŋ têtŋ dinaŋ yac dambo datôm lau gapocwalô-ŋga naŋ yomsu sô yac dôŋ, bu dambo bocdinaŋ e Anötö tôc lêtŋ dakêŋ whiŋ-ŋga asê tiawê. ²⁴ Anötö kêŋ yomsu bu nem gôliŋ yac ma tôc yac neŋ sac asê, goc wê yac datêŋ Kilisi

dandi, bu datap lêtŋ dati lau gitêŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ in-ŋga. ²⁵ Ma kwahic dec lêtŋ dakêŋ whiŋ-ŋga meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ngac

²⁶ Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. ²⁷ Bu mac hoŋ naŋ aliŋ busaŋgu, naŋ gêŋ dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm mac asôc in ti nem ŋakwê. ²⁸ Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ŋahu nom-ŋga dom. Mba. Mac bu lau Israel-ŋga, me lau apa, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbo si gêŋ, lauwhê me laungac, tigen anjalê bu Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigen. ²⁹ Ma mac lau asa naŋ ati Kilisi ndê, naŋ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têtŋ Abraham.

4

¹ Aô wawhê gêŋ dau sa têtŋ mac bocdec bu. Balê naŋ damba gic bata bu kêŋ ndê wapa lêtŋsêm têtŋ in, naŋ oc wêkaiŋ gêŋ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têtŋ ndoc in mbo balê, dec in oc kôc wapa dau sep dom, ma in oc mbo gitôm damba ndê ngac akiŋ ŋambwa dan. ² Ma lau ŋatô oc sêyob in ti ndê wapa lêtŋsêm e in ndê yala gitôm naŋ damba sôm tidôŋ gwananŋ su. ³ Ma yac

bocdinaŋ. Muŋ-ŋga yac dakêŋ whiŋ su dom, naŋ dambo datôm balêkoc saŋ, ma datôm lau akiŋ ŋambwa naŋ dambo yomsu ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu. ⁴ Magoc têtŋ ndoc naŋ Anötö sôm gwananŋ su, naŋ meŋ sa, goc iŋ kêtŋ ndê Atunŋac meŋ mbo nom. Iŋ dinda kôc iŋ ti ŋamalac nom-ŋga naŋ mbo yomsu ŋapu, ⁵ bu êŋgapwêc yac lau naŋ dambo yomsu ŋapu, naŋ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêtŋ ndê Atu ndê Njalau sip yac honŋ neŋ ŋalôm, dec tôc asê bu mac lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö ndê balêkoc awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Ma Njalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam iŋ bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ⁷ Bocdinaŋ kwahic dec yac lau akiŋ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkaiŋ gêtŋ lêtŋsêm naŋ gic waê iŋ ndê balêkoc.

Pol ŋalôm ŋawapac tu lau Galesia-ŋga

⁸ Muŋ-ŋga mac am gauc Anötö, ma am akiŋ gêtŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ Anötö ŋandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac anyalê Anötö, ma gêtŋ atu danŋ whiŋ bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc yomsu ŋapu, dec ambo atôm lau akiŋ tiyham? Bu yomsu honŋ, naŋ ŋagôliŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ ŋa-ŋaclai ti ŋandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-ŋga

mac bu aŋkuc ŋagôliŋ ŋambwa naŋ hêganônŋ bêc ti ayô, ma yala ti têtŋ ŋatô? ¹¹ Aô gatöc dauŋ tu mac-ŋga bu mboe gwelenŋ naŋ aô gakôm têtŋ mac, naŋ oc ŋandô mbasi. ¹² O asidôwai. Muŋ-ŋga mac lau apa ambo yomsu ŋapu dom, ma aô gahu lêtŋ yomsu-ŋga siŋ tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau ŋatô sêtŋsau mac, dec mac ambo atôm lau akiŋ tiyham tu yomsu-ŋga. Bocdinaŋ dec wateŋ mac bu ahu lêtŋ dinaŋ siŋ ma ambo atôm aô. Ma alic aô ŋayham tôm muŋ-ŋga naŋ aô gambo gawhiŋ mac, naŋ mac akôm aô sac dom. ¹³ Têtŋ têtŋ dinaŋ gêmbac kôm aô, dec gambo teŋ gawhiŋ mac, ma gahoc ŋawaê ŋayham asê têtŋ mac. Mac anyalê gêtŋ dau su. ¹⁴ Aneŋ gêmbac dau kêtŋ ŋawapac têtŋ mac bu ayob aô, magoc mac apu aô me alic aô sac dom. Mba. Mac akôc aô sa gitôm Anötö ndê aŋela danŋ, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵ Têtŋ ndoc dinaŋ mac atac whiŋ bu anem aô sa êŋlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ŋakôp sa ma akêtŋ têtŋ aô. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ŋayham tu aô-ŋga giŋga su. ¹⁶ Bocke? Tu aô gasôm yom ŋandô asê têtŋ mac-ŋga, dec kwahic mac alic aô tôm nem ŋacyo, a?

¹⁷ Nac lau tasanŋ dinaŋ sêkôm ŋaŋga bu sêkac mac kwi asôc yomsu ŋapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap ŋandô ŋayham danŋ sa-ŋga dom. Nac atac whiŋ bu mac ahu aô siŋ ma akêtŋ daôm

sambuc tu an̄kuc ɲac-ɲga.
 18 In̄ l̄ɛɲ ɲayham bu mac ak̄ɛɲ
 daôm sambuc tu bu akôm ḡɛɲ
 naɲ ɲahu ɲayham ȳɛc. Ma aö
 bu wambo wawhiɲ mac, me
 aö bu wambo dom, magoc
 akôm bocdinaɲ ɲapaɲ.

19 O aneɲ balêkoc awhê ma
 ɲgac. Kwahic dec aö kasahê
 ɲandê atu tiyham tu mac-ɲga,
 gitôm awhê naɲ balêkoc tuɲ
 in̄. ɲahu bu aö tac whiɲ
 ndu andô bu Kilisi ndê yom
 tidôɲ ȳɛc mac nem ɲalôm, e
 andi atôm in̄ dau. 20 Aö neɲ
 ɲalôm ɲawapac atu tu mac-
 ɲga, ma seɲ daɲ bu hôc pi
 aö, dec aö atac whiɲ kêlêc
 bu wambo wawhiɲ mac, ma
 wasôm yom ɲayham-ɲayham
 t̄ɛɲ mac, ô yom ɲaɲga naɲ
 kwahic dec gato t̄ɛɲ mac.

Sara lu Haga s̄eti ɲadôhôn̄

21 Mac lau naɲ atac whiɲ
 bu ambo yomsu ɲapu, aö
 bu wandac mac bocdec bu.
 Mac an̄yalê seɲ naɲ yomsu
 bu wê mac at̄ɛɲ andi, me
 mba? 22 Gauc nem yom naɲ
 s̄eto ȳɛc pi balêkoc ɲgac lu
 naɲ Abraham kwê asê. Balê
 daɲ dinda Haga in̄ awhê
 akiɲ ɲambwa, ma balê daɲ
 dinda Sara in̄ awhê akiɲ
 dom, in̄ Abraham nawhê
 solop. 23 Haga kôc balêkoc
 kêkuc ɲamalac nom-ɲga si
 l̄ɛɲ ɲambwa. Magoc Sara

kôc balêkoc kêkuc yom naɲ
 Anötö gic bata t̄ɛɲ Abraham.
 24-25 Ḡɛɲ dau in̄ gitôm yom
 gôliɲ daɲ, bu awhê lu dinaɲ
 s̄eti pwac lu ɲadôhôn̄. Haga ti
 dôhôn̄ pwac akwa yomsu-ɲga
 naɲ Anötö kêmatiɲ ȳɛc Lôc
 †Sainai ȳɛc gameɲ Arabia-
 ɲga. Ma balêkoc pwac dinaɲ-
 ɲga s̄eti lau akiɲ ɲambwa tôm
 Haga. Ma Haga ti dôhôn̄
 malac Jerusalem t̄ɛm dindec-
 ɲga, bu malac dau ti ndê lau
 s̄embo s̄etôm lau akiɲ ɲambwa
 bocdinaɲ. 26 Magoc Sara
 ti dôhôn̄ malac Jerusalem
 wakuc naɲ ȳɛc undambê, ma
 in̄ gitôm yac neɲ dinaɲ ɲandô
 naɲ awhê akiɲ ɲambwa dom.
 27 Bu s̄eto yom daɲ ȳɛc bocdec
 bu:

Am awhê gapoc naɲ kôc
 balêkoc dom, atac ɲayham
 sa. Am naɲ kêsahê
 balêkoc tuɲ am dom, naɲ
 mbwêc ti atac ɲayham.
 Bu kwahic dec am mbo
 gitôm awhê naɲ balêkoc
 mba, magoc tiɲambu am
 oc tap nem balêkoc sa hôc
 ḡelêc awhê naɲ ḡem ɲgac
 sa, naɲ su.* [Ais 54:1]

28 Aneɲ asidôwai. Tu Kilisi-
 ɲga dec mac ati balêkoc pwac
 mwasin̄-ɲga gitôm Aisak,
 balêkoc naɲ hôc asê kêkuc
 yom naɲ Anötö gic bata t̄ɛɲ
 Abraham. 29 Muɲ-ɲga Ismael,
 balêkoc naɲ hôc asê kêkuc

* 4:27: Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem t̄ɛɲ ndoc ɲacyo s̄ɛɲgaho lau Is-
 rael-ɲga su ma s̄êkôc ɲac sa si s̄êndôc gameɲ Babilon-ɲga gitôm lau gapocwalô-ɲga.
 Aisaya ḡêlic bu malac dau tigasanaɲ, dec ḡem dôhôn̄ pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya
 ndê yom ma to sip in̄ ndê bapia t̄ɛɲ lau Galesia-ɲga bu whê yom naɲ in̄ to pi malac
 Jerusalem lu, naɲ sa. Yom pi awhê naɲ ḡem ɲgac sa su, naɲ h̄eganôn̄ lau Israel-ɲga
 ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc naɲ oc tap balêkoc daêsam sa,
 naɲ h̄eganôn̄ lau s̄êkêɲ whiɲ Yisu-ɲga naɲ oc s̄êndôc malac Jerusalem wakuc.

ɲamalac si lɛɲ, naɲ kɛɲ kisa Aisak, naɲ hɔc asɛ ɲa ɲalau Dabuɲ ndɛ ɲaclai. Ma kwahic dec mac aɲsahɛ kisa ɲalɛɲ kain tigen yɛc lau naɲ sɛsap lɛɲ yomsu-ɲga dɔɲ. ³⁰ Magoc gauc nem yom naɲ sɛto yɛc bocdec bu:

Kɛɲ awhɛ akin lu in atungac sɛlhɔ sɛndi, bu awhɛ akin ndɛ balɛ dau oc wɛkain wapa lɛɲsɛm ɲatɔ whin ɲadawɛ ndɛ atungac dom. [Gen 21:10]

³¹ Bocdinaɲ asidɔwai, akɔc gauc ɲaɲga bocdec bu. Yac awhɛ akin Haga ndɛ balɛkoc dom, magoc yac ɲadawɛ Sara ndɛ balɛkoc solop.

5

Dasap lɛɲ dakɛɲ whin-ɲga dɔɲ, bu Kilisi kɛgapwɛc yac su yɛc lɛɲ yomsu-ɲga

¹ Kilisi kɛgapwɛc yac su dec dambo datɔm lau akin ɲambwa tiyham dom. Bocdinaɲ alhac ɲaɲga, ma ayob daɔm bu wapac lɛɲ yomsu-ɲga ɛɲgwiniɲ mac e ati lau akin tiyham dom. ² Aɔ Pol wasɔm tɛɲ mac bu asa naɲ gauc gɛm bu ti ɲgac gitɛɲ tu in kɛkuc yomsu sɛsɛ laungac ɲamlic ɲatɔ su-ɲga, naɲ Kilisi gitɔm dom bu oc nem in sa. ³ Aɔ wasɔm tiyham tɛɲ mac, bu asa naɲ sɔc yomsu tigen dinaɲ ɲapu, naɲ ɛɲkuc yomsu hoɲ bocdinaɲ ndic ɲawaɛ. ⁴ Mac lau naɲ gauc gɛm bu ati lau gitɛɲ tu aɲkuc yomsu-ɲga, naɲ akac daɔm su yɛc Kilisi ma yɛc Anɔtɔ ndɛ mwasiɲ. ⁵ ɲahu bu Anɔtɔ

gɛlic yac tɔm lau gitɛɲ tu yac neɲ dakɛɲ whin-ɲga. Ma ɲalau Dabuɲ puc yac dɔɲ bu dahɔɲ ti dakɛɲ batan gɛɲ dau ɲa-ɲandɔ. ⁶ Bu yac lau naɲ dati Yisu Kilisi ndɛ, naɲ taɲyalɛ bu lɛɲ yomsu-ɲga dan oc nem yac sa ɲandɔ dom. ɲac bu sɛsɛ yac ɲamlic ɲatɔ su, me sɛsɛ yac dom, naɲ dalic tɔm gɛɲ ɲambwa. Gɛɲ tigen yac dalic bu gɛɲ atu, naɲ dakɛɲ whin Kilisi. Ma yac neɲ mɛtɛ atac whin neɲ asidɔwai-ɲga tɔc yac neɲ dakɛɲ whin asɛ.

⁷ Muɲ-ɲga lɛ, mac asa nem lɛɲ akɛɲ whin-ɲga ɲapɛp ɛɲ, atɔm lau naɲ sɛnti ɲaɲga. Tigen asa kalhac mac ahuc e ahu yom ɲandɔ siɲ? ⁸ Lau naɲ sɛlhac mac ahuc, naɲ sɛmen akɛɲ Anɔtɔ naɲ kɛgalɛm mac sa, naɲ ndɛ dom. ⁹ Ayob daɔm ɲapɛp tɛɲ lau kain dinaɲ, bu yom naɲ ɲac sɛndɔhɔɲ, naɲ gitɔm yist naɲ sɛkɛɲ sip bolom ɲalɔm ma kɔm gwelen malɔ-malɔ e gɛm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi piɲ yac hoɲ dɔɲ-ɲga, dec gakɛɲ whin bu mac oc akɔc anɛɲ yom dindɛc sa, ma atɛc yom bambalin hoɲ. Ma asa naɲ bu lhac mac ahuc ma ɛɲsɔɲ mac nem gauc, naɲ oc tap in ndɛ gwelen dau ɲagɛyɔ sa.

¹¹ O asidɔwai, lau ɲatɔ sɛɲgɔlin yom pi aɔ ma sɛsɔm bu aɔ gam mɛtɛ ma gapuc yomsu sɛsɛ ɲamlic ɲatɔ su-ɲga dɔɲ. Aɲgɔ su naɲ. Aɔ bu wapuc yomsu dau dɔɲ, dec tu sake-ɲga lau Israel-ɲga naɲ sɛsap yomsu dɔɲ, naɲ sɛkɛɲ kisa aɔ? Ma aɔ bu

wapuc yomsu dau dôn, dec yom nan yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, nan dec oc wakôm nditôm yom nambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, nan gitôm hoc nan lau Israel-nga daêsam sêtiñ gahi pi-nga. ¹² Oc nayham bu lau nan sêngilí mac bu ankcuc yomsu sêsê ñamlic ñatô su-nga, nan sêtim dandi ñamlic sambuc kic-kic.

¹³ O aneñ asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akiñ yomsu-nga dom. Tigen in ndê galem dinañ kêñ ñasawa têt mac bu akôm sac tôm ñalôm akwa kêgilí mac dom. Mba! Anem akiñ asidôwai ti ankcuc mêtê atac whiñ-nga. ¹⁴ Bu yomsu hoñ sôc yomsu tigen ñapu, nan yêc bocdec bu, “*Am atac whiñ lau menpañ am, gitôm am atac whiñ daôm.*” ¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awê daôm kôc-kôc, dec lêñ dinañ gitôm bu oc señ mac su andiñam.

Lêñ nom-nga, ma Nalau Dabuñ ndê lêñ

¹⁶ Bocdinañ wasôm têt mac bu asa nem lêñ tôm Nalau Dabuñ gêm gôliñ mac, dec oc tôm dom bu akôm mêtê ñalôm akwa-nga ñandô sa. ¹⁷ Bu mêtê nan mac nem ñalôm akwa bu êngilí mac bu akôm, ma mêtê nan Nalau tac whiñ bu mac akôm, nan sêtôm dau dom. Nahu bu mac nem ñalôm akwa ma Nalau Dabuñ sic siñ têt dandi, tu bu sênem gôliñ mac-nga. Tu dinañ-nga dec mac atôm dom bu akôm

tôm mac daôm atac whiñ. Mac oc ankcuc ñalôm akwa ndê ñagôliñ, me Nalau Dabuñ oc nem gôliñ mac. ¹⁸ Magoc Nalau bu nem gôliñ mac, dec mac ambo yomsu ñapu tiyham dom.

¹⁹ Lau nan ñalôm akwa gêm gôliñ ñac, nan si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. Nac sêkôm mêtê mockain-nga, mêtê ñadômbwi, ma mêtê atac ñagalac-nga. ²⁰ Nac sem akiñ anötö tasan, sêpec balô, sêkêñ kisa lau, sêngilí siñ, tagatu gêt, ñac lau atac ñandê-nga, ma sêpo dau sa hôc gêlêc. Nac si lêñ kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. ²¹ Nac sem lêmuñ lau ñatô si gêt, ma êlêmê señ asam ti sênôm gêt êñiñ ñac-nga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinañ. Aô wakêt puc mac, tôm gakêt puc mac su, bu lau nan sêsa lêñ kain dinañ, nan oc sêwêkain si mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga dom andô.

²² Magoc lau nan Nalau Dabuñ gêm gôliñ ñac, nan sêsa lêñ bocdec bu. Nac atac whiñ lau, sêmbo ti atac nayham, ma sêsa si lêñ ti yom malô, sêkôc si ñalôm dôn pi lêñ agwa-agwa hoñ, ñac tawalô lau, sêkôm mêtê nayham eñ, ma gwelen bocke nan sêsôm bu sêkôm, nan sêkôm ñandô sa. ²³ Nac sêtoc dau sa dom, ma sêtimêtê dau ñapep. Mêtê kain dinañ so yomsu dan dom. ²⁴ Ma yac lau nan dati Yisu Kilisi ndê, nan dahu mêtê atac ñagalac-nga ti mêtê sac hoñ nan menkêt ñalôm akwa, nan siñ,

tôm yac tac ñalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac oc dandôc tanji tu Ñalau Dabuñ ndê gwelen-nga, dec dakên Ñalau ti gôlinj yac neñ lêtj hoj. ²⁶ Datoc dauñ sa dom, ma danem lêmuj asidôwai ti dali ñac ñalôm sa dom.

6

Lêtj ñayham ñatô

¹ O asidôwai, mac bu anjalê bu mac nem danj kôm sac, dec mac lau nanj Ñalau Dabuñ gêm gwelen ñanja yêc nem ñalôm, nanj anjahê bu anem inj sa. Akôm lêtj malô enj têtj inj, e inj nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lêtj tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whinj dom. ² Dahôc asidôwai si ñawapac dawhinj ñac, ma ñalêj dinanj yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whinj asidôwai-nga ñandô sa. ³ Bu asa nanj toc dau sa bu inj ñamalac tiwaê hôc gêlêc ndê asidôwai su, nanj kêsau dau. Inj ñamalac waêmbe. ⁴ Anem dôhônj daôm nem lêtj pi asidôwai ñatô si lêtj tu bu apo daôm sa-nga dom. Mba. Mac tigenj-tigenj akôm gwelen bocke nanj Anötö kêj sip mac amam, nanj ñapep enj, dec oc ti mac nem ñahu apo daôm sa-nga. ⁵ Bu Anötö gic sam gwelenj ti sakinj tidau-tidau têtj yac tigenj-tigenj bu dawêkainj, ma bocdinanj dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ñapep.

⁶ Asa nanj bu ndôc ñamalac danj ñapu tu êndôhônj Anötö ndê yom-nga, nanj goc êmwasiñ inj ndê kêdôhônjwaga

dau ña gêtj ñayham-ñayham ñatô ndic ñawaê.

Anötö oc kêj ñagêyô têtj lau êñkuc ñac si mêtê têtj têtj

⁷ Akôc gauc ñapep pi yom dindéc. Mac atôm dom bu anjsau Anötö ma asiñ gêtj danj têtj inj. Mba! Bu gêtj ñandô nanj datap sa yêc yac neñ ôm, nanj kêkuc gêtj ñawhê nanj dasô muj. ⁸ Am bu kôm mêtê êñkuc lêtj ñalôm akwa-nga, nanj gitôm am sô gêtj ñawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ñandô sac sa. Am oc niñam tu ñalôm akwa-nga. Magoc am bu kôm mêtê êñkuc Ñalau Dabuñ ndê atac whinj, nanj gitôm am sô gêtj ñawhê ñayham. Ma am oc tap ñandô ñayham sa bocdec bu, Ñalau dau oc kêj am ndôc tamli ñapanj.

⁹ Yac dakôm mêtê ñayham dasinj su, ma lic ñakam dom. Yac bu dahu sinj dom, dec oc datap ñandô ñayham sa tôm ñandoc. ¹⁰ Tu dinanj-nga têm hoj nanj Anötö kêj têtj yac, nanj dakôm mêtê ñayham têtj lau hoj. Ma dakôm hôc gêlêc têtj lau sêkênj whinj Kilisi-nga.

Yac datiwakuc inj gêtj atu

¹¹ Alic yom ñalhô atu-tu dindéc nanj aô dauñ amanj gato têtj mac.

¹² Lau nanj sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ñamlic-nga ñapu, nanj sêkôm gêtj dau ñahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-nga. Ñac atac whinj bu lau Israel-nga nanj sêkênj whinj Kilisi dom, nanj sêlic ñac ñayham. ¹³ Bu ñac lau dau sêsôc yomsu sêsê

ɲamlic-ɲga ɲapu su, magoc ɲac sêɲkuc Anötö ndê yomsu ɲatô hoɲ dom. ɲac sêkac mac bu aɲkuc yomsu sêsê ɲamlic-ɲga, tu bu sêtoc dau sa pi gêɲ naɲ sêkôm têɲ mac nem ɲamlic-ɲga ɲambwa.

¹⁴ Magoc aö oc watoc dauɲ sa pi gêɲ tigen, naɲ gêɲ atu naɲ Pômdau Yisu Kilisi kôm têɲ ndoc iɲ mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêɲ dau gêm aö sa bu wahu mêtê ti lêɲ nom-ɲga hoɲ siɲ, tôm aö gac pi a gicso gi. Ma ɲalêɲ dinaɲ tôm aö dauɲ gambac ndu pi a gicso dau gawhiɲ. ¹⁵ Mac lau naɲ sêsê mac nem ɲamlic ɲatô su, ma mac lau naɲ sêsê mac dom, aɲyalê bu gêɲ dau iɲ gêɲ ɲambwa. Gêɲ atu tigen bocdec yêc, naɲ bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ɲga. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti tawalô têɲ mac hoɲ naɲ aɲkuc ɲagôliɲ wakuc dindéc. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ɲga wakuc.

¹⁷ Aö gatec bu ɲamalac daɲ kêɲ ɲawapac têɲ aö pi yom kaiɲ dindéc tiyham. Lau sic aö ma sêkêɲ gôc daêsam têɲ aö tu kakuc Yisu-ɲga, naɲ whê aö sa bu iɲ ndê ɲgac akiɲ.

¹⁸ O aneɲ asidôwai. Mwasin akêɲ yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôɲ. Yomandô.

Pol ndê bapia têtj lau Epesas-ŋga Yom whê bapia dindéc sa-ŋga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gameŋ Esia-ŋga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têtj gôlôwac dabuŋ malac Epesas-ŋga têtj ndoc in ndôc gapocwalô ndôc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têtj lau Epesas-ŋga tawasê dom, magoc gitôm bapia naŋ gic waê lau sêkêtj whiŋ-ŋga hon bu puc ŋac dôŋ.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasin ti ŋaclai atu naŋ Anötö gic bata têtj lau sêkêtj whiŋ-ŋga, ma pi lêtj naŋ in gauc gêm tidôŋ muŋ su bu piŋ gêtj undambê-ŋga ti gêtj nom-ŋga hon dôŋ pitigen, ma kêtj Yisu ti ŋagôlôŋ (1:10). Yisu ndê gwelen gic lau Israel-ŋga ma lau gameŋ apa-ŋga, naŋ ŋawaê bocdinaŋ. Ŋac hon sêtap Anötö ndê mwasin nem ŋac si-ŋga sa tu ŋac si sêkêtj whiŋ-ŋga, gitôm mwasin ŋambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêtj whiŋ-ŋga pi lêtj ŋayham tu sêsa-ŋga, ma tu sêmbo sêwhiŋ dandi-ŋga, ma tu sêlhac ŋaŋga ma sêndic sin têtj Sadaŋ-ŋga.

*Pol gic hu ndê bapia têtj lau
Epesas-ŋga*

¹ Aô Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kékuc Anötö ndê atac whiŋ, gato bapia dindéc têtj lau dabuŋ malac Epesas-ŋga, mac lau naŋ akêtj whiŋ Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom malô têtj mac akêtj Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

*Mwasin ŋalôm-ŋga naŋ
datap sa tu Kilisi-ŋga*

³ Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, naŋ kêmwasin yac lau naŋ dakêtj whiŋ Kilisi, ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê mwasin ŋalôm-ŋga tidau-tidau, naŋ ŋahu yêc undambê. ⁴ Bu têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, naŋ in kêtjalin yac sa gwanan su, bu piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi, ma bu dati lau dabuŋ ma dambo in angô-ŋga ti neŋ giso mbasi. In tac whiŋ yac ndu andô, ⁵ dec kêtjalin yac sa gwanan su, ma kêmasaŋ lêtj bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-ŋga. Lêtj dau kékuc in ndê atac whiŋ, ma in gêlic ŋayham bu kôm ŋandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasin atu naŋ datap sa ŋambwa, tu in ndê Atungac naŋ in atac whiŋ kêtjéc-ŋga. ⁷ Yac lau naŋ dakêtj whiŋ Yisu Kilisi, naŋ Anötö suc yac neŋ sac kwi ma gêmlihi yac neŋ sac ŋatôp, ŋa Kilisi ndê dac. Anötö in mwasin ti mwasin Ŋadau, dec kôm gêtj dau ŋandô sa. ⁸ In ndê mwasin kêsâlê yac ahuc, ma kêtj gauc ŋayham-ŋayham têtj yac bu tanyalê in

ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêñ nan Anötö gauc gêm tidôñ muñ su, ma gêlic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nan yêc siñ dau têtêm têtêm ñamata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têtêm yac. ¹⁰ Lêñ dau bocdec. Anötö tac whiñ bu piñ gêtêm undambê-nga ti gêtêm nom-nga hoñ dôñ sêsôc ñagôlôñ tigen ñapu, ma ñagôlôñ dau in Kilisi. Ma gêtêm dau oc ñandô sa têtêm ndoc nan Anötö kêmatin tidôñ.

¹¹ Lêñ hoñ nan Anötö gauc gêm tidôñ, nan kôm ñandô sa kêkuc in dau ndê atac whiñ. Ma têtêm têtêm ñamata-nga andô, in gauc gêm tidôñ bu ênyalin yac lau nan ambo Israel si toñ ñalôm nan sa, bu piñ yac dôñ anem damin Kilisi. ¹² Anötö kôm gêtêm dau, bu yac lau nan ati lau ñamata-nga bu akêtêm batan bu atap Anötö ndê mwasin nem yac si-nga sa tu Kilisi-nga, nan oc ambo tu ampin in, ma tu apo in ndê waê sa-nga. ¹³ Ma mac flau gameñ apa-nga bocdinan. Anötö piñ mac dôñ am damin Kilisi awhin yac lau Israel-nga, têtêm ndoc mac anğô yom ñandô ñawaê ñayham-nga, nan whê Anötö ndê lêñ nem mac si-nga sa. Ma têtêm ndoc mac akêtêm whiñ, nan Anötö kêtêm Ñalau Dabuñ nan in gic bata muñ su, bu ti mac nem ñadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Ñalau dau, Anötö kêtêm têtêm yac gitôm gêtêm ñandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasin hoñ nan in gic bata bu dawêkain tinambu, nan oc

datap sa yomandô. Anötö gêmlihi yac su dati in ndê, ma gêtêm dau ña-ñandô yac oc datap sa têtêm bêtêm ñambu-nga. Tu dinan-nga tampin Anötö ma dapô in ndê waê sa.

Pol tet mbec tu lau Epesas-nga

¹⁵ Aô ganğô ñawaê bu mac akêtêm whiñ Pômdau Yisu Kilisi ñanga, ma atac whiñ lau dabuñ hoñ. Ma tu dinan-nga dec, ¹⁶ aô gateñ mbec ma gam dange Anötö tu mac-nga tôc bêtêm hoñ. ¹⁷ Yêc aneñ mbec hoñ ñalôm, aô gateñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Ñawasi Ñadau Anötö, bu in ndê Ñalau kêtêm gauc ñayham têtêm mac, ma whê Anötö ndê yom sa têtêm mac e anyalê in tidôñ andô. ¹⁸ Ma aô gateñ whiñ bu Anötö whê mac nem gauc sa e anyalê sôc ñalôm ndi, mwasin ti ñawasi atu nan in kêtêm mac sa bu awêkain awhin in ndê lau dabuñ hoñ, nan mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aô gateñ mbec bu mac anyalê Anötö ndê ñaclai nan hôtêm gêtêm ñaclai hoñ su, nan in kêtêm bu nem yac lau dakêtêm whiñ-nga sa. Anötö ndê ñaclai atu tigen dinan, ²⁰ un Kilisi sa akêtêm lau batê-nga, ma kêtêm in ndôc in dau amba andô-nga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndôc Anötö ndê andô-nga, dec hôtêm gêtêm kin ti gôlinwaga ma ñaclai ti ñanga hoñ nan sêmbo undambê me sêmbo nom, ma in hôtêm gêtêm ñaê ti waê hoñ nan sêtoc sa têtêm têtêm kwahic dec-nga ma têtêm têtêm ñambu-nga bocdinan. ²² Ma

Anötö kêḅ gēḅ hoḅ sēsôc Kilisi gahi ḅapu, ma kêyalin in sa ti gôlôwac dabuḅ si ḅagôlôḅ bu nem gôlin gēḅ hoḅ. ²³ Gôlôwac dabuḅ dau ti Kilisi ndê ḅandô. Ma Kilisi ndê mwasin ti ḅaclai naḅ gēm gameḅ hoḅ ahuc, naḅ kêsalê gôlôwac dabuḅ ahuc.

2

Kilisi ti yac neḅ dandöc tanli ḅahu

¹ Muḅ-ḅga, mac akêḅ whin Kilisi su dom, naḅ mac atôm lau batê yêc Anötö aḅgô-ḅga, bu mac asa lêḅ giso ma akôm sac ḅapaḅ. ² Mac asa nem lêḅ dinaḅ aḅkuc lau nom-ḅga si mêtê sac, ma Sadaḅ, naḅ gēm gôlin in ndê gameḅ yêc umbon ḅasawa, naḅ ti mac nem ḅadau. Ma kwahic dec in kôm gwelen ḅapaḅ, mbo lau naḅ danḅapêc tēḅ Anötö, naḅ ḅalôm. ³ Muḅ-ḅga, yac hoḅ dasa lêḅ danḅapêc-ḅga dawhin ḅac. Ma mêtê atac ḅagalac-ḅga ti gauc sac-sac hoḅ naḅ meḅ akêḅ ḅalôm akwa, naḅ yac dakôm su. Tu dinaḅ-ḅga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ḅandê sa tôm ḅac lau dinaḅ. ⁴ Magoc Anötö in Tawalô ḅadau ma tac whin yac ndu andô, ma tu dinaḅ-ḅga dec, ⁵ in kêmwasiḅ yac ma gēm yac si. Mwasin dau in kêḅ tēḅ yac ḅambwa eḅ. Tēḅ ndoc dinaḅ yac gacgeḅ dambo datôm lau batê tu yac neḅ sac-ḅga, magoc in kêmasaḅ lêḅ tu suc yac neḅ sac dau kwi-ḅga ma piḅ yac dōḅ danem damin Kilisi, ma ḅalêḅ

dinaḅ kwahic dec dambo tanli ḅandô dawhin Kilisi. ⁶ Anötö uḅ Yisu Kilisi sa ma kêḅ in ndöc undambê, ma tu in piḅ yac dōḅ tam damin Kilisi-ḅga, dec tôm in uḅ yac sa ma kêḅ yac dandöc undambê dawhin Kilisi bocdinaḅ. ⁷ In kôm gēḅ hoḅ dinaḅ ḅahu bu in tac whin bu tōc mwasin atu naḅ in kêḅ tēḅ yac tu Yisu Kilisi-ḅga, naḅ asê tiawê tēḅ lau hoḅ tēḅ tēm hoḅ naḅ oc meḅ sa. Mwasin atu dau hôc gêlêc gēḅ hoḅ su. ⁸ Bu Anötö gēm yac si naḅ ḅahu andô in ndê mwasin naḅ kêḅ ḅambwa tēḅ yac, ma datap sa tu yac neḅ dakêḅ whin-ḅga. Ma yac neḅ dakêḅ whin ḅahu yêc yac-ḅga dom, magoc ḅahu yêc Anötö ndê mwasin. ⁹ In gēm yac si tu yac neḅ gwelen ḅayham dan-ḅga dom. Tu dinaḅ-ḅga ḅalêḅ mba bu ḅamalac dan toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelen piḅ yac dōḅ tam damin Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ḅayham tidau-tidau naḅ in kêmasaḅ gwanan su tu bu dakôm-ḅga.

Kilisi piḅ lau hoḅ dōḅ

¹¹ Kwahic dec mac lau apa naḅ dinami sêkôc mac yêc Israel-ḅga si toḅ ḅalôm dom, naḅ atap Anötö ndê mwasin atu sa su. Bocdinaḅ aö bu wandac mac bu gauc nem lêḅ naḅ mac ambo muḅ-ḅga lê. Lau Israel-ḅga naḅ sêḅkuc ḅpwac sêsê ḅamlic ḅatô su-ḅga, naḅ sêpu mac ma sêsam mac bu lau sambuc, ḅahu bu mac aḅkuc pwac dinaḅ dom. Pwac

dau hêganônj ñamlic ñambwa, ma inj gêj nanj ñamalac amba ñambwa kôm. ¹² Gauc nem bu têtj ndoc dinanj mac awêkainj gêtj danj awhinj Anötö ndê lau Israel-nga dom. Pwac honj nanj Anötö kêmatinj whinj lau Israel-nga tu êmwasiñ ñac-nga, nanj ñadanj gic mac ñawaê dom. Mac akêtj batam ñandô ñayham nanj Anötö gic bata têtj lau Israel-nga, nanj danj dom, ma gacgenj ambo ahê Anötö dau. Tu dinanj-nga mac ambo ahê Kilisi dau whinj. ¹³ Magoc mac lau nanj muñ-nga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasanj lêtj bu mac atigasuc inj, tu dac nanj Kilisi kêc sinj-nga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau honj datap yom malô sa su tu Kilisi-nga. Muñ-nga lau Israel-nga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tunbôm atu kalhac ñac ñalhu ma whê ñac kôc. Magoc Kilisi senj tunbôm dau su giñga, ma kêtj lau tonj lu dau sêpitigenj. ¹⁵ Tunbôm dau inj lau Israel-nga si yomsu, ma têtj ndoc Kilisi mbac ndu, nanj inj kêmasanj senj wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-nga, nanj hóc gêlêc yomsu ti ña-ñagôlinj honj su. Inj kôm gêtj dau bu hê wamba tonj lu dau e sêti tonj wakuc ma tonj tigenj tu ñac si sêkêtj whinj inj-nga. ¹⁶ Ma tonj lu nanj inj kêtj pitigenj, nanj inj mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba tonj tigenj dinanj têtj Anötö. Ma ñac si mêtê sêkêtj kisa dandi-nga,

nanej inj gic ndu pi a gicso dau whinj. ¹⁷ Bocdinañ Kilisi menj ma kêtj ñawaê ñayham yom malô-nga têtj mac lau apa nanj ambo ahê Anötö, ma têtj yac lau Israel-nga nanj ambo ahê inj dom. ¹⁸ Ma Nalau tigenj wê yac lau Israel-nga ti mac lau apa honj datigasuc Damanj Anötö, tu gwelenj nanj Kilisi kôm-nga.

¹⁹ Tu dinanj-nga dec Anötö gêlic mac atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati inj ndê lau solop, ma lau dabunj, awhinj yac lau Israel-nga. Yac honj datôm andu tigenj nanj inj bu kwê sa. ²⁰ Yêc andu dau lau propet ti aposel sêtôm danj ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau gitôm andu ña-alhö. ²¹ Ma Anötö piñ yac honj dôñ tam daminj Kilisi, datôm andu ñagêtj lêlôm honj, nanj inj gic dôñ pi sac alhö ma danj ti lêlôm. Ma inj gêm gwelenj bu ndic têtju andu dau tiatu ñapanj e ti lôm dabunj atu tu Pômdau-nga. ²² Yom dau hêganônj mac lau apa awhinj. Anötö piñ mac dôñ awhinj yac lau Israel-nga tam daminj Kilisi, ma datôm andu nanj Anötö ndê Nalau ndöc ñalôm.

3

Pol gêm akinj lau apa

¹ Nalêtj dinanj Anötö kêmwasiñ mac lau apa, ma tu dinanj-nga dec aö Pol, gati Yisu Kilisi ndê ñgac gapocwalô-nga tu wanem gwelenj ma wanem mac sa bu atap mwasiñ dau sa. ² Mac anjô ñawaê su, pi lêtj nanj

Anötö kêmasañ tu bu êmwasiñ mac lau gamenñ apa-nga, dec kêyalinñ aö sa bu wahoc yom dau asê têtñ mac. ³ Bu yom pi Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga, nañ muñ-nga yêc siñ dau, nañ inñ hoc asê têtñ aö. Aö gato bapia ñalhô apê têtñ mac pi gêtñ dau su. ⁴ Ma bapia nañ kwahic dec gato, nañ bu whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gwelenñ nañ ñahu yêc siñ dau, nañ Anötö hoc asê têtñ aö. ⁵ Yom pi Kilisi dau inñ tiawê têtñ lau ñamata-nga dom. Magoc kwahic dec Ñalau Dabuñ hoc asê têtñ Anötö ndê aposel dabuñ ma têtñ lau propet. ⁶ Ma yom nañ muñ-nga yêc siñ dau nañ bocdec bu, mwasinñ ñayham honñ nañ Anötö gic bata bu kêtñ têtñ yac, nañ mac lau apa awêkainñ awhinñ yac lau Israel-nga, ma yac honñ dati tonñ tigenñ. Asa nañ kêtñ whinñ Yisu Kilisi, nañ oc tap mwasinñ dau sa, tòm ñawaê ñayham whê sa têtñ yac.

⁷ Anötö kêmwasiñ aö ma puc aö dôñ ña inñ ndê ñaclai atu, ma bocdinañ dec gati inñ ndê ñgac akinñ bu wahoc ñawaê ñayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabuñ honñ si ñgac ñambu-nga, tigenñ inñ kêmwasiñ ma kêkinñ aö bu wahoc ñawaê ñayham asê têtñ mac lau apa, pi mwasinñ atu nañ datap sa yêc Kilisi. Mwasinñ dau atu andô, ñahu sip ñalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hôc gêtêc ñamalac si gauc atu-tu honñ. ⁹ Ma inñ kêkinñ aö bu wawhê lau honñ si gauc sa pi

Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga, nañ têtñ hic baliñ su yêc siñ dau yêc Anötö nañ kêtñ undambê ti nom ma gêtñ honñ. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whinñ bu ñaclai ti gôlinñ honñ nañ sêmbo undambê ma sêmbo umbonñ ñasawa, nañ oc sêtñyalê inñ ndê gauc atu-tu. Inñ piñ lau apa ma lau Israel-nga dôñ sêti gôlôwac dabuñ tigenñ, ma lêtñ dinañ têtñ inñ ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêtñ dau inñ gauc gêm tidôñ muñ su, ma kwahic dec yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kôm ñandô sa.

¹² Tu dakêtñ whinñ ti dasap Kilisi dôñ-nga, dec gêtñ danñ kalhac yac ahuc bu datêtñ Anötö dandi-nga dom, ma datigasuc inñ ti atac pa su. ¹³ Bocdinañ aö watenñ mac bu ahêgo daôm dom tu ñawapac honñ nañ gahôc tu mac-nga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö anğô-nga.

Pol tenñ mbec tu lau Epesas-nga

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêtñ honñ dinañ-nga, dec aö gapôñ hanñduc têtñ Damanñ Anötö, nañ gêtêc ñayham bu hê ndê ñaê pi lau undambê ti nom-nga honñ nañ sêkêtñ whinñ Kilisi, ma sam ñac bu inñ ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gatenñ Mwasinñ Ñadau Anötö, bu kêtñ ndê Ñalau sip nem ñalôm, bu puc mac dôñ ña inñ ndê ñaclai atu. ¹⁷ Ma gatenñ inñ bu kêtñ Kilisi ndöc nem ñalôm tu mac nem akêtñ whinñ-nga. Ma mêtê atac whinñ-nga puc mac dôñ bu alhac ñanña, tòm a nañ ñawakac gacgenñ sip nom ñalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac

whiŋ yac iŋ gêŋ atu andô, naŋ tôm dom bu danem dôhôn, ma ŋahu hôc gêlêc gauc nom-ŋga hoŋ su. Magoc aô gateŋ Anötö bu kêŋ ŋaclai ti gauc têtŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê atac whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. Aô gateŋ mbec pi gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti ndê mwasiŋ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem mac hoŋ ahuc.

²⁰Anötö ndê ŋaclai, naŋ gêm gwelen yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me daten gêŋ daŋ, naŋ iŋ ndê ŋaclai oc tôm dom bu kôm ŋandô sa ŋagahô eŋ. ²¹Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac neŋ wakuc hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapin daun dôŋ dati Kilisi ndê ŋandô

¹Ŋalêŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ mac ma kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec aô, naŋ gati Pômdau ndê ŋgac gapocwalô-ŋga, waŋgilí mac bu asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, aŋkuc iŋ ndê galem dau. ²Akôm nem gêŋ hoŋ ti aŋwiniŋ daôm, ma ti lêŋ malô. Akôc nem ŋalôm dôŋ, ma giso bocke naŋ asidôwai bu sêkôm têtŋ mac, naŋ asuc kwi ma akôc ŋac sa bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga asê. ³Ayob bu gêŋ

daŋ seŋ Ŋalau Dabuŋ ndê gwelen piŋ mac dôŋ-ŋga su dom. Ma bocdinaŋ iŋ ndê yom malô oc piŋ mac hoŋ dôŋ bu ambo ti nem ŋalôm tigenŋ. ⁴Yac dati Kilisi ndê ŋandô tigenŋ, ma Ŋalau tigenŋ mbo yac tigenŋ-tigenŋ neŋ ŋalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiŋ yac-ŋga, dec yac hoŋ taŋkwê mwasiŋ atu tigenŋ. ⁵Tam akin Pômdau tigenŋ, dakêŋ whiŋ yom ŋandô tigenŋ, ma busaŋgu tigenŋ piŋ yac hoŋ dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi. ⁶Anötö tigenŋ ti yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ Damaŋ, ma iŋ gêm gôliŋ yac. Iŋ mbo yac hoŋ ŋalôm, ma puc yac dôŋ bu dakôm iŋ ndê gwelenŋ.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-ŋga

⁷Ma Anötö kêmwasiŋ yac tigenŋ-tigenŋ ŋa mwasiŋ ŋalôm-ŋga tidau-tidau, tôm Kilisi gic sam têtŋ yac ŋambwa. ⁸Tôm Anötö ndê yom daŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Iŋ ku ndê ŋacyo dulu ma wê ŋac gitôm lau gapocwalô-ŋga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasiŋ lau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham, naŋ kêŋ têtŋ ŋac ŋambwa. [BW 68:18]

⁹Yom dau sôm bu iŋ pi lôlôc gi, dec whê sa bu iŋ sip nom meŋ muŋ. ¹⁰Ma iŋ ŋgac tigenŋ dinaŋ, naŋ sip nom meŋ, naŋ mbu pi lôlôc gi mbo gameŋ ŋamata-ŋga andô yêc undambê, tu bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ ma êmwasiŋ iŋ ndê lau hoŋ êŋlêc.

11 Ma bocdinaŋ iŋ kēyalin iŋ ndê lau ŋatô sa sêti aposel, ŋatô sêti propet, ŋatô sêti lau aheŋ-ŋga, ŋatô sêti ŋacsakin, ma ŋatô bu sêndôhôn Anötö ndê mêtê. 12 Iŋ kêmwasin ti kēyalin ŋac sa bu sêndôhôn ma sêpuc Anötö ndê lau dabuŋ dôŋ e ŋac hoŋ sêkôm sakin tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuŋ, naŋ sêti Kilisi ndê ŋandô, naŋ sa-ŋga. 13 Ma yac hoŋ dakôm neŋ sakin tidau-tidau e yac neŋ dakêŋ whin ti gauc tanjalê Anötö ndê Atu-ŋga êŋsôwec tiatu ma piŋ yac hoŋ dôŋ pitigeŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ yac oc dati lau gwalam akwa dakêŋ whin-ŋga ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ eŋ tôm Kilisi dau.

14 Ma bocdinaŋ yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau naŋ sêndôhôn yom tasan ma sêŋsalê lêŋ bu sêtim yac ma sêkôm yac neŋ dakêŋ whin tisac, naŋ oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tôm gakoc naŋ mbu kēyôc, me agatê naŋ gwêc ŋampoŋ kêŋin gi ma meŋ. 15 Magoc yac oc dati lau naŋ dalhac ŋaŋga ma dasap yom ŋandô ti mêtê atac whin-ŋga dôŋ eŋ. Ma dakôm gêŋ hoŋ datôm lau gwalam akwa naŋ dasap yac neŋ ŋagôlôn tigeŋ, naŋ Kilisi dôŋ. 16 Bu iŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati iŋ ndê ŋandô, ma kêmwasin yac tigeŋ-tigeŋ tu bu danem akin asidôwai-ŋga ma dasap mêtê atac whin-ŋga dôŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ gôlôwac dabuŋ oc êŋsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

17 Tu dinaŋ-ŋga dec aô bu wasôm yom têŋ mac wanem Pômdau aŋgô, ma wakac mac bu ambu atêŋ lêŋ akwa tiyham dom. Ambo atôm lau naŋ danŋasun sambuc ŋawaê ŋayham ma sêsap gauc ti lêŋ ŋandô mba-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ dom. 18 Ŋasec kôm ŋac si gauc ahuc. Ma sêsa lêŋ gauc mbasi-ŋga tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga, dec kalhac ŋac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêŋ sêndôc tali-ŋga sa dom. 19 Ŋac maya dau danŋ dom, ma sêkêŋ dau sambuc têŋ lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga. Ŋac si ŋalôm kac ŋac bu sêkôm mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ŋapaŋ, ma ŋac atac whin awa ti wapa hôc gêlêc.

20 Magoc têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ sêndôhôn mac bu asa lêŋ kainŋ dinaŋ dom. 21 Mac aŋgô yom pi Yisu ma akêŋ whin iŋ, ma sêndôhôn mac sêŋkuc yom ŋandô naŋ ŋahu yêc iŋ. 22 Sêndôhôn mac su bu ahu lêŋ ŋalôm akwa-ŋga naŋ muŋ-ŋga asa ambo, naŋ sin. Bu lêŋ dau kêgilí mac bu asa lêŋ tasan ŋalôm ŋagalac-ŋga, naŋ kôm mac nem lêŋ ambo-ŋga tisac, ma ac waê bu andinam. 23 Ma sêndôhôn mac bu aŋkuc gauc wakuc naŋ Anötö ndê Ŋalau kêŋ sip nem ŋalôm, dec asa nem lêŋ tiwakuc. 24 Asa lêŋ ŋalôm wakuc-ŋga tôm mac asôc nem ŋakwê wakuc sa. Anötö dau kêŋ ŋalôm wakuc têŋ yac, naŋ iŋ kêmasaŋ tu bu datôm iŋ dau, ma tanŋkuc iŋ

ndê yom nandô ti dasa neŋ lêŋ dabuŋ ma gitêŋ eŋ.

²⁵ Tu dinanŋ-ŋga ahu yom tasanŋ hoŋ siŋ, ma asôm yom nandô eŋ awhiŋ daôm. Bu yac hoŋ dambo datôm Kilisi ndê nandô tigenŋ, ma yac bu taŋsau neŋ asidôwai, dec oc seŋ yac neŋ lêŋ dapiŋ daŋŋ dôŋ-ŋga popoc. ²⁶ Mac bu atac nandê, naŋ ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac nandê-ŋga bu lhac mac ŋasawa, naŋ amasan têtŋ acsalô dau dinanŋ, muŋ su naŋ ac ndi sip. ²⁷ Akêŋ ŋasawa têtŋ Sadaŋ bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa naŋ gêm kaŋ gêŋ, naŋ hu siŋ ma kôm gwelenŋ ŋayham ŋa amam bu nem daôm sa, ma nem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa sêwhiŋ.

²⁹ Ayob nem whamsuŋ têtŋ yom sac-sac hoŋ. Asôm yom ŋayham eŋ, naŋ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ŋac dôŋ, ma mac nem yom oc êmwasiŋ lau naŋ sêŋgô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ, bu akêŋ ŋawapac têtŋ Nalau Dabuŋ dom. Bu Anötö kêtŋ ndê Nalau dau têtŋ mac ti nem ŋadalô, bu tôc asê bu mac ati iŋ ndê, ma bu wê mac asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ, e iŋ kôc mac sa têtŋ bêc ŋambu-ŋga, awhiŋ lau hoŋ naŋ iŋ gêmlihi ŋac su sêti iŋ ndê. ³¹ Yom dalic daŋŋ sac-ŋga, yom atac nandê-ŋga, mêtê dali daŋŋ sa ti dasôm daŋŋ-ŋga, ma yom datigasec lau-ŋga, mêtê kaiŋ dinanŋ hoŋ naŋ ahu siŋ sambuc. ³² Ma ambo ti atac whiŋ nem asidôwai hoŋ, ma

tamwalô ŋac ti anem ŋac sa. Ma asuc sac naŋ asidôwai bu sêkôm têtŋ mac, naŋ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-ŋga.

5

¹ Bocdinaŋ asa nem lêŋ aŋkuc Anötö ndê, atôm iŋ ndê balêkoc atac whiŋ-ŋga. ² Ma asa nem lêŋ ti atac whiŋ asidôwai hoŋ, tôm Kilisi tac whiŋ yac ma kêtŋ dau sambuc ti da tu yac-ŋga, naŋ Anötö gêlic gitôm da ŋamalu ŋayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kaiŋ bocdec daŋŋ yêc mac ŋasawa dom. Mêtê mockaiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ŋga. Bu lêŋ bocdinaŋ gic lau naŋ sêti Anötö ndê lau dabuŋ, naŋ ŋawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ŋga ma yom mayanŋ-ŋga bocdinaŋ gic waê lau dabuŋ dom. Magoc yom danem danŋe Anötö ti danem danŋe yac neŋ asidôwai-ŋga dec gic yac ŋawaê solop. ⁵ Bu mac aŋyalê pi nandô bu Anötö oc kôc lau kaiŋ bocdec sa dom. Lau mockaiŋ-ŋga, lau naŋ sêsa lêŋ ŋadômbwi, ma lau naŋ sêkêtŋ awa ti wapa nom-ŋga kalhac si gauc ŋamata ŋapanŋ, naŋ gitôm ŋac sem akiŋ anötöi gwam. Lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ dinanŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gamenŋ undambê-ŋga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasanŋ si yom ŋambwa-ŋambwa êŋsau mac pi lêŋ sac-sac dinanŋ dom. Aŋyalê ŋapep bu lau

dan gapêc nan sêsa lêñ sac-nga, nan oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁷ Tu dinan-nga andic sôn daôm awhin ñac dom.

⁸ Bu mun-nga mac asa lêñ ñasec-nga, magoc kwahic dec mac akêñ whin Pômdau dec ati balêkoc gameñ ñawê-nga. Bocdinañ asa lêñ ñawê-nga eñ andic ñawaê. ⁹ Ma lêñ ñawê-nga ña-ñandô bocdec, dakôm mêtê ñayham tidau-tidau, dasa lêñ gitêñ, ma dasap yom ñandô dôñ. ¹⁰ Bocdinañ akôc gauc pi mêtê bocke nan gic Pômdau tandô ñayham. ¹¹ Andic ahê lau nan sêsap mêtê ñasec-nga, nan ñandô ñayham mbasi, nan dôñ. Asa lêñ ñawê-nga eñ, tu bu atôc asê tiawê bu ñac si mêtê dau in sac sambuc. ¹² Bu mêtê nan lau sac sêkôm sêsin-sêsin sêmbo, nan bu dasôm yom pi, dec oc kên maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötö ndê ñawê pô gêñ hoñ dinañ, ma tôc gêñ nan yêc sin dau, nan ñahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinan-nga sêsôm yom gôlin dan pi ñamalac nan sap mêtê sac dôñ ñapañ, nan yêc bocdec bu, “Am ñac nan yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêñ lau batê-nga, ma Kilisi ndê ñawê pô am.”

¹⁵ Bocdinañ dec ayob daôm bu asa lêñ gauc mbasi-nga dom, magoc asa nem lêñ ti gauc eñ. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mêtê ñayham eñ, tôc nem têm ambo tamli-nga hoñ, bu yac dambo têm sac-nga ñalôm. ¹⁷ Tu dinan-nga ambo ti nem gauc ñawa ma anjalê

lêñ nan Pômdau tac whin bu dakôm-nga. ¹⁸ Anôm gêñ êñin mac-nga dom, bu lau nan sêsa lêñ dinañ sên yain dau ti si gêñ hoñ. Magoc akêñ nem ñalôm sambuc têtñ ñalau Dabuñ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinañ asôm yom ñayham-ñayham têtñ daôm tu apuc daôm dôñ-nga, tôc mac atap sa yêc Buku Wê-nga ti Wê Dabuñ ma wê nan ñalau dau kên têtñ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampin Pômdau-nga yêc nem ñalôm tôc bêc hoñ. ²⁰ Ma gêñ hoñ nan Damañ Anötö kên têtñ mac, nan anem danje in ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Asôc nem asidôwai ñapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-nga.

Pol to yom pi lauwhê ma ñgac

²² Mac lauwhê tigen-tigen asôc nem ñgaci ñapu tôc asôc Pômdau dau ñapu. ²³ Ñahu bu launçac sêti lauwhê si ñagôlôn, ñalêñ tigen tôc Kilisi ti gôlôwac dabuñ nan in gêm ñac si ma sêti in ndê ñandô, nan si ñagôlôn. ²⁴ Bocdinañ tôc gôlôwac dabuñ sêsôc Kilisi ñapu, dec mac lauwhê asôc nem ñgaci ñapu tu gêñ hoñ-nga. ²⁵ Ma mac launçac, atac whin nem awhêi, ñalêñ tigen tôc Kilisi tac whin gôlôwac dabuñ dec kêc ndê dac sin ma mbac ndu tu ñac-nga. ²⁶ In kôm gêñ dau tu bu êñgwasin ñac si sac hoñ su e sêti lau dabuñ, ma busançu ti Anötö ndê yom kôm gêñ dau ñandô sa. ²⁷ Ma in bu

kêḡ gôlôwac dabuḡ sêlhac iḡ aḡgô-ḡga tôm lau dabuḡ ti ḡawasi atu, naḡ giso me mêtê sac me yom daḡ yêc ḡac-ḡga dom. ²⁸ ḡalêḡ tigeḡ dinaḡ mac laungac atac whiḡ nem lauwhê andic ḡawaê. Atac whiḡ ḡac tôm mac atac whiḡ daôm nem ḡamlic. Asa naḡ tac whiḡ ndê awhê, naḡ gitôm iḡ atac whiḡ dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ḡamalac daḡ oc tec iḡ dau ndê ḡamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ḡapep tôm Kilisi kôm têḡ yac lau naḡ dati iḡ ndê ḡandô, naḡ gôlôwac dabuḡ. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwhê ma ḡgac, tôm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaḡ-ḡga dec ḡgac daḡ oc hu damba lu dinda siḡ, ma sap iḡ nawhê dôḡ, ma iḡlu sêti gêḡ tigeḡ. [Gen 2:24]

³² Yom pi lauwhê ma ḡgac, aö gam dôhônḡ whiḡ yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuḡ, ma yom dau ḡahu sip ḡalôm gi. ³³ Magoc aö wasôm têḡ mac laungac tigeḡ-tigeḡ, bu atac whiḡ nem awhêi tôm mac atac whiḡ daôm. Ma mac lauwhê hoḡ atoc nem ḡgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ḡatô

¹ Mac balêkoc, daḡam wambu dinam ti damami tu Pômdau-ḡga, bu lêḡ dau iḡ lêḡ gitêḡ. ² Bu Anötö ndê yomsu naḡ sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” naḡ yomsu ḡamata-ḡga naḡ Anötö gic bata yom daḡ whiḡ bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinaḡ, dec aö*

wanem mbec am nem lêḡ hoḡ, ma wandic têku nem têm mbo tamli yêc nom-ḡga.”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ḡandê dom. Magoc tôm têm hoḡ naḡ sêmbo sêwhiḡ mac, naḡ andôhônḡ ti anem la ḡac ḡalêḡ solop naḡ gic Pômdau ndê lau ḡawaê, e sêtiatu.

Lau akiḡ ma ḡadaui si yom

⁵ Mac lau akiḡ, daḡam wambu nem ḡadaui nom-ḡga, ma atoc ḡac sa ti asôc ḡac ḡapu ḡapep. Akôm ti nem ḡalôm sambuc, tôm mac am akiḡ Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ḡadaui sêlic mac ḡayham-ḡga ḡambwa lec dom. Mba. Mac nem ḡadaui bu sêmbo sêwhiḡ mac, me sêmbo dom, magoc anem akiḡ ḡapep eḡ. Anem akiḡ ḡac ti nem ḡalôm sambuc, bu Anötö tac whiḡ bu mac akôm bocdinaḡ. Akôm tôm mac am akiḡ Kilisi dau, ma tôm mac am akiḡ lau nom-ḡga tawasê dom. ⁸ Bu mac aḡyalê su, bu lau hoḡ oc sêtap si ḡagêyô sa yêc Pômdau, tu gêḡ ḡayham bocke naḡ sêkôm-ḡga. Lau naḡ sem akiḡ ḡadaui, ma lau naḡ sêkôm gwelenḡ tu dau-ḡga, naḡ sêwhiḡ.

⁹ Ma mac ḡadaui, ayob nem lau akiḡ ḡalêḡ ḡayham eḡ. Asôm yom matôc-ḡga tu bu akac nem lau akiḡ tu sêkôm gwelenḡ-ḡga, naḡ dom. Bu mac aḡyalê su bu Pômdau, naḡ ti mac nem ḡadau ma ḡac si ḡadau whiḡ, naḡ mbo undambê, ma iḡ oc toc ḡamalac daḡ sa hôc gêlêc

daŋ dom, iŋ oc êŋsahê yac hoŋ
ŋa saê tigenŋ.

*Dandic siŋ ti Anötö ndê
ŋaclai*

¹⁰ Aneŋ yom ŋambu-ŋga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ŋaclai atu bu puc mac dôn alhac ŋaŋga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siŋ-ŋga hoŋ sa, dec oc tôm bu mac alhac ŋaŋga ma aku Sadaŋ ndê lêŋ tasan ti saê hoŋ dulu. ¹² Bu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ ŋacyo dec ŋamalac nom-ŋga dom. Mba! Yac tac siŋ têtŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ naŋ sêmbô Sadaŋ ŋapu. Yomandô! Yac tac siŋ têtŋ Sadaŋ ma têtŋ iŋ ndê ŋalau sac naŋ sêmbô umbonŋ ŋasawa, ma sem gôliŋ lau sac têtŋ têtŋ ŋasec-ŋga dindec. ¹³ Tu dinaŋ-ŋga asôc Anötö ndê wapa siŋ-ŋga hoŋ sa, bu alhac ŋaŋga ma andic siŋ têtŋ ndoc mac nem ŋacyo sac hóc asê mac. Ma ŋalêŋ dinaŋ ŋacyo dau ndê lêŋ daŋ oc tôm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinaŋ alhac ŋaŋga. Asap yom ŋandô dôn ŋapaŋ bu puc mac dôn, gitôm piŋkap naŋ lau siŋ-ŋga sêkic pi ŋac si ŋampêbalê. Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ eŋ, gitôm lau siŋ-ŋga sêyob si ŋabapo ŋa wapa siŋ-ŋga. ¹⁵ Amasaŋ daôm ŋapep tu ahoc ŋawaê ŋayham yom malô-ŋga asê, tôm lau siŋ-ŋga sêsôc atapa sa bu sêmasaŋ dau tu sêŋsêlêŋ-ŋga. ¹⁶ Ma asap nem akêŋ whiŋ dôn ŋaŋga tôm têtŋ hoŋ, bu yob mac têtŋ Sadaŋ, gitôm lau siŋ-ŋga si lautuc naŋ tiŋ ŋac, ma si ŋacyo si sôp ti ya hoŋ ndu. ¹⁷ Gauc nem ŋapaŋ

bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulun ain naŋ lau siŋ-ŋga sêun tiŋ ŋagôlôn. Ma Anötö ndê yom tidôn yêc mac, bu yom dau ti ŋalau Dabuŋ ndê bienŋ baliŋ bu andic siŋ-ŋga. ¹⁸ Akôc wapa siŋ-ŋga hoŋ dinaŋ, ma atêŋ mbec têtŋ Anötö ti ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma andac iŋ bu nem mac sa tôm têtŋ hoŋ. Anem ali, alhac ŋaŋga, ma atêŋ mbec tu lau dabuŋ-ŋga tôm bêc hoŋ.

¹⁹⁻²⁰ Ma atêŋ mbec tu aô-ŋga whiŋ. Anötö kêyalin aô sa bu wahoc ŋawaê ŋayham asê pi iŋ ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau. Ateŋ mbec bu Anötö puc aô dôn ma kêŋ yom ti gauc têtŋ aô bu wawhê ŋawaê dau ŋahu sa ŋapep eŋ, ma ti neŋ atac pa su, tôm iŋ ndê atac whiŋ. Kwahic dec aô gandôc gapocwalô tu aô neŋ gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dinaŋ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga, ma Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋandô, naŋ oc têtŋ mac loc, bu ndic miŋ aneŋ yom ti gwelenŋ ŋawaê hoŋ têtŋ mac. ²² Aô wanŋiŋ iŋ têtŋ mac loc, tu bu ndic miŋ yac mba yom hoŋ têtŋ mac, ma bu êŋgili mac bu alhac ŋaŋga.

²³ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hoŋ dôn, bu asap mêtê atac whiŋ ti akêŋ whiŋ-ŋga dôn ŋaŋga, ma ambo ti yom malô. ²⁴ Anötö ndê mwasiŋ nem mac lau hoŋ naŋ atac whiŋ

yac neḡ Pômdau Yisu Kilisi,
naḡ ahuc tôm têm hoḡ ndi.

Pol ndê bapia têŋ lau Pilipai-ŋga Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol gic lau naŋ sêmbô malac Pilipai kêsi ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiŋambu inŋ ndôc gapocwalô yêc malac Rom, ma têŋ ndoc dinanŋ inŋ to bapia dindec têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai inŋ malac ti-waê, ma lau Rom-ŋga daêsam sêndôc dinanŋ tu sênem gôliŋ gameŋ Masedonia-ŋga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têŋ ndoc Pol bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pilipai, naŋ inŋ gauc gêm bu tap lau naŋ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ŋamakê. Tu dinanŋ-ŋga lau ŋatô gauc gêm bu mboe lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga danŋ kalhac malac Pilipai têŋ têm dinanŋ dom, bu Pol sôc lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc malac hoŋ tu bu nem mêtê-ŋga.

Pol to bapia dindec tu bu tôc inŋ ndê atac ŋayham ŋahu asê, ma bu nem danŋge lau Pilipai tu gêŋ naŋ sêkêŋ têŋ inŋ tu sênem inŋ sa-ŋga. Ma inŋ whê inŋ ndê lêŋ naŋ mbo-ŋga, naŋ sa têŋ ŋac, ma gic minŋ pi inŋ ndê gwelenŋ. Inŋ kac lau Pilipai bu sêlhac ŋanŋga, ma gêŋ ŋayham me sac bocke bu hôc asê ŋac, naŋ sêmbô ti atac

ŋayham ŋapaŋ. Ma inŋ kêŋ puc ŋac pi kêdôhônŋwaga tasanŋ.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi, ato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlônŋ, ma têŋ lau naŋ sem akiŋ gôlôwac dabuŋ, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. ² Mwasinŋ ti yom malô akêŋ yac neŋ Damanŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Pol tenŋ mbec ti gêm danŋge Anötö

³ Têm hoŋ naŋ aô gauc gêm mac, naŋ gam danŋge aneŋ Anötö tu mac-ŋga. ⁴ Tôm bêc hoŋ aô gateŋ mbec têŋ Anötö tu mac hoŋ-ŋga, ma gakôm ti atac ŋayham atu. ⁵ Ŋahu bu têŋ têm mac akêŋ whiŋ tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ ŋapaŋ. ⁶ Ma aô gakêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu inŋ ndê gwelenŋ ŋayham yêc mac nem ŋalôm, naŋ oc ndic dabiŋ gwelenŋ dau ma puc mac dôŋ e Yisu Kilisi mbu meŋ. ⁷ Aô gakôc gauc bocd-inanŋ pi mac hoŋ gac ŋawaê, ŋahu bu aô tac whiŋ mac ma gauc gêm mac ŋapaŋ. Mac awêkaiŋ Anötö ndê mwasinŋ awhiŋ aô, ma alhac awhiŋ aô ŋapaŋ. Mac alhac awhiŋ aô têŋ têm naŋ aô gandôc gapoc-walô, ma têŋ têm naŋ galhac tu wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ ma wawhê sa bu yom ŋandô-ŋga, naŋ bocdinanŋ. ⁸ Ma aô wasôm yom ŋandô yêc Anötö

anğô-nga, bu aö atac whin mac ndu andô, tôm Yisu Kilisi dau tac whin ti tawalô mac.

⁹ Ma aö gaten mbec bu Anötö kôm mac nem gauc anyalê in-nga ti anyalê lên nayham ma sac-nga ênsôwec tiatu. Ma gauc dinan oc puc mac nem mêtê atac whin-nga dôñ e ênsôwec tiatu bocdinan. ¹⁰ Ma bocdinan mac oc atôm bu anjahê gêñ hon ma anyalê sac ma nayham. Asap nayham dôñ napan ma bocdinan têt Kilisi ndê bêc mbu men-nga, nan mac oc atôm bu alhac in anğô-nga ti nem nalôm nawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma nalên dinan dec mêtê gitên oc ti mac nem akên whin Yisu Kilisi na-ñandô. Ma mac nem lên gitên dinan oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpin in tu mac-nga.

Pol ndê nahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê napep bu nawapac nan hôc asê aö, nan kalhac nawae nayham ahuc dom, magoc gêm gwelen nawae nayham-nga sa. ¹³ Bu lau hon nan sêmbo Sisa ndê andu kin-nga, ma lau hon yêc malac atu dindec, nan sênjalê bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aö neñ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkên whin Pômdau-nga daêsam dôñ bu sêlhac nan ga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hôc gêlêc namata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai natô sêkôc gauc nayham pi aö ma tu dinan-nga

dec sêhoc Kilisi ndê nawae asê. Ma natô sêhoc nawae nayham asê bu nac sem lêmuñ aö ma sêkôm tu bu sêhoc gêlêc aö-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Nac si nahu sem Kilisi nawae sa-nga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkên nawapac atu têt aö, pi sac aneñ nawapac gapocwalô-nga nahô. Magoc asidôwai nayham sêlhac sêwhin aö, nahu bu nac atac whin aö, ma sênjalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneñ gwelen wapuc nawae nayham dôñ-nga. ¹⁸ Aö wasôm sake? Nac si nahu sêkôm gwelen-nga bu nayham me sac, nan gêñ atu dom. Tigen aö galic gêñ atu dan, nan bocdec bu, Kilisi ndê nawae tiapa, ma gêñ dau kôm aö atac nayham atu. Ma aö wambo ti atac nayham napan, ¹⁹ nahu bu aö kayalê tidôn bu Yisu Kilisi ndê Nalau, ma mbec nan mac aten, nan lu-lu oc sênem aö sa yêc nawapac gapocwalô-nga. ²⁰ Aö tac whin ma gakên batan bu aö oc mayan tu gêñ dan-nga dom, magoc aö bu walhac ti neñ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aö gakôm napan e men têt kwahic dec. Aö bu wambo tanli me aö bu wambac ndu, magoc gêñ atu tigen yêc, nan bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aö bu wambo tanli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga en, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhin in, nan oc êmwasiñ aö êñlêc. ²² Magoc aö bu wambo tanli, dec oc nditôm bu gwelen nan in kên

sip aö aman, nan oc nandô sa. Aö galic seņ lu dinan, magoc kayalê lêņ bu wasa-ņga, nan dom. ²³ Seņ lu dinan kôm aö neņ nalom gi lu. Aö tac whiņ bu wahu nom dindec siņ, wandi wambo wawhiņ Kilisi. Seņ dau nayaham kêlêc. ²⁴ Tigen aneņ nalom kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinaņ aö bu wambo tanli, nan dec oc êmwasiņ mac êņlêc. ²⁵ Aö gakêņ whiņ bu aö wambo nom wawhiņ mac hoņ tu bu wapuc mac nem akêņ whiņ dôņ, e alhac nanga ma ti atac nayaham atu tu nem akêņ whiņ-ņga. ²⁶ Ma tu gêņ hoņ dinan-ņga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êņlêc, ma atac nayaham atu tu aö wambu wameņ ma wambo wawhiņ mac tiyham-ņga.

²⁷ Yom atu dec wasôm têņ mac. Ayob daôm bu asa nem lêņ hoņ ankc lêņ gitêņ, nan gic lau nan sêkêņ whiņ Kilisi ndê nawaê nayaham, nan nawaê. Ma bocdinaņ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu wanğô nawaê nambwa pi mac, goc wanjalê bu mac hoņ apiņ daôm dôņ, ma ambo ti nem nalom tigen, ma alhac nanga tu apuc nawaê nayaham, nan mac akêņ whiņ, nan dôņ. ²⁸ Ma aö oc wanjalê bu mac atoc daôm tu lau nan sêkêņ kisa mac-ņga dom. Gêņ dau oc tôc asê bu mac atap Anötö ndê mwasiņ nem mac si-ņga sa su, ma lau nan sêkêņ kisa mac, nan sic waê bu Anötö seņ nac su sêninga. ²⁹ Anğô su nan. Anötö kêmwasiņ mac

tu Yisu Kilisi-ņga. Tu dinan-ņga dec mac akêņ whiņ Yisu, ma gêņ dan whiņ bocdec bu, mac ahoc nawapac tu in-ņga whiņ. ³⁰ Nawapac kain tigen mac alic aö gahoc muņ-ņga, ma kwahic dec mac anğô bu gahoc napan gambo, nan kwahic dec tap mac sa su bocdinaņ.

2

Lau sêkêņ whiņ-ņga si lêņ

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? In ndê atac whiņ mac-ņga kêgılı mac bu atac whiņ nem asidowai, me mba? Nalau Dabuņ kêņ mac nem nalom pitigen, me mba? Mac nem akêņ whiņ Kilisi kêgılı mac bu tamwalô nem asidowai ti anem nac sa, me mba? ² Bu bocdinaņ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigen, ma ti nem nalom tigen, ma asap mêtê atac whiņ asidowai-ņga dôņ napan. Ambo bocdinaņ, dec mac oc akôm aö atac nayaham êņlêc. ³ Mac lau tigen-tigen gauc nem daôm êņlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc anğwiniņ daôm ma atoc nem asidowai sa hóc gêlêc daôm. ⁴ Akoc gauc pi lêņ anem daôm sa-ņga napan dom, magoc akoc gauc pi lêņ anem asidowai sa-ņga.

Kilisi kęgwiniņ dau, ma Anötö toc iņ sa

⁵ Akoc gauc kain tigen dinan bu in kęcuc Yisu Kilisi dau ndê lêņ. ⁶ Bu Kilisi in Anötö nandô. Tigen in gauc gêm bu koc nac lai ti nawasi

atu tòm Anötö dau ndê, nan dôŋ ma mbo gitôm Anötö dau napan dom. ⁷ Inj gêlic nayan bu hu gêŋ undambê-nga hon dinan sin, ma ti ngac akiŋ nambwa. Inj meŋ mbo nom, ma lau nom-nga sêlic inj gitôm ngac dau si dan. ⁸ Inj kêgwiniŋ dau ma danŋa wambu têŋ Damba e tòm inj mbac ndu. Yomandô. Inj mbac ndu pi a gicso dau gitôm ngac sac dan. ⁹ Tu inj ndê lêŋ hon dinan-nga dec Anötö toc inj sa kêlêc, ma kêŋ nê ti waê têŋ inj nan hôc gêlêc nê ti waê hon su. ¹⁰ Ma tu dinan-nga anela ma namalac ti gêŋ hon nan sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom nalom, nan oc sêtoc Yisu ndê nê sa ma sêpôn haduc têŋ inj. ¹¹ Ma ngac hon oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi inj Pômdau. Ma nalêŋ dinan ngac oc sêtoc Daman Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-nga sêtôm nawanom-nga

¹² O aneŋ lau atac whiŋ-nga. Têŋ têm aô gambo gawhiŋ mac, nan aô galic bu mac danam wambu Anötö napep. Ma kwahic dec aô g ambo gawhiŋ mac dom, ma ganŋô nawanê bu mac akôm bocdinan hôc gêlêc namata-nga su. Asap nem lêŋ dinan dôŋ napan andic nawanê. Atoc Anötö sa ma atoc inj, ma asa nem lêŋ hon tòm inj atac whiŋ. Ma nalêŋ dinan inj ndê mwasiŋ nem mac si-nga, nan mac atap sa su, nan oc ti gêŋ nandô mbasi-nga dom.

¹³ Bu Anötö dau ndê nyclai gêm gwelen yêc mac nem nalom, tu bu kôm mac atac tec lêŋ bocke nan so inj ndê atac whiŋ. Ma nyclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêŋ anŋuc inj ndê atac whiŋ. ¹⁴ Gêŋ hon nan mac bu akôm, nan ayob daôm bu atucdiŋ me aseŋ daôm pi dom. ¹⁵ Ma nalêŋ dinan mac oc ambo ti nem nalom nawan ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ngac, ma ambo nom ambo lau sac nan si lêŋ dan solop dom, nan nalom. Magoc mac akôm mêtê solop eŋ andic nawanê, bu ambo lau dau nalom atôm ya nawanê nan pô gameŋ têŋ ôbwêc. ¹⁶ Ma nalêŋ dinan oc nem lau dau sa tu bu sênyalê yom nandô nan tôc seŋ dandoc tanli-nga asê, nan mac asap dôŋ ambo. Ma tu dinan-nga gwelen nan gakôm yêc mac-nga oc nandô mbasi dom, ma têŋ ndoc Kilisi mbu meŋ, nan mac oc ati aneŋ nahu wapo dauŋ sa-nga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelen ti sakiŋ nan ti mac nem akêŋ whiŋ nan nandô, nan gitôm da nayan nan mac akêŋ têŋ Anötö. Ma lau Rom-nga bu sêkic yom bu sêkêc aneŋ dac sin, dec oc tòm da dan tiyham nan sêkêc sac mac nem da dau nahô. Tigeŋ aô neŋ atac nayan tu mac-nga oc pacndê dom, aô oc wambo ti atac nayan eŋ. Ma mac bocdinan, ambo ti nem atac nayan awhiŋ aô.

Pol bu êŋkiŋ Timoti têŋ Pili-pai ndi

19 Pômdau Yisu bu lic ngayham, dec gakêñ batan bu ñasawa sauñ aõ oc wanñiñ Timoti têt mac loc. Aõ atac whiñ bu wanñô ñawaê pi mac, oc kôm aneñ ñalôm tighô. 20 Aõ bu wanñiñ iñ, ñahu bu ñamalac dan tôm iñ mbo dom, nan kêt ndê ñalôm sambuc tu nem yaom mac-ña. 21 Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gwelen hóc gêlêc dom, magoc gauc gêm dau si gêt hóc gêlêc su. 22 Magoc Timoti ndê lêt ti sakiñ ñañandô ngayham mac alic su, ma anyalê bu iñ gêm akiñ aõ gitôm iñ dau damba, tu puc gwelen ñawaê ngayham-ña dôñ. 23 Bocdinañ têt ndoc aõ bu walic señ bocke ñac oc sêkôm têt aõ, nan aõ gauc gêm bu wanñiñ iñ têt mac loc ñagahô. 24 Ma aõ gakêñ whiñ bu Pômdau dau oc nem aõ sa, ma ñasawa sauñ aõ dauñ oc watêt mac waloc bocdinañ.

Pol sôm bu êñkiñ Epaprodaitas têt ñac ndi

25 Muñ-ña mac anñô bu aõ gandôc ti ñawapac, dec anñiñ Epaprodaitas bu nem aõ sa. Iñ gêm gwelen whiñ aõ gitôm aneñ asidôwa ñandô, ma kalhac gitôm ñgac siñ-ña ngayham tu kôm gwelen ñawaê ngayham-ña. Kwahic dec aõ gauc gêm tidôñ bu wanñiñ iñ mbu têt mac loc ñagahô. 26 Iñ tac whiñ ñandô bu lic mac hoñ tiyham, ma iñ kêyalê bu mac anñô ñawaê pi iñ ndê gêm bac, dec kôm iñ ñalôm ñawapac tu mac-ña. 27 Bu gêm bac dau kôm iñ

yham dom, kêpiñ bu iñ mbac ndu. Tigeñ Anôtô tawalô iñ ma kôm iñ ngayham sa. Ma Anôtô tawalô aõ bocdinañ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aõ siñ, dec oc kêt ñawapac atu dan tiyham têt aõ. 28 Tu dinañ-ña dec aneñ ñalôm kac aõ bu wanñiñ iñ mbu têt mac loc, ma mac oc atac ngayham bu alic iñ tiyham, ma aneñ ñalôm ñawapac oc tighô bocdinañ. 29 Tu Pômdau-ña dec akôc iñ sa ti atac ngayham atu têt ndoc iñ hóc asê mac. Aõ wasôm têt mac bu atoc iñ ma lau nan sêtôm iñ, nan sa ñapep. 30 Bu iñ kêt dau sambuc ma tôc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelen-ña. Bu iñ gêm akiñ aõ gêm mac hoñ anôm, e kêpiñ bu iñ mbac ndu.

3

Nahu andô dati lau gitêt yêc Anôtô anñô-ña

1 A neñ asidôwai, aõ bu wasôm yom ñatô têt mac whiñ bocdec bu. Ambo ti atac ngayham ñapan tu mac ati Pômdau ndê lau-ña. Yom nan kwahic dec aõ bu wato, nan gato kain tigeñ têt mac muñ su, magoc aõ galic ngayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dôñ bu yom tasan kôm mac nem akêt whiñ tisac dom. 2 Ayob daôm ñapep têt lau sac nan sêkac mac bu asôc ñpwac sêsê laungac ñamlic ñatô su-ña ñapu. Ñac sêtôm giam pôm ma atac whiñ bu sêkôm mac nem ñamlic tisac

ɲambwa. ³ Ɗac gauc gêm bu pwac sêsê ɲamlic-ɲga dinan kôm ɲac sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinan ɲa-ɲahu andô hêganônɲ yac lau nan tam akiɲ Anötö tôm Ɗalau Dabuɲ gêm gôliɲ yac. Yac neɲ ɲahu dapo dauɲ sa-ɲga sip gêɲ nan ɲamalac ɲambwa sêkôm têɲ yac ɲamlic, nan dom, magoc sip gwelen nan Yisu Kilisi kôm yêc yac neɲ ɲalôm-ɲga.

Kilisi tigenɲ ti Pol ndê ɲahu po dau sa-ɲga

⁴ Lau ɲatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ɲac sa tu gêɲ ɲamlic-ɲga. Oc tôm bu wapo dauɲ sa pi gêɲ kainɲ dinan whiɲ, ma aô bu wakôm dec aneɲ ɲahu wapo dauɲ sa-ɲga hôc gêlêc lau honɲ si su. ⁵ Bu sêsê aneɲ ɲamlic ɲatô su têɲ aneɲ bêc ti-8-ɲga kêkuc lau Israel-ɲga si pwac. Aô Israel si danɲ, nan gasa akêɲ Benjamin ndê tonɲ. Aô kayalê abanɲi si yom Hibru ti gêbôm honɲ. Aô kakuc lau Palêsai si lêɲ sêsôc Moses ndê yomsu honɲ ɲapu-ɲga. ⁶ Aô gakêɲ dauɲ sambuc tu gêɲ bocke nanɲ gakôm, tôm nanɲ muɲ-ɲga gakêɲ kisa lau sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga ti neɲ ɲalôm sambuc. Ma yêc ɲamalac anɲô-ɲga aô gatôm ɲgac gitêɲ tu kakuc Moses ndê yomsu honɲ ɲapep-ɲga.

⁷ Muɲ-ɲga aô gapo dauɲ sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aô sa tu gêɲ dinan-ɲga, tigenɲ kwahic dec aô kayalê Kilisi, dec tanɲkwê gêɲ dinanɲ ɲadanɲ bu nem aô sa tiyham lec dom.

⁸ Yomandô. Kwahic dec aô gatap mwasiɲ atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-ɲga, ma tu aneɲ Pômdau in-ɲga. Ma aô tanɲkwê inɲ tigenɲ bu nem aô sa. Tu dinan-ɲga dec galic gêɲ ɲatô honɲ gitôm gêɲ ɲambwa ma gêɲ ɲagolop, ma gahu siɲ su tu bu Kilisi tigenɲ ti aneɲ ɲahu gapo dauɲ sa-ɲga. ⁹ Aô bu wasap Kilisi tawasê dôɲ ɲanɲa, ɲahu bu Anötö kôc aô sa ma gêlic aô gitôm ɲgac gitêɲ tu gakêɲ whiɲ Kilisi-ɲga, ma tu kakuc lêɲ yomsu-ɲga dom. Yomandô. Anötö kêmwasiɲ aô ɲambwa, dec sam aô bu ɲgac gitêɲ tu gakêɲ whiɲ Kilisi-ɲga. ¹⁰ Aô tac whiɲ bu wanɲyalê Kilisi ti Anötö ndê ɲaclai atu, nan unɲ Kilisi sa akêɲ lau batê-ɲga. Ma wanɲkuc inɲ ndê lêɲ hôc ɲandê ti mbac ndu-ɲga. ¹¹ Ma aô gakêɲ batanɲ bu oc wanɲkuc inɲ ndê lêɲ tisa akêɲ lau batê-ɲga bocdinanɲ.

Pol yêm dau su ɲandô tu bu êɲkuc Kilisi-ɲga

¹² Ɗalêɲ dinanɲ aô tac whiɲ ndu andô bu wanɲyalê Kilisi ti wanɲkuc in-ɲga, tigenɲ aô wasôm bu aô gac dabiɲ neɲ lêɲ honɲ tu wanɲkuc in-ɲga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aô dôɲ ma gêm aô k wi tu bu wati inɲ ndê, ma tu dinan-ɲga dec aô gayêm dauɲ su tu bu wanɲyalê ti wanɲkuc inɲ ɲapep enɲ, gakôm gitôm ɲgac nanɲ kêti ɲanɲa bu tap inɲ ndê ɲaôli sa. ¹³ Asidôwai, aô kayalê bu aô gac dabiɲ lêɲ dau su dom. Magoc aô gakôm gêɲ tigenɲ bocdec bu, aô wanɲhiɲ gêɲ nanɲ yêc aô dômwêɲ-mbu

naŋ siŋ, ma wakôm ŋaŋga bu wakôc gêŋ naŋ yêc aô aŋôŋ ndö-ŋga, ¹⁴ gitôm ŋgac naŋ kêtî ŋaŋga ma gêm neneŋ bu hôc asê batîŋ pacndê-ŋga ma tap ndê ŋaôli sa. Ma ŋaôli naŋ aô gayêm dauŋ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aô sa ma piŋ aô dôŋ gam damiŋ Yisu Kilisi tu bu watap sa-ŋga, naŋ mwasiŋ dandöc taŋli yêc undambê-ŋga.

Dasa neŋ lêŋ bambaliŋ dom

¹⁵ Yac lau naŋ dati gwalam akwa dakêŋ whiŋ-ŋga, naŋ taŋkuc gauc tigeŋ dinaŋ dandic ŋawaê. Ma mac bu gauc nem yom ŋatô so aneŋ, naŋ Anötö oc tôc tiawê têŋ mac. ¹⁶ Magoc lêŋ naŋ Anötö tôc têŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga su, naŋ dasa dandic ŋawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aneŋ lêŋ ti mac hoŋ nem dôhôn aŋkuc-ŋga. Ma tamtiŋ lau naŋ sêŋkuc aô neŋ lêŋ, ma aŋkuc ŋac bocdinaŋ. ¹⁸ Aô gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau daêsam sêsa si lêŋ bambaliŋ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêŋ ŋambwa, ma sêtôm ŋacyo yom ŋandô-ŋga. Aô gasôm yom dau têŋ mac têm ŋatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti taŋsulu eŋ. ¹⁹ Lau kaiŋ dinaŋ sic waê bu sêniŋga. Ŋac gauc gêm gêŋ nom-ŋga gitôm gêŋ danerŋ ti danôm-ŋga kêlêc, ma

bocdinaŋ dec gêŋ dau ti ŋac si pômdau. Magoc gêŋ naŋ sêlic bu ŋayham ma sêtoc dau sa pi, naŋ dalic bu gêŋ mayan-ŋga. ²⁰ Yac neŋ malaŋ ŋandô yêc undambê. Ma yac dakêŋ batan ti dahôn yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga bu mbu akêŋ undambê meŋ, naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau. ²¹ In kôc ŋaclai atu gitôm bu kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc in ndê gôliŋ ŋapu, ma in oc nem yac neŋ ŋamlic waêmbe kwi ti ŋamlic wakuc ma ti ŋawasi atu, ŋa ŋaclai tigeŋ dinaŋ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

¹ Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ asidôwai, aô wasôm têŋ mac bu alhac ŋaŋga ti asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ. Aô atac whiŋ mac ndu andô, ma gakêŋ batan bu walic mac tiyham. Aneŋ gwelen ŋa-ŋaôli ŋayham ti neŋ atac ŋayham ŋahu, naŋ mac daôm.

² Aô gaŋgô bu mac nem awhê lu, naŋ Yuodia lu Sintike sêseŋ dau. Aô bu wasôm têŋ inlu bu sêmasaŋ yom naŋ yêc inlu ŋasawa, ma sêmbô ti si ŋalôm tigeŋ tu inlu sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga. ³ Ma aneŋ silip ŋayham Sisigus,* aô bu wandac am bu nem awhê lu dinaŋ sa, ŋahu bu muŋ-ŋga inlu sem gwelen tu sêpuc ŋawaê ŋayham dôŋ-ŋga sêwhiŋ aô ma Klemen ti aneŋ asidôwai ŋatô,

* **4:3:** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ŋamalac naŋ kôm gwelen whiŋ ndê silip.' Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau in ŋgac Pilipai-ŋga daŋ ndê ŋaê, ma lau ŋatô gauc gêm bu in ŋaê dom, magoc Pol to yom dau hêganônŋ ŋamalac daŋ naŋ kôm gwelen whiŋ in.

nañ si ñaê honj yêc Anötö ndê Buku Tanji-nga.

⁴ Tu mac ati Pômdau ndê lau-nga dec wasôm têtj mac bu ambo ti atac ñayham ñapañ. Aö wasôm tiyham bu ambo ti atac ñayham ñapañ. ⁵ Asap lêtj malô dôñ tu bu lau honj sênjalê bu yac lau dakêtj whiñ-nga neñ mêtê dau dinañ. Gauc nem bu ndoc kêpiñ bu Pômdau mbu meñ.

⁶ Ahêgo daôm tu gêtj dañ-nga dom. Ñawapac bocke nañ tap mac sa, nañ atôc têtj Anötö sip nem mbec ñalôm, ma andac iñ bu nem mac sa. Ma anem danje iñ tu gêtj honj-nga. ⁷ Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac lau nañ iñ piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi, nañ ahuc, ma nem gôliñ mac nem gauc ti ñalôm. Bu Anötö ndê yom malô iñ gêtj atu andô, hêc gêlêc ñamalac honj si gauc.

⁸ O aneñ asidôwai. Aö wasôm yom dañ tiyham. Yom bocke nañ yomandô, ma gêtj bocke nañ gêtj tiwaê ma gêtj solop ma ñawasi, gêtj nañ gic lau honj tandô ñayham, ma gêtj ñayham datoc sa-nga, ma mêtê ti yom ma gauc honj nañ gitêtj eñ, nañ wasôm têtj mac bu gauc nem lhac nem gauc ñapañ. ⁹ L êñ ti sakiñ bocke nañ aö kadôhônj ti gac dulu têtj mac, me mac anjô y êc aö me alic aö gakôm, nañ akôm andic ñawaê. Ma Yom Malô Ñadau Anötö dau oc mbo whiñ mac.

Pol gêm danje lau Pilipai

¹⁰ Muñ-nga mac am aö sa, magoc ñasawa lê e meñ têtj kwahic dec, mac atap sen dañ sa tu anem aö sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma ankiñ gêtj tu anem aö sa-nga, ma gêtj dinañ kôm aö atac ñayham atu, ma kapiñ Pômdau tu mac am aö sa-nga. ¹¹⁻¹² Aö gato yom dinañ tu gapôn dauñ-nga dom. Mba. Aö kayalê têtj gapôn dauñ-nga, ma kayalê têtj gandöc mwasiñ ñalôm-nga. Aö bu neñ gêtj mba ma gêtj yô aö, me bu neñ gêtj daêsam ma waneñ hêc aö dôñ, tigeñ wahêgo dañ dom. Ñahu bu aö kadôhônj dañ su bu ñayham me sac bocke bu tap aö sa, nañ aö oc wambo ti atac ñayham eñ. ¹³ Kilisi kêtj ñaclai têtj aö bu wakôm gêtj honj, ma tu dinañ-nga dec aö gatôm bu wambo ti atac ñayham eñ.

¹⁴ Bocdinañ, aö bu wapôn dauñ, dec wambo ti atac ñayham eñ, magoc mac akôm mêtê ñayham ma gauc gêm aneñ ñawapac dec ankiñ gêtj tu anem aö sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-nga anyalê su bu têtj ndoc mac anjô ñawaê ñayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, nañ mac ankiñ gêtj tu anem aö sa-nga têtj ñatô. Ma têtj têtj nañ gahu mac nem gameñ Masedonia-nga siñ, nañ gôlôwac dabuñ malac ñatô-nga sêkêtj gêtj dañ tu sênem aö sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷ Aö tac whiñ bu mac asap nem mêtê akêtj gêtj-nga dinañ

dôḡ ḡapaḡ. Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêḡ gêḡ têtḡ aö-ḡga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêḡ amwasinḡ aö ma lau ḡatô-ḡga dôḡ, dec lêḡ dau oc êmwasiḡ mac hóc gêlêc su ô.

¹⁸ Kwahic dec aö gapônda gêḡ daḡ dom. Gêḡ naḡ mac aḡkiḡ têtḡ aö ma Epaprodaitas kêtḡ têtḡ aö gêm mac aḡôm, naḡ daêsam ḡandô dec gêm aö sa kêlêc. Gêḡ dau gitôm da ḡamalu ḡayham naḡ Anötö tac whiḡ, ma gic inḡ tandô ḡayham.

¹⁹ Anötö, naḡ yob aö ḡapaḡ, inḡ Mwasinḡ ti ḡawasi atu ḡadau, ma Yisu Kilisi ti ḡahu datap inḡ ndê mwasiḡ atu sa-ḡga. Ma aö kayalê bu gêḡ bocke naḡ mac apônda, naḡ yêc inḡ ndê mwasiḡ atu ḡalôm, ma inḡ oc kêtḡ têtḡ mac. ²⁰ Bocdinaḡ dapo Damaḡ Anötö ndê waê sa tôm têm hoḡ ndi. Yomandô.

Pol gic bata inḡ ndê bapia

²¹ Akêḡ aneḡ acsalô têtḡ lau dabuḡ hoḡ naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai naḡ sêmbo sêwhiḡ aö, naḡ sêkêḡ si acsalô têtḡ mac bocdinaḡ. ²² Ma Anötö ndê lau dabuḡ hoḡ naḡ sêmbo malac dindec, naḡ boc-dinaḡ. Ma lau sêkêḡ whiḡ-ḡga naḡ sem gwelenḡ sêmbo Sisa ndê andu, naḡ gauc gêm mac hóc gêlêc.

²³ Mwasinḡ akêḡ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôḡ.

Pol ndê bapia têtj lau Kolosi-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Malac Kolosi yêc gamej Esia-nga, magoc Pol dau inj gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têtj ndoc inj gêm mêtê mbo malac Epesas, nanj ngac Kolosi-nga danj njaê Epapras ngô ma kêj whinj, ma tinjambu Epapras mbu gi hoc njawaê njayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau njatô sic hu sêkêj whinj Yisu. Tinjambu Epapras ndôc gapocwalô whinj Pol (Pilemon 23), ma gic minj têtj Pol pi lau sêkêj whinj-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindéc ma sôm têtj lau Kolosi-nga bu inj gêm danje Anötö tu njac si sêkêj whinj-nga, ma inj tôc lêtj njayham daésam têtj lau sêkêj whinj-nga tu sêjkuc-nga. Ma inj to yom njatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom njandô. Nahu bu lau njatô sêjnsôj njac pi lau nom-nga si lêtj njatô (2:4, 8, 16-23), ma njac sêtoc Kilisi sa njapep dom, ma bocdinaj inj tôc asê bu Anötö kêj gêtj honj sêsôc Kilisi njapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, lu yac nejj asidôwai Timoti ato bapia dindéc. ² Ato

têtj mac asidôwai nanj andôc malac atu Kolosi, mac lau dabunj nanj akêtj whinj Kilisi. Mwasinj ti yom malô akêtj Damanj Anötö têtj mac.

Pol tenj mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêc honj yac atenj mbec têtj Anötö, yac nejj Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danje inj tu mac-nga. ⁴ Nahu bu yac anjô njawaê bu mac akêtj whinj Yisu Kilisi njanga, ma atac whinj Anötö ndê lau dabunj honj. ⁵ Mac nem akêtj whinj ti atac whinj njahu sip mwasinj atu nanj mac akêtj batam ambo, nanj Anötö po sa gwananj tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêtj dau mac anjô munj su, têtj ndoc sêhoc yom njandô njawaê njayham-nga asê têtj mac. ⁶ Njawaê njayham dau têtj mac menj, ma mac anjô ti anjalê yom njandô pi Anötö ndê mwasinj atu. Têtj ndoc mac anjô tiwakuc e menj têtj kwahic dec, nanj njawaê njayham dau gêm njandô ma tiapa yêc mac nem gamej. Ma njalêtj tigerj inj gêm njandô ma tiapa ma gêm gamej nanj lau Rom-nga sem gôlinj, nanj ahuc. ⁷ Njawaê dau Epapras kédôhônj têtj mac. Inj yac nejj njac atac whinj-nga nanj gêm gwelenj whinj yac, ma njac akinj njandô nanj gêm akinj Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma inj gic minj têtj yac pi mac nem lêtj atac whinj asidôwai-nga nanj Njalau Dabunj kêj têtj mac.

⁹ Tu dinaj-nga têtj bêc njamata-nga nanj yac anjô mac

nem n̄awaê e meŋ t̄eŋ kwahic dec, naŋ yac at̄eŋ mbec tu mac-ŋga n̄apaŋ. Yac andac Anötö bu k̄eŋ gauc t̄eŋ mac e aŋyalê N̄alau Dabuŋ ndê l̄eŋ tidôŋ. Ma n̄al̄eŋ dinaŋ mac oc aŋyalê l̄eŋ naŋ Anötö tac whiŋ bu yac dasa-ŋga, naŋ n̄apep eŋ. ¹⁰ Yac at̄eŋ mbec bu mac asa nem l̄eŋ git̄eŋ, bu t̄oc asê bu mac ati P̄om̄dau ndê lau, ma iŋ oc lic mac nem l̄eŋ hoŋ ndic iŋ tandô n̄ayham. Yac at̄eŋ mbec bu mac nem ak̄eŋ whiŋ oc nem n̄andô n̄ayham yêc gwelen hoŋ naŋ mac ak̄om, ma bu mac nem gauc aŋyalê Anötö-ŋga êŋsôwec tiatu. ¹¹ Anötö ndê n̄aclai ti n̄awasi atu k̄eŋ n̄aŋga t̄eŋ mac bu ak̄om ḡeŋ hoŋ, ma n̄awapac bu tap mac sa, dec mac at̄om bu alhac n̄aŋga ma ah̄oc ti atac pa su. Ma ambo ti atac n̄ayham, ¹² ma anem dan̄ge Damaŋ Anötö, naŋ gic dab̄iŋ mac e at̄om bu awêkaiŋ iŋ ndê gameŋ n̄awê-ŋga awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ hoŋ. ¹³ Iŋ k̄eŋgaho yac su yêc n̄aclai n̄asec-ŋga, ma k̄eŋ yac dambo iŋ ndê Atu naŋ iŋ atac whiŋ n̄andô, naŋ ndê ḡoliŋ n̄apu. ¹⁴ Ma Anötö k̄emwas̄iŋ yac, dec ḡemlhi yac ti k̄eŋgapwêc yac su yêc sakin mêtê sac-ŋga, ma suc yac neŋ sac kwi. Ma datap mwasiŋ atu dau sa yêc iŋ ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelen

¹⁵ Lau dan̄ sêlic Anötö dom, magoc iŋ Atu Kilisi ḡem iŋ aŋgô ma t̄oc iŋ asê t̄eŋ yac. Iŋ tiŋamata ḡeŋ hoŋ naŋ Anötö

k̄eŋ. ¹⁶ Bu ḡeŋ undambê-ŋga ti ḡeŋ nom-ŋga hoŋ naŋ Anötö k̄eŋ, naŋ k̄eŋ n̄a Kilisi. Ḡeŋ naŋ dalic n̄a tanôŋ, ma ḡeŋ naŋ t̄om dom bu dalic n̄a tanôŋ, git̄om aŋela me n̄alau me ḡoliŋ ma n̄aclai tidau-tidau, ḡeŋ hoŋ dinaŋ Anötö k̄eŋ n̄a Kilisi ma k̄eŋ tu Kilisi-ŋga. ¹⁷ Iŋ tiŋamata ḡeŋ hoŋ, ma ḡeŋ hoŋ si n̄ahu s̄embo-ŋga yêc iŋ. ¹⁸ Ma iŋ ḡem ḡoliŋ ḡolôwac dabuŋ. Iŋ ti n̄agôlôŋ, ma ḡolôwac dabuŋ s̄eti iŋ ndê n̄andô. Ma iŋ muŋ ḡolôwac dabuŋ bu ti n̄gac n̄amata-ŋga bu tisa ak̄eŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ ḡeŋ dan̄ h̄oc ḡelêc iŋ su dom. ¹⁹ Bu Anötö ḡelic n̄ayham bu k̄eŋ dau sambuc sip Atuŋgac n̄alôm ma mbo whiŋ iŋ. ²⁰ Ma iŋ k̄ekiŋ Atu dau sip nom meŋ bu hê wamba n̄amalac ma ḡeŋ nom-ŋga ti ḡeŋ undambê-ŋga hoŋ t̄eŋ Anötö. Ma kwahic dec n̄amalac s̄etôm bu s̄embo Anötö aŋgô-ŋga ti yom malô, tu Atuŋgac ndê dac naŋ k̄eŋ siŋ pi a gicso-ŋga.

²¹ Muŋ-ŋga, mac ambo ahê t̄eŋ Anötö. Mac ambo at̄om iŋ ndê n̄acyo tu gauc ti mêtê sac-sac naŋ yêc mac-ŋga. ²² Magoc iŋ dau k̄emasaŋ l̄eŋ bu Kilisi sip nom meŋ ti n̄amalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac t̄eŋ Anötö tiyham. Ma iŋ tac whiŋ bu k̄eŋ mac alhac iŋ aŋgô-ŋga at̄om lau dabuŋ naŋ nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu alhac ti ak̄eŋ whiŋ n̄aŋga ma ak̄eŋ batam Anötö ndê mwasiŋ naŋ n̄awaê n̄ayham t̄oc asê

têj mac, ma ahu siñ dom, dec mac oc atap mwasin̄ dau sa. N̄awaê ñayham dau mac an̄gô su, ma sêhoc asê yêc gameñ hon̄ nan̄ yêc lau Rom si gôlin̄ ñapu, nan̄ bocdinañ. Ma aö Pol gati ñgac akin̄ ñawaê ñayham dau-ñga.

Pol whê ndê gwelen̄ ñawaê ñayham-ñga sa

²⁴ N̄andê bocke nan̄ aö gahôc tu wapuc mac nem akêñ whin̄ dôñ-ñga, nan̄ gahôc ti atac ñayham eñ. Ma aö kayalê bu aö gac waê bu wahôc ñandê ñapan̄, tu gwelen̄ nan̄ aö gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ñandô, nan̄ gôlôwac dabun̄ sa-ñga. Magoc aö oc wahôc e wandic dabin̄ gêñ hon̄ nan̄ Kilisi kêyalin̄ sa bu wahôc. ²⁵ Aö gakôm gwelen̄ gam akin̄ gôlôwac dabun̄, kakuc lêñ nan̄ Anötö dau kêmasañ dec kêyalin̄ aö sa tu mac-ñga, ma kêkin̄ aö bu wahoc ñawaê ñayham asê e Anötö ndê yom tiapa yêc gameñ hon̄. ²⁶ Têñ ñamata-ñga e meñ, yom pi Anötö ndê lêñ nem lau si-ñga, nan̄ ñahu yêc siñ dau têñ lau nom-ñga. Magoc kwahic dec in̄ tôc asê tiawê têñ in̄ ndê lau dabun̄. ²⁷ In̄ tac whin̄ bu lau dabun̄ sêñyalê yom nan̄ mun̄-ñga yêc siñ dau, nan̄ bocdec bu. In̄ bu êmwasiñ mac flau gameñ apa-ñga bu atap in̄ ndê ñawasi atu sa, dec kêñ Kilisi sip nem ñalôm. Ma gêñ dinañ ti mac nem ñahu akêñ batam bu atap in̄ ndê ñawasi sa-ñga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma Anötö kêñ

gauc ñayham têñ yac bu akêñ puc ti andôhôn̄ lau sêkêñ whin̄-ñga hon̄. Ma yac akôm bocdinañ tu bu andic dabin̄ ñac hon̄ e akêñ ñac sêlhac Anötö an̄gô-ñga sêtôm lau gwalam akwa sêkêñ whin̄ Kilisi-ñga. ²⁹ Ma aö gakôm gwelen̄ ti gahôc ñandê atu, tu bu wakôm gêñ dau ñandô sa-ñga, ña Kilisi dau ndê ñaclai nan̄ gêm gwelen̄ ñan̄ga yêc aö neñ ñalôm.

2

¹ Aö gawhê neñ gwelen̄ sa têñ mac, ñahu bu aö atac whin̄ bu mac an̄yalê bu aö gayêm dauñ su ñandô tu mac-ñga, ma tu lau Laodisia-ñga, ma tu lau sêkêñ whin̄-ñga hon̄ nan̄ sêlic aö an̄ôn̄ dom-ñga, nan̄ bocdinañ. ² Aö tac whin̄ bu mêtê atac whin̄-ñga pin̄ mac hon̄ dôñ, ma puc mac dôñ bu alhac ñan̄ga. Ma yom pi Anötö ndê lêñ nem lau si-ñga nan̄ mun̄-ñga yêc siñ dau, nan̄ aö tac whin̄ bu mac an̄yalê tidôn̄ andô, e kôm mac alhac ti akêñ whin̄ ñan̄ga eñ. Yom dau hêganôn̄ Kilisi. ³ Bu yom ti gauc nan̄ atu andô ma tôm bu êmwasiñ yac-ñga, nan̄ Anötö gêm ahuc yêc in̄-ñga.

⁴ Aö gawhê yom hon̄ dinañ sa têñ mac, ñahu bu aö gatec bu lau ñatô sêmbac yom mac ma sêñsau mac. ⁵ Bu aö dauñ gambo gawhin̄ mac dom, tigen̄ yêc aneñ ñalôm aö gauc gêm mac ñapan̄. Ma aö atac ñayham atu, bu kayalê bu mac akêñ whin̄ Kilisi ñan̄ga, ma asa nem lêñ hon̄ ñapep.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc tu Kilisi-ŋga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akêŋ inŋ tiŋamata nem lêŋ hoŋ. ⁷ Akôc ŋaŋga yêc inŋ tôm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. Ma inŋ ndê ŋaclai po mac nem akêŋ whiŋ sa bu alhac ŋaŋga, alhac yom ŋandô naŋ sêndôhôn têŋ mac, naŋ ŋahô. Ma yom anem danŋe Anötö-ŋga nem mac ahuc tôm bêc hoŋ. ⁸ Ayob daôm ŋapep bu lau tasanŋ si yom ŋambwa-ŋambwa êŋsônŋ mac nem gauc ma êŋgaho mac su yêc yom ŋandô e ati lau gapocwalô-ŋga lec dom. Naŋ si yom dau ŋahu kêkuc abunŋgaci si lêŋ ti mêtê nom-ŋga ŋambwa, ma meŋ akêŋ Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anötö kêŋ dau sambuc sip Kilisi ŋalôm, ma meŋ mbo nom gitôm ŋamalac. ¹⁰ Kilisi dau inŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ ŋadau. Ma tu mac nem akêŋ whiŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ inŋ-ŋga, dec Anötö ndê mwasinŋ gêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-ŋga si ŋpwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋandô sa pi mac lau naŋ ati inŋ ndê. Gêŋ dau hôc asê kêkuc ŋamalac si lêŋ sêsê ŋamlic-ŋga dom, magoc Kilisi dau kôm gwelenŋ yêc mac nem ŋalôm gitôm inŋ sê mac nem mêtê sac ŋalôm akwa-ŋga su giŋga. ¹² Busanŋu naŋ mac aliŋ, naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm sêŋsuhunŋ mac awhiŋ inŋ, ma Anötö unŋ mac sa awhiŋ inŋ. Gêŋ dau ŋandô sa tu mac akêŋ whiŋ Anötö, naŋ unŋ

Kilisi dau sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê ŋaclai.

¹³ Muŋ-ŋga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-ŋga, ma tu mac asap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ-ŋga. Tigenŋ Anötö suc mac nem sac hoŋ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-ŋga awhiŋ Kilisi. ¹⁴ Tu yac taŋgili Anötö ndê yomsu-ŋga, dec yac datôm lau naŋ si bapia tôp-ŋga yêc, ma datôm dom bu dandic tôp dau, dec tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anötö kôc bapia tôp-ŋga dau su yêc yac, ma gic pi a gicso dau whiŋ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêŋ bu Anötö ku Sadaŋ ti ndê ŋalau ma ŋaclai sac hoŋ dulu, gitôm ŋgac bata sinŋ-ŋga naŋ kôc ŋacyo si wapa sinŋ-ŋga hoŋ su, ma wê ŋac gitôm lau gapocwalô-ŋga bu tôc asê tiawê bu ŋac si ŋaclai pacndê sambuc.

Yom pi ŋagôliŋ nom-ŋga

¹⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô bu sêŋgôliŋ yom pi mac tu gêŋ naŋ aŋ ti anôm-ŋga, me tu om naŋ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ŋga, me tu bêc Sabat-ŋga, naŋ aŋgô ŋac si yom dom. ¹⁷ Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm gêŋ ŋagatu ŋambwa naŋ dalic muŋ su, ma tiŋambu ŋandô meŋ hôc asê. Ma ŋandô dau, naŋ Kilisi. ¹⁸ Lau ŋatô sêŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga ma sêtoc dau sa tu ŋac si lêŋ sem akiŋ Kilisi-ŋga. Naŋ sêsôm bu sêpu dau ŋandô, ma sem akiŋ aŋela kêkuc gêŋ ŋatô naŋ sêyêc mbê

ma sêlic. Lau kainj dinan b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêñ whiñ in gêñ ñandô mbasi-nga, dec akôc ñac si yom sa dom. ¹⁹ Bu lau kainj dinan sêsap Kilisi, nan ti gôlôwac dabuñ hoñ si ñagôlôn, nan dôñ dom. In tawasê piñ yac hoñ dôñ dapitigen, ma gôlôwac d abuñ kêsôwec ña ñaclai nan Anötö dau kêñ.

²⁰ Anjô su nan. Têñ ndoc ñamalac d an mbac ndu, nan ñagôlin ti ñaclai nom-nga gêm gôlin in tiyham dom. Ma tu Anötö piñ mac dôñ am damin Kilisi-nga, dec tôm mac ambac ndu awhin in. Bocdinañ tu sake-nga mac ambo atôm lau nan sêhêgo dau pi ñagôlin nom-nga? ²¹ Lau kainj dinan sic yao gêñ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneñ ti anôm dom, ma amasec dom.” ²² Yom kainj dinan kêkuc gauc ti ñagôlin nan lau nom-nga sêndôhôn, ma hêganôn gêñ têm kwahic dec-nga nan tan ti danôm ma gêñ dau meñ ginja. ²³ Lau nan sêsôc ñagôlin kainj dinan ñapu, nan sêñkuc gauc ñamalac-nga tu lêñ sênem akin Anötö-nga ti sêñgwiniñ dau-nga ma lêñ sêkêñ wapac pi dau ñamlic-nga. Sêtoc lêñ dau sa gitôm lêñ ti gauc atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau tandô ñayham. Magoc mba. Lêñ dau hêganôn gêñ awê-nga ñambwa, ma oc tôm dom bu nem ñac si ñalôm kwi e sêhu lêñ ñalôm ñagalac-nga sinj.

3

Kilisi ti yac neñ dambo tanji ñahu

¹ Anötö un mac sa awhin Kilisi, ma kwahic dec in ndôc Anötö ndê andô-nga yêc undambê. Tu dinan-nga dec asa nem lêñ ti tamkwê gêñ undambê-nga enj. ² Gauc nem gêñ nom-nga êñlêc dom. Gauc nem gêñ undambê-nga hôc gêlêc. ³ Bu mac ambac ndu su awhin Kilisi, ma mac nem ñahu ñ andô ambo tamli awhin Kilisi-nga, nan yêc sinj dau yêc Anötö-nga. ⁴ Têñ ndoc mac nem tamli ñahu Kilisi dau meñ hôc asê, nan Anötö oc tôle mac nem lêñ ambo tamli-nga asê tiawê, ma mac oc alhac awhin Kilisi ti ñawasi atu.

Lêñ ñalôm akwa-nga

⁵ Bocdinañ ahu mêtê sac hoñ nan meñ akêñ ñalôm akwa, nan sinj. Mêtê dau gitôm mac nem ñacyo dan nan kalhac señ andôc tamli-nga ahuc, bocdinañ andic in ndu. Mêtê kainj bocdec ahu hoñ sinj, mêtê mockainj-nga, mêtê ñadômbwi, ma mêtê sac-sac ñalôm ñagalac-nga. Ma ayob daôm bu anjuc lau nan sêkêñ awa ti wapa nom-nga kalhac si gauc ñamata ñapan, nan dom. Bu lêñ dau gitôm ñac sem akin anötö gwam. ⁶ Lau hoñ nan sêsa lêñ kainj dinan, oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁷ Muñ-nga, mac daôm akôc gauc tôle ñac lau dinan sêkôc, ma anjuc ñac si mêtê sac. ⁸ Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hoñ sinj. Atac ñandê têñ lau me alic

ɲac sac dom, ɲalôm li sa dom, ma ayob nem whamsuɲ bu asôm yom sac-sac apu lau-ɲga ti yom mayan-ɲga dom. ⁹Ma asôm yom tasan têtɲ nem asidôwai dom. Gauc nem bu mac ahu lêtɲ ɲalôm akwa-ɲga siɲ su, dec akôm mêtê kainɲ dinanɲ tiyham dom. ¹⁰Ma asa nem lêtɲ ti ɲalôm wakuc. Bu Anötö, nanɲ kêmasanɲ ɲamalac bu sênem inɲ anɲô sêmbo nom, nanɲ gêm gwelenɲ pi mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu mac aɲyalê inɲ ti ndê lêtɲ gitêtɲ tidôtɲ. ¹¹Ma yac lau nanɲ dasa lêtɲ wakuc dinanɲ, nanɲ dahêgo dauɲ tu yac neɲ ɲahu nom-ɲga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau Israel-ɲga, gai me lau anɲô batac, lau nanɲ tanɲkuc pwac sêsê ɲamlic-ɲga me tanɲkuc dom, lau akinɲ ɲambwa me lau nanɲ dau sêmbo si gêtɲ, nanɲ Anötö gauc gêm lêtɲ honɲ dinanɲ ɲadanɲ hóc gêlêc su dom. Gêtɲ tigenɲ nanɲ gêtɲ atu têtɲ inɲ, nanɲ Kilisi piɲ yac honɲ dôɲ dati inɲ ndê.

Lêtɲ ɲalôm wakuc-ɲga

¹²Anötö tac whinɲ mac ma kêyalinɲ mac sa ati inɲ ndê lau dabuɲ. Tu dinanɲ-ɲga dec asap mêtê ɲayham bocdec dôɲ gitôm mac asôc ti nem ɲakwê. Tamwalô lau ma atac apu ɲac ti nem ɲalôm sambuc, anɲwininɲ daôm, asa lêtɲ malô, ma akôc nem ɲalôm dôɲ. ¹³Asa nanɲ ndê asidôwa kôm sac têtɲ inɲ, nanɲ kôc ndê ɲalôm dôɲ bu hóc ɲawapac dau, ma suc inɲ ndê sac kwi. Asuc sac nanɲ asidôwai sêkôm têtɲ mac nanɲ kwi, tôm Pômdau dau suc

mac nem kwi. ¹⁴Ma asap mêtê atac whinɲ-ɲga dôɲ, bu mêtê dau piɲ mêtê ɲayham-ɲayham honɲ dôɲ sêpitigenɲ. ¹⁵Kilisi ndê yom malô nem gôlinɲ mac nem ɲalôm. Bu Anötö kêgalêm mac sa bu ati gôlôwac dabuɲ tigenɲ, nanɲ yom malô dau piɲ mac dôɲ. Ma anem danɲge Anötö ɲapanɲ. ¹⁶Kilisi ndê yom ɲandô nem mac nem ɲalôm ahuc sambuc, dec kêɲ gauc ɲayham têtɲ mac bu anem la ti andôhônɲ têtɲ daôm. Anem wê yêc Buku Wê-ɲga, ti wê dabuɲ ma wê ɲatô nanɲ ɲalau Dabuɲ kêɲ têtɲ mac, bu ampinɲ Anötö ma anem danɲge inɲ ti nem ɲalôm sambuc. ¹⁷Gêtɲ honɲ nanɲ mac akôm ti yom honɲ nanɲ asôm, nanɲ akôm tu Pômdau Yisu ndê ɲaê-ɲga. Ma anem danɲge Damanɲ Anötö tu Kilisi-ɲga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ɲagôlinɲ ɲatô

¹⁸Mac lauwhê, asôc nem ɲgaci ɲapu, bu lêtɲ dinanɲ gic waê lauwhê nanɲ sêkêtɲ whinɲ Kilisi. ¹⁹Ma mac launɲgac, atac whinɲ nem lauwhê ma atigasec ɲac dom. ²⁰Balêkoc, mac danɲam wambu yom honɲ nanɲ dinam ti damami sêsôm têtɲ mac. Bu lêtɲ dinanɲ gic Pômdau tandô ɲayham. ²¹Mac dambai, ali nem balêkoc si ɲalôm sa dom. Ayob ɲac ɲapep tu bu ɲac lic ɲakam sa e sêtec lêtɲ ɲayham lec dom.

Lau akinɲ ma ɲadaui si ɲagôlinɲ

²²Mac lau akinɲ, asôc nem ɲadaui nom-ɲga si yom honɲ

ɲapu. Anem akiɲ tu bu mac nem ɲadaui sêlic mac ɲayham-ɲga ɲambwa lec dom. Mba. Mac nem ɲadaui bu sêmbo sêwhiɲ mac me sêmbo dom, magoc akôm nem gwelen hoɲ ɲapep eɲ. Anem akiɲ ti nem ɲalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm gêɲ hoɲ ti nem ɲalôm sambuc eɲ, gitôm mac am akiɲ Pômdau, ma tôm mac am akiɲ lau nom-ɲga tawasê dom. ²⁴ Mac aɲyalê su bu mac am akiɲ Kilisi mac nem Pômdau, ma iɲ oc kêɲ mac awêkaiɲ nem gêɲ lêɲsêm yêc undambê ti mac nem ɲagêyô ɲayham. ²⁵ Magoc asa naɲ kôm giso, naɲ oc tap ndê ɲagêyô sa. Ma Anötö oc toc ɲamalac daɲ sa hôc gêlêc daɲ dom. Iɲ oc êɲsahê yac hoɲ ɲa saê tigeɲ.

4

¹ Mac ɲadaui, aɲyalê ɲapep bu mac daôm nem ɲadau mbo undambê, ma bocdinaɲ ayob nem lau akiɲ ɲapep, ma ɲaôli bocke naɲ gic ɲac ɲawaê, naɲ akêɲ têɲ ɲac.

Pol gêm la lau Kolosi-ɲga

² Anem ali ma asap mêtê daten mbec-ɲga ti danem danɲe Anötö-ɲga dôɲ ɲaɲga. ³ Ma aten mbec tu yac-ɲga whiɲ, bu Anötö lêc gatam su têɲ yac bu ahoc iɲ ndê yom asê, ma bu awhê yom pi Kilisi naɲ muɲ-ɲga yêc siɲ dau, naɲ sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom dinaɲ-ɲga dec aô gandöc gapocwalô. ⁴ Aten mbec bu Anötö puc aô dôɲ bu wakôm

neɲ gwelen ɲapep, ma wawhê yom dau sa yêc awê eɲ. ⁵ Asa nem lêɲ ambo lau sêkêɲ whiɲ dom-ɲga ɲalôm ti gauc eɲ. Ma aɲsalê lêɲ tu bu atôc Kilisi têɲ ɲac tôm bêc hoɲ. ⁶ Akôc gauc ɲapep pi yom asôm-ɲga bu asôm yom êmwasiɲ lau ti nem ɲac sa-ɲga, ma aô lau si yom ɲalêɲ ɲayham.

Pol sôm bu êɲkiɲ Tikikus lu Onesimus sêtêɲ Kolosi sêndi

⁷⁻⁸ Kwahic dec aô bu waɲkiɲ yac neɲ asidôwa ma ɲgac atac whiɲ-ɲga Tikikus têɲ mac loc. Iɲ kalhac ɲaɲga ma gêm akiɲ Pômdau whiɲ aô. Aô waɲkiɲ iɲ loc bu ndic miɲ aneɲ yom, ma asidôwai gameɲ dindec-ɲga si yom hoɲ têɲ mac. Ma iɲ oc nem malô mac nem ɲalôm. ⁹ Ma aô waɲkiɲ Onesimus, naɲ mac nem daɲ ma yac mba asidôwa atac whiɲ-ɲga naɲ kêɲ whiɲ ɲaɲga eɲ, whiɲ Tikikus têɲ mac loc. Iɲlu oc sêndic miɲ yom gameɲ dindec-ɲga hoɲ têɲ mac.

Pol kêɲ ndê acsalô têɲ lau ɲatô

¹⁰ A ristakus, naɲ ndöc gapocwalô whiɲ aô, naɲ kêɲ ndê acsalô têɲ mac, ma Banabas ndê têɲgac Mak kôm acsalô têɲ mac bocdinaɲ. Mak bu hôc asê mac, dec akôm tôm aô gasôm têɲ mac muɲ su, ma akôc iɲ sa. ¹¹ Ma Jisas, ɲgac naɲ sêsam iɲ ndê ɲaê daɲ bu Justus, naɲ kêɲ ndê acsalô têɲ mac whiɲ. ɲac lau tö dinaɲ sêmbo sêwhiɲ aô ma sem malô aneɲ ɲalôm. ɲac lau Israel-ɲga naɲ sêkêɲ

whiŋ Kilisi, ma sem gwelen sêwhiŋ aö ma yac ahoc ŋawaé pi Anötö ndê gôliŋ asê. Lau Israel-ŋga daésam sêmbô sêwhiŋ aö dom, ŋac lau tö dinaŋ solop. ¹² Ma Epapras, Kilisi ndê ŋgac akiŋ, naŋ mac daôm nem daŋ, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ mac bocdinaŋ. In tòm bêc hoŋ teŋ mbec tu mac-ŋga bu mac alhac ŋaŋga atôm lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma asa nem lêŋ hoŋ tòm Anötö tac whiŋ. ¹³ Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac bu in yêm dau su ŋandô tu mac-ŋga ŋapaŋ, ma tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbô malac Laodisia ma malac Hierapolis-ŋga bocdinaŋ.

¹⁴ Luk, dokta naŋ yac atac whiŋ, lu Demas sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ. ¹⁵ Akêŋ yac mba acsalô têŋ asidôwai Laodisia-ŋga, ma têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-ŋga, ma têŋ Nimpa dau bocdinaŋ.

¹⁶ Têŋ ndoc sêsam bapia dindéc têŋ mac su, naŋ akêŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc Laodisia bu ŋac sêsam whiŋ. Ma bapia naŋ aö gakêŋ têŋ ŋac, naŋ sêkêŋ têŋ mac asam bocdinaŋ. ¹⁷ Asôm têŋ Akipus bu sap sakiŋ naŋ Pômdau kêŋ sip in amba, naŋ dôŋ, ma kôm ŋapaŋ e ndic dabiŋ.

¹⁸ Aneŋ ŋaê Pol dec, gato ŋa aö dauŋ aman. Aö gacgeŋ gandöc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aö. Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia
ɲamata-ɲga tɛɲ lau
Tesalonika-ɲga
Yom whê bapia
dindec sa-ɲga

Tesalonika in malac atu dan naŋ yêc gameɲ Masedonia-ɲga. Pol in ɲac ɲamata-ɲga bu hoc ɲawaê ɲayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). In mbo whin ɲac bêc daêsam dom, ma lau Israel-ɲga naŋ sêkêɲ whin Yisu dom yêc malac dau, naŋ sem lêmun in ma sêkêɲ kisa in, dec in kôlhô gi. Magoc lau Tesalonika-ɲga naŋ sic hu sêkêɲ whin Pômdau, naŋ sêsap si sêkêɲ whin dôɲ ɲaɲga, e ɲawaê ɲayham gi tiapa yêc gameɲ hoɲ dinaɲ (1:8).

Tiɲambu Pol gauc gêm ɲac ɲapaɲ ma kêkiɲ Timoti bu mbo whin ɲac ma êndôhôn ɲac, ma bu lic ɲac sêmbo ɲalêɲ bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têt Pol gi tiyham, ma gic miɲ pi ɲac si lêɲ ɲayham (3:6-10). ɲawaê dau kôm Pol tac ɲayham sambuc, dec in to bapia dindec têt ɲac.

Pol to yom ɲatô têt lau Tesalonika-ɲga, bu puc ɲac dôɲ bu sêsap mêtê ɲayham dôɲ ma sêtîmêtê dau ɲapep. In whê lau batê si sêtisa ɲalêɲ sa têt ɲac, bu nem malô ɲac ma sêtaɲ lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ êɲlêc dom. Ma in to yom pi mêtê ɲayham-ɲayham daêsam naŋ gic lau sêkêɲ whin-ɲga ɲawaê.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têt gôlôwac dabuɲ malac Tesalonika-ɲga, mac lau naŋ akêɲ whin Damaɲ Anötô lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiɲ ti yom malô têt mac hoɲ.

Pol tac ɲayham tu lau Tesalonika si mêtê-ɲga

² Tôm bêc hoɲ yac aten mbec, ma am danɲe Anötô tu mac hoɲ-ɲga. ³ Têm hoɲ yac aten mbec têt Damaɲ Anötô, naŋ yac gauc gêm mac nem mêtê ɲayham. Mac akôm gwelen ɲayham tu mac nem akêɲ whin-ɲga, ma akôm gêɲ daêsam bu anem akiɲ asidôwai, tu mac nem mêtê atac whin lau-ɲga. Ma mac akêɲ batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu meɲ, dec mac alhac ɲaɲga eɲ. ⁴ O asidôwai naŋ Anötô tac whin mac ndu andô. Yac anyalê su bu Anötô kêgalêm mac sa ati in ndê. ⁵ ɲahu bu têt ndoc yac ahoc ɲawaê ɲayham asê têt mac, naŋ yom dau meɲ ɲambwa dom, magoc meɲ ti Anötô ndê ɲaclai. Ma ɲalau Dabuɲ puɲ ɲawaê dau dôɲ sip nem ɲalôm, e mac akêɲ whin ɲaɲga eɲ. Ma mac daôm anyalê mêtê naŋ yac akôm, bu anem mac sa têt ndoc yac ambo awhin mac.

⁶ ɲawapac daêsam tap mac sa, magoc ɲalau Dabuɲ puc mac dôɲ, dec akôc ɲawaê ɲayham sa ti atac ɲayham atu. ɲalêɲ dinaɲ mac apuc yac mba waɲaɲ, ma apuc

Pômdau ndê wanğa bocdinaŋ. ⁷ Mac nem lêŋ dinaŋ ti dôhôn ŋayham, bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga hoŋ sêlic ma sêŋkuc. ⁸ Ma mac nem lêŋ ŋayham kôm Pômdau ndê ŋawaê ŋayham tiapa yêc gameŋ Masedonia-ŋga ma gameŋ Akaya-ŋga tawasê dom. Lau yêc gameŋ hoŋ sêŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Anötö. Bocdinaŋ gitôm dom bu yac asôm yom daŋ bu awhê mac nem lêŋ sa têŋ lau. ⁹ Lau dau sic miŋ yom hoŋ pi mac nem lêŋ ŋayham. Sic miŋ bu mac akôc yac sa ŋalêŋ ŋayham, ma mac ahu anötöi gwam siŋ, ma anem daôm kwi bu anem akiŋ Anötö naŋ Anötö ŋandô, ma mbo tali ŋapaŋ. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akêŋ batam iŋ ndê Atu Yisu bu mbu akêŋ undambê meŋ. Iŋ Yisu naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yisu dau dinaŋ dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac ŋandê, naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc ŋambu-ŋga.

2

Pol ndê gwelenj yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac aŋyalê bu yac ac mac kêsi ŋambwa dom, magoc gwelenj naŋ akôm têŋ mac, naŋ ŋandô sa su. ² Mac aŋgô su bu têŋ ndoc yac ambo malac Pilipai, naŋ lau sêpu ti sêkôm yac ŋayom daêsam. Ma têŋ ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, naŋ lau sêkêŋ kisa yac ŋanğa

bocdinaŋ. Magoc Anötö puc yac dôŋ, dec alhac ŋanğa ma ahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. ³ Yac alhac ŋanğa ma akac mac bu akêŋ whiŋ Yisu, ŋahu bu yac aŋyalê bu yom naŋ yac ahoc asê, naŋ yom tasaŋ dom, ma yac amenj ambo awhiŋ mac tu bu akôm mêtê sac me aŋsau mac-ŋga dom. ⁴ Mba! Yac aŋyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêŋ ŋawaê ŋayham sip yac amanj. Ma bocdinaŋ yac ahoc ŋawaê ŋayham asê tu bu lau sêlic yac ŋayham-ŋga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, naŋ kêyalê yac neŋ ŋalôm e pi sa, naŋ lic ŋayham. ⁵ Mac aŋyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêyalê bu yom taŋgatu gêŋ-ŋga daŋ siŋ dau yêc yac mba ŋalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau ŋatô sêtoc yac mba waêŋ sa-ŋga dom.

⁷ Kilisi dau kêyalij yac sa ati taposel, ma tu dinaŋ-ŋga dec gitôm bu yac oc taŋkwê mac bu akêŋ gêŋ tu anem yac sa-ŋga. Tigenj yac atec bu akêŋ ŋawapac têŋ mac, dec andac mac bu akêŋ gêŋ daŋ têŋ yac dom. Yac ambo awhiŋ mac ti akôm gêŋ malô, gitôm dinda daŋ yob iŋ ndê balêkoc. ⁸ Yac atac ŋayham atu bu ahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Magoc yac akêŋ gêŋ tigenj dinaŋ dom. Yac alic ŋayham bu akêŋ dauŋ sambuc tu mac-ŋga bocdinaŋ. Ŋahu bu yac atac whiŋ mac ndu andô. ⁹ O asidôwai, gauc nem gwelenj naŋ yac akôm yêc mac

nem gameŋ. Yac ambo awhiŋ mac bu ahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gwelenŋ atu whiŋ, bu akôm kwanŋ daunŋ-ŋga. Yac atec bu akêŋ ŋawapac têtŋ mac, ma tu dinanŋ-ŋga dec yac akôm gwelenŋ dinanŋ.

¹⁰ Mac lau nanŋ akêŋ whiŋ Yisu alic yac mba mêtê honŋ nanŋ akôm têtŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, ma aŋyalê bu yac akôm gêtŋ so danŋ dom. Yac akôm mêtê gitêtŋ ti dabuŋ eŋ. Ma Anötö kêyalê yac mba mêtê honŋ whiŋ. ¹¹ Mac aŋyalê bu yac akôm mêtê ŋayham têtŋ mac honŋ, gitôm damba danŋ kôm têtŋ inŋ ndê balêkoc. ¹² Yac am malô mac, ma aŋgilí mac ti ac yomsu mac bu aŋsêlêŋ ti asa nem lêtŋ atôm Anötö ndê lau dabuŋ solop. Bu inŋ kêgalêm mac sa bu asôc inŋ ndê †gôliŋ ŋapu, ma bu atap inŋ ndê ŋawasi atu sa.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôtŋ ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

¹³ Ma yac am danŋe Anötö tôm bêc honŋ, bu têtŋ ndoc mac aŋgô inŋ ndê yom yêc yac, nanŋ mac akôc sa gitôm ŋamalac si yom ŋambwa dom. Mba! Mac aŋyalê ŋapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinanŋ dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac aŋyalê bu yom dau kôm gwelenŋ yêc mac nem ŋalôm. ¹⁴ Ŋahu bu mac daôm nem lau nanŋ sêkêŋ whiŋ dom, nanŋ sêkêŋ ŋawapac daêsam têtŋ mac, magoc yac alic bu mac alhac ŋaŋga. O asidôwai, ŋalêŋ dinanŋ mac aŋkuc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ nanŋ sêmbo

gameŋ Judia-ŋga, nanŋ si lêtŋ. Bu ŋac dau si lau Israel-ŋga sêkêŋ ŋawapac têtŋ ŋac tu sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. ¹⁵ Aŋgô su nanŋ! Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma ŋasawa lec ŋac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ŋac si gameŋ. Ŋac si lêtŋ dinanŋ Anötö gêlic sac. Ma ŋac sêkêŋ kisa lau yêc gameŋ honŋ, ¹⁶ bu ŋac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têtŋ flau gameŋ apa-ŋga pi Anötö ndê lêtŋ nem ŋac si-ŋga. Bocdinanŋ sac nanŋ ŋac sêkôm, nanŋ kêsôwec tiatu ŋapanŋ, ma ŋac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ŋandê atu sa.

Pol tac whiŋ bu lic lau Tesalonika-ŋga tiyham

¹⁷ O asidôwai, lau nanŋ sêkêŋ kisa yac, nanŋ sêkac yac su ambo ahê mac ŋasawa apê lec. Yac aŋôŋ mba, magoc yac gauc gêm mac ŋapanŋ, ma yac atac whiŋ kêlêc bu alic mac tiyham. ¹⁸ Yac atac whiŋ bu ambu aloc, ma aô Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigenŋ Sadaŋ kalhac yac ahuc. ¹⁹ O lauhac! Têtŋ ndoc Pômdau Yisu bu mbu meŋ, nanŋ yac lau aposel oc akêŋ batanŋ gêtŋ sake? Ma gêtŋ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ŋaôli ŋayham bocke oc po yac sa yêc Yisu aŋgô-ŋga? Aô wasôm têtŋ mac! Mac lau daôm dinanŋ. ²⁰ Yomandô! Mac daôm ati yac mba waêŋ ti atac ŋayham ŋahu.

3

Pol kêkiñ Timoti têtj malac Tesalonika gi

¹ Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap señ dañ sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens, ² ma ankiñ Timoti têtj mac goloc. In yac neñ asidôwa dañ, nañ kôm Anötö ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ yac. Yac ankiñ in têtj mac goloc, bu puc mac dôñ ma êngilí mac bu asap nem akêñ whiñ dôñ ñaᅇga. ³ Yac ahêgo daun bu mboe ñawapac nañ tap mac sa, nañ oc kôm mac nem lau ñatô sêhu si sêkêñ whiñ siñ. Magoc mac aᅇyalê su, bu ñawapac kain di-nañ gic waê yac lau dakêñ whiñ-ᅇga. ⁴ Gauc nem bu têtj ndoc yac ambo awhiñ mac, nañ yac asôm asê têtj mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom di-nañ, kwahic dec ñandô sa su. ⁵ Aö gahêgo daun bu mboe Sadañ êntôm mac e gwelen nañ yac akôm têtj mac, nañ oc ñandô mba. Gauc dinañ kôm aö ñalôm ñawapac ñapañ, dec kakinñ Timoti bu lic mac ma kêñ ñawaê têtj aö bu mac asap nem lêñ akêñ whiñ-ᅇga dôñ, me ahu siñ su.

Pol tac ñayham têtj ndoc in ᅇgô Timoti ndê yom

⁶ Ma kwahic dec Timoti mbu meñ hôc asê aö, ma kêñ puc ñayham pi mac nem lêñ akêñ whiñ Pômdau ti atac whiñ lau-ᅇga. Ma in sôm bu mac gauc gêm yac ti atac

ñayham ñapañ, ma atac whiñ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiñ bu alic mac tiyham bocdinañ. ⁷ O asidôwai. Yac dec ambo ti ahôc ñawapac daêsam, ma lau sêkêñ kisa yac ñapañ. Tigeñ kwahic dec yac aᅇgô bu mac akêñ whiñ ñaᅇga ambo, ma ñawaê dau puc yac dôñ ma kôm yac ñalôm tigahô. ⁸ Kwahic dec yac aᅇyalê bu mac asap Pômdau dôñ ma ahu in siñ dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol teñ mbec tu lau Tesalonika-ᅇga

⁹ Yac mba atac ñayham tu mac-ᅇga gêm yac mba ñalôm ahuc têtj ndoc yac ateq mbec yêc yac neñ Anötö aᅇgô-ᅇga. Yac atac whiñ ñandô bu anem danᅇ in tu mac-ᅇga, madec oc akôm andic ñawaê. ¹⁰ Tôm acsalô ti ôbwêc yac ateq mbec ñaᅇga, ma andac Anötö bu tôc señ dañ têtj yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiñ bu atêñ mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndê yom ñatô, bu apuc mac nem akêñ whiñ dôñ.

¹¹ Yac andac Damañ Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu bu sêmasañ señ bu yac atêñ mac aloc. ¹² Ma yac ateq mbec tu mac-ᅇga bocdec bu. Pômdau êmwasiñ mac e mac nem mêtê atac whiñ asidôwai sêkêñ whiñ-ᅇga êᅇsôwec tiatu. Ma mac atac whiñ lau hoñ bocdinañ, e mac nem mêtê atac whiñ-ᅇga êᅇsalê mac ahuc, tôm yac atac whiñ mac. ¹³ Ma in puc mac nem ñalôm dôñ bu asa Anötö ndê lêñ eñ,

e Pômdau Yisu mbu meŋ whiŋ iŋ ndê aŋela ti lau dabuŋ hoŋ. Bocdinaŋ têtŋ ndoc mac alhac Damaŋ Anötö aŋgô-ŋga, naŋ iŋ oc lic mac bu lau dabuŋ ma mac nem giso mbasi.

4

Taŋkuc lêtŋ naŋ Anötö tac whiŋ

¹ O asidôwai, yac mba yom nambu-ŋga têtŋ mac bocdec. Lêtŋ gitêtŋ naŋ Anötö gêlic ŋayham, ma yac andôhôn têtŋ mac su, naŋ mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu aterŋ mac tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, bu asap lêtŋ dau dôŋ ŋapaŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ² Bu yom hoŋ naŋ yac andôhôn têtŋ mac am Pômdau Yisu aŋgô, naŋ mac aŋyalê su. ³ Ma lêtŋ naŋ Anötö tac whiŋ, naŋ bocdec. Asa nem lêtŋ solop e ati lau dabuŋ ŋandô. Ma andic ahê mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau. ⁴ Anötö kêmasaŋ lêtŋ ŋayham ma dabuŋ bu awhê lu ŋgac sêmbo sêwhiŋ dau, dec mac lau tigen-tigen ayob daôm bu asa lêtŋ dau ŋapep eŋ. ⁵ Yomandô! Akôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm lau sambuc dom, bu ŋac sêŋyalê Anötö dom. ⁶ Ayob ŋapep bu mac nem daŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêtŋ puc mac muŋ su, bu Pômdau oc kêtŋ ŋagêyô têtŋ lau pi sac kaiŋ dinaŋ hoŋ. ⁷ Aŋgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêtŋ ŋadômbwi dom. Mba! Iŋ kêgalêm yac sa bu

dasa lêtŋ dabuŋ eŋ. ⁸ Yom dindéc meŋ akêtŋ Anötö, naŋ kêtŋ ndê ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm. Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom dau ŋapu dom, naŋ tec ŋamalac si yom dom, iŋ tec Anötö dau ndê yom bocdinaŋ.

⁹ Anötö dau kêtôhôn mac pi mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga, ma bocdinaŋ dec yac gauc gêm bu ato yom têtŋ mac pi mêtê dau dom. ¹⁰ Bu yac aŋyalê su bu mac atac whiŋ asidôwai sêkêtŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêndôc gameŋ Masedonia-ŋga. Kwahic dec yac bu asôm têtŋ mac bu asap mêtê dau dôŋ ŋapaŋ eŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ¹¹ Akêtŋ nem gauc ti atac whiŋ sambuc bu asa nem lêtŋ malô. Gauc nem gêtŋ naŋ gic mac ŋawaê solop, ma auŋ lau ŋatô si yom sa dom. Ma anem gwelenŋ bu akôm kwam daôm-ŋga, tôm yac asôm têtŋ mac su. ¹² Akôm bocdinaŋ bu akêtŋ ŋawapac têtŋ lau ŋatô tu sênem mac sa-ŋga dom. Ma lau naŋ sêkêtŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêlic mac nem mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac nem lêtŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³ O asidôwai, yac atac whiŋ bu awhê mac nem gauc sa pi lau naŋ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac ataŋ daŋgibo atu tu ŋac-ŋga, gitôm lau naŋ sêkêtŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtaŋ. Lau dau sêtaŋ daŋgibo atu, ŋahu bu sêkêtŋ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴ Tigenŋ yac dakêtŋ whiŋ bu Yisu mbac ndu ma

tisa tiyham, ma tu dinan-nga dec yac dakêñ whiñ bu lau nan sêkêñ whiñ in ma sêmbac ndu su, nan Anötö oc uñ ñac sa têt ndoc Yisu mbu meñ. ¹⁵ Pômdau dau sôm têt yac, ma kwahic dec yac ahoc in ndê yom asê têt mac bocdec bu. Têt ndoc in mbu meñ, nan in oc kôc yac lau nan dambo tanli, nan sa muñ dom. In oc kôc lau nan sêmbac ndu su, nan sa muñ. ¹⁶ Anötö oc ndic atu yom ti ñannga, ma anjela ñamata-nga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc tan, goc Pômdau oc sip akêñ undambê meñ. Ma lau nan sêkêñ whiñ Kilisi ma sêmbac ndu su, nan oc sêtisa sêmuñ. ¹⁷ Goc Anötö oc kôc yac lau nan dambo tanli, nan sa dapi lôlôc dandi dawhiñ ñac, ma yac hoñ oc datap Pômdau sa yêc dao ñalôm. Ma yac oc dambo dawhiñ in ñapan eñ. ¹⁸ Bocdinañ, asôm yom dindêc têt daôm, bu puc mac dôñ ma ndic malô mac nem ñalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meñ-nga

¹⁻² O asidôwai. Mac anyalê su, bu bêc Pômdau mbu meñ-nga nan ñapuc mbasi, tôm ñgac kan nan sôc andu têt ôbwêc. Bocdinañ yac gauc gêm bu ato yom têt mac pi têt ti bêc dom. ³ Lau ñatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têt ñayham ma ñawapac mba.” Ñac oc sêsôm yom kain di-nan sêmbo, ma ñagahô eñ bêc

ñambu-nga dau oc meñ sa ma ñac oc sêniñga. Lau dan oc sêlhô su têt dinan dom. Oc tôm awê tidaê nan kêlhiñ dau siñ, magoc ñandê tu kôc balêkoc-nga meñ sa in ñagahô ñambwa.

⁴ Magoc asidôwai, mac anyalê yom pi bêc ñambu-nga dau su. Mac atôm lau nan sêmbo ñasec ñalôm, nan dom. Ma bocdinañ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ñgac kan e kôm mac asô. ⁵ Bu mac ati balêkoc ñasec ti ôbwêc-nga dom. Mac hoñ ati balêkoc ñawê ti acsalô-nga. ⁶ Bocdinañ dambo datôm lau nan sêyêc bêc pu, nan dom. Mba! Dambo ti neñ gauc ñawa ma danem ali. ⁷ Bu lau nan sênôm bu ñannga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu ñawahô, nan lau ñasec ti ôbwêc-nga. ⁸ Magoc yac lau ñawê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc ñawa. Mêtê dakêñ whiñ-nga ma atac whiñ lau-nga, nan dasap dôñ ñannga, gitôm ñakwê siñ-nga nan dasôc sac yac ñabapo. Ma yac neñ dakêñ batan Anötö ndê mwasin nem yac si-nga ña-ñandô, nan gitôm guluñ ain nan lau siñ-nga sêuñ. ⁹ Bu Anötö kêyalin yac sa bu dahôc in ndê tac ñandê dom. In kêyalin yac sa bu datap in ndê mwasin nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tanli têt ndoc in mbu meñ, nan tanjalê bu yac oc dambo tanli dawhiñ

inj. ¹¹ Tu dinan-nga asôm yom ñayham-ñayham têt daôm, ma apuc daôm dôñ bu alhac ñannga, tôm mac akôm ambo.

Yom ñambu-nga

¹² O asidôwai. Yac bu an-dac mac bu atoc lau bata ñañ sêyob mac sem Pômdau anğô, ñañ sa ñapep. Ñac sêkôm gwelenj atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêñ gitênj dôñ ej. ¹³ Boc-dinanj atoc ñac sa ma atac whinj ñac tu gwelenj atu ñañ sêkôm têt mac-nga. Ma mac hoñ ambo awhinj daôm ti atac malô ej.

¹⁴ Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akênj puc lau oyom bu sêndöc ñambwa dom. Lau ñañ maya ti sêtöc dau, ñañ anğilí ñac bu sêlhac ñannga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, ñañ sa. Aköc nem ñalôm dôñ ma akôm mêtê malô têt lau hoñ. ¹⁵ Lau bu sêkôm sac têt mac, ñañ dec mac hoñ ayob daôm bu aô dom. Mac lau akênj whinj-nga akôm mêtê ñayham ej têt daôm, ma têt lau hoñ bocdinañ.

¹⁶ Tôm bêc hoñ ambo ti atac ñayham. ¹⁷ Ma atej mbec ñapanj. ¹⁸ Anem danje Anötö tu gêt wapac me gêt ñayham bocke ñañ tap mac sa-nga. Bu inj tac whinj bu mac lau ñañ akênj whinj Yisu Kilisi, ñañ anğuc lêñ dinanj. ¹⁹ Ma asi Ñalau Dabuj ndê ya ndu dom. ²⁰ Inj bu kac lau ñatô bu sêhoc yom asê gitôm propet, ñañ dec apu ñac si yom dom. ²¹ Anşahê gêt hoñ, ma asap

ñayham dôñ. ²² Ma andic ahê mêtê sac-sac hoñ.

²³ Yac atej mbec tu mac-nga bocdec bu. Anötö Yom Malô Ñadau ndic dabinj mac ati lau dabuj solop. Ma bocdinañ têt bêc ñañ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, ñañ Anötö oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem ñalôm ma ñamlic sambuc bu dabuj. ²⁴ Yac akênj whinj bu Anötö, ñañ kêgalêm mac sa, ñañ oc ngô yac mba mbec ma kôm ñandô sa.

²⁵ O asidôwai, atej mbec tu yac-nga. ²⁶ Ma akam asidôwai hoñ anem yac anğej tu Pômdau Yisu-nga. ²⁷ Yêc Pômdau anğô-nga, aô wandac mac bu asam bapia dindac têt asidôwai hoñ ñañ sêmbo mac nem gameñ. ²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasinj têt mac hoñ.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo malac Tesalonika, nañ dôñ-nga. Inj gêm dançe Anötö bu ñac sêsap si sêkêñ whiñ dôñ ñañga, ma tôc asê bu ñawapac nañ sêhóc, nañ oc nem ñac sa ma puc ñac dôñ bu sêlhac ñañga.

Lau tasanj ñatô sêñsôñ lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meñ su, ma bocdinañ lau ñatô sêhu si gwelenj ti gêñ honj sinj ma sêhônj sêmbo. Bocdinañ Pol gêm la lau sêkêñ whiñ-nga bu sêkóc yom tasanj sa dom, ma sêhu lêtj oyom-nga sinj, ma sêñkuc inj ti lau aposel si lêtj sem gwelenj amanj-nga. Inj whê sa bu Kilisi oc mbu meñ dom e ñgac sac sambuc nañ inj sam bu 'wachuc honj ñadamba,' nañ meñ sa tiawê, ma têtj ndoc dinañ mêtê sac oc êñsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabunj Tesalonika-nga, mac lau nañ akêñ whiñ Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasinj ti yom malô têtj mac akêñ Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

*Lau Tesalonika-nga sêhóc
ñawapac magoc sêlhac ñañga*

³ O asidôwai, tôc béc honj yac mba ñalôm kac yac bu anem dançe Anötö tu mac-nga. Yac alic ñayham bu akôm bocdinañ, ñahu bu mac nem akêñ whiñ ti mac lau tigenj-tigenj nem mêtê atac whiñ asidôwai-nga, kêsôwec tiatu ñapanj. ⁴ Ma yac ampiñ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabunj ñatô anjô-nga, ñahu bu yac anjô ñawaê bu mac ahóc ñawapac daêsam ma bu lau sêkêñ kisa mac, tigenj mac alhac ti akêñ whiñ ñañga.

*Anötö oc kêtj ñagêyô têtj lau
nañ sêtec yom ñandô*

⁵⁻⁶ Gêñ nañ hóc asê mac, nañ tôc asê bu Anötö ndê lêtj êmatóc lau-nga inj lêtj gitêñ. Bu mac ahóc ñawapac, ñahu bu mac am akiñ Anötö ma atoc inj sa ti mac nem Kinj. Magoc mac alhac ñañga, ma tu dinañ-nga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo inj ndê ñgôlinj ñapu. Ma inj oc kêtj ñawapac têtj lau nañ sêkêñ kisa mac, ô ñawapac nañ sêkêñ têtj mac, nañ su. ⁷ Ma inj oc kêtj mac asê awham su yêc ñawapac nañ mac ahóc, ma yac bocdinañ. Têtj ndoc Pômdau Yisu ti inj ndê anjela ñañga sêsip akêñ undambê sêmeñ, ma sêhoc dau asê ti ya ñawê atu, nañ goc Anötö oc kôm gêñ honj dinañ ñandô sa. ⁸ Lau nañ sêtoc Anötö sa dom ma sêsóc Pômdau Yisu ndê ñawaê ñayham ñapu dom, nañ Anötö oc kêtj ñagêyô têtj ñac. ⁹ Inj oc êmasuc ñac su yêc

Pômdau, nan ndöc undambê ti ndê ñaclai ma ñawasi atu, nan anğô-ñga. Ma ñac oc sêkôc si ñagêyô nan sêmbo sac ñapan ma ñapan. ¹⁰ Gêñ dau oc ñandô sa têtñ ndoc Pômdau mbu meñ, ma lau dabuñ hoñ nan sêkêñ whiñ iñ, nan oc sêtoc iñ ndê waê sa ti sêmpiñ iñ. Ma mac awhiñ, oc ambo awhiñ lau dau, ñahu bu mac akêñ whiñ ñawaê ñayham nan yac ahoc asê têtñ mac.

Mbec pi lau Tesalonika-ñga

¹¹ Yac gauc gêm gêtñ hoñ dinañ dec atetñ mbec tu mac-ñga ñapan. Yac neñ Anötö kêgalêm mac sa ati iñ ndê lau, ma bocdinañ dec yac atetñ mbec bu iñ puc mac dôtñ, e andic dabiñ nem lêtñ ti sakiñ hoñ nditôm iñ ndê atac whiñ. Ma yac atetñ mbec bu lêtñ ti sakiñ ñayham hoñ nan mac bu akôm tu mac nem akêñ whiñ Pômdau-ñga, nan Anötö ndê ñaclai oc nem mac sa bu akôm ñandô sa. ¹² Ma bocdinañ mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu iñ-ñga. Mwasin akêñ yac neñ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, nan oc kôm gêtñ dau ñandô sa.

2

Wachuc hoñ Ñadambaoc hoc dau asê

¹ * O asidôwai. Yac ato yom têtñ mac su, pi Pômdau

Yisu Kilisi ndê bêc mbu meñ-ñga, nan Anötö oc ndic yac hoñ sa dapitigen, ma dambo dawhiñ Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ² Lau ñatô bu sêsôm têtñ mac bu Pômdau ndê bêc dau meñ hóc asê su, nan goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ñalau Dabuñ kêtñ ñawaê dau têtñ ñac, me yac dauñ asôm me ato têtñ ñac, dec akêñ whiñ dom. Yom dau yom tasan! ³ Ayob daôm bu lau dan sêñsau mac dom, bu gêtñ ñatô oc sêhóc asê muñ su, nan goc Pômdau ndê bêc oc meñ sa. Têm dan oc meñ sa, nan lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom sin. Ma tiñambu wachuc hoñ ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Iñ ñgac nan gic waê bu niñga gacgen. ⁴ Iñ oc toc dau sa ma kêtñ kisa Anötö ñandô ti gêtñ hoñ nan lau sem akiñ ti ñac si anötöi yêc nom, nan bocdinañ. Ma iñ oc sôc ndi ndöc Anötö ndê flôm dabuñ, ma êñsau lau bu iñ Anötö dau. ⁵ Yom dindec pi ñgac wachuc, iñ yom wakuc dom. Gauc nem bu têtñ ndoc aô gambo gawhiñ mac, nan gasôm têtñ mac su. ⁶ Ma gêtñ nan kwahic dec kalhac iñ ahuc dec iñ meñ sa tiawê su dom, nan mac anyalê su. Iñ oc hóc asê tôm ñandoc nan Anötö dau kêmatiñ tidôtñ su. ⁷ Kwahic dec iñ ndê ñaclai nan kêtñil lau

* **2:1:** Wachuc hoñ Ñadamba - yom nan Pol to yêc Yom Grik nan danem kwi bu 'ñgac sôc yomsu ñapu-ñga dom,' me 'ñgac nan yomsu mbasi yêc iñ ndê ñalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ñgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêtñ hoñ bambalin tôm iñ dau atac whiñ.

bu sêkôm mêtê sac, nañ kôm gwelenj yêc siñ dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelenj bocdinañ, e Anötö kôc gêñ nañ kalhac ñgac dau ahuc, nañ su. ⁸ Têñ dinañ wachuc hoñ ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Tigenj têñ têm nañ Pômdau Yisu mbu meñ ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nañ in oc yu wayahô, ma señ in su ñagahô ñambwa. ⁹ Têñ ndoc ñgac sac dau meñ, nañ Sadan oc kêñ ñaclai têñ in bu kôm gêñ dalô atu-tu, ma gêñ ti ñaclai, ma êñsau bu Anötö ndê ñaclai kôm gêñ dau. ¹⁰ In oc kôm gêñ sac daêsam ma êñsau lau nañ sêsa lêñ sêninga-ñga. Ñac lau dau sêtec Anötö ndê yom ñandô, nañ tôm bu tôc señ dandöc tanli-ñga asê têñ ñac. ¹¹ Tu dinañ-ñga dec Anötö oc hu ñac siñ bu Sadan êñsôñ ñac, e sêkêñ whiñ yom tasanj. ¹² Ma lau hoñ nañ sêkêñ whiñ yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêñ sac-ñga, nañ oc sêtap si ñagêyô sac sa, têñ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ñga.

Anötö kêyalin in ndê lau sa gwanan

¹³ O asidôwai nañ Pômdau tac whiñ mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-ñga tôm bêc hoñ. Ñahu bu têñ têm ñamata-ñga andô in kêyalin mac sa gwanan, bu atap in ndê mwasiñ nem mac si-ñga sa. Ma gêñ dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêñ whiñ yom ñandô, ma Ñalau Dabuñ kôm gwelenj yêc mac nem ñalôm

bu êmasan mac ati lau dabuñ. ¹⁴ Anötö kêgalêm mac sa bu awêkainj mwasiñ dinañ, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têñ ndoc in kêkinj yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têñ mac nañ. ¹⁵ Bocdinañ asidôwai, alhac ñanga. Yom ñandô hoñ nañ yac ac dulu têñ mac ña whanñsun me ato sip bapia, nañ akôc dôñ ma anjuc ñapep.

Pol teñ mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷ Yac atenj yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Damanj Anötö bu kôm mac nem ñalôm tighahô, ma puc mac dôñ bu akôm mêtê ti asôm yom ñayham enj. Anötö dau in tac whiñ yac ndu andô ma in gic bata mwasiñ ñayham nañ ña-ñandô dakêñ batan dambo, ma mwasiñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôñ tôm bêc hoñ.

3

Pol tac whiñ bu sêteñ mbec tu in ti ndê lau-ñga

¹ Asidôwai, anenj yom danj yêc bu wandac mac bocdec bu. Atenj mbec tu yac-ñga, tu bu Pômdau ndê ñawaê tiapa tôm gameñ hoñ-ñga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. ² Ma atenj mbec bu Anötö êñgaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêñ whiñ Pômdau dom, ma sêkêñ kisa yac. ³ Tigenj Pômdau oc hu yac siñ dom. In oc puc mac dôñ ma yob mac tu ñgac sac Sadan-ñga. ⁴ Ma in kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêñ whiñ bu yatu

hoŋ naŋ yac akêŋ têtŋ mac, naŋ mac asôc ŋapu kwahic dec, ma oc aŋkuc ŋapaŋ. ⁵ Yac ateq mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e aŋyalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ mac-ŋga tidôŋ. Ma yac ateq iŋ bu nem mac sa, bu alhac ŋaŋga ma ahôc ŋawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêtŋ puc lau oyom dinda

⁶ Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, yac bu akêŋ yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hoŋ naŋ sêsôc yom naŋ yac ac dulu têtŋ mac, naŋ ŋapu dom. ⁷ Têtŋ têtŋ yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac ambo ŋambwa dom, magoc akôm gwelen tu anem dauŋ sa-ŋga. Ma mac aŋyalê bu iŋ lêtŋ solop bu mac aŋkuc yac mba mêtê dinaŋ andic ŋawaê. ⁸ Yac akôc gêtŋ daneq-ŋga ŋambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec aŋ. Yac am gwelen atu ôbwêc ma ac bu akôm kwan dauŋ, ma bu akêŋ ŋawapac têtŋ mac nem lau tu sêyob yac-ŋga dom. ⁹ Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêŋ gêtŋ puc yac dôŋ-ŋga, ô yac mba gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga. Tigen yac akôm kwan dauŋ bu atôc lêtŋ ŋayham têtŋ mac bu aŋkuc. ¹⁰ Ma gauc nem ŋagôliŋ naŋ yac akêŋ têtŋ mac têtŋ têtŋ yac ambo awhiŋ mac, naŋ yêc bocdec bu, “Asa naŋ tec bu kôm gwelen, naŋ neŋ gêtŋ dom.”

¹¹ Yac aŋgô ŋawaê pi mac nem lau oyom ŋatô, dec ato yom dinaŋ. Ŋac lau dau sem gwelen aman-ŋga dom, magoc sem gwelen whaŋsuŋ-ŋga hóc gêlêc, ma sêuŋ lau ŋatô si yom sa sêtôm andu. ¹² Lau kaiŋ dinaŋ yac bu akêŋ yatu ti anem la ŋac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, bu sêhu lêtŋ oyom-ŋga dau siŋ, ma sênem gwelen tu sêkôm kwa dau-ŋga.

¹³ O asidôwai, alhac ŋaŋga ma lic kam sa tu akôm mêtê ŋayham-ŋga dom. ¹⁴ Asa naŋ bu sôc yom naŋ yac ato sip bapia dindéc ŋapu dom, naŋ tamtiŋ iŋ ŋapep. Ambo ahê iŋ, e iŋ êŋyalê iŋ ndê giso ma maya dau. ¹⁵ Alic iŋ gitôm nem ŋacyo dom, magoc akêŋ puc iŋ tôm mac nem asidôwa dauŋ.

Yom ndic bata-ŋga

¹⁶ Pômdau whiŋ mac hoŋ. Iŋ Yom Malô Ŋadau dau kêtŋ mac nem atac timalô pi gêtŋ hoŋ ma tôm bêc hoŋ.

¹⁷ Aô Pol dauŋ gato yom ŋambu-ŋga dindéc, bu wakêtŋ neŋ acsalô têtŋ mac. Aô gato yom bocdinaŋ ŋa aô dauŋ aman, sip aneq bapia hoŋ tôm aneq ŋadôhôn.

¹⁸ Mwasin akêŋ Pômdau Yisu Kilisi têtŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia namata-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Timoti inj ngac gamej Galesia-nga, nan ndê malachu Listra. Timoti damba inj ngac Grik-nga, ma dinda inj awê Israel-nga nan kêtj whinj Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêj whinj Pol ma kôm gwelêj whinj inj (Rom 16:21, Apo 16-20). Tinjambu Timoti yob lau sêkêtj whinj-nga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindéc têtj inj têtj ndoc dinaj. Inj kêkiñ bapia dau têtj Timoti, magoc to yom daêsam nan gic lau sêkêtj whinj-nga honj jawawê.

Pol kêtj puc Timoti tu kêdôhônwaga tasanj-nga. Inj töc bu mboe nac oc sêkôm lau si sêkêtj whinj tisac. Inj gêm la Timoti bu yob ndê lêtj ti sakinj njapep bu lau sêkêtj whinj-nga sêlic ma sêjkuc. Ma inj töc lêtj njayham-njayham nanj gic waê lau bata ti lau nanj sem akinj ti sêyob gôlôwac dabunj.

Pol gic hu ndê bapia têtj Timoti

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê taposel, gato bapia dindéc. Anötö nanj gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sênyalinj aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, inj ti gêtj njayham honj nanj dakêtj batanj, nanj njadau. ² Aô

gato yom dindéc têtj am Timoti, nanj aô galic am gitôm aô atungac njandô, tu am nem kêtj whinj-nga. Mwasinj ti tawalô ma yom malô têtj am, akêtj Damanj Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhônwaga tasanj

³ Têtj ndoc aô gatêtj gamej Masedonia-nga ga, nanj aô gatenj am bu gacgeñ mbo malac Epesas, bu kêtj yao lau nanj sêndôhônj yom tasanj bu sêhu sinj. ⁴ Ma bu sôm têtj nac bu sêhu minj akwa njambwa-njambwa sinj, ma yom daêsam nanj êlêmê sêsôm pi apai ti punjgaci si njawê, nanj sêhu sinj bocdinañ. Yom kainj dinañ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lêtj njayham sem akinj Anötö ti sêkêtj whinj inj-nga sinj. ⁵ Aô gatenj am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasanj honj sinj, tu bu lau sêkêtj whinj-nga honj sêsap mêtê atac whinj-nga dôñ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti njalôm njawasi, nanj sêmbo ti atac pa su tu nac si lêtj gitêtj-nga, ma sêkêtj whinj njanga. ⁶ Lau njatô sêhu lêtj dau sinj su ma sêsap yom njambwa-njambwa dôñ. ⁷ Nac atac whinj bu sêndôhônj Anötö ndê yomsu têtj lau, ma sêkôm gêtj dau ti licwalô enj sêmbo. Tigenj nac sênyalê yom dau njahu njandô dom.

⁸ Yac bu neñ gauc sa pi Anötö ndê yomsu njawelêj ti njahu njapep, dec oc dalic bu yomsu dau inj gêtj njayham. ⁹ Ma tanjalê bu yomsu nanj Anötö kêtj têtj Moses, nanj gic waê lau gitêtj dom. Magoc inj

ndê yomsu gic waê lau kain bocdec. Lau wachuc dinda nan sêtec bu sêsôc yomsu dau napan, lau nan sêtec Anötö ti ndê gêj dabun hon, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ñadômbwi dôj. Ma lau nan sic dindai ti dambai me lau ñatô ndu-nga. ¹⁰ Ma yomsu dau gic waê lau nan sêkôm mêtê mockain-nga ti mêtê nan so pwac nan Anötö kêmatin tu awê lu ñgac sênem dau-nga, ma lau nan sêngaho lau ma sêkênj têtj lau ñatô semlhi ñac sêti lau akinj ñambwa, lau tasanj, ma lau nan sêsôm yom tasanj yêc lau sêmatôc yom-nga anjô-nga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke nan sêkôm mêtê sac, nan so yom pi lêtj solop nan yac tandôhôn. ¹¹ Ma lêtj solop dau kêkuc ñawaê ñayham nan Anötö kêj sip aô amanj bu wandôhôn têtj lau. Ma ñawaê dau tôc inj ndê waê ti ñaclai ma ñawasi asê têtj yac.

Pol gêm danje Pômdau tu tawalô inj-nga

¹² Aô wanem danje yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nan kêj ñannga têtj aô, bu inj gêlic aô gitôm bu wakôm inj ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga, dec kêyalinj aô sa bu wanem akinj inj. ¹³ Aô ñgac nan mun-nga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkênj whinj-nga, ma gakênj kisa ñac ma gac lau ñatô. Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aô neñ gauc sa dom, ma gakênj whinj inj su dom, dec gakôm gêj dinanj, ma tu dinanj-nga dec inj tawalô

aô ma gêm anej ñalôm kwi. ¹⁴ Yac neñ Pômdau kêsâlê aô ahuc ña inj ndê mwasinj, dec mêtê dakênj whinj-nga ti mêtê atac whinj-nga nan gic lau nan sêkênj whinj Yisu Kilisi ñawaê, nan inj kêj têtj aô.

¹⁵ Yom dec aô bu wasôm, inj yom ñandô ma yom ñayham bu lau honj sêkôc sa ma sêkênj whinj. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meñ bu nem lau nan sêkôm mêtê sac, nan si.” Yom dau gic waê aô dauj solop, bu mun-nga aô ñgac gakôm sac-nga gahôc gêlêc lau honj su. ¹⁶ Ma bocdinanj dec Yisu Kilisi tawalô aô ñgac sac dec, tu bu lau honj sêlic ñalêtj nan inj hê yom malô sa têtj aô, ma kêj ñasawa têtj aô bu wanem neñ ñalôm kwi. Ma lau nan bu sêkênj whinj inj, ma sêtap señ sêndôc tali napan-nga sa, nan oc tôm bu sêtap inj ndê tawalô sa, ñalêtj tigenj tôm aô gatap sa.

¹⁷ Yac neñ Anötö inj Kinj atu nan mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Ñamalac danj sêlic inj anjô su dom, magoc inj tigenj inj Anötö ñandô. Tu yom honj dinanj-nga dec tampinj inj, ma dapo inj ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc honj. Yomandô!

Pol puc Timoti dôj bu lhac ñannga

¹⁸ Anej balê Timoti. Mun-nga lau sêkênj whinj-nga ñatô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aô bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom napanj, bu puc am dôj bu lhac ñannga,

ma ndic siŋ ɲaŋga tu Anötö ndê yom ɲandô-ɲga. ¹⁹ Kôc nem kêŋ whiŋ dôŋ, ma atac pa su tu am nem lêŋ naŋ am sa mbo Anötö aŋgô-ɲga. Lau ɲatô sêtec yom ɲandô, ma bocdinaŋ dec ɲac si sêkêŋ whiŋ giŋga su, gitôm waŋ naŋ gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ɲgac lu naŋ sêtec yom ɲandô dec kamasuc iŋlu su sêsip Sadaŋ amba, tu bu sêŋyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ŋagôliŋ daten mbec-ɲga

¹ Gêŋ ɲamata-ɲga aö bu wateŋ am bu êmgilî lau sêkêŋ whiŋ-ɲga pi lêŋ daten mbec-ɲga. Sôm têŋ ɲac bu sêteŋ mbec tu lau hoŋ-ɲga, ma sênem danŋe Anötö tu ɲac-ɲga. Gêŋ bocke naŋ sêpônnda, naŋ sêndac Anötö, ma sênem lau ɲatô awha têŋ iŋ. ² Aö atac whiŋ bu sêteŋ mbec tu kiŋ ma lau hoŋ naŋ sem gôliŋ yac-ɲga, bu sênem gôliŋ yac ɲapep e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa ti dasa neŋ lêŋ hoŋ dabuŋ eŋ. ³ Mbec kaiŋ dinaŋ iŋ gêŋ ɲayham, ma yac neŋ Anötö naŋ gêm yac si, naŋ gêlic ɲayham. ⁴ Bu Anötö tac whiŋ bu lau hoŋ sêŋyalê yom ɲandô pi Yisu, e sêkêŋ whiŋ ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ɲac si-ɲga sa. ⁵ Yac tanyalê bu Anötö tigen dê mbo, ma ɲgac nem siliŋ-ɲga tigen mbo Anötö ma lau nom-ɲga ɲalhu, iŋ Yisu Kilisi dau. ⁶ Iŋ ɲgac naŋ kêŋ dau

ma mbac ndu bu nemlhi lau hoŋ si sac ɲatôp, ma êŋgapwêc ɲac su yêc sakiŋ mêtê sac-ɲga. Gêŋ dau meŋ sa tôm ɲandoc naŋ Anötö kêmatin tidôŋ muŋ su, ma tôte Anötö ndê lêŋ nem lau si-ɲga asê. ⁷ Ma iŋ kêyalin aö sa gati iŋ ndê ɲgac aheŋ-ɲga ti iŋ ndê aposel, bu wandôhôn yom ɲandô naŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ɲga hoŋ dasap dôŋ, naŋ têŋ flau gameŋ apa-ɲga. Aö gasôm yomandô, aö kasau dom.

⁸ Aö tac whiŋ bu lau sêhôc amba sa ma sêteŋ mbec tôm gameŋ sambob. Magoc ɲac sêyob dau bu sêsa si lêŋ dabuŋ eŋ. Asa naŋ atac ɲandê têŋ lau me sôm lau ɲatô, naŋ hôc amba sa ma teŋ mbec dom.

Lauwhê sêkêŋ whiŋ-ɲga si lêŋ

⁹ Aö tac whiŋ bu lauwhê sêhêgo dau êŋlêc tu ɲakwê ɲayham-ɲayham bu sêsôc-ɲga dom. Whê ɲac si gauc sa pi ɲakwê ɲaôli atu-tu ma gôlôn ɲayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbiŋ kêclauŋ-ɲga, bu gêŋ hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ ɲambwa-ɲga yêc Anötö aŋgô-ɲga. ¹⁰ Awhê asa naŋ sôm bu nem akiŋ Anötö, naŋ bu kôm mêtê ɲayham, dec mêtê dau gitôm iŋ ndê ɲakwê ti gôlôn ɲayham.

¹¹ Têŋ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-ɲga, naŋ aö tac whiŋ bu lauwhê sênem dau dôŋ ma sêkêŋ danŋa Anötö ndê yom ɲapep, ma sêsôc laungac ɲapu. ¹² Aö atac whiŋ bu lauwhê sênem dau dôŋ, ma gakêŋ yao

bu ñac sêndôhôn me sênem gôliñ launğac dom. ¹³ Bu Anötö kêmasañ Adam muñ, goc kêmasañ Ewa kêkuc in. ¹⁴ Ma Sadañ kêsau Adam muñ dom, in kêsau Ewa e in kêgili Anötö ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tiñambu awhê dañ kôc Anötö ndê †Ñgac Nem Lau Si-ñga, ma oc tôm bu lauwêhê sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa tu ñgac dinañ-ñga, ma tu ñac sêsap mêtê dakêñ whiñ-ñga ti atac whiñ-ñga dôñ, ma sem dabuñ dau ma sêsa si lêñ ti gauc ñayham eñ.

3

Yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn

¹ Yom dindéc in yom ñandô. Asa nañ tac whiñ bu ti gôlôwac dabuñ si ñagôlôn,* nañ atac whiñ gwelen ñayham dañ. ² Bocdinañ ñgac nañ bu yob gôlôwac dabuñ, nañ yob dau ñapep, ma sa ndê lêñ gitêñ e lau dañ gitôm dom bu sêpu in. In nem awhê tigen, ma kôm gêñ hon ti gauc ñawa. Alic bu in ñgac kain bocdec. In ñgac kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-ñga, ma ñgac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ñ ñgac nôm gêñ êñiñ in-ñga dom, ma ñgac tac ñandê-ñga me ñgac sôm lau-ñga dom. In ñgac malô ma

in atac whiñ mone kêlêc dom. ⁴ Ñgac nañ bu yob gôlôwac dabuñ, nañ yob dau ndê balêkoc ñapep e sêsôc in ñapu ma sêtoc in sa. ⁵ Ñamalac dañ nañ tôm dom bu nem gôliñ in dau ndê gôlôwac, nañ oc tôm dom bu nem gôliñ Anötö ndê gôlôwac bocdinañ. ⁶ Ma ñgac nañ gêm dau kwi ma kêñ whiñ ñasawa apê eñ, nañ akêñ in yob gôlôwac dabuñ dom. Bu mboe in oc toc dau sa e Anötö kêñ ñagêyô têñ in, gitôm in kêñ têñ Sadañ. ⁷ Alic bu in ñgac nañ gôlôwac dabuñ ti lau nañ sêmbo gôlôwac ñalôm dom, nañ hon sêlic in ñayham. Ma bocdinañ gitôm dom bu lau dañ sêpu in, ma Sadañ oc tôm dom bu ku in dulu.

⁸ Ma lau nañ bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ,† nañ bocdinañ. Ñac lau nañ sêsa lêñ gitêñ eñ ma tu dinañ-ñga lau hon sêtoc ñac sa. Ñac lau tasan dom, magoc sêsôm yom ñandô eñ. Ñac lau sênôm gêñ êñiñ ñac-ñga dom, ma lau nañ sêñsalê lêñ daêsam tu sêtap awa sa-ñga dom. ⁹ Yom ñandô dakêñ whiñ-ñga nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ sêsap dôñ ñanğa, ma sêsa lêñ gitêñ eñ tu bu sêmbo Anötö anğô-ñga ti atac pa su eñ. ¹⁰ Bocdinañ lau nañ mac bu akêñ ñac tu sênem akiñ gôlôwac dabuñ-ñga, nañ anşahê ñac si lêñ ti sakin muñ,

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn. Yêc Yom Grik in to episkopos, nañ danem kwi bu 'ñgac ñamata-ñga' me 'hetman.' Lau ñatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinañ Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabuñ si ñagôlôn hon gitôm Bisop me Siots Presiden me gêyobwaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nañ bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ. Yêc Yom Grik in to diakonoi, nañ danem kwi bu 'lau akiñ.' Bocdinañ yom dau gic waê lau nañ bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ, gitôm pasto (ñgacsakin), ma lau bata (ol elda), ma dabuñwaga.

ma lau nan si giso mbasi, nan goc sêkôc gwelen dau. ¹¹ Yom kain tigen hêganôn lau dau si lauwê. Nac lauwê ti lêng solop nan lau hon sêtoc nac sa. Nac sêyob si whasun bu sêsôm yom bambalin pi lau natô dom, lauwê gauc nawa, ma lauwê nan lau hon sêkên whin bu gên bocke nan sêkên sip nac amba, nan nac oc sêyob napep en. ¹² Ngac bocke nan bu nem akin gôlôwac dabun, nan nem awhê tigen ma nem gôlin in ndê awhê ti balêkoc napep. ¹³ Lau nan sem akin napep, nan oc sêtap waê nayham sa, ma nac oc sêlhac nan ma atac l u-lu dom tu nac si sêkên whin Yisu Kilisi-nga.

Pol whê ndê bapia nahu sa

¹⁴⁻¹⁵ Aö gakên batan bu nasawa sau n aö oc watên am waloc. Magoc aö gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelen dan oc hê aö dô, ma bocdina dec gato bapia dindêc tên am. Ma gato yom hon dindêc bu wawê am nem gauc sa pi lêng solop tu yac gôlôwac dabun tan kuc-nga. Bu yac dati Anötô Tali Nadau ndê gôlôwac dabun ma yac datôm alhö nan ga bu tambalan in ndê yom nandô.

Yom tam pin Kilisi-nga

¹⁶ Ma yac lau nan tam akin Anötô, nan dakên whin yom pi Kilisi, nan nahu atu ma sip nalôm gi. Yomandô! Bu yac dakên whin yom bocdec bu:

In sip nom men ti namalac.
Nalau Dabun whê in sa ma tîc asê bu in ngac gitên.

Ma anela sêlic in.

Lau sêhoc nawaê nayham asê pi in yêc nom nagemen hon.

Ma lau sêkên whin in yêc gamen sambob.

Ma Anötô kôc in sa, mbu tên in ndê gamen nawasi-nga gi.

4

Lau oc sêhu yom nandô sin

¹ Nalau Dabun tîc asê yêc awê bu tên têm nambu-nga, lau natô oc sêhu yom nandô dakên whin-nga sin. Ma nac oc sên kuc Sadan ndê nalau sac ti nac si yom tasan. ² Lau tasan oc sêmen ma sêndôhôn yom tasan dau e sêtim lau natô ma sêhu yom nandô sin. Lau tasan dina sêkôm gên dau ti atac pa su, nahu bu Sadan pôc nac si gauc ahuc e sên yalê si giso dom. ³ Nac sêkên yao bu lauwê ma ngac sênem dau dom, ma sic yao nac bu sênen gên danen-nga natô dom. Magoc yac lau nan dakên whin ma tan kuc yom nandô, nan tan yalê bu Anötô kên gên danen-nga dau bu yac danen ti danem dan ge in. ⁴ Bu gên hon nan Anötô kên, nan gên nayham ma bocdina dec datec dom. Dakôc sa ma danem dan ge in. ⁵ Anötô ndê yom ma mbec nan daten, nan gitôm bu kôm gên hon ti dabun.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom hon dindêc sa tên am nem asidôwai sêkên whin-nga, dec am oc

ti Yisu Kilisi ndê ngac akiŋ-nga ŋayham. Tôm am kôm e meŋ têt kwahic dec, sap yom ŋandô dakêt whiŋ-nga dôŋ, ma daŋam wambu yom ŋayham naŋ yac ac dulu têt am, bu gêt dau oc puc am dôŋ bu lhac ŋaŋga tôm bêc hoŋ. ⁷ Ma miŋ ŋambwa naŋ lau andô naŋ sem gauc Anötö, naŋ sic dulu têt lau wakuc, ma yom ŋasawa-nga hoŋ, naŋ am tec yêc-nga. Yob daôm nem lêt ŋapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anötö ndê ngac gitêt-nga. ⁸ Lau naŋ sêtimêtê dau ŋamlic tu sêtap licwalô sa tu gêt nom-nga-nga, naŋ oc nem ŋac sa ŋandô dom. Magoc yac bu datimêtê dau tu dasa Anötö ndê lêt gitêt-nga, oc nem yac sa ŋandô. Oc nem yac sa têt kwahic dec, ma têt têt ŋambu-nga bocdi-naŋ.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, iŋ yom ŋandô ma yom ŋayham tu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêt whiŋ-nga. ¹⁰ Anötö Tali ŋadau kêmasaŋ lêt bu nem lau hoŋ si, ma lau naŋ sêkêt whiŋ iŋ, naŋ sêtap lêt dau sa su. Bocdi-naŋ yac dakêt batan bu oc datap yom dau ŋa-ŋandô sa, dec dalhac ŋaŋga ti dakôm gwelen bu dapuc yom dau dôŋ.

¹¹ Êmdôhôn yom hoŋ dindec ma ndic atu lau bu sêsôc ŋapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gêt hoŋ ŋapep, ma lau daŋ oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêt mbo-nga, sôm yom ŋayham eŋ, sap mêtê atac whiŋ lau ti kêt

whiŋ-nga dôŋ ŋaŋga, ma sa nem lêt gitêt bu têt dôhôn ŋayham têt lau sêkêt whiŋ-nga bu sêlic ma sêtukuc. ¹³ Kêt daôm sambuc bu nem akiŋ Anötö e têt aô wahôc asê am. Sam iŋ ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ asê têt lau, nem mêtê ŋac, ma êmdôhôn ŋac.

¹⁴ Muŋ-nga, têt ndoc lau bata sêkêt amba sac am, naŋ ŋac si daŋ tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasin naŋ ŋalau Dabuŋ oc kêt têt am, tu kôm Anötö ndê gwelen-nga. Kwahic dec aô bu wapuc am dôŋ bu kôm nem gwelen ŋapaŋ ŋa mwasin dinaŋ ŋa-ŋaclai. ¹⁵ Kôt aneŋ yom dindec sa ma kôm ŋandô sa. Kêt nem ŋalôm sambuc tu kôm Anötö ndê gwelen-nga, ma lau hoŋ oc sêlic am nem gwelen ŋa-ŋandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêt ti yom naŋ am kêtôhôn têt lau, naŋ ŋapep. Sap lêt ŋayham ti yom ŋandô dôŋ ma lhac ŋaŋga, ma am bu kôm bocdi-naŋ, dec am oc tap Anötö ndê mwasin nem am si-nga ŋa-ŋandô sa, ma lau naŋ sêkôt am nem yom sa, naŋ bocdi-naŋ.

5

¹ Am bu nem la ŋamalac andô daŋ, naŋ goc sôm yom ŋaŋga têt iŋ dom. Sôm yom têt am bu sôm têt am daôm damam. Ma nem la balê wakuc têt am bu kôm têt am daôm nem asimi. ² Lic lauwhê atu-tu têt am daôm dinam, ma bawhêi nditôm

am lhômwêi, ma kôm mêtê
 nawasi en têtj nac.

Yom pi lauwhê sawa

³ Lauwhê sawa nan si lau
 mba tu sênem nac sa-nga, nan
 toc nac sa napep ma nem nac
 sa. ⁴ Magoc awhê sawa dan
 bu ndê balêkoc me punggaci
 ti puwêi sêmbo, goc gwelen
 sênem in sa-nga yêc nac amba.
 Nalêtj dinan nac si lêtj sênem
 akin Anötö-nga oc nem nandô,
 ma sêo sakin nan dinda ti
 dambai ma pui sêkôm têtj
 nac mun su. Ma lêtj di-
 nan gic Anötö tandô nayham.
⁵ Magoc awhê sawa dan nan
 mbo tawasê ma pônnda lau tu
 sênem in sa-nga, nan oc ten
 mbec ôbwêc ma ac, ma takwê
 Anötö bu nem in sa. ⁶ Awhê
 sawa nan êlêmê po dau sa na
 gêtj nayham-nayham nom-nga,
 nan gitôm awhê batê dan yêc
 Anötö anğô-nga.

⁷ Am whê yom dindéc sa
 têtj lau sêkêtj whin-nga hon,
 bu sêsa si lêtj napep e lau dan
 sêtôm dom bu sêtjgolin yom
 pi nac. ⁸ Asa nan sôm bu
 in kêtj whin Yisu, magoc gêm
 dinda lu damba me in dau
 ndê lau sa dom, nan tôc asê
 bu in ndê kêtj whin in gêtj
 tasan, ma kôm mêtê sac sam-
 buc hôc gêlêc lau nan sêkêtj
 whin dom, nan si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akêtj awhê sawa
 dan ndê naê sip lauwhê sawa
 si nadenan,* goc gauc nem gêtj

bocdec. In bu ndê yala hôc
 gêlêc 60 su, nan goc gitôm
 bu mac akêtj in ndê naê sip
 lauwhê sawa si nadenan. Ma
 alic bu in awhê nan sap in
 nakwen dôn napep têtj ndoc in
 mbo tali. ¹⁰ Ma in awhê nan
 lau hon sêtoc in sa bu in awhê
 kôm mêtê nayham-nga. In yob
 ndê balêkoc napep, in awhê
 kôc lau sa ti êmwasiñ nac-nga,
 ma in gêm akin lau sêkêtj
 whin-nga, gitôm in kêtjwinin
 dau ma kêtjwasiñ nac gahi. Ma
 in awhê nan êlêmê gêm lau
 ti nawapac sa, ma kôm gwelen
 nayham daêsam whin bocdi-
 nan. Awhê sawa nan ndê lêtj
 nayham gitôm dinan, nan akêtj
 in ndê naê sip lauwhê sawa si
 nadenan.

¹¹ Magoc lauwhê wakuc
 nan sêti lauwhê sawa, nan
 akêtj nac si naê sip nadenan
 dom. Têtj namata-nga nac oc
 sêkêtj si atac whin ma sêmatin
 pwac bu sênem akin Kilisi,
 magoc mboe nasawa saun
 nac oc nalôm pwê bu sênem
 ngac tiyham. ¹² Nac bu sêkôm
 bocdinan, dec tôm nac sic si
 pwac dinan popoc ma sêkôm
 giso atu. ¹³ Ma gêtj natô whin.
 Lauwhê sawa wakuc natô
 sêsa lêtj oyom-nga e tidôn nac.
 Nac atac whin bu sêtjnsêlêtj
 sêlom-sêlom andu, ma sêsec
 gamen ti sêun lau natô si yom
 sa. Nac sêsôm yom daêsam
 so yom nayham dasôm-nga.
¹⁴ Tu dinan-nga dec aô êlêmê

* 5:9: Pol to yom pi lauwhê sawa si nadenan, magoc in tôc nadenan dau nahu
 tiawê dom. Lau natô gauc gêm bu nadenan dau gic waê lauwhê sawa hon nan
 gôlôwac dabun Epesas-nga sêyob ti sem sa - alic nabatin 16. Ma lau natô gauc gêm
 bu lauwhê nan si naê yêc nadenan, nan sêkêtj dau sambuc tu sênem akin Yisu ma
 gôlôwac dabun-nga (nabatin 5, 10 ma 11).

gakêñ ñagôlinj têtj lauwê sawa wakuc bu sênem ñgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinañ oc nditôm dom bu yac neñ ñacyo danj sôm yom bu pu yac lau dakêñ whiñ-ñga neñ lêñ. ¹⁵ Aô gasôm yom dinañ, ñahu bu lauwê sawa ñatô sêhu Anötö siñ su, ma sêsa Sadan ndê lêñ.

¹⁶ Mac lauwê nañ akêñ whiñ Yisu, nañ anğô. Awhê sawa danj bu mbo mac nem toñ, dec mac anem in sa andic ñawaê. Ma bocdinañ oc kêtj ñawapac têtj gôlôwac dabuñ dom, ma lauwê sawa nañ sêpônnda dau ñandô, nañ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ñac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata nañ sêkêñ dau sambuc ma sem gôlinj gôlôwac dabuñ ñapep, nañ datoc ñac sa êñlêc. Ma ñac nañ sem mêtê ti sêndôhônj lau, nañ yom dindêc hêganônj ñac solop. ¹⁸ Gauc nem Anötö ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Têtj ndoc mac akêñ makao sêkôm gwelenj bolom-ñga, nañ asô ñac tókwa ahuc dom. Sêneñ bolom ñatô ô ñac si gwelenj.
[Diut 25:4]

Ma yac neñ yom danj tiyham yêc bocdec, “Asa nañ bu kôm gwelenj, nañ akêñ in ndê ñaôli têtj in ñapep.” ¹⁹ Ñamalac tigenj bu êñgôlinj yom pi ñgac bata danj, nañ am ngô in ndê yom dau dom. Magoc lu me tō bu sêpuc in ndê yom dau dônj, nañ goc êmatôc yom dau.

²⁰ Am bu tap sa bu yom ñandô, dec sôm ñgac bata dau yêc lau hoñ anğô-ñga, bu lau sêlic ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

²¹ Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma anjela nañ Anötö kêtjalinj ñac sa, nañ si anğô-ñga, nañ wasôm têtj am bu êmkuc aneñ yom hoñ dindêc, ma kôm mêtê ñayham eñ têtj lau hoñ. Lhac whiñ lau toñ danj, ma lic toñ danj sac dom. ²² Am bu êmyalinj lau ñatô sa tu sêkôm gwelenj-ñga, dec êmsahê ñac si lêñ muñ, ma kêtj amam sac ñac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêñ ñawasi eñ. Ndic ahê lau nañ sêkôm mêtê sac, bu wêkainj ñac si sac ñagêyô dom.

²³ Nôm bu ñambwa dom. Nôm wain ñagec tu am ñatac-ñga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac nañ kôm am ñapañ-ñga.

Mêtê hoñ nañ lau sêkôm oc meñ tiawê

²⁴ Lau ñatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinañ ñac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasañ ñagêyô su bu kêtj têtj ñac têtj têtj ñambu-ñga. Ma lau ñatô si sac yêc siñ dau têtj kwahic dec, magoc oc meñ sa tiawê têtj têtj ñambu-ñga, ma sêtap si ñagêyô sa. ²⁵ Ma ñalêñ tigenj, lau gitêñ ñatô si mêtê ñayham yêc awê. Ma mêtê ñayham nañ kwahic dec yêc awê dom, nañ oc tôm dom bu yêc siñ dau ñapañ. Oc sa meñ tiawê.

6

Yom pi lau akiñ ñambwa

¹ Sôm têtj lau akiñ ñambwa nañ sêkêtj whiñ Yisu, bu sêsôc si ñadaui ñapu, ma sêtoc ñac sa ñapep. Ñac bu sêkôm dom, goc lau nañ sêlic, nañ oc sêpu Anötö ndê ñaê ti yom nañ yac tandôhôn pi inj. ² Ma ñgac akiñ dañ bu ndê ñadau kêtj whiñ Yisu whiñ, goc sôm têtj ñgac akiñ dau bu toc dau sa têtj inj ndê ñadau bu injlu sêti asidôwa tu injlu si sêkêtj whiñ-nga lec dom. Magoc inj nem akiñ inj ndê ñadau ñapep enj, ñahu bu inj ndê gwelenj oc nem ndê asidôwa kêtj whiñ-nga nañ Anötö tac whiñ, nañ sa.

Puc pi lau nañ sêndôhôn yom tasanj

Êmdôhôn yom hoñ dindec têtj lau sêkêtj whiñ-nga, ma êmgilî ñac bu sênkuc ñapep. ³ Ñamalac dañ bu êndôhôn yom nañ so anenj yom nañ gato sip bapia dindec, me so yom ñandô nañ Pômdau Yisu Kilisi dau kêdôhôn, me so yom nañ tandôhôn pi Anötö ndê lêtj, nañ tôc asê bocdec bu. ⁴ Inj ñgac toc dau sa-nga, ma kêyalê gêtj dañ ñapep dom. Inj tac whiñ yom agwa-agwa ñambwa, ma yom nañ kôm lau sêsenj dau. Tu yom kainj dinanj-nga dec lau sem lêmuj dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kainj dinanj si gauc kêñsônj, ma sêsenj dau ñapanj. Yom ñandô dañ yêc ñac si ñalôm dom. Ñac gauc gêm bu lêtj danem akiñ

Anötö-nga ti lêtj sêtap awa sa-nga ñambwa.

Yom pi lêtj atac whiñ mone-nga

⁶ Magoc yac bu danem akiñ Anötö ma atac ñayham pi gêtj bocke nañ inj bu kêtj têtj yac, nañ gitôm datap awa ñandô sa su. ⁷ Bu têtj têm dinanj sêkôc yac, nañ dahôc asê amanj sawa, ma dambac ndu ti amanj sawa bocdinañ. ⁸ Magoc gêtj danenj-nga ti ñakwê bu yêc yac-nga, dec yac atac ñayham pi gêtj dau. ⁹ Lau nañ atac whiñ bu sêti lau ti lêtôm, nañ si atac whiñ dinanj oc ti lêtj Sadanj êntôm ñac-nga, ma ñac oc sêpenj ma sêsip inj ndê akô sêndi. Ñac oc tagatu gêtj daêsam, ma sêsa lêtj gauc mbasi-nga tu sêtap gêtj dau sa-nga, e kôm ñac sêtisac ma sêniñga. ¹⁰ Sac daêsam ñahu yêc lêtj atac whiñ mone-nga. Lau ñatô sêhu si sêkêtj whiñ siñ su, ñahu bu mêtê atac whiñ mone-nga gêm ñac ahuc sambuc. Ma tu dinanj-nga dec ñawapac daêsam tap ñac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê ñgac, am ñgô su nañ. Ndic ahê mêtê sac hoñ dinanj. Êmsahê ñanga bu kôm mêtê gitêtj ma sa Anötö ndê lêtj enj. Sap nem kêtj whiñ ti mêtê atac whiñ lau-nga dôñ, puc daôm dôñ bu kôm Anötö ndê gwelenj ma lic ñakam sa dom, ma mbo ti nem lêtj malô enj. ¹² Lhac ñanga ma ndic siñ têtj lêtôm hoñ nañ bu ku am nem kêtj whiñ dulu. Muñ-nga lê am hoc yom asê yêc

lau daêsam aŋgô-ŋga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêŋ dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa su. Bocdinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têtŋ Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêmbô tali, naŋ aŋgô-ŋga, aö wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom hoŋ naŋ aö gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma sa nem lêŋ solop ti dabuŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ hóc asê, ¹⁵ têtŋ ndoc naŋ Anötö kêyalin sa su.

Tampin Anötö dandic ŋawaê. In tigen in gêŋ hoŋ ŋadau. In kin hoŋ si Kin, ma pômdau hoŋ si Pômdau. ¹⁶ In mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. In ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu ŋamalac daŋ tigasuc ŋawê dau me lic in. In ndê waê ŋayham ti in ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!

¹⁷ Sôm têtŋ lau ti lêtôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê ŋac si awa nom-ŋga bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa in gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac bu takwê Anötö naŋ kêmwasiŋ yac ŋa gêŋ daêsam tu kôm yac atac ŋayham-ŋga. ¹⁸ Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham eŋ têtŋ lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma sêmwasiŋ ŋac-ŋga. ¹⁹ Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô sa yêc undambê tu têtŋ ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac oc sêtap lêŋ

ŋandô dandöc taŋli-ŋga sa.

²⁰ O Timoti. Gweleŋ ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö kêŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhônŋ yom naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu ŋac sêtap gauc ŋandô sa, magoc mba. ²¹ Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasaŋ dinaŋ, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.

Anötö ndê mwasiŋ têtŋ mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêсахê bu ñasawa sauñ oc sêndic in ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtj Timoti. Pol tac whiñ Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc in dôñ bu lhac ñañga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. In tac whiñ bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac siñ-nga ñayham dañ. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau nañ oc êñsôwec tiatu têtj têtj ñambu-nga, ma kêñ puc in pi kêdôhônwaga tasanj.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nañ gati Yisu Kilisi ndê †apospel kêkuc Anötö ndê atac whiñ. In gic bata bu lau nañ sêkêñ whiñ Yisu Kilisi oc sêtap señ sêndöc tali-nga sa, dec kêyalin aô sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtj lau. ² Gato bapia dindéc têtj aneñ atuñgac tac whiñ-nga, am Timoti. Mwasin ti tawalô ma yom malô akêñ Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi têtj am.

Pol puc Timoti dôñ

³ Aô gam akiñ Anötö tôm damanji sêkôm, ma galhac in anğô-nga ti atac pa su tu aneñ lêtj-nga. Ma tôm ôbwêc

ti acsalô, aô gauc gêm am yêc aneñ mbec ñalôm, ma aô gam danje Anötö tu am-nga. ⁴ Aô gauc gêm ndoc nañ hêclu dahu dauñ siñ, ma am tañ. Tu dinan-nga aô tac whiñ bu walic am tiyham, oc kôm aô atac ñayham sa. ⁵ Ma aô gauc gêm am nem lêtj kêñ whiñ ñañga-nga. Aô kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêñ whiñ ñañga, ma gakêñ whiñ bu am kêkuc inlu si lêtj. ⁶ Tu dinan-nga dec aô bu wateñ am bu gauc nem Anötö ndê mwasin nañ am kôc têtj ndoc aô gakêñ aman sac am. Lhac ñañga ma kôm gwelenj ña mwasin dau ña-ñaclai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötö kêñ ndê Ñalau têtj yac, ma bocdinañ dec datöc dauñ tu sake-nga? In kêñ ndê Ñalau tu kêñ ñaclai têtj yac, ma tu dambo ti mêtê atac whiñ lau-nga, ma dayob dauñ neñ lêtj-nga.

⁸ Bocdinañ mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neñ Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aô gandöc gapocwalô tu in-nga dom. Mba! Lhac ñañga whiñ aô ma hêclu dahôc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, tôm Anötö dau kêñ ndê ñaclai bu puc hêclu dôñ. ⁹ In gêm yac si ma kêgalêm yac sa bu dasa in ndê lêtj dabuñ. In kôm gêtj dau tu yac neñ ñayham dañ-nga dom. Magoc in kôm tu in dau ndê mêtê atac whiñ ti êmwasin yac-nga. Têtj têtj in kêñ undambê ti nom su dom, nañ in kêmatin yom tidôn bu

êmwasin̄ yac tu Yisu Kilisi-
 nga. ¹⁰ Ma yac neŋ †Ngac Nem
 Yac Si-nga Yisu Kilisi meŋ hóc
 asê nom su, dec Anötö ndê
 mwasin̄ dau meŋ tiawê. Ma
 ŋawaê ŋayham tóc asê bu Yisu
 Kilisi ku ŋaclai dambac ndu-
 nga dulu, ma in̄ ti yac neŋ seŋ
 dandöc tanli ŋapaŋ-nga. ¹¹ Ma
 tu ŋawaê ŋayham dau-nga,
 dec Anötö kêyalin̄ aö sa gati
 ŋgac aheŋ-nga ma aposel, ma
 kêkin̄ aö bu wandôhôn̄ lau.
¹² Tu dinaŋ-nga dec gahóc
 ŋawapac dindec. Magoc aö
 mayan̄ daun̄ dom, galhac ti
 atac pa su. Nahu bu aö gakêŋ
 whin̄ Yisu Kilisi, ma aö kayalê
 in̄ tidôn̄. Ma gakêŋ daun̄ ti
 neŋ gêŋ hon̄ sip in̄ amba, ma
 gakêŋ whin̄ bu in̄ gitôm bu
 yob ŋapep e bêc ŋambu-nga.

¹³ Yom ŋandô naŋ aö
 kadôhôn̄ têt̄ am, naŋ kóc
 dôŋ gitôm dôhôn̄ ŋayham
 bu êndôhôn̄ têt̄ lau. Ma
 lêt̄ dakêŋ whin̄-nga ti atac
 whin̄ asidôwai-nga, naŋ gic
 lau sêkêŋ whin̄ Yisu Kilisi-
 nga ŋawaê, naŋ am sap dôŋ
 ŋaŋga. ¹⁴ Nalau Dabuŋ naŋ
 mbo yac lau dakêŋ whin̄-
 nga neŋ ŋalôm, naŋ puc am
 dôŋ bu yob yom ŋandô dakêŋ
 whin̄-nga naŋ aö gakêŋ sip
 am amam su.

¹⁵ Am kêyalê bu Pigelas lu
 Hemogene ma lau Esia-nga
 hon̄ naŋ sêmbo malac Rom,
 naŋ sêhu aö sin̄ su. ¹⁶ Magoc
 aö wateŋ Pômdau bu tawalô
 Onesiporas ti ndê gôlôwac
 hon̄, nahu bu in̄ gêm aö sa
 tidim daêsam. Ma in̄ maya
 tu aö gandöc gapocwalô-nga
 dom. ¹⁷ Têt̄ ndoc in̄ hóc asê

malac Rom, naŋ kêsalê aö
 ŋaŋga e tap aö sa. ¹⁸ Ma
 am kêyalê su bu têt̄ ndoc aö
 gambo malac Epesas, naŋ
 in̄ gêm aö sa daêsam. Tu
 dinaŋ-nga aö wateŋ Pômdau
 bu tawalô in̄, ma nem in̄ sa
 têt̄ bêc ŋambu-nga.

2

¹ Bocdinaŋ aneŋ balê, lhac
 ŋaŋga tôm Yisu Kilisi ndê
 mwasin̄ puc am dôŋ. ² Yom
 naŋ aö gahoc asê yêc lau
 daêsam aŋgô-nga, naŋ am
 ŋgô su ma kêyalê. Kwahic
 dec aö bu wasôm têt̄ am
 bu êmyalin̄ lau ŋatô sa, naŋ
 sêsap Kilisi ma yom ŋandô
 dôŋ ŋaŋga, ma êmdôhôn̄ yom
 dau têt̄ ŋac e sêŋyalê tidôn̄,
 goc sêkôm gwelen̄ sêwhin̄ am
 ma sêndôhôn̄ lau ŋatô. ³ Lhac
 ŋaŋga ma hóc ŋawapac whin̄
 yac, tôm Yisu Kilisi ndê ŋgac
 sin̄-nga ŋayham dan̄. ⁴ Ngac
 sin̄-nga ŋayham kóc gauc pi
 in̄ ndê gwelen̄ ndic sin̄-nga
 ŋapaŋ, ma hêgo dau tu gêŋ
 ŋatô-nga dom. Nahu bu in̄ bu
 kôm gêŋ hon̄ tôm in̄ ndê ŋadau
 tac whin̄. ⁵ Ma ŋalêt̄ tigen̄,
 asa naŋ kêt̄i whin̄ lau naŋ
 sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-
 nga, naŋ kêt̄i kêkuc ŋagôlin̄
 solop. In̄ bu êŋkuc ŋagôlin̄
 dom, dec oc tôm dom bu in̄
 kóc ŋaôli naŋ gic waê ŋgac
 ŋamata-nga. ⁶ Ma ŋalêt̄ solop
 bu ŋgac gwelen̄ andô kóc gêŋ
 ŋandô tu neŋ-nga yêc ndê ôm
 tin̄amata. ⁷ Kóc gauc pi aneŋ
 yom hon̄ dindec, bu Pômdau
 oc whê am nem gauc sa pi
 yom dau nahu.

⁸ Am bu hôc ñawapac, dec gauc nem Yisu Kilisi nañ sa akêñ Dawid ndê ton, nañ Anötö uñ in sa akêñ lau batê-nga. Ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê, nañ ñahu in dau.
⁹ Tu ñawaê ñayham dau-nga, dec gahôc ñawapac ma sêsô aô dôñ ña sen gitôm ñgac sac dañ. Ñac sêsô aô dôñ, magoc oc tôm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôñ.
¹⁰ Aô galic ñayham bu wahôc ñawapac, tu bu wanem lau nañ Anötö kêyalin ñac sa muñ su, nañ sa. Aô bu watôc señ têtñ ñac bu sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac si-nga sa tu Yisu Kilisi-nga, ma sêndôc tali ñapañ yêc Anötö ndê gameñ ñawê-nga.

¹¹ Yom dindéc in yom ñandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhin Yisu, oc dambo tanli dawhin in bocdinañ.

¹² Yac bu dalhac ñanga têtñ ndoc ñawapac tap yac sa, dec yac oc danem gôlin dawhin in.

Yac bu dasôm bu dati in ndê dom ma dasêc in ahuc, dec in oc sêc yac ahuc bocdinañ.

¹³ Yac bu dakêñ whin gwalec, tigen Yisu in Yom Ñandô Ñadau, ma yom bocke nañ in gic bata tu yac-nga, nañ oc kôm ñandô sa. Ñahu bu in gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gwelen-nga si lêtñ

¹⁴ Yom honñ dindéc, am kêñ lhac gôlôwac dabuñ si gauc ñapañ e tidôn ñac. Yêc Anötö anğô-nga kêñ puc ñac bu sêseñ dandi tu yom ñambwa-ñambwa-nga dom. Ñac bu sêseñ dau, dec oc ñandô mba, ma oc kôm lau ñatô si sêkêñ whin tisac.
¹⁵ Êmsahê ñanga bu kôm nem gwelen honñ bu ndic Anötö tandô ñayham. Ma in oc lic am gitôm ñgac gwelen-nga ñayham nañ whê in ndê yom ñandô sa ñapep, ma gêtñ dañ oc kôm am mayam daôm dom.
¹⁶ Ndic ahê lau nañ sêñlhin Anötö sin ma sem yomgalôm pi gêtñ ñambwa-ñambwa nom-nga ñapañ. Bu lau nañ sêsap yom kainñ dinañ dôñ, nañ si mêtê sac oc êñsôwec tiatu ñapañ e sêhu Anötö sin gacgeñ.
¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac nañ gêtñ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbo lau dinañ si ton ñalôm.
¹⁸ Inlu sêhu yom ñandô sin su. Sêsôm têtñ lau bu ndoc lau sêtisa akêñ lau batê-nga meñ hôc asê su. Ma bocdinañ sêkôm lau ñatô si sêkêñ whin tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom ñandô in gitôm alhô ñanga, nañ in po in ndê gôlôwac dabuñ sa sêlhac ñahô. Ma in kêñ yom ñalhô dinda lu têtñ yac bocdec bu, “Lau nañ sêti Pômdau ndê lau, nañ in kêyalé ñac honñ tidôn,” ma “Lau honñ nañ sêsôm bu sêkêñ whin Pômdau, nañ sêhu mêtê sac honñ sin mañ.”

²⁰ Wapa gwelen-nga tidau-

tidau yêc ngac ti lêlôm ndê andu ñalôm. Ñatô gic waê gwelenj tiwaê, ma ñatô gic waê gwelenj bambaliñ. Gêñ tiwaê sêmasañ ña gol ma silba, ma gêñ waêmbe sêmasañ ña a me nom. ²¹ Ma yêc yac ñamalac bocdinañ. Mêtê daêsam yêc tu tañkuc-ñga. Asa nañ timêtê dau ñapep ma hu mêtê sac hoñ siñ, nañ gitôm gêñ nañ sêmasañ ña gol ma silba. Inj oc ti ngac akiñ ñayham ma dabuñ bu nem akiñ yac neñ Ñadau, ma inj oc tòm bu kôm gwelenj ñayham-ñayham daêsam.

²² Mêtê ñalôm ñagalac-ñga nañ balêi sêkôm, nañ hu siñ gacgeñ. Ma êmkuc lêñ gitêñ ti mêtê dakêñ whiñ-ñga ti atac whiñ lau-ñga ma lêñ yom malô-ñga, tòm lau nañ sêkêñ whiñ Pômdau sêkôm ti ñalôm ñawasi eñ. ²³ Lau nañ sêsenj dau tu yom gauc mbasi-ñga, nañ ndic sôñ daôm whiñ ñac dom. Bu yom kaiñ dinañ oc li lau sa ma sêkêñ kisa dandi.

²⁴ Asa nañ bu ti Pômdau ndê ngac akiñ ñayham, nañ ndic ahê yom nañ kôm lau sêsenj dau-ñga mañ. Ma inj kôc ndê ñalôm dôn ma tac ñandê ñagahô tu gêñ nañ lau sêkôm têtñ inj-ñga, nañ dom. Ñayham bu inj ngac tiguauc nañ gitôm bu êndôhôn lau ñatô, ma inj kôm mêtê malô ti ñayham têtñ lau hoñ. ²⁵ Lau nañ bu sêsenj Anötö ndê yom ñandô, nañ goc inj oc êndôhôn ñac ti ndê ñalôm malô, bu mboe Anötö oc kêñ ñac sênem si ñalôm kwi, ma whê ñac si gauc sa

e sênyalê yom ñandô. ²⁶ Ñac oc sênyalê bu muñ-ñga sêpenj sêsip Sadañ ndê akô si, ma sêti inj ndê lau akiñ ñambwanañ sêkôm tòm inj atac whiñ. Magoc ñac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tòm bu sêhu Sadañ siñ ma sêsa Anötö ndê lêñ.

3

Mêtê sac têtñ ñambu-ñga-ñga

¹ Aô wasôm têtñ am bu têtñ têtñ ñambu-ñga mêtê sac daêsam oc meñ sa. ² Lau oc atac whiñ dau ma atac whiñ mone hôc gêlêc, ñac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-ñga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, danjapêc têtñ damba ti dindai, sênem danje lau nañ sêkêñ gêñ têtñ ñac-ñga dom, ma sêtec mêtê dabuñ ti mêtê gitêñ. ³ Ñac oc atac whiñ lau dom ma sêsôm yom sac pi ñac, ma ñac oc sêsuc lau ñatô si yom kwi dom. Ñac oc sênem gôliñ dau si lêñ ñapep dom, sêkôm gêñ hoñ bambaliñ tòm si atac whiñ, sêndic lau ti sêkôm ñac ñayom, ma sêtec mêtê ñayham ti gêñ ñayham hoñ. ⁴ Ñac lau sêpêñ biakiñ-ñga, lau nañ si lêñ sañsalañ, ma lau sêtoc dau sa-ñga. Ñac atac whiñ Anötö dom, tigenj ñac atac whiñ gêñ ñayham-ñayham nom-ñga hôc gêlêc su. ⁵ Ñac sêsa si lêñ gitôm sem akiñ Anötö, tigenj sêsêc inj ndê ñaclai ahuc. Am mbo ahê lau kaiñ dinañ hoñ. ⁶ Bu ñac si lau ñatô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc ñac sa. Ma sêndôhôn ñac

si yom tasan têt lauwhê gauc babalê, e lauwhê dau sêsôc ñac si yom ñapu. Lauwhê kain dinan mêtê sac ti mêtê ñalôm ñagalac-nga gêm ñac si ñalôm ahuc. ⁷ Ñac atac whiñ bu sêñgô yom daêsam, ma tac whiñ bu lau sêndôhôn ñac, magoc ñac si gauc sa dom pi yom bocke in yom ñandô. ⁸ Kêdôhônwaga tasan dinan sêkêñ kisa yom ñandô tôm Yanis lu Yambres sêkêñ kisa Moses.* Ñac si gauc tisac su, ma ñac si sêkêñ whiñ Anötö mbasi sambuc. ⁹ Magoc ñac si gwelen oc nem ñandô dom, ñahu bu lau tiguaç hon oc sêñyalê bu ñac si lêt in lêt gauc mbasi-nga, tôm Yanis lu Yambres si lêt.

Pol gêm la Timoti

¹⁰ Am daôm kêyalê aö tidôn. Am kêyalê yom hon nañ aö kadôhôn, ti aneñ lêt gambo-nga, ma ñahu bocke dec gakôm gwelen, aneñ lêt gakêñ whiñ-nga ti atac whiñ lau-nga, ma lêt galhac ñanga ma gahôc ñawapac ti atac malô-nga. ¹¹ Am kêyalê gêñ hon nañ hóc asê aö yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ñawapac ti ñandê hon nañ aö gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aö su yêc gêñ hon dinan. ¹² Yomandô wasôm têt am. Lau hon nañ sêkêñ whiñ Yisu Kilisi, ma atac whiñ bu sêsa lêt gitêñ, nañ lau oc sêkêñ kisa ñac

bocdinañ. ¹³ Ma lau sac ti lau tasan si lêt sac oc tisac sambuc. Ñac oc sêñsau lau ma lau oc sêñsau ñac.

¹⁴ Ma am daôm, yom nañ am kêdôhôn ma kêñ whiñ su, nañ sap dôñ. Ñahu bu lau nañ sêndôhôn am, nañ am kêyalê ñac ti ñac si lêt gitêñ su. ¹⁵ Têt ndoc am mbo balê, nañ am kêyalê Anötö ndê yom dabuñ nañ sêto yêc nañ. Yom dau gitôm bu kêñ gauc têt yac e dakêñ whiñ Yisu Kilisi ma datap Anötö ndê mwasin nem lau si-nga sa. ¹⁶ Ma Anötö ndê yom hon nañ sêto yêc nañ, in ndê Ñalau gêm gôlin lau dec sêto. Bocdinañ yom dau in ñayham bu tandôhôn têt lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc ñac-nga, ma tu dawhê Anötö ndê lêt gitêñ sa-nga. ¹⁷ Yac dakôm bocdinañ tu bu Anötö ndê lau sêñyalê in ndê yom hon tidôn, ma yom dau nem ñac sa e sêkôm si gêñ sambob ñapep eñ.

4

¹ Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meñ ti ñac lai atu bu nem gôlin gêñ hon, ma in oc êñsahê lau tali ma lau batê pi ñac si mêtê. Yêc in aňgô-nga, ma yêc Anötö aňgô-nga, aö bu wandic yomsu am bocdec bu. ² Nem mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom sa têt ñac tôm têm hon. Kêñ puc lau bu sêkôm sac dom,

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ñgac lu dinan si ñaê yac oc datap sa yêc Yom Lêñsêm Akwa dom. Magoc lau ñatô gauc gêm bu inlu ñgac mbectoma lu nañ sêkôm gêñ dalô bu sêhóc gêlêc gêñ dalô nañ Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

ma ñac nanj sêkôm giso, nanj tôc ñac si giso asê e sêkac si ñalôm kwi. Êmgilí lau honj bu sêlhac ñanğa. Puc daôm dôñ ma lhac ñanğa ti atac pa su. Ma whê gêñ honj sa yêc awê têñ lau. ³ Bu têm oc meñ sa, nanj lau oc sêtec bu sêñgô yom ñandô pi Anötö ndê lêñ. Magoc ñac oc atac whiñ bu sêñgô yom nanj puc ñac dôñ bu sêkôm mêtê sac-sac tôm ñac dau si atac whiñ. Tu dinan-ñga dec ñac oc sêsap kêdôhônwaga tasanj dôñ, ma sêhê danğa ñac si yom ñapep eñ. ⁴ Ñac oc sêpôc dangasun ahuc têñ yom ñandô, ma tac whiñ bu sêñgô lau andô si miñ ñambwa-ñambwa.

⁵ Magoc am ñgac daôm ñgô. Yob daôm bu kôm gêñ honj ti gauc eñ. Hôc ñawapac ti atac pa su, hoc ñawaê ñayham asê têñ lau, ma kôm am nem gwelenj nem akinj Anötö-ñga honj ñapep ma ti atac whiñ.

⁶ Ma aö daunj dec, kasahê bu têm meñ kêpiñ bu wahu nom dindéc sinj. Anenj têm wambo nom-ñga gitôm laclhu wain-ñga nanj sêkêc pi alta ti da têñ Anötö, ma kêpiñ bu pacndê. ⁷ Aö galhac ñanğa ma gac sinj tu Anötö ndê yom ñayham-ñga, aö kati e gahôc asê ñabatij su, ma gakôc anenj gakêñ whiñ dôñ. ⁸ Pômdau, yac neñ ñgac gitên êmatôc yac-ñga kêmasanj ñaôli ñayham bu kêñ têñ lau gitên têñ bêc ñambu-ñga. Ma malô aö watap ñaôli ñayham dau sa. Magoc aö tanwasênj dom. Lau honj nanj sêkênj bata Yisu bu

mbu meñ, nanj oc sêtap si ñaôli ñayham sa bocdinanj.

Pol tac whiñ bu Timoti têñ inñdi

⁹ Aö tac whiñ bu am êmasanj daôm ñgahô ma têñ aö mweñ. ¹⁰ Bu aö kakinj Kresens têñ gameñ Galesia-ñga gi, ma Taitus têñ gameñ Dalnesia-ñga gi. Ma Demas hu aö sinj ma kôlhô têñ malac Tesalonika gi, ñahu bu inj tac whiñ gêñ nom-ñga hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹² Aö kakinj Tikikus têñ malac Epesas gi su, ma Luk tawasê dec mbo whiñ aö. Têñ ndoc am mweñ, goc kôc Mak whiñ am, bu inj ñgac ñayham bu nem aö sa tu anenj gwelenj-ñga. ¹³ Ma kôc anenj ñakwê baliñ nanj gahu sinj whiñ Kapus yêc malac Troas, ma kôc anenj bapia tilhunj. Ma aö tac whiñ ñandô bu am kôc anenj bôc ñamlic ñatô, nanj sêto Anötö ndê yom pi, nanj whiñ.

¹⁴ Aleksanda, ñgac pec ain-ñga dinanj, inj kêñ kisa aö ma kôm mêtê sac daêsam têñ aö. Pômdau oc kêñ ñagêyô têñ inj, êñkuc inj ndê mêtê sac. ¹⁵ Yob daôm tu inj-ñga, bu inj kêñ kisa yac tu gwelenj ñawaê ñayham-ñga, ma kalhac lau ahuc bu sêñgô dom.

¹⁶ Têñ ndoc ñamata-ñga nanj lau Rom-ñga sêmatôc anenj yom, nanj lau danj sêpuc aö dôñ dom, honj sêhu aö sinj. Magoc aö waterj Anötö bu suc ñac si giso kwi. ¹⁷ Têñ ndoc dinanj Pômdau dau kalhac whiñ aö ma puc aö dôñ, dec gam mêtê honj timala ma flau gameñ apa-ñga honj nanj

sêmbu andu sêmatôc yom-
nga, nan sêngô. Ma in kêgaho
aô su yêc layon whasuj.*

¹⁸ Ma aô gakêñ whin bu in
oc nem aô si yêc gêñ hon
nan lau sac bu sêkôm têñ aô,
ma kêñ aô wandôc ñayham
yêc in ndê gameñ undambê-
nga. Dahoc in ndê waê asê
kwahic dec ma tôm bêc hon
ndi. Yomandô!

Yom ñambu-nga

¹⁹ Kôm aneñ acsalô ñayham
têñ Prisila lu in nakweñ Ak-
wila ma têñ lau hon nan
sêmbu Onesiporas ndê andu.

²⁰ Erastas gacgeñ mbo malac
Korin, ma gahu Tropimus sin
mbo malac Miletus, bu in
gêmbac.

²¹ Aô tac whin bu
am mweñ ñagahô, ma hôc
asê dindec muñ su, nan goc
ndoc uhô-nga. Yubelas lu Pu-
dens, ma Lainas lu Klaudia
ma asidôwai gameñ dindec-
nga hon sêkêñ si acsalô têñ
am. ²² Pômdau whin am ma
in ndê mwasin puc mac hon
dôñ.

* **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm in sa bu layon sen in dom. Têñ têm dinañ lau nan sêkêñ kisa lau sêkêñ whin-nga nan sêkêñ daêsam têñ layon sen ñac. Tigenñ ñac sic yao bu sêkêñ lau Rom-nga têñ layon dom. Pol in ñgac Rom-nga (Apo 16:37) ma tu dinañ-nga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinañ in gitôm yom gôlin, ma lau sac nan sêkêñ kisa in, nan in gêm dôhôn ñac pi layon.

Pol ndê bapia têt Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus in ngaç Israel-nga dom, magoc in ngô ñawaê ñayham nañ Pol hoc asê, dec kêñ whin Yisu Kilisi. Tinambu in kêsêlêñ whin Pol, ma kôm gwelen ñawaê ñayham-nga whin in. In pi malac Jerusalem whin Pol lu Banabas têt têt nañ inlu si sêlic lau aposel yêc dinañ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkin Taitus têt malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tinambu inlu sêkôm gwelen sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siñ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêñ whin-nga nañ sêmbo dinañ (Taitus 1:5), ma tinambu in to bapia dindéc têt Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêt bu Taitus ênyalin lau bata sa tu sênem gôlin lau sêkêñ whin-nga. In kêñ puc Taitus pi kêdôhônwaga tasan, ma whê in ndê gauc sa pi yom tu êndôhôn têt lau sêkêñ whin-nga, ma pi mêtê ñayham ma lêt gitêt tu sêñkuc-nga. Yom atu nañ Pol tac whin bu lau sêkêñ whin-nga gauc nem ñapan, nañ bu ñac sêti lau wakuc ña Nalau Dabuñ ndê ñaclai (2:14; 3:1-8).

*Pol gic hu ndê bapia têt
Taitus*

¹ Aô Pol, Anötö ndê ngaç akiñ ma Yisu Kilisi ndê

†aposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau nañ Anötö kêyalin ñac sa, nañ dôn, tu bu sêkêñ whin Yisu ñanga, ma sênyalê yom ñandô nañ tôc Anötö ndê lêt gitêt têt ñac tu sêñkuc-nga. ² Ma lau nañ sêkêñ whin ma dança wambu yom ñandô dau, nañ sêkêñ bata mwasiñ dandöc tanli ñapan-nga. Anötö gic bata mwasiñ dau têt yac muñ su, têt ndoc in kêñ undambê ti nom su dom. Ma yac tanyalê bu Anötö gitôm dom bu êñsau yac, ma bocdinañ yom bocke nañ in kêmatin tidôn, nañ oc ñandô sa. ³ Yac neñ Anötö Nem Yac Si-nga kêyalin ndoc sa bu yom pi mwasiñ dau meñ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêñ yom dau sip aô aman bu wahoc asê têt lau.

⁴ Bapia dindéc gato têt am Taitus, nañ aô galic am gitôm aô atuñ ñandô tu hêclu neñ dakêñ whin-nga. Mwasin ti yom malô têt am, akêñ Damañ Anötö lu yac neñ †Ngaç Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelen

⁵ Aô gahu am siñ mbo nduc Krit, ñahu bu aô tac whin bu am mbo whin lau sêkêñ whin-nga ma ndic dabin gwelen ñatô. Ma ênyalin lau bata sa tôc malac ndi, tôc nañ gasôm têt am muñ su. ⁶ Lic bu ñamalac bocke nañ am bu kêñ ti ngaç bata, nañ ndê lêt bocdec. In ngaç nañ ndê giso mbasi, ma in gêm awhê tigen. In ndê balêkoc

sêkêḅ whiḅ Yisu, sêḅgô yom, ma sêsa si lêḅ malô. Ma bocdinaḅ lau daḅ oc tôm dom bu sêḅgôliḅ yom pi ḅac. ⁷ Bu ḅgac naḅ ti gôlôwac dabuḅ si ḅagôlônḅ, naḅ yob Anôtô dau ndê gêḅ, ma bocdinaḅ lic bu iḅ ḅgac naḅ kôm giso daḅ dom. Lau sêtoc dau sa-ḅga, lau atac ḅandê-ḅga, lau sêndic lau bambaliḅ-ḅga, lau sênom gêḅ êḅiḅ ḅac-ḅga, ma ḅac naḅ atac whiḅ mone kêlêc, naḅ si daḅ oc tôm dom bu ti ḅgac bata. ⁸ ḅgac ḅayham bu am kêḅ ti ḅgac bata, naḅ ḅamalac kôc lau sa ma êmwasiḅ ḅac-ḅga, iḅ atac whiḅ mêtê ḅayham ti gêḅ ḅayham hoḅ, iḅ ḅamalac gauc ḅawa, ma iḅ sa ndê lêḅ gitêḅ ti dabuḅ ma timêtê dau ḅapep. ⁹ Iḅ sap yom ḅandô dakêḅ whiḅ-ḅga tôm aposel sêndôhônḅ, naḅ dôḅ. Ma bocdinaḅ dec iḅ gitôm bu whê yom sa ḅapep bu puc lau dôḅ, ma tôc lau naḅ sêseḅ yom ḅandô, naḅ si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêseḅ yom ḅandô-ḅga daêsam dec sêmbô. ḅac lau whapaḅ ḅambwa naḅ sêndôhônḅ yom tasaḅ tu sêḅsau lau-ḅga. Ma mêtê kaiḅ dinaḅ, lau naḅ sêsap lau Israel-ḅga si ḅpwac sêsé ḅamlic ḅatô su-ḅga dôḅ, naḅ sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têḅ lau dinaḅ bu sênem dau dôḅ. Bu yom naḅ sêndôhônḅ, naḅ yom so, ma kêḅsônḅ lau daêsam si sêkêḅ whiḅ. Ma sêndôhônḅ yom dau tu sêkôc awa-ḅga ḅambwa. ¹² ḅac dau si propet daḅ hoc yom asê pi ḅac ma sôm,

“Lau Krit ḅac lau tasaḅ ma lau siḅsêlêc. ḅac lau oyom dinda, ma êlêmê seḅ gêḅ ḅawahô.” ¹³ Yom dau iḅ yom ḅandô. Bocdinaḅ sôm yom sêmbalaḅ-ḅga solop têḅ lau Krit naḅ sêndôhônḅ yom tasaḅ, bu sênem dau kwi ma sêkêḅ whiḅ yom ḅandô. ¹⁴ Ma sêhu l au andô Israel-ḅga si miḅ ḅambwa-ḅambwa hoḅ siḅ, ma sêsoc lau naḅ sêhu yom ḅandô siḅ, naḅ si ḅagôliḅ ḅambwa ḅapu tiyham dom.

¹⁵ Lau naḅ si ḅalôm ḅawasi, naḅ si gêḅ hoḅ oc ḅawasi bocdinaḅ. Magoc lau ti ḅalôm ḅadômbwi naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu dom, naḅ si gêḅ daḅ oc ḅawasi yêc Anôtô aḅgô-ḅga dom. ḅac si gauc ti ḅalôm ḅadômbwi sa ma tisac su. ¹⁶ Lau kaiḅ dinaḅ sêsôm bu sêḅyalê Anôtô, magoc ḅac si mêtê tôc asê bu sêḅyalê iḅ daḅ dom. ḅac lau sac sambuc, ma lau daḅgapêc-ḅga. Oc tôm bu ḅac sêkôm gêḅ ḅayham daḅ dom.

2

Pol kêḅ yom têḅ Taitus bu êndôhônḅ têḅ lau

¹ Taitus, êmdôhônḅ lau êmkuc yom ḅandô naḅ lau sêkêḅ whiḅ-ḅga hoḅ sêḅkuc. ² Êmdôhônḅ laḅḅgac akwa-kwa bu sênom gêḅ êḅiḅ ḅac-ḅga dom ma sêmbô gauc ḅawa eḅ, sêtimêtê dau ḅapep, ma sêsa si lêḅ solop eḅ. Puc ḅac dôḅ bu sêsap yom ḅandô dakêḅ whiḅ-ḅga ma mêtê atac whiḅ lau-ḅga dôḅ, ma sêlhac ḅaḅga. ³ Ma ḅalêḅ tigeḅ dinaḅ,

êmdôhôn lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêñ gitôm lauwhê dabuñ andô, sêsôm yom bambaliñ pi lau dom, sênôm wain êñlêc dom, ma sêti kêdôhônwaga mêtê ñayham-nga. ⁴ Bocdinañ ñac oc sêtôm bu sêndôhôn lauwhê wakuc bu atac whiñ si launçaci ti balêkoc, ⁵ sêtimêtê dau ñapep, sêsa lêñ ñayham ma ñawasi, sêkôm si gwelen andu-nga ñapep eñ ma ti atac whiñ, ma sêsôc si launçaci ñapu. Ñac bu sêkôm bocdinañ, dec oc tôm dom bu lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ sêsu Anötö ndê yom susu.

⁶ Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliñ si lêñ ñapep. ⁷ Am daôm yob nem lêñ hoñ bu ti dôhôn ñayham bu balêi sêlic ma sêñkuc. Gêñ bocke nañ am bu êmdôhôn têñ ñac, nañ am daôm kôm muñ, goc ñac sêlic ma sêñkuc. Kôm ti ñandô ma ti nem ñalôm sambuc eñ. ⁸ Yob nem whamsuñ bu sôm yom ñayham eñ têñ ndoc am bu êmdôhôn ñac, ma bocdinañ lau dañ oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ kisa am, nañ oc tôm dom bu sêtap yom dañ sa bu sêngôliñ pi yac lau dakêñ whiñ-nga, ma tu dinañ-nga ñac oc maya dau.

⁹ Sôm têñ lau akiñ ñambwa nañ sêkêñ whiñ Yisu, bu sêsôc si ñadaui si yom hoñ ñapu, ma sêsôm yom sac dañ pi ñac dom. Sênem akiñ ñapep, tu bu si ñadaui sêlic ñac ñayham-nga. ¹⁰ Ñac sênem kañ si ñadaui si gêñ dom, dec ñadaui oc atac

lu-lu dom bu sêkêñ gêñ sip ñac amba bu sêyob. Ñac bu sêkôm si mêtê hoñ ñapep, dec lau daêsam oc tac whiñ bu sêngô yom nañ tandôhôn pi yac neñ Anötö, nañ gêm yac si.

Anötö ndê mwasin nem yac si-nga ña-ñandô

¹¹ Bu Anötö kêkiñ Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu lau hoñ-nga, ma bocdinañ in ndê mwasin atu nem lau si-nga meñ sa tiawê. ¹² Ma mwasin dau gêm yac sa tu lêñ dambo nom-nga, ma kêdôhôn yac bu dapuc dômwêñ mêtê sac nom-nga hoñ, ma datimêtê dauñ bu dasa lêñ gitêñ ti dabuñ eñ. ¹³ Dasap lêñ dau dôñ, ma dahôn bêc ñayham nañ dakêñ batan dambo, nañ yac neñ Anötö tiwaê ma Ngac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi, oc mbu meñ ti ñawasi atu. ¹⁴ Yisu Kilisi kêñ dau tu yac-nga, bu nemlhi yac ma êngapwêc yac su yêc sakiñ mêtê sac-nga, ma bu kôm yac dati in dau ndê lau wakuc. Ma in atac whiñ bu yac dambo ti lêñ ñawasi ma dakêñ neñ ñalôm sambuc tu dakôm mêtê ñayham-nga.

¹⁵ Taitus, êmdôhôn yom hoñ dindêc têñ lau sêkêñ whiñ-nga. Êmgilí ñac ti ñanga bu sêsôc yom dau ñapu, ma lau nañ sêkôm giso, nañ êmatôc ñac ti ñaclai bocdinañ. Ma yob daôm ñapep bu lau dañ sêpu am dom.

3

Lau sêkêñ whiñ-nga si lêñ wakuc

1 Whê sa tiyham têtj lau sêkêtj whiŋ-ŋga, bu mêtê ŋayham bocdec gic ŋac ŋawaê. Sêsôc gôliŋwaga ti lau bata ŋapu, ma daŋga wambu yom ŋapep. Ma ŋac sêhê gauc pi mêtê ŋayham e sêkôm ŋapaŋ.

2 Ŋac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêseŋ dau dom, ma sêkôm mêtê malô têtj lau hoŋ. Ma sêmbo ti sêŋgwiniŋ dau ma sêtoc lau hoŋ sa ŋapep.

3 Bu kwahic dec yac dasa neŋ lêtj tiwakuc. Magoc muŋ-ŋga, yac dakêtj whiŋ su dom, ma dasa lêtj gauc mbasi-ŋga. Yac lau daŋaŋpêc-ŋga, ma mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mêtê nom-ŋga kôm yac neŋ gauc kêŋsôŋ e tam akiŋ mêtê sac dau tac ŋawaê. Dambo ti dalic lau ŋatô sac ma tam lêmuŋ ŋac, ma mêtê atac tec asidôwai-ŋga gêm yac hoŋ ahuc.

4 Tigeŋ tiŋambu yac neŋ Anötö Nem Yac Si-ŋga ndê lêtj tawalô ti atac whiŋ yac-ŋga meŋ tiawê.

5 Iŋ gêm yac si, tu yac neŋ lêtj ŋayham daŋ-ŋga dom, magoc tu iŋ dau ndê mêtê tawalô yac-ŋga. Iŋ gêm yac si ŋalêtj bocdec. Iŋ kêgwasiŋ yac neŋ mêtê sac hoŋ su dec yac dati lau wakuc, ma Ŋalau Dabuŋ wê yac dasa neŋ lêtj tiwakuc.

6 Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neŋ Ŋgac Nem Yac Si-ŋga, dec Anötö kêmwasiŋ yac kêlêc ma kêŋ Ŋalau Dabuŋ dau sip yac neŋ ŋalôm.

7 Iŋ kôm boc-dinaŋ dec sam yac bu lau gitêtj, kêkuc iŋ ndê lêtj êmwasiŋ yac-ŋga. Ma kwahic dec yac dawêkaiŋ gameŋ

dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, naŋ dakêtj batanŋ dambo.

8 Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom ŋandô ma ŋayham tu dakêtj whiŋ-ŋga.

Aö tac whiŋ bu am puc aneŋ yom hoŋ dôŋ têtj gôlôwac dabuŋ, bu lau hoŋ naŋ sêkêtj whiŋ Anötö, naŋ sêyob dau ŋapep bu sêkôm mêtê ŋayham ŋapaŋ. Lêtj dinaŋ iŋ lêtj ŋayham ma oc êmwasiŋ lau hoŋ.

9 Am ndic ahê lau naŋ êlêmê sêseŋ dau tu yom gauc mbasi-ŋga, ma tu yom pi abanŋi si ŋaê-ŋga. Ma ndic ahê lau naŋ sêwhê dau kôc ma sêseŋ dau pi lau Israel-ŋga si yomsu. Ŋahu bu ŋac si yom hoŋ dinaŋ ŋandô mba, ma oc nem lau sa dom.

10 Asa naŋ bu kôm mêtê whê lau kôc-ŋga, naŋ sôm iŋ. Iŋ bu kôm tiyham, goc sôm iŋ tidim lu-ŋga. Ma iŋ bu sôc ŋapu dom, dec am ti lau sêkêtj whiŋ-ŋga hoŋ apuc dômwêm iŋ.

11 Am kêyalê su, bu ŋamalac kaiŋ dinaŋ ndê lêtj kêŋsôŋ, ma iŋ kôm sac. Iŋ kic dau ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-ŋga, ŋahu bu iŋ sap lêtj naŋ iŋ kêyalê bu lêtj so, naŋ dôŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Malô waŋkiŋ Atemas me Tikikus têtj am loc, ma têtj ndoc iŋlu si daŋ hóc asê am, naŋ êmsalê seŋ bu têtj malac Nikopolis mweŋ ŋagahô ma lic aö. Ŋahu bu aö gauc gêm bu wambo malac dindê têtj ndoc uhô-ŋga.

13 Têtj ndoc Senas, ŋgac êmatôc yom-ŋga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit siŋ, naŋ goc kôm gêtj hoŋ bu

êmasañ inlu si seŋ gwanañ.
Ma bocdinañ inlu oc sêpônda
gêñ dañ dom. ¹⁴ Êmdôhôn
yac neñ lau sêkêñ whiñ-nga
bu sêkôm gwelen ñayham tu
bu sêkôm kwa dau ma sênem
lau nañ sêpônda dau, nañ sa-
nga. Ma bocdinañ ñac si
sêkêñ whiñ oc nem ñandô.
¹⁵ Lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ
aö, nañ sêkêñ si acsalô têñ
am. Ma aö wandac am bu
kêñ aneñ acsalô têñ lau sêkêñ
whiñ-nga hoñ nañ atac whiñ
yac. Pômdau ndê mwasiñ
whiñ mac hoñ.

Pol ndê bapia têtj Pilemon Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pilemon dau inj ngac kêtj whinj Pômdau-nga nan ndöc malac Kolosi, ma inj ngac ti lêlôm. Muñ-nga Pilemon gêmli ngac danj ñaê Onesimus bu ti inj ndê ngac akinj ñambwa, magoc malô inj sinj Pilemon ma kölhö gi mbo malac danj. Tinjambu Onesimus ngô ñawaê ñayham nanj Pol hoc asê e inj gêm dau kwi ma kêtj whinj Yisu. Injlu sêmbo sêwhinj dau e Pol bu êñkinj Onesimus mbu têtj Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têtj inj. Lau Rom-nga si yomsu danj yêc bocdec bu, ngac akinj bocke nanj sinj ndê ñadau ma kölhö su yêc inj, nanj tòm bu ñadau ndic inj ndu. Tu dinanj-nga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ñayham, ma lic inj tòm ngac akinj dom, magoc tòm asidôwa kêtj whinj-nga danj. Bu kwahic dec ngac dau kêtj whinj Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc ñahu sa

¹ Aö Pol, nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga, alu Timoti yac nenj asidôwa, ato bapia dindéc têtj Pilemon, alu mba silip ñayham nanj kôm Anötö ndê gwelenj whinj alu. ² Ma yac ato têtj lau sêkêtj whinj-nga nanj êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem

andu, ma têtj yac nenj lhuñwê Apia, ma têtj Akipus yac nenj asidôwa nanj kôm gwelenj whinj yac tòm Anötö ndê ngac sinj-nga ñayham. ³ Mwasinj ti yom malô akêtj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têtj mac honj.

Pol gêm danje Anötö tu Pilemon-nga

⁴ Yêc anenj mbec honj ñalôm, aö gauc gêm am, ma gam danje anenj Anötö tu am-nga. ⁵ Nahu bu aö ganjô bu am kêtj whinj Pômdau Yisu ñanja, ma am atac whinj Anötö ndê lau dabunj honj. ⁶ Aö gatenj mbec bu mwasinj ñayham honj nanj yac datap sa yêc Kilisi, nanj oc lhac am nem gauc ñamata tòm bêc honj. Ma bocdinanj am nem kêtj whinj oc nem ñandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O anenj asidôwa, ñawaê pi am nem mêtê atac whinj lau sêkêtj whinj-nga ti gêm ñac sa-nga, dec kôm aö atac ñayham atu ma puc aö dôñ.

Pol gêm malô Pilemon ndê ñalôm tu Onesimus-nga

⁸ Aö bu wandac am tu gêtj danj-nga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêtj dau tu Kilisi ndê ñaê-nga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whinj daunj-nga, dec wasôm ñambwa têtj am. Am kêyalê aö su, aö ngac andô Pol nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Aö bu wanem aö nenj balê Onesimus awha têtj am. Inj ngô mêtê nanj aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêtj whinj dec aö gasam inj bu aö

atungac. ¹¹ Muŋ-ŋga iŋ gêm akiŋ am, tigeŋ iŋ hu am siŋ dec am gêlic iŋ bu ŋgac akiŋ sac. Magoc kwahic dec iŋ ti ŋgac akiŋ ŋayham tôm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aö tac whiŋ iŋ ŋandô, magoc kwahic dec waŋkiŋ iŋ mbu têtŋ am loc. ¹³ Aö gandöc gapocwalô tu gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, ma aö tac whiŋ bu wakôc Onesimus dôŋ gacgeŋ mbo whiŋ aö bu nem aö sa. Am bu lic ŋayham bu hu iŋ siŋ bu mbo whiŋ aö, dec am oc nem aö sa ŋandô. ¹⁴ Magoc aö gatec bu wakac am bu hu iŋ siŋ têtŋ aö. Aö atac whiŋ bu am kôm tu am daôm nem atac whiŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec aö oc wakôc iŋ dôŋ bu mbo whiŋ aö lec dom, bu aö gaŋgô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anötö gêlic ŋayham bu Onesimus hu am siŋ ŋasawa apê, tu bu iŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, ma bocdinaŋ iŋ oc mbu loc ma mbo whiŋ am ŋapaŋ eŋ. ¹⁶ Ma iŋ oc mbo whiŋ am gitôm ŋgac akiŋ ŋambwa dom. Kwahic dec iŋ hóc gêlêc ŋgac akiŋ, iŋ ti am nem asidôwa tac whiŋ-ŋga solop. Aö atac whiŋ iŋ ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whiŋ iŋ hóc gêlêc. Nahu bu iŋ am nem ŋgac akiŋ, ma iŋ am nem asidôwa kêtŋ whiŋ Pômdau-ŋga whiŋ.

¹⁷ Bocdinaŋ am bu lic aö tôm nem asidôwa daŋ, dec kôc iŋ sa tôm am kôc aö daŋ sa. ¹⁸ Giso me têtŋ bocke naŋ iŋ kôm têtŋ am, naŋ hu siŋ sip aö amanŋ. ¹⁹ Aö Pol

gato yom dindêc ŋa aö daŋ amanŋ, ma aö wasôm têtŋ am bu aö oc waô iŋ ndê têtŋ têtŋ am. Magoc gauc nem bu am daôm nem têtŋ yêc aö bocdinaŋ, ŋahu bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa. ²⁰ O aneŋ asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. ²¹ Aö gato bapia dindêc têtŋ am, ma gakêtŋ whiŋ bu am oc sôc aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiŋ, hóc gêlêc gêtŋ naŋ aö gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

²² Ma gêtŋ daŋ tiyham. Aö wandac am bu êmasaŋ am nem andu ŋalôm daŋ gwananŋ, tu aö waloc wambo-ŋga. Nahu bu aö gakêtŋ whiŋ bu Anötö oc ŋgô mac nem mbec, dec gakêtŋ batanŋ bu wahu gapocwalô siŋ ma wati ŋacleŋ mac. ²³ Epapras naŋ ndöc gapocwalô whiŋ aö tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ kêtŋ ndê acsalô têtŋ am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk naŋ sêkôm gwelenŋ sêwhiŋ aö, naŋ bocdinaŋ.

²⁵ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ puc mac honŋ nem ŋalôm dôŋ.

Hibru Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ to ndê ɲaê dom, magoc in̄ kɛyalê lau Israel-nga si lêŋ ti sakin̄ akwa, ma yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ tidôŋ. Lau ɲatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ɲatô gauc gêm bu ɲgac daŋ ɲaê Apolos to, tigen̄ yac taŋyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganôŋ lau Israel-nga naŋ sêkêŋ whin̄ Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ɲac si sêkêŋ whin̄-nga, dec ɲatô gauc gêm bu sêmbu sêtêŋ si lêŋ akwa sem akin̄ Anötö-nga sêndi. Tu dinan̄-nga, ɲamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ bu puc ɲac si sêkêŋ whin̄ Kilisi dôŋ. In̄ tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê aŋela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinaŋ. Ma Yisu in̄ ti dabuŋsiga atu pwac wakuc-nga, naŋ hôc gêlêc lau Israel-nga si lau dabuŋsiga pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakin̄ pwac wakuc-nga dau, hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-nga si sakin̄ su bocdinaŋ.

Bapia dindéc whê sa bu lêŋ tigen̄ yêc bu lau sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋô-nga, naŋ sêkêŋ whin̄ Yisu Kilisi dau. Tu dinan̄-nga dec ɲamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ bu

êŋgilí lau bu sêsap si sêkêŋ whin̄ Yisu dôŋ ɲaŋga. In̄ to yom pi lau hoŋ naŋ sêkêŋ whin̄ Anötö têŋ Abraham ndê têm ma meŋ, ma toc ɲac sa ti dôhôn̄ ɲayham bu lau têm kwahic dec-nga sêŋkuc. Ma in̄ tôc lêŋ ɲayham têŋ lau sêkêŋ whin̄-nga bu sêlhac ɲaŋga têŋ ndoc ɲawapac me kisa tap ɲac sa, ma sêsap mêtê atac whin̄ asidôwai-nga dôŋ.

Yisu tôc Anötö ndê ɲawasi asê

¹ Muŋ-nga Anötö hoc in̄ ndê yom asê têŋ aban̄i Israel-nga tidim daêsam ma ɲalêŋ daêsam, ɲa in̄ ndê lau propet. ² Magoc tin̄ambu in̄ kêkin̄ in̄ dau Atun̄gac sip nom meŋ, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têŋ yac. Anötö kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ ɲa Atu dau, ma kêŋ in̄ ti ɲadau bu wêkain̄ gêŋ hoŋ. ³ Atu dau ndê yom ɲa-ɲaclai yob gêŋ hoŋ, ma ti ɲac si ɲahu sêmbo-nga. In̄ kôc Damba Anötö aŋô solop, ma dalic Anötö ndê ɲawasi atu yêc in̄. In̄ sip nom meŋ ma kêmasan̄ lêŋ bu êŋgwasiŋ yac neŋ mêtê sac ɲ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndöc Anötö ɲaclai ti ɲawasi ɲadau ndê andô-nga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc aŋela su

⁴ ɲalêŋ dinan̄ Anötö toc in̄ ndê Atu sa hôc gêlêc aŋela hoŋ su, ma ɲaê ti waê naŋ Anötö kêŋ têŋ in̄, naŋ hôc gêlêc aŋela hoŋ si su bocdinaŋ. ⁵ Gauc nem yom naŋ Anötö gic bata pi kin̄ naŋ oc wêkain̄ Dawid

ndê pôn kin-nga, nan sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neŋ atunƣac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

Ma sêto yom kain tigen pi in bocdec bu:

Aô wati in Damba, ma in oc ti aô Atunƣac. [2 Sam 7:14]

Yom lu dinaŋ gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kain dinaŋ pi aŋela dan dom.

⁶ Ma têŋ ndoc Anötö kêkin Atu mbêc dau sip nom meŋ, nan in sôm yom pi in tôm sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê aŋela hoŋ sêpôn haduc têŋ in ma sêtoc in sa sêndic ŋawaê. [Diut 32:43 LXX]*

⁷ Aŋela dau sem akin Anötö, tôm yom nan in sôm pi ŋac bocdec bu:

In kêkin in ndê aŋela bu sênem akin in gitôm mbu ma gitôm ya ŋawahô. [BW 104:4]

⁸ Magoc in toc in Atunƣac sa kêlêc, ma sôm yom pi in bocdec bu:

O Anötö, am nem gôlin oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem gôlin am nem lau ti lêŋ gitêŋ enj.

⁹ Am tac whin lêŋ gitêŋ ma tec lêŋ sac, ma tu dinaŋ-nga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hôc gêlêc nem asidôwai hoŋ su, ma kêŋ atac ŋayham

kêsalê am ahuc, gitôm in kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. [BW 45:6-7]

¹⁰ Ma sêto yom dan tiyham pi Atunƣac, nan yêc bocdec bu:

O Pômdau, têŋ têm ŋamata-nga andô, am kêmasan nom ti gêŋ hoŋ, ma undambê in am amam ŋa-gwelen. ¹¹ Nom ti undambê oc sêninga, magoc am oc mbo. Gameŋ lu dinaŋ oc sêtisac gitôm ŋakwê akwa. ¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ŋamalac dan kôc ndê ŋakwê akwa su ma kêluŋ sa. Tigen am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têm mbo-nga oc pacndê dom bocdinaŋ. [BW 102:25-27]

¹³ Ma yom dan tiyham Anötö sôm gic waê in Atunƣac bocdec bu:

Am ndôc aô aman andô-nga e nditôm aô wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu. [BW 110:1]

In sôm yom kain bocdinaŋ pi aŋela si dan dom. Mba! ¹⁴ Anötö ndê aŋela ŋac ŋalau nan sem akin in, ma in kêkin ŋac bu sênem akin lau nan sêwêkain mwasiŋ sêndôc tali-nga.

2

Dayob daun bu daso mwasiŋ dandôc tanli-nga dom

* **1:6:** Yom nan sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, nan sêto ŋa Yom Hibru, ma tinambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whin ŋabatin dan ŋanamba, nan tôc asê bu yom dau meŋ akêŋ Septuagint. Têm ŋatô yom nan yêc Septuagint ma yom nan yêc Hibru Baibel sêso dau.

1 Tu dinaŋ-ŋga dec yom naŋ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac daŋgô ŋawaê su, naŋ dakôc tidôn lhac neŋ gauc ŋapaŋ, bu daso Anötö ndê mwasiŋ dom. 2 Gauc nem abaŋi Israel-ŋga naŋ aŋela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têtŋ ŋac. Yom dau iŋ yom ŋambwa dom. Bu ŋac si asa naŋ kêtŋ yomsu dau ŋadaŋ, me daŋgapêc têtŋ Anötö, naŋ tap ŋagêyô sa tu gêtŋ dinaŋ-ŋga. 3 Bocdinaŋ yac lau têtŋ kwahic dec-ŋga bu dapuc dômwêtŋ Anötö ndê mwasiŋ atu naŋ kôm tu nem yac si-ŋga, dec ŋalêtŋ mba bu dalhô su yêc iŋ ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiŋ dau su, ma lau naŋ sêtŋgô sa iŋ whasuŋ solop, naŋ sic dulu têtŋ yac ma sêpuc dôŋ bu yomandô. 4 Ma Anötö dau puc yom dau dôŋ bocdec bu. Iŋ kêtŋ ŋaclai têtŋ lau naŋ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêtŋ dalô ti gêtŋ atu-tu tidau-tidau, ma iŋ puc ŋac dôŋ ŋa ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau, naŋ gic sam têtŋ ŋac tôm iŋ ndê atac whiŋ.

Yisu meŋ ti ŋamalac bu kôm Anötö ndê lêtŋ nem yac si-ŋga ŋandô sa

5 Yom pi têtŋ wakuc, naŋ yac asôm asê su. Ma têtŋ ndoc dau meŋ sa, naŋ goc aŋela daŋ oc sênem gôliŋ dom. 6 Magoc gauc nem yom naŋ ŋamalac daŋ sôm têtŋ Anötö, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Yac ŋamalac yac sake dec am gauc gêm yac ŋapaŋ?

Ma tu sake-ŋga am yob Adam ndê wakuc yac?

7 ŋawasi ti waê naŋ am kêtŋ têtŋ yac, naŋ kêtŋ bu tap aŋela dau si sa.

8 Ma am kêtŋ gêtŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu. [BW 8:4-6]

Yom naŋ sôm bu Anötö kêtŋ gêtŋ hoŋ sêsôc yac ŋamalac ŋapu, naŋ hêtŋgônŋ gêtŋ hoŋ naŋ Anötö kêtŋ. Tigen kwahic dec dalic gitôm gêtŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu su dom. 9 Magoc yac dalic Yisu, naŋ Anötö kêtŋ sip nom meŋ, dec hu ndê waê naŋ hêtŋ gêtŋ aŋela si su, naŋ siŋ, ma meŋ ti ŋamalac. Ma iŋ mbac ndu tu lau hoŋ si sac-ŋga, kêtŋc Anötö ndê lêtŋ êmwasiŋ lau-ŋga, dec Anötö uŋ iŋ sa tiyham, ma kêtŋ waê ti ŋawasi atu têtŋ iŋ. 10 Bu Anötö tac whiŋ bu êmasaŋ lêtŋ bu lau daêsam sêti iŋ atuŋgaci ti atuwêi, ma sêtap iŋ ndê ŋawasi sa. Ma lêtŋ dau ŋandô sa bocdec bu, Yisu ti ŋamalac ma hêtŋ ŋandê atu e mbac ndu. Ma ŋalêtŋ dinaŋ Anötö gêtŋc iŋ gitôm solop bu ti ŋadau nem lau si-ŋga. Anötö kêtŋmasaŋ gêtŋ hoŋ, ma gêtŋ hoŋ sêmbo tu iŋ-ŋga, ma bocdinaŋ lêtŋ kaiŋ dinaŋ gic iŋ ŋawaê solop.

11 Yisu kêtŋc lêtŋ dinaŋ bu kôm lau sêti dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêtŋwhiŋ iŋ. Tu dinaŋ-ŋga Yisu maya dau dom bu sam ŋac bu iŋ ndê asii ti lhuwêi. 12 Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Aô oc wahoc am nem waêm asê têtŋ aô neŋ asidôwai ti

lhuŋwêi,
 ma wanem wê wampin
 am-nga yêc gôlôwac
 dabuŋ aŋgô-nga. [BW
 22:22]

¹³ Ma yom dan tiyham sôm:
 Aö oc wakêŋ whiŋ Anötö.
 [Ais 8:17]

Ma dan tiyham yêc bocdec
 bu:

Alic aö dec galhac gawhiŋ
 balêkoc nan Anötö kêŋ
 têŋ aö. [Ais 8:18]

¹⁴ Balêkoc nan Yisu sôm
 yom dinan hêganôŋ ŋac, nan
 ŋamalac ti dac ma ŋamsôm. Tu
 dinan-nga dec in ti ŋamalac
 gitôm ŋac, ma mbac ndu
 gitôm ŋamalac. Ma in ndê
 mbac ndu ma tisa akêŋ lau
 batê-nga ŋa-ŋahu andô, nan
 bu ku Sadaŋ, nan ti ŋaclai
 dambac ndu-nga ŋadau, nan
 dulu. ¹⁵ Ma lau nan sêtöc
 dambac ndu e gêŋ dau kôm
 ŋac sêmbo sêtôm lau nan
 sêndöc gapocwalô ŋapaŋ,
 nan Yisu ndê gwelen dinan
 kêgapwêc ŋac su.

¹⁶ Gêŋ dau tôc dau yêc awê
 bu in kôm tu bu nem aŋela
 sa-nga dom, magoc in kôm
 bu nem Abraham ndê wakuc
 sa. ¹⁷ Nalêŋ tigen yêc bu
 Yisu nem in ndê asi ti lhuwêi
 nom-nga sa ŋapep, ma nem
 akiŋ ŋac yêc Anötö aŋgô-nga
 gitôm dabuŋsiga ŋayham nan
 tôm bu tawalô ŋac, ma tôm
 bu êmasaŋ lêŋ bu Anötö suc
 ŋac si sac kwi-nga. Ma ŋalêŋ
 dau bocdec, têŋ ndoc in mbo
 nom, nan in ti ŋamalac ma
 mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêŋ
 hoŋ gitôm ŋac sêŋsahê. ¹⁸ Bu

in dau kêsahê ŋawapac lêtôm-
 ŋga su, ma tu dinan-nga in
 gitôm bu nem yac lau nom-
 ŋga sa têŋ ndoc lêtôm tap yac
 sa.

3

*Yisu ndê waê hóc gêlêc
 Moses ndê su*

¹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai
 dabuŋ, nan datap Anötö
 ndê galem undambê-nga sa
 dawhiŋ dauŋ, akôc gauc pi
 Yisu. In têŋ yac meŋ gitôm
 aposel gêm Anötö aŋgô, ma
 ti yac neŋ †dabuŋsiga atu
 nan kalhac Anötö aŋgô-nga
 tu yac-nga, tôm yom nan yac
 dakêŋ whiŋ ti dahoc asê.
 Kwahic dec aö bu wasôm têŋ
 mac bu akêŋ in lhac nem
 gauc ŋamata. ² Anötö kêyalin
 Yisu sa ma in gêm ndê gwelen
 ŋapep e gic dabin, tôm Moses
 gêm in ndê gwelen ma gêm
 akiŋ Anötö ndê lau Israel-
 nga ŋapep eŋ. ³ Magoc Anötö
 po Yisu ndê waê sa hóc gêlêc
 Moses ndê su, ma tu dinan-
 nga dec akêŋ Yisu lhac nem
 gauc ŋamata. Nalêŋ tigen, yac
 datoc ŋamalac nan kwê andu,
 nan sa hóc gêlêc andu nan in
 kwê, nan su. ⁴ Bu andu dan
 dau kwê dau dom, ŋamalac
 kwê-nga mbo. Magoc gêŋ hoŋ
 ŋahu, nan Anötö dau.

⁵ Moses kôm in ndê gwelen
 hoŋ ŋapep mbo Anötö ndê
 lau Israel-nga ŋalôm, ma hoc
 yom asê gwanan pi gêŋ nan
 tiŋambu Anötö oc tôc tiawê.
 In kôm gwelen dau gitôm
 Anötö ndê ŋgac akiŋ ŋambwa.
⁶ Magoc Kilisi in Anötö ndê
 Atuŋgac solop, ma kôm ndê

gwelenj napep ma yob Anötö ndê lau gitôm ñac si ñagôlônj. Ma yac bu dasap neñ dakêñ whinj dôñ ñanğa ti neñ ñalôm pêñ dôñ, ma mayañ daun dom pi mwasinj nañ tanjkwê bu datap sa tu Yisu-ñga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neñ dakêñ whinj dôñ-ñga

⁷ Tu dinan-ñga dec akôc gauc napep pi yom nañ Nalau Dabuñ sôm, nañ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, ⁸ nañ ayob bu asônj dañamsuñ ahuc têtj inj dom, tôm lau Israel-ñga sêkôm têtj ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têtj inj yêc gameñ sawa. ⁹ Yêc dinan mac apami sêlic gêtj dalô nañ aô gakôm têtj ñac gitôm yala 40, tigenj sêtec aô ma sêñsahê aô ñapanj ña ñac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinan-ñga dec aô atac ñandê têtj lau têtj dinan-ñga, ma gasôm têtj daun, “Ñac si ñalôm ñadandi ñapanj, ma sêsap aô dôñ dom. Ma sêsa aneñ lêtj dom.”

¹¹ Ma tu aneñ atac ñandê-ñga dec kamatiñ yom tidônj bocdec bu, “Ñac oc sêtap têtj nañ aô kayaliñ sa tu sêñwhañ dau-ñga, nañ sa dom.” [BW 95:7b-11]

¹² Bocdinañ aneñ asidôwai, mac tigenj-tigenj ayob daôm bu mêtê sac êñgalôm nem

ñalôm e akêñ whinj gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Nadau dom. ¹³ Anğili nem asidôwai hoñ bu sêsap lêtj gitêtj dôñ ma sêyob dau têtj mêtê sac, bu kôm ñac si daun ndê ñalôm ñadandi sa e inj hu Anötö ti ndê lêtj siñ dom. Akôm bocdinañ tôm bêc hoñ, bu Anötö kêtj ñasawa têtj yac bu dasôc inj ndê yom ñapu têtj têtj kwahic dec-ñga. ¹⁴ Bu têtj têtj yac dakêñ whinj tiwakuc, nañ dalhac ñanğa ma tanjkwê Yisu ti dakêñ whinj inj ti neñ ñalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinañ dom e dahu nom dindec siñ, dec oc tôm dom bu dawêkainj Anötö ndê mwasinj atu, nañ gic lau nañ sêti Kilisi ndê, nañ ñawaê. ¹⁵ Gauc nem yom nañ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, nañ ayob bu asônj dañamsuñ ahuc têtj inj dom, tôm lau Israel-ñga sêkôm têtj ndoc sêli dau sa têtj inj. [BW 95:7b-8]

¹⁶ Anğô su nañ! Lau nañ sêñgô Anötö awha magoc sêli dau sa têtj inj, ñac asa? Ñac lau nañ Moses wê ñac sêsa akêñ gameñ Isip-ñga sêmeñ. ¹⁷ Ma lau nañ Anötö tac ñandê têtj ñac gitôm yala 40, ñac asa? Ñac lau nañ sêkôm sac ñapanj, ma sêmbac ndu sêyêc gameñ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatiñ yom tidônj pi ñac, ma sôm bu ñac oc sêtap têtj nañ inj kêyaliñ sa tu sêñwhañ dau-ñga, nañ sa dom? Inj sôm yom dinan

hêganôn lau nan dangapêc têt in. ¹⁹ Yom dau tôc tiawê têt yac bu nac sêtôm dom bu sêtap in ndê têt sêwhan dau-nga sa, nahu bu nac sêkêh whin dom.

4

Anötö oc kêh lau sêkêh whin-nga sêwhan dau

¹ Yom nan Anötö gic bata pi têt tu in ndê lau sêwhan dau-nga, nan gacgen yêc. Tu dinan-nga dayob dau napep bu Anötö lic yac hon datôm bu datap mwasin dau sa, ma yac ney dan so gêh dau dom.

² Bu jawae nayaham pi gêh nan Anötö gic bata, nan yac dangô su, gitôm aban Israel-nga sêngô yom nan in gic bata têt nac. Nac sêngô, magoc sêkêh whin dom, ma bocdina yom dau gêm nac sa dom.

³ Bu yac lau nan dakêh whin, nan datôm bu datap Anötö ndê mwasin tanwhan dau-nga sa, magoc lau nan sêkêh whin dom, nan oc sêso, têt Anötö ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tu aney atac nandê-nga dec kamatin yom tidôn bocdec bu, “Nac oc sêtap têt nan aô kayalin sa tu sêwhan dau-nga, nan sa dom.” [BW 95:11]

Têt dau Anötö kêmatin tidôn têt ndoc in kêh undambê ti nom, ma gic dabin gêh hon. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan sêto yom dan pi bêt ti-7-nga bocdec bu:

Têt bêt ti-7-nga Anötö ndê gwelen hon pacndê, ma in kêwhan dau. [Gen 2:2]

⁵ Ma in sôm yom pi lau dangapêc, têt yom nan gato yêc nahô-nga su, nan yêc bocdec bu:

Nac oc sêtap têt nan aô kayalin sa tu sêwhan dau-nga, nan sa dom. [BW 95:11]

⁶ Bocdina Anötö ndê mwasin tanwhan dau-nga gacgen yêc tu bu lau têt kwahic dec-nga sêtap sa-nga. Anötö gic bata mwasin dau têt aban Israel-nga, ma sêngô jawae nayaham pi gêh dau, magoc sêtap sa dom, nahu bu nac dangapêc têt in. ⁷ Ma tinambu yala daêsam ginnga su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kin Dawid whasun, têt gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu angô Anötö awha, nan ayob bu asôn danamsun ahuc têt in dom. [BW 95:7b-8]

Gêh dau tôc asê bu Anötö kêmatin têt wakuc bu lau sêngô in awha ma sêsôc nahu, dec sêtap in ndê mwasin sêwhan dau-nga sa. Ma têt dau, in bêt dau dindéc.

⁸ Yom hon dinan hêganôn têt nan Josua wê aban Israel-nga sêsôc gamen Kanan-nga si dom. Bu bocdina, dec Anötö oc sôm yom tinambu, pi têt dan tiyham tu dakêh danan in ndê awha-nga lec dom. ⁹ Tu dinan-nga tanjalê bu Anötö ndê lau si têt sêwhan dau-nga gacgen yêc, têt bêt ti-7-nga nan Anötö dau kêwhan dau. Ma

yac lau tēm kwahic dec-nga datôm bu datap tēm dau sa. ¹⁰ Bu asa nan tap Anötö ndê mwasin ênwhan daun-nga sa, nan kêwhan dau yêc in dau ndê gwelen,* tôm Anötö dau kêwhan dau têt ndoc in ndê gwelen kêt undambê ti nom-nga pacndê. ¹¹ Tu dinan-nga dec tansahê nan bu datap mwasin dinan sa, ma dayob daun napep bu yac ney dan dangapêc têt Anötö ndê yom, ma pey tôm abani Israel-nga dom.

¹² Yac datôm dom bu tansau Anötö. Bu in ndê yom in gitôm gêt tali, ma kôm gwelen ti naclai mbo. Yom dau in namata hôc gêlêc bien namata dan lu-lu su, nan gitôm bu kun yac ma sê yac ney nalôm ngagên hon kic-kic. Ma nalên tigen Anötö ndê yom gitôm bu ênsahê yac ney gauc ti gêt hon nan yêc yac ney nalôm ma kôm gwelen pi yac ney gatu. ¹³ Gêt nom-nga me undambê-nga dan oc tôm bu sin dau têt Anötö dom. Kwahic dec in gêlic gêt hon yêc awê en, ma têt têm nambu-nga yac tigen-tigen oc dalhac in angô-nga bu dawahê gêt hon nan dakôm, nan sa têt in.

Yisu ti yac ney dabujsiga atu

¹⁴ Yac ney dabujsiga atu mbo, nan Yisu, Anötö Atu dau. In pi undambê gi su

ma kalhac Anötö angô-nga. Bocdinan in nayham bu yac gauc nem in napan tu bu puc yac dôn ma dasap yom nandô nan lau sêkêt whin-nga sêhoc asê pi Kilisi, nan dôn nan ga. ¹⁵ Bu yac ney dabujsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hon tôm yac tansahê, magoc in kôm sac dan dom. Bocdinan dec in gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinan-nga datigasuc yac ney mwasin natau Anötö ti ney atac pa su, tu bu datap in ndê tawalô sa-nga, ma tu datap in ndê mwasin sa bu puc yac dôn têt têm bocke nan lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabujsiga nom-nga

¹ Lau Israel-nga sênjali lau sa sêti si dabujsiga atu-tu bu sênem aki in Anötö sênem nac angô, ma bu sêkêt da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ngagêyô-nga. Ma ngac bocke nan sênjali in sa ti dabujsiga atu, nan namalac gitôm in ndê asidôwai Israel-nga. ² In ndê gauc ti licwalô gitôm nac si, ma bocdinan in gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têt lau gauc pôc ma lau nan sênkuc Anötö ndê lêt napep dom. ³ Ma tu in gitôm in ndê asidôwai nom-nga, dec in gic waê bu kêt da ya ô dau ndê sac ngagêyô,

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêmbac ndu ma sênwhan dau yêc gwelen nom-nga lec dom. In hêganôn lau nan sêtap Anötö ndê mwasin nem nac si-nga sa, ma sênjalê bu in gêlic nac tôm lau gitêt tu nac si sêkêt whin-nga. Bocdinan sênwhan dau yêc gwelen nan nac dau sêkôm mun-nga, nan sênsahê bu sêti lau gitêt na nac dau si licwalô, ma na lêt yomsu-nga.

ma tu lau si-nga bocdinaŋ.
 4 Gwelenŋ dabuŋsiga-nga inŋ gwelenŋ tiwaê, ma oc tôm dom bu ŋamalac danŋ kôc gwelenŋ dau sa tôm inŋ dau ndê atac whinŋ. Anötö bu êŋyaliŋ inŋ sa tôm inŋ kêgalêm ti kêyaliŋ Aron sa, dec oc tôm bu inŋ ti dabuŋsiga atu.

Kilisi ndê gwelenŋ dabuŋsiga-nga

5 Nalêŋ tigenŋ Kilisi po dau sa bu ti dabuŋsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliŋ inŋ sa, ma sôm yom têtŋ inŋ, tôm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neŋ atunŋac solop, ma aö gati am Damam. [BW 2:7]

6 Ma Anötö ndê yom danŋ tiyham nanŋ sôm têtŋ Kilisi bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo ŋapanŋ-nga, nanŋ kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek.* [BW 110:4]

7 Têtŋ ndoc Yisu meŋ mbo nom tôm ŋamalac, nanŋ inŋ teŋ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awaha atu têtŋ Anötö, nanŋ ndê ŋaclai yêc tôm bu êŋgaho inŋ su yêc ŋandê dambac ndu-nga. Ma tu inŋ toc Anötö sa ma sôc inŋ ndê yom hoŋ ŋapu-nga, dec Anötö kôc inŋ ndê mbec sa. 8 Yisu inŋ Anötö ndê Atu yomandô, tigenŋ inŋ meŋ ti ŋamalac, ma ŋandê nanŋ inŋ hóc dec kédôhônŋ inŋ pi lêtŋ danŋ wambu Anötö-nga. 9 Lêtŋ

dinaŋ gic dabiŋ inŋ bu ti lau nanŋ danŋa wambu inŋ, nanŋ si ŋahu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti sêndöc tali ŋapanŋ-nga sa. 10 Ma bocdinaŋ dec Anötö kêyaliŋ inŋ sa ti lau si dabuŋsiga atu, nanŋ kêkuc Melkisedek.

Dayob dauŋ bu dakêtŋ whinŋ tôm balêkoc dedec ŋapanŋ dom

11 Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-nga, magoc yac alic bu mac nem danŋamsuŋ kwa ŋanŋa, ma oc tôm dom bu mac aŋyalê yom dau ŋapep. 12 Bu mac akêtŋ whinŋ ŋasawa baliŋ su, ma oc tôm bu mac andôhônŋ yom ŋandô pi Kilisi têtŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom nanŋ sêndôhônŋ têtŋ lau sêkêtŋ whinŋ-nga wakuc, ma tu dinaŋ-nga mac apônda lau bu sêndôhônŋ mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec nanŋ sênôm su ŋapanŋ, ma sêtôm dom bu sêneŋ gö me bockoc. 13 Ma lau nanŋ sêtôm balêkoc dedec nanŋ sênôm su ŋambwa, nanŋ sêtôm dom bu sêŋyalê mêtê bocke inŋ mêtê gitêtŋ me mêtê sac. 14 Magoc lau nanŋ sêsap Anötö ndê yom dôŋ ma sêndôhônŋ ŋapanŋ, nanŋ sêtôm bu sêŋyalê ŋayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu nanŋ sêneŋ gêtŋ danenŋ-nga ŋanŋa.

6

1-2 Gauc nem yom pi

* 5:6: Aron ti lau Israel-nga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêtŋ Liwai ndê toŋ, magoc Yisu sa akêtŋ Juda ndê toŋ kêkuc inŋ apaŋgac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ inŋ sa akêtŋ Liwai ndê toŋ dom. Inŋ Kiŋ Salem-nga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam inŋ bu Anötö Naclai ti Nawasi Nâdau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-nga dec ŋac nanŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêkuc Melkisedek.

Kilisi nan tandôhôn têt lau nan sêkên whin tiwakuc. Tandôhôn nac bu sênem si nalôm kwi, ma sêhu mêtê sac nan gic waê bu sêninga, nan sin, ma sêkên whin Anötö. Tandôhôn nac pi busanġu ma pi mêtê dakên aman sac lau-nga, yom datisa akên lau batê-nga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, nan in oc kic nac si yom pi gameġ bocke bu sêndöc napan-nga. Magoc yom honġ dinanġ gic lau sêkên whin-nga wakuc nawaê, ma aö tac whin bu dasôm yom kainġ dinanġ napanġ dom. Aö tac whin bu dalam yom nanġ gic lau sêkên whin nanġa-nga nawaê. ³ Ma Anötö bu lic nayham, dec yac oc dakôm bocdinanġ.

Puc dahu neġ dakên whin sinġ dom-nga

⁴ Namalac nan bu kên whin Yisu, magoc tinambu puc dômbwê in, nan dec oc nalênġ nawapac bu danem in kwi tiyham. Yomandô. Asa nan kêyalê Kilisi ndê nawaê nayham tidôn su, ma tap mwasinġ undambê-nga sa, ma kôc Nalau Dabuġ su, ⁵ ma ngô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom nayham, ma gêlic Anötö ndê nac lai atu nan in oc tôc tiawê têt têt nambu-nga, ⁶ magoc tinambu tec gêt honġ dinanġ ma hu ndê kên whin sinġ, dec oc nalênġ nawapac bu danem in kwi tiyham. Bu in kêsahê mwasinġ honġ dinanġ su, magoc tinambu puc dômbwê, nan tôm inġ dau bu ndic Anötö

ndê Atu pi a gicso tidim tilu-nga, ma su inġ susu yêc lau honġ anġô-nga. Ma tu dinanġ-nga dec inġ gic waê bu ninġa.

⁷ Namalac nan kêsahê Anötö ndê mwasinġ tidau-tidau, ma sa ndê lêt kêkuc Anötö ndê atac whin, nan gitôm ôm nan u gic sip napanġ e gêm nandô nayham tu nadau-nga. Anötö oc nem mbec namalac kainġ dinanġ. ⁸ Ma ôm nan u gic sip napanġ, magoc kwanġ nakwanakwanambwa hóc ahuc, nan ôm nadau oc lic bu nom sac, ma pucbo inġ bu tisac, ma kên ya neġ su.

⁹ O yac mba lau atac whin-nga, yac asôm yom dinanġ bu akên puc mac, magoc yac akên whin bu mac oc asa nem lêt napep, ma akôm mêtê nanġ gic lau nan sêtap Anötö ndê mwasinġ nem nac si-nga sa su, nan nawaê. ¹⁰ Bu Anötö kôm mêtê gitên en, ma gwelenġ nanġ mac akôm napanġ am inġ anġô, tu bu anem akiġ lau dabuġ, ma atôc nem atac whin nac-nga asê, nan inġ oc tôm dom bu êġlhin sinġ. ¹¹ Yac atac whin bu mac lau tigen-tigen asap nem lêt nayham dinanġ dôġ napanġ. Akôm bocdinanġ e mac nem têt ambo nom-nga pacndê, dec mac oc atap mwasinġ atu nanġ mac akên batam ambo, nan sa. ¹² Yac atec bu mac lic nakam sa e mac nem akên whin nandô mba. Akôc gauc pi lau nan sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkên whin dôġ e sêtap mwasinġ atu nanġ Anötö gic bata têt nac, nan sa. Anġkuc lau kainġ dinanġ si lêt,

bu in̄ dôhôn̄ n̄ayham.

Yom nan̄ Anötö gic bata, nan̄ tidôn̄ su

¹³ Gauc nem yom nan̄ Anötö gic bata têt̄ Abraham. Anötö puc yom dau dôh̄ n̄a in̄ dau ndê n̄aê, n̄ahu bu n̄aê dan̄ nan̄ h̄oc gêlêc in̄ ndê n̄aê su, nan̄ yêc dom. In̄ gic bata yom têt̄ Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

¹⁴ Yomandô aö wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sênsôwec sêti daêsam n̄andô. [Gen 22:17]

¹⁵ Ma tin̄ambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôh̄ yom dau n̄a-n̄andô e in̄ tap sa.

¹⁶ Mac an̄yalê lau nom-n̄ga si lêt̄h sêmatin̄ yom tidôn̄-n̄ga. N̄ac oc sêta n̄amalac nan̄ ndê n̄aclai h̄oc gêlêc n̄ac dau si su, nan̄ ndê n̄aê asê tu bu sêpuc si yom dôh̄-n̄ga. Ma n̄alêh̄ dinan̄ oc tôm dom bu n̄amalac dan̄ sêh̄ n̄ac si yom me sêsej su. ¹⁷ Ma n̄alêh̄ tigen̄ Anötö puc yom nan̄ in̄ gic bata têt̄ Abraham, nan̄ dôh̄ n̄a in̄ dau ndê n̄aê. N̄ahu bu in̄ bu t̄oc asê têt̄h yac lau nan̄ dawêkain̄ yom nan̄ in̄ gic bata têt̄ Abraham, nan̄ n̄a-n̄andô, bu in̄ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêt̄h nan̄ in̄ gic bata tu êmwasiñ yac-n̄ga. ¹⁸ N̄alêh̄ dinan̄ Anötö gic bata yom, ma puc yom dau dôh̄. In̄ gitôm dom bu señ gêt̄h lu dinan̄ su, me êhsau yac. Ma bocdinan̄ yom dau gitôm bu puc yac lau nan̄ datêt̄h Anötö ta, ma tan̄kwê in̄ bu nem yac

sa, nan̄ dôh̄. Dalhac n̄an̄ga, ma dahôn̄ n̄andô n̄ayham nan̄ dakêt̄h batan̄ dambo, nan̄ ti atac pa su.

¹⁹⁻²⁰ N̄andô n̄ayham nan̄ dakêt̄h batan̄ dambo, nan̄ n̄ahu Yisu Kilisi. Ma yac neñ dakêt̄h batan̄ in̄ gitôm an̄ga n̄adehe nan̄ ndöc teñ, ma teñ yac dôh̄ dalhac teñ. Ma po an̄ga-n̄ga sô yac dôh̄ tam damin̄ Yisu. Ma tôm lau Israel-n̄ga si dabun̄siga n̄amata-n̄ga sip po balin̄ n̄ambu-n̄ga yêc Anötö ndê lôm dabun̄ bu sôc N̄alôm Dabun̄ Andô ndi, dec Yisu mun̄ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö an̄gô-n̄ga gitôm yac neñ dabun̄siga atu. Bu in̄ ti yac neñ dabun̄siga nan̄ kêt̄kuc Melkisedek, ma in̄ oc mbo n̄apan̄.

7

Yom pi dabun̄siga atu Melkisedek

¹ Melkisedek in̄ Kin̄ Salem-n̄ga, ma Anötö, N̄aclai ti N̄awasi N̄adau ndê dabun̄siga atu. In̄ tap Abraham sa ma gêm mbec in̄ têt̄h ndoc Abraham ku kin̄ nan̄ sêngaho in̄ nêsip Lot su, nan̄ dulu, ma kêsêlêt̄h bu mbu têt̄h in̄ ndê gamen̄ ndi. ² Ma Abraham whê wapa nan̄ in̄ kêt̄gaho su yêc kin̄ dinan̄ amba, nan̄ kôc gi toñ aman̄lu, dec kêt̄h toñ dan̄ têt̄h Melkisedek, ma in̄ dau kôc toñ 9. N̄aê Melkisedek n̄ahu bu Kin̄ Lêt̄h Gitêt̄h-n̄ga, ma n̄aê Kin̄ Salem-n̄ga n̄ahu bu Kin̄ Yom Malô-n̄ga. ³ Yêc Anötö ndê yom nan̄ sêto yêc, nan̄ datap yom dan̄ sa pi

Melkisedek dinda me damba me apai si ñadênañ dom. Ma datap yom dan sa pi in ndê bêc dinda kôc in-nga me bêc mbac ndu-nga dom. Magoc tòm Anötö ndê Atu nañ mbo ñapañ, ma in ndê tèm oc pacndê dom, nañ dalic Melkisedek gitôm dabuñsiga mbo ñapañ-nga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuñsiga akêñ Liwai ndê toñ, nañ su

⁴ Alic gêñ nañ tôc asê bu Melkisedek in dabuñsiga ti waê atu. Abraham in lau Israel-nga hon si damba, magoc in toc Melkisedek sa têtñ ndoc in whê wapa nañ in kêgaho su yêc ñacyo amba, nañ kôc gi ti toñ amanlu, ma kêtñ toñ dan têtñ in. ⁵ Ma gauc nem lau akêñ Liwai ndê toñ, nañ sêti dabuñsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-nga hon sêsa akêñ Abraham, magoc ñac si yomsu dan sôm tidôn bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêtñ kôc ndi toñ amanlu, ma sêkêtñ toñ dan têtñ lau Liwai. ⁶ Magoc Melkisedek, nañ sa akêñ Liwai ndê toñ dom, nañ kôc wapa toñ dan yêc ñac hon apançac Abraham, ñgac nañ Anötö kêmatiñ pwac whiñ in. Ma tiñambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷ Ma yac hon tañyalê bu ñamalac nañ gêm mbec lau ñatô, nañ ndê waê hôc gêlêc lau nañ in gêm mbec, nañ si su. ⁸ Ma alic su nañ. Lau dabuñsiga akêñ Liwai ndê toñ sêkôc wapa toñ dan yêc ñac si asidôwai Israel-nga, magoc ñac sêmbac

ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa toñ dan yêc ñac hon si apançac Abraham, ma datap yom dan sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ dom. ⁹ Ma gêtñ dan whiñ. Liwai ndê lau wakuc nañ sêti dabuñsiga ma sêkôc wapa toñ dan yêc lau Israel-nga, nañ oc tòm bu dasôm bu ñac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêtñ wapa toñ dan têtñ in. Nahu bu lau Liwai si apançac Abraham kêtñ wapa toñ dan têtñ Melkisedek gêm ñac hon ançô. ¹⁰ Bu têtñ tèm Melkisedek tap Abraham sa, nañ Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôñ yêc.

Yisu ndê gwelen dabuñsiga-nga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹ Aron ma lau hon akêñ Liwai ndê toñ nañ sêti dabuñsiga Israel-nga, nañ si sakiñ nahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakiñ dau gitôm dom bu ndic dabin Anötö ndê lau. Tu dinañ-nga dec Anötö kêtñ Yisu ti dabuñsiga nañ ndê sakiñ kêtñc lau Liwai si dom, magoc kêtñc Melkisedek ndê. ¹² Anötö kêtñ sakiñ wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinañ dec in gic waê bu kêtñ yomsu wakuc bu puc sakiñ wakuc dau dôñ. ¹³ Bu Yisu, nañ yom dindêc hêganôn, nañ sa akêñ Liwai ndê toñ dom. In sa akêñ lau Israel-nga si toñ dan dau-nga, nañ si dan ti dabuñsiga dom. ¹⁴ Mba. Yac tañyalê su bu yac neñ Pômdau sa akêñ Juda ndê toñ.

Ma Moses to yom dan nan hêganôñ lau akêñ Juda ndê ton bu sêti dabuñsiga-ñga lec dom. ¹⁵ Magoc Yisu ti dabuñsiga kêkuc Melkisedek, dec tôc asê tiawê bu in dabuñsiga pwac wakuc-ñga. ¹⁶ Yisu ti dabuñsiga kêkuc yomsu nan kên gwelenj dau têtñ Liwai ndê wakuc tawasê, nan dom. Magoc in ti dabuñsiga tu ñaclai mbo tali ñapan-ñga nan Anötö kên têtñ in-ñga. ¹⁷ Bu Anötö ndê yom whê gêtñ dau sa, tôc sêto yêc bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapan-ñga, kêkuc dabuñsiga atu Melkisedek. [BW 110:4]

¹⁸ Bocdinañ yomsu akwa nan hêganôñ lau Liwai si gwelenj dabuñsiga-ñga, nan Anötö señ su. Nahu bu yomsu dau ndê ñannga mba, ma tôc dom bu nem lau dan sa. ¹⁹ Yomandô. Sakiñ pwac akwa-ñga dinañ gic dabinj gêtñ dan me kôm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakiñ dabuñsiga-ñga hóc gêlêc sakiñ akwa dinañ su, ma gêm ñandô ñayham tu dakêtñ batan-ñga, ma ti lêtñ datigasuc Anötö-ñga.

²⁰ Ma Anötö sôm tidônj bu Yisu oc ti dabuñsiga bu mbo ñapan. In kêmatinj yom bocdinañ pi lau dabuñsiga nan sêsa akêñ Liwai ndê ton, nan dom. ²¹ Magoc in kêmatinj yom têtñ Yisu, tôc sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidônj su, ma in oc señ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, "Am dabuñsiga mbo ñapan-ñga." [BW 110:4]

²² Bocdinañ Anötö kêmatinj pwac wakuc nan hóc gêlêc pwac akwa su. Ma in sôm yom tidônj pi Yisu, dec kêtalinj in sa ti pwac wakuc dau ñadau.

²³ Dabuñsiga daêsam sem gwelenj sêmbo pwac akwa ñapu, ñahu bu dan bu mbac ndu, nan dan oc kóc in ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelenj dabuñsiga-ñga oc yêc ñapan, ñahu bu in mbo tali ñapan. ²⁵ Ma bocdinañ lau nan sêtigasuc Anötö tu in-ñga, nan Yisu gitôm andô bu nem ñac si. Nahu bu in mbo tali ñapan, ma tôc bu nem ñac awha têtñ Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neñ dabuñsiga atu Yisu. In dabuñ, in ndê giso mbasi, in ndê lêtñ ñawasi eñ, ma Anötö toc in sa hóc gêlêc lau sac nom-ñga ma kóc in sa pi undambê gi. Tu dinañ-ñga dec in ðdabuñsiga ñayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuñsiga nom-ñga h oc sêkênj da ya tu sac-ñga tôc bêt honj. Sêkênj tu ñac dau si sac-ñga munj, goc sêkênj tu lau ñatô si-ñga kêkuc. Magoc Yisu in bocdinañ dom, bu in dau ndê sac mbasi, ma in kênj dau ti da tu lau si sac-ñga ðim tigen eñ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêtalinj lau sa sêti lau Israel-ñga si dabuñsiga atu-tu, nan sêpônja gauc ti licwalô, tôc ñac si asidôwai nom-ñga. Magoc Yisu, nan tinjamu Anötö sôm yom tidônj dec kêtalinj in sa ti yac neñ dabuñsiga, nan Anötö dau ndê Atu. Ma i ñ gic dabinj

Anötö ndê lêñ nem yac si-ñga, dec ti dabuñsiga ñayham andô, nañ oc mbo ñapan.

8

Yisu in dabuñsiga pwac wakuc-ñga

1 Yom hon nañ yac asôm, nañ ñahu bocdec. Yac neñ †dabuñsiga atu mbo, nañ ndöc Anötö Ñawasi ti Ñaclai Ñadau ndê andô-ñga yêc undambê. ²Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuñ nañ ñamalac sêkwê, nañ dom, magoc mbo lôm dabuñ ñandô nañ Pômdau dau kwê kalhac undambê. ³Dabuñsiga atu-tu hon nañ lau Israel-ñga sênyalin ñac sa, nañ si gwelen bu sêkêñ da danje ti da ya ô sac-ñga. Tu dinan-ñga dec Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, nañ gic waê bu kên da bocdinan. ⁴In bu mbo nom, dec oc ti dabuñsiga dom, bu dabuñsiga nom-ñga nañ sêkôm gwelen sêkêñ da-ñga tôm yomsu sôm, nañ dec sêmbo. ⁵Ma lôm dabuñ nañ dabuñsiga nom-ñga sêkôm gwelen sêmbo, nañ gitôm ñagatu ñambwa, nañ gêm dôhôn lôm dabuñ undambê-ñga. Bu têtñ ndoc Moses bu kwê bac dabuñ sa, nañ Anötö gic atu ma whê sa têtñ in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasañ gêtñ hon êñkuc ñagatu nañ gatôc têtñ am yêc Lôc Sainai. [Eks 25:40]

⁶Magoc sakin nañ Anötö kêtñ têtñ Yisu, nañ hóc gêlêc dabuñsiga pwac akwa-ñga si sakin. Bu pwac wakuc nañ Yisu ti ña-ñgac ñalhu-ñga, nañ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma gêtñ nañ pwac wakuc gic bata bu datap sa, nañ hóc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷Angô su nañ. Pwac ñamata-ñga bu ña-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸Magoc Anötö gêlic ñagôlin pwac akwa-ñga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su nañ. Bêc oc meñ sa, nañ aô oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-ñga ma lau †Juda-ñga.* ⁹Oc tôm pwac nañ kamatin gawhin ñac si apai têtñ ndoc aô aman wê ñac sêsa akêtñ gameñ Isip-ñga sêmey, nañ dom.

Ñac sêsôc aô neñ yom pwac dinan-ñga ñapu dom, ma tu dinan-ñga dec aô Pômdau gasôm bu wapuc dômwêtñ ñac.

¹⁰Magoc têtñ têtñ pwac akwa-ñga pacndê, nañ aô Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-ñga, nañ bocdec bu. Aô oc wakêtñ neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aô oc wati ñac si Anötö,

* **8:8:** Lau hon nañ Anötö kêtñalin ñac sa sêti in ndê, nañ dasam ñac bu lau Israel-ñga. Magoc muñ-ñga sêwhê dau kôc gi ton lu, nañ sêsam bu Israel ma Juda, ma ton tigen-tigen sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-ñga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

ma ñac oc sêti aõ neñ lau.

11 Têñ dinan, oc tòm dom bu ñamalac dan êndôhôn in ndê asidôwai me lau menpan in-nga, ma sôm têtñ ñac, ‘Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ Nahu bu aõ neñ lau hon oc sênjalê aõ, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhin.

12 Ma aõ oc tanwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom.” [Jer 31:31-34]

13 Anötö sam gêtñ dau bu pwac wakuc, ma ñalêñ dinan in têt asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêtñ nan tiakwa su, nan kêpin bu hê su ninğa.

9

Israel si lôm dabun ñasakiñ

1 Têtñ têtñ Anötö kêmatin pwac ñamata-nga whin lau Israel-nga, nan in kêñ yomsu pi lêtñ sênem akiñ in-nga, ma pi tñac dabun nan sêkwê yêc nom. 2 Nalôm lu sêyêc bac dabun ñalôm. Nalôm ñamata-nga sêsam bu Nalôm Dabun, ma yakain ti den da-nga ma bolom da-nga sêyêc ñalôm dinan. 3 Ma sêkên po baliñ d añ kêgalêñ bu whê ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kôc. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Nalôm Dabun Andô. 4 Yêc ñalôm tilu-nga, alta gol nan sêkên da ñamalu ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêc. Apa dau sêmasan ña a, ma sêmpan ahuc ña gol. Sêkên lôn gol

dan ti bolom mana, ma Aron ndê têt nan muñ-nga ñasili puc pi men, ma hoc lu nan Anötö to yomsu amanlu pi, nan sêyêc apa pwac-nga dau ñalôm. 5 Sêmasan anjela ñagatu lu nan sêsam bu anjela Anötö ndê ñawasi-nga, nan sêlhac apa dau ñahô. Sêmasan inlu ñamakê galam kêgatôc apa dau ñampêlhu nan sêsam bu Anötö ndê pôñ suc sac kwi-nga, nan ahuc. Ma gêtñ daêsam yêc, magoc tòm dom bu yac awhê sa yêc bapia dindec.

6 Têtñ ndoc sêmasan gêtñ hon dinan su, nan dabunsigna sem si gwelen sêsôc sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga tòm bêc hon. 7 Magoc tñdabunsigna ñamata-nga tawasê sôt ñalôm tilu-nga, ma sôt tidim tigen yêc yala tigen ñalôm. Ma têtñ bêc tigen dinan, in sôt gi ma kôt dac têtñ, bu kêñ ti da tu sac-nga. In kêñ tu dau-nga, ma tu sac nan Anötö ndê lau sênjalê dom ma sêkôm-nga. In bu kôt dac dom, dec oc tòm dom bu in sôt ndi. 8 Nalêñ dinan Nalau Dabun bu whê yom sa têtñ yac pi pwac akwa bocdec bu. In têtñ asê bu ñalêñ mba bu lau sêsôt Nalôm Dabun Andô sêndi, têtñ têtñ dabunsigna sênkuc sakin pwac akwa-nga, ma lôm dabun pwac akwa-nga kalhac dôn kalhac.

9 Sakin pwac akwa-nga dinan in ti dôtñ têtñ yac lau têtñ kwahic dec-nga. Ma têtñ asê têtñ yac bu da dançe ti da ya nan dabunsigna sêkên tu lau-nga, nan gitôm dom bu kôm

lau dau si ñalôm timalô tu ñac si sac-ña. ¹⁰ Bu sakin di-nañ ti ña-yomsu hon hêganôn gên daney ti danôm-ña, ma lau Israel-ña si lên sêngwasin dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-ña. Ma gên hon dinan in gên ñamlic-ña ñambwa, bu yêc e pwac wakuc nañ Anötö kên tu nem gôlin yac-ña, nañ meñ sa su nañ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-ña

¹¹ Magoc Kilisi meñ ti dabuñsiga atu, nañ ndê sakin ña-ñandô ñayham meñ sa su. Ma lôm dabuñ nañ in sôc gi, nañ ñayham kêlêc ma hóc gêlêc lôm dabuñ nañ ñamalac amba sêkwê kalhac nom dindec, nañ su. ¹² In gacgen sôc lôm dau Ñalôm Dabuñ Andô gi, magoc in kôc makao ñatu me naniñ gapoc si dac bu kên ti da ô sac-ña dom. In sôc gi tidim tigen, ma kên dau ndê dac tu bu nemlhi yac neñ sac ñatôp, dec kêmasañ lên dambo tanli ñapañ-ña.

¹³ Pwac akwa yomsu-ña sôm bu lau Israel-ña si dabuñsiga sêkôc naniñ gapoc ti makao gapoc ñadac, ma sêngaluñ whin makao ñatu dinda nañ sêpec ti da ya nañ ñagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ñac sêti dabuñ ma ñamlic ñawasi sa yêc Anötö anğô-ña.* ¹⁴ Magoc Kilisi, nañ ndê giso mbasi andô, ma kên dau ti da têt Anötö tôm Ñalau mbo ñapañ-ña puc in dôñ, nañ ndê dac hóc gêlêc

dac pwac akwa-ña, ma gêm yac sa ñandô. Ñahu bu in ndê dac kêmasañ yac neñ ñalôm ñawasi sa, ma kêgwasiñ m êtê sac nañ gic waê lên dandinan-ña, nañ su. Ma bocdinañ datôm bu danem akiñ Anötö Tali Ñadau ti atac pa su en. ¹⁵ Kilisi kêmasañ lên dinan, ma bocdinañ kwahic dec in kalhac Anötö ma lau nom-ña ñalhu bu ti pwac wakuc ñadau. In ndê mbac ndu gêmlihi lau nañ sêmba pwac akwa ñapu, nañ si sac ñatôp, ma kêgapwêc ñac su yêc sakin mêtê sac-ña. Ma tu dinan-ña ñac oc sêtap gameñ sêndôc t ali-ña nañ Anötö gic bata têt ñac, ma kêgalêm ñac sa bu sêwêkaiñ, nañ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-ña si lên sêmatin pwac pi wapa lên sêmba-ña. Lau nañ bu sêwêkaiñ ñamalac dan ndê wapa lên sêmba, nañ oc sêtap gên dan sa dom e sênjalê pi ñandô bu ñamalac dau mbac ndu su. In bu mbo tali, nañ pwac dinan ñayom oc gacgen lhac. ¹⁸ Tu dinan-ña dec pwac akwa yomsu-ña sôm bu lau Israel-ña sêndic domba ti makao ndu, ma ñadac ti pwac dau ñahu. ¹⁹ Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-ña hon sip bapia, ma sam asê têt lau Israel-ña. Goc in kôc makao ñatu [ma naniñ] ñadac ma kêgaluñ whin bu, sô domba ñamliclu kokoc pi a ñasañgac dan, goc kên sip dac ti bu ma kêbalip pi

* **9:13:** Ñac si mêtê dinan hêganôn ñamalac nañ kêmasac awhê me ñac batê, dec kôm in ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-ña. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lên sêmba Akwa.

bapia dau ma pi lau hoŋ.
 20 Ma sôm, “Pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ mac ma gic atu mac bu asôc ŋapu, naŋ ŋadac dau dindec.”
 21 Ma ŋalêŋ tigen in kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti laclhu sakiŋ dabuŋ-ŋga hoŋ.
 22 Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip dac pi gêŋ hoŋ bocdinaŋ. Ŋac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac siŋ dom, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

23 Lau Israel-ŋga si bac ti gêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu tôc gêŋ ŋandô undambê-ŋga asê têŋ yac. Ma lau Israel-ŋga sem dabuŋ gêŋ nom-ŋga dinaŋ ma sêkôm gêŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga ŋa domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ su, dec kêŋ ŋawasi atu têŋ gêŋ ŋandô undambê-ŋga.
 24 Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ in sôc, naŋ gitôm gêŋ ŋandô undambê-ŋga ŋagatu ŋambwa dom. Mba. In sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gêm yac hoŋ aŋôŋ.

25 Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ kôc

dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigen eŋ, ma kôc dau ndê dac solop.
 26 In kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga nom-ŋga sêkêŋ da ŋapaŋ ma ŋapaŋ, naŋ dom. Bu bocdinaŋ, dec têŋ ndoc Anötö kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ in oc hôc ŋandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-ŋga dom. In meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigen, tu bu êŋgaho lau nom-ŋga si sac ŋagêyô su pi dau.
 27 Yac lau tigen-tigen tac waê bu dambac ndu tidim tigen, ma tiŋambu yac oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga bu êŋsahê yac.
 28 Ma ŋalêŋ tigen Kilisi mbac ndu tidim tigen eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac ŋagêyô su. Ma in oc mbu meŋ tiyham bu hôc ŋandê tu sac-ŋga tiyham dom, magoc tu bu kêŋ Anötö ndê mwasin gêm lau si-ŋga ŋa-ŋandô têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ti sêkêŋ bata in bu mbu meŋ.

10

Kilisi gic da lau nom-ŋga tidim tigen eŋ

1 Pwac akwa yomsu-ŋga in gitôm ŋagatu ŋambwa bu tôc gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ sa, naŋ asê têŋ yac. Magoc in gêŋ ŋandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-ŋga sêkêŋ da tôm yala hoŋ, dec tôc asê bu da kaiŋ dinaŋ gitôm dom bu seŋ lau si sac su, me ndic dabiŋ ŋac bu sêtigasuc Anötö.
 2 Da kaiŋ dinaŋ bu nditôm bu ndic dabiŋ lau, dec oc sêkêŋ ŋapaŋ dom. Ma in bu

nditôm bu kôm ñac si ñalôm ñawasi sa yêc Anötö anğô-ñga, dec ñac oc ñalôm ñawapac tu ñac si giso-ñga tiyham dom. ³Magoc sêkêñ da dau tôm yala hoñ, dec kêñ gauc ñac bu ñac si sac yêc ñac dôñ yêc. ⁴Ñahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu señ sac su.

⁵Tu dinan-ñga dec têtñ ndoc Kilisi meñ mbo nom, nañ sôm yom asê têtñ Anötö, tôm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whiñ bu sêndic makao ti domba ma sêkêñ ti da têtñ am lec dom. Magoc am kêmasañ aö dauñ neñ ñamlic ti ñandô.

⁶Da ya ti da bocke nañ sêkêñ tu sac-ñga, nañ gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷Ma aö gasôm bu, “O Anötö, lic aö dec gameñ bu wakôm am nem atac whiñ ñandô sa, tôm yom nañ sêto pi aö muñ su, yêc bapia tilhun.” [BW 40:6-8]

⁸Moses ndê buku yomsu-ñga tôc bocdec bu. Sêkêñ makao ti domba ti da, ma sêkêñ da ya ti da tidau-tidau tu sac-ñga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiñ bu sêkêñ da hoñ dinan dom, ma gic in tandô dom bocdinañ.

⁹Ma tiñambu Kilisi sôm têtñ Anötö bu in dau meñ su, bu kôm Anötö ndê atac whiñ ñandô sa. Bocdinañ dec in señ lêtñ akwa da-ñga su, ma kêmasañ lêtñ wakuc. ¹⁰Ma Anötö ndê atac whiñ, nañ Kilisi kôm ñandô sa, nañ bocdec

bu. Yisu Kilisi kêñ dau ti da tidim tigen, dec kêmasañ lêtñ bu dati lau dabuñ.

¹¹Dabuñsiga pwac akwa-ñga sêlhac ti sem gwelen tôm bêc hoñ, ma sêkêñ da kaiñ tigen ñapan, nañ tôm dom bu señ sac su. ¹²Magoc Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, kêñ dau ti da dim tigen eñ, tu sac têtñ hoñ-ñga, goc gi ndöc Anötö ndê andô-ñga. ¹³⁻¹⁴Ñahu bu da tigen dinan kêmasañ lêtñ bu señ lau nañ in bu kôm ñac sêti lau dabuñ, nañ si sac su, ma gic dabiñ ñac bu sêmbo tali ñapan. Ma kwahic dec in hôñ bu Anötö kêñ in ndê ñacyo hoñ sêsôc in gahi ñapu.

¹⁵Ma Ñalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gêtñ dau whiñ, tôm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶Magoc têtñ têtñ pwac akwa-ñga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhiñ lau Israel-ñga, nañ bocdec bu. Aö oc wakêñ aö neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. [Jer 31:33]

¹⁷Ma tiñambu in gic têtñ yom ma sôm yom bocdec:

Aö wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. [Jer 31:34]

¹⁸Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinan-ñga dec dapônda dabuñsiga dañ bu kêñ da tu sac-ñga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ señ datiga-suc Anötö-ñga

19 Tu dinaŋ-ŋga asidôwai, datigasuc Anötö ti neŋ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuŋ Andô dandi, tu dac naŋ Yisu kêc siŋ-ŋga. 20 Muŋ-ŋga, po baliŋ daŋ kêgalêŋ naŋ kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuŋ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ŋamlic ô po dau su, ma iŋ mbo tali ŋapaŋ, dec iŋ ti seŋ wakuc datigasuc Anötö-ŋga. 21 Ma iŋ yac neŋ dabuŋsiga tiwaê, naŋ gêm gôliŋ Anötö ndê lau hoŋ. 22 Iŋ ndê dac kêgwasinŋ yac neŋ sac hoŋ su, dec dambo ti ŋalôm ŋawapac tu yac neŋ sac-ŋga tiyham dom. Ma bu ŋawa kêgwasinŋ yac neŋ ŋamlic ŋawasi sa su. Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc Anötö ti neŋ ŋalôm ŋawasi, ma dakêŋ whinŋ ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

23 Yac lau dakêŋ whinŋ-ŋga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêŋ bataŋ ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têtŋ yac. Iŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinaŋ-ŋga taŋkwê ŋandô dau ti atac lu-lu dom. 24 Ma dakôc gauc pi lêŋ bu dapuc dauŋ dôŋ bu atac whinŋ asidôwai, ma dakôm mêtê ŋayham eŋ. 25 Dahu mêtê dapitigenŋ-ŋga siŋ tôm lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Mba. Dakac sa dapitigenŋ, ma tangilí dauŋ bu dalhac ŋaŋga. Mac aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma bocdinaŋ dec akôm asiŋ su eŋ.

26 Aŋgô ŋapep! Yac bu taŋyalê Anötö ndê yom ŋandô

tidôŋ su, magoc tiŋambu dalic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma dakôm, dec da daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac neŋ sac dinaŋ ŋagêyô su-ŋga, yêc dom. 27 Ŋamalac naŋ sa lêŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ŋalêŋ sac pi gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê bocdec bu, iŋ oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu naŋ Anötö kêmasaŋ tu iŋ ndê ŋacyo-ŋga ndi. 28 Gauc nem ŋamalac naŋ kêgili Moses ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôŋ ma sêtôc asê bu yomandô bu ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô iŋ dom, sêndic iŋ ndu eŋ. 29 Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm iŋ ti dabuŋ, magoc tiŋambu iŋ pu gêŋ dau ma gêlic gitôm gêŋ ŋambwa? Nalêŋ dinaŋ iŋ pu Anötö ndê Atu, gitôm iŋ kwê iŋ dôŋ yêc iŋ gahi ŋapu gitôm gêŋ ŋapopoc, ma iŋ pu Anötö ndê Nalau êmwasinŋ yac-ŋga whinŋ. Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu êŋlêc Anötö ndê matôc. Iŋ oc tap matôc sac sambuc sa. 30 Bu yac taŋyalê Pômdau, naŋ sôm yom bocdec bu:

Gwelenŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aô amaŋ, ma aô dauŋ oc wakêŋ. [Diut 32:35]

Ma sêto yom daŋ whinŋ, naŋ yêc bocdec bu:

Pômdau oc êŋsahê ti êmatôc iŋ ndê lau. [Diut 32:36]

31 Oyaê, ŋamalac naŋ sip Anötö Tali Ŋadau amba bu tap

in̄ ndê matôc sa, nan̄ töc dau man̄.

³² Gauc nem tēm nan̄ mac akêñ whin̄ tiwakuc, ma akôc ñawaê ñayham sa gitôm ñawê bu pô nem ñalôm. Têñ ndoc dinan̄, ñawapac daêsam tap mac sa tu akêñ whin̄ Kilisi-ñga, magoc mac alhac ñan̄ga. ³³ Tēm ñatô lau sêkêñ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hon̄ an̄gô-ñga. Ma tēm ñatô mac alhac awhin̄ lau nan̄ sêhóc wapac kain̄ dinan̄ ma apuc ñac dôñ. ³⁴ Ma lau sêkêñ whin̄-ñga nan̄ sêkêñ ñac sêndöc gapocwalô, nan̄ mac tamwalô ñac, ma am ñac sa bocdinan̄. Ma tēñ ndoc lau sêñgaho mac nem wapa ti gēñ hon̄ su, nan̄ mac ambo ti atac ñayham en̄. Ñahu bu mac an̄yalê bu mac nem awa ñandô yêc ñapan̄-ñga yêc undambê.

³⁵ Bocdinan̄ asap nem akêñ whin̄ Pômdau dôñ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasin̄ atu sa. ³⁶ Alhac ñan̄ga ti ñalôm pêñ dôñ, ma akôm gēñ hon̄ ñapep tôm Anötö ndê atac whin̄. Ma bocdinan̄ mac oc atap ñandô ñayham nan̄ in̄ gic bata, nan̄ sa. ³⁷ Bu ñasawa saun̄ en̄, tôm yom nan̄ sêto yêc nan̄ sôm bocdec bu:

In̄ nan̄ dakêñ batan̄ bu men̄, nan̄ oc men̄. Ma in̄ oc men̄ ñagahô en̄. ³⁸ Ma anen̄ lau gitêñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whin̄-ñga. Magoc ñac nan̄ sêhu sin̄, nan̄ aô oc walic ñac sac sambuc. [*Hab 2:3-4*]

³⁹ Magoc yac datôm lau nan̄ sêhu si sêkêñ whin̄ sin̄ ma

sêmbô sen̄ sêninga-ñga dom. Mba. Yac dalhac ñan̄ga ma dakêñ whin̄ dandic ñawaê, e datap mwasin̄ dandöc tan̄li ñapan̄-ñga ña-ñandô sa.

11

Aban̄i Israel-ñga si lēñ sêkêñ whin̄-ñga ti dôhôn̄ tēñ yac

¹ Yac bu dakêñ whin̄ ñan̄ga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gēñ nan̄ dakêñ batan̄ dambo, me tu gēñ nan̄ tanôñ dalic dom-ñga. ² Aban̄i Israel-ñga sêkêñ whin̄ ñalēñ dinan̄, ma tu dinan̄-ñga dec Anötö toc ñac sa. ³ Yac dakêñ whin̄, dec tan̄yalê bu mun̄-ñga, gēñ nan̄ kwahic dec tanôñ dalic, nan̄ ñadan̄ yêc dom, magoc men̄ hóc asê ña Anötö ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kēñ whin̄-ñga dec Anötö gêlic da nan̄ in̄ kēñ bu ñayham, hóc gêlêc Kein̄ ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-ñga, dec tóc asê bu in̄ gêlic Abel bu ñgac gitêñ. Ma in̄ mbac ndu su, magoc in̄ ndê lēñ kēñ whin̄-ñga dinan̄ gacgen̄ kalhac tôm dôhôn̄ ñayham.

⁵ Ma Inok kēñ whin̄, dec sêto yom pi in̄ ma sêsôm bu Anötö gêlic in̄ ñayham. Ma tu in̄ ndê kēñ whin̄-ñga, dec Anötö kôc in̄ su yêc nom ti tali, ma sêlic in̄ tiyham dom. ⁶ Ñamalac dan̄ bu kēñ whin̄ dom, dec gēñ hon̄ nan̄ in̄ kôm, nan̄ ñadan̄ oc tôm dom bu ndic Anötö tandô ñayham. Bu asa nan̄ bu tigasuc Anötö, nan̄ kēñ whin̄ bu in̄ mbo yomandô, ma kēñ whin̄ bu in̄

oc êmwasiñ lau nañ sêkêñ dau sambuc tu sêñsalê in-ñga.

⁷ Ma têtñ ndoc Anötö kêtñ puc Noa pi gêtñ nañ in tandô gêlic su dom, magoc tiñambu oc meñ hóc asê, nañ Noa kêtñ whiñ Anötö, ma toc in sa ti sôc in ndê yom ñapu. In sô wañ atu dañ bu nem in ti ndê b alêkoc sa. Tu in ndê lêtñ kêtñ whiñ-ñga dec in tôc lau nañ sêmbo nom têtñ têtñ dinan, nañ si giso asê tiawê, ma Anötö kêtñ in wêkaiñ lêtñ dati lau gitêtñ tu dakêtñ whiñ-ñga.

⁸ Abraham kêtñ whiñ Anötö têtñ ndoc Anötö kêgalêm in sa ma kêkiñ in têtñ gameñ nañ in gic bata têtñ in, nañ gi. In gêm gauc gameñ dau, magoc dañga wambu Anötö ma gi. ⁹ Ma yom tigeñ nañ Anötö gic bata têtñ Abraham, nañ gic Aisak lu Jakob ñawaê bocdinañ. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nañ sêñkuc in, nañ sêti nom ñadaui dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc Abraham kêtñ whiñ yom nañ Anötö gic bata têtñ in. ¹⁰ Nahu bu in kêtñ bata bu ndöc malac atu nañ oc yêc ñapañ, nañ Anötö dau kwê sa kêkuc ñagatu nañ in dau gauc gêm tidôn.

¹¹ Abraham ti ñamalac andô su, ma in nawhê Sara dau in awhê gapoc, magoc in kêtñ whiñ yom nañ Anötö gic bata têtñ in, dec Anötö kêtñ ñaclai têtñ in bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê têtñ pac-ndê su, tigeñ tu in kêtñ whiñ-ñga, dec lau toñ atu sêsa akêtñ

ñgac tigeñ dinañ. In ndê lau wakuc dinañ sêtôm tata um-boñ-ñga, ma gañgac gwêc-ñga, nañ gitôm dom bu dasê sa.

¹³ Têtñ têtñ abañi Israel-ñga sêmbo tali, nañ ñac si dañ tap ñandô nañ Anötö gic bata têtñ ñac, nañ sa dom. Nalêtñ dinañ dec sêsa si lêtñ sêkêñ whiñ-ñga e sêmbac ndu. Tu ñac si sêkêñ whiñ-ñga dec têtñ sêlic gêtñ ñandô dau gatuc-gatuc ma sêkêñ bata bu sêtap ñandô sa. Ma ñac sêlic dandi sêtôm lau nañ sem apa nom.

¹⁴ Ma lau nañ gauc gêm bu ñac lau kaiñ dinañ, nañ sêtöc asê bu ñac sêñsalê si malac ñandô sêndöc-ñga. ¹⁵ Abañi Israel-ñga bu sêlic gameñ nañ sêhu siñ su têtñ si malac ñandô, dec oc têtñ bu sêmbu sêndi sêndöc dinañ. ¹⁶ Magoc mba. Ñac atac whiñ malac dañ, nañ hóc gêtñ in dindéc su. Malac dau yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su tu ñac-ñga. Tu dinañ-ñga dec in maya dau dom bu ñac sêsam in bu ñac si Anötö.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêtñ whiñ Anötö têtñ ndoc in kêsahê in, ma sôm têtñ in bu kêtñ Aisak ti da têtñ in. Anötö gic bata yom têtñ Abraham muñ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc nañ sêsa akêtñ Aisak, bu Abraham ndê gôlôwac ñandô. Magoc in sap ndê kêtñ whiñ dôn dec bu kêtñ ndê atu tigeñ dinañ ti da. ¹⁹ In gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc uñ lau batê sa. Ma gêtñ nañ hóc asê, nañ gitôm in kôc Aisak mbu akêtñ lau batê-ñga meñ

tiyham.

²⁰ Ma tiñambu, têtj ndoc nan Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nan dec kêj whinj bu Anötö gitôm bu kôm inj ndê mbec ñandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinañ kêj whinj Anötö. Têtj ndoc inj kêsahê bu inj ndê têtj kêpiñ bu pacndê, nan inj gêm mbec Josep atu lu. Ma inj gic señeñ dau ña ndê tôc ma kêpiñ Anötö. ²² Josep kêj whinj bu Anötö oc êñgaho lau Israel-ña su yêc gameñ Isip-ña, dec têtj ndoc inj ndê têtj kêpiñ bu pacndê, nan sôm yom asê pi gêtj dau, ma gic atu ñac bu sêkôc inj ndê ñakwa whinj ñac, têtj ndoc ñac bu sêlhô sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkêtj whinj Anötö, dec sêsinj inj gitôm ayô tö têtj ndoc dinda kôc inj. Nahu bu injlu sêlic bu inj balêkoc ti angô, ma sêtôc dau tu yom nan kin Isip-ña gic atu nan-ña dom. ²⁴ Ma têtj ndoc Moses tiatu, nan inj kêj whinj Anötö dec tec bu sêsam inj bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ Inj tec bu mbo ti atac ñayham têtj ñasawa apê tu mêtê sac-ña whinj Parao ndê lau, ma gêlic ñayham bu hôc ñandê ti ñawapac whinj Anötö ndê lau. ²⁶ Inj gêlic lêtj mayañ-ña nan gic waê Anötö ndê Mesaya bu ñayham hôc gêlêc lau Isip si awa ti gêtj ñayham-ñayham hoñ su. Nahu bu inj takwê ndê ñaôli ñayham, nan inj oc tap sa tiñambu. ²⁷ Inj kêj whinj, dec hu gameñ Isip-ña sinj, ma tôc dau tu kin Isip-ña ndê atac ñandê-ña dom.

Inj puc dau dôj ma kalhac ñanja, ñahu bu inj gêlic Anötö, nan lau danj sêlic su dom. ²⁸ Inj kêj whinj Anötö dec sôm têtj lau Israel-ña bu sêmasañ Pasowa têtj Anötö sôm, ma sêsê domba ñadac pi gatam ñac si andu-ña. Ma ñalêtj dinañ añela nan gic balêkoc ñgac mbêc Isip-ña hoñ ndu, nan kêlêc lau Israel-ña si andu hoñ.

²⁹ Lau dau sêkêtj whinj Anötö nan gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêñsêlêtj sêmbô gameñ basô si. Magoc têtj ndoc lau Isip-ña bu sêlom sêñkuc ñac, nan gwêc kêtjatôc ñac ahuc e sênom gwêc su ma sinja.

³⁰ Tiñambu lau Israel-ña sêkêtj whinj Anötö, dec sêñsêlêtj sêñgihi malac Jeriko têtj bêtj 7 e malac dau ñatunbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö señ awhê mockain-ña Rahab su whinj lau dangapêc malac dinañ-ña dom. Nahu bu muñ-ña Rahab dau tôc asê bu inj kêj whinj Anötö, têtj têtj inj kôc lau Israel-ña si lau sêtij gameñ Kanan-ña sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkêtj whinj ñanja-ña daêsam sêmbô, têtj Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ñatô. Magoc ñasawa mba bu wasôm yom pi ñac tigen-tigen. ³³ Ñatô sêkêtj whinj ñanja, dec sêku kin gameñ ñatô-ñ ga dulu. Ñatô sem gôlinj lau Israel-ña ti sêngilí ñac bu sêsa si lêtj gitêtj. Ma Anötö gic bata yom

têj ñac bu yob ñac. Tu lau ñatô si sêkêj whiñ-ñga dec Anötö kêgapiç layon si whasuñ ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ña-ñandê su yêc ñatô, ma yob ñatô bu sêlhô su yêc ñacyo si bienj. Lau ñatô ñac lau licwalô mba, magoc tu ñac si sêkêj whiñ-ñga, dec Anötö kênj ñanğa têtj ñac. Ñac sêti lau siñ-ñga ti ñaclai atu, ma sêku lau apa si lau siñ-ñga dulu. ³⁵ Lauwhê ñatô sêkêj whiñ Anötö, dec iñ uñ ñac si balêkoc ñgac nañ sêmbac ndu su, nañ sa sêmeñ sêmbô sêwhiñ ñac tiyham. Ma lau sêkêj whiñ-ñga ñatô, nañ sic ñac ña sô e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkêj whiñ ahuc tu bu sênem dau si yêc ñandê dinan, ñahu bu sêkêj bata bu Anötö gitôm bu oc uñ ñac sa, ma kênj ñac sêmbô ñayham eñ. ³⁶ Ñatô, lau sêsu ñac susu, ma sêhi ñac ña sô, ma ñatô sêsô ñac dôñ ma sêkêj ñac sêndöc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ñatô ña hoc ndu, sêhé ñatô ña sege kic gi lu, ma ñatô nañ lau siñ sêkuñ ñac ndu ña bienj baliñ. Ñac sêsôc ñakwê sac-sac nañ sêmasañ ña domba ti naniñ ñamlic, sêpônnda dau ñandô, ma lau sêkêj kisa ñac ti sêkôm ñac ñayom. ³⁸ Ñac sêñgihi sêmbô gameñ sawa ti gameñ lôc-ñga gitôm lau waêmbe, ma sêndöc hoc ñasuñ ti suñ nañ yêc nom. Magoc tu ñac si sêkêj whiñ-ñga dec Anötö gêlic ñac ñayham kêlêc, hôc gêlêc lau nom-ñga hoñ su.

³⁹ Ñawaê pi lau hoñ dinan si sêkêj whiñ yêc tu bu whê

ñac sa têtj yac-ñga. Magoc ñac si danj gêlic ñandô nañ Anötö gic bata têtj ñac, nañ dom. ⁴⁰ Ñahu bu lêtj ñayham andô nañ Anötö kêmasañ bu êmwasiñ yac lau têtj kwahic dec-ñga, nañ gic waê ñac lau dau sêwhiñ. Ma yac hoñ oc datap sa dawhiñ dauñ.

12

Tañtiñ Yisu ma dalhac ñanğa

¹ Lau hoñ dinan sêmuñ yac su, ñac lau toñ atu andô, ma sêtôc lêtj dakêj whiñ-ñga ñayham têtj yac tu tañkuc-ñga. Tu dinan-ñga dec dakac dauñ su yêc gêj hoñ nañ kalhac yac ahuc tu tañkuc Yisu-ñga, ma yêc mêtê sac nañ bu êntôm yac ma kôm yac dapeñ. Ma tanti ñanğa dapêj lêtj nañ Anötö gic bata tu tanti dahonğa ma dahu siñ dom. ² Tanti ma tañtiñ Yisu, bu iñ ti yac neñ dakêj whiñ ñahu, ma iñ oc ndic dabiñ yac neñ dakêj whiñ. Iñ kêtjalê bu iñ ndê mbac ndu oc ti lêtj atac ñayham-ñga tiñambu, ma tu dinan-ñga iñ puc dau dôñ tu hôc ñandê a gicso-ñga, ma hêgo dau tu maya atu nañ gic lêtj dinan ñawaê, nañ dom. Ma kwahic dec iñ pi undambê g i ndöc Anötö ndê pônj atu ña-andô-ñga. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêtj kisa-ñga nañ lau sac sêkôm têtj iñ. Iñ hôc kisa dau magoc kalhac ñanğa, dec tôc dôhônj ñayham têtj mac bu añkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêj whiñ siñ dom.

Anötö kêmâtôc lau nanj inj atac whinj

⁴ Mac ahôc ñawapac tu saê ti kisa nanj lau sac sêkênj têtj mac-nga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem danj ndê dac sinj su dom. ⁵ Bocke? Mac anjlinj Anötö ndê yom, nanj kêgilí mac bu alhac ñannga, nanj sinj, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awê ma ñgac, ma sêto yêc bocdec bu:

Anej balêkoc awê ma ñgac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kênj ñawapac têtj mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, nanj alic tôm gêtj ñambwa dom, ma lic ñakam sa tu anjuc inj-nga dom. ⁶ Nahu bu Pômdau kêmâtôc lau nanj inj atac whinj ñac, ma lau nanj inj kôc ñac sa sêti inj ndê balêkoc, nanj inj kênj ñandê têtj ñac. [Prov 3:11-12]

⁷ Mac anjalê bu dambai nom-nga honj sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhônj ñac bu sênjuc lêtj ñayham-nga. Ma bocdinanj Anötö bu êmatôc mac, nanj alhac ñannga. Bu gêtj dau tôc asê bu inj gêlic mac bu inj ndê balêkoc solop. ⁸ Ma Anötö kênj ñawapac têtj inj ndê balêkoc honj tu bu êndôhônj ñac-nga. Inj bu kênj têtj mac dom, dec oc tôc asê bu mac atôm balêkoc ñasawa-nga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têtj ndoc damanj nom-nga sêmatôc yac, nanj dalic ñac sac dom, magoc datoc ñac sa. Bocdinanj dasôc Damanj undambê-nga ñapu

hôn gêlêc damanj nom-nga su dandic ñawaê. Nahu bu inj ti ñadau yac neñ gatunj, ma inj kêmâtôc yac tu bu daso mwasiñ dandôc tanjli-nga dom. ¹⁰ Damanj nom-nga gauc gêm bu sêndôhônj yac tu bu dasa lêtj ñayham-nga, ma ñac si matôc inj gêtj ñasawa apê-nga enj. Magoc A nôtö kêyalê gêtj bocke nanj oc nem yac sa ñandô, dec kêmâtôc yac tu bu dati lau dabun-nga, datôm inj dau. ¹¹ Têtj ndoc yac bu dahôc ñawapac tu êmatôc yac-nga, nanj oc kôm yac atac ñayham dom, magoc oc kênj ñandê têtj yac. Magoc tinjambu yac tanjalê bu ñawapac dau gêm yac sa bu dambô ti yom malô, ma kêdôhônj yac bu dasa neñ lêtj gitêñ enj.

¹² Tu dinanj-nga dec mac nem lau nanj si amba tibalê, me gahiduc tigolonj tu wapac nanj sêhôn-nga, nanj apuc ñac dôñ bu sêlhac ñannga tiyham. ¹³ Amasanj señ gahim-nga ti-solop, bu lau gahi sac nanj sênjuc mac, nanj sêpeñ ma sêtisac dom, magoc ñayham sa tiyham.

Dayob daunj bu daso Anötö ndê mwasiñ dom

¹⁴ Anjahê ñannga bu ambo awhinj lau honj ti yom malô, ma bu asa nem lêtj dabunj enj. Bu asa nanj sa lêtj dabunj dom, nanj oc tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whinj inj. ¹⁵ Ayob daôm ñapep bu mac nem danj so Anötö ndê mwasiñ dom, ma bu ñasili mêtê sac-nga lêc tiyham yêc mac-nga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêtj

ɲamakic ma oc kên ɲawapac têt lau daêsam, ma kôm ɲac ɲadômbwi sa yêc Anötö anğô-ɲga. ¹⁶ Ayob bu mac nem daɲ sa lêt mockain-ɲga dom, me gauc nem gêt nom-ɲga êɲlêc dom, ma êɲlhiɲ Anötö siɲ gitôm Iso, naɲ hu ndê wapa lêtsem ɲgac mbêc-ɲga siɲ, tu neɲ gêt dim tigen-ɲga. ¹⁷ Mac aɲyalê su, bu tiɲambu iɲ tac whiɲ bu wêkain ndê gêt lêtsem dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iɲ. Magoc damba tec iɲ dec kôm dom. Iɲ taɲ dau ndu, ma kêsahê ɲaɲga bu kac damba ndê ɲalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôn pwac lu-ɲga

¹⁸ Lau Israel-ɲga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ɲga. Magoc lôc naɲ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ɲga, naɲ lôc kain daɲ dau-ɲga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ɲga sêlic ya atu, ma ɲasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinaɲ. ¹⁹ Ma ɲac sêɲgô Anötö ndê dahuc ma iɲ dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteɲ bu sêɲgô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ɲac ma sôm bu ɲamalac me bôc bocke bu meɲ êmpin lôc dau, naɲ sêtuc iɲ ɲa hoc ndu. Lau Israel-ɲga sêlic bu yomsu dau kêt ɲawapac atu têt ɲac. ²¹ Ma Moses gêlic gêt hoɲ dinaɲ ma kôm iɲ têt dau ma kêtitec ɲandô.

²² M agoc tu mac nem akêt whiɲ-ɲga dec tôm mac ahôc

asê Lôc †Sayon, naɲ malac Jerusalem wakuc naɲ yêc undambê, ma Anötö Tanli ɲadau ndê malac. Mac ahôc asê aɲela tausen ma tausen naɲ sêkac sa sêmbo gameɲ dinaɲ ti atac ɲayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuɲ ɲalôm, ma ambo awhiɲ yac lau naɲ iɲ gêlic yac datôm iɲ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neɲ ɲaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naɲ oc êɲsahê lau hoɲ pi ɲac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameɲ naɲ lau gitêt naɲ Anötö gic dabiɲ ɲac, naɲ si gatu sêmbo. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, naɲ ti pwac wakuc ɲa-ɲgac ɲalhu-ɲga. Ma mac atap mwasiɲ atu sa, tu dac naɲ iɲ kêc siɲ tu êɲgwasiɲ mac nem sac su-ɲga. Muɲ-ɲga, Abel ndê dac ta yom pi têt Anötö bu kêt ɲagêyô ô iɲ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ɲahu datap mwasiɲ sa yêc Anötö-ɲga, dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêt ɲambwa dom

²⁵ B ocdinaɲ apôc daɲamsuɲ ahuc têt yom naɲ Anötö sôm têt mac, naɲ dom. Lau Israel-ɲga sêɲgô Anötö awha kêt puc ɲac yêc nom, ma ɲac naɲ sêtec bu sêɲgô iɲ ndê y om, naɲ sêlhô su yêc iɲ ndê matôc dom. Bocdinaɲ yac lau naɲ Anötö kêt puc yac akêt undambê, naɲ bu dapuc dômwên iɲ, dec oc tôm dom andô bu dalhô su iɲ ndê matôc.

26 Têḡ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, naḡ in awha kôm nom wiwic sa. Ma tiḡambu, tēḡ ndoc daḡ tiyham inḡ gic bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daḡ tiyham aö oc waḡwic gameḡ tiyham, magoc waḡwic gameḡ nom-ḡga tawasê dom, undambê whiḡ. [*Hag 2:6*]

27 In sôm bu kôm gēḡ dau dim daḡ tiyham, ma yom dau hēganōḡ tēm naḡ inḡ oc êḡwic gēḡ undambê ti nom-ḡga hoḡ naḡ inḡ kēḡ. Ma gēḡ naḡ bu yêc ḡpaḡ-ḡga dom, naḡ oc wiwic sa e niḡga. Ma ḡalēḡ dinaḡ, gēḡ naḡ wiwic dom oc gacgeḡ sêlhac.

28 Anötö gic bata tēḡ yac bu yac oc dawêkaiḡ gameḡ naḡ oc wiwic ma niḡga dom. Tu dinaḡ-ḡga dec danem danḡe inḡ, ma danem akiḡ inḡ ḡalēḡ ḡayham naḡ tôm bu ndic inḡ tandô ḡayham. Dakôm ti datoc inḡ sa ma datöc inḡ, 29 ḡahu bu yac neḡ Anötö ndê ḡaclai gitôm ya atu, naḡ gitôm bu neḡ gēḡ sambob su.

13

Sakiḡ naḡ gic Anötö tandô ḡayham

1 Ambo ti atac whiḡ asidôwai ḡpaḡ. 2 Anḡhiḡ daôm siḡ dom bu akôc lau aḡgô batac sa ma andic ya ḡac. ḡahu bu lau ḡatô naḡ sêkôm bocdinaḡ, dec sic ya aḡjela magoc sem gauc. 3 Ma gauc nem lau sêkēḡ whiḡ-ḡga naḡ sêndöc gapocwalô, ti ḡac naḡ lau sêkēḡ kisa ḡac, ma anem

ḡac sa gitôm mac daôm ahôc ḡawapac dinaḡ awhiḡ.

4 Mac hoḡ atoc lēḡ lauwhê ti ḡgac sênem dau-ḡga sa ḡapep andic ḡawaê. Awhê ma ḡgac bocke naḡ sem dau sa su, naḡ sêmbö sêwhiḡ dau ti sêsa lēḡ ḡawasi eḡ. ḡahu bu lau hoḡ naḡ sêkôm mêtê mockaiḡ-ḡga, me sêndic sêmböc-walô kic, naḡ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

5 Ayob daôm bu mêtê atac whiḡ mone-ḡga nem mac nem ḡalôm ahuc dom. Ambo ti atac ḡayham pi gēḡ bocke naḡ Anötö kēḡ tēḡ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tôm yom naḡ sêto yêc, naḡ bocdec bu:

Aö wahu am siḡ me wapuc dômwhēḡ am daḡ dom. [*Diut 31:6, 8*]

6 Tu dinaḡ-ḡga dec ḡalôm pēḡ dôḡ ma dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-ḡga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinaḡ aö oc watöc dauḡ dom. Asa oc tôm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiḡ? [*BW 118:6-7*]

7 Gauc nem mac nem lau bata naḡ sêndôhōḡ Anötö ndê yom tēḡ mac. Akôc gauc pi ḡac si lēḡ ḡayham naḡ sêsap dôḡ e si tēm pacndê, ma aḡkuc ḡac si lēḡ sêkēḡ whiḡ-ḡga. 8 Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. ḡalēḡ naḡ inḡ mbo muḡ-ḡga, naḡ inḡ mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinaḡ ḡpaḡ.

9 Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc naḡ so yom ḡandô, naḡ êḡsōḡ mac nem gauc e hê mac

su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasin bu puc nem gatôm dôḡ, ma gauc nem gêḡ danen-ḡga me ḡagôlinḡ pi gêḡ danen-ḡga êḡlêc dom. Bu lau naḡ sêḡbo pwac akwa ḡapu ma gauc gêm gêḡ kainḡ di-naḡ kêlêc, naḡ gêm ḡac sa bu sêti lau gitêḡ yêc Anötö aḡgô-ḡga dom.

10 Yac tam akinḡ Anötö dambo pwac wakuc ḡapu, ma lau naḡ sem akinḡ Anötö sêḡbo pwac akwa ḡapu, naḡ sêtôm dom bu sêwêkainḡ pwac wakuc dindec ḡamwasinḡ.

11 Domba ti makao naḡ dabuḡsiga ḡamata-ḡga Israel-ḡga kôc ḡadac ma sôc lôḡm dabuḡ ḡalôm Dabuḡ Andô gi bu kêḡ ti da ô lau si sac ḡagêyô, naḡ lau sêkôc ḡamsôm su yêc malac ma sêpec su ḡinḡga yêc gamenḡ ḡamakê-ḡga.* 12 Ma ḡalêḡ tigenḡ Yisu hôc ḡandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ḡamakê, tu bu kôm lau sêti dabuḡ tu inḡ dau ndê dac naḡ kêc sinḡ-ḡga.

13 Bocdinanḡ dahu lau Israel-ḡga si sakinḡ pwac akwa-ḡga sinḡ gacgenḡ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêḡ Yisu dandi, ma dahôc yom mayanḡ-ḡga naḡ ḡacyo sêmbalinḡ pi yac tu dakêḡ whinḡ Yisu-ḡga, naḡ dawhinḡ.

14 ḡahu bu gamenḡ nom-ḡga naḡ kwahic dec ti yac neḡ malac dambo-ḡga, naḡ malac yêc ḡapanḡ-ḡga dom. Ma yac

tanḡkwê malac ḡandô naḡ oc menḡ sa tinḡambu.

15 Tu Yisu-ḡga dec tampinḡ Anötö tôm bêc hoḡ. Yac lau hoḡ naḡ dasôm bu dakêḡ whinḡ Yisu, naḡ tac waê bu tampinḡ Anötö, ma yac neḡ yom tampinḡ inḡ-ḡga gitôm da danḡe ḡayham. 16 Anḡlhinḡ daôm sinḡ dom bu akôm mêté ḡayham enḡ, ma bu akêḡ nem gêḡ tu anem lau ḡatô sa-ḡga. Mêté dau inḡ gitôm da naḡ Anötö gêlic ḡayham whinḡ.

17 Danḡam wambu lau bata naḡ sêyob mac lau akêḡ whinḡ-ḡga, ma asôc ḡac ḡapu, tu bu sêkôm si gwelenḡ ti atac ḡayham-ḡga. Bu ḡac sem gwelenḡ pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôḡ, ma tinḡambu Anötö oc kip ḡac sa ḡapep pi gwelenḡ dau. Mac bu danḡam wambu ḡac ḡapep dom, dec oc kôm ḡac ḡalôm ḡawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac sa ḡapep.

18 Atenḡ mbec tu yac-ḡga, bu yac anḡsahê ḡanḡa bu asa mba lêḡ gitêḡ enḡ, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêḡ.

19 Ma atenḡ mbec ḡanḡa bu Pôḡmdau nem aô sa bu watap senḡ watêḡ mac waloc-ḡga sa ḡagahô.

Yom ḡambu-ḡga

20 Yac neḡ Pôḡmdau Yisu ma ḡgac ḡayham yob domba-ḡga kêc ndê dac sinḡ tu êḡmatinḡ pwac yêc ḡapanḡ-ḡga, dec

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ḡga si Om Atu Sêkêḡ Da ô Sac ḡagêyô-ḡga (Day of Atonement), naḡ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da naḡ dabuḡsiga Israel-ḡga sêkêḡ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êḡḡilil lau sêkêḡ whinḡ-ḡga bu sêḡkuc Yisu ti atac pa su enḡ.

Anötö unj inj sa akêj lau batê-nga. Ma aö bu waterj Yom Malô Njatau, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabinj mac bu akôm mêtê njayham enj ma asa nem lêj hoj tôm inj ndê atac whinj. Ma tu Yisu Kilisi ndê njê-nga, dec aö waterj inj bu puc yac hoj dôj tu bu gêj hoj nanj dakôm, nanj ndic inj tandô njayham. Datoc Yisu ndê waê sa tôm bêc sambob. Yomandô.

²² O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu wangilí mac bu asap lêj njayham dôj njapanj. Ma kwahic dec aö bu waterj mac bu akôc anenj yom hoj sa ma asôc njapu. ²³ Aö wakêj njawaê têj mac bu sêhu yac nej asidôwa Timoti sinj su yêc gapocwalô. Inj bu hôc asê aö njagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêj anenj acsalô njayham têj mac nem lau bata hoj, ma têj A nötö ndê lau dabunj hoj bocdinaj. Ma lau gamej Itali-nga sêkêj si acsalô têj mac whinj.

²⁵ Anötö ndê mwasinj whinj mac hoj.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ ndê ɲaê Jems. In ɲgac bata naŋ yob lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêndöc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tiguauc daêsam gauc gêm bu Jems in Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têt lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga naŋ sêndöc babalip yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si gameŋ. In sam ɲac bu lau naŋ sêsa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga si toŋ 12 (1:1), ma bocdinaŋ lau ɲatô gauc gêm bu mboe in to bapia dindéc têt lau Israel-ŋga naŋ sêlhö su yêc malac Jerusalem têt ndoc lau sêkêŋ kisa ɲac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ɲatô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

In ndê bapia dau hêganôn lêt ti sakiŋ ɲayham naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ɲawaê. In bu kêt puc ɲac bu sêtôc si sêkêŋ whiŋ ɲandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêŋ whiŋ in gêt naŋ sêsôm ɲa whasuŋ ɲambwa dom, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ ɲandô, naŋ si lêt ti sakiŋ oc tôc gêt dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aö Jems naŋ gam akiŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têt mac lau akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ asa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12, mac lau naŋ andöc babalip yêc lau apa si gameŋ. Acsalô têt mac hoŋ.

Dahôc ɲawapac ti atac lu-lu dom

² O aneŋ asidôwai. Gêt wapac me lêtôm bu tap mac sa, naŋ alic nditôm gêt atac ɲayham-ŋga. ³ Mac aŋjalê bu gêt bocke naŋ kêsahê mac nem akêŋ whiŋ, naŋ gêm mac sa bu alhac ɲaŋga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac ɲaŋga-ŋga, dec oc ndic dabiŋ mac atôm gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma mac oc apônda gêt daŋ dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pônda gauc, naŋ teŋ Anötö bu kêt gauc têt am, ma in oc kêt. Bu Anötö in mwasiŋ ɲadau, ma oc lic ɲamalac naŋ teŋ gêt têt in, naŋ sac dom, in oc kêt gêt têt in ti atac whiŋ. ⁶ Magoc têt ndoc am teŋ gêt dau, naŋ teŋ ti atac lu-lu dom. Teŋ ti kêt whiŋ bu am oc tap ɲandô sa. Asa naŋ teŋ gêt ti atac lu-lu, naŋ gitôm gwêc naŋ mbu gêli sa ma pi sip ɲapaŋ. ⁷ In ɲamalac kaiŋ dinaŋ, gauc nem bu in oc kêt gêt daŋ yêc Pômdau dom. ⁸ In ɲamalac gauc lu-lu-ŋga, ma kôm ndê gêt hoŋ bambaliŋ.

Dahê gauc pi mone ti wapa ɲapaŋ dom

⁹ Mac asidôwai naŋ lau waêm mba ma lau ɲalôm

sawa, aõ wasôm têt mac bu atac ñayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akêt whiñ-nga. ¹⁰ Ma mac lau ti lêtôm, Anötö bu êngwiniñ mac, goc atac ñayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêñ dau oc niñga gitôm a ñamlha ñayham, nañ ¹¹ ac pi ti ñandê atu, ma pec e ñamlha kêsôlô, dec ñamlha ñayham dau pacndê. Ma ñalêñ tiger, lau ti lêtôm nañ sem gwelen ñapan tu sêtap mone sa-nga, nañ oc sêniñga bocdinañ.

Lêtôm ti saê

¹² Asa nañ bu lhac ñanga têt ndoc in kêsahê lêtôm ti saê, nañ oc tap Anötö ndê mwasin sa, bu ñawapac dau kôm in hu ndê kêt whiñ siñ dom, ma Anötö oc kêt in ndöc tali ñapan. Ñaôli dau dinañ Anötö gic bata su bu kêt têt lau nañ atac whiñ in nañ.

¹³ Ñamalac dañ bu lêtôm tap in sa, nañ hê gauc bu Anötö kêt lêtôm têt in lec dom. Bu gêñ dañ gitôm dom bu êntôm Anötö, ma Anötö dau kêtôm ñamalac dañ dom. ¹⁴ Mba! Lêtôm ñahu sip ñamalac dau ndê atac galac, nañ kêt gauc têt in ma kêtôm in bu kôm sac. ¹⁵ Ma ñamalac nañ sôc atac galac ñapu, nañ kôm mêtê sac. Ma ñamalac nañ kôm mêtê sac, nañ wêkaiñ señ mbac ndu-nga.

¹⁶ Bocdinañ aneñ asidôwai atac whiñ-nga, ayob daôm bu lau dañ sêñsau mac dom. Lêtôm meñ akêt Anötö dom.

Mba! ¹⁷ Damañ undambê-nga, nañ kêt ñawê hoñ sêlhac umbon, nañ mwasin ñayham hoñ ñadau, ma gêñ ñayham hoñ nañ datap sa, nañ meñ akêt in ndê. Tôm bêc hoñ ac pi ma sip tiyham, ma ac ña-ayun yêc teñ dom. Magoc Anötö gitôm ac ña-ayun dom. In kôm gêñ ñayham eñ tu êmwasin yac-nga, ma kac ndê awaha kwi-kwi dom. ¹⁸ Ma in kêt in ndê yom ñandô sip yac neñ ñalôm tu bu kôm yac dati lau wakuc, datôm gêñ hoñ nañ in kêt, nañ si ñandô mbêc.

Dangô mêtê ti dakôm ñandô sa

¹⁹ O aneñ asidôwai atac whiñ-nga, anğô su nañ. Atisa ñagahô tu asôm daôm nem yom-nga dom, magoc akêt dañam lau ñatô si yom ñapep muñ. Ma ayob daôm bu atac ñandê ñagahô dom. ²⁰ Bu ñamalac si atac ñandê kalhac ñac ahuc e sêso lêt gitêt nañ Anötö tac whiñ. ²¹ Tu dinañ-nga dec aõ wasôm têt mac bu mêtê ñadômbwi ma mêtê sac hoñ nañ kêsôwec tiatu yêc gameñ nom-nga, nañ ahu siñ! Anğwiniñ daôm ma akôt Anötö ndê mêtê nañ sic dulu têt mac su, nañ sa sip nem ñalôm e tidôn, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

²² Mac bu anğô Anötö ndê yom ñambwa, dec oc anğsau daôm. Anğô ma akôm ñandô sa! ²³ Asa nañ ngô mêtê magoc kôm ñandô sa dom, nañ gitôm ñamalac nañ tôc gwaniñ sip busunôm bu lic

dau anjô andô. ²⁴ In gêlic su, goc sa gi ma njagahô kêlhin anjô andô sin. ²⁵ Magoc asa nanj tôc gwaniñ Anötö ndê yomsu njandô* nanj kêgapwêc yac su yêc mêtê sac, ma sôc njapu ti gauc gêm njapanj, nanj Anötö oc nem mbec gêñ honj nanj inj kôm.

²⁶ Asa nanj gauc gêm bu inj gêm akinj Anötö njapep, magoc gêm gôlinj dau ndê êmbala dom, nanj kêsau dau. Ma gêñ honj nanj inj kôm bu nem akinj Anötö, nanj gitôm gêñ njambwa ma gic Anötö tandô njayham dom. ²⁷ Mac bu anem akinj Anötö njalêñ gitêñ nanj inj oc lic njayham, goc akôm gêñ bocdec. Anem mosibu ti lauwhê sawa nanj sêhóc njawapac, nanj sa. Ma ambo ahê têtê mêtê njadômbwi nom-nja honj.

2

Datoc lau honj sa

¹ O anej asidôwai, mac nanj akêñ whinj yac neñ njawasi njadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmba honj sa njalêñ tigenj. ² Mboe mac akac daôm sa tu alic om-nja, ma njamalac lu sêsôc sêmenj. Njagac danj sôc njakwê njawasi ti gôlônj gol, magoc njagac danj inj njagac njalôm sawa nanj sôc njakwê akwa gwelenj-nja. ³ Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc njagac ti njakwê

njawasi sa, ma asôm têtê inj bu, “Am ndöc pônj njayham dindec,” a? Ma asôm têtê njagac njalôm sawa, “Am lhac njambu-nja dê,” me “Ndöc nom dindec yêc yac gahin-nja,” a? ⁴ Mac bu akôm bocdinañ ma atoc mac nem lau njatô sa hôc gêlêc lau njatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-nja nanj si gauc tisac.

⁵ O anej asidôwai atac whinj-nja, anjô su nanj. Lau nanj lau nom-nja sêlic bu lau njalôm sawa, nanj Anötö tac whinj bu ênyalinj njac sa bu sêkêñ whinj njanga, dec sêti lau ti lêlôm yêc inj anjô-nja. Ma inj oc kêtê njac sêwêkainj gamenj undambê-nja nanj inj gic bata bu kêtê têtê lau nanj atac whinj inj. Yom dau inj yom njandô. ⁶ Magoc mac apu lau njalôm sawa. Ma lau ti lêlôm nanj mac atoc njac sa, nanj sêtoc mac sa ô dom. Njac sêlic njayham bu sêngwiniñ mac, ma njac bu sêtap yom danj sa pi mac, dec njac oc sêwê mac atêñ lau sêmatôc yom-nja andi. ⁷ Yomandô! Ma têtê ndoc lau dau sêngwiniñ mac, nanj sêpu mac nem njadau ndê njagê njayham whinj.

⁸ Anötö ndê yomsu nanj sêto yêc bocdec bu, “Atac whinj lau menpanj am-nja gitôm mac atac whinj daôm,” nanj tinjamata yomsu honj nanj sêhêganônj njamalac si

* **1:25:** Njagac nanj to Hibru tôc asê bu yomsu amanju gitôm dom bu ndic dabinj lau bu sêti lau gitêñ (7:19; 10:1). Bocdinañ lau daêsam gauc gêm bu yom nanj Jems to pi Anötö ndê yomsu njandô, nanj hêganônj yomsu amanju dom, magoc hêganônj njawaê njayham. Bu njawaê njayham whê sa bu Yisu gic dabinj yomsu pwac akwa-nja honj (Mat 5:17) ô yac, ma Njalau Dabunj gêm gôlinj lau sêkêñ whinj-nja ma gêm njac sa bu sêsa lêtêñ gitêñ tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

lêḡ sêḡbo sêwhiḡ dandi-ḡga ma piḡ ḡac hoḡ dôḡ sêpitigeḡ. Mac bu daḡam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ḡapep. ⁹ Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmâtôc mac, ma tôc asê bu mac lau aḡgili yomsu-ḡga. ¹⁰ Aô wasôm têḡ mac, bu asa naḡ daḡga wambu yomsu hoḡ ḡapep, magoc kêgili yomsu ḡalhô atêc daḡ, naḡ gitôm ḡamalac naḡ kêgili yomsu hoḡ. ¹¹ Anôtô dau kêḡ yomsu daḡ bocdec, ‘I “Kôm gêḡ mockaiḡ-ḡga dom,” ma kêḡ daḡ tiyham bocdec, ‘I “Ndic ḡamalac ndu dom.” Am bu kôm mêḡê mockaiḡ-ḡga dom, tigeḡ am bu ndic ḡamalac daḡ ndu, naḡ dec am gitôm ḡamalac kêgili yomsu hoḡ-ḡga.

¹² Mac aḡyalê su bu ḡasawa sauḡ Anôtô oc êḡsahê mac, êḡkuc yomsu naḡ iḡ kêḡ bu êḡgapwêc yac su. Bocdinaḡ dec asôm yom ti akôm nem mêḡê hoḡ ḡapep eḡ. ¹³ Mac bu tamwalô lau dom, dec Anôtô oc tawalô mac dom têḡ iḡ ndê bêc matôc-ḡga. Tamwalô lau, ma mac oc atap iḡ ndê matôc sa dom.

Dakôm mêḡê ḡayham tôc yac neḡ dakêḡ whiḡ asê

¹⁴ O aneḡ asidôwai. ḡamalac daḡ bu sôm, “Aô gakêḡ whiḡ Yisu Kilisi,” magoc kôm mêḡê ḡayham dom, dec iḡ ndê kêḡ whiḡ ḡandô mba, ma oc nem iḡ si dom. ¹⁵ Mac bu alic awê me ḡgac kêḡ whiḡ-ḡga

daḡ naḡ pônḡa ḡakwê ti gêḡ daneeḡ-ḡga, dec mac oc akôm sake? ¹⁶ Mac bu asôm têḡ iḡ bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ḡayham bu am tap nem gêḡ daneeḡ-ḡga ti ḡakwê sa,” magoc akêḡ gêḡ daḡ bu anem iḡ sa dom, dec mac nem akêḡ whiḡ oc ḡandô mbasi. ¹⁷ Bocdinaḡ, asa naḡ sôm bu iḡ kêḡ whiḡ, magoc kôm ḡasakiḡ dom, naḡ ndê kêḡ whiḡ gitôm gêḡ batê.

¹⁸ Mboe ḡamalac daḡ oc sôm, “Aô gakêḡ whiḡ, dec gitôm,” ma daḡ oc sôm bu, “Aô gakôm mêḡê ḡayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ḡamalac naḡ mêḡê ḡayham mbasi, dec ḡalêḡ bocke aô oc waḡyalê bu am kêḡ whiḡ ḡandô? Magoc lic mêḡê ḡayham dec aô gakôm gambo, oc tôc aneḡ gakêḡ whiḡ asê têḡ am. ¹⁹ Bocke? Am toc daôm sa bu am kêḡ whiḡ bu Anôtô tigeḡ dê mbo, a? Aluê! ḡalau sac sêkêḡ whiḡ bocdinaḡ sêwhiḡ, ma sêtôc dau ḡandô!

²⁰ Am ḡamalac gauc mbasi-ḡga! Am nem kêḡ whiḡ naḡ mêḡê ḡayham mbasi, naḡ ti gêḡ ḡambwa. Gauc nem yom bocdec. ²¹ Abaḡ Abraham iḡ bu kêḡ iḡ ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinaḡ-ḡga dec Anôtô gêlic iḡ bu ḡgac gitêḡ. ²² Mac hoḡ alic su naḡ. Abraham ndê kêḡ whiḡ ti iḡ ndê gwelenḡ sêpuc dau dôḡ. Ma iḡ ndê gwelenḡ ti sakiḡ gic dabiḡ iḡ ndê kêḡ whiḡ. ²³ Yom naḡ sêto yêc naḡ sôm bu, “*Abraham kêḡ whiḡ Anôtô dec Anôtô gêlic iḡ ti ḡgac gitêḡ.*” Yom dau

ñandô sa pi gêñ nan in kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu in ndê silip.

²⁴ Bocdinañ mac hon alic! Dakêñ whin ñambwa kôm yac dati lau gitêñ yêc Anötö anğô-ñga dom. Gêñ nan dakôm tu dañañ wambu Anötö-ñga, ma yac neñ dakêñ whin, nan lu-lu sêkôm yac dati lau gitêñ.

²⁵ Ma gêñ dañ tiyham. Gauc nem awê señ-ñga Rahab. In gêm yaom lau Israel-ñga nan sêtip gameñ Kanan-ñga, ma kêmasañ ñac si lêñ bu sêlhö sêndi. Ma tu dinañ-ñga Anötö gêlic in bu awê gitêñ.

²⁶ Ñamalac nan wayahô mbasi, nan in gêñ batê. Ma yac bu dakêñ whin magoc dakôm mêtê ñayham dom, dec yac neñ dakêñ whin gitôm gêñ batê bocdinañ.

3

Dayob êmbalañ

¹ Aneñ asidôwai, anğô su nan! Têñ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ñga, nan in oc kip yac lau nan andôhôn in ndê mêtê têñ lau, nan sa ñapep pi yac mba gwelêñ dau. Tu dinañ-ñga mac nem asa bu ti kêdôhônwaga mêtê-ñga, nan kôc gauc pi yom dau muñ su nan. ² Mêtê sac kôm yac hon dapeñ ñalêñ daêsam. Ñamalac nan gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so dañ dom, nan ñamalac gitêñ, ma gitôm bu nem gôlin in ndê ñamlic ñagêñ hon ñapep.

³ Lau nan sêndöc hosi ñahô, nan sêkêñ ain sôc hosi wha-sun, bu sênem gôlin hosi ma

sêkac in kwi êñkuc ñac si atac whin. ⁴ Ma akôc gauc pi wañ atu-tu. Mbu ñadinda peñ lac sac andô, magoc gôlin atêc dinañ kên in kêti kêkuc ñgac gôlin-ñga ndê atac whin.

⁵ Ñalêñ tigen, yac êmbalañ in gêñ saun andô dañ yêc ñamlic ñagêñ hon, magoc in yom da-toc daun sa-ñga daêsam ñahu. Mac anyalê bu ya ñamsi saun dañ gitôm bu ti ya atu ma neñ pwa atu dañ su. ⁶ Ma yac êmbalañ dau gitôm ya. Yêc yac neñ ñamlic ñagêñ hon, sac ñahu yêc êmbalañ, ma yac bu dayob ñapep dom, dec sac oc êñsôwec e nem ñamlic sambuc ahuc ma kôm yac neñ têm dambo tanli-ñga hon ti-sac. Ma sac nan ñahu yêc êmbalañ, nan meñ akêñ ya lambwam-ñga.

⁷ Lau ñatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gêñ dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gêñ gwêc-ñga timalô bocdinañ. ⁸ Magoc lau dañ sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu ñamalac êmbala in gêñ sac nan yêc teñ dom, ma ñamalac sac gêm in ahuc. ⁹ Yac tam danje yac neñ Pômdau ti Damañ undambê-ñga ña êmbalañ, magoc ñamalac nan Anötö kêmasañ bu sênem in anğô sêmbo nom, nan yac dapucbo ñac ña gêñ tigen dinañ. ¹⁰ Anğô su nan. Mbec ti yom sac, lu-lu sêsa akêñ whañsun tigen. O aneñ asidôwai, mêtê dau in sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc ma bu ñayham tu danôm-ñga lu-lu

sêsa akêṅ bubata tigeṅ? Mba!
 12 O aneṅ asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-ṅga sa yêc gwêc ṅalôm. Ma gêṅ daṅ tiyham. Oc datap wa ṅandô sa yêc a kiṅ, me a kiṅ ṅandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ṅayham

13 Mac nem asa iṅ ṅamalac tigauc, naṅ toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê ṅayham ma sa lêṅ gitêṅ eṅ, tu bu tôc gêṅ dau asê.
 14 Tigeṅ mac lau naṅ asa lêṅ atoc daôm sa tu ahôc gêlêc asidôwai-ṅga, me mêtê lêmuṅ-ṅga bu yêc mac nem ṅalôm, naṅ atoc daôm sa me aṅsau daôm bu mac lau tigauc lec dom. 15 Bu lau naṅ sêkôm mêtê lêmuṅ-ṅga ti mêtê sêhóc gêlêc dau-ṅga, naṅ si gauc meṅ akêṅ Anötö ndê dom. Mêtê dau ṅahu yêc nom, kêkuc ṅamalac nom-ṅga si gauc ṅambwa, ma meṅ akêṅ Sadaṅ ndê. 16 Mêtê lêmuṅ-ṅga ti ahôc gêgêlêc daôm-ṅga bu yêc mac nem ṅalôm, dec mac oc apiṅ daôm dôṅ ṅapep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. 17 Asa naṅ kôc gauc ṅayham yêc Anötö ndê, naṅ gêṅ ṅamata-ṅga iṅ oc kôm mêtê ṅawasi eṅ. Iṅ oc yob dau bu tac ṅandê ṅagahô dom, ma iṅ oc ti ṅamalac atac whiṅ lau ti sôc yom ṅapu-ṅga. Iṅ ṅamalac tawalô lau-ṅga ma ndê gwelenṅ oc nem ṅandô daêsam. Iṅ oc kôm mêtê ṅayham têṅ lau tiwaê ma têṅ lau waêmbe sêwhiṅ, ma oc êṅsau lau daṅ dom. 18 Lau

naṅ sêkôm gêṅ malô ma sêhê wamba lau, naṅ sêtôm lau naṅ sêsô gêṅ ṅawhê ṅayham sip si ôm. Ma ṅac si gwelenṅ dau oc nem ṅandô bu ṅac ma lau daêsam sêtap lêṅ gitêṅ sa.

4

Lêṅ atac whiṅ gêṅ nom-ṅga-ṅga

1 Akôc gauc pi gêṅ naṅ kôm mac atac ṅandê ti asôm daôm. Aô wasôm têṅ mac, bu mêtê dau meṅ akêṅ mac nem ṅalôm akwa, naṅ kac mac tu asa lêṅ atac whiṅ gêṅ nom-ṅga-ṅga. 2 Gêṅ naṅ mac atac whiṅ, naṅ mac atap sa dom, ṅahu bu mac atêṅ têṅ Anötö dom. Mac tamgatu gêṅ dau ṅapaṅ e mac atac ṅandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic ṅamalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gêṅ naṅ mac atac whiṅ. 3 Ma têm ṅatô mac atêṅ gêṅ têṅ Anötö, magoc iṅ kêṅ têṅ mac dom. Mac atap sa dom, ṅahu bu mac atêṅ gêṅ dau tu bu amwasinṅ daôm-ṅga ṅambwa, ma gauc dinarṅ iṅ solop dom.

4 Mac atôm lau mockainṅ-ṅga, bu mac ahu Anötö sinṅ ma asap gêṅ nom-ṅga dôṅ. Mac aṅgô! Asa naṅ tac whiṅ gêṅ nom-ṅga hóc gêlêc, naṅ Anötö ndê silip dom, iṅ Anötö ndê ṅacyo. 5 Anötö ndê yom naṅ sêto yêc, naṅ whê sa bu ṅalau naṅ Anötö kêṅ mbo yac neṅ ṅalôm, naṅ gêm lêmuṅ yac neṅ gatunṅ ma tac whiṅ ṅandô bu dasap iṅ dôṅ ṅapaṅ. Gauc nem yom dau ṅapep, bu iṅ

yom nambwa dom. ⁶ Anötö kên ndê mwasiñ têt yac tu bu puc yac dôñ pi lêt sac-nga. Tu dinañ-nga sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêtgwinij lau nañ sêtoc dau sa, magoc kêmwasij lau nañ sêtgwinij dau. [Prov 3:34]

⁷ Bocdinañ asôc Anötö napu. Apuc daôm dôñ têt Sadañ bu êntôm mac dom. Amasuc iñ su ma iñ oc lhô su yêc mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec iñ oc tigasuc mac. Mac lau nañ akôm mêtê sac, nañ aņgwasij amam ma ahu mêtê dau siñ. Ma mac lau nañ aņkuc Anötö ti gauc lu-lu, nañ amasañ nem njalôm njawasi sa. ⁹ Anem daôm kwi ma atañ tu mac nem sac-nga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti dañgibo, ma mac nem atac njayham nem dau kwi ti atac njawapac. ¹⁰ Aņgwinij daôm yêc Pômdau aņgô-nga, goc iñ oc toc mac sa.

Aņgôliñ yom pi nem asidôwai dom

¹¹ O asidôwai, aņgôliñ yom pi daôm dom. Asa nañ gêm dôhôn dau pi ndê asidôwa dañ, nañ gêlic asidôwa dau sac ma sôm yom pu iñ-nga, nañ pu yomsu ma gêlic yomsu dau sac whiñ.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau napu dom. ¹² Anötö nañ kên yomsu, nañ ndê naclai yêc bu nem lau si, me señ njac su. Ma iñ tawasê

oc êñsahê lau hon pi njac si mêtê. Bocdinañ am asa dec gauc gêm bu êmsahê nem asidôwai?

Datoc dauñ sa dom

¹³ Aô wasôm yom pi lau nañ gauc gêm bu sêti nđau dau. Mboe njamalac dañ oc sôm yom bu, “Kwahic dec me lañsê, aô watêtñ malac atu dañ wandi, wanem gwelen nditôm yala dañ sambuc, ma watap mone daêsam sa.” ¹⁴ Mac atôm dom bu aņyalê gêtñ nañ oc hôc asê têtñ lañsê. Mac alic nem têt ambo tamli-nga bu iñ gêtñ atu, a? Mba! Iñ gitôm yawalec nañ puc pi meñ magoc njasawa sauñ eñ hê su. ¹⁵ Gauc nem bu ati nđau tu amasañ daôm nem lêtñ asa-nga dom, magoc asôm yom bocdec bu, “Pômdau bu lic njayham, dec yac oc ambo tañli ma akôm gêtñ bocdec me gêtñ bocdê.” ¹⁶ Magoc mac lau wachuc nañ êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau iñ mêtê sac. ¹⁷ Bocdinañ asa nañ kêyalê lêtñ njayham magoc kôm dom, nañ kôm sac.

5

Jems kên puc lau ti lêtôm

¹ Mac lau ti lêtôm nañ ac mone ti wapa daêsam sa, nañ aņgô! Apuc dañgibo sa ma atañ pi njawapac nañ gic waê bu tap mac sa têtñ bêc nambu-nga. ² Awa ti wapa ma

* **4:11:** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigeñ bu ‘Atac whiñ nem asidôwai tôm am tac whiñ daôm,’ dec to yom dinañ. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

ɲakwê nan mac ac sa tu daôm-
 ɲga, nan hôc gêlêc su ma yêc
 ɲambwa e da nôm ma sop seɲ
 su. ³ Oyaê! Bêc ɲambu-ɲga
 meɲ kêpiɲ su, magoc mac
 akôm bu andic nem awa silba
 ma gol sa ɲapan. Mac oc
 atap matôc sa tu mac nem
 awa nan hêko wêmbwa e da
 nôm su. Ma tu gêɲ dinaɲ-
 ɲga dec mac nem ɲamsôm oc
 tisac whiɲ, gitôm ya gêɲ mac.
⁴ Anɲô! Mac anɲamiɲ ɲaôli
 ɲayham têɲ lau nan sêkôm
 gwelenɲ têɲ mac. Ma Pômdau
 ɲaclai ɲadau ɲgô ɲawaê ma oc
 êmatôc mac pi gêɲ dau. ⁵ Mac
 ambo nom ti amwasinɲ daôm
 kêlêc, atôm bôc nan seɲ gêɲ
 ɲawahô e sêtôp atu, ma sêɲyalê
 dom bu ɲasawa sauɲ ɲac si
 ɲadaui oc sêndic ɲac ndu ma
 sêneɲ. ⁶ Mac êlêmê amatôc
 lau gitêɲ ma akic yom bu
 andic ɲac ndu, magoc lau dau
 sêkêɲ kisa mac dom.

Dahôc ɲawapac ti atac pa su

⁷ Bocdinaɲ asidôwai, ahôn
 Pômdau ndê bêc mbu meɲ-
 ɲga ti nem atac pa su. Lau nan
 sêsô gêɲ sip ôm, nan sêhônɲ gêɲ
 dau bu nem ɲandô. Sêmbo ti
 atac pa su ma sêhônɲ u bu ndic
 ma ac bu pi tôm ɲandoc. ⁸ Ma
 mac bocdinaɲ. Ndoc meɲ
 kêpiɲ bu Pômdau oc mbu meɲ,
 dec apuc daôm dôɲ bu alhac
 ɲanɲa, ma ahôn inɲ ti nem atac
 pa su.

⁹ O asidôwai, asec daôm
 dom. Mac bu asec daôm, dec
 oc atap Anötô ndê matôc sa,
 bu inɲ ndê bêc êmatôc lau-
 ɲga meɲ kêpiɲ, gitôm inɲ dau

meɲ kalhac mac nem andu
 ɲagatam.

¹⁰ Asidôwai, akôc gauc pi
 propet akwa-kwa. ɲac sêhôn
 ɲawapac daêsam, magoc sêhoc
 yom asê sem Pômdau anɲô ti
 atac pa su. Gauc nem ɲac si
 lêɲ dinaɲ ma anɲuc. ¹¹ Lau
 nan sêhôn ɲawapac ti atac pa
 su, nan yac tampiɲ ɲac. Mac
 anɲô miɲ pi Job, nan hôc
 ɲawapac daêsam, magoc gêɲ
 dau ku inɲ dulu dom, inɲ kalhac
 ɲanɲa. Ma mac anɲyalê bu
 tinɲambu Pômdau gêm inɲ sa tiy-
 ham. Yomandô! Pômdau inɲ
 tawalô yac ma atac apu yac
 ɲandô.

¹² O aneɲ asidôwai, ayob
 daôm tu gêɲ atu dindec-ɲga.
 Mac bu akôm gêɲ daɲ, dec
 asôm, “Aêc,” ma yom dau
 gitôm. Mac bu akôm dom, dec
 asôm, “Mba,” ma mac nem
 yom dau gitôm. Atôc amam
 pi undambê me pi nom me
 pi gêɲ daɲ tu bu andic seɲeɲ
 nem yom-ɲga dom. Mac bu
 akôm bocdinaɲ, dec oc atap
 Anötô ndê matôc sa.

Yom datenɲ mbec-ɲga

¹³ Mac nem asa bu tap
 ɲawapac sa, nan teɲ mbec.
 Ma mac nem asa nan atac
 ɲayham sa, nan nem wê ma
 êmpiɲ Pômdau. ¹⁴ Mac nem
 asa bu gêm bac, nan kêɲ yom
 têɲ gôlôwac dabuɲ si lau bata
 sêmeɲ, ma sêteɲ mbec tu inɲ-
 ɲga ma sêmbac ndip kwi pi inɲ
 ɲagôlônɲ sênem Pômdau anɲô.
¹⁵ Mbec nan mac atenɲ ti akêɲ
 whiɲ, nan oc nem ɲamalac
 gêm bac dau sa. Pômdau oc
 nem inɲ sa ma kôm inɲ ɲayham

sa tiyham. Ma in̄ ndê sac bu yêc, goc teñ mbec tu gêñ dau-nga whin̄, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinañ asa nañ kôm sac, nañ hoc ñayom asê têñ asidôwa dañ, ma asidôwa dau teñ mbec tu in̄-nga. Akôm bocdinañ, ma atañ mbec pi mac nem asidôwai nañ gêmbac, bu akôm ñac ñayham sa tiyham. Mbec nañ ñamalac gitêñ dañ teñ, nañ mbec ti ñac lai, ma oc nem ñandô. ¹⁷ Gauc nem propet Elaija. In̄ ñamalac gitôm yac. In̄ teñ mbec bu u ndic dom, dec u gic dom gitôm yala tō ma ayô 6. ¹⁸ Goc in̄ teñ mbec tiyham, dec Anötö kêñ u gic ma gêñ ôm-nga sem ñandô tiyham.

Danem lau nañ sêhu Anötö ndê lêñ siñ, nañ sa

¹⁹ Aneñ asidôwai. Mac nem dañ bu hu Anötö ndê lêñ ti yom ñandô siñ, ma dañ bu nem in̄ ndê ñalôm kwi ma kôc in̄ mbu meñ tiyham, ²⁰ dec añyalê gêñ bocdec. Asa nañ gêm ñamalac sac kwi bu hu mêtê sac siñ, nañ kêgaho in̄ su yêc señ mbac ndu-nga, ma gêm in̄ sa bu tap ñagêyô sa tu in̄ ndê sac daêsam-nga dom.

**Pita
ndê bapia
ŋamata-ŋga
Yom whê bapia
dindec sa-ŋga**

Ngac naŋ to bapia dindec inŋ Pita, Yisu ndê aposel daŋ. Inŋ to têtŋ lau sêkêŋ whinŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Lau dau sêhôtŋ ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ŋac tu sêkêŋ whinŋ Yisu-ŋga.

Pita tac whinŋ bu puc ŋac dôŋ, bu sêlhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham tu mwasinŋ atu ti ŋawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ŋac-ŋga yêc undambê. Tôm Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc kôm têtŋ ŋac bocdinaŋ. Inŋ to yom pi ŋandê ti ŋawapac daêsam naŋ Yisu hôc têtŋ ndoc inŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkainŋ inŋ ndê lêtŋ dinaŋ. Inŋ whê sa bu ŋawapac tidau-tidau gitôm bu puc ŋac dôŋ, ma tinambu têtŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ŋac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêtŋ ŋayham ma dabuŋ bu lau sêkêŋ whinŋ-ŋga sêŋkuc.

*Pita gic hu ndê bapia
ŋamata-ŋga*

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têtŋ mac lau naŋ Anötö kêyalinŋ mac sa, mac lau naŋ ambo nom atôm lau apa, ma andôc

babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ŋga. ² Daman Anötö kêyalê gêtŋ hoŋ muŋ su, dec kêyalinŋ mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasinŋ mac nem sac hoŋ su, ma bu Ŋalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, naŋ daŋam wambu Kilisi ŋapep. Mwasinŋ ti yom malô akêŋ Anötö êŋsalê mac ahuc.

*Yom pi Anötö ndê mwasinŋ
atu nem yac si-ŋga*

³ Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Ŋahu bu inŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêtŋ dau ŋandô sa bocdec bu, inŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma piŋ yac dôŋ tam daminŋ inŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ batanŋ ŋandô ŋayham kêlêc, naŋ bu oc dandôc tanŋi ŋapanŋ. ⁴ Ma dawêkainŋ gêtŋ lêtŋsêm ŋayham, naŋ ndê ŋawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêtŋ dau sa gwananŋ tu mac-ŋga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasinŋ nem mac si-ŋga sa su, ma inŋ kêmasanŋ mwasinŋ dau ŋa-ŋandô su ma hôŋ têm bu têtŋ ŋandô dau asê tiawê têtŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma tu mac nem akêŋ whinŋ-ŋga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

⁶ Aô kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapanŋ tu Anötö ndê mwasinŋ hoŋ dinaŋ-ŋga. Magoc aô kayalê bu ŋawapac daêsam tap mac sa têtŋ ŋasawa dindec, dec

kôm mac nem ñalôm ñawapac whiñ. Mac ac waê bu atap gêñ dau sa, magoc iñ gêñ ñasawa apê-ñga eñ. ⁷ Mac anjalê bu lau sêpec gol tu bu ñadômbwi ñiñga ma gol ñawasi solop gacgeñ yêc. Ma ñalêñ tigeñ, ñawapac nañ tap mac sa, nañ meñ bu êñsahê mac nem akêñ whiñ. Anötö gêlic mac nem akêñ whiñ bu gêñ ñandô, gitôm gêñ ñaôli atu, nañ hóc gêlêc gol nañ oc ñiñga whiñ nom dindec, nañ su. Ma mac bu ahóc ñawapac ma asap nem akêñ whiñ dôñ ñañga, dec têtñ ndoc Yisu Kilisi mbu meñ têtñ bêc ñambu-ñga, nañ iñ oc toc mac sa ma kêtñ waê ti ñawasi ñayham têtñ mac. ⁸ Mac nem dañ gêlic Yisu pi tandô dom, têtñ ñamata-ñga e meñ têtñ kwahic dec, magoc mac atac whiñ iñ ma akêñ whiñ iñ ambo. Ma mac nem atac ñayham tu iñ-ñga iñ gêñ atu andô, ma hóc gêlêc ñamalac si gauc me yom tu awhê sa-ñga. ⁹ Ma ndoc meñ kêtñ bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-ñga ña-ñandô sa, nañ ti mac nem akêñ whiñ ñahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêtñ nem yac si-ñga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê muñ su, pi mwasiñ nañ mac atap sa su. Kilisi ndê Ñalau mbo ñac si ñalôm, ma kêtñilí ñac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêtñ nem lau si-ñga. Ñalau dau hoc asê têtñ ñac gwananñ su, bu Anötö ndê Mesaya oc hóc ñandê, ma tiñambu tap ñawasi atu sa. Magoc ñac sêtñyalê têtñ ti ndoc

ma ñalêñ su dom, ma tu dinanñ-ñga dec sêkôm ñañga bu sêkip ñahu sa. ¹² Ñalau tôc asê têtñ lau propet bu yom nañ sêhoc asê, nañ tu ñac dau-ñga dom, magoc sêhoc asê gwananñ tu sênem mac sa-ñga. Ma lau nañ sêhoc ñawaê ñayham asê têtñ mac, nañ sêwhê yom dau sa ña Ñalau Dabuñ nañ Anötö kêtñ sip akêñ undambê meñ, nañ ndê ñaclai. Gêñ hoñ nañ propet sêhoc asê, nañ Anötö ndê anjela bocdinanñ tac whiñ ndu andô bu sêtñyalê ma sêlic ñandô.

Dasa lêtñ dabuñ dandic ñawaê

¹³ Tu dinanñ-ñga dec akôc gauc ñapep pi lêtñ bocke iñ lêtñ solop tu asa-ñga, ma ambo ti nem gauc ñawa. Akêñ Batam ñapanñ ti tamkwê mwasiñ atu nañ mac oc atap sa têtñ bêc nañ Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec dañam wambu iñ ñapep, ma ahu mêtê sac hoñ nañ mac akôm têtñ ndoc mac am gauc Anötö, nañ siñ. ¹⁵ Anötö nañ kêtñgalêm mac sa ati iñ ndê, nañ iñ dabuñ andô. Tu dinanñ-ñga dec ayob daôm nem lêtñ hoñ bu akôm mêtê dabuñ eñ, atôm iñ dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aô Anötö dabuñ, bocdinanñ asa nem lêtñ dabuñ eñ.
[Lev 11:44-45]

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atôc Anötö ma atoc iñ sa ñapep. Ñahu bu Anötö, nañ mac ata bu Damanñ, nañ

oc toc n̄amalac daŋ sa h̄oc ḡêlêc daŋ dom, t̄êŋ ndoc iŋ êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si l̄êŋ. Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ ŋa dôhôn tigenj. ¹⁸ Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, tu l̄êŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami sic dulu t̄êŋ mac. Magoc Anötö gêmli ti k̄êgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga dinaŋ. Iŋ gêmli mac su, ŋa ḡêŋ naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec gitôm gol me silba, naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu ¹⁹ iŋ gêmli mac su ŋa Kilisi ndê dac, naŋ h̄oc ḡêlêc ḡêŋ ŋaôli atu-tu nom-ŋga hoŋ su. Kilisi k̄êŋ dau ti da gitôm domba ŋawasi ŋayham naŋ ŋasac mbasi. ²⁰ Anötö k̄êyalij iŋ sa t̄êŋ ndoc iŋ k̄êŋ undambê ti nom su dom, ma t̄oc iŋ asê tiawê t̄êŋ t̄em ŋambu-ŋga dindec, tu mac-ŋga. ²¹ Ma tu ḡêŋ naŋ Kilisi dau kôm tu mac-ŋga, dec mac akêŋ whiŋ Anötö, naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, ma k̄êŋ ŋawasi atu t̄êŋ iŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu, ma mac akêŋ Batam bu atap mwasij atu naŋ iŋ gic bata t̄êŋ mac, naŋ sa.

²² Mac asôc yom ŋandô ŋapu su, dec ahu l̄êŋ ti mêtê ŋadômbwi hoŋ siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ŋandô atac whiŋ asidôwai-ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aô wateŋ mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc bu akôm mêtê dau ŋandô sa-ŋga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ŋahu sip ḡêŋ nom-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac

atiwakuc ŋahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm ḡêŋ tali, ma oc yêc ŋapaŋ eŋ. ²⁴ Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

N̄amalac nom-ŋga hoŋ sêtôm kwanj, ma ŋac si waê gitôm ŋaola ôm-ŋga.

Kwanj yêc ŋasawa apê ma tibasô, ma ŋaola bocdinaŋ kêsôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ŋapaŋ. [*Ais 40:6-8*]

Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ŋawaê ŋayham naŋ sêhoc asê t̄êŋ mac su.

2

¹ Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê l̄emuŋ-ŋga ti l̄êŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ. ² Akôm ŋaŋga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ŋalôm e tidônj, ŋalêŋ tigenj tôm balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêŋ whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac ŋaŋga e atap Anötö ndê mwasij nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa. ³ Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su bu iŋ ndê mwasij iŋ ŋayham, bocdinaŋ dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ, ma aŋsalê ḡêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö

kêyaliŋ sa ti hoc ŋamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtec iŋ, magoc Anötö dau kêyaliŋ iŋ sa, ma gêlic iŋ ŋayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma iŋ kêyaliŋ mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gwelenŋ ŋandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aö dauŋ kayaliŋ sa ma galic ŋayham kêlêc bu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. [Ais 28:16]

⁷ Mac akêŋ whiŋ dec alic hoc dau ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. [BW 118:22]

⁸ Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Iŋ hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. [Ais 8:14-15]

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ

Anötö hoc asê gwananŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

⁹ Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ŋasec siŋ ma ambo iŋ ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ kêyaliŋ mac sa muŋ su ati iŋ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akiŋ ŋac si Kiŋ. Iŋ kôc mac sa ati iŋ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm tu mac-ŋga. ¹⁰ Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

¹¹ Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindéc ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ŋac

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu 'Aneŋ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu 'Lau naŋ aö atac whiŋ ŋac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhônŋ lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu 'Aneŋ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whiŋ-ŋga' (Hos 2:1, 23a).

si Pômdau, ma sêmpin in têt ndoc in mbu têt yac meñ.

Dasôc gôlinwaga ti nâdaui nâpu

¹³ Tu Pômdau-nga dec asôc lau hon nan sem gôlin sêmbom, nan nâpu. Asa nan ti mac nem kin atu, nan asôc in nâpu. ¹⁴ Ma lau nan kin dau kêkin bu sênem gôlin gameñ natô, nan asôc nac nâpu bocdinañ. In kêkin nac bu sêkêt nâgêyô têt lau nan sêkôm sac, ma bu sêtoc lau nan sêkôm nâyham, nan sa. ¹⁵ Bu Anötö tac whin bu mac akôm mêtê nâyham en, e lau gauc mbasi-nga nan sênyalê in ti ndê yom dom, nan sêngapic whasun ahuc, ma tôm dom bu sêngôlin yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm lau akin nambwa dom, magoc ambo atôm lau nan sêti nâdau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêt nâsawa têt mac bu asa lêt sac-nga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akin, dec asa nem lêt ankuc in ndê atac whin. ¹⁷ Atoc lau hon sa nâpêp, ambo ti atac whin asidôwai sêkêt whin-nga hon, atoc Anötö ti asôc in nâpu nâpêp, ma atoc nem kin nom-nga sa.

¹⁸ Mac lau nan am akin nâdaui, asôc nac nâpu ma atoc nac sa nâpêp. Akôm nalêt tiger têt nâdaui nâyham nan sêyob mac nâpêp, ma têt nâdaui sac nan si nalôm apê, nan bocdinañ. ¹⁹⁻²⁰ Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêt nandê têt mac tu nâyalê Anötö

ma ankuc in-nga, dec ahoc gêt dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiñ mac ô nandê dinañ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, nan tamkwê mwasiñ dañ ô nandê dau dom, bu in lêt solop bu sêmatoc mac.

Tan̄kuc Kilisi ndê dôhôn hóc nandê-nga

²¹ Bu lau nan Anötö kêgalêm nac sa, nan sic waê bu sêhóc nâwapac kain dinañ. Nahu bu Kilisi hóc nandê tu mac-nga bocdinañ, dec têt dôhôn têt mac bu ankuc-nga. ²² Tôm yom nan sêto yêc nan sôm bocdec bu:

In kôm sac dañ dom, ma sôm yom sac dañ sa whasun dom. [Ais 53:9]

²³ Têt ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi in ti sêpu in, nan in sôm yom sac dañ ô dom. Ma têt ndoc sêkêt in hóc nandê, nan gic ndoc nac bu kêt nâgêyô-nga dom. Mba. In kêt dau sambuc sip Anötö amba, nan oc êmatoc gêt hon nalêt gitêt. ²⁴ In hóc yac neñ sac nâgêyô pi dau namlic, têt ndoc in mbac ndu pi a gicso dau. In kôm bocdinañ tu bu yac dahu mêtê sac siñ gitôm lau batê sêhu gêt nom-nga siñ, ma dambo tanli ti dasa lêt gitêt en. Mêtê sac in gitôm gêmbac atu nan kôm yac hon, magoc nandê atu nan Yisu hóc, nan kôm yac nâyham sa tiyham. ²⁵ Bu muñ-nga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba nan

si n̄adau mbasi, ma sêmbô ba-balip. Magoc kwahic dec mac ambu atêñ ngac n̄ayham yob domba-n̄ga, nan̄ yob mac nem gatôm n̄apep en̄.

3

Lauwhê ma laun̄gac si lêñ n̄ayham

¹ Aö bu wanem la mac lauwhê whin̄ bocdec bu, asôc nem akwen̄i n̄apu n̄apep. Ma n̄alêñ dinan̄ mac nan̄ nem akwen̄i sêkêñ whin̄ yom n̄andô dom, nan̄ mboe mac nem lêñ n̄ayham oc nditôm bu nem n̄ac kwi ma sêkêñ whin̄. N̄ac oc sênem dau kwi n̄ahu sip yom daêsam nan̄ mac bu asôm tu bu anem n̄ac kwi-n̄ga dom. ² Mba. Sêkac dau kwi n̄ahu sip n̄ac sêlic bu mac atoc Pômdau sa n̄andô, ma asa nem lêñ n̄awasi en̄.

³ Mac lauwhê an̄gô. Akôc gauc n̄apep pi gêñ awê-n̄ga tôm anem bocbin̄ kêclauñ, me gôlôñ n̄amlic-n̄ga ti n̄akwê n̄aôli atu-tu. Bu gêñ dinan̄ n̄adañ oc kôm mac ati lauwhê ti an̄ôm yêc Anötö an̄gô-n̄ga dom, ma bocdinan̄ gauc nem êñlêc dom. ⁴ Gêñ nan̄ kôm mac ati lauwhê ti an̄ôm yêc Anötö an̄gô-n̄ga, nan̄ lêñ n̄ayham ti lêñ malô nan̄ yêc sin̄ dau yêc nem n̄alôm. Mêtê kain̄ dinan̄ Anötö tac whin̄ hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu nin̄ga. ⁵ Bu lauwhê dabun̄ mun̄-n̄ga-n̄ga nan̄ sêkêñ whin̄ Anötö, nan̄ sêñkuc lêñ tigen̄ dinan̄. N̄ac sêsôc si n̄gaci n̄apu, dec sêti lauwhê ti an̄gô. ⁶ Gauc nem Sara, nan̄ sôc in̄ nakwen̄

Abraham n̄apu ma sam in̄ bu ndê n̄adau. Ma mac bu akôm mêtê n̄ayham en̄, ma atôc daôm tu gêñ dan̄-n̄ga dom, nan̄ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aö bu wanem la mac lau-n̄gac whin̄ bocdec bu. Mac an̄yalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinan̄ ayob bu asa lêñ ti gauc tu ambo awhin̄ n̄ac-n̄ga, ma bu atoc n̄ac sa n̄apep. Ma gauc nem bu mac hoñ oc atap Anötö ndê mwasin̄ andôc tamli-n̄ga sa awhin̄ daôm. Mac laun̄gac an̄kuc lêñ dinan̄, dec gêñ dan̄ oc lhac mbec nan̄ ater̄ têñ Anötö, nan̄ ahuc dom.

Lêñ n̄ayham bu lau sêkêñ whin̄-n̄ga hoñ sêñkuc

⁸ Aö bu wasôm yom n̄atô tiyham nan̄ gic waê mac hoñ. Ambo awhin̄ daôm ti n̄alôm tigen̄. Tamwalô nem asidôwai nan̄ sêhôt n̄awapac, ma anem n̄ac sa bu atôc nem atac whin̄ n̄ac-n̄ga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-n̄ga hoñ sin̄. ⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têñ mac, nan̄ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom n̄ayham ma anem mbec lau dau. N̄ahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap in̄ dau ndê mbec n̄amwasin̄ sa. ¹⁰ Gauc nem yom nan̄ sêto yêc bocdec:

Asa nan̄ tac whin̄ bu mbo n̄ayham tôm in̄ ndê têm mbo tali-n̄ga, nan̄ yob whasun̄ têñ yom sac-sac ma yom tasan̄ hoñ. ¹¹ In̄ puc dômbwê mêtê sac

hoŋ ma kôm mêtê ŋayham
eŋ, ma êŋsahê ŋaŋga bu sa
ndê lêŋ hoŋ malô eŋ.

¹² Ŋahu bu Pômdau tatiŋ lau
gitêŋ ma kêŋ daŋga ŋac si
mbec. Magoc iŋ atac tec
ma aŋgô yaê lau sêkôm
sac-ŋga. [BW 34:12-16]

*Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ
oc sêtap kisa sa*

¹³ Mac bu akêŋ nem
ŋalôm sambuc tu akôm mêtê
ŋayham-ŋga, dec asa oc kêŋ
sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu
ahôc ŋawapac ma atap kisa
sa tu asa lêŋ gitêŋ-ŋga, naŋ
atôc daôm ti ahêgo daôm
dom, bu mac atap Anötö
ndê mwasinŋ sa su. ¹⁵ Apo
Kilisi sa ti Pômdau ndöc nem
ŋalôm. Akôc gauc ŋapaŋ pi
Anötö ndê mwasinŋ ŋayham
naŋ mac tamkwê ambo, dec
têm bocke lau bu sêndac mac
pi gêŋ dau, naŋ mac atôm bu
awhê gêŋ dau ŋahu sa têtŋ ŋac.
¹⁶ Magoc akôm gêŋ dau ti asap
lêŋ malô dôŋ, ma atoc lau hoŋ
sa. Ayob daôm bu asa nem
lêŋ hoŋ ŋapep eŋ, dec oc tôm
bu ambo ti atac pa su bu mac
nem giso mbasi. Ma lau naŋ
sêpu lêŋ ŋayham naŋ mac asa
tu akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, naŋ
oc maya dau tu ŋac si yom-
ŋga. ¹⁷ Anötö bu kêŋ ŋasawa
têtŋ lau bu sêkêŋ ŋawapac têtŋ
mac tu akôm mêtê ŋayham-
ŋga, naŋ ŋayham, hôc gêlêc

sêkêŋ ŋawapac têtŋ mac tu
akôm mêtê sac-ŋga.

*Kilisi ndê mbac ndu ŋa-
ŋandô*

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu
tidim tigenŋ tu lau hoŋ si sac-
ŋga. Kilisi iŋ ŋac gitêŋ, tigenŋ
iŋ hôc ŋawapac dau ô yac lau
dakôm sac-ŋga, bu êmasaŋ
lêŋ datigasuc Anötö-ŋga. Iŋ
mbac ndu gitôm ŋamalac ti
ŋamlic nom-ŋga, magoc Anötö
uŋ iŋ sa ti ŋalau. ¹⁹ Ma ti ŋalau
dec iŋ gi hoc ndê tisa ŋawaê
asê, têtŋ ŋalau naŋ sêndöc
gapocwalô. ²⁰ Ŋalau dinaŋ,*
ŋac daŋgapêc têtŋ Anötö têtŋ
Noa ndê têtŋ. Têtŋ têtŋ dinaŋ
Anötö kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma
hônŋ Noa bu ndic dabiŋ waŋ
atu naŋ iŋ sô. Ma waŋ dau
gêm lau 8 solop si têtŋ ndoc
bu suŋ atu. ²¹ Bu dau tôm d
ôhônŋ tu busaŋgu naŋ gêm mac
lau têtŋ kwahic dec-ŋga si.
Busaŋgu dau gêm mac sa bu
kêgwasinŋ ŋadômbwi ŋamlic-ŋga
su ŋambwa dom. Magoc bu
dau gêm mac si bu iŋ piŋ mac
dônŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu iŋ
ndê tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma
tôc asê bu mac amatiŋ pwac
awhiŋ Anötö bu asa nem lêŋ
ŋawasi eŋ ambo iŋ aŋgô-ŋga.
²² Ma Kilisi dau pi undambê
gi su, ma ndöc Anötö ndê
andô-ŋga, ma aŋela ma gôlinŋ
ti ŋaclai hoŋ sêsôc iŋ ŋapu.

* **3:20:** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋalau dinaŋ, ŋac aŋela sac naŋ daŋgapêc têtŋ Anötö têtŋ Noa ndê têtŋ, dec iŋ kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô ŋapaŋ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ŋatô gauc gêm bu ŋac lau nom-ŋga naŋ daŋgapêc têtŋ Anötö têtŋ Noa ndê têtŋ, naŋ si ŋalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê têtŋ ŋalau dinaŋ, naŋ bu tôc asê têtŋ ŋac bu iŋ ku ŋac ti iŋ ndê ŋacyo hoŋ dulu, têtŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a giso dau ma tisa tiyham.

4

Lau sêkêṅ whiṅ-ṅga si lêṅ

¹ Kilisi hôc ṅandê ma mbac ndu tòm ṅamalac, ma bocdinaṅ dec akôc gauc pi iṅ ndê lêṅ dinaṅ, ma amasaṅ daôm bu aṅkuc iṅ. Bu asa naṅ tôtec dau dom bu hôc ṅandê tu Kilisi-ṅga, naṅ tôtec asê bu iṅ tec lêṅ mêtê sac-ṅga. ²Ma bocdinaṅ mêtê sac ṅalôm ṅagalac-ṅga oc tòm dom bu nem gôliṅ iṅ tiyham, ma iṅ oc sa ndê lêṅ hoṅ tòm Anötö ndê atac whiṅ, e iṅ ndê têm mbo tali-ṅga pacndê. ³Bu têm baliṅ hic su mac akôm mêtê sac tidautidau, tòm lau naṅ sem gauc Anötö, naṅ sêkôm. Lau kaiṅ dinaṅ sêṅgamiṅ dau têtê mêtê sac daṅ dom. Sêkôm mêtê ṅalôm ṅagalac-ṅga ti mockaiṅ-ṅga maya pac, seṅ asam ti sênôm gêṅ êṅiṅ ṅac-ṅga ṅapaṅ, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akiṅ gwam-ṅga. ⁴Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêṅ whiṅ-ṅga ahu ṅac si mêtê wachuc ti lêṅ sêkôm mêtê sac bambaliṅ-ṅga siṅ su, dec ṅac gauc gêm yom daêsam ma sêmbaliṅ yom ṅamalac daêsam pi mac, tu sêpu mac-ṅga. ⁵Magoc Anötö oc êṅsu lau dau pi ṅac si mêtê têtê iṅ ndê bêc êmatôtec lau-ṅga. Iṅ kêmasaṅ dau su bu êṅsahê lau naṅ sêmba tali ti ṅac naṅ sêmbac ndu su. ⁶Tu yom dinaṅ-ṅga dec sêhoc ṅawaê ṅayham asê têtê lau. Ma lau naṅ sêmbac ndu su, naṅ si sêmbac ndu kêkuc lêṅ matôtec-ṅga naṅ lau nom-ṅga hoṅ sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-ṅga. Magoc

tu ṅac sêṅgô ṅawaê ṅayham su-ṅga, dec ṅac si gatu gitôm bu oc mbo tali whiṅ Anötö.

⁷Têm meṅ kêpiṅ su bu gêṅ kwahic dec-ṅga hoṅ oc niṅga. Bocdinaṅ atimêtê daôm ṅapep ma ambo ti gauc ṅawa tu ateṅ mbec-ṅga. ⁸Asap mêtê atac whiṅ asidôwai-ṅga dôṅ hôc gêlêc mêtê ṅayham hoṅ su. Bu asa naṅ mêtê atac whiṅ-ṅga gêm iṅ ahuc, naṅ tòm bu suc sac bocke naṅ iṅ ndê asidôwai sêkôm têtê iṅ ṅapaṅ, naṅ kwi. ⁹Akôc lau sa ti andic ya ṅac, ma akôm ti atac ṅayham eṅ. ¹⁰Anötö gic sam iṅ ndê mwasinṅ têtê mac hoṅ bu akôm gwelenṅ tidautidau. Akôc mwasinṅ dau sa ṅambwa dom, magoc mac tigeṅ-tigeṅ anem akiṅ nem asidôwai ṅapep tòm mwasinṅ dau puc mac dôṅ. ¹¹Am asa naṅ tap mwasinṅ hoc yom asê-ṅga sa, naṅ sôm yom tòm Anötö dau sôm yom sa am whamsuṅ. Am asa naṅ bu nem akiṅ gôlôwac dabuṅ, naṅ nem akiṅ tòm licwalô naṅ Anötö kêṅ têtê am. Ma tu sakiṅ tidau-tidau naṅ mac hoṅ akôm-ṅga, naṅ dec lau oc sêmpinṅ Anötö tu Yisu Kilisi-ṅga. Datoc iṅ sa tu iṅ ndê ṅawasi ti ṅaclai-ṅga tòm têm hoṅ ndi. Yomandô.

Lau naṅ sêkêṅ whiṅ Kilisi oc sêtap kisa sa

¹²O aneṅ lau atac whiṅ-ṅga. Asô tu ṅawapac ti kisa naṅ kwahic dec mac ahôc, naṅ-ṅga dom. Alic tòm gêṅ wakuc naṅ am gauc ṅahu, naṅ dom. ¹³Magoc atac ṅayham bu mac

awêkainj Kilisi ndê lêŋ hóc
 ŋandê-ŋga. Ma bocdinaŋ têtŋ
 ndoc inj mbu meŋ, ma lau
 hoŋ sêlic inj ndê ŋawasi atu,
 naŋ mac oc atac ŋayham atu
 bocdinaŋ. ¹⁴ Lau bu sêpu
 mac tu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, naŋ
 gauc nem mwasiŋ atu naŋ
 mac atap sa su, bu Anötö ndê
 ŋalau ti ŋawasi atu mbo whiŋ
 mac.

¹⁵ Aö gasôm yom dec
 hêganônŋ ŋandê ti ŋagêyô naŋ
 lau sêhóc tu sic yomsu nom-
 ŋga popoc-ŋga dom. Mba.
 Bu mêtê dandic ŋamalac ndu-
 ŋga, danem kaŋ gêtŋ-ŋga ma
 taŋgalôm lau daŋ si yom-ŋga,
 naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-
 ŋga dom. ¹⁶ Magoc mac bu
 ahóc ŋandê tu aŋkuc Kilisi-
 ŋga, naŋ mayam daôm dom,
 magoc ampiŋ Anötö bu inj hê
 Kilisi ndê ŋaê pi mac. ¹⁷ Bu
 ŋawapac bocke naŋ tap yac sa
 têtŋ têtŋ kwahic-ŋga, naŋ meŋ
 bu êŋsahê Anötö ndê lau yac
 muŋ. Bocdinaŋ oc ŋalêŋ mba
 bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö
 ndê ŋawaê ŋayham dom, naŋ
 sêŋlêc saê ti ŋawapac têtŋ têtŋ
 ŋambu-ŋga. ¹⁸ Tôm yom naŋ
 sêto yêc naŋ sôm bu:

Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö
 ndê mwasiŋ nem ŋac
 si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc
 ŋawapac dom. Bocdinaŋ
 lau naŋ daŋgapêc têtŋ
 Anötö ma sêkôm sac
 ŋapaŋ, naŋ oc sêlhô su
 dom andô. [*Prov 11:31*]

¹⁹ Bocdinaŋ Anötö bu kêtŋ
 ŋasawa têtŋ lau bu sêkêŋ
 ŋawapac têtŋ mac lau naŋ ati
 inj ndê, naŋ gauc nem yom
 daêsam e ahu mêtê ŋayham

siŋ dom. Magoc akêŋ daôm
 sambuc asóc inj amba ŋapu,
 bu inj kêmasaŋ mac ti gêtŋ hoŋ,
 ma oc hu mac siŋ dom.

5

*Pita gêm la lau bata ma lau
 wakuc ti lau hoŋ*

¹ Kwahic dec aö bu wanem
 la lau bata naŋ sêyob mac.
 Aö dauŋ ŋgac bata daŋ, ma
 aö dauŋ galic Kilisi hóc ŋandê
 ma mbac ndu. Ma aö oc
 wawêkainj inj ndê ŋawasi naŋ
 oc meŋ sa tiawê têtŋ bêc inj
 mbu meŋ-ŋga. ² Mac lau
 bata, ayob Anötö ndê domba
 naŋ sêmbo mac nem gôliŋ
 ŋapu, naŋ ŋapep. Akôm tu lau
 sêŋyaliŋ mac sa ti sêkac mac-
 ŋga dom, me tu akôc ŋaôli-ŋga
 dom, magoc ayob ŋac ti atac
 ŋayham ma ti nem ŋalôm sam-
 buc tu anem akiŋ Anötö-ŋga.
³ Ma atôc dôhônŋ ŋayham têtŋ
 Anötö ndê domba naŋ sêmbo
 mac ŋapu. Mac ŋadau ŋac,
 magoc atoc daôm sa me akôm
 gêtŋ ti ŋaŋga têtŋ ŋac dom. ⁴ Ma
 têtŋ ndoc Yisu, naŋ ti lau sêyob
 domba-ŋga hoŋ si ŋgac atu,
 naŋ mbu meŋ, naŋ inj oc kôc
 mac sa ma kêtŋ ŋaôli ŋayham
 ti ŋawasi atu têtŋ mac, naŋ oc
 niŋga dom.

⁵ Mac lau wakuc, daŋam
 wambu ti asóc nem lau bata
 ŋapu. Ma mac lau hoŋ akôc
 gauc daêsam pi daôm me
 apo daôm sa hóc gêlêc nem
 asidôwai dom, magoc ambo ti
 aŋgwiniŋ daôm. Bu Anötö ndê
 yom daŋ, sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêtŋwiniŋ lau naŋ
 sêtoc dau sa, magoc
 kêmwasiŋ lau naŋ

sêngwiniñ dau. [Prov
3:34]

⁶ Tu dinañ-nga dec ambo Anötö ndê ñaclai ñapu ma añgwiniñ daôm, ma bocdinañ têtñ ndoc nañ iñ gêlic ñayham, dec iñ oc po nem waêm sa. ⁷ Gêñ bocke nañ kêtñ wapac mac, nañ akêtñ sip Anötö amba, ñahu bu iñ gauc gêm mac ñapañ, ma tac whiñ bu nem mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ñapep ma anem ali, bu mac nem ñacyo Sadañ kêsâlê ñasawa tu bu êntôm mac-nga ñapañ. Iñ gitôm layon nañ tañ atu ma kêsêlêñ kêtñi ñapañ ma kêsâlê gêtñ tu neñ-nga. ⁹ Alhac ñaंगा ma asap nem akêtñ whiñ dôñ bu akêtñ ñasawa dañ têtñ Sadañ dom, ma amasuc iñ su. Ma gauc nem bu mac nem asidôwai sêkêtñ whiñ-nga nañ sêmbo nom ñagameñ hon, nañ sêñsahê ñawapac kain tigen tôm mac.

¹⁰ Anötö iñ mwasiñ hon ñadau nañ kêtñalêm mac sa bu piñ mac dôñ anem damiñ Kilisi, ma awêkain iñ ndê ñawasi nañ oc niंगा dom. Ñasawa saun iñ oc êñgaho mac su yêc ñawapac nañ kwahic dec mac ahôc, ma iñ oc ndic señeñ mac ma puc mac dôñ ña iñ ndê ñaclai, bu alhac ñaंगा. ¹¹ Iñ ndê ñaclai atu oc yêc ñapañ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas nañ galic gitôm aneñ asidôwa ñandô tu puc aô dôñ-nga, nañ gêm aô sa dec alu ato bapia apê dindéc têtñ

mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiñ dôñ bu gêtñ ñandô, ma êñgili mac bu tamkwê mwasiñ dau ñapañ.

¹³ Lau sêkêtñ whiñ-nga nañ sêndöc malac Babilon,* nañ Anötö kêtñalêm sa sêti iñ ndê lau sêwhiñ mac, nañ sêkêtñ si acsalô têtñ mac. Ma Mak, nañ galic gitôm aneñ balê, nañ bocdinañ. ¹⁴ Akam daôm añkuc lau sêkêtñ whiñ-nga si lêtñ. Yom malô têtñ mac hon nañ akêtñ whiñ Kilisi.

* 5:13: Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôñ malac Rom.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganônɔ lau sêkêɔ whin-nga nan sêmbô babalip yêc nom ɔgamenɔ tidau-tidau. In to bu kêɔ puc ɔac pi kêdôhônɔwaga tasanɔ daêsam nan sêhôn asê. Lau dau sêndôhônɔ lau bu Yisu oc mbu meɔ dom, ma sêsôm bu mêtê sac in mêtê ɔayham.

Pita po lau sêkêɔ whin-nga sa tu ɔac si lêɔ ti sakin-nga ma kêgilí ɔac bu sêlhac ɔanɔga tu Yisu-nga. In whê sa bu Yisu mbu meɔ ɔgahôn dom, ɔahu bu Anôtô atac whin bu lau hon sênem dau kwi, ma sêtap Anôtô ndê mwasiɔ nem ɔac si-nga sa, dec tinambu Yisu oc mbu meɔ. Ma in kêɔ puc lau pi ɔagêyô sac nan gic waê kêdôhônɔwaga tasanɔ, ma pi lau hon nan sêtec yom ɔandô ma sêsap mêtê sac dôɔ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aô Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ɔgac akinɔ, gato bapia dindéc têɔ mac lau nan akêɔ whin in. Anôtô kêmwasiɔ mac awhin yac ɔa mwasiɔ ɔayham kêlêc, dec dati lau dakêɔ whin-nga. Ma yac dakêɔ whin bocdec bu, Anôtô gêlic yac datôm lau gitêɔ tu Yisu Kilisi, yac neɔ neɔ Anôtô ma ɔgac Gêm Yac Si-nga, nan ndê lêɔ gitêɔ-nga.

² Yac atenɔ mbec bu Anôtô kêɔ gauc têɔ mac bu anɔyalê inlu yac neɔ Pômdau Yisu Kilisi, e inlu si mwasiɔ ti yom malô êɔsalê mac ahuc.

Anôtô ndê kêyalin ti kêgalêm yac sa ɔa-ɔandô

³ Anôtô kêgalêm yac sa, ɔahu sip in dau ndê ɔawasi atu ti ndê mêtê gitêɔ. Ma in kêmwasiɔ yac ɔa in dau ndê ɔaclai atu, dec puc yac dôɔ bu dambo tanli ti datoc in sa ɔapep ɔa yac neɔ lêɔ hon. Ma yac datôm bu dakôm bocdinanɔ, ɔahu bu in ndê ɔaclai gêm yac sa bu tanɔyalê in tidôn. ⁴ Ma tu in dau ndê ɔawasi ti mêtê gitêɔ-nga, dec in gic bata bu kêɔ mwasiɔ atu ma ɔayham kêlêc têɔ yac. Ma mwasiɔ dau oc kôm gwelen yêc yac neɔ ɔalôm, tu bu nem yac kwi-nga e dasa neɔ lêɔ gitêɔ ti dabun en ma datôm in dau, ma dalhôn su yêc lêɔ dandinan-nga nan gic waê lau nan sêsap mêtê ɔalôm ɔagalac-nga dôɔ.

⁵ Tu yom hon dinan-nga dec ayob daôm ɔapep bu mac nem akêɔ whin ti gêɔ ɔandô mbasi-nga dom. Asa nem lêɔ akêɔ whin-nga ti nem ɔalôm sambuc, ma asap mêtê ɔayham dôɔ. Ma ati lau tigauc tu lêɔ ɔayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm ɔapep, ma alhac ɔanɔga en. Asa nem lêɔ hon ɔapep en, tu bu atôc asê bu mac atoc Anôtô sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whin nem asidôwai-nga dôɔ e andic dabin nem lêɔ atac whin lau hon-nga. ɔalêɔ dinan dec

mac nem akêḅ whiḅ oc ti gêḅ ḅandô mbasi-ḅga dom. ⁸ Mêtê hoḅ dinaḅ bu êḅsôwec tiatu-tiatu ḅapaḅ e tidôḅ mac ḅandô, dec mac nem gauc aḅyalê yac neḅ Pômdau Yisu Kilisi-ḅga oc ti gêḅ ḅambwa ma ḅandô mbasi-ḅga dom. ⁹ Bu asa naḅ sôm bu iḅ kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ḅayham-ḅayham dinaḅ dom, naḅ gitôm ḅamalac tandô pec naḅ gêlic gameḅ dom, ma iḅ kêlhiḅ siḅ bu sac hoḅ naḅ iḅ kôm muḅ-ḅga, naḅ Anötö suc kwi su ma kêḅwasiḅ iḅ ndê ḅalôm ḅawasi sa.

¹⁰ Tu dinaḅ-ḅga aneḅ asidôwai, aḅsahê ḅaḅga bu asap mêtê ḅayham hoḅ dinaḅ dôḅ, tu bu tôc asê bu Anötö kêyalih ti kêgalêm mac sa ḅambwa lec dom. ḅahu bu mac bu asap mêtê dau dôḅ, dec oc tôm dom bu mac apeḅ. ¹¹ Ma bocdinaḅ Anötö oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameḅ naḅ yac neḅ Pômdau ti ḅgaç Gêm Yac Si-ḅga Yisu Kilisi gêm gôliḅ, naḅ oc yêc ḅapaḅ.

Pita tec bu sêḅliḅ yom ḅandô siḅ

¹² Tu dinaḅ-ḅga dec aô bu wakêḅ puc mac bu gauc nem yom hoḅ dinaḅ ḅapaḅ. Aô kayalê bu mac akôc yom ḅandô sa ma aḅyalê tidôḅ su. ¹³ Magoc aô galic ḅayham bu wakêḅ puc mac tôm aneḅ têm wambo taḅli-ḅga hoḅ bu aḅliḅ yom dau siḅ dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têḅ aô bu aneḅ têm wahu nom dindec siḅ-ḅga meḅ

kêpiḅ su. ¹⁵ Bocdinaḅ kwahic dec aô tac whiḅ ḅandô bu mac aḅyalê yom hoḅ dindec tidôḅ sambuc yêc nem ḅalôm, bu têḅ ndoc aô bu wahu mac siḅ, naḅ mac oc gauc nem yom dindec ḅapaḅ, ma akôm ḅandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôḅ bu yom ḅandô

¹⁶ Yom naḅ yac lau aposel ahoc asê têḅ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ḅaclai ti ndê bêc mbu meḅ-ḅga, naḅ ḅahu sip yom ḅambwa naḅ ḅamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauḅ alic iḅ ndê ḅaclai ti ḅawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhiḅ Kilisi yêc lôc dabuḅ, ma aḅgô iḅ Damba Anötö ḅawasi ḅadau ndê awha naḅ sa akêḅ undambê. Anötö dau toc Kilisi sa, ma po iḅ ndê waê sa têḅ ndoc iḅ sôm yom pi iḅ bocdec bu, “Aô neḅ atuḅgaç dau dindec. Aô galic iḅ ḅayham, ma atac whiḅ iḅ ndu andô.”

¹⁹ Gêḅ hoḅ naḅ yac alic ti aḅgô, naḅ puḅ yom naḅ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto muḅ su, naḅ dôḅ têḅ yac. Bocdinaḅ atôc gwaniḅ yom dau ḅapeḅ, bu whê nem gauc sa pi yom ḅandô, gitôm ya ḅawê naḅ pô gameḅ ḅasec. Ma asap yom dau dôḅ e Kilisi mbu meḅ, ma tôc gêḅ hoḅ tiawê têḅ mac, gitôm Têtênda bêbêc-ḅga pi meḅ ma bêc wakuc meḅ sa. ²⁰ Ma aḅyalê gêḅ atu daḅ bocdec bu, yom hoḅ naḅ Anötö ndê propet sêto, naḅ ḅadaḅ ḅahu yêc ḅac dau-ḅga dom. ²¹ Bu yom naḅ

propet sêhoc asê, nan̄ n̄ahu
yêc n̄amalac dom, magoc sêhoc
Anötö dau ndê gauc ti yom
asê tòm Njalau Dabuñ kac n̄ac.

2

*Kêdôhôn̄waga tasan̄ oc
sêmen̄*

¹ Magoc propet tasan̄ sêmbô
lau Israel-n̄ga n̄alôm, sêwhiñ
Anötö ndê propet n̄andô,
ma n̄alêñ tigen̄ kêdôhôn̄waga
tasan̄ oc sêtisa yêc mac lau
akêñ whiñ-n̄ga nem ton̄ n̄alôm
bocdinañ. N̄ac oc sêñsau bu
sêndôhôn̄ yom n̄andô, magoc
yom dau in̄ yom tasan̄, ma
gitôm bu tim lau e sêñinga
gacgen̄. Yom n̄andô pi Pôm̄dau
nan̄ gêm̄lhi n̄ac su, nan̄ n̄ac oc
sêsêc ahuc, ma bocdinañ dec
têñ bêc n̄ambu-n̄ga, Anötö oc
tiñ n̄ac su sêñinga n̄agahô en̄.
² N̄ac oc sêtim lau daêsam nan̄
sêkêñ whiñ gwalec, e sêñkuc
n̄ac ma sêkôm mêtê mayañ-
n̄ga tidau-tidau tòm n̄ac dau
sêkôm. Ma tu n̄ac si lêñ dinañ-
n̄ga, dec lau n̄atô oc sêpu yac
lau dakêñ whiñ-n̄ga neñ lêñ
yom n̄andô-n̄ga. ³ N̄ac lau
atac whiñ mone-n̄ga, dec n̄ac
oc gauc kê miñ tu sêndôhôn̄
mac-n̄ga, ma sêmbac-sêmbac
yom mac bu anem̄lhi n̄ac.
Magoc yom matôc-n̄ga nan̄
Anötö kêmatin̄ tidôn̄ mun̄ su
tu sêñinga-n̄ga, nan̄ hôn̄ n̄ac
gitôm n̄acyo nan̄ yêc bêc dom,
magoc gêm̄ nenen̄ n̄ac mbo.

*Lau sac oc sêwê Anötö ndê
matôc sa dom*

⁴ Akôc gauc pi yom din-
dec. An̄ela nan̄ sêkôm sac,
nan̄ Anötö hu n̄ac si yom siñ

dom, magoc kêñ n̄ac sêndôc
gapocwalô lambwam-n̄ga, bu
sêndôc n̄asec n̄alôm e tòm bêc
matôc-n̄ga hóc asê. ⁵ Ma lau
nan̄ sêkôm sac têtñ têm n̄amata-
n̄ga, nan̄ Anötö hu n̄ac si yom
siñ dom bocdinañ. Mba. In̄
kêñ bu suñ atu ma señ lau sac
hon̄ su siñga, magoc Noa nan̄
tôc lêñ gitêñ ti ndê gôlôwac 7,
nan̄ Anötö gêm̄ n̄ac sa. ⁶ Ma
gauc nem malac atu Sodom
ma Gomora ti lau hon̄ nan̄
sêndôc dinañ, nan̄ Anötö kêñ
ya gêñ su e n̄adaê n̄ambwa yêc.
Gêñ dau tòm dôhôn̄ pi gêñ
nan̄ lau nan̄ sêsap mêtê sac
dôn̄, nan̄ oc sêtap sa têtñ bêc
n̄ambu-n̄ga. ⁷ Têtñ ndoc di-
nañ Anötö kêgaho Lot su yêc
malac Sodom, bu in̄ n̄gac gitêñ
nan̄ n̄alôm n̄awapac n̄andô tu
lau sac malac dinañ-n̄ga si
mêtê n̄adômbwi tidau-tidau-
n̄ga. ⁸ Yomandô. Lot in̄ n̄gac
gitêñ ma ndê n̄alôm n̄awasi.
Ma mêtê sac nan̄ in̄ ngô ti gêlic
yêc malac dinañ tòm bêc hon̄,
nan̄ kêñ wapac in̄ ndê n̄alôm.
⁹ Yom hon̄ dinañ tôc asê bu
lau nan̄ sêsap Anötö ti ndê
lêñ dôñ, nan̄ Pôm̄dau gitôm bu
nem n̄ac si yêc n̄awapac ti saê
nan̄ tap n̄ac sa. Ma in̄ gitôm
bu hê lau sac si yom dôñ e
in̄ kêñ n̄agêyô têtñ n̄ac têtñ bêc
n̄ambu-n̄ga. ¹⁰ Ma in̄ oc kêñ
n̄agêyô sac sambuc têtñ lau
nan̄ sêñkuc mêtê n̄alôm akwa-
n̄ga nan̄ kôm n̄ac n̄adômbwi
sa yêc in̄ n̄ngô-n̄ga, ma sêtêc
bu sêsôc Pôm̄dau me lau dan̄
n̄apu.

Kêdôhôn̄waga tasan̄ si lêñ

Kêdôhônwaga tasan nan sêmbô sêwhiŋ mac, nan sêtoc dau sa ma sêkôm gêŋ hon yêc lau aŋgô-ŋga ti maya pac. Nac sêtoc dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö ndê lau ti ŋawasi.* 11 Anötö dau ndê aŋela nan si ŋaclai ti ŋaŋga hôc gêlêc ŋac lau dau si su, nan sêŋgôliŋ yom me sêsôm yom sac dan pi lau ti ŋawasi yêc Pômdau aŋgô-ŋga dom. 12 Magoc kêdôhônwaga tasan dinaŋ sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêŋ nan sêŋyalê ŋahu dom. Nac sêtôm bôclai nan sêŋyalê lêŋ malô ti gauc ŋayham dan dom, nan lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tôm bôclai sic waê bu sêniŋga, dec kêdôhônwaga tasan dinaŋ oc sêniŋga bocdinaŋ.

13 Anötö oc kêŋ ŋagêyô sac têŋ ŋac ô sac nan sêkôm têŋ lau. Nac atac whiŋ mête sênôm ti sêneŋ asam-ŋga, ma maya mbasi dec sêkôm têŋ acsalô eŋ. Têŋ ndoc sêndöc ti seŋ gêŋ sêwhiŋ mac, nan sêhu si mête sac siŋ dan dom, ma bocdinaŋ sêkôm mac nem waêm ŋayham tisac. 14 Nac lau tagatu mockaiŋ-ŋga, nan si ŋalôm ti gauc sap mête sac dôŋ ŋapaŋ. Nac sêtim lau nan si sêkêŋ whiŋ babalê, ma sêhê ŋac bu sêkôm sac sêwhiŋ ŋac. Ma ŋac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêŋ-ŋga. Bocdinaŋ dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac

ŋandê sa. 15 Nac sêhu lêŋ solop siŋ gacgeŋ, ma sêŋkuc Beo atunŋac Balam ndê lêŋ. Nac dau atac whiŋ mone hôc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa sa-ŋga. 16 Ma tu iŋ ndê lêŋ dinaŋ-ŋga dec Anötö kêŋ donki dan sôm iŋ. Donki dau iŋ gêŋ sôm yom-ŋga dom, tigen Anötö kôm iŋ sôm yom tôm ŋamalac, bu lhac propet dau ndê lêŋ gauc mbasi-ŋga ahuc.

17 Lau dinaŋ sêtôm bubata nan tibasô ma yawalec nan mbu oc soc su niŋga ŋagahô eŋ. Anötö kêmasaŋ gameŋ ŋasec atu dan tu ŋac sêndöc-ŋga. 18 Nac sêsôm yom ŋambwa-ŋambwa tu sêtoc dau sa-ŋga. Ma sêŋsahê bu sêtim lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc bu sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga nan ŋasawa apê eŋ sêhu siŋ su, nan sêndi. Nac sêŋgilí lau kaiŋ dinaŋ bu sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, nan meŋ akêŋ ŋalôm akwa. 19 Nac sêndôhôn lau dau bu yao dan yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ. Magoc ŋac dau ŋac lau akiŋ ŋambwa ma mête sac ti ŋac si ŋadau. Tôm mac aŋyalê su, gêŋ sake nan ndê ŋaclai gêm gôliŋ yac, nan ti yac neŋ ŋadau ma tam akiŋ iŋ. Tu mête sac dinaŋ-ŋga, dec sic waê bu sêniŋga.

20 Bu lau nan sêŋyalê yac neŋ Pômdau ma Nac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, nan sêhu lêŋ sêniŋga-ŋga siŋ su. Magoc ŋac bu sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-

* **2:10:** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigen nan 'ŋawasi.' Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata.

nga dau tiyham, goc mêtê sac ku ñac dulu. Ñac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hôc gêlêc ñamata-nga su. ²¹ Ñac bu sênjalê lêng gitên dan su dom, nan oc ñayham hôc gêlêc sênjalê su ma sêhu sin, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabun nan aposel sic dulu têng ñac. ²² Gauc nem yom gôlin lu nan lau sêsôm bocdec bu, “Giam dan guluc ma kac dau kwi gi gêng tiyham,” ma “Bôc nan sênghwasin ñawasi sa, nan mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôlin lu dinan hêganôn lau tasan dinan solop. Ñahu bu sênjalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtêng lêng sac-nga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu men-nga

¹ O anen lau atac whin-nga, kwahic dec aô gato bapia tilu-nga têng mac. Bapia lu-lu bu sêpuc yom ñandô nan akôc sa su, nan dông yêc nem gauc ñapan, ma bu êngilí mac bu akôc gauc ñayham en. ² Aô tac whin bu mac akôc gauc tiyham pi yom nan propet dabun sêhoc asê mun su, ma pi yom nan yac nen Pômdau ma Ñgac Gêm Yac Si-nga gic atu ma kên têng lau aposel bu sêndic dulu têng lau.

³ Gêng atu nan aô bu wakên puc mac pi, nan bocdec bu. Gauc nem bu têng têm ñambu-nga lau oc sêmen nan sêkôm gêng hon tôm ñac dau si atac whin, ma sêsu mac susu ma

sêpu Anötö ndê lêng. ⁴ Ñac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu men ma kôm gêng hon tiwakuc, a? In mbo nde? Têng ndoc daman sêmbac ndu ma men têng kwahic dec, nan dalic bu gêng dan tiwakuc dom, ma gêng hon yêc tôm têm ñamata-nga andô, têng ndoc nom ti gêng hon sêhoc asê ma kêsêlêng men.” ⁵ Lau nan sêsôm yom kain dinan, sêsêc Anötö ndê ñaclai, nan sênjalê su, nan ahuc. Bu ñac sênjalê su bu wandêc dan su Anötö sôm yom ña whansun ñambwa ma undambê hôc asê, ma in sôm bu bu lêc dau sa ndi poc dau-nga, e gameñ tibasô yêc bu ñasawa. ⁶ Ma tinambu in kên bu dau dinan sun e sen nom ti gêng hon su sin. ⁷ Ma Anötö kêmatin yom tidôn whin, bu ya oc nen undambê ti nom kwahic dec-nga su, têng bêc nan in oc êmatôc lau hon, ma sen lau sac su sêninnga.

⁸ O anen lau atac whin-nga. Anlin sin dom bu Pômdau gêlic bêc tigen gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigen. ⁹ Lau ñatô sêlic bu Pômdau mbu men ñagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ñatô nan in gic bata su, nan in oc kôm ñandô sa ñagahô dom. Magoc mba. In kôc ndê ñalôm dông tu mac-nga, ñahu bu in tec bu lau dan sêninnga, magoc tac whin bu lau hon sênem si ñalôm kwi ma sêhu sac sin. Tu dinan-nga dec in mbu men ñagahô dom.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêc mbu men-nga oc hôc asê

ɲapuc mbasi tòm lau kaɲ si ndoc sêmen-ɲga. Undambê oc hê su ti ɲakêcsia atu, ma ya oc neɲ nom ti gêɲ hoɲ naɲ yêc nom ti umbonɲ ɲapu, naɲ su sêniɲga. ¹¹ Akôc gauc ɲapep. Gêɲ hoɲ oc sêniɲga ɲalêɲ dinaɲ, ma bocdinaɲ dec mac gauc gêm bu lêɲ bocke solop gic waê yac lau dakêɲ whiɲ-ɲga bu taɲkuc? Solop bu mac asa lêɲ dabuɲ, ma akôm mêtê naɲ Anötö tac whiɲ eɲ. ¹² Ahôɲ Anötö ndê bêc ɲambu-ɲga ti aɲkuc lêɲ bocdinaɲ, ma akôm gêɲ hoɲ tu bu bêc dau hóc asê ɲagahô-ɲga.* Têɲ bêc dinaɲ ya oc neɲ gêɲ undambê-ɲga ti gêɲ nom-ɲga hoɲ su. ¹³ M agoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têtɲ yac, naɲ oc ti lau gitêɲ si gameɲ sêmbo-ɲga. Kwahic dec yac taɲkwê bu dambo dinaɲ, ma dahôɲ bu gêɲ dau hóc asê.

¹⁴ Aneɲ lau atac whiɲ-ɲga, mac akêɲ batam gêɲ dau ambo, ma tu dinaɲ-ɲga dec akêɲ nem ɲalôm sambuc bu asa nem lêɲ hoɲ gitêɲ eɲ, e bêc ɲambu-ɲga hóc asê. Ma bocdinaɲ dec Pômdau oc tap giso daɲ sa yêc mac-ɲga dom. Iɲ oc lic bu mac nem lêɲ hoɲ ɲawasi, ma mac oc atôm bu ambo iɲ aɲgô-ɲga ti yom malô. ¹⁵ Aɲyalê bu Pômdau gic têtɲ iɲ ndê têtɲ mbu meɲ-ɲga ma kôc ndê ɲalôm dôɲ, tu bu

kêɲ ɲasawa têtɲ lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap iɲ ndê mwasiɲ nem ɲac si-ɲga sa. Anötö kêɲ gauc ɲayham têtɲ yac neɲ asidôwa atac whiɲ-ɲga Pol, dec iɲ to yom kaiɲ tigeɲ têtɲ mac. ¹⁶ Yêc iɲ ndê bapia hoɲ iɲ to yom pi gêɲ hoɲ dindec. Yom ɲatô naɲ iɲ to sip ndê bapia, naɲ ɲahu sip ɲalôm gi, ma lau gauc babalê naɲ sêkêɲ whiɲ gwalec, naɲ sêɲsôɲ Pol ndê yom ɲatô ma sêɲsôɲ Anötö ndê yom naɲ sêto yêc, naɲ ɲatô bocdinaɲ. Tu ɲac si lêɲ dinaɲ-ɲga dec ɲac oc sêniɲga.

¹⁷ O aneɲ lau atac whiɲ-ɲga naɲ asap Kilisi dôɲ ambo. Aô gakêɲ puc mac gwanaɲ su, ma bocdinaɲ dec ayob daôm ɲapep bu lau naɲ sêsôc Anötö ndê yom ɲapu dom, naɲ sêɲsôɲ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom. ¹⁸ Asap yac neɲ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-ɲga Yisu Kilisi ndê mwasiɲ dôɲ, bu nem ɲandô daêsam yêc mac nem ɲalôm, ma mac nem gauc aɲyalê iɲ-ɲga êɲsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêɲ whiɲ-ɲga. Datoc iɲ ndê waê sa kwahic dec ma tòm bêc sambob. Yomandô.

* **3:12:** Yêc ɲabatinɲ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têtɲ iɲ ndê têtɲ tu mbu meɲ-ɲga bu kêɲ ɲasawa têtɲ lau bu sêkac si ɲalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ɲambu-ɲga oc hóc asê dom e ɲawaê ɲayham nem nom ɲagameɲ hoɲ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêɲ gitêɲ eɲ, tu bu lau sêlic ma sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga. Yac dakôm bocdinaɲ, ma datenɲ mbec ti dapuc gwelenɲ ɲawaê ɲayham-ɲga dôɲ, dec bêc ɲambu-ɲga dau oc hóc asê ɲagahô.

Jon ndê bapia ɲamata-ɲga Yom whê bapia dindéc sa-ɲga

Ngac naɲ to bapia dindéc, naɲ whê dau sa yêc bapia dau ɲalôm dom, magoc lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naɲ to Jon ndê ɲawaê ɲayham, naɲ to bapia dindéc whiɲ. In to bapia dindéc gic lau sêkêɲ whiɲ-ɲga hoɲ ɲawaê. Lau ɲatô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têtɲ ndoc in ti ɲamalac andô ma ndöc malac Epesas, ma bocdinaɲ in to bu lau gameɲ Esia-ɲga sêsam muɲ.

Jon kêtɲ puc lau sêkêɲ whiɲ-ɲga pi kêdôhônɲwaga tasan naɲ sêsôm bu ɲamalac si ɲamlic ma gêtɲ nom-ɲga hoɲ tisac su. Bocdinaɲ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu in sip nom ma mbo tôm ɲamalac. Ma sêsôm bu Yisu in ɲamalac ɲambwa, ma sêkêɲ whiɲ dom bu in Anötö ndê Atu me Anötö ɲandô. ɲac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiɲ Anötö. Ma sêlic ɲamalac si lêtɲ gitôm gêtɲ ɲambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiɲ-ɲga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkêɲ whiɲ-ɲga sêkôm mêtê sac ɲapaɲ.

Jon kêtɲ puc in ndê lau bu sêsôc yom tasan kaiɲ di-

naɲ ɲapu dom, ma sêsap yom ɲandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiɲ-ɲga dôɲ ɲaɲga.

Anötö ndê Atu meɲ mbo nom ti ɲamalac ɲandô

¹⁻² Yac bu ahoc yom ɲandô asê têtɲ mac, pi Yisu naɲ dasam bu 'Yom Tanli-ɲga.' In yac neɲ dambo tanli ɲapaɲ-ɲga ɲahu, naɲ mbo whiɲ Damaɲ Anötö têtɲ têtɲ ɲamata-ɲga andô, ma tiɲambu hoc dau asê têtɲ yac. In meɲ mbo nom whiɲ yac, dec yac alic in pi tanônɲ, amasec in ɲa amaɲ, ma aɲgô in dau ndê yom. Ma bocdinaɲ dec yac bu apuc yom pi tanli ɲahu dau dôɲ bu yom ɲandô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têtɲ mac, pi in naɲ yac alic ti aɲgô su. Yac atac whiɲ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoɲ oc dapin dauɲ dôɲ ti dasap yom ɲandô pi Yisu dôɲ. Ma yom ɲandô dau oc pin yac hoɲ dôɲ danem damin Damaɲ Anötö lu in ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têtɲ mac, ma akêɲ bataɲ bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoɲ datisambuc.

Taɲsêlêtɲ dambo Anötö ndê ɲawê ɲalôm

⁵ ɲawaê naɲ Yisu dau gic dulu têtɲ yac, naɲ yac ahoc asê têtɲ mac bocdec bu, Anötö in ɲawê ɲadau, ma mêtê ɲasec-ɲga dan yêc in-ɲga dom. ⁶ Bocdinaɲ yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tigenɲ dasa lêtɲ ɲasec-ɲga, goc yac lau tasan, ma tanɲuc yom ɲandô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa neɲ lêtɲ dambo ɲawê

gêlic in ndê asidôwa sac, nan mbo nasec nalom. In kêsêlên mbo nasec, ma nasec dau kôm in tandô tipec e in kêyalê gamej nan in kêsêlên mbo, nan dom.

12 O anej balêkoc, aô gato yom dindéc têt mac, nahu bu Anötö suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê nâe-nga.

13 Ma aô gato yom têt mac lau andô, bu mac anyalê in nan mbo têt têt namata-nga ma mbo napanj. Ma aô gato yom têt mac lau batac, bu mac aku Sadañ dulu su. O anej balêkoc, mac anyalê Damañ tidôn su, dec aô gato yom têt mac. 14 Mac lau andô, mac anyalê in nan mbo têt têt namata-nga, ma mbo napanj, ma bocdinañ dec aô gato yom têt mac. Ma mac lau batac, mac alhac nanja ma danam wambu Anötö ndê yom nan tidôn yêc nem nalom, ma mac aku Sadañ dulu su. Tu dinañ-nga dec aô gato yom dindéc têt mac.

Dasap gêñ nom-nga dôñ dom

15 Asa nan tac whin gêñ nom-nga, nan Damañ Anötö ndê atac whin yêc in ndê nalom dom. Bocdinañ atac whin nom ti gêñ nom-nga dom. 16 Nahu bu lau nan atac whin gêñ nom-nga kêlêc, nan sêsa lêt nalom nagalac-nga, nac tagatu gêñ, ma sêtoc dau sa tu nac si gêñ nom-nga-nga. Mêtê kain dinañ in mêtê

nom dindéc-nga nambwa, nan nadan menj akên Damañ Anötö dom. Mba! 17 Ma nom dindéc ti mêtê nom dindéc-nga gic waê bu ninga, tigen asa nan sap Anötö ti in ndê lêt gitên dôñ, nan oc ninga dom, in oc mbo tali napanj.

*Kilisi ndê Nacyo**

18 O anej balêkoc atac whin-nga, têt kwahic dec-nga ti têt nambu-nga. Mac anjô su bu Kilisi ndê nacyo oc menj, ma kwahic dec Kilisi ndê nacyo daêsam sêhóc asê yac su. Ma bocdinañ dec tanjalê bu têt nambu-nga dau dindéc. 19 Lau dinañ mun-nga sêmbo sêwhin yac lau dakên whin-nga, magoc sêhu yac sin, dec tanjalê bu nac yac nen lau solop dom. Nac bu yac nen lau solop, oc sêhu yac sin dom.

20 Tigen Yisu kên Nalau Dabañ sip mac nem nalom su, ma mac hon anyalê su bu yom bocke in yom nandô.

21 Aô gato bapia dindéc têt mac tu wawhê yom nandô sa têt mac-nga dom. Mba! Mac anyalê yom nandô su, ma yom tasan dan menj akên Yom Nandô Nadañ Anötö dom.

22 Aô bu watôc ngac tasan-nda asê têt mac. Asa nan sôm bu Yisu in †Mesaya dom, nan Kilisi ndê nacyo, ma sêc yom nandô pi Damañ Anötö lu Atu ahuc. 23 Bu asa nan sôm bu Yisu in Anötö ndê Atu dom,

* 2:17: Kilisi ndê nacyo - yêc Yom Grik sêto 'anti-kristos.' Yom dau danem kwi bu 'In nan bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,' ma yom dau hêganônj lau tasan nan sênsau lau bu nac Mesaya dau, ma sêsêc yom nandô pi Yisu ahuc. Jon to yom natô pi nac yêc 1 Jon 4:1-6.

nañ ti Damba ndê gêñ dom. Magoc asa nañ kêñ whiñ bu Yisu iñ Anötö Atu, nañ ti Damba ndê gêñ. ²⁴ Ayob daôm ñapep bu yom ñandô nañ mac aňgô têñ ndoc mac akêñ whiñ tiwakuc, nañ tidôñ yêc nem ñalôm ñapañ. Yom dau bu yêc nem ñalôm ñapañ, dec yom dau piñ mac dôñ am damiñ Atungac ma piñ mac dôñ am damiñ Damba whiñ. ²⁵ Ma bocdinañ mac oc atap mwasiñ dandöc tañli ñapañ-ñga sa, tôm iñ gic bata têñ yac su.

²⁶ Aö gato yom dindec bu wakêñ puc mac pi lau nañ bu sêñsau mac. ²⁷ Aňgô su nañ! Ñalau nañ gêm gôliñ lau tasan dinañ, iñ Ñalau Dabuñ dom. Magoc Yisu kêñ Ñalau Dabuñ têñ mac su, ma iñ Ñalau Yom Ñandô-ñga. Ma iñ mbo nem ñalôm ñapañ bu êndôhôn mac pi gêñ hoñ. Tu dinañ-ñga mac apônda lau tu sêndôhôn mac-ñga dom. Bocdinañ añkuc yom nañ Ñalau Dabuñ kêñ têñ mac, ma asap Yisu dôñ ñapañ.

Anötö ndê Balêkoc

²⁸ Aneñ balêkoc, aö wasôm têñ mac bu asap Kilisi dôñ. Ma boc-dinañ têñ ndoc iñ mbu meñ ma hoc dau asê, nañ yac oc dalhac iñ aňgô-ñga ti atac pa su ma mayañ dauñ dom. ²⁹ Mac aňyalê su bu iñ ndê lêñ hoñ iñ lêñ gitêñ eñ, ma bocdinañ aňyalê bu lau hoñ nañ sêsa lêñ gitêñ, nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc sêti iñ ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su nañ. Damañ Anötö tac whiñ yac ndu andô, dec sam yac bu iñ ndê balêkoc. Ma yac dati iñ ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindec-ñga sêñyalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, ñahu bu ñac sêñyalê iñ dom bocdinañ. ² O aneñ lau atac whiñ-ñga, kwahic dec yac tañyalê su bu dati Anötö ndê balêkoc, magoc ñalêñ bocke nañ yac oc dambo têñ têm ñambu-ñga, nañ Anötö tîc asê têñ yac su dom. Tigeñ têñ ndoc Yisu mbu meñ, nañ yac oc dalic iñ ndê ñawasi ti lêñ nañ iñ dau mbo, ma tañyalê bu yac oc dambo ñalêñ kain tigeñ. ³ Ma lau hoñ nañ sêkêñ bata gêñ dinañ, nañ sêmasañ dau si ñalôm ñawasi sa, ma sêsa lêñ ñawasi tôm iñ dau.

⁴ Asa nañ kôm sac, nañ kégilî Anötö ndê yomsu. Bu sac ñahu sip yac dakôm gêñ nañ so Anötö ndê yomsu. ⁵ Magoc mac aňyalê bu Yisu sip meñ bu kîc yac neñ sac su. Ma iñ dau ndê sac mbasi. ⁶ Bocdinañ asa nañ sap Yisu dôñ, nañ hu mêtê sac siñ ndic ñawaê. Magoc asa nañ kôm sac ñapañ, nañ ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêyalê iñ dom.

⁷ Aneñ balêkoc, ayob daôm bu ñamalac dañ êñsau mac pi mêtê sac dom. Asa nañ kôm mêtê ñayham, nañ ti ñamalac gitêñ kêkuc Yisu dau ndê lêñ gitêñ. ⁸ Magoc asa nañ kôm sac, nañ ti Sadañ ndê. Bu Sadañ dau kôm sac têñ têm ñamata-ñga andô ma

kôm napan e meñ. Anötö ndê Atu sip nom meñ nan nahu bocdec bu, tu bu señ Sadan ndê gwelen su. ⁹ Namalac bocke nan Anötö kôm in tiwakuc, nan puc dômbwê mêtê sac. Nahu bu Anötö ndê yom yêc in ndê ñalôm gitôm gêñ jawhê ñayham. Yomandô! Gitôm dom bu in sap mêtê sac dôñ, nahu bu Anötö kôm in tiwakuc su. ¹⁰ Tu dinan-nga dec tanjalê yêc awê lau bocke nan sêti Anötö ndê balêkoc, ma ñac nan sêti Sadan ndê. Lau nan sêsap lêñ gitên dôñ dom, ma ñac nan sêtec si asidôwai, nan sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whin asidôwai-nga

¹¹ Yom atu nan sêhoc asê têt mac têt ndoc mac akên whin tiwakuc, nan bocdec bu, yac atac whin neñ asidôwai sêkên whin-nga dandic ñawaê. ¹² Ankuc Kein dom, bu in kêkuc lêñ atac whin-nga dom. In Sadan ndê atu, ma gic asi Abel ndu. Nahu bu in dau ndê lêñ sac, ma in gêm lêmun Abel ndê lêñ solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-nga bu sêtec mac, nan ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanjalê bu dahu señ dambac ndu-nga sin, ma dambo señ dandôc tanli-nga. Nahu bu yac atac whin asidôwai. Lau nan atac whin asidôwai dom, nan gacgen sêmbo señ sêmbac ndu-nga. ¹⁵ Asa nan atac tec in ndê asidôwa, nan Anötö gêlic in gitôm ngac ndic ñamalac ndu-nga. Ma mac anyalê su bu

asa nan gic ñamalac ndu, nan wêkain gameñ dandôc tanli napan-nga dom.

¹⁶ Yac tanjalê mêtê atac whin-nga nahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-nga. Bocdinañ dakên dau sambuc tu danem asidôwai sa-nga e tôm dambac ndu tu ñac-nga. ¹⁷ Asa nan gêlic asidôwa dan pôn da, ma ndê gêñ yêc tu nem in sa-nga, magoc tawalô in ma gêm in sa dom, nan têt asê bu Anötö ndê mêtê atac whin-nga yêc in ndê ñalôm dom. ¹⁸ O aneñ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whin asidôwai ña yom ti whansun ñambwa. Danem ñac sa, goc têt asê bu yac atac whin ñac yomandô.

Dalbac ti atac pa su yêc Anötö anğô-nga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinañ, yac bu atac whin neñ asidôwai, goc tanjalê tidên bu tanjuc lêñ yom ñandô-nga. Magoc yac bu ñalôm ñawapac yêc Anötö anğô-nga tu mêtê ñatô nan dakôm-nga, nan goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neñ ñalôm ti gêñ hon, ma in ndê tawalô in gêñ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ñalôm pên dôñ. ²¹ O aneñ lau atac whin-nga, yac bu ñalôm lu-lu tu neñ lêñ-nga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. ²² Ma tanjalê bu gêñ nan daten, nan in oc kên têt yac. Nahu bu yac dasôc in ndê yomsu ñapu, ma dakôm mêtê nan in gêlic ñayham. ²³ Ma in ndê yomsu

dau bocdec bu. Dakêḅ whiḅ inḅ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiḅ neḅ asidôwai tôm inḅ gic atu yac. ²⁴Lau hoḅ naḅ danḅa wambu Anötö ndê yomsu, naḅ sêmbô inḅ ḅalôm, ma inḅ mbo ḅac ḅalôm. Ma taḅyalê bu inḅ mbo yac ḅalôm, tu ḅalau Dabuḅ naḅ inḅ kêḅ têḅ yac-ḅga.

4

Taḅsahê ḅalau hoḅ

¹ O aneḅ lau atac whiḅ-ḅga, akêḅ whiḅ lau hoḅ naḅ sêsam dau bu Anötö ndê propet, naḅ dom. Mba! Ayob daôm ḅapep, bu propet tasanḅ daêsam sêhóc asê su. Bocdinaḅ aḅsahê ḅac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê ḅalau gêm gôliḅ ḅac, me mba. ² Ma mac oc aḅyalê Anötö ndê ḅalau ḅalêḅ bocdec. Asa naḅ sôm bu Yisu Kilisi meḅ ti ḅamalac ḅandô ma mbo nom, naḅ Anötö ndê ḅalau gêm gôliḅ inḅ. ³ Tigeḅ lau hoḅ naḅ sêsêc yom ḅandô pi Yisu ahuc, naḅ sêkôc Anötö ndê ḅalau dom. ḅalau naḅ gêm gôliḅ ḅac, naḅ Kilisi ndê ḅacyo ndê. Mac aḅgô su bu Kilisi ndê ḅacyo oc meḅ, ma inḅ meḅ hóc asê nom su.

⁴ Aneḅ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ḅac lau tasanḅ dinaḅ dulu su. ḅahu bu Anötö ndê ḅalau naḅ mbo mac nem ḅalôm, naḅ hóc gêlêc Sadaḅ, naḅ mbo lau nom-ḅga si ḅalôm, naḅ su. ⁵ Lau tasanḅ dinaḅ si ḅahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-ḅga ḅambwa. Ma lau nom-ḅga sêkôc ḅac si yom sa. ⁶ Magoc ḅac sêkôc yac mba yom sa dom, ḅahu bu

ḅac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoḅ naḅ sêḅyalê Anötö, naḅ sêkôc yac mba yom sa. ḅalêḅ dinaḅ dec yac taḅyalê lau asa naḅ Anötö ndê ḅalau Yom ḅandô-ḅga gêm gôliḅ ḅac, ma lau asa naḅ Sadaḅ ndê ḅalau yom tasanḅ-ḅga gêm gôliḅ ḅac.

Mêtê atac whiḅ-ḅga ḅahu Anötö dau

⁷ O aneḅ lau atac whiḅ-ḅga, yac atac whiḅ neḅ asidôwai dandic ḅawaê, bu mêtê atac whiḅ-ḅga meḅ akêḅ Anötö dau. Lau hoḅ naḅ atac whiḅ asidôwai, naḅ Anötö kôm ḅac sêtiwakuc, ma ḅac sêḅyalê inḅ tidôḅ. ⁸ Asa naḅ tac whiḅ ndê asidôwai dom, naḅ kêyalê Anötö dom, bu Anötö inḅ mêtê atac whiḅ-ḅga ḅahu. ⁹ Ma inḅ tôle inḅ ndê mêtê atac whiḅ yac-ḅga yêc awê bocdec bu. Inḅ kêḅ inḅ ndê Atu tigeḅ sip nom meḅ, bu yac datap seḅ dandôc taḅli-ḅga sa yêc inḅ. ¹⁰ Yac neḅ mêtê atac whiḅ Anötö-ḅga naḅ ti mêtê atac whiḅ-ḅga ḅa-ḅahu andô dom. Tigeḅ Anötö ndê mêtê atac whiḅ yac-ḅga, naḅ mêtê atac whiḅ-ḅga ḅa-ḅahu andô. Bu inḅ kêḅ ndê Atu sip nom meḅ, ma kêḅ dau ti da bu nemlhi yac neḅ sac ḅatôp.

¹¹ O aneḅ lau atac whiḅ-ḅga, Anötö tac whiḅ yac ndu andô, ma bocdinaḅ yac atac whiḅ neḅ asidôwai dandic ḅawaê. ¹² ḅamalac daḅ gêlic Anötö su dom, tigeḅ yac bu atac whiḅ neḅ asidôwai ḅandô, dec Anötö mbo yac neḅ ḅalôm, ma inḅ ndê mêtê

atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc yac neŋ ŋalôm.

13 Yac taŋyalê bu dambo iŋ ŋalôm ma iŋ mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têtŋ yac-ŋga. 14 Damaŋ Anötö kêkiŋ ndê Atu sip nom meŋ bu nem lau nom-ŋga si. Yac alic su, dec ahoc asê têtŋ lau bu yomandô. 15 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôm asê bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö ŋalôm ma Anötö mbo iŋ ŋalôm. 16 Yac taŋyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö iŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu, ma asa naŋ sap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, naŋ mbo Anötö ŋalôm, ma Anötö mbo iŋ ŋalôm. 17 Ma ŋalêŋ dau dinaŋ iŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ ŋalôm, ma yac dasa neŋ lêtŋ gitôm iŋ ndê, tôm yac neŋ têm dambo nom-ŋga hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac oc dalhac ti atac pa su têtŋ bêc Anötö êmatôc yac-ŋga. 18 Têtŋ ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau su yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ yac datôc dauŋ tiyham dom. Magoc asa naŋ tötôc dau tu Anötö ndê bêc matôc-ŋga, naŋ tötôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc iŋ ndê ŋalôm su dom.

19 Yac taŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, ŋahu bu Anötö atac whiŋ yac muŋ su. 20 Asa naŋ sôm bu, “Aö atac whiŋ Anötö,” tigenŋ tec iŋ ndê asidôwa, naŋ kôm tasanŋ. Ŋahu bu asa naŋ tec asidôwa naŋ iŋ gêlic su,

naŋ gitôm dom bu tac whiŋ Anötö naŋ iŋ gêlic su dom. 21 Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ atac whiŋ iŋ ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

1 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti iŋ ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. 2 Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu. 3 Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, danaŋ wambu iŋ ndê yomsu. Ma iŋ ndê yomsu kêŋ wapac yac dom. 4 Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga dulu. Ma gêtŋ naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. 5 Seŋ tigenŋ yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu.

Gêtŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

6 Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê iŋ sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom, magoc bu ma dac whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ, naŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom ŋandô pi iŋ dôŋ bocdinaŋ. 7 Boc-dinaŋ, gêtŋ tötô sêwhê iŋ sa, 8 naŋ Ŋalau, bu, ma dac.

Ma gêñ tö dinañ sêpuc dau dôn. ⁹ Yac dakôc yom nañ lau sêhoc asê pi Yisu, nañ sa, ma bocdinañ yom bocke nañ meñ akêñ Anötö, nañ dakôc sa eñ, bu Anötö ndê yom hôc gêlêc ñamalac si yom. Ma Anötö kêñ gêñ tö dinañ tu bu whê inñ ndê Atu sa têt yac. ¹⁰ Asa nañ kêñ whiñ Anötö ndê Atu, nañ kôc Anötö ndê yom pi inñ ndê Atu sa sip inñ ndê ñalôm. Magoc asa nañ kêñ whiñ Anötö dom, nañ tôc asê bu inñ gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasan. Nahu bu inñ kêñ whiñ gêñ nañ Anötö kêñ bu whê inñ ndê Atu sa, nañ dom.

Mwasin dandöc tanli ñapañ-ña

¹¹ Ma yom nañ Anötö hoc asê têt yac nañ bocdec bu. Inñ kêmwasin yac ña mwasin dandöc tanli ñapañ-ña, ma datap mwasin dau sa yêc inñ ndê Atu. ¹² Asa nañ kêñ whiñ Anötö ndê Atu, nañ tap señ ndöc tali-ña sa. Tigenñ asa nañ kêñ whiñ inñ ndê Atu dom, nañ tap señ ndöc tali-ña sa dom.

¹³ Mac lau nañ akêñ whiñ Anötö ndê Atu. Aö gato yom dindec, ñahu bu aö atac whiñ bu mac anjalê tidôn bu mac atap mwasin andöc tamli-ña sa su. ¹⁴ Bocdinañ têt ndoc nañ yac bu dateñ mbec têt

Anötö, nañ dateñ ti atac pa su. Ma yac bu dateñ gêñ nañ gi tap inñ ndê atac whiñ sa, nañ yac tanjalê bu inñ oc ñgô yac neñ mbec. ¹⁵ Ma yac bu tanjalê bu inñ kêñ danğa yac neñ mbec su, goc tanjalê bu gêñ nañ dateñ, nañ inñ oc kôm ñandô sa.

Dateñ mbec pi lau nañ sêkôm sac

¹⁶⁻¹⁷ Mac bu alic nem asidôwa dan kôm sac, goc ateq mbec têt Anötö bu nem inñ kwi e inñ mbu meñ mbo señ dandöc tanli-ña tiyham. Mêtê hoñ nañ so Anötö ndê lêt, nañ mêtê sac, ma inñ gêlic bu gêñ ñambwa dom. Magoc sac hoñ gic waê lambwam dom. Ateñ mbec tu lau nañ sêkôm sac kainñ dinañ-ña. Mêtê sac dan yêc, nañ gic waê lambwam solop.* Ateñ mbec tu lau nañ sêkôm sac kainñ dinañ-ña dom, bu oc nem ñac sa dom.

Yom ñambu-ña

¹⁸ Tanjalê bu lau hoñ nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc su, nañ sêhu mêtê sac siñ. Anötö ndê Atu yob ñac ñapep ma Sadañ gitôm dom bu êmasec ñac. ¹⁹ Ma yac tanjalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoñ nañ sêkên whiñ dom, nañ sêmbo Sadañ ndê göliñ ñapu. ²⁰ Ma yac

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-ña gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac nañ gic waê lambwam solop, nañ ñahu bocdec bu. Lau nañ sêkôm mêtê sac ñapañ ma sêlic bu gên ñambwa, nañ gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti inñ ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ñac si sac-ña (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ñac si sac dinañ-ña dec ñac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. ñac si ñalôm ñadandi sa su, ma yac bu dateñ mbec tu ñac-ña, dec oc nem ñac sa dom. Alic yom nañ Yisu sôm pi sac nañ Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

taɲyalê bu Anötö ndê Atu sip nom meɲ ma whê yac neɲ gauc sa bu taɲyalê Anötö Yom ɲandô ɲadau. Ma yac dambo inɲ ɲalôm, ma dambo inɲ ndê Atu, Yisu Kilisi ndê ɲalôm bocdinaɲ. Inɲ dau Anötö ɲandô, ma ti yac neɲ dandöc taɲli ɲahu.

²¹ Aneɲ balêkoc, ayob daôm ɲapep bu anem akiɲ anötöi gwam dom.

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, nañ Yisu ndê aposel dan, nañ to bapia dindéc, magoc inñ sam dau bu 'ngac bata' dan, ma to dau ndê ñaê dom. Inñ to bapia dindéc têtñ awhê dan ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ñambu-nga, Jon kêtñ acsalô têtñ awhê dau akêtñ inñ dôwawê dan ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awhê lu dinan hêganônñ gôlôwac dabunñ tonñ lu, ma yom pi inñlu si balêkoc, nañ hêganônñ lau sêkêtñ whinñ-nga nañ sêmbo gôlôwac dau ñalôm.

Jon to bapia dindéc tu puc ñac dôñ bu sêsap yom ñandô ma mêtê atac whinñ-nga dôñ. Inñ kêtñ puc ñac pi lau nañ sêndôhônñ yom tasanñ, nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu inñ Anötô ndê Atu dom. Jon sôm têtñ lau sêkêtñ whinñ-nga bu sêmbo ahê lau kainñ dinanñ honñ.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ñgac bata dec, gato yom têtñ am awhê nañ Anötô kêtñalinñ am sa su, ma têtñ am nem balêkoc. Yac honñ dasap yom ñandô dôñ, ma tu dinanñ-nga aô tac whinñ mac kêtêc. Aô tanñwasêtñ dom, lau honñ nañ sêtñyalê yom ñandô, nañ atac whinñ mac sêwhinñ. ² Nahu bu

yom ñandô yêc yac neñ ñalôm, ma oc yêc yac ñalôm ñapanñ. ³ Damanñ Anötô lu inñ ndê Atu Yisu Kilisi si mwasinñ ti tawalô ma yom malô whinñ yac lau nañ dasap yom ñandô ti mêtê atac whinñ-nga dôñ.

Yom ñandô ma mêtê atac whinñ-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc ñatô sa, ma aô galic bu ñac sêsa lêtñ yom ñandô-nga sêtñkuc yomsu nañ Damanñ Anötô kêtñ têtñ yac. Tu dinanñ-nga aô atac ñayham atu. ⁵ O awhê ñayham, kwahic dec aô bu watenñ mac bu asap yomsu dau dôñ ñapanñ. Yac honñ dakôc yomsu dau sa, têtñ ndoc yac dakêtñ whinñ tiwakuc. Ma bocdinanñ dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whinñ neñ asidôwai dandic ñawaê. ⁶ Ma mêtê atac whinñ-nga ñahu bocdec bu, yac dasa neñ lêtñ ti danñ wambu Anötô ndê yomsu. Yomsu dau mac anğô têtñ ndoc mac akêtñ whinñ tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêtñ ti asap mêtê atac whinñ-nga dôñ.

⁷ Lau tasanñ daêsam sêmbo nom, nañ sêsôm bu Anötô ndê Mesaya meñ mbo nom ti ñamalac ñandô dom, ma bocdinanñ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Asa nañ sôm yom dinanñ, inñ tasanñ dinda ma Kilisi ndê ñacyo. ⁸ Bocdinanñ ayob daôm ñapep bu sêtñsau mac e aso ñandô ñayham nañ mac am gwelenñ atu bu atap sa-nga, nañ dom. Alhac ñanğa, tu bu atap ñandô dau sa. ⁹ Bu asa

naŋ kêdôhôn yom naŋ so yom
 ɲandô pi Yisu Kilisi, naŋ meŋ
 akêŋ Anötö ndê dom. Magoc
 asa naŋ sap yom ɲandô pi
 Yisu dôŋ ɲapaŋ, naŋ ti Damba
 ndê, ma ti Atu ndê gêŋ whiŋ.
 10 Asa naŋ bu têŋ mac meŋ,
 magoc êndôhôn yom ɲandô pi
 Yisu dom, naŋ akôc iŋ sa pi
 nem andu dom, ma akam
 iŋ dom. 11 Bu asa naŋ kôc
 ɲamalac kaiŋ dinaŋ sa, naŋ
 wêkaiŋ iŋ ndê gwelenŋ sac di-
 naŋ whiŋ.

Yom ɲambu-ɲga

12 Yom daêsam yêc bu
 wakêŋ têŋ mac, tigenŋ aö bu
 wato sip bapia dindec dom.
 Aö gakêŋ bataŋ bu wandic
 mac kêsi, goc danem yom-
 galôm aŋônŋ andô pitigenŋ. Ma
 boc-dinaŋ yac oc datisam-
 buc. 13 Am dôwamwê naŋ
 Anötö kêyaliŋ sa yêc gameŋ
 dindec, naŋ ndê balêkoc
 sêkôm acsalô ɲayham têŋ mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ñamalac nanj to bapia dindéc, nanj sam dau bu 'ngac bata' danj, tòm ñamalac nanj to 2 Jon. Inj to bapia dindéc têtj ngac kêtj whinj-nga danj ñaê Gaius.

Jon kêtinj lau ahenj-nga ñatô sêsa si bu sêkôm gwelenj sêwhinj lau sêkêtj whinj-nga tonj danj yêc gamenj Esia-nga. Magoc ngac danj ñaê Diotrepe kêtj kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau nanj sêkôc lau dau sa, nanj su yêc gôlôwac dabunj dinanj. Jon to bapia dindéc tu puc Gaius dônj ma kêtinj inj bu inj puc lau ahenj-nga dau dônj.

Jon to yom têtj inj ndê silip Gaius

¹ Aô ngac bata dec, gato yom dindéc têtj Gaius, anenj silip. Hêclu dasap yom ñandô dônj, ma tu dinanj-nga dec aô atac whinj am kêtêc. ² Anenj ngac atac whinj-nga, aô gatenj mbec têtj Anötö bu yob am bu mbo ñayham enj, ma bu nem mbec am nem gwelenj honj, tòm inj yob am gatôm ñapep. ³ Asidôwai ñatô sêhóc asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêtj kêtuc yom ñandô ñapanj, ma gêtj honj nanj am kôm, nanj puc yom ñandô dônj. Ñac si yom dinanj kôm aô tac ñayham atu. ⁴ Têtj ndoc aô ganjgô ñawaê bu anenj balêkoc ñatô

sêñsêlêtj ti sêsap yom ñandô dônj, goc aô atac ñayham kêtêc.

Jon kêtinj Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O anenj ngac atac whinj-nga, am gêm asidôwai nanj sem gwelenj ñawaê ñayham-nga, nanj sa ñalêtj ñayham enj. Am kêtalê lau dau munj su dom, magoc têtj ndoc ñac sic am kêtêsi, nanj am yob ñac ñapep. ⁶ Ñac sic minj têtj gôlôwac dabunj yêc gamenj dindéc, pi am nem mêtê atac whinj-nga. Ñayham kêtêc bu am toc lau kainj dinanj sa gitôm Anötö ndê lau akinj, ma gêm ñac sa ña gêtj tu puc ñac dônj têtj ndoc sêñsêlêtj-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ñaê-nga bu sênem mêtê, ma ñac takwê lau sambuc bu sênem ñac sa dom. ⁸ Ma tu dinanj-nga yac lau dakêtj whinj-nga danem lau mêtê-nga kainj dinanj sa dandic ñawaê. Dakôm bocdinañ dec tòm yac dakôm gwelenj yom ñandô-nga dawhinj ñac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau ahenj-nga dinanj têtj am nem gôlôwac dabunj su, tigenj Diotrepe, ngac nanj toc dau sa bu ngac ñamata-nga, nanj kôc anenj yom sa dom. ¹⁰ Bocdinañ aô bu watêtj mac waloc, goc wasôm inj ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêtj whinj-nga honj anjgô-nga. Inj kêtgôlinj yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau nanj atac whinj bu sêkôc asidôwai sa, nanj inj kalhac ñac

ahuc, ma kêmasuc ηac su yêc gôlôwac dabuη.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ηayham

¹¹ O aneη ηgac atac whiη-ηga, kôm mêtê ηayham eη, ma êmkuc lau naη sêkôm mêtê sac, naη dom. Asa naη kôm mêtê ηayham, naη meη akêη Anötö ndê, magoc asa naη kôm mêtê sac, naη kêyalê Anötö dom. ¹² Lau hoη sêsôm yom ηayham pi Dimitrias, ma iη ndê mêtê gitêη tôc asê bu iη kêkuc yom ηandô. Ma yac bocdinaη bu apuc iη dôη têt am bu ηgac ηayham, ma am kêyalê bu yac mba yom iη yom ηandô.

Yom ηambu-ηga

¹³ Aneη yom daêsam yêc bu wakêη têt am, tigeη aö gatec bu wato têt am. ¹⁴ Aö gakêη batanη bu ηasawa sauη aö oc walic am, ma hêclu dasôm yom aηôη pitigeη. ¹⁵ Yom malô whiη am. Am nem asidôwai naη sêmbo dec, naη sêkôm acsalô ηayham têt am. Ma ηac sêndac am bu sam yac mba asidôwai naη sêmbo dinaη, naη si ηaê, ma kôm acsalô têt ηac bocdinaη.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nan ti lau sêkêñ whin-nga Jerusalem-nga si ngagôlôn (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindêc têt lau sêkêñ whin-nga, magoc gameñ ti malac bocke nan nac sêmbo, nan in tôc asê yêc bapia dindêc dom.

In to bapia dindêc tu bu kêñ puc lau sêkêñ whin-nga pi kédôhônwaga tasan nan sêñsôn yom pi Anötö ndê mwasiñ, ma sêndôhôn lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. In bu puc lau sêkêñ whin-nga dôñ bu sêlhac nannga ma sêkôc yom tasan dinan sa dom.

Jud ndê yom namata-nga

¹ Aô Jud, Yisu Kilisi ndê ngac akiñ ma Jems asi. Aô gato bapia dindêc têt mac lau nan Daman Anötö tac whin mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati in ndê, ma pin mac dôñ am damin Yisu Kilisi tu yob mac-nga. ² Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma in ndê atac whin nem mac hon ahuc êñlêc.

Jud kêñ puc nac pi lau nan sêndôhôn mêtê tasan

³ O aneñ lau nayham, aneñ nalôm kac aô bu wato yom têt mac pi Anötö ndê lêt nem yac si-nga, nan tap yac sa su. Magoc kwahic dec aô galic bu nawapac dan hóc asê, ma tu dinan-nga dec gato yom dindêc hêganôn nawapac dau. Aô bu wapuc mac dôñ bu alhac nannga ma asap Anötö ndê yom nandô dakêñ whin-nga dôñ. In kêñ yom dau têt in ndê lau dabun bu sêyob napep. ⁴ Nawapac dau hêganôn lau sac natô nan sêtec Anötö ndê lêt, nan sêsôc mac nem gôlôwac dabun nalôm sêmeñ sêsiñ sêmbo, ma sêndôhôn mêtê tasan. Nac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac napan, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinan sêñsôn yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neñ Nadau tiger, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kain dinan, nac Anötö ndê lau dom, ma mun-nga in ndê propet sêto yom pi ngagêyô nan in oc kêñ têt nac.

Nagêyô nan Anötö kêñ têt lau sac

⁵ Yom pi ngagêyô dinan mac anyalê su, tiger aô wasôm tiyham bu mac gauc nem napep. Mun-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga. Magoc tinambu nac si lau natô sêkêñ whin in dom ma sêli dau sa têt in, dec in señ nac su. ⁶ Ma gauc nem anela nan dannga wambu Anötö dom, ma sêhu gameñ nan Anötö kêñ tu nac-nga yêc undambê, nan siñ. Bocdinan in sô nac dôñ na sen

naŋga bu sêmbô gameŋ ɲasec-
 nga ɲapaŋ, e sêtap matôc sa
 têtj bêc atu naŋ oc meŋ sa
 tiŋambu. ⁷ Ma gauc nem lau
 naŋ muŋ-nga sêndôc malac
 Sodom ti Gomora ma malac
 ɲatô naŋ sêyêc malac lu di-
 naŋ ɲamakê. ɲac sêkôm mêtê
 ɲalôm ɲagalac-nga ma mêtê
 mockaiŋ-nga tidau-tidau, ma
 tu dinaŋ-nga Anötö seŋ ɲac
 su. Gêŋ dinaŋ ti dôhôn ma
 kêŋ puc yac pi ɲagêyô naŋ lau
 sac oc sêtap sa yêc ya naŋ sa
 ɲapaŋ.

⁸ Ma lau tasan naŋ sêmbô
 mac nem gôlôwac dabuŋ
 ɲalôm, naŋ sêsa lêŋ sac-nga
 gitôm lau ɲamata-nga dinaŋ.
 Lêŋ sêkôm sac-nga kalhac ɲac
 si gauc ɲapaŋ, ma ɲac si mêtê
 sac kôm ɲac ɲadômbwi sa yêc
 Anötö aŋgô-nga. Sêtoc dau
 sa ma sêsôc Anötö ma lau
 bata ɲapu dom, ma sêsôm
 yom sac bu sêŋgwiniŋ Anötö
 ndê lau ti ɲawasi.* ⁹ Magoc
 gauc nem Anötö ndê aŋela
 ɲamata-nga Maikel. Têtj ndoc
 iŋlu Sadaŋ sêseŋ dau pi Moses
 ndê ɲamlaŋ, naŋ iŋ yob dau
 ndê whasuŋ bu sôm yom sac
 pi Sadaŋ dom. Magoc iŋ
 sôm yom têtj iŋ bocdec bu,
 “Pômdau dau goc sôm am.”†

Lau tasan si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasan naŋ
 sêmbô sêwhiŋ mac, naŋ sêsôm
 yom sac-sac pi gêŋ dabuŋ naŋ
 sêŋyalê dom. Tigeŋ mêtê sac

nom-nga, naŋ tidôn ɲac su,
 naŋ sêŋkuc gitôm bôc gapuŋ
 naŋ gauc mbasi. Ma tu mêtê
 sac dinaŋ-nga dec ɲac oc
 sêniŋga.

¹¹ Oyaê! Lau dinaŋ oc
 sêtisac. ɲac sêŋkuc Kein ndê
 lêŋ. Ma ɲac sêkôm gêŋ tu sêkôc
 awa-nga ɲambwa, ma bocdi-
 naŋ sêŋkuc Balam ndê giso.
 Ma ɲac sêli dau sa têtj Anötö ti
 iŋ ndê lau bata, ma bocdinaŋ
 ɲac oc sêniŋga gitôm Kora.

¹² Têtj ndoc mac lau akêŋ
 whiŋ-nga akac sa bu aneŋ gêŋ
 ma ateneŋ mbec, naŋ ɲagahô
 lau sac dinaŋ sêsôc sêmeŋ ma
 seŋ gêŋ sêwhiŋ mac. Magoc
 ɲac maya dau tu ɲac si mêtê
 sac-nga dom, ma bocdinaŋ
 ɲac sêkôm gôlôwac dabuŋ
 si ɲaê ɲayham tisac. ɲac
 sêmwasin dau ma gauc gêm
 lau ɲatô dom. ɲac lau sêhôn-
 sêhôn ɲambwa sêtôm yawalec
 naŋ puc pi meŋ ma mbu soc
 su giŋga. Ma ɲac sêtôm a
 naŋ gêm ɲandô tôm ɲandoc
 dom dec lau sêlêŋ su, ma
 bocdinaŋ a dau gitôm a naŋ
 mbac tidim lu. ¹³ ɲac si lêŋ
 gitôm gwêc ɲadinda, ma ɲac si
 mêtê mayan-nga gitôm ɲapwic
 naŋ gwêc ɲampoŋ dau hu pi
 baô. Magoc ɲac maya dau
 dom. Ma ɲac sêtôm tata naŋ
 sêlhac si mala solop dom, ma
 bocdinaŋ Anötö kêyaliŋ ɲac si
 mala sa yêc gameŋ ɲasec-nga
 bu ɲac sêmbô ɲapaŋ.

* **1:8:** Lau ti ɲawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigeŋ naŋ ‘ɲawasi.’ Lau ɲatô gauc
 gêm bu yom dau hêganôn aŋela, magoc lau ɲatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau
 sêkêŋ whiŋ-nga, me lau sêkêŋ whiŋ-nga si lau bata. Pita to yom kaiŋ tigeŋ yêc 2 Pit
 2:10. † **1:9:** Yom naŋ Maikel sôm têtj Sadaŋ naŋ sêto yêc Sek 3:2. Tigeŋ yom pi
 Moses dinaŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si buku akwa
 dan.

¹⁴ Ngac ñamata-nga Adam ndê apanɣac ti-7-nga nan sêsam bu Inok,[‡] nan hoc yom asê mun su pi lau sac dinan bocdec bu, “Alic su nan. Pômdau oc meñ whin in ndê aŋela dabun tausen ma tausen. ¹⁵ In oc êñsahê lau hon pi ñac si mêtê, ma lau hon nan sêtec Anötö ndê lêñ, nan in oc kêñ ñagêyô atu têtñ ñac tu ñac si mêtê sac-nga, ma tu yom sac nan sêsôm pi in-nga.”

¹⁶ Lau tasan dinan êlêmê sêtuclin tu gêtñ hon-nga, ma sêpu lau ñatô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm ñac dau si atac whin. Sêsôm yom sêtoc dau sa-nga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêtñ gêtñ têtñ ñac.

Jud to yom puc ñac dôñ-nga

¹⁷ O anen lau, gauc nem yom nan Pômdau Yisu Kilisi ndê lau ñapotel sêhoc asê gwanan su. ¹⁸ Ñac sêsôm têtñ mac bocdec bu, “Têtñ têtñ ñambu-nga, lau oc sêtisa, nan sêtan b ôlê lau sêkêtñ whin-nga, ma sêkôm mêtê sac sêñkuc ñac dau si ñalôm nan tec Anötö ndê lêñ.” ¹⁹ Yom dau hêganôn lau dinan, nan sêwhê mac n em gôlôwac dabun kôc, ma sêñkuc mêtê nom-nga ñapan sêtôm lau gauc mbasi-nga. Bu Ñalau Dabun mbo ñac si ñalôm dom.

²⁰ Tigen mac lau ñayham. Akôm bocdinan dom. Asap yom dabun dakêtñ whin-nga dôñ, bu puc mac dôñ ma alhac ñannga. Ma aten mbec ña Ñalau

Dabun ndê ñaclai. ²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whin-nga nem mac ahuc, ma akêtñ batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô nan yac oc datap sa têtñ ndoc in kôc yac sa dandöc tanli ñapan yêc undambê.

²² Tamwalô lau nan atac lulu, ma anem ñac sa. ²³ Mac nem lau ñatô sêsip mêtê sac ñalôm su, dec sic waê bu sêsip ya lambwam-nga sêndi. Akôm bu anem ñac si ñalôm kwi, dec oc nditôm mac aŋaho ñac su yêc ya dau. Tamwalô lau nan sêkôm sac ma akôm bu anem ñac sa, magoc atöc ñac si sac ma ayob daôm ñapep bu sac dau kôm mac apen dom.

Jud gic bata in ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac nen Pômdau Yisu Kilisi-nga, tampin yac nen Anötö ñandô tigen nan gêm yac si. In gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apen dom. In kêtgwasin mac nem sac hon su, dec mac atôm bu alhac aŋôm sawa ma atac ñayham atu yêc in aŋgô-nga ti in ndê ñawasi atu. Dapo in ndê waê sa, bu in ndê ñawasi ti ñaclai ma ñannga atu andô. Ma in mbo bocdinan têtñ têtñ ñamata-nga, kwahic dec, ma oc mbo ñapan. Yomandô.

[‡] **1:14:** Inok ndê min sêto yêc Gen 5:18-24. Yom nan in sôm nan sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si bapia akwa dan.

Revelesen (Gêḡ nanj Yisu hoc asê têḡ Jon) Yom whê bapia dindec sa-ḡga

Lau tiguaç sêsôm bu Jon, nanj to bapia dindec (1:1-2, 4), nanj in ḡgaç tigeḡ nanj to Jon ndê ḡawaê ḡayham ma Jon ndê bapia tö. Têḡ ndoc in to bapia dindec, nanj lau sêkêḡ whin-ḡga sêtap kisa atu ti ḡawapac daêsam sa. ḡacyo sêkêḡ Jon dau ndöc nduc Patmos tu in ndê gwelen ḡawaê ḡayham-ḡga. Jon to bapia dindec, tu bu puc lau sêkêḡ whin-ḡga dôḡ bu sêlhac ḡanḡa ma sêhu si sêkêḡ whin sinj dom.

Gêḡ daêsam nanj Jon to sip bapia dindec, nanj in sôm bu ḡalau Dabuḡ kôm in ndê gatu kainj danj sa, ma Anötö hoc asê têḡ in ḡitôm gêḡ ḡagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindec ḡalôm. Lau Israel-ḡga sêlic namba 12 bu gêḡ atu, ma hêganônḡ lau Israel-ḡga si toḡ 12. Ma namba 7 hêganônḡ gêḡ nanj ḡayham sambuc, ma ḡaç sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganônḡ gêḡ nanj oc meḡ sa têḡ têm ḡambu-ḡga. Sadanj oc kôm gwelen ḡanḡa bu êntôm lau nom-ḡga, magoc tinambu Anötö oc êḡgwiniḡ in ti lau hoḡ nanj sêḡkuc in, ma seḡ ḡaç su. Ma lau sêkêḡ whin-ḡga nanj sêlhac ḡanḡa ma sêhu si sêkêḡ whin

sinj dom, nanj oc sêtap mwasiḡ atu sa, ma Anötö oc kôc ḡaç sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ḡamata-ḡga

¹ Yom dindec ḡahu Yisu Kilisi, nanj hoc asê têḡ Jon. Yom dau hêganônḡ gêḡ hoḡ nanj kêpiḡ bu hóc asê. Anötö kêḡ yom dau têḡ Yisu Kilisi bu töc asê têḡ lau nanj sem akinj in. Ma Yisu kêkinj in ndê aḡela danj bu hoc yom dau asê têḡ in ndê ḡgaç akinj Jon. ² Ma Jon to yom dindec pi gêḡ hoḡ nanj in ḡêlic, ma puc yom dau dôḡ bu yom ḡandô nanj meḡ akêḡ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom nanj yêc bapia dindec, nanj bu töc gêḡ nanj oc hóc asê têḡ têm ḡambu-ḡga, nanj asê, ḡitôm yom nanj propet akwa-kwa sêhoc asê muḡ su. Ma ndoc meḡ kêpiḡ bu gêḡ hoḡ dau ḡandô sa. Bocdi-nanj lau nanj sêsam yom dindec asê, ma lau nanj sêḡḡô ma sêkôc sa tidônḡ sip ḡaç si ḡalôm, nanj hoḡ oc sêtap Anötö ndê mwasiḡ sa.

Jon kêkinj yom têḡ gôlôwac dabuḡ toḡ 7

⁴ Aô Jon, gato yom dindec têḡ Kilisi ndê gôlôwac dabuḡ toḡ 7 nanj sêḡbo gameḡ Esia-ḡga. Mwasiḡ ti atac malô têḡ mac akêḡ Damanj Anötö nanj mbo têḡ ḡamata-ḡga, kwahic dec mbo, ma oc meḡ tinambu-ḡga, ma akêḡ ḡalau 7 nanj sêlhac in ndê pôḡ kin-ḡga ḡandô-ḡga, ⁵ ma akêḡ Yisu Kilisi. Yisu in ḡgaç ḡamata-ḡga bu tisa akêḡ lau batê-ḡga, ma

in gêm gôlin kin nom-nga hon. In kalhac nanga bu hoc yom nandô asê pi Anötö. Ma in tac whin yac, dec kêc ndê dac sin bu êngapwêc yac su yêc yac neŋ sac. ⁶ Ma in kôc yac sa datôm lau ton tigen nan dambo in ndê fgôlin napa, ma datôm lau dabun-siga bu danem akin in ndê Damba Anötö. In naclai ti nawasi natau, dec dahoc in ndê waê asê tôm bêc hon. Yomandô! ⁷ Alic su nan. In oc sip whin dao meŋ, ma lau hon oc sêlic in. Aêc, ma lau nan sic in ndu, nan oc sêlic in sêwhin. Lau nom-nga hon oc sêtaŋ atu tu in-nga. Yomandô andô!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aö Naclai Natau. Têŋ namata-nga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wameŋ tiyham. Aêc, aö gac hu gêŋ hon, ma wandic dabin gêŋ hon.”

Yisu hoc dau asê têŋ Jon

⁹ Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindec. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo in ndê gôlin napa. Tu dinaŋ-nga lau sêkêŋ kisa yac, magoc tamasaŋ daun bu dalhac nanga. Muŋ-nga lau sêmasuc aö ma sêkêŋ aö gandöc nduc nan sêsam bu Patmos. Nahu bu aö galhac nanga ma gapuc Anötö ndê yom dôŋ, ma gahoc yom nandô asê pi Yisu. ¹⁰ Aö gandöc Patmos, ma têŋ lau sêkêŋ whin-nga si bêc sênem akin Pômdau-nga dan, Nalau Dabun kôm aö gatun kain dan sa. Ma aö ganğô awha atu dan gitôm dahuc

tan yêc aö nambu-nga. ¹¹ Ma awha dau sôm, “Gêŋ nan am oc lic, nan to sip bapia, ma êmkin têŋ gôlôwac dabun ton ⁷ nan sêndöc malac ⁷, nan Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Aö ganğô yom dau, goc gakac daun kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakain ⁷ nan sêmasaŋ na gol. ¹³ Ma yêc yakain ⁷ dau nalhu aö galic ngac dan gitôm Namalac ndê Atu. In sôc nawkê balin nan sip têŋ in gahi, ma kic po nan nawasi gitôm gol kêgihi in nabapo. ¹⁴ In kêclauŋ sêp sambuc, ma in tandô nawê gitôm ya. ¹⁵ In gahiapa nawasi gitôm ain yanŋan naê brons nan sêpec sa ya ma namsic. Ma in awha nawkêcsia gitôm bu nan hêc atu. ¹⁶ In anğô andô nawasi atu gitôm ac nawê. Yêc in amba andô-nga in kôc tata ⁷, ma bien balin ti namata yêc danğa-danğa sa akêŋ in whasaŋ.

¹⁷ Têŋ ndoc aö galic in aö gahu daun gasip nom gayêc in gahi-nga gitôm ngac batê dan. Magoc in kêŋ amba andô-nga sac aö, ma sôm, “Töc daôm dom. Aö gati namata gêŋ hon, ma aö gati nambu gêŋ hon. ¹⁸ Aö Anötö nan gambo tanli. Muŋ-nga aö gambac ndu, tigen lic! Kwahic dec aö gambo tanli, ma wambo tanli napaŋ. Ma aö gakôc ki gatam-nga bu wangapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameŋ.

¹⁹ “Bocdinaŋ to yom pi gêŋ nan am gêlic su, pi gêŋ nan

kwahic dec n̄andô sa, ma pi gêṅ naṅ oc n̄andô sa tiṅambu.
 20 Tata 7 naṅ yêc amaṅ andô-ṅga, ma yakaiṅ gol 7 naṅ aö wawhê ṅahu sa têṅ am. Tata 7 dinaṅ sêti dôhônṅ aṅela 7 naṅ sêyob gôlôwac dabuṅ toṅ 7, ma yakaiṅ 7 sêti dôhônṅ gôlôwac dabuṅ toṅ 7 dinaṅ-ṅga.”

2

Jon to yom têṅ gôlôwac dabuṅ yêc malac Epesas

1 Ma iṅ sôm têṅ aö, “To yom têṅ aṅela naṅ yob gôlôwac dabuṅ Epesas-ṅga bocdec bu:

Yom dindéc meṅ akêṅ iṅ naṅ kôc tata 7 yêc amba andô-ṅga, ma kêsêlêṅ mbo yakaiṅ gol 7 ṅalhu.

2 Mac lau Epesas-ṅga. Aö kayalê mac nem mêtê hoṅ su, ma mac akôm gwelenṅ atu ayêm daôm su, ma mac alhac ṅaṅga tu ahôc ṅawapac-ṅga. Ma aö kayalê bu mac atac tec

lau sac ma amasuc ṅac su. Ma lau naṅ sêṅsau ma sêsam dau bu aposel, naṅ mac aṅsahê ṅac, ma aṅyalê ṅac bu lau tasanṅ.

3 Mac alhac ṅaṅga ma ahôc ṅawapac ti kisa tu aneṅ ṅaê-ṅga, magoc mac kwampac sa dom. Gêṅ hoṅ dinaṅ mac akôm ṅayham.

4 Tigeṅ mac nem mêtê so daṅ yêc naṅ aö galic yham dom. ṅamata-ṅga mac atac whiṅ aö n̄andô.

Tigeṅ kwahic dec mba!
 5 Bocdinaṅ gauc nem mac nem mêtê ṅamata-ṅga dinaṅ, naṅ kwahic dec mac ahu siṅ su. Ma anem nem ṅalôm kwi ma akôm mêtê ṅayham gitôm ṅamata-ṅga. Bu mba, dec aö watêṅ mac wamenṅ, ma wakôc mac nem yakaiṅ su.

6 Magoc aö galic ṅayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêṅ sac, gitôm aö dauṅ gatec.

7 Asa ndê dangasuṅ yêc, naṅ ṅgô yom dindéc naṅ ṅalau Dabuṅ sôm têṅ Anötö ndê gôlôwac dabuṅ. Lau hoṅ naṅ sêlhac ṅaṅga ma sêku sac dulu, naṅ wakêṅ ṅac sêmbo Anötö ndê †Paradais ma sênenṅ n̄andô yêc A Tanṅli-ṅga.

Jon to yom têṅ gôlôwac dabuṅ yêc malac Smena

8 “Ma to yom têṅ aṅela naṅ yob gôlôwac dabuṅ Smena-ṅga bocdec bu:

Yom dindéc meṅ akêṅ iṅ naṅ tiṅamata gêṅ hoṅ ma tiṅambu gêṅ hoṅ, iṅ naṅ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham.

9 Aö kayalê bu mac lau Smena-ṅga ahôc ṅawapac atu, ma mac andôc nom atôm lau ṅalôm sawa. Tigeṅ yêc Anötö aṅgô-ṅga mac ati lau ti lêlôm. Aö kayalê yom hoṅ naṅ

* 2:6: Nikolai kêdôhônṅ lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêṅ ṅambwa. Iṅ sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiṅ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiṅ-ṅga.

lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôḡ, nanj sêsôm pi mac. Njac lau dau sêtoc dau sa bu njac lau Israel-nga nanj Anötö kêyalij njac sa sêti inj ndê lau. Tigenj mba! Njac Sadanj ndê lau solop. ¹⁰ Atöc daôm dom pi njawapac nanj oc mej. Angô! Sadanj tac whinj bu êḡsahê mac, ma inj ndê lau oc sêkêḡ mac nem lau njatô sêndöc gapocwalô. Tigenj mac oc ahôc njawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc njawapac e tôm lau sêndic mac ndu, magoc alhac njanga ma ahu aö siḡ dom. Ma bocdinaḡ aö wakêḡ mac andöc tamli njapaḡ, nanj ti mac nem njâli.

¹¹ Asa ndê danḡasuj yêc, nanj ngô yom dindec nanj Njalau Dabuḡ sôm têḡ Anötö ndê gôlôwac dabuḡ. Lau hoḡ nanj sêlhac njanga ma sêku sac dulu, nanj oc sêtap njandê sa têḡ bêc nanj lau sêmbac ndu tidim tilu-nga,† nanj dom.

Jon to yom têḡ gôlôwac dabuḡ yêc malac Pegamam

¹² “Ma to yom têḡ aḡela nanj yob gôlôwac dabuḡ Pegamam-nga bocdec bu:

Yom dindec mej akêḡ inj nanj hóc bienj baliḡ

nanj njamata yêc danḡadanḡa. ¹³ Aö kayalê mac lau Pegamam-nga nem gameḡ, nanj lau daêsam sêmba Sadanj ndê gôlij njapu. Tigenj mac asap aö dôḡ njapaḡ, ma ahu nem akêḡ whinj aö-nga siḡ su dom. Yêc Sadanj ndê malac dinaḡ, lau sic aneḡ njac akinj Antipas ndu. Njahu bu inj hoc yom njandô asê pi aö, ma sêc aö ahuc dom. Ma mac bocdinaḡ, têḡ ndoc dinaḡ aö galic bu mac ahu aö siḡ dom.

¹⁴ Tigenj mac akôm gêḡ njatô nanj aö galic bu solop dom. Mac nem lau njatô sêḡkuc Balam ndê yom. Têḡ têm njamata-nga Balam kêdôhônḡ lau Israel si njac bata Balak bu êntôm lau Israel-nga bu sêkôm mêtê sac. Njac seḡ gêḡ daneḡ-nga nanj lau sêkêḡ ti da têḡ anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac mockainj-nga whinj. Ma kwahic dec mac nem lau njatô sêḡkuc mêtê kainj dinaḡ. ¹⁵ Ma gêḡ danj tiyham. Mac nem lau njatô sêḡkuc yom nanj Nikolai kêdôhônḡ têḡ lau. ¹⁶ Bocdinaḡ anem daôm kwi. Bu mba, dec njasawa sauḡ aö watêḡ mac waloc, ma wandic lau nanj sêsa lêḡ kainj dinaḡ njâ bienj baliḡ nanj sa yêc aö whaḡsunḡ.

† 2:11: Bêc nanj lau sêmbac ndu tidim tilu-nga - bêc nanj Anötö oc êmatöc lau hoḡ, ma lau sac oc sêsip ya atu nanj sa njapaḡ sêndi bu sêhóc njandê njapaḡ. Alic yom njatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

17 Asa ndê danğasun yêc, nan ngô yom dindéc nan Nalau Dabun sôm têt Anötö ndê gôlôwac dabun. Lau hon nan sêlhac nanğa ma sêku sac dulu, nan wakên nac sênen gêt danen-nga nan kwahic dec yêc sin dau yêc undambê, gitôm gakên †mana têt lau Israel-nga sen yêc gamen sawa. Ma aö wakên hoc sêsêp tigen-tigen têt nac tôm ndi. Yêc hoc tigen-tigen aö wato naê wakuc pi, nan lau dan sênjalê dom. Asa nan kôc hoc dau nadan, nan oc ênyalê.

Jon to yom têt gôlôwac dabun yêc malac Tayatira

18 “Ma to yom têt anjela nan yob gôlôwac dabun Tayatira-nga bocdec bu:

Yom dindéc men akên Anötö ndê Atu, in nan ndê tandô nawê gitôm ya nawahô, ma gahi gitôm brons nan nawasi atu.

19 Aö kayalê mac lau Tayatira-nga nem mêtê hon su, bu mac akên whin aö nanğa, ma asap mêtê atac whin-nga dôj. Aö kayalê bu mac alhac nanğa ma am akin anen lau. Ma kwahic dec mac akôm gêt dinan hoc gêlêc namata-nga su.

20 Tigen mac nem mêtê dan aö galic yham dom. Awhê sac dan mbo mac nem gôlôwac dabun nalôm, nan gitôm kwin sac Jesebel. In sam dau

bu anen propet awhê dan, magoc in kêdôhôn anen lau bu sêkôm mêtê mockain-nga, ma bu sênen gêt danen-nga nan lau sêkên ti da têt anötöi gwam. In kôm mêtê sac bocdina, magoc mac asoc in su yêc mac nem gôlôwac dabun dom.

21 Aö gakên nasawa têt in bu nem dau kwi, tigen in sap in ndê mêtê sac dôj napan. 22 Alic su nan! Kwahic dec aö wakên nandê atu têt in, ma têt lau nan sêkôm mêtê mockain-nga sêwhin in, nan bocdina. Nac bu sênem dau kwi dom, dec nac oc sêhóc nawapac atu.

23 Ma aö oc wandic in ndê balêkoc ndu sêwhin. Tu dina-nga dec Kilisi ndê lau hon oc sênjalê bu aö kayalê namalac si gauc ti nalôm hon. Ma aö wakên nagêyô têt mac hon tôm ndi, ênkuc mêtê nan mac lau tigen-tigen akôm.

24 Mac lau Tayatira-nga natô asóc awhê sac dina ndê yom napu dom. Ma yom nan sêsam bu Sada ndê yom nan yêc sin dau, nan mac akip sa dom. Bocdina aö oc wakên nawapac wakuc têt mac ahóc dom. 25 Gêt tigen aö atac whin, nan asap mêtê nayham nan mac akôm ambo, nan dôj e wambu wamen.

26 Asa nan bu lhac nanğa ma ku sac dulu, ma sôc

aneŋ yom ŋapu e bêc
 ŋambu-ŋga, naŋ wakêŋ
 ŋaclai têtŋ iŋ bu nem gôliŋ
 lau sambuc, ²⁷ gitôm
 Damaŋ kêtŋ ŋaclai têtŋ aö
 dauŋ. Tôm yom naŋ sêto
 yêc naŋ sôm bocdec bu:

Iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga bu nem
 gôliŋ lau sambuc ti ŋaclai
 atu, ma iŋ oc ku ŋac dulu
 gitôm ŋac daŋ tuc lôŋ
 andô daŋ popoc. [BW
 2:9]

²⁸ Ma asa naŋ bu lhac
 ŋaŋga, naŋ aö dauŋ oc
 wambo wawhiŋ iŋ ti
 ŋawasi atu gitôm tata
 bêbêc-ŋga. ²⁹ Asa ndê
 daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô
 yom dindéc naŋ Njalau
 Dabuŋ sôm têtŋ Anötö ndê
 gôlôwac dabuŋ.

3

*Jon to yom têtŋ gôlôwac
 dabuŋ yêc malac Sadis*

¹ “Ma to yom têtŋ aŋela naŋ
 yob gôlôwac dabuŋ Sadis-ŋga
 bocdec bu:

Yom dindéc meŋ akêŋ iŋ
 naŋ mbo whiŋ Anötö ndê
 ŋalau 7 ma kôc tata 7. Aö
 kayalê mac lau Sadis-ŋga
 nem mêtê hoŋ. Lau ŋatô
 gauc gêm bu mac alhac
 ŋaŋga ma akôm Anötö
 ndê gwelen. Tigeŋ mba!
 Mac atôm lau batê! ² Yêc
 aneŋ Anötö aŋgô-ŋga aö
 galic bu mac ac dabiŋ
 mac nem gwelen ŋapep

dom. Bocdinaŋ tampo
 sa ma atisa! Mac nem
 akêŋ whiŋ kêpiŋ bu oc
 pacndê. Bocdinaŋ apuc
 nem akêŋ whiŋ dôŋ maŋ.
³ Gauc nem yom hoŋ naŋ
 mac aŋgô ti akôc sa su.
 Ma anem nem ŋalôm kwi
 ma daŋam wambu yom
 dau. Mac bu anem ali
 dom, dec wambu wameŋ
 gitôm ŋac kaŋ, ma mac
 oc aŋyalê ndoc wameŋ-
 ŋga dom.

⁴ Magoc aö kayalê lau
 Sadis-ŋga ŋatô naŋ sêkôm
 mêtê sac dom, dec galic
 ŋac tôm lau ti ŋakwê
 ŋawasi. Aö oc wakêŋ
 ŋakwê sêsêp têtŋ lau dinaŋ
 sêsôc, bu aö galic ŋac
 ŋayham, ma ŋac oc sêmbo
 sêwhiŋ aö ŋapaŋ. ⁵ Ma
 lau ŋatô naŋ sêlhac ŋaŋga
 ma sêku sac dulu, naŋ
 wakêŋ ŋakwê sêsêp têtŋ
 ŋac bocdinaŋ. Ma yêc
 Damaŋ ti iŋ ndê aŋela
 aŋgô-ŋga, aö wasam ŋac
 si ŋaê asê, ma watôc asê
 bu sêti aneŋ lau solop.
 Ma ŋac si ŋaê oc yêc Buku
 Taŋli-ŋga* ŋapaŋ.

⁶ Asa ndê daŋgasuŋ yêc,
 naŋ ŋgô yom dindéc
 naŋ Njalau Dabuŋ sôm
 têtŋ Anötö ndê gôlôwac
 dabuŋ.

*Jon to yom têtŋ gôlôwac
 dabuŋ yêc malac Piladelpia*

* **3:5:** Buku Taŋli-ŋga - lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ dandôc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dau. Buku ŋatô sêyêc undambê, naŋ sêto yom yêc ŋalôm pi gêŋ ŋayham ma sac hoŋ naŋ yac tigeŋ-tigeŋ dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Taŋli-ŋga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

7 “Ma to yom têtj anjela nanj yob gôlôwac dabun Piladelpia-nga bocdec bu:

Yom dindéc menj akêtj ngac dabun nanj sôm yom nandô eñ. Inj kôc Kin Dawid ndê ki gatam-nga, ma gatam bocke nanj inj gêlêc su, nanj lau danj sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam nanj inj gic ahuc, nanj lau danj sêtôm bu sêkac sa dom.

8 Mac lau Piladelpia-nga. Aô kayalê mac nem mêtê honj su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigenj aô kayalê bu mac danjam wambu anej yom, ma asêc anej njaê ahuc dom. Bocdinañ alic su nanj! Kwahic dec aô walêc gatam danj su bu wanem mac sa-nga, ma lau danj oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. 9 Lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôñ, nanj sêtoc dau sa bu nac lau Israel-nga nanj Anötö kêyalinj nac sa. Magoc mba. Nac lau tasanj, ma Sadanj ndê lau nac. Aô wanjgwininj nac e sêtêñ mac sêmeñ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-nga. Ma têtj ndoc dinañ nac honj oc sêñyalê tidônj bu mac lau nanj aô atac whinj mac ndu andô.

10 Mac apuc daôm dôñ ma alhac njanja têtj ndoc nawapac ti kisa tap mac sa, tôm aô gac atu mac munj su. Bocdinañ aô wayob mac têtj ndoc nawapac-nga nanj oc hôc

asê bu êñsahê lau nom-nga honj. 11 Ndoc menj kêpinj bu aô wambu wamenj. Bocdinañ akôc yom nandô dôñ ma ayob njapep, bu lau danj sênem kanj nem njaôli njayham dom. 12 Lau nanj sêlhac njanja ma sêku sac dulu, nanj aô wakêtj nac sêndöc anej Anötö anjô-nga njapanj tôm alhê njanja nanj sêlhac inj ndê lôm dabun. Lau dinañ oc sêmbô sêwhinj Anötö yêc malac Jerusalem wakuc, nanj inj oc kêñ sip akêtj undambê menj, dec aô oc wato anej Anötö ndê njaê ma inj ndê malac wakuc dau njaê pi nac. Ma aô wato aô dauñ neñ njaê wakuc pi nac whinj.

13 Asa ndê danjasunj yêc, nanj ngô yom dindéc nanj Njalau Dabun sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabun.

Jon to yom têtj gôlôwac dabun yêc malac Laodisia

14 “Ma to yom têtj anjela nanj yob gôlôwac dabun Laodisia-nga bocdec bu:

Yom dindéc menj akêtj Yom Nandô Njau. Inj sôm yom nandô eñ, ma bocdinañ yac dakêtj whinj inj ndê yom ma atac lu-lu dom. Ma inj gêm gôlinj gêtj honj nanj Anötö kêñ. 15 Aô kayalê mac lau Laodisia-nga nem mêtê honj. Mac asôm bu akêtj whinj aô, tigenj mac akêtj whinj aô ti nem njalôm sambuc

dom. Mac lau tasan! Mac bu ahu aö sin gacgen, me akêñ whin aö ti nem ñalôm sambuc, dec oc ñayham. ¹⁶ Tigen mba! Mac anjsau bu ankcuc aö. Bocdinañ oc wasen mac su tôm ñgac nan kêsahê gên sac yêc in whasuñ dec kêlôwê sa. ¹⁷ Mac asôm bu mac ati lau ti lêlôm ma lau tiwaê nan apônda gên dan dom. Tigen mac anyalê dom bu yêc Anötö angô-ña mac atôm lau ñalôm sawa, ma lau tandô pec, ma lau ñakwê mbasi. ¹⁸ Bocdinañ angô anen yom dindec. Mac bu ati lau ti lêlôm, dec atên aö amen, ma aö wakên gol ñandô ñayham tên mac anemlhi. Ma anemlhi ñakwê sêsêp asôc-ña bu ambo ñamlic ñambwa dom ma mayam pac. Ma anemlhi malasin bu anjwasin tanôm e tanôm ñawa sa.

- ¹⁹ Lau nan aö atac whin, nan bu sêkôm gên giso, dec aö wasôm ñac ma wamatôc ñac tu bu sêhu mêtê sac dau sin. Bocdinañ angô anen yom. Anem daôm kwi ma akôm ñanğa bu ankcuc aö. ²⁰ Alic! Aö gatôm mac nem silip dan nan meñ kalhac am nem andu ñagatam ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinañ asa nan ngô aö awhan ma gêlêc gatam dau su tên aö, nan aö oc wasôc

watên in wandi, ma alu anen gên awhin dauñ.

- ²¹ Aö gaku ñaclai sac-ña hon dulu, dec Damañ kôc aö sa gandôc gawhin in yêc in ndê pôn kin-ña. Ma ñalên tigen lau hon nan sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu, nan wakôc ñac sa bu sênem gôlin sêwhin aö yêc anen pôn kin-ña. ²² Asa ndê dan gasuñ yêc, nan ngô yom dindec nan Nalau Dabuñ sôm tên Anötö ndê gôlôwac dabuñ.”

4

Jon gêlic gên atu undambê-ña

- ¹ Dinañ su, goc aö galic gatam dan nan kac sa su yêc undambê. Ma awha nan aö ganğô muñ su gitôm dahuc tan, nan sôm tên aö bu, “Pwi mwen, ma gên nan oc hôc asê tinambu-ña, nan watôc tên am.” ² Tên dinañ Nalau Dabuñ kôm aö gatuñ kain dan sa, ma aö galic pôn kin-ña dan kalhac undambê, ma pôn ñadau ndôc ñahô. ³ Ma in nan ndôc, nan ndê ñawasi atu, gitôm ðhoc ñayham lu nan sêsam bu jasper ma kanelian. Ma gasuñ bu êp nan ñadalô ñayham ma ñawasi gitôm hoc ñayham emerel, nan kêgihi pôn atu dau ahuc. ⁴ Ma aö galic pôn 24 sêlhac sên gihi pôn atu, ma lau bata 24 sêndôc ñahô. Nac sêsôc ñakwê sêsêp, ma sanem gol yêc ñac si ñagôlôn tôm gi.

⁵ Ma aö galic sickac, ma ganğô wapap gic ti ñakêcsia atu sa akêñ pônj atu. Ma lam ti ñawê atu ⁷ sêlhac pônj ña-ndö-ñga. Lam ⁷ dinanñ Anötö ndê ñalau ⁷. ⁶ Ma yêc pônj dau ña-ndö-ñga aö galic gêñ ñawasi atu poc gitôm bugictonj, ma ñawa gitôm glas.

Ma aö galic añela atu hale sêlhac sêñgihi pônj atu. Ñac sem gêñ tali ñatô anğô, ma tandô daêsam sêyêc ñac ñabapo ti ñadômbwê. ⁷ Añela hale dinanñ anğô andô bocdec. Añela ñamata-ñga ndê anğô gitôm layon, tilu-ñga gitôm makao, titö-ñga gitôm ñamalac, ma añela tihale-ñga ndê anğô gitôm macmponñ nanñ hu mbo lôlôc. ⁸ Ñac tigenñ-tigenñ si ñamakê ⁶, ma tandô daêsam sem ñac ahuc, yêc ñamakê ñapu-ñga whinñ. Ma ñac sêmpinñ Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Ñanğa Ñadau, am dabunñ, dabunñ, ma dabunñ eñ. Am mbo têtñ ñamata-ñga, kwahic dec am mbo, ma tinambu am oc mbu mwenñ.” Ñalêñ dinanñ ñac sêmpinñ inñ acsalô ma ôbwêc honñ, sêñwhanñ dau dom.

⁹ Têm bocke nanñ añela hale dinanñ sêsôm yom dinanñ sêmpinñ inñ nanñ ndöc pônj atu ma mbo tali ñapanñ, ma sem danğe inñ ti sêtoc inñ ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata ²⁴ sêhu dau sêsip nom ma sêpônñ haduc têtñ inñ. Ma sêkêñ ñac si sanem

sêyêc pônj atu ndö-ñga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêñ honñ ñadau. Am kêmasanñ gêñ honñ ma kêñ gêñ honñ sêmbo tali, tôm am daôm tac whinñ. Tu dinanñ-ñga dec am ñayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampinñ am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ñawasi ti ñaclai atu-ñga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhunñ

¹ Aö tanhê inñ nanñ ndöc pônj atu, ma galic bapia tilhunñ danñ yêc inñ amba andô-ñga, ma yom yêc bapia dau danğa lulu. Bapia dau sêñlhunñ sa, ma sêkêñ gêñ ñabalêp ⁷ pi ñadali bu kôc dôñ.* ² Ma aö galic añela ñanğa danñ, nanñ mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa inñ ñamalac gitêñ, gitôm bu kôc gêñ ñabalêp su ma kac bapia dau sa?” ³⁻⁴ Inñ mbwêc yom dinanñ asê, tigenñ yêc undambê, ma yêc nom ma nom ñapu-ñga, sêtap ñamalac gitêñ danñ sa dom, nanñ gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têtñ ndoc aö galic bu sêtap ñamalac gitêñ danñ sa dom, nanñ aö gatanñ atu andô. ⁵ Magoc lau bata ²⁴ si danñ sôm têtñ aö, “Am tanñ dom! Lic su nanñ. Ñamalac gitêñ danñ mbo, nanñ ku ñaclai sac-ñga ti ñaclai dambac ndu-ñga dulu su, ma inñ gitôm bu kôc gêñ ñabalêp ⁷ su, ma kac bapia dau sa. Inñ nanñ sêsam bu

* **5:1:** Têtñ têm Jon to bapia dindec, nanñ lau nanñ bu sêkêñ bapia danñ têtñ lau ñatô, nanñ sêkêñ gêñ ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôñ. Ma bocdinanñ lau bambalinñ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hóc asê ñamalac nanñ bapia dau gic inñ ñawaê.

'Layon nan sa akêñ Juda ndê ton,' ma 'Dawid ndê Wakuc,' nan gitôm."

⁶ Têñ dinan aö galic Domba dan nan ña-angô gitôm sic in ndu su, magoc mbo tali tiyham. In kalhac ñalhu kêpin pôn atu, ma anjela hale ti lau bata 24 sêngihi in ahuc. In ndê ñapo 7, ma tandô 7, nan sem dôhôn Anötö ndê ñalau 7 nan in kêñ ñac sêsa sêtên nom ñabatin hon. ⁷ Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc in nan ndôc pôn atu ndê amba andô-nga. ⁸ In kôc sa su goc anjela hale ti lau bata 24 sêpôn haduc têt in. Yêc ñac hon si amba sêkôc gêñ wê-nga nan sêsam bu hap,[†] ma sûc nan sêmasan ña gol, nan sêkên gêñ ñamalu ñayham sip e menhu. Gêñ ñamalu dinan, nan mbec hon nan Anötö ndê lau dabun sêten têt in. ⁹ Ma ñac sem wê wakuc dan bocdec, "Am gitên andô, gitôm bu kôc bapia ma kac gêñ ñabalêp su. Nahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac gêmlihi lau su sêti Anötö ndê lau. Am gêmlihi lau yêc nom ñagamen hon, ma yêc lau titor-ñator ma awha têtên hon nan sêmbo nom. ¹⁰ Ma am kôm ñac sêti lau ton tigen, bu sênem akin yac neñ Anötö sêtôm lau †dabunsigna, ma ñac oc sênem gôlin sêmbo nom."

¹¹ Têñ dinan aö galic ti gangô anjela daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom bu dasê sa. Nac sêngihi pôn atu ma anjela hale ti lau

bata ahuc. ¹² Ma ñac sem wê ña awha atu bocdec bu, "O Domba ñayham kêtêc, am nan lau sic am ndu. Yac ampin am, bu am gêñ hon ñadau, ma am nem ñaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ñawê ma ñawasi atu hôtêc su."

¹³ Têñ dinan aö gangô gêñ tali hon nan sêmbo undambê ti nom ma nom ñapu-nga, ma nan sêmbo gwêc. Nac hon sem wê bocdec bu, "Kwahic dec, ma tôm bêc hon, yac ampin in nan ndôc pôn atu, ma yac ampin Domba. Bu inlu si waê, ti ñawê ma ñawasi, ma ñaclai atu andô!" ¹⁴ Ma anjela hale sêsôm, "Yomandô!" Ma lau bata hon sêhu dau sêyêc nom ma sêmpin inlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhun sa

¹ Dinan su, goc aö galic Anötö ndê Domba dau kôc gêñ ñabalêp ñamata-nga su yêc bapia tilhun. Ma anjela hale si dan ta yom ña awha atu gitôm wapap, ma sôm, "Mwen!" ² Dec aö tanhê gamen, ma galic hosi sêsêp dan. Ma aö galic ñac nan ndôc hosi ñahô, nan kôc bakôc sôp-nga dan. Anötö kêñ sanem dan têt in, goc in sa ti ñaclai atu bu ku ñacyo dulu.

³ Goc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tilu-nga su, ma aö gangô anjela tilu-nga sôm, "Mwen!" ⁴ Ma hosi kokoc dan sa men. Anötö kêñ bien balin dan têt ñac nan ndôc hosi

[†] 5:8: Hap - gêñ gitôm gita ti wac daêsam, nan lau sêndic têt ndoc sênem wê-nga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

nahô, ma kêñ ñaclai têtñ in bu kôc yom malô su yêc lau nom-ñga, bu kôm ñac sêndic dandi ndu.

⁵ Goc Anötö ndê Domba kôc gêtñ ñabalêp titô-ñga su, ma añela titô-ñga sôm, “Mwenj!” Dec aô tanhê gameñ ma galic hosi yeyec dañ. Ma ñgac nañ ndöc hosi nahô kôc gêtñ danem dôhôn gêtñ-ñga yêc in amba. Gêtñ kainñ dinañ dakôc bu danem dôhôn gêtñ bu ñadehe me lolo. ⁶ Ma awha dañ sa akêtñ pônñ atu nañ kalhac añela hale ñalhu, nañ sôm, “Kêtñ tôbôm sa bu lau nom-ñga sêpônnda gêtñ sêneñ-ñga, ma ñac oc sênem dôhôn gêtñ bu lau sênemlhi gêtñ danenñ-ñga ñagec-ñagec ña ñaôli atu. Tigeñ kôm ôm a ñolib-ñga ti ôm wain-ñga tisac dom.”

⁷ Têtñ dinañ Anötö ndê Domba kôc gêtñ ñabalêp tihale-ñga su, ma añela tihale-ñga sôm, “Mwenj!” ⁸ Goc aô tanhê gameñ, ma galic hosi yanñañ dañ. Ma ñgac nañ ndöc nahô, nañ sêsam in ndê ñaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma dañ tiyham, nañ ndê ñaê ‘Lambwam’ kêtuc in. Ma Anötö kêtin inlu bu sêwhê lau nom-ñga hoñ kôc ndi toñ hale, ma sêndic toñ dañ ndu. Inlu oc sêngilí siñ, ma sêkêtñ tôbôm ma gêmbac atu ma bôclai bu sêseñ lau toñ tihale-ñga dinañ su.

⁹ Têtñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêtñ ñabalêp ti-5-ñga su, nañ galic lau ñatô si gatu sêmbo Anötö ndê alta ñapu. Lau dinañ, muñ-ñga lau nom-ñga sic ñac ndu, ñahu bu

sêkêtñ whiñ Anötö ndê yom, ma sêhoc in ndê yom asê. ¹⁰ Ma ñac sêta awha atu têtñ in, “O Pômdau Dabuñ ma Yom Ñandô Ñadau. Têtñ bêc bocke am oc êmatôc lau sac nom-ñga, ma kêñ ñagêyô têtñ ñac ô yac mba dac nañ ñac sêkêc siñ su?” ¹¹ Sêsôm yom dinañ su, ma Anötö kêñ ñakwê sêsêp baliñ têtñ ñac tôm gi. Ma in sôm têtñ ñac bu, “Mac nem asidôwai ñatô sem akiñ aô sêmbo, nañ lau nom-ñga oc sêndic ñac ndu gitôm ñac sic mac ndu. Bocdinañ ahônñ malô e gêtñ dinañ pacndê su.”

¹² Aô tanhê Anötö ndê Domba ma in kôc gêtñ ñabalêp ti-6-ñga su, goc tiyhô atu gêm, ma aô galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umbonñ-ñga sêpeñ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêtuc ahi goc ñalôwê sêpeñ sêsip nom si. ¹⁴ Ma umbonñ giñga tôm mbu soc po dañ su, ma lôc ti nduc hoñ siñga bocdinañ. ¹⁵ Tu dinañ-ñga lau hoñ nañ sêkêtñ whiñ Yisu dom, nañ sêtôc dau ñandô, ma sêñsalê gameñ bu sêsiñ dau. Kiñ ma lau bata, ma lau siñ-ñga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau nañ sem akiñ ñadaui ti lau nañ sêmbo ñambwa, nañ hoñ sêlhô bambaliñ. Ma sêñsalê mala sêsiñ dau kwi-ñga sêsôc hocsuñ ti hoc nañ sêyêc gameñ lôc-ñga, nañ ñapu. ¹⁶ Ma ñac sêta yom têtñ lôc ti hoc bu êngatôc ñac si e in nañ ndöc pônñ atu, nañ oc tôm dom bu lic ñac, ma

bocdinaŋ ɲac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ɲandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm gêŋ dinaŋ, ɲahu bu bêc dinaŋ ti bêc sêtap ɲandê sa tu ɲac si sac-ɲga, ma lau sac daŋ oc sêtôm dom bu sêŋlêc Anötö ndê matôc.

7

*Sêpuc ɲadalô pi lau Israel-
ɲga 144,000*

¹ Dinaŋ su, goc aö galic aŋela hale naŋ sêyob mbu. ɲac sêlhac nom ɲabatiŋ hale ma sêkôc ɲaclai bu sêlhac mbu nom-ɲga hale ahuc, tu bu sêpuc ɲadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom.

² Anötö kêŋ ɲaclai têŋ ɲac bu sêyob mbu e tiŋambu sêhu mbu nom-ɲga siŋ bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aö galic aŋela daŋ tiyham naŋ sa akêŋ gameŋ ac pi-ɲga meŋ, ma yêc iŋ amba iŋ kôc Anötö Tanli ɲadau ndê gêŋ dapuc ɲadalô-ɲga.* Iŋ mbwêc ɲa awha atu têŋ aŋela hale dinaŋ ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neŋ Anötö ndê ɲadalô pi iŋ ndê lau akiŋ si sêcbala su.”

⁴ Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc aö gaŋgô lau naŋ sêpuc ɲadalô pi ɲac si sêcbala, naŋ si namba, naŋ gitôm 144,000. Ma lau dinaŋ sêmeŋ akêŋ lau Israel-ɲga si gôlôwac toŋ 12.

⁵ Yêc Juda ndê toŋ, sêkeŋ ɲadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê,

12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000 yêc Nap-tali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Se-bulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Ben-jamin ndê toŋ.

Lau daêsam sêmpinŋ Anötö

⁹ Tiŋambu aö taŋhê gameŋ ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau daŋ sêse ɲac sa. Sêmeŋ akêŋ nom ɲagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau titon-titon hoŋ, ma akêŋ lau awha têtêtêŋ. Ma sêlhac pônŋ atu ti Anötö ndê Domba aŋgô andô-ɲga. ɲac hoŋ sêsoç ɲakwê sêsêp, ma sêhóc tômtôm ɲalauŋ. ¹⁰ Ma sêmbwêc ɲaŋga bu, “Yac tampionŋ yac neŋ Anötö naŋ ndôc pônŋ atu, ma iŋ ndê Domba, bu mwasiŋ nem lau si-ɲga yêc iŋlu.”

¹¹ Ma aŋela hoŋ naŋ sêlhac sêŋgihi pônŋ atu ti aŋela hale ma lau bata ahuc, naŋ sêhu dau aŋgô sip nom sêyêc pônŋ atu ndô-ɲga. Ma sêmpinŋ Anötö, ¹² ma sêsoç, “Yomandô! Yac neŋ Anötö ndê ɲawasi ti gauc ma waê ti ɲaclai ma licwalô hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Bocdinaŋ tampionŋ iŋ, ma danem daŋge iŋ kwahic dec ma tôm bêc hoŋ. Yomandô!”

¹³ Têŋ dinaŋ lau bata si daŋ meŋ ma ndac aö bocdec bu, “Lau ti ɲakwê sêsêp dindê, ɲac

* 7:2: Têŋ têm dinaŋ lau sêkêŋ gêŋ ɲabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôŋ, ma sêpuc ɲadalô daŋ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ɲac sêti bapia dau ɲadau. Sêmasaŋ gôlônŋ amanatu-ɲga (ring) me gêŋ daŋ naŋ sênoŋ ti kôm bu sêpuc ɲadalô dau.

lau asa, ma sêmen akêñ nde?"
 14 Ma aõ gaõ in ndê awha ma gasôm, "O ñgac atu, am daôm kêyalê." Dec in sôm têt aõ, "Lau dinañ sêmbo nom têt ndoc ñawapac atu hôc asê, ma kwahic dec sêmen sêmbo lec. Sêngwasin si ñakwê sip Anötö ndê Domba ñadac, ma ñakwê dau sêp sambuc. 15 Tu dinañ-nga sêlhac Anötö ndê pôn atu ndö-nga yêc in ndê lôm dabun, ma sem akin in acsalô ma ôbwêc. Ma in nañ ndöc pôn atu, nañ oc mbo whin ñac ma yob ñac. 16 Tôm dom bu sêpônda gêt sênen-nga ti sênôm-nga tiyham. Ma ac oc pec ñac dom, ma gêt ñandê dan oc tap ñac sa dom. 17 Nahu bu Anötö ndê Domba nañ mbo pôn atu ñalhu, nañ oc ti ñac si ñgac yob ñac-nga, ma wê ñac sêsa bu sênôm bu yêc bubata tanli-nga. Ma Anötö dau oc pun ñac tasulu su yêc ñac tandô."

8

Anötö ndê Domba kôc gêt ñabalêp ti-7-nga su

1 Têt dinañ Anötö ndê Domba kôc gêt ñabalêp ti-7-nga su yêc bapia, ma gameñ undambê-nga ñaen sa gitôm acgatu ñasawa danğa. 2 Ma aõ galic añela 7 nañ sêlhac Anötö añgô-nga, ma in kêt dahuc têt ñac hoñ tôm gi. 3 Ma añela dan tiyham men kalhac alta gol kêpin pôn atu. In kôc lôn gol dan, ma sêkên gêt ñamalu ñayham daêsam têt in. Goc in kêgalun whin Anötö ndê lau dabun si mbec

yêc lôn dau, ma kêc pi alta ti da têt Anötö. 4 Ma ñawasu akêt gêt ñamalu ti lau dabun si mbec, sa akêt lôn nañ yêc añela amba, ma pi têt Anötö añgô-nga. 5 Pacndê, goc in kôc ya ñanda akêt alta, ma kêt sip lôn gêt ñamalu-nga e menhu, ma tuc sip gameñ nom-nga gi. Ma aõ ganğô ñakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma tiyhô gêm.

Añela hale sêyu dahuc

6 Têt dinañ añela 7 nañ sêkôc dahuc, nañ sêmasañ dau bu sêyu. 7 Añela ñamata-nga yu in ndê, ma sêmbalin u ñalhuc gitôm ais, ma ya nañ sêngalun whin dac nañ sip nom gi. Ma ya dau gêt gameñ nom-nga ti a daêsam su. Aõ galic gitôm sêwhê gameñ nom-nga ti a hoñ kôc gi ñaton tö, ma ton dan ya gêt su, ma lu sêyêc ñayham. Ma kwan batac-batac, nañ ya gêt hoñ su.

8 Goc añela tilu-nga yu dahuc, ma sêmbalin gêt dan gitôm lôc atu ti ya sip gwêc gi. Ma tiyham aõ galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi ton tö, ma ton dan gêm dau kwi ti dac, ma ton lu sêyêc ñayham. 9 Ma i ti gêt tali hoñ nañ sêmbo gwêc ti dac, nañ sêmbac ndu. Ma wan nañ sêpoc gwêc bocdinañ, ton dan singa su, ton lu sêpoc ñayham.

10 Têt ndoc añela titö-nga yu ndê dahuc, nañ tata atu dan pen sip akêt umbon. Tata dau ñawê atu, ma pen sip nom ma kôm bu ti bubata daêsam sêtisac. Aõ galic gitôm sêwhê bu ti bubata hoñ kôc gi ton

tö, ma toŋ daŋ tisac. ¹¹ Sêsam tata dau ŋaê bu 'Ŋamakic.' Ma yêc bu nom-ŋga hoŋ, toŋ daŋ ŋamakic sa ma toŋ lu sêyêc ŋayham. Ma lau hoŋ naŋ sênôm bu ŋamakic dinaŋ, naŋ sêmbac ndu.

¹² Goc aŋela tihale-ŋga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ŋatô sêtisac. Tu dinaŋ-ŋga têtj acsalô, ac pô gameŋ gitôm acgatu ŋasawa 8, ma ŋasec sa gitôm acgatu ŋasawa hale. Ma têtj ôbwêc bocdinaŋ, ayô ti tata ŋawê mba gitôm acgatu ŋasawa hale.

¹³ Aö galic gêtj hoŋ dinaŋ su, ma aö gaŋgô macmpon daŋ naŋ hu mbo umboŋ, ma taŋ ŋa awha atu bocdec bu, "Oyaê! Oyaê! Oyaê! Aŋela hale sêyu dahuc su, ma aŋela tö sêmbo dôŋ sêmbo. Bocdinaŋ mac lau nom-ŋga oc atap ŋawapac sa tiyham."

9

Aŋela ti-5-ŋga yu dahuc

¹ Goc aŋela ti-5-ŋga yu ndê dahuc, ma aö galic tata daŋ peŋ yêc umboŋ sip nom gi. Ma Anötö kêtj ki têtj iŋ bu yob suŋ baliŋ sac naŋ sêsam bu Abis,* naŋ ŋagatam. ² Goc iŋ gêlêc gatam dau su, ma yawasu pi akêtj suŋ baliŋ dinaŋ meŋ. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têtj ndoc lau sêkêc pwa atu daŋ. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umboŋ ŋasec sa. ³ Ma aö galic wakô sêsip akêtj yawasu

sêmeŋ. Naç si ŋaclai gitôm gapiŋgap bu sêkêtj ŋandê atu têtj lau nom-ŋga. ⁴ Magoc Anötö gic yao ŋac bu sêkôm kwan ma gêtj batac-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau naŋ aŋela sêpuc Anötö ndê ŋadalô pi ŋac sêcbala su, naŋ sêtisac dom. Magoc lau ŋatô, naŋ wakô dinaŋ oc sêkôm ŋac sêtisac. ⁵ Naç sêkôc ŋaclai bu sêkêtj ŋandê atu têtj lau dinaŋ gitôm ayô 5, magoc ŋac oc sêndic ŋac ndu dom. Ma ŋandê dau gitôm gapiŋgap seŋ lau. ⁶ Têtj ndoc dinaŋ lau oc sêtec bu sêmbo tali. Naç oc tac whiŋ bu sêmbac ndu, tigeŋ ŋac oc sêmbo tali ma sêhóc ŋandê ŋapaŋ.

⁷ Aö galic wakô dinaŋ sêtôm hosi naŋ sêmasaŋ tu sêndic siŋ-ŋga. Gêtj gitôm guluj gol sac ŋac si ŋagôlôn, ma ŋac si aŋgô gitôm ŋamalac. ⁸ Naç si kêclaui baliŋ gitôm lauwhê si, ma ŋac si ŋalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc ŋac si ŋabapo aö galic gêtj ŋaŋga gitôm lautuc ain. Ma têtj ndoc ŋac sêhu sêmbo lôlôc, ŋac si ŋamakê ŋakêcsia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic siŋ. ¹⁰ Naç si ŋaŋguc gitôm gapiŋgap si ŋaŋguc bu sêtij ŋamalac. Naçlai atu yêc ŋac si ŋaŋguc, bu sêkêtj ŋandê têtj lau gitôm ayô amaŋdaŋ. ¹¹ Naç si kiŋ iŋ aŋela sac suŋ baliŋ-ŋga. Yêc Yom †Hibru sêsam iŋ ndê ŋaê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam iŋ bu Apolion.†

* **9:1:** Naê 'Abis' (Abyss) kêkuc Yom Grik. Suŋ baliŋ dinaŋ ti ŋalau sac si gapocwalô. † **9:11:** Abadon ma Apolion - ŋaê lu dinaŋ ŋahu tigeŋ. Danem kwi bu 'Ndic Ndu' me 'Seŋ su.'

¹² Njawapac dinan ti njawapac namata-nga. Ma njawapac lu sêyêc dôn sêyêc.

Ajela ti-6-nga yu dahuc

¹³ Têj dinan ajela ti-6-nga yu ndê dahuc. Ma aö gangô awha dan sa akêj alta gol nan kalhac Anötö angô-nga. Njapo hale sêyêc alta dau njakêcsu hale, ma awha dau sa akêj njapo dau njalhu, ¹⁴ ma ta yom têj ajela nan yu dahuc bocdec bu, "Sa têj ajela hale nan sêsô nac dôn sêmbo bu atu Yupretes, nan ndi, ma êmgapwêc nac su." ¹⁵ Mun-nga Anötö kêyalin ndoc dan sa bu ajela hale dinan sêndic lau sac ndu, ma nac sêhôn ndoc dau sêmbo Bu Yupretes. Goc ajela dau sa gi ma kêgapwêc ajela hale dinan su, bu sêwhê lau nom-nga kôc ndi ton tö. Ma ton dan nac oc sêndic nac ndu, ma ton lu sêhu nac sinj.

¹⁶⁻¹⁷ Têj dinan aö galic gêj njagatu dan, lau sinj-nga daêsam kêlêc sêndôc hosi nahô. Ma awha dan sam nac si namba asê têj aö, nan gitôm 200 milien. Ma aö galic lautuc njannga sêyêc nac njabapo. Lautuc dinan njadalô kokoc gitôm ya, ma namayan gitôm umbon, ma yanjan gitôm gêj njandê jaê tsolpa. Ma aö galic hosi si njagôlôn gitôm layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa akêj nac si whasun. ¹⁸ Gêj tö dinan, ya ti yawahô ma solpa, nan sêsa hosi whasun nan tôm njawapac atu bu senj lau nom-nga njatô su. Lau ton dan oc sêmbac ndu, magoc ton lu oc sêmbo tali. ¹⁹ Hosi

dinan sêkôc njac lai atu yêc nac si whasun, ma yêc nac si njanguc whin. Bu nac si njanguc gitôm mboc njagôlôn bu senj lau ma kôm nac sêtisac.

²⁰ Njawapac tö dinan kôm lau ton dan sêmbac ndu. Ma lau njatô nan sêmbac ndu dom, nan sêlic su, magoc sem si njalôm kwi dom. Mba! Nac sêsap nac si mêtê sac dôn njapan. Nac sem akin njalau sac ma anötöi gwam nan sêmasan ja gol ti silba ma brons ti hoc ma ja a. Gwam honj dinan gitôm dom bu sêlic gamej me sêngô yom, ma sênsêlêj dom, tigenj lau nom-nga sem akin nac njapan. ²¹ Ma nac sêkôm mêtê sac daêsam tôm sic njamalac ndu, sêpec balô, sêkôm mêtê mockain-nga, ma sem kanj gêj. Nac sêlic njawapac dau, magoc sem dau kwi dom, nac sêsap si mêtê sac dinan dôn njapan.

10

Ajela kêj bapia saun dan têtj Jon

¹ Têj dinan aö galic ajela njannga dan sip akêj undambê menj. Inj ndê njakwê gitôm dao, ma gasun bu êp dan yêc inj njagôlôn nahô-nga. Inj ndê angô andô njawasi gitôm ac, ma inj gahi gitôm alhò ti ya. ² Ma inj kôc bapia saun dan nan kac sa su, yêc inj amba. Inj sip gi ma kêj gahi gasê-nga kalhac nom, ma gahi andô-nga kalhac gwêc. ³ Ma inj mbwêc njannga, gitôm layon dan tan. Têj ndoc inj mbwêc, nan aö gangô awha 7 sêta

yom, naŋ ɲakêcsia gitôm wapap gic. ⁴ Aõ gaŋgô awha 7 dinaŋ su, ma bu wato ɲac si yom sip bapia, tigen awha daŋ akêŋ undambê sôm têŋ aõ bu, “To yom naŋ am ɲgô akêŋ awha wapap-ɲga 7, naŋ dom. Mba! Kôc dôŋ ma sêc ahuc yêc am-ɲga.”

⁵ Goc aŋela naŋ kalhac nom ti gwêc, naŋ tôc iŋ amba andô-ɲga pi undambê. ⁶ Iŋ bu sôm yom ma puc dôŋ ɲa Anötö ndê ɲaê, dec sôm, “Aõ wasôm yom ɲandô yêc iŋ naŋ mbo tali ɲapaŋ, naŋ aŋgô-ɲga, iŋ naŋ kêŋ undambê ma nom ti gwêc, ma gêŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ. Dahôŋ têm daŋ tiyham dom, ⁷ bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma yêc siŋ dau e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ oc meŋ sa tiawê. Têŋ bêc naŋ aŋela ti-7-ɲga yu dahuc, naŋ gêŋ hoŋ dinaŋ oc ɲandô sa tôm iŋ hoc asê gwanaj su têŋ lau propet naŋ sem akiŋ iŋ.”

⁸ Dinaŋ su, goc awha akêŋ undambê naŋ aõ gaŋgô su, naŋ sôm yom têŋ aõ tiyham bocdec bu, “Am sa têŋ aŋela naŋ kalhac nom ma gwêc, naŋ ndi, ma kôc bapia naŋ kac sa yêc iŋ amba, naŋ su.” ⁹ Bocdinaŋ aõ gatêŋ aŋela dau ga, ma gandac bapia saun dinaŋ. Ma iŋ sôm têŋ aõ, “Am kôc su, ma neŋ. Yêc whamsuŋ am oc êmsahê ɲaganda gitôm lêp. Tigen bapia dau oc kôm am nem ɲatac yham dom.” ¹⁰ Aõ gakôc bapia saun dau su yêc iŋ amba, ma gaŋ. Yêc whaŋsuŋ aõ kasahê

bu ɲaganda gitôm lêp, tigen tiŋambu sip aõ ɲatac gi ma kôm aõ ɲatac yham dom. ¹¹ Goc Anötö sôm têŋ aõ, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titoŋ-titoŋ ma lau awha têtêtêŋ, ma pi kiŋ sêwhiŋ.”

11

Anötö ndê propet lu

¹ Dinaŋ su, goc Anötö kêŋ gakoc baliŋ daŋ têŋ aõ bu wanem dôhônŋ gêŋ. Ma iŋ sôm têŋ aõ, “Am ndi, ma nem dôhônŋ aneŋ lôm dabuŋ, ma alta naŋ kalhac dê. Ma lau naŋ sêtoc aõ sa ma sêteŋ mbec têŋ aõ sêmbo dindê, naŋ sê ɲac sa. ² Tigen nem dôhônŋ gameŋ yêc lôm dabuŋ ɲabatêmdö dom, bu aõ gakêŋ gameŋ dinaŋ têŋ lau sambuc ti ɲac si gameŋ. Ma ɲac oc sênem gôliŋ aneŋ malac dabuŋ, ma sêŋgwiniŋ aneŋ lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aõ wakêŋ ɲaclai têŋ aneŋ propet lu, dec iŋlu oc sêsôc ɲakwê yeyec ma sêsôm aneŋ yom asê gitôm bêc 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, naŋ gêm gôliŋ nom sambuc, naŋ aŋgô-ɲga, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakain lu. ⁵ Lau naŋ bu sêkôm iŋlu ɲa yom, naŋ oc sêmbac ndu ɲalêŋ bocdec. Ya oc sa yêc iŋlu whasuŋ ma neŋ ɲac su. ⁶ Ma têŋ ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, naŋ sêkôc ɲaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umboŋ. Ma sêkôc ɲaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkêŋ ɲawapac tidau-tidau têŋ

lau nom-nga têtj ndoc bocke nanj injlu atac whinj nanj.

⁷ Têtj injlu si têtj sêhoc Anötö ndê yom asê-nga pacndê su, nanj aö galic bu gêtj sac danj pi akêtj sunj baliñ sac dinanj menj, ma gic sinj têtj injlu. Ma inj ku injlu dulu ma gic injlu ndu. ⁸ Ma injlu si ñamlanj sêyêc ñambwa sêyêc malac atu dau ña-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic injlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocd-inañ lau ñatô sem malac dau ñaê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹ Têtj dinanj, lau akêtj nom ñagamenj honj, ma akêtj lau titoñ-titoñ ma awha têtjtêtj honj tahê injlu si ñamlanj gitôm bêc tō ma ñadanja. Ma ñac sêkêtj yao bu lau danj sêñsuhuj injlu dom. ¹⁰ Lau sac nom-nga sêtisambuc bu injlu sêmbac ndu, ma ñac sêkêtj gêtj ñayham-ñayham têtj dandî ti atac ñayham atu. Nahu bu munj-nga propet lu dinanj sêkêtj ñawapac têtj ñac.

¹¹ Aö galic bu injlu sêyêc bocd-inañ tôm bêc tō ma ñadanja, goc Anötö kêtj inj ndê wayahô tali-nga têtj injlu dec sêtisa tiyham ma sêlhac. Ma lau honj nanj sêlic, nanj sêtöc dau ñandô. ¹² Ma aö gangô Anötö ta yom awha atu têtj injlu ma sôm bu sêpi sa sêtêtj inj sêmenj. Goc dao danj kôc injlu sa sêpi undambê si, ma injlu si ñacyo sêlic. ¹³ Têtj têtj dinanj tiyhô atu gêm, ma malac atu dau ñagamenj ñatô sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gamenj 10, ma gamenj 9 sêyêc ñayham, ma gamenj ti-10-nga tisac. Ma

lau 7,000 sêmbac ndu. Gêtj dau kôm lau nanj sêmba tali, nanj sêtöc dau atu, ma sêtöc Anötö undambê-nga ndê waê ti ñaclai atu sa.

¹⁴ Dinanj ti ñawapac tilu-nga, ma titö-nga kêpiñ bu hôc asê.

Dahuc ti-7-nga tanj

¹⁵ Têtj dinanj anjela ti-7-nga yu dahuc, ma aö gangô awha daêsam sêta yom ñanja yêc undambê bocdec bu, “Kwahic dec yac neñ Pômdau lu inj ndê Mesaya sem gôlinj nom ñagamenj sambuc. Ma gôlinj dau oc pacndê dom.”

¹⁶ Ma lau bata 24 nanj sêndöc ñac si pôñ yêc Anötö anjô-nga, nanj sêhu dau anjô sip nom, ma sêmpin inj, ¹⁷ ma sêsôm, “O Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau, am nanj mbo têtj ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem danje am bu am gêm gôlinj nom ti am nem ñaclai atu. ¹⁸ Lau nom-nga atac ñandê sa, magoc kwahic dec ñac oc sêñsahê am nem atac ñandê. Ndoc menj su, bu am êmsahê lau nanj sêmbac ndu su. Ma am oc kêtj ñagêyô ñayham têtj lau honj nanj sem akinj am, lau propet ti am nem lau dabun, ma têtj lau honj nanj sêtöc nem ñaê sa, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhinj. Tigenj lau nanj sêkôm nom tisac, nanj am oc señ ñac su.”

¹⁹ Ñac sêmpin Anötö su, goc gatam yêc Anötö ndê lôm dabun undambê-nga kac sa, ma aö galic apa Anötö ndê pwac dabun-nga yêc lôm dabun ñalôm. Ma sickac

ti wapap gic, ma aö gangô nantij atu, ma tiyhô gêm ma u gic njalhuc atu ma njanga gitôm ais.

12

Awhê dan, ma Akô

¹ Têñ dinan gên dalô atu dan hôc asê yêc undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê dan, ma ac kêgihi in ahuc gitôm njakwê. Ayô yêc in gahi njapu, ma tata 12 sac in njagôlôn gitôm kin si sanem. ² Awhê dau daê, ma in ndê ndoc kôc balêkoc-nga meñ sa. Tu dinan-nga dec in kêsahê njandê atu, ma tan asê. ³ Ma gên dalô dan tiyham hôc asê yêc undambê. Aö galic gên kokoc atu gitôm akô dan. In ndê njagôlôn 7, ma njapo 10. Ma sanem kin-nga 7 sac in ndê njagôlôn 7. ⁴ Ma in ndê njanguc gic tata umbon-nga daésam sa, ma kêbalip njac sêsip nom si. Tata ton lu gacgen sêlhac umbon, ma ton dan in kêbalip sip nom gi. Goc in gi kalhac awhê dau angô-nga, ma hôñ bu in kôc balêkoc su, goc in neñ.

⁵ Ma awhê dau kôc balêkoc njac* dan. In njac nan oc nem gôlin lau nom-nga hon ti njac lai atu, gitôm in kôc tôc kin-nga ain tu êmatôc njac-nga. Akô tac whin bu neñ balêkoc dau, tigen gitôm dom. Nahu bu sêngaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whin Anötö nan ndöc pôñ atu. ⁶ Ma

balê dinda kölhö kêti gi mbo gameñ sawa. Anötö kêyalin gameñ sa gwanan yêc dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

⁷ Têñ dinan aö galic sin atu yêc undambê. Anötö ndê anela njamata-nga Maikel ti in ndê anela sic sin têñ akô, ma akô ti ndê anela sac sic sin ô. ⁸ Magoc akô ndê njac lai gitôm dom, dec in ti ndê anela sac si mala sêmbo undambê-nga mba. ⁹ Anötö ndê anela sêsoc njac su ma sêmbalin njac sêsip nom si. In akô akwa dinan, nan dasam in ndê njê bu Sadañ me njac yeyec. In êlêmê kêsau lau nom-nga ma kêtôm njac bu sêkôm mêtê sac.

¹⁰ Têñ ndoc dinan aö gangô awha atu dan yêc undambê, nan sôm, "Kwahic dec Anötö ndê ndoc bu nem gôlin nom sambuc-nga, nan hôc asê su, ma in tôc in ndê njac lai asê yêc awê. In ndê gwelen nem lau si-nga kwahic dec njandô sa, ma lau hon oc sêlic †Mesaya ndê njac lai. Têñ njamata-nga Sadañ kalhac Anötö angô-nga têñ acsalô ma ôbwêc hon, ma kêgôlin yom pi yac neñ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasuc in su yêc undambê. ¹¹ Dac nan Anötö ndê Domba kêc sin, nan puc yac neñ asidôwai dôñ, ma sêhoc Anötö ndê yom njandô asê. Ma tu dinan-nga njac sêku Sadañ dulu. Sêlhac njanga ma sêtôc dau dom bu lau sêndic njac ndu. ¹² Bocdinan mac lau

* **12:5:** Awhê dinan in ti dôhôn Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinan in ti dôhôn Sadañ. In kêsahê bu señ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tinambu in kêñ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob njac.

undambê-nga, atac ngayham ma atisambuc. Tigen ngayapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nga ngayawê. Oyaê. Sadañ sip têtj mac meñ, ma in tac nandê atu andô. Nahu bu in kêyalê bu in ndê têtj tiapê su.”

¹³ Têtj ndoc akô gêlic bu sêsoc in su sip nom gi, nañ in gic hu kêbulu awhê nañ kôc balêkoc ngac nañ. ¹⁴ Tigen Anötö kêñ namakê lu têtj awhê dau gitôm macmponj atu dan ndê, bu hu sa ndi mbo in ndê mala nañ Anötö kêyalin sa su yêc gameñ sawa. Yêc dinañ Anötö oc yob in tôm yala tō ma ayô 6, bu akô dau kôm in tisac dom. ¹⁵ Têtj dinañ akô kac whasuj sa ma guluc bu atu sa bu hêc awhê dau su. ¹⁶ Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma kôm nom hôc kôc, e bu nañ sa akêñ akô whasuj nañ sip nom nalôm gi. ¹⁷ Têtj dinañ akô tac nandê têtj awhê dau, ma hu in sin sa gi, bu ndic sin têtj in ndê lau wakuc natô. Nac lau nañ danğa wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom nandô dôn. ¹⁸ Ma akô dau gi kalhac kêpiñ gwêc nadali.

13

Gêñ sac atu dan pi akêñ gwêc nalôm meñ

¹ Ma aö galic gêñ sac atu dan pi akêñ gwêc nalôm meñ. In ndê ngagôlôn 7, ma najo 10, ma sanem 10 sac najo nahô tôm gi. Ma aö galic ngayê sac sambuc 7 sêyêc in ndê ngagôlôn 7 dinañ. ² Gêñ sac dau na-angô gitôm pôsip

pôm atu ngayê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasuj atu gitôm layon ndê. Ma akô nañ kalhac gwêc nadali, nañ kêñ ndê naclai ti licwalô têtj gêñ sac dinañ, bu nem gôlinj lau sac nem in angô. ³ Aö galic gamboc atu yêc gêñ sac ndê ngagôlôn dan, nañ gitôm sic in ndu su, magoc gêñ dau tisa ma ngayham sa tiyham. Lau sac nom-nga hoñ nañ sêlic gêñ dau, nañ sêhêdaê ma sêñkuc gêñ sac dau. ⁴ Ma sêlic bu akô kêñ in ndê naclai têtj gêñ sac, dec nac sêtoc akô sa ma sem akiñ in, ma sem akiñ gêñ sac dau whiñ. Ma sêsôm têtj dandi, “Aluê! Gêñ sac dinañ hôc gêlêc gêñ hoñ su. Namalac danj gitôm dom bu ndic sin têtj in!”

⁵ Gêñ sac dau kôc naclai bu sôm yom toc dau sa-nga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. ⁶ Dec gêñ sac dau kac whasuj sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi in ndê ngayê, ma pi undambê, ma pi lau nañ sêndoc undambê whiñ. ⁷ Ma in kôc naclai bu ndic sin têtj Anötö ndê lau dabuj ma ku nac dulu. In kôc naclai atu bu nem gôlinj lau hoñ, lau akêñ nom ngameñ hoñ, ma akêñ lau titoñ-titoñ, ma awha têtjtêtj. ⁸ Ma lau nom-nga hoñ nañ si ngayê yêc Buku Tanjli-nga dom, nañ oc sêtoc gêñ sac sa ma sênem akiñ in. Anötö ndê Domba yob Buku Tanjli-nga dau. In Domba nañ nom dindêc mbasi en, ma Anötö kêyalin in sa ma kêyalê bu tinambu, lau oc sêndic in ndu.

⁹ Asa ndê dangasun bu yêc, nan ngô yom dindec. ¹⁰ Yomandô! Nawapac daêsam oc sêhóc asê. Lau natô sic jawae bu sêndöc gapocwalô, ma natô oc sêndic nac ndu na bien baliñ. Bocdinañ mac lau dabun, alhac nanga ma ahu nem akêñ whiñ siñ dom.

Gêñ sac tilu-nga pi sa akêñ nom nalôm

¹¹ Têñ dinañ aö galic gêñ sac dan tiyham pi sa akêñ nom nalôm meñ. In ndê napa saun lu, gitôm domba natu dan ndê. Magoc in ndê awha atu gitôm layon ndê. ¹² Gêñ sac namata-nga nan sic in pi nagôlôn magoc nayham sa tiyham, nan kêñ ndê naclai atu têtñ gêñ sac tilu-nga dinañ, dec in gêm gôlin gêm in anğô, ma kégilî lau nom-nga hon bu sênem akiñ gêñ sac namata-nga dinañ. ¹³ Ma gêñ sac tilu-nga kôm gêñ dalô atu-tu. In sôm, ma ya sip akêñ undambê meñ, ma lau hon sêlic. ¹⁴ In kôc naclai bu kôm gêñ dalô nem gêñ sac namata-nga anğô, gêñ sac nan sic in na bien baliñ, magoc mbo tali. Bocdinañ in kôm gêñ dalô ma kêsau lau nom-nga nan sêkêñ whiñ Yisu dom, ma kêñ yatu têtñ nac bu sêmasañ gêñ sac namata-nga ndê nagatu. ¹⁵ Ma in kôc naclai bu yu wayahô sôc gêñ nagatu, dec gêñ dau sôm yom asê. Ma lau nan sem akiñ gêñ nagatu dom, dec in gic nac ndu. ¹⁶ In kac lau hon ma sôm nanga bu sêkôc nadalô dan pi nac si amba andô-nga

me pi nac si sêcbala. Lau ti-wae ma lau waêmba, lau ti lêlôm ma lau nalôm sawa, lau nan sem akiñ nadaui ti lau nan sêmbo nambwa, lau hon in kac nac bu sêkôc nadalô dinañ. ¹⁷ Ma in gic yao bu asa nan kôc nadalô dom, nan gitôm dom bu nemlhi gêñ, ma gitôm dom bu kêñ gêñ têtñ lau bu sênemlhi. Ma nadalô dau dinañ, in gêñ sac namata-nga ndê naê me naê nanamba.

¹⁸ Gêñ sac nanamba dau nahu yêc siñ dau. Asa nan namalac ti gauc atu, nan êñsahê bu kip namba dau nahu sa. Namba dau in namalac dan ndê namba, ma in ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti in ndê lau

¹ Tinambu aö galic Anötö ndê Domba kalhac Lóc †Sayon. Ma lau 144,000 nan inlu damba si naê kalhac nac si sêcbala, nan sêlhac sêwhiñ in. ² Ma aö gangô awha dan sa akêñ undambê. Awha dau gitôm bu hêc nakêcsia, ma gitôm wapap nan gic atu, ma gitôm hap nan lau wê-nga sic. ³ Lau 144,000 dinañ sêlhac pôn atu, ti anela atu hale ma lau bata 24 si anğô-nga, ma sem wê wakuc dan. Anötö gêm lau dinañ si yêc namalac nom-nga hon nalôm, ma nac tawasê sêñyalê wê dau. ⁴ Nac lau dinañ sem dabun dau napep, ma mêtê sac nan kôm namalac

ɲadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ɲga,* naɲ sêkôm daɲ dom. Gameɲ bocke naɲ Anötö ndê Domba bu ndi, naɲ ɲac sêɲkuc iɲ. Domba dau gêmlihi ɲac su yêc ɲamalac nom-ɲga, ma kêɲ ɲac sêlhac iɲlu Anötö aŋgô-ɲga gitôm gêɲ ɲandô mbêc. ⁵ ɲac sêsôm yom tasan daɲ dom, ma ɲac si giso mbasi.

Aɲela tō si yom

⁶ Aö tanhê gameɲ tiyham ma galic aɲela daɲ hu mbo umboɲ, naɲ kôc ɲawaê ɲayham bu hoc asê têtɲ lau yêc nom ɲagameɲ hoɲ, ma têtɲ lau titoɲ-titoɲ ma awha têtɲtêtɲ hoɲ. ɲawaê ɲayham dau oc yêc ɲapanɲ, ma oc pacndê dom. ⁷ Iɲ sôm ɲa awha atu, “Atoc Anötö sa ma anem akiɲ iɲ, bu iɲ kêɲ undambê ti nom, ma gwêc ti bubata hoɲ. Ma kwahic dec iɲ ndê ndoc êmatôc lau-ɲga meɲ sa su. Bocdinaɲ atôc iɲ, ma apo iɲ ndê waê sa.”

⁸ Dinaɲ su, ma aɲela tilu-ɲga meɲ ma sôm, “Malac atu Babilon† tisac su. Aŋgô su naɲ! Babilon tisac sambuc. Iɲ hu Anötö siɲ ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa iɲ ndê lêɲ sac sêɲkuc iɲ, e ɲac si gauc timboloc tôm lau naɲ sênôm wain ma kêɲiɲ ɲac.”

⁹ Ma aö galic aɲela titö-ɲga meɲ kêkuc aɲela lu dinaɲ, ma iɲ sôm ɲa awha

atu, “Mac lau hoɲ naɲ atoc gêɲ sac ma iɲ ndê ɲagatu sa, ma akôc iɲ ndê ɲadalô pi nem sêmbalam me amam, naɲ aŋgô. ¹⁰ Mac oc aɲsahê Anötö ndê atac ɲandê. Yomandô! Iɲ ndê atac ɲandê atu gitôm wain ɲaɲga naɲ iɲ kêc sip laclhu bu mac anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba ma aɲela dabuɲ aŋgô-ɲga, ma atap nem ɲagêyô sac sa. Gêɲ ɲandê solpa ma ya oc kêɲ ɲandê atu têtɲ mac. ¹¹ Y omandô! Lau hoɲ naɲ sem akiɲ gêɲ sac me iɲ ndê ɲagatu, ma sêkôc iɲ ndê ɲaê ɲanamba pi ɲac si ɲamlic, naɲ oc sêtap ɲawapac atu dinaɲ sa. Gameɲ naɲ ɲac sêmbô, naɲ yawasu oc pi ɲapanɲ, ma oc pacndê dom. ɲac oc sêɲsahê ɲandê atu dau tôm acsalô ti ôbwêc hoɲ, ma ɲac oc sêɲwhaɲ dau dom.”

¹² Yom dec kêɲ puc mac lau naɲ daɲam wambu Anötö ndê yomsu ma akêɲ whiɲ Yisu. Alhac ɲaɲga, ma ahu nem akêɲ whiɲ siɲ dom!

¹³ Dinaɲ su, goc aö gangô awha daɲ sa akêɲ undambê, naɲ sôm têtɲ aö bu, “To yom bocdindec. Têtɲ kwahic dec ma ndi, lau hoɲ naɲ sêsap si sêkêɲ whiɲ Pômdau dôɲ e sêmbac ndu, naɲ oc sêtap Anötö ndê mwasinɲ atu sa.” Ma ɲalau Dabuɲ sôm, “Yomandô! ɲac oc sêɲwhaɲ

* **14:4:** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiɲ lauwhê dom, dec sêmbô ɲawasi yêc Anötö aŋgô-ɲga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôɲ mêtê sac tidau-tidau naɲ kôm ɲamalac ɲadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ɲga. Awhê lu ɲac naɲ sem dau su, naɲ bu sêyêc sêwhiɲ dau, dec Anötö oc lic sac dom. † **14:8:** Tiɲambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôn iɲ pi awhê mockaiɲ-ɲga daɲ. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

dau yêc gwelen nanj sêlhac nanja ma sêkôm. Ma nac si gwelen na-ñandô oc ênkuc nac pi undambê ndi.”

Anötö ndê anjela sic gêñ ñandô nom-ñga sa

¹⁴ Têñ dinan aö galic dao sêsêp dan, ma ñamalac dan gitôm Ñamalac ndê Atu ndöc dao ñahô. Sanem gol dan sac in ñagôlôn, ma in kôc bien mbwê-alô ma ñamata sac andô. ¹⁵ Ma anjela dan sa akêñ Anötö ndê lôm dabun, ma ta yom awha atu têtñ in nanj ndöc dao ñahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm nom-ñga ñandô sa, ma gêñ honj tilôwê su. Bocdinan dec kôc nem bien sa ndi, ma ndic gêñ ñandô sa pitigenj.”

¹⁶ Dec in nanj ndöc dao ñahô, nanj sip têtñ nom gi, ma tim gêñ ñandô nom-ñga na in ndê bien dinan, goc gic honj sa sêpitigenj.

¹⁷ Ma anjela dan tiyham sa akêñ lôm dabun undambê-ñga men, nanj kôc bien mbwê-alô dan ñamata sac andô.

¹⁸ Ma anjela dan tiyham nanj yob ya yêc Anötö ndê alta, nanj sa men, ma mbwêc awha atu têtñ anjela nanj hóc bien ñamata bu, “Kôc nem bien, ma sôc ôm wain-ñga nanj yêc nom, nanj ndi, ma ndic wain ñandô sa. Bu wain ñandô kwahic dec ñalôwê sa su.” ¹⁹ Dec anjela dau sip nom gi ma tim wain ñandô nom-ñga na in ndê bien. Ma in gic sa pi gameñ sênem kinj wain ñakwi-ñga. Gêñ dinan ti dôhôn Anötö ndê atac ñandê pi lau sac nom-ñga. ²⁰ Ma aö galic bu sem kinj

wain ñandô nom-ñga dinan yêc malac atu ñamakê. Ma dac atu sa men, ma hêc sa ñasawa baliñ gitôm 300 kilometa, ma sunj ñagaponj atu. Ñagaponj dau, hosi danj bu lom, dec oc menj têtñ inj tókwa.

15

Anjela 7 ma ñawapac 7

¹ Dinan su, ma aö galic gêñ dalô atu danj tiyham yêc undambê, dec gasö ñandô. Anjela 7 sêkôc ñawapac atu 7 bu sêkêñ pi lau sac nom-ñga, nanj ti ñawapac ñambu-ñga nanj Anötö oc kêtñ. Bu ñawapac 7 dinan oc ndic dabinj in ndê atac ñandê pi lau nom-ñga e nom ñatêm pacndê. ² Ma aö galic gêñ danj gitôm gwêc nanj ñawa gitôm glas, ma ya yêc ñalôm. Ma lau nanj sêku gêñ sac atu d ulu, nanj sêlhac gwêc dau ñamakê. Nac lau nanj sêtec bu sênem akinj gêñ sac dau me sêtoc in ndê ñagatu sa, ma sêkôc in ndê ñaê ñanamba dom, ma ñalêñ dau dec sêku inj dulu. Nac sêkôc gêñ wê-ñga ñaê hap nanj Anötö dau kêtñ têtñ nac. ³ Ma nac sem Anötö ndê ñgac akinj Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê wê. Nac sem bocdec, “O Pômdau Anötö Nanja. Am kôm gêñ atu-tu ti gêñ ñayham daêsam. O Kinj atu, nanj gêm gôlinj nem lau tôm têm honj, am nem lêñ inj lêñ ñandô ma gitêñ enj. ⁴ O Pômdau, am tigenj dabun. Bocdinanj solop bu lau honj sêtoc am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêñ gameñ honj oc sêmenj ma sênem akinj am, bu

kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêñ honj ñalêñ gitêñ enj.”

⁵ Dinan su, ma aõ galic lau Israel-nga si ðbac dabuñ ñagatam kac sa yêc undambê. Bac dau ti lau Israel-nga si lôm dabuñ yêc gameñ sawa, nanj sêkêñ Anötö ndê yomsu yêc ñalôm. ⁶ Ma anjela 7 sêsa akêñ lôm dabuñ dau sêmenj, ma sêkôc ñawapac atu 7. Ñac sêsôc ñakwê ñawasi sêsêp, ma sêkic po gol kêgihi ñac ñabapo. ⁷ Ma anjela atu hale si danj kôc sùc 7 nanj sêmasañ ña gol, ma kêñ têtj anjela 7 dinan. Anötö nanj mbo tali ñapanj, nanj kêñ ñawapac tidau-tidau nanj tôc inj ndê atac ñandê asê, nanj sip sùc 7 dinan e menju. ⁸ Têtj dinan yawasu atu nanj menj akêñ Anötö ndê ñawasi ti licwalô, nanj gêm lôm dabuñ ñalôm ahuc. Ma tu dinan-nga gitôm dom bu lau danj sêsôc lôm dabuñ sêndi e anjela 7 sêndic dabinj si gwelenj sêkêñ ñawapac 7-nga dinan pacndê.

16

Sùc ñawapac-nga 7

¹ Têtj dinan aõ gangô awha atu danj yêc lôm dabuñ ta yom têtj anjela 7 dinan bocdec bu, “Andi, ma ñawapac tôc Anötö ndê atac ñandê asê-nga nanj yêc mac nem sùc, nanj atac sa sip nom ndi.”

² Dec anjela ñamata-nga tisa ma pô inj ndê sùc tuc, ma kêñ ñawapac danj sip nom gi. Ma lau nanj sêkôc gêñ sac ndê ñadalô ma sêpônj haduc

têtj inj ndê ñagatu, nanj gamboc andô gêm ñac ahuc ma sêñsahê ñandê atu.

³ Goc anjela tilu-nga pô inj ndê sùc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm ñgac batê danj ndê dac. Ma gêñ tali gwêc-nga honj sêmbac ndu.

⁴ Anjela titö-nga pô inj ndê sùc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aõ gangô anjela nanj yob bu, nanj sôm, “O Pômdau dabuñ ñandô, am nanj mbo têtj ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Am kêmâtôc lau, ma kêñ ñagêyô têtj ñac ñalêñ gitêñ. ⁶ Nahu bu lau dinan sêkêc am nem lau propet ti lau dabuñ si dac sinj. Ma kwahic dec am kêñ dac têtj ñac sênôm. Ñagêyô dau gic ñac ñawaê solop.” ⁷ Inj sôm yom dinan su, goc aõ gangô awha danj sa akêñ alta, nanj ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau. Am kêkuc yom ñandô ma kêmâtôc lau, ma kêñ ñagêyô solop têtj ñac.”

⁸ Têtj dinan anjela tihale-nga pô inj ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-nga gitôm ya gêñ ñac. ⁹ Ñac sêñsahê ñandê atu ma sêtisac ñandô. Magoc ñac si ñalôm ñadandi ma ñac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö nanj kêñ ñawapac dau têtj ñac, nanj sa dom. Mba! Ñac sêsôm yom sac sambuc pi inj ndê ñaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc anjela ti-5-nga pô inj ndê sùc tuc pi gêñ sac ndê pônj atu, ma gameñ honj nanj gêñ sac gêm gôlinj, nanj ñasesac sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-nga ahuc, ma

sênsahê nandê atu e kôm nâc sêsej êmbala. Magoc nâc sem dau kwi ma sêhu si mêtê sac siñ dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötö undambê-nga bu in kênj nâwapac dinañ têtj nâc.

¹² Ma añela ti-6-nga pö in ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinañ kin nañ sêmeñ akênj gameñ ac pi-nga, nañ si señ yêc bu sêlom bu dau. ¹³ Ma aö galic nâlau sac tö, nañ sêtôm pocwê. Dañ sa akênj akô whasun, ma dañ sa akênj gêtj sac whasun. Ma nâlau sac titö-nga sa akênj propet tasanj* whasun. ¹⁴ Sadañ ndê nâlau sac tö dinañ sêkôm gêtj dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kin nom-nga honj sa, bu sêndic siñ têtj têtj Anötö Naclai Nâdau ndê bêc atu hóc asê. ¹⁵⁻¹⁶ Ma nâc sic kin honj sa sêmbo gameñ nañ yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, "Ayob daôm nâpêp! Aö wakênj puc pi ndoc wameñ-nga dom, aö wameñ gitôm ngac kañ. Mac lau nañ anem ali ma amasanj daôm nâpêp ambo, mac oc atac nâyham tu atap Anötö ndê mwasiñ sa-nga. Tigenj lau nañ sêmasañ dau dom têtj bêc aö wambu wameñ, nañ nâc oc maya

dau atu, gitôm lau nañ sêmbo namlic nambwa."

¹⁷ Têtj dinañ añela ti-7-nga pö in ndê sùc tuc pi umbonj. Ma awha atu dañ akênj pônj atu yêc lôm dabunj ta yom ma sôm, "Gêtj honj pacndê su!"

¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti nâkêcsia atu, ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têtj lau namata-nga si têtj e meñ têtj kwahic dec, tiyhô dañ gêm atu gitôm in dinañ dom.

¹⁹ Anötö gauc gêm malac atu Babilon ndê lau si mêtê sac, dec kêmatóc nâc gitôm in kênj in ndê tac nandê atu sip la-clhu dañ ma kênj têtj nâc bu sênôm. Ma tu dinañ-nga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu Babilon kôc gi tonj tö. Ma lau nom-nga si malac honj sêtisac bocdinañ. ²⁰ Ma nduc ti lôc honj siñga. ²¹ Ma u nâluc nânga gitôm hoc ais sip meñ tuc lau. Ais dinañ atu sac ma nâdehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêtj dau kênj nâwapac atu têtj lau nom-nga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiñ-nga ma gêtj sac

¹ Ma añela nañ sêkôc sùc 7, nañ si dañ têtj aö meñ ma sôm, "Mweñ ma lic! Nâgêyô

* **16:13:** Jon sam gêtj sac tilu-nga nañ sa akênj nom nâlôm (Rev 13:11-18) bu propet tasanj. Nâhu bu in kôm gêtj dalô atu-tu bu êñsau lau nom-nga. Alic Rev 19:20.

* **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom nañ in to pi lauwhê mockaiñ-nga nâdinda, nañ hêganônj malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tóc nâlêñ nañ Anötö oc kênj nâgêyô têtj in, nañ asê. Lau nâto gauc gêm bu in to yom dau pi malac Rom. Ma lau nâto sêñyalê bu yom dau gitôm yom gôlinj dañ, ma hêganônj lau honj nañ sêtec bu sêsôc Anötö nâpu ma sêkênj kisa in ndê lau, tôm lau Babilon-nga sêkôm têtj lau Israel-nga munj su. Mêtê mockaiñ-nga ti dôhônj pi mêtê sac nañ lau kaiñ dinañ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhe mockaiñ-nga ndôc kêpiñ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

nañ Anötö oc kêñ têtj lauwhê mockaiñ-nga hon ñadinda,* nañ ndöc gameñ nañ bu daêsam sêpoc, n añ aö bu watôc têtj am. ² Kiñ nom-nga daêsam sêtêtj awhê mockaiñ-nga dinañ si, ma sêkôm mêtê mockaiñ-nga sêwhiñ iñ. Ma lau nom-nga sêñkuc iñ ndê mêtê sac sêwhiñ, e ñac si gauc timboloc gitôm lau nañ sênôm wain ñañga ma kêñiñ ñac.”

³ Têtj dinañ Ñalau Dabuñ kôm aö gatuñ kaiñ dañ sa, ma añela dau kôc aö gasa gameñ sawa ga. Ma yêc dindê aö galic awhê dañ ndöc gêñ sac kokoc ñahô. Gêñ sac dinañ ndê ñagôlôn 7, ma ñapo 10, ma aö galic ñaê sac-sac gêm iñ ñamlic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc ñakwê ñayham dadalô kokoc ma ñamayañ. Ma iñ kêgôlôn dau ña gol, ma hoc ñayham, ma ña gêñ ñawasi gwêc-nga nañ sêsam bu pearl. Súc gol dañ yêc iñ amba, ma iñ ndê mêtê sac ti mêtê ñadômbwi atu nañ iñ kôm, nañ sip súc dau ñalôm e meñhu. ⁵ Ma iñ ndê ñaê nañ ñahu yêc siñ dau, nañ sêto pi iñ sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

Lauwhê mockaiñ-nga ma mêtê ñadômbwi nom-nga hon Ñadinda.

⁶ Iñ awhê nañ kêgilí lau nom-nga bu sêndic Anötö ndê lau dabuñ nañ sêhoc yom asê pi Yisu, nañ ndu. Ma aö galic bu dac nañ sêkêc siñ, nañ kôm awhê dinañ ndê gauc tisac, gitôm iñ nôm wain ñañga. Aö galic iñ ma gasö ñandô.

⁷ Goc añela ndac aö bocdec bu, “Bocke dec am sö? Kêñ dañam aö, dec oc wawhê gêñ sac ti ñagôlôn 7 ma ñapo 10, ma awhê nañ ndöc gêñ sac dau ñahô, nañ ñahu sa têtj am. ⁸ Gêñ sac dinañ iñ mbo muñ-nga, magoc kwahic dec iñ añgô mba. Ma tiñambu iñ oc pi sa akêñ suñ baliñ sac ma Anötö oc señ iñ su niñga gacgeñ. Ma lau nom-nga oc sêhêdaê ñandô têtj têtj sêlic gêñ sac dau. Ñahu bu ñamata-nga gêñ sac dau mbo, ma kwahic dec añgô mba, tigen tiñambu oc mbu meñ tiyham. Anötö kêyalê lau sac nom-nga dinañ gwanay su, têtj ndoc iñ kêñ undambê ti nom, dec iñ to ñac si ñaê sip Buku Tanli-nga dom.

⁹ “Lau nañ sêkôc gauc ñapep, nañ oc sêñyalê gêñ dau ñahu. Gêñ sac ndê ñagôlôn 7 sem dôhôn lôc 7 nañ awhê dau ndöc. ¹⁰ Ma sem dôhôn kiñ 7 whiñ. Kiñ amanñay si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kiñ ti-6-nga gêm gôliñ mbo, ma kiñ ti-7-nga ndê ndoc yêc dôñ yêc. Tiñambu kiñ dau oc meñ, magoc iñ oc nem gôliñ ñasawa baliñ dom. ¹¹ Ma gêñ sac nañ muñ-nga mbo, ma kwahic dec añgô mba, nañ oc ti kiñ ti-8-nga. Iñ oc mbo whiñ kiñ 7 si ton, magoc iñ gic waê bu Pômdu oc señ iñ su niñga. ¹² Ma ñapo 10 nañ am gêlic, nañ sêti dôhôn kiñ 10 nañ si ndoc sênem gôliñ-nga yêc dôñ yêc. Tigen têtj ndoc gêñ sac mbu meñ bu nem gôliñ, nañ kiñ 10

dinaŋ oc sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ. Magoc ŋac si ndoc dau oc apê eŋ. ¹³ Ŋac hoŋ oc sêpiŋ dau dôn, ma sêkêŋ ŋac si ŋaclai têtŋ gêtŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu. ¹⁴ Ma ŋac oc sêndic siŋ têtŋ Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau. Tigeŋ Domba dau oc ku ŋac dulu. Ŋahu bu Anötö ndê Domba iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma iŋ pômdu dau hoŋ si Pômdu. Ma iŋ ndê lau oc sêlhac sêwhiŋ iŋ. Ŋac lau naŋ iŋ kêyalinŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, ma kêgalêm ŋac sa, ma sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ dôn ŋapanŋ.”

¹⁵ Ma aŋela dau gic têku yom ma sôm têtŋ aö, “Am gêlic bu daêsam naŋ awhê mockaiŋ-ŋga ndöc. Bu dinaŋ sem dôhôn lau titoŋ-titoŋ ma lau awha têtŋtêtŋ, ma lau akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ. ¹⁶ Ma am gêlic gêtŋ sac ti iŋ ndê ŋapo 10 naŋ sêti dôhôn kiŋ sac 10 dinaŋ. Ŋac oc sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga dau, ma sêkôm iŋ tisac. Ŋac oc sêkôc iŋ ndê ŋakwê su, sêneŋ iŋ ndê ŋamsôm, ma sêkêŋ ya neŋ iŋ su. ¹⁷ Ŋac oc sêkôm bocdi-naŋ, ŋahu bu Anötö dau kêŋ gauc sip ŋac si ŋalôm bu sêkêŋ si ŋaclai têtŋ gêtŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu, ma sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga. Anötö k êyalinŋ ŋagêyô dinaŋ sa gwananŋ su, ma kiŋ sac dinaŋ oc sêkôm iŋ ndê yom ŋandô sa. ¹⁸ Awhê mockaiŋ-ŋga naŋ am gêlic su, iŋ ti dôhôn malac atu naŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ s êsôc iŋ ndê ŋagôlinŋ sac-ŋga ŋapu.”

Babilon tisac

¹ Dinaŋ su, ma aö galic aŋela daŋ tiyham sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ ndê ŋaclai atu, ma iŋ ndê ŋawê ti ŋawasi atu pô nom. ² Ma iŋ mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tigasanaŋ. Kwahic dec lau daŋ oc sêndöc malac dau tiyham dom, ma oc ti ŋalau sac si gameŋ, ma mbac naŋ seŋ gêtŋ ŋasu, naŋ si gameŋ. ³ Malac dau tisac, ŋahu bu iŋ wê lau nom-ŋga sêsa seŋ sac-ŋga gitôm awhê mockaiŋ-ŋga daŋ. Kiŋ nom-ŋga sêkôm mêtê sac sêwhiŋ iŋ, ma lau nom-ŋga bocdi-naŋ. Ŋac sêŋkuc iŋ ndê mêtê sac e ŋac si gauc timboloc tôm lau naŋ sênôm wain ma kêŋiŋ ŋac. Ma lau sêtidulu gêtŋ-ŋga sêtap awa atu sa tu iŋ ndê mêtê êmwasiŋ dau ŋa gêtŋ ŋayham-ŋayham-ŋga.”

⁴ Ma aö gaŋgô awha daŋ tiyham akêŋ undambê naŋ sôm yom bocdec, “O aneŋ lau. Aŋgô! Alhö su yêc malac dinaŋ ma ambo awê, mboe mac aŋkuc iŋ ndê mêtê sac ma atap ŋawapac atu sa tôm iŋ dau. ⁵ Alhö su, ŋahu bu iŋ ndê sac pi e gi suŋ undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac hoŋ dinaŋ. ⁶ Kwahic dec sac naŋ malac dau kôm têtŋ lau, naŋ oc sêô tidim lu mbu têtŋ iŋ. Iŋ oc êŋsahê ŋawapac atu, naŋ hôc gêlêc ŋawapac naŋ iŋ kêŋ têtŋ lau, naŋ su. Oc nditôm iŋ nôm gêtŋ yêc dau ndê laclu ŋawapac-ŋga naŋ iŋ kêŋ têtŋ lau sênôm. ⁷ Têtŋ ŋamata-ŋga iŋ toc dau sa, ma

kêmwasiñ dau ña gêñ ñayham-ñayham. Tigen kwahic dec in oc êñsahê ñawapac ti ñandê atu ô gêñ ñayham dinan su. Tôm ñasawa baliñ lec in sôm yom pi dau bocdec bu, 'Aö gambo gatôm kwin, ma oc wambo ñayham eñ. Watan danñgibo gitôm awê sawa danñ dom.' ⁸ Tu dinan-ñga, yêc bêc tigen ñalôm, ñawapac daêsam oc nem in ahuc. In ndê lau oc sêpônda gêñ danen-ñga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtan danñgibo, ma Pômdau Anötö oc kêñ ya neñ in su. Anötö in Ñaclai Ñadau, ma in oc êmatôc in, ma kêñ ñawapac honñ dinan têt in.

⁹ "Ma kin nom-ñga nan sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma sêpo dau sa ña in ndê gêñ ñayham-ñayham, nan oc sêlic yawasu atu nan sa akên in. Ma ñac oc sêtan atu pi in. ¹⁰ Ñandê nan in hóc, nan oc kôm ñac sêtôc dau atu, ma ñac oc sêlhac ahê ma sêtan bocdec bu, 'Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Muñ-ñga am malac ti ñaclai atu! Tigen acgatu ñasawa tigen lec am tisac, ma gacgen ginam su!'

¹¹ "Ma lau sêtidulu gêñ-ñga bocdinan. Ñac honñ oc sêtan atu tu in-ñga. Ñahu bu in ginñga su, ma lau mba bu sênemli ñac si wapa tiyham. ¹² Muñ-ñga lau Babilon-ñga semli ñac si gêñ kain gitôm gol, silba, ma ðhoc ñayham-ñayham, pearl, ma po ñawasi ti ñadalô ñayham-ñayham. Ma semli a ñayham tidau-tidau, ma gêñ daêsam nan lau

sêmasan ña a ñayham-ñayham, ma ña elepan ñapo ti ain, brons, ma hoc ñawasi. ¹³ M a semli gêñ nan dakên sip gêñ danen-ñga gitôm msê, ma semli a ñakwi ti gêñ ñamalu ñayham ñaôli atu-tu, wain, olib ñakwi, bolom ma plawa. Ma semli makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semli lau ñatô tu bu sêti ñac si lau akinñ jambwa-ñga.

¹⁴ "B oc dinan lau wapa-ñga dinan oc sêsôm, 'Gêñ ñayham-ñayham honñ nan am tac whin, nan kwahic dec ginñga su. Am nem mone ti ñawasi honñ pacndê sambuc.' ¹⁵ Lau nan sêtidulu gêñ dau ma sêtan mone daêsam sa yêc Babilon, nan oc sêlhac ahê ti sêtôc dau atu, ma sêhu danñgibo atu asê ti sêtan. ¹⁶ M a ñac oc sêmbwêc, 'Oyaê, Oyaê, malac atu! Ñamata-ñga am nem lau sêsôc ñakwê ñayham gitôm kin si. Ma g ol ti pearl ma hoc ñayham-ñayham daêsam ti nem gôlônñ atu. ¹⁷ Tigen acgatu ñasawa tigen ma gêñ ñayham honñ dinan sinñga su.'

"Ma lau nan sem gôlinñ wanñ atu gwêc-ñga, ma lau nan sêkôm gwelenñ sêmbo wanñ, ma lau nan sêpi wanñ sêsôc sêsa tu sêtan awa sa-ñga, nan honñ oc sêlhac ahê ma tahê. ¹⁸ Têtñ ndoc sêlic yawasu atu nan pi akên malac dau, nan ñac oc sêsôm, 'Malac danñ hóc gêlêc malac atu dinanñ su dom. Yomandô!' ¹⁹ Ñac si ñalôm oc ñawapac atu e sêkên kop pi ñac ñagôlônñ. Ma ñac oc sêtanñ atu ti sêmbwêc bocdec bu, 'Oyaê,

19

Oyaê, malac atu! Njamata-nga in malac ti lêlôm. Ma wan njadau hon nan sêkôc wapa sêsôc sêsa napan, nan sêtap mone atu sa yêc in. Magoc acgatu nasawa tigen lec ma in ginnga su.’”

²⁰ Ma aô ganğô awha dan sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-nga hon atac nayham atu! Anötö ndê lau fapospel, ti lau propet, ma lau dabun natô, mac hon atisambuc! Kwahic dec Anötö kêñ nagêyô tên malac atu Babilon, ô mêtê sac nan Babilon kôm tên mac.”

²¹ Tên dinan anjela nanğa dan hóc hoc atu dan sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “Nalên tigen Anötö oc tóc in ndê naclai asê ma señ malac atu Babilon su. ²² Lau dan oc sêmbo malac dau nalôm tiyham dom. Oc tôm dom bu danğô lau wê-nga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nan sêkôm gwelen tidau-tidau me lau nan sêmasan bolom, nan si dan oc sêmbo tiyham dom. ²³ Lam dan oc nawê sa dom, ma lauwhê ti ngac oc sênem dau tiyham dom. Mun-nga lau Babilon-nga nan sêtidulu gên, nan sêti lau tiwaê nom-nga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau hon e nac si gauc kêñsôn ma wê nac sêsa señ sac-nga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê lau dabun si dac sin, tôm nac sic Anötö ndê lau natô ndu yêc nom ngamen hon.”

Lau undambê-nga sêmpin Anötö

¹ Tên dinan aô ganğô n akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampin yac neñ Anötö, bu in ndê naclai ti waê ma nawasi atu, ma mwasin nem lau si-nga yêc in tawasê. ² Tampin in, bu in kêmatôc lau nalên gitên ma ti yom nandô. Bu malac atu Babilon in gitôm awê mockain-nga dan, ma in ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameñ nom-nga hon sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kêñ nagêyô atu ô in ndê lau akin si dac.” ³ M a nac hon sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akên Babilon napan.” ⁴ Ma lau bata 24 ti anjela atu hale sêpôn haduc ma sêmpin Anötö nan ndóc ndê pôn atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Tên dinan aô ganğô awha dan sa akên pôn atu, nan sôm, “O Anötö ndê lau akin! Mac lau hon nan atoc in sa ma asôc in napu, mac lau tiwaê ma lau waêmbe hon ampin yac neñ Anötö!” ⁶ Ma aô ganğô awha daêsam sêmbwêc yom tiyham. Nakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac neñ Pômdau, Anötö Naclai njadau, gêm gôlin gên hon. ⁷ Datoc in ndê waê sa ti atac nayham atu! Bu ndoc meñ sa bu Anötö ndê

Domba nem in ndê awhê.* Awhê dau kêmasan dau su, ⁸ ma Anötö kênj ñakwê ñayham ma ti ñawasi atu têtj in bu sôc.” Ñakwê ñayham dinan gêm dôhônj mêtê gitênj hoj nanj Anötö ndê lau dabuj sêkôm.

⁹ Goc anjela dinanj sôm têtj aö, “To yom dindec, ‘Atac ñayham mac lau hoj nanj Anötö kêgalêm mac sa bu anej Domba ndê mwasiñ nem awhê-nga.’” Ma inj gic têtju yom ma sôm, “Yom dindec inj Anötö ndê yom ñandô.” ¹⁰ Aö ganjô yom dinanj su, goc gahu dauj gayêc inj gahi-nga bu wampin inj. Magoc inj kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinanj dom! Bu aö ñgac akinj ñambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hoj nanj sêsap yom ñandô pi Yisu dôj. Pônj hamduc têtj Anötö ma nem akinj inj tigenj! Bu yom ñandô nanj lau sêhoc asê pi Yisu, nanj ti lau propet si yom, nanj ñahu andô.”

Sinj atu têtj bêc ñambu-nga

¹¹ Têtj dinanj aö galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp danj kalhac aö anjôn-nga. Ma ñgac nanj ndöc hosi dau ñahô, nanj sêsam inj ndê ñaê bu “Ñgac sôm yom ñandô ti kôm ndê yom ñandô sa-nga.” Inj kêmatôc yom ma gic sinj têtj lau ñalêj gitênj. ¹² Inj tandô

gitôm ya ñawê, ma sanem kin-nga daêsam sac inj ñagôlôn. Ma ñaê nanj Anötö to pi inj, nanj ñamalac danj sênyalê dom. Inj tigenj kêyalê. ¹³ Aö galic ñakwê baliñ nanj inj sôc, nanj dac hi ahuc.† Sêsam inj ndê ñaê bu, “Anötö ndê Yom.” ¹⁴ Ma lau sinj-nga undambê-nga sêndöc hosi sêsêp, sêsôc ñakwê sêsêp ñawasi ñayham, ma sêñkuc inj. ¹⁵ Aö galic bienj ñamata sa yêc inj ndê whasuj bu ndic lau sac nom-nga, ma inj kôc tôc kin-nga ti ñaclai atu bu êngwininj ñac ma ku ñac dulu. Anötö Ñaclai Ñadau inj tac ñandê atu pi lau nom-nga, ma ñgac dinanj oc kwê ñac dôj, gitôm lau sêkwê wain ñandô dôj e ñakwi sa. ¹⁶ Ma aö galic bu sêto ñaê danj pi inj ndê ñakwê, ma pi inj apuhu bocdec bu, “Kinj hoj si Kinj, ma pômduu hoj si Pômduu.”

¹⁷ Têtj dinanj aö galic anjela danj kalhac ac ñahô. Ma inj mbwêc awha atu têtj mbac hoj nanj sêhu sêmbo lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amenj, bu anej mwasiñ atu nanj Anötö kêmasan. ¹⁸ Amenj ma anej lau sac nom-nga si ñamsôm. Kinj ti lau bata sinj-nga ma lau atu-tu, ma lau sinj-nga ti ñac si hosi, lau akinj ti lau nanj sêmbo ñambwa, ma lau tiwaê ma lau waêmba, lau hoj dinanj mac amenj anej ñac si ñamsôm.”

¹⁹ Ma aö galic gêtj sac ñamata-nga, ma kinj nom-nga,

* **19:7:** Awhê nanj Domba oc nem, nanj gêm dôhônj lau hoj nanj sêkêj whinj Yisu, nanj sêti inj ndê gôlôwac dabuj. † **19:13:** Lau ñatô gauc gêm bu dac dinanj inj ndê ñacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ñatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, nanj inj ndê ñacyo sêkêc sinj.

ma ñac si lau siñ-nga hon sêkac dau sa bu sêndic siñ têt in nan ndöc hosi sêsêp ñahô ti in ndê lau. ²⁰ Magoc sêkôc gêt sac dau dôñ, ma propet tasan whin. Propet tasan dinan, in gêt sac tilu-nga nan kôm gêt dalô atu-tu gêm gêt sac ñamata-nga anğô. In kôm gêt dalô dinan ma kêsau lau nan gêt sac ndê ñadalô kalhac ñac si sêcbala ma sêpôn haduc têt in ndê ñagatu. Têt ndoc sêlô gêt sac lu dinan dôñ, nan ñac sic inlu ndu dom. Sêmbo tali, ma sêmbalin inlu sêsip sê atu ya-nga, nan gêt ñandê solpa golom ñapan. ²¹ Ma bien ñamata sa akêt ñgac nan ndöc hosi ñahô whasun, ma gic inlu si lau hon ndu. Ma mbac hon sêhu sêsip ma señ ñac si ñamsôm. Señ ma señ ma señ, e sêlic ña tandô.

20

Yala 1,000

¹ Ma aö galic anela dan sip akêt undambê men. In anela nan kôc ki bu yob sun balin sac ñagatam. Ma in kôc sen gapocwalô-nga atu dan yêc in amba. ²⁻³ In sip nom gi ma kôc akô dôñ, mboc akwa nan dasam bu ñgac yeyec me Sadan. In kôc in ma sô in dôñ ña sen dinan, goc kêbalin in sip sun balin gi. Ma in kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadan oc ndöc gapocwalô dinan gitôm yala 1,000. Bocdinan oc tôm dom bu in sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinan pacndê su. Ma tinambu Anötö oc

ênğapwêc in su ma in oc sa awê men ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aö tanhê undambê tiyham, ma galic lau nan Anötö kêt ñac lai têt ñac bu sêmatôc lau, nan sêndöc si pôn atu. Ma aö galic lau ñatô. Muñ-nga lau dinan sêlhac ñanga ma sêpuc Anötö ndê yom dôñ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. ñac sêpôn haduc têt gêt sac ma têt in ndê ñagatu dom, ma sêkôc in ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinan-nga lau ñatô sêkêt kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlôn kic. Magoc kwahic dec Anötö un ñac sa sêmbo tali tiyham, bu sênem g ôlin sêwhin Yisu gitôm yala 1,000. ⁵ Dinan ti têt lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nan sêmbac ndu su, nan oc sêtisa dom e yala 1,000 dinan pacndê. ⁶ Lau nan sêtisa têt têt ñamata-nga dinan, ñac lau dabun ma sêtap Anötö ndê mwasin atu sa. ñac oc sêti lau dabunsga bu sêlhac Anötö lu Yisu anğô-nga, ma ñac oc sênem gôlin sêwhin in gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmbo ñayham têt bêt Anötö êmatôc lau, bêt nan lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadan ndê têt pacndê

⁷ Tinambu, têt yala 1,000 dinan pacndê su goc Anötö oc êñğapwêc Sadan su yêc gapocwalô. ⁸ Ma in oc sa ndi bu êñsau lau nan sêmbo nom ñagamen hon, ma ndic ñac sa bu sêndic siñ têt Anötö ndê lau. Sadan oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm ganğac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom.

Anötö ndê ñacyo dinan sêtôm Gog ma Magog.* ⁹ Aö galic ñac sêti akên gameñ hoñ ma sêñsêlêñ tawahô sa e sêhóc asê gameñ nan Anötö ndê lau sêndöc. Gameñ dinan malac atu nan Anötö tac whiñ. Ma sêñgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ñac, magoc Anötö kên ya sip akên undambê meñ gêñ ñac hoñ su. ¹⁰ Ma têñ dinan in kên ñagêyô atu têñ Sadan nan kêsau ñac. In kêbaliñ in sip sê atu ya ti gêñ ñandê solpa-ñga, nan muñ-ñga sêmbaliñ gêñ sac lu propet tasan sêsip si su. Yêc gameñ dindê ñac oc sêñsahê ñandê atu andô ñapan têñ acsalô ma têñ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinan su, goc aö galic pôn sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ñahô. Ma umboñ ma nom giñga su yêc in anğô-ñga, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aö galic lau batê hoñ nan sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhiñ, hoñ sêtisa s êmba tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pôn atu ña-ndö-ñga. Muñ-ñga, têñ ndoc lau dinan sêmba tali, nan yom pi ñac si mêtê, ma gêñ hoñ nan sêkôm, nan sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku hoñ dinan sa, ma Buku Tanli-ñga whiñ, bu êmatôc ñac hoñ êñkuc mêtê bocke nan sêkôm têñ têm sêmba tali. ¹³ Lau hoñ nan sêmbac ndu sêsip

gwêc si, nan sêtisa yêc gwêc ñalôm. Ma lau batê sêsa akên gameñ bocke nan sêmbac ndu sêyêc nan. Ma Anötö kêmatôc ñac hoñ tôm gi, kêkuc gêñ bocke nan ñac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê su, goc in kêbaliñ in ndê ñacyo lu nan sêsam bu, “Ñaclai Dambac Ndu-ñga” ma “Ñaclai Lambwam-ñga,” nan sêsip sê atu ya-ñga ñalôm si. Ya atu dinan ti gameñ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ñga. ¹⁵ Ma lau hoñ nan si ñaê yêc Buku Tanli-ñga dom, nan Anötö kêbaliñ ñac sêsip ya atu sêwhiñ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têñ ndoc dinan aö galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ñamata-ñga ma undambê ñamata-ñga siñga su. ² Ma aö galic malac dabuñ Jerusalem wakuc, nan Anötö kên sip akên undambê meñ. In kêgôlôn malac wakuc dau ña gôlôn ñayham kêlêc, gitôm sêngôlôn awhê dan tu bu nem ñgac-ñga. ³ Ma aö ganğô awha atu dan sa akên pôn atu meñ, nan sôm, “Kwahic dec Anötö ma in ndê lau oc sêmba sêwhiñ dau. In dau oc ndöc whiñ ñac ti ñac si Anötö, ma ñac sêti in ndê lau. ⁴ Ñawapac têm akwa-ñga hoñ pacndê su. Anötö oc puñ tasulu su yêc in ndê lau tandô. Ma ñac oc sêmbac ndu me sêhóc ñandê tiyham dom,

* **20:8:** Gog ma Magog - ñaê lu dinan hêganôn lau hoñ nan danğapêc têñ Anötö ma sêkên kisa têñ in ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

ma ñac oc tasulu sa me sêtañ dañgibo tiyham dom.”

⁵ Ma inñ nañ ndöc pônñ atu, nañ sôm têtñ aö, “Kwahic dec aö oc wamasañ gêtñ hoñ ti-wakuc. Am to yom nañ aö wasôm têtñ am, bu aneñ yom inñ yom ñandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkêtñ whiñ.” ⁶ Goc inñ sôm têtñ aö, “Aö gac hu gêtñ hoñ, ma wandic dabiñ gêtñ hoñ. Aêc, aö gati ñamata gêtñ hoñ, ma aö gati ñambu gêtñ hoñ. Ma kwahic dec gêtñ hoñ ñandô sa su. Lau hoñ nañ bu yô ñac, nañ wakêtñ bu têtñ ñac sênôm yêc Bubata Tarli-ñga. Aö wakêtñ bu dau têtñ ñac ñambwa. ⁷ Lau hoñ nañ sêlhac ñañga ma sêku sac dulu, nañ oc sêwêkainñ gêtñ wakuc hoñ dindec. Aö wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aneñ balêkoc awhê ma ñgac. ⁸ Tigeñ lau nañ sêtöc dau ma sêsêc si sêkeñ whiñ Yisu ahuc, ma lau nañ sêkeñ whiñ dom, lau nañ sêkôm mêtê sac ti mêtê mock-aiñ-ñga, ñac nañ sic ñamalac ndu, lau m bectoma, lau nañ sem akinñ gwam, ma lau nañ sêkôm tasanñ, lau kainñ dinañ hoñ oc sêwêkainñ gameñ ya-ñga, nañ ya sa ñapanñ, ma gêtñ ñandê solpa oc tunñ ñac. Gêtñ dinañ ti ñac si sêmbac ndu tilu-ñga.”

⁹ Aö gañgô yom dinañ su, goc añela dañ têtñ aö meñ. Inñ añela 7 nañ sêkôc sùc ñawapac ñambu-ñga-ñga, nañ si dañ. Ma inñ sôm têtñ aö bu, “Mweñ, ma lic! Aö watôc

têtñ am, awhê nañ Anötö ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Ñalau kôm aö gatunñ kainñ dañ sa, ma añela dau kôc aö sa ma kêtñ aö galhac lôc atu dañ ñahô. Ma malac dabunñ Jerusalem, nañ Anötö kêtñ sip akêtñ undambê meñ, nañ inñ tôc têtñ aö. ¹¹ Anötö ndê ñawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau ñawasi sa gitôm hoc ñayham jaspera ma ñawa gitôm glas. ¹² Aö galic tunñ baliñ dañ kêtñihi malac dau, ma gatam 12, ma añela 12 nañ sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic ñaê 12. Lau Israel-ñga si gôlôwac tonñ 12 si ñaê dinañ. ¹³ G atam tö sêyêc tunñ têtñ ac pi-ñga, gatam tö têtñ ac sip-ñga, gatam tö yêc ñamakê dañga, ma gatam tö yêc dañga. ¹⁴ Tunñ dau sêkwê sac hoc atu 12 ñahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau aposel 12 si ñaê sêyêc hoc 12 dinañ.

¹⁵ Añela nañ sôm yom dau têtñ aö, nañ kôc gêtñ danem dôhônñ gêtñ-ñga dañ nañ sêmasañ ña gol, bu nem dôhônñ malac, ma tunñ ti gatam. ¹⁶ Inñ gêm dôhônñ malac, ma tap sa bu malac ña-baliñ-ñga gitôm dôñ 12,000, ma gic pôc-ñga gitôm dôñ 12,000, ma pi lôlôc-ñga gitôm dôñ 12,000.* ¹⁷ Ma inñ gêm dôhônñ tunñ dau ñadandi, nañ gitôm dôñ 144.† Inñ kêtñuc dôhônñ nañ ñamalac sênem dôhônñ gêtñ-ñga, ma gêm dôhônñ malac dau. ¹⁸ Tunñ dinañ, sêmasañ ña hoc ñawasi jaspera. Ma malac

* **21:16:** Dôñ dinañ sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinañ gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôñ dinañ sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

dau sêmasañ ña gol ñawasi atu ma ñawa gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nañ tun sac ñahô, nañ sêngôlôn ña ðhoc ñayham-ñayham. Sêngôlôn hoc ñamata-ña ña hoc ñayham nañ sêsam bu jasper, ma hoc tilu-ña sêngôlôn ña sapaya, ma hoc titô-ña e têt hoc a tu ti-12-ña, nañ sêngôlôn ña aget, emerel, oniks, kanelian, krisolait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinan sêmasañ ña gêt ñawasi gwêc-ña 12 nañ sêsam bu pearl. Ma señ atu nañ gic malac dau kôc, nañ sêmasañ ña gol ñawasi atu, ma ñawa gitôm glas.

²² Aô tanhê malac, ma galic bu Anötö ndê lôm dabun dan kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau, lu in ndê Domba sêndöc malac dau ñalôm, ma lau malac-ña sêpônda lôm dabun dan tu bu sênem akin Anötö-ña dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, nahu bu Anötö dau ndê ñawasi pô malac, ma in ndê Domba ndê ñawê ti lam malac-ña. ²⁴ Lau akêt gameñ hon oc sênsêlêñ sêmbô ñawê atu nañ sa akêt malac dau. Ma kin nom-ña oc sêsôc malac dau sêndi ti ñac si waê ti ñawasi tôhôn. ²⁵ Ôbwêc ti ñ asec pacndê sambuc, ma tu dinan-ña oc sêsêc gatam ahuc dom. ²⁶ Gêt ñawasi ma gêt tiwaê akêt nom ñagameñ sambob, nañ Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêt ñadômbwi dan oc sôc ndi dom. Lau nañ sêkôm mêtê sac ma lau

tasañ dan oc sêsôc sêndi dom. Lau nañ si ñaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Tanli-ña, nañ tawasê oc sêsôc sêndi.

22

Bu Tanli-ña

¹ Goc anela dinan tôc Bu Tanli-ña têt aô, nañ ñawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anötö ma Domba si pôn atu, ² ma k eseleñ kêtuc señ atu nañ gic malac dau kôc. Ma A Tanli-ña kalhac bu dau ñamakê dan lu-lu, ma gêt ñandô tôm ayô hon. Ma lau nom-ña hon nañ sêndöc malac Jerusalem wakuc, nañ oc gêmbac kôm ñac dom, bu A Tanli-ña dau ñalauñ oc kôm ñac ñamlic ñayham ñapan. ³ Têt têt ñamata-ña Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-ña, tigeñ têt têt ñambu-ña ñawapac dau oc pacndê sambuc. Anötö lu Domba si pôn kin-ña oc lhac malac lôm, ma in ndê lau oc sênem akin in yêc dindê. ⁴ Ñac oc sêlic in angô andô, ma in ndê ñaê oc yêc ñac si sêbala. ⁵ Gameñ oc ñasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônda lam ñawê ti ac ñawê dom. Nahu bu Pômdau Anötö ndê ñawê oc pô ñac. Ma lau dinan oc sêmbô ti sênem gôlin sêtôm kin ñapan.

Pômdau Yisu oc mbu meñ

⁶ Aô galic gêt hon dinan su, goc anela dau sôm têt aô, “Yom hon dindêc in yom ñandô, ma yom ñayham tu lau hon sêkêt whin-ña. Pômdau Anötö nañ kêt in ndê Ñalau

puc lau propet dôḡ, naḡ kwahic dec kêḡiḡ iḡ ndê aḡela bu tôc gêḡ hoḡ dindéc asê têḡ iḡ ndê lau akiḡ. Ma gêḡ dau kêḡiḡ bu oc ḡandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Anḡô! Kêḡiḡ su oc wambu wameḡ. Asa naḡ kôc yom naḡ Anötô hoc asê gwanaḡ yêc buku dindéc, naḡ sa ma daḡga wambu, naḡ oc tap Anötô ndê mwasiḡ atu sa.”

⁸ Aö Jon gaḡḡô ma galic gêḡ hoḡ naḡ gato sip bapia dindéc. Ma têḡ ndoc aḡela tôc gêḡ hoḡ dau asê têḡ aö su, naḡ aö gahu dauḡ gayêc iḡ gahiḡḡa bu wampiḡ iḡ. ⁹ Tigeḡ iḡ sôm têḡ aö, “Kôm bocdinaḡ dom! Pôḡ hamduc têḡ Anötô ma êmpiriḡ iḡ tigeḡ! Aö ḡgac akiḡ ḡambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau naḡ daḡga wambu yom hoḡ naḡ yêc buku dindéc.”

¹⁰ Goc iḡ sôm têḡ aö, “Ndoc meḡ kêḡiḡ. Bocdinaḡ yom naḡ Anötô hoc asê yêc buku dindéc naḡ, siḡ kwi dom, magoc kêḡ yêc lhu bu lau sêsam. ¹¹ Lau naḡ sêsap mêtê sac ma mêtê ḡadômbwi dôḡ, naḡ oc sêkôm sêmbo e Yisu mbu meḡ. Magoc lau naḡ sêsa lêḡ gitêḡ ma lêḡ dabuḡ, naḡ sêsap si lêḡ ḡayham dau dôḡ maḡ e Yisu mbu meḡ.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ḡḡô! Kêḡiḡ su oc wambu wameḡ, ma wakêḡ ḡagêyô ḡayham me sac têḡ lau hoḡ êḡkuc mêtê naḡ ḡac sêkôm. ¹³ ḡamata-ḡga têḡ gêḡ hoḡ, ma têḡ gêḡ hoḡ ḡambu-ḡga, aö dec gambo.

Aêc, aö gati ḡamata gêḡ hoḡ, ma gati ḡambu gêḡ hoḡ. Aö gac hu gêḡ hoḡ, ma wandic bata gêḡ hoḡ. ¹⁴ Mac lau naḡ ambo ahê mêtê sac hoḡ, dec tôḡ mac anḡwasiḡ nem ḡakwê ḡawasi sa, naḡ oc atap Anötô ndê mwasiḡ atu sa. Iḡ oc kêḡ mac aneḡ ḡandô yêc A Taḡli-ḡga, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ḡagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêsôc sêḡdi dom. Lau mbectoma, lau naḡ sêkôm mêtê mockaiḡ-ḡga, ḡac naḡ sic ḡamalac ndu, ma lau naḡ sem akiḡ anötôi gwam, ti lau naḡ sêkôm tasanḡ ma ḡac naḡ atac whiḡ mêtê tasanḡ, lau hoḡ dinaḡ oc gacgeḡ sêmbo awê gitôm giam pôḡ.

¹⁶ “Aö Yisu dec, kakiḡ aneḡ aḡela bu hoc yom hoḡ dindéc asê têḡ mac, bu andic dulu têḡ Anötô ndê lau dabuḡ hoḡ. Aö Dawid ndê ḡahu, naḡ gambo gamuḡ iḡ, ma Dawid ndê Wakuc bocdinaḡ. Ma aö gatôm Têtênda, tata bêbêc-ḡga naḡ ḡawasi atu.”

¹⁷ ḡalau Dabuḡ, lu awhê naḡ oc nem Anötô ndê Domba, naḡ sêsôm bu, “Mweḡ!” Ma am asa naḡ ḡḡô yom dindéc, naḡ sôm, “Mweḡ!” Am asa naḡ bu yô am, naḡ mweḡ, ma nôḡ Bu Taḡli-ḡga naḡ am oc kôc sa ḡambwa, ḡaôli mba. ¹⁸ Tigeḡ aö wapuc yom hoḡ naḡ Anötô hoc asê gwanaḡ yêc buku dindéc, naḡ dôḡ. ḡamalac daḡ bu ndic têku yom dindéc ḡa iḡ dau ndê yom, dec Anötô oc kêḡ ḡawapac hoḡ naḡ gato

ņayom sip buku dindec, naņ têtj iņ. ¹⁹ Ma ñamalac daņ bu kôc yom ñalhô daņ su yêc yom naņ Anötö hoc asê gwanaj yêc buku dindec, dec Anötö oc seņ iņ su bocdinaņ, ma iņ oc so gêtj ñayham-ñayham naņ buku dindec tôc asê. Iņ oc wêkaiņ ndê mala yêc malac dabuņ dom, ma neņ ñandô

yêc A Tanĵli-ņga dom.

²⁰ Iņ naņ hoc yom ñandô asê pi gêtj hoņ dindec, naņ sôm, “Yomandô! Kêpiņ su aô oc wambu waloc.”

Yomandô! Mweņ Pômdau Yisu!

²¹ Pômdau Yisu ndê mwasin ndi têtj Anötö ndê lau hoņ. Yomandô!